Latvijas Republikas Augstākā tiesa

Latvijas Republikas AUGSTĀKĀS TIESAS SENĀTA Krimināllietu departamenta lēmumi

2008

Rīga, 2009

Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Kriminālllietu departamenta lēmumi 2008. – Rīga: Tiesu namu aģentūra, 2009. – (XI) 656 lpp.

Krājumu sagatavoja:

Latvijas Republikas Augstākās tiesas
Senāta Kriminālllietu departamenta senators **Pēteris Dzalbe**

Latvijas Republikas Augstākās tiesas Judikatūras nodaļas
konsultante kriminālllietās **Nora Magone**

Izdevējs Baldones ielā 1, Rīga, LV-1007
tālr. 7804733
TIESU NAMU AĢENTŪRA

Tiražētājs A/S "Poligrāfists", K.Valdemāra ielā 6

© Latvijas Republikas
Augstākā tiesa, 2009
© Tiesu namu aģentūra, 2009

ISBN 978-9984-790-64-0

Saturs

Priekšvārds VIII

Krājuma "Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Kriminālllietu departamenta lēmumi 2008" anotācija IX

I daļa. Lēmumi Kriminālllikuma Vispārīgās daļas piemērošanas jautājumos 3

Agrāk piespriestā soda izpilde, ja persona izdara jaunu noziedzīgu nodarījumu nosacītas notiesāšanas pārbaudes laikā *(Lieta Nr.SKK-30/08)* 3

Soda noteikšana pēc vairākiem spriedumiem *(Lieta Nr.SKK J-58/08)* 7

Atbildību pastiprinoši apstākļi Kriminālllikuma 47.panta otrās daļas izpratnē *(Lieta Nr.SKK-84/08)* 10

Kriminālllikuma 49.panta ceturtās daļas piemērošana *(Lieta Nr.SKK-86/08)* 14

Kriminālllikuma 51.panta piemērošanas nosacījumi *(Lieta Nr.SKK-112/08)* 17

Soda noteikšana pēc vairākiem spriedumiem *(Lieta Nr.SKK-147/08)* 24

Kriminālatbildības noilgums *(Lieta Nr.SKK-161/08)* 27

Ilgstošs noziedzīgs nodarījums *(Lieta Nr.SKK-191/08)* 39

Galīgā soda noteikšana, ja ar otro spriedumu piespriests nosacīts brīvības atņemšanas sods *(Lieta Nr.SKK-224/08)* 43

Apsūdzētā tiesību uz sadarbību vienkāršotāka procesa izvēlē saistība ar atbildību mīkstinošiem apstākļiem *(Lieta Nr.SKK-232/08)* 47

Tiesas tiesības konstatēt atbildību pastiprinošu apstākli *(Lieta Nr.SKK-243/08)* 51

Galīgā soda noteikšana saskaņā ar Kriminālllikuma 50.panta piekto daļu *(Lieta Nr.SKK J-255/08)* 56

Spriedumā nenoteikta papildsoda piemērošana galīgā soda noteikšanā *(Lieta Nr.SKK J-290/08)* 58

Noziedzīga nodarījuma subjekts – tikai fiziska persona *(Lieta Nr.SKK-305/08)* 60

Kriminālllikuma 47.panta pirmās daļas 7.punktā paredzētā atbildību mīkstinošā apstākļa izpratne *(Lieta Nr.SKK-313/08)* 66

Kriminālatbildības noilguma termiņa beigas privātapsūdzības lietā *(Lieta Nr.SKK-331/08)* 70

Galējās nepieciešamības jēdziena izpratne *(Lieta Nr.SKK-355/08)* 74

Naudas soda izpildes noilgums *(Lieta Nr.SKK J-420/08)* 80

Konfiskācijai pakļautās mantas izpratne *(Lieta Nr.SKK-435/08)* 83

Brīvības atņemšana – viens no soda veidiem *(Lieta Nr.SKK-444/08)* 86

Kriminālliikuma 49.panta piemērošana *(Lieta Nr.SKK-447/08)*.....93
Kriminālliikuma 47.panta pirmās daļas 2.punktā paredzētā atbildību mīkstinošā apstākļa izpratne *(Lieta Nr.SKK-461/08)* 106
Nosacītas notiesāšanas piemērošana *(Lieta Nr.SKK-478/08)*.....110
Personas atbrīvošana no kriminālatbildības *(Lieta Nr.SKK-490/08)* 117
Personas bezpalīdzības stāvokļa izmantošana noziedzīga nodarījuma izdarīšanai, sevišķa cietsirdība un alkohola ietekme kā atbildību pastiprinoši apstākļi *(Lieta Nr.SKK-545/08)*.....121
Izlīgums kriminālliietās ar vairākiem cietušajiem *(Lieta Nr.SKK-572 /08)* 126
Soda noteikšana pēc vairākiem spriedumiem *(Lieta Nr. SKK J-613/08)*.....130
Mantas konfiskācija, uz kuru reģistrēta komercķīla *(Lieta Nr.SKK-637/08)* 133

II daļa. Lēmumi Kriminālliikuma Sevišķās daļas piemērošanas jautājumos 137

Izmantošana Kriminālliikuma 149.panta otrās daļas izpratnē *(Lieta Nr.SKK-4/08)* 137
Manta vai citi ienākumi Kriminālliikuma 219.panta izpratnē *(Lieta Nr.SKK-5/08)* 149
Kriminālliikuma 312.pantā paredzētā noziedzīgā nodarījuma objektīvās puses izpratne *(Lieta Nr.SKK-33/08)* 157
Personas atbrīvošana no kriminālatbildības par narkotisko un psihotropo vielu iegādāšanos, glabāšanu, pārvadāšanu un pārsūtīšanu *(Lieta Nr.SKK-40/08)*.....163
Vainīgās personas darbību kvalificēšana pēc Kriminālliikuma 125.panta trešās daļas un 141.panta otrās daļas *(Lieta Nr.SKK-51/08)* 168
Kriminālliikuma 233.panta otrās daļas piemērošana *(Lieta Nr.SKK-97/08)* 174
Transportlīdzekļa vadītāja stāža saglabāšanās, ja tiek atņemtas transportlīdzekļa vadītāja tiesības *(Lieta Nr.SKK-103/08)* 181
Piesaistība citas personas izdarītajam noziegumam *(Lieta Nr.SKK-168/08)* 184
Kriminālliikuma 260.panta trešajā daļā paredzētā noziedzīgā nodarījuma nošķiršana no Kriminālliikuma 262.pantā paredzētā noziedzīgā nodarījuma *(Lieta Nr. SKK-253/08)* 189
Kriminālliikuma 315.panta sankcijā – četri pamatsodu veidi ar atšķirīgu barguma pakāpi *(Lieta Nr.SKK-259/08)* 194
Ievērojama mantiska zaudējuma nodarīšana kā smagas sekas Kriminālliikuma 319.panta otrās daļas izpratnē *(Lieta Nr.SKK-312/08)* 199
Kriminālliikuma 312.panta piemērošana *(Lieta Nr.SKK-349/08)*.....205

Personas tiesību un interešu ievērojams apdraudējums kā būtisks kaitējums *(Lieta Nr.SKK-351/08)* 209
Kriminālatbildība par dzīvnieku turēšanas noteikumu pārkāpšanu *(Lieta Nr.SKK-377/08)* 213
Svešas mantas prettiesiska izšķērdēšana kā piesavināšanās veids *(Lieta Nr.SKK-402/08)* 218
Kriminālliikuma 78.pantā paredzētā noziedzīgā nodarījuma subjektīvā puse *(Lieta Nr.SKK-404/08)*.....222
Kriminālliikuma 319.pantā paredzētā noziedzīgā nodarījuma subjekts *(Lieta Nr.SKK-417/08)* 232
Kriminālliikuma 179.pantā paredzētā noziedzīgā nodarījuma objektīvā puse *(Lieta Nr.SKK-445/08)*.....239
Kriminālliikuma 307.pantā paredzētā noziedzīgā nodarījuma subjektīvā puse *(Lieta Nr.SKK-481/08)* 243
Kriminālatbildība par maksātnespējas procesa pieteikuma neiesniegšanu *(Lieta Nr.SKK-484/08)* 248
Kriminālliikuma 177.pantā un 275.pantā paredzēto noziedzīgo nodarījumu sastāvs *(Lieta Nr.SKK-486/08)* 252
Noziedzīga nodarījuma kvalifikācija pēc Kriminālliikuma 185.panta *(Lieta Nr.SKK-505/08)* 291
Izspiešanas norobežošana no laupīšanas *(Lieta Nr.SKK-546/08)*.....297
Maksāšanas līdzekļa nolaupīšana un izmantošana *(Lieta Nr.SKK-599/08)* 306
Kriminālliikuma 218.panta otrajā daļā paredzētā noziedzīgā nodarījuma sastāva objektīvā puse *(Lieta Nr.SKK-627/08)* 310
Kriminālliikuma 156.pantā paredzētā noziedzīgā nodarījuma sastāvs *(Lieta Nr.SKK-640/08)* 315
Mantkārīgs nolūks kā Kriminālliikuma 196.panta otrajā daļā paredzētā noziedzīgā nodarījuma sastāva obligāta pazīme *(Lieta Nr.SKK-683/08)* 318
Zādzība, kas izdarīta, iekļūstot dzīvoklī vai citā telpā *(Lieta Nr.SKK J-698/08)*.....322
Laupīšanas kvalificējoša pazīme – atkārtotība *(Lieta Nr.SKK J-702/08)*.....327

III daļa. Lēmumi Kriminālprocesa likuma piemērošanas jautājumos 332

Bez attaisnojoša iemesla uz tiesas sēdi neieradušās personas apelācijas sūdzības vai protesta atstāšana bez izskatīšanas *(Lieta Nr.SKK-7/08)* 332
Bargāka soda noteikšana apelācijas instances tiesā *(Lieta Nr.SKK-18/08)* 335
Pamats pieteikuma iesniegšanai spēkā esoša nolēmuma jaunai izskatīšanai *(Lieta Nr.SKK J-23/08)* 347

Nepamatota apelācijas sūdzības atstāšana bez izskatīšanas *(Lieta Nr.SKK-26/08)* 350
Privātās apsūdzības kriminālprocess *(Lieta Nr.SKK-44/08)* 353
Notariāla apliecinājuma nepieciešamība rakstveida izlīguma gadījumā *(Lieta Nr.SKK-61/08)*....357
Process par noziedzīgi iegūtu mantu *(Lieta Nr.SKK-93/08)*....361
Apsūdzības grozīšana iztiesāšanā *(Lieta Nr.SKK-100/08)* 368
Tiesas nolēmumu izskatīšana Kriminālprocesa likuma 63.nodaļas kārtībā *(Lieta Nr.SKK J-101/08)*....373
Solidārās atbildības par zaudējumiem piemērošana *(Lieta Nr.SKK-116/08)* 375
Apsūdzētā un cietušā izlīguma izskatīšana kasācijas instances tiesā *(Lieta Nr.SKK-118/08)* 380
Tiesvedības īpatnības attiecībā uz pirmstiesas procesā slēgtu vienošanos un slēdzot vienošanos iztiesāšanas procesā *(Lieta Nr.SKK 1-120/08)* 383
Procesuālo funkciju nodalīšana *(Lieta Nr.SKK-124/08)*....389
Apelācijas instances tiesas tiesības piemērot likumu par smagāku noziedzīgu nodarījumu un noteikt smagāku sodu *(Lieta Nr.SKK-125/08)* 393
Apelācijas instances tiesas sprieduma satura atbilstība Kriminālprocesa likuma 564.panta prasībām *(Lieta Nr.SKK-132/08)*....403
Apsūdzētā apelācijas sūdzības atsaukšana *(Lieta Nr.SKK-135/08)* 411
Kriminālprocesa izbeigšana sakarā ar izlīgumu *(Lieta Nr.SKK-140/08)* 413
Personas, kuras uzaicināmas uz apelācijas instances tiesas sēdi *(Lieta Nr.SKK-142/08)* 416
Tiesas sēdes protokola saturs un forma *(Lieta Nr.SKK-162/08)*....422
Attaisnojoša sprieduma taisīšanas pamati *(Lieta Nr.SKK-235/08)* 427
Eksperta atzinums kā viens no pierādījumu veidiem *(Lieta Nr.SKK-258/08)* 430
Apsūdzības grozīšana uz smagāku apelācijas instances tiesā *(Lieta Nr.SKK-269/08)* 436
Kasācijas sūdzības iesniegšanas termiņš un nokavētā termiņa atjaunošana *(Lieta Nr.SKK-330/08)*....440
Kasācijas sūdzības papildinājumu iesniegšana *(Lieta Nr.SKK-344/08)* 442
Tiesas apspriedes noslēpuma pārkāpums *(Lieta Nr.SKK-385/08)* 448
Kriminālprocesa likuma 52.panta ceturtās daļas 1.punkta piemērošana *(Lieta Nr.SKK-411/08)*....456
Personas rakstveida iesniegums kā dokuments, kuru var izmantot pierādīšanā *(Lieta Nr.SKK-454/08)*....461
Attaisnojoša sprieduma saturs *(Lieta Nr.SKK-477/08)* 468

Cietušā un apsūdzētā izlīgums *(Lieta Nr.SKK-483/08)*....490
Kriminālprocesu apvienošana *(Lieta Nr.SKK-488/08)* 493
Apspriežu istabas noslēpuma pārkāpums *(Lieta Nr.SKK-496/08)*....497
Apelācijas instances tiesas nolēmuma saturs *(Lieta Nr.SKK-499/08)* 500
Apsūdzības saturs, saucot personu pie kriminālatbildības pēc Krimināllikuma 320.panta *(Lieta Nr.SKK-535/08)* 507
Lietas izskatīšanas apjoms un ietvari apelācijas instances tiesā *(Lieta Nr. SKK-561/08)* 513
Dubultās sodīšanas nepieļaujamība (*ne bis in idem*) *(Lieta Nr.SKK J-565/08)*....520
Kompensācijas par cietušajam pēc Krimināllikuma 260.panta radīto kaitējumu apmēra noteikšana *(Lieta Nr.SKK-570/08)*....523
Kompensācija par cietušajam radīto kaitējumu ceļu satiksmes negadījuma lietā *(Lieta Nr.SKK-586/08)* 528
Kompensācijas apmērs par cietušajam radīto kaitējumu *(Lieta Nr.SKK-592/08)* 532
Tiesneša tiesības privātās apsūdzības lietās *(Lieta Nr.SKK-603/08)* 537
Kriminālprocesa likuma piemērošana procesā par noziedzīgi iegūtu mantu *(Lieta Nr.SKK-606/08)* 542
Aicināmās personas pienākums būt sasniedzamai *(Lieta Nr.SKK-628/08)* 549
Apsūdzētā tiesības uz aizstāvību *(Lieta Nr.SKK-632/08)* 553
Aicināmās personas pienākums būt sasniedzamai Kriminālprocesa likuma 333.panta izpratnē *(Lieta Nr.SKK-638/08)* 556
Apsūdzētā atrašanās stacionārā kā attaisnojošs neierašanās iemesls uz tiesas sēdi *(Lieta Nr.SKK J-641/08)*....559
Tiesas nolēmuma pieejamības diena *(Lieta Nr.SKK-654/08)* 562
Nepamatota lietas skatīšana bez pierādījumu pārbaudes *(Lieta Nr.SKK-671/08)* 565

Jēdzienu alfabētiskais rādītājs 569

Tiesību aktu rādītājs.... 582

Tēžu rādītājs 616

Judikatūras un tiesu prakses rādītājs 651

Citu avotu rādītājs.... 654

Publicēto lēmumu rādītājs pēc lietu numuriem 655

TIESU NAMU AĢENTŪRA

TNA izdod:

- juridisko mācību un izglītojošo literatūru (mācību palīglīdzekļus);
- tiesu prakses un judikatūras apkopojumus;
- normatīvo tiesību aktu izdevumus, kā arī normatīvo tiesību aktu komentārus un sistematizētus krājumus.

TNA sniedz izdevniecības pakalpojumus:

- teksta korektūru;
- grāmatas maketa parauga izveidošanu un maketa sagatavošanu;
- grāmatas vāka maketa sagatavošanu;
- grāmatas tipogrāfiskās iespiešanas nodrošināšanu.

TNA pārdod savu un citu izdevēju juridisko literatūru TNA tirdzniecības vietās:

- Tiesu namu aģentūras e-grāmatnīcā
  – *https://tnagramatas.tna.lv*;
- TNA grāmatu veikalā
  – Tiesu namu aģentūras birojā: Rīgā, Baldones ielā 1B, tālr. 67804758, 67804742.

TNA nodrošina iespēju iegādāties savus izdevumus arī:

- nododot realizācijai citiem komersantiem (grāmatu tirgotājiem);
- organizējot juridiskās literatūras izbraukuma tirdzniecību dažādos juristu pasākumos, kā arī juridiskajās mācību iestādēs: izbraukuma tirdzniecības pieteikšana pa tālr. 67804742 un 67804758 vai pa e-pastu: *gramatas@tna.lv*

TIESU NAMU AĢENTŪRA

Priekšvārds

Lasītāju rokās tiek nodots kārtējais Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departamenta lēmumu krājums.

Šajā krājumā izlases kārtībā publicēti 2008.gadā pieņemtie kasācijas instances tiesas lēmumi, kuri, pēc departamenta senatoru ieskata, varētu būt noderīgi gan praktizējošiem juristiem, gan arī tiem interesentiem, kas apgūst krimināltiesības un kriminālprocesu.

Katrā tiesas nolēmumā var saskatīt arī tiesību pilnveidošanas iezīmes. Ir atzīts, ka pieejama un saprotama judikatūra, kasācijas instances tiesas dotā problēmjautājumu analīze un normu iztulkošana ir būtisks instruments vienveidīgas judikatūras veidošanai un tiesību attīstības nodrošināšanai.

Vienveidīga normu piemērošana ir tiesiskās stabilitātes elements. Tāpēc Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments savā praksē cenšas vērst uzmanību uz to, lai šāda vienveidīga tiesību normu piemērošana tiktu nodrošināta.

Tajā pašā laikā nepārtraukti pilnveidojas tiesību normas. Tas izpaužas daudzos likumu grozījumos, arī Krimināllikumā un Kriminālprocesa likumā. Šīs izmaiņas atspoguļojas tiesu nolēmumos, vienā otrā gadījumā liekot mainīt arī Senāta praksi.

Apjomīgi grozījumi izdarīti Kriminālprocesa likumā 2009.gada 12.martā.

Turpmākā tiesu prakse rādīs, cik veiksmīgi šie grozījumi un papildinājumi būs bijuši, kā tos būs izpratuši likuma piemērotāji.

Latvijas Republikas Augstākās tiesas
Senāta Krimināllietu departamenta priekšsēdētājs
Pāvels Gruziņš

Krājuma "Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departamenta lēmumi 2008" anotācija

Krājumā "Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departamenta lēmumi 2008" ievietoti kasācijas instances tiesas 2008.gadā pieņemtie lēmumi krimināllietās. Krājumā apkopoti 103 Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departamenta 2008.gada lēmumi. Tie tradicionāli izvietoti trīs daļās: "Lēmumi Krimināllikuma Vispārīgās daļas piemērošanas jautājumos", "Lēmumi Krimināllikuma Sevišķās daļas piemērošanas jautājumos" un "Lēmumi Kriminālprocesa likuma piemērošanas jautājumos".

Lai gan daļa no šajā krājumā ietvertajiem Senāta Krimināllietu departamenta lēmumiem ir publicēti Latvijas Republikas Augstākās tiesas mājaslapā, krājumā piedāvāts lielāks skaits lēmumu nolūkā sniegt pilnīgāku priekšstatu par 2008.gadā Senāta Krimināllietu departamentā izskatītajām krimināllietām un lēmumos paustajām atziņām.

Krājumā ievietotajiem lēmumiem papildus pievienoti arī dažādi rādītāji: Jēdzienu alfabētiskais rādītājs, Tiesību aktu rādītājs, Tēžu rādītājs, Judikatūras un tiesu prakses rādītājs, Citu avotu rādītājs, Publicēto lēmumu rādītājs pēc lietu numuriem.

Krājuma pirmajā daļā ietvertie lēmumi un tēzes attiecas uz Krimināllikuma Vispārīgās daļas normu piemērošanu un interpretāciju. Lēmumos apskatīti jautājumi par galīgā soda noteikšanu, kriminālatbildības noilgumu, atbildību pastiprinošo un mīkstinošo apstākļu izpratni un ietekmi uz soda noteikšanu, vieglāka soda noteikšanu nekā likumā paredzētais sods, nosacītas notiesāšanas piemērošanu. Šajā daļā iekļauts arī lēmums par galējās nepieciešamības jēdziena izpratni, kā arī citi ar Krimināllikuma Vispārīgo daļu saistīti lēmumi.

Senāta Krimināllietu departaments ir skaidrojis kriminālatbildības termiņa aprēķināšanu, tā pārtraukšanu, kā arī norādījis, ka kriminālatbildības noilguma beigu termiņš privātapsūdzības lietās ir sūdzības izsniegšanas diena apsūdzētajam. Senāta Krimināllietu departaments atzinis, ka, nosakot galīgo sodu, nav pamata neizpildītā naudas soda pievienošanai, ja uz jaunā noziedzīgā nodarījuma izdarīšanas dienu iestājies naudas soda izpildes noilgums. Savukārt, lai atbrīvotu no kriminālatbildības personu, kas izdarījusi noziedzīgu nodarījumu, tiesai ir jākonstatē visas noziedzīgā nodarījuma sastāva objektīvās un subjektīvās pazīmes.

Saistībā ar galējās nepieciešamības jēdziena izpratni Senāta Krimināllietu departaments ir norādījis, ka, lai noteiktu, vai radītais kaitējums ir bijis mazāks nekā novērstais, jānovērtē apdraudēto interešu svarīgums un jāsalīdzina novērstā kaitējuma bīstamība ar radīto kaitējumu.

Senāta Krimināllietu departaments uzsvēris, ka noziedzīga nodarījuma subjekts ir fiziska persona. Juridiska persona nevar tikt saukta pie kriminālatbildības, bet tai var piemērot piespiedu ietekmēšanas līdzekļus.

Krājuma otrajā daļā ietverti kasācijas instances lēmumi, kas attiecas uz atsevišķu Krimināllikuma Sevišķās daļas normu, tajās paredzēto noziedzīgo nodarījumu kvalifikācijas, noziedzīgu nodarījumu sastāvu pazīmju izpratni.

Kasācijas instances tiesa ir izteikusi savu viedokli par piesaistības, dzīvnieku turēšanas noteikumu pārkāpšanas, mantas tīšas iznīcināšanas un bojāšanas, nelikumīgu darbību ar autortiesību un blakustiesību objektiem, izvairīšanos no deklarācijas iesniegšanas, izvairīšanos no soda izciešanas, maksāšanas līdzekļa nolaupīšanu un izmantošanu un citu noziedzīgu nodarījumu sastāvu jautājumiem.

Vairākos lēmumos apskatīti jautājumi, kas attiecas uz noziedzīgiem nodarījumiem pret īpašumu, izspiešanas norobežošanu no laupīšanas, zādzību, kas izdarīta, iekļūstot dzīvoklī vai citā telpā, kā arī krāpšanu. Par personas darbību kvalificēšanu pēc Krimināllikuma 179.panta Senāta Krimināllietu departaments norādījis, ka izšķērdēšanu raksturo tas, ka uzticētā vai pārziņā esošā manta pēc tās prettiesiskas paņemšanas tūlīt tiek atsavināta, patērēta vai citādi izlietota. Attiecībā uz rokasnaudas līgumu Senāta Krimināllietu departaments atzinis, ka šajā gadījumā saņemtā nauda nav uzskatāma par svešu mantu Krimināllikuma 179.panta izpratnē, kaut arī konstatēts, ka rokasnauda nav tikusi izmantota līgumā paredzēto papildsaistību izpildei.

Senāta Krimināllietu departaments norādījis, ka Satversmē garantēto tiesību aizskārums katrā ziņā atzīstams par personas tiesību un interešu ievērojamu apdraudējumu likuma "Par Krimināllikuma spēkā stāšanās un piemērošanas kārtību" 23.panta izpratnē.

Visvairāk Senāta Krimināllietu departamenta lēmumu ietverts krājuma trešajā daļā par Kriminālprocesa likuma normu izpratni un piemērošanu.

Senāta Krimināllietu departaments krājuma trešajā daļā ietvertajos lēmumos ir izskaidrojis jautājumus par bargāka soda noteikšanu apelācijas instances tiesā, cietušā vai apsūdzētā apelācijas sūdzības atstāšanu bez izskatīšanas, solidāras atbildības par zaudējumiem piemērošanu, procesuālo funkciju nodalīšanu, kasācijas sūdzības

iesniegšanas termiņu un nokavēta termiņa atjaunošanu, tiesas apspriedes noslēpuma pārkāpumu, attaisnojoša sprieduma taisīšanas pamatiem un tā saturu, aicināmās personas pienākumu būt sasniedzamai, kriminālprocesu apvienošanu, dubultās sodīšanas nepieļaujamību.

Vairākos lēmumos apskatīti jautājumi, kas attiecas uz kompensācijām par cietušajam radīto kaitējumu Ceļu satiksmes noteikumu pārkāpšanas lietās.

Senāta Krimināllietu departaments izteicis atziņas arī lēmumos, kas saistīti ar procesu par noziedzīgi iegūtu mantu.

Attiecībā uz krimināllietas iespējamo skatīšanu bez pierādījumu pārbaudes Senāta Krimināllietu departaments ir norādījis, ka, ja par pierādītām atzītās darbības ir nepareizi kvalificētas, lietu nedrīkst skatīt bez pierādījumu pārbaudes.

Senāta Krimināllietu departaments ir norādījis, ka pamats pieteikuma iesniegšanai spēkā esoša nolēmuma jaunai izskatīšanai ir Kriminālprocesa likuma 574. vai 575.pantā minētie pārkāpumi, kuri noveduši pie notiesātās personas stāvokļa nelikumīgas pasliktināšanās. Pie tam Kriminālprocesa likuma 63.nodaļas kārtībā no jauna var izskatīt tikai tādus spēkā stājušos nolēmumus, kuriem Kriminālprocesa likumā ir paredzēta pārsūdzēšana kasācijas kārtībā, nevis jebkuru tiesas nolēmumu.

Krājumā ievietotie Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departamenta lēmumi apskata arī citus ar krimināltiesībām un kriminālprocesa tiesībām saistītus jautājumus.

Krājumā ievietotie lēmumi papildina, pilnveido un attīsta izpratni par daudziem krimināltiesību un kriminālprocesa tiesību jautājumiem atbilstoši spēkā esošajiem normatīvajiem aktiem. Ar 2009.gada 1.jūliju spēkā stājās apjomīgi grozījumi un papildinājumi Kriminālprocesa likumā. Līdz ar to vairākos jautājumos var mainīties tiesu prakse un tajā paustās atziņas.

LR Augstākās tiesas
Senāta Krimināllietu departamenta senators
Pēteris Dzalbe

LR Augstākās tiesas
Judikatūras nodaļas konsultante krimināllietās
Nora Magone

Latvijas Republikas
AUGSTĀKĀS TIESAS SENĀTA
Kriminālllietu departamenta
lēmumi

2008

I daļa. Lēmumi Krimināllikuma Vispārīgās daļas piemērošanas jautājumos

Agrāk piespriestā soda izpilde, ja persona izdara jaunu noziedzīgu nodarījumu nosacītas notiesāšanas pārbaudes laikā

Gadījumos, kad jauns noziedzīgs nodarījums izdarīts nosacītas notiesāšanas pārbaudes laikā, jāievēro Krimināllikuma 55.panta otrajā un desmitajā daļā noteiktais, ka iepriekš piespriestais sods ir izpildāms un sods nosakāms saskaņā ar Krimināllikuma 51. un 52.panta nosacījumiem (Krimināllikuma 55.panta otrā un desmitā daļa).

Rīgā, 2008.gada 24.janvārī Lieta Nr.SKK-30/08

L Ē M U M S

Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments šādā sastāvā:

priekšsēdētājs senators	P.Gruziņš,
senators	V.Eilande,
senators	A.Freibergs,
ar tulci	V.Apiņu,
piedaloties prokurorei	I.Harjo,
aizstāvei zvērinātai advokātei	I.Vētriņai,
apsūdzētajam	Andrejam K.,

izskatot mutvārdu procesā krimināllietu sakarā ar apsūdzētā aizstāves zvērinātas advokātes I.Vētriņas iesniegto kasācijas sūdzību par Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2007.gada 8.novembra spriedumu,

k o n s t a t ē j a

Ar Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas 2007.gada 28.marta spriedumu Andrejs K., (..), atzīts par vainīgu pēc Krimināllikuma 175.panta otrās daļas un saskaņā ar Krimināllikuma 58.panta pirmo daļu un 59.panta trešo daļu no soda atbrīvots.

Ar Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2007.gada 8.novembra spriedumu Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas 2007.gada 28.marta spriedums atcelts daļā par Andreja K. atbrīvošanu no soda saskaņā ar Krimināllikuma 58.panta pirmo daļu un 59.panta trešo daļu. Andrejs K. pēc Krimināllikuma 175.panta otrās daļas sodīts ar brīvības atņemšanu uz 10 mēnešiem, bez mantas konfiskācijas.

Saskaņā ar Krimināllikuma 51.pantu Andrejam K. galīgais sods, piespriestajam sodam daļēji pievienojot neizciesto sodu pēc Rīgas pilsētas Latgales priekšpilsētas tiesas 2002.gada 31.janvāra sprieduma, noteikts brīvības atņemšana uz diviem gadiem un astoņiem mēnešiem, bez mantas konfiskācijas.

Ar Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas 2007.gada 28.marta spriedumu Andrejs K. atzīts par vainīgu Krimināllikuma 175.panta otrajā daļā paredzētā noziedzīgā nodarījuma izdarīšanā par to, ka atkārtoti izdarīja svešas kustamas mantas atklātu nolaupīšanu (zādzību).

2003.gada 10.decembrī ap plkst. 23:00 Andrejs K. atkārtoti, būdams persona, kas agrāk izdarījusi zādzību, atrodoties Rīgā, Ķeguma ielā pie mājas Nr.54 svešas mantas nolaupīšanas nolūkā no mugurpuses piegāja pie O.R., kura sarunājās pa mobilo telefonu, un, izmantojot pārsteiguma momentu, izrāva viņai no labās rokas mobilo telefonu "Samsung" A800 Ls 159,99 vērtībā, kurā atradās SIM karte "Zelta zivtiņa" Ls 5 vērtībā ar sarunu kredītu Ls 0,03 apmērā, un no noziedzīga nodarījuma izdarīšanas vietas aizgāja.

Tādējādi Andrejs K. atklāti nolaupīja svešu kustamu mantu Ls 165,02 vērtībā.

Kasācijas sūdzību iesniegusi apsūdzētā aizstāve zvērināta advokāte I.Vētriņa, kura lūdz atcelt Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2007.gada 8.novembra spriedumu.

Aizstāve norāda, ka tiesa esot pārkāpusi Kriminālprocesa likuma 562.panta pirmās daļas nosacījumus, jo apelācijas protestā neesot nekādas norādes uz to, ka tiesa atbrīvojusi no soda Andreju K. nepamatoti tādēļ, ka nav izvērtējusi viņa personību. Protestā esot tikai viena norāde uz sprieduma nelikumību – tikai tas, ka Andrejs K. noziedzīgu nodarījumu esot izdarījis tiesas noteiktajā pārbaudes laikā, tādēļ sods esot nosakāms pēc Krimināllikuma 51.panta un 55.panta desmitās daļas nosacījumiem.

Tā kā prokurores protestā bijusi norāde uz sprieduma nelikumību tikai viena iemesla dēļ – noziedzīga nodarījuma izdarīšana pārbaudes laikā, Rīgas apgabaltiesa pati esot paplašinājusi protesta apjomu un ietvarus, līdz ar to esot pārkāpusi Kriminālprocesa likuma 562.panta prasības. Tā kā protests neesot bijis iesniegts par Krimināllikuma 58.panta pirmās daļas un 59.panta trešās daļas piemērošanu, Rīgas apgabaltiesai tas neesot bijis jāizvērtē, jo likums neaizliedzot personu atbrīvot no soda, ja tā pārbaudes laikā izdarījusi jaunu noziedzīgo nodarījumu.

Kasatore atsaucas uz Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departamenta lēmumu lietā Nr. SKK-572/06, no kura izrietot, ka tad, ja ar nākamo spriedumu pēc nosacītas notiesāšanas netiek noteikts sods, neesot piemērojami Krimināllikuma 55.panta desmitās daļas nosacījumi.

Apsūdzētā aizstāve tiesas sēdē uzturēja kasācijas sūdzību pēc tajā minētajiem motīviem, lūdza apelācijas instances tiesas spriedumu atcelt un lietu nodot jaunai izskatīšanai.

Prokurore lūdza kasācijas sūdzību noraidīt, norādot, ka atsauce uz Senāta Krimināllietu departamenta lēmumu lietā Nr. SKK-572/06 nav pamatota, jo tajā lietā sods bija noteikts saskaņā ar Krimināllikuma 50.panta piekto daļu, nevis 51.pantu.

Apsvēris kasācijas sūdzības motīvus, uzklausījis advokātes un prokurores viedokli un pārbaudījis lietas materiālus, Senāta Krimināllietu departaments konstatē, ka apelācijas instances tiesas sprieduma atcelšanai nav pamata.

Apelācijas instances tiesas spriedumā tiešām nepareizi atreferēti apelācijas protesta motīvi par to, ka tajā bija norādīts uz Krimināllikuma 58. un 59.panta normu pārkāpumiem un nepietiekamu apsūdzētā personības izvērtēšanu, tomēr tas vien pats par sevi nevar būt par pamatu apelācijas instances tiesas sprieduma atzīšanai par nelikumīgu. Apelācijas protestā bija atsauce uz būtiskāko likuma normas pārkāpumu – Krimināllikuma 55.panta desmitās daļas, 51. un 52.panta pārkāpumu, kuru dēļ "tiesas nolēmums daļā par Andreja K. atbrīvošanu no soda ir nelikumīgs un nepamatots", līdz ar to Senāta Krimināllietu departaments nekonstatē Kriminālprocesa likuma 562.panta pirmās daļas nosacījumu pārkāpumu. Apelācijas instances tiesa, izvērtējot apelācijas protesta motīvus un pārbaudot krimināllietas materiālus, pamatoti secinājusi, ka pirmās instances tiesas spriedums ir atceļams kā nepamatots, ko arī motivējusi.

Aizstāve kasācijas sūdzībā nepamatoti atsaukusies uz Senāta Krimināllietu departamenta 2006.gada 26.septembra lēmumu lietā Nr. SKK-572, jo minētajā lietā sods apsūdzētajam bija noteikts saskaņā ar Krimināllikuma 50.panta piekto daļu, nevis Krimināllikuma 51.pantu, līdz ar to tajā minētās tiesas atziņas nevar tikt attiecinātas uz konkrēto lietu.

Bez tam Senāta Krimināllietu departaments jau vairākkārt savos lēmumos ir norādījis, ka gadījumos, kad jauns noziedzīgs nodarījums izdarīts nosacītas notiesāšanas pārbaudes laikā, ir jāpiemēro Krimināllikuma 55.panta desmitās daļas un 51.panta nosacījumi.

Tā Senāta Krimināllietu lietu departaments 2007.gada 13.aprīļa lēmumā lietā Nr. SKK-222 ir norādījis "gadījumos, kad jauns noziedzīgs nodarījums izdarīts nosacītas notiesāšanas pārbaudes laikā, jāievēro Krimināllikuma 55.panta 10.daļā noteiktais, ka iepriekš piespriestais sods ir izpildāms."

Arī Senāta Krimināllietu departamenta 2007.gada 24.aprīļa lēmumā lietā Nr. SKK-263, atsaucoties uz iepriekšminēto lēmumu, Senāts ir vēlreiz norādījis, ja "jauns noziedzīgs nodarījums izdarīts nosacītas notiesāšanas pārbaudes laikā, jāievēro Krimināllikuma 55.panta 10.daļā noteiktais, ka iepriekš piespriestais sods ir izpildāms

un sods nosakāms saskaņā ar Krimināllikuma 51. un 52.panta nosacījumiem." Minētajā lietā pirmās instances tiesa bija piemērojusi Krimināllikuma 58.panta pirmās daļas un 59.panta trešās daļas nosacījumus un atbrīvojusi apsūdzēto no soda. Šis spriedums tika atcelts ar apelācijas instances tiesas spriedumu, ar kuru apsūdzētajam tika noteikts sods, bet galīgais sods tika noteikts saskaņā ar Krimināllikuma 51.pantu.

Savukārt Senāta Krimināllietu departamenta 2007.gada 14.septembra lēmumā lietā Nr. SKK-545 papildus atsaucei uz Senāta Krimināllietu departamenta 2007.gada 13.aprīļa lēmumu lietā Nr. SKK-222 norādīts, ka šāds viedoklis ir ietverts arī Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departamenta un Judikatūras nodaļas tiesu prakses apkopojumos: "Tiesu prakse soda noteikšanā par vairākiem noziedzīgiem nodarījumiem un pēc vairākiem spriedumiem. 2005.gads" un "Atsevišķu rajona tiesu prakse sodu politikas veidošanā saistībā ar likuma piemērošanu un interpretāciju pēc Krimināllikuma 175.panta 3. un 4.daļas. 2006.gads", kuros norādīts, ka, "ja persona izdarīja jaunu noziedzīgu nodarījumu nosacītas notiesāšanas pārbaudes laikā, agrāk piespriestais sods ir izpildāms reāli."

Šādu prasību satur arī Krimināllikuma 55.panta otrā daļa.

Ņemot vērā iepriekšminēto, Senāta Krimināllietu departaments konstatē, ka apelācijas instances tiesa savā spriedumā, atsaucoties uz Krimināllikuma 58.panta pirmo daļu un 59.panta trešo daļu, kā arī Krimināllikuma 55.panta desmito daļu un 51.pantu, pareizi norādījusi, ka Andrejs K. no soda atbrīvots nepamatoti, tāpēc tā atcelšanai nav pamata.

Ņemot vērā iepriekšminēto, vadoties no Kriminālprocesa likuma 587.panta, Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments

n o l ē m a

Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2007.gada 8.novembra spriedumu atstāt negrozītu, bet kasācijas sūdzību noraidīt.

Lēmums nav pārsūdzams.

Soda noteikšana pēc vairākiem spriedumiem

Saskaņā ar Krimināllikuma 51.panta otro daļu galīgajam sodam pēc vairākiem spriedumiem jābūt lielākam par sodu, kāds noteikts par jaunu izdarītu noziedzīgu nodarījumu, kā arī par neizciestā soda daļu pēc iepriekšējā sprieduma (Krimināllikuma 51.panta otrā daļa).

Rīgā 2008.gada 11.februārī Lieta Nr.SKK J-58/08

L Ē M U M S

Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments šādā sastāvā:

senators referents P.Gruziņš,
senators A.Freibergs,
senators V.Čiževskis,

izskatot rakstveida procesā kriminālietu sakarā ar Ģenerālprokuratūras Krimināltiesiskā departamenta virsprokurora p.i. A.Kalniņa protestu Kriminālprocesa likuma 63.nodaļas kārtībā par Rīgas rajona tiesas 2007.gada 20.novembra spriedumu,

k o n s t a t ē j a

Ar Rīgas rajona tiesas 2007.gada 20.novembra spriedumu Ivars R., (..), atzīts par vainīgu un sodīts pēc Krimināllikuma 312.panta ar brīvības atņemšanu uz sešiem mēnešiem.

Noteiktajam sodam saskaņā ar Krimināllikuma 51.pantu daļēji pievienojot sodu, kas nav izciests pēc Bauskas rajona tiesas 2007.gada 2.marta sprieduma, galīgais sods noteikts brīvības atņemšana uz astoņiem mēnešiem, atņemot tiesības veikt zināma veida uzņēmējdarbību uz vienu gadu un atņemot transporta līdzekļa vadīšanas tiesības uz trim gadiem astoņiem mēnešiem un 14 dienām.

Ivars R. notiesāts pēc Krimināllikuma 312.panta par to, ka, būdams notiesāts 2007.gada 2.martā Bauskas rajona tiesā pēc Krimināllikuma 312.panta, 236.panta pirmās daļas, 50.panta pirmās daļas, 51.panta, 52.panta un sodīts ar brīvības atņemšanu uz septiņiem mēnešiem un 6 dienām, atņemot tiesības veikt zināma veida uzņēmējdarbību uz vienu gadu un atņemot transportlīdzekļu vadīšanas tiesības uz trim gadiem astoņiem mēnešiem un 14 dienām, izciešot sodu Olaines atklātā cietumā Rīgas ielā 10, Olainē, – 2007.gada 30.jūlijā bez attaisnojošiem iemesliem neieradās soda izciešanas vietā – Olaines atklātā cietumā no īslaicīgā atvaļinājuma, izvairoties no tiesas piespriestā brīvības atņemšanas soda izciešanas, pēc kā sākās notiesātā Ivara R. meklēšana.

2007.gada 16.augustā ap plkst.17:30 Ivars R. tika aizturēts Bauskā, Stacijas ielā 5 un nogādāts soda izciešanas vietā – Olaines cietumā.

No soda izciešanas vietas Ivars R. izvairījās no 2007.gada 30.jūlijam līdz 16.augustam.

Apelācijas un kasācijas kārtībā lieta nav skatīta. Spriedums stājies likumīgā spēkā 2007.gada 1.decembrī.

Kriminālprocesa likuma 63.nodaļas kārtībā par šo pirmās instances tiesas spriedumu protestu iesniedzis Ģenerālprokuratūras Krimināltiesiskā departamenta virsprokurora p.i. A.Kalniņš. Protestā lūgts atcelt Rīgas rajona tiesas 2007.gada 20.novembra spriedumu daļā par galīgā soda noteikšanu Ivaram R. pēc spriedumu kopības un noteikt to, ievērojot Kriminālliikuma 51.panta otrās daļas nosacījumus.

Protestā norādīts, ka Bauskas rajona tiesa 2007.gada 2.marta spriedumā norādījusi, ka soda izciešana tiks skaitīta no aizturēšanas brīža. Kriminālliietas materiālos ir informācija, ka Ivars R. aizturēts 2007.gada 2.maijā, ievietots Matīsa cietumā un kopš 2007.gada 18.maija uzsācis sodu izciest Olaines atklātajā cietumā.

No 2007.gada 30.jūlija līdz pat aizturēšanai 2007.gada 16.augustā Ivars R. izvairījās no soda izciešanas – bez attaisnojošiem iemesliem neatgriezās soda izciešanas vietā. Neizciestais sods uz sprieduma pasludināšanas brīdi Rīgas rajona tiesā (kā tas arī norādīts spriedumā) bija 37 dienas.

Prokurors uzskata, ka konkrētajā kriminālliietā, Ivaram R. nosakot brīvības atņemšanas sodu uz sešiem mēnešiem un daļēji pieskaitot neizciesto sodu pēc iepriekšējā sprieduma, tam bija jābūt lielākam par sešiem mēnešiem un mazākam par septiņiem mēnešiem 7 dienām. Tātad spriedumā, saskaitot brīvības atņemšanas sodus, ir pieļauts Kriminālliikuma 51.panta otrās daļas nosacījumu pārkāpums.

Izskatījis kriminālliietas materiālus, apsvēris prokurora protesta motīvus, Augstākās tiesas Senāta Kriminālliietu departaments uzskata, ka prokurora protests ir apmierināms.

No kriminālliietas materiāliem redzams, ka apsūdzībā pēc Kriminālliikuma 312.panta Ivaram R. ar Rīgas rajona tiesas 2007.gada 20.novembra spriedumu piespriests brīvības atņemšanas sods uz sešiem mēnešiem un, piemērojot Kriminālliikuma 51.pantu, galīgais sods noteikts brīvības atņemšana uz astoņiem mēnešiem, atņemot tiesības veikt zināma veida uzņēmējdarbību uz vienu gadu un atņemot transporta līdzekļa vadīšanas tiesības uz trim gadiem astoņiem mēnešiem un 14 dienām.

Saskaņā ar Kriminālliikuma 51.panta otro daļu galīgajam sodam pēc vairākiem spriedumiem jābūt lielākam par sodu, kāds noteikts par jaunu izdarītu noziedzīgu nodarījumu, kā arī par neizciestā soda daļu pēc iepriekšējā sprieduma.

Senāta Kriminālliietu departaments konstatē, ka no Rīgas rajona tiesas 2007.gada 20.novembra sprieduma ir redzams, ka neizciestā soda daļa, pēc Bauskas rajona tiesas 2007.gada 2.marta sprieduma, uz

sprieduma pasludināšanas brīdi konkrētajā lietā bija 37 dienas. Tādējādi, nosakot konkrētajā lietā galīgo sodu pēc Kriminālliikuma 51.panta, sods nevarēja būt mazāks par sešiem mēnešiem un lielāks par septiņiem mēnešiem un 7 dienām.

Senāta Kriminālliietu departaments atzīst, ka tādējādi tiesa ir pieļāvusi Kriminālprocesa likuma 574.panta 1.punktā norādīto Kriminālliikuma pārkāpumu par Vispārīgās daļas pantu nepareizu piemērošanu, kurš novedis pie notiesātās personas stāvokļa nelikumīgas pasliktināšanās.

Pastāvot iepriekš norādītajiem apstākļiem, pirmās instances tiesas spriedums atceļams daļā par galīgā soda noteikšanu pēc Kriminālliikuma 51.panta un sods nosakāms atbilstoši šīs normas prasībām.

Pamatojoties uz teikto un vadoties no Kriminālprocesa likuma 672., 585., 587.panta, Augstākās tiesas Senāta Kriminālliietu departaments

n o l ē m a

Prokurora protestu apmierināt. Atcelt Rīgas rajona tiesas 2007.gada 20.novembra spriedumu daļā par galīgā soda noteikšanu pēc spriedumu kopības.

Saskaņā ar Kriminālliikuma 51.pantu Ivaram R., noteiktajam sodam daļēji pievienojot sodu, kas nav izciests pēc Bauskas rajona tiesas 2007.gada 2.marta sprieduma, galīgo sodu noteikt brīvības atņemšanu uz septiņiem mēnešiem, atņemot tiesības veikt zināma veida uzņēmējdarbību uz vienu gadu un atņemot transporta līdzekļa vadīšanas tiesības uz trim gadiem astoņiem mēnešiem un 14 dienām.

Pārējā daļā spriedumu atstāt negrozītu.

Atbildību pastiprinoši apstākļi Krimināllikuma 47.panta otrās daļas izpratnē

Par atbildību mīkstinošiem apstākļiem Krimināllikuma 47.panta otrās daļas izpratnē tiesa var atzīt tikai tādus apstākļus, kas pēc sava satura atbilst Krimināllikuma 47.panta jēgai un kas nav vērtējami kā personību raksturojoši apstākļi. Apsūdzētā veselības stāvoklis ir ņemams vērā, izlemjot ar soda noteikšanu saistītos jautājumus, bet nav pieļaujams šo faktu atzīt par apsūdzētā atbildību mīkstinošu apstākli (Krimināllikuma 47.panta otrā daļa).

Rīgā, 2008.gada 22.februārī Lieta Nr.SKK-84/08

L Ē M U M S

Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments šādā sastāvā:

senators referents P.Gruziņš
senators P.Dzalbe,
senators A.Freibergs

izskatīja rakstveida procesā lietu sakarā ar apsūdzētā Valda K. kasācijas sūdzību par Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2007.gada 20.decembra spriedumu un

k o n s t a t ē j a

Ar Rīgas rajona tiesas 2007.gada 14.novembra spriedumu Valdis K., (..), atzīts par vainīgu un sodīts pēc Krimināllikuma 262.panta otrās daļas ar brīvības atņemšanu uz vienu gadu un sešiem mēnešiem, atņemot transportlīdzekļa vadīšanas tiesības uz četriem gadiem, bez mantas konfiskācijas; pēc Krimināllikuma 312.panta ar brīvības atņemšanu uz sešiem mēnešiem.

Saskaņā ar Krimināllikuma 50.panta pirmo daļu galīgais sods pēc noziedzīgo nodarījumu kopības, ietverot vieglāko sodu smagākajā, noteikts brīvības atņemšana uz vienu gadu un sešiem mēnešiem, atņemot transportlīdzekļa vadīšanas tiesības uz četriem gadiem, bez mantas konfiskācijas.

Saskaņā ar Krimināllikuma 51.panta pirmo daļu galīgais sods noteikts, noteiktajam sodam daļēji pievienojot sodu, kas nav izciests pēc Rīgas rajona tiesas 2003.gada 25.marta sprieduma, brīvības atņemšana uz vienu gadu un sešiem mēnešiem, atņemot transportlīdzekļa vadīšanas tiesības uz pieciem gadiem, bez mantas konfiskācijas.

Saskaņā ar Krimināllikuma 55.pantu brīvības atņemšanas sods noteikts nosacīti, ar pārbaudes laiku uz trīs gadiem.

Ar pirmās instances tiesas spriedumu Valdis K. atzīts par vainīgu un sodīts par to, ka viņš vadījis transportlīdzekli bez transportlīdzekļa

vadīšanas tiesībām, būdams alkohola ietekmē, un izvairījies no tiesas piespriestā tiesību ierobežošanas soda izciešanas.

Valda K. darbības kvalificētas pēc Krimināllikuma 262.panta otrās daļas un 312.panta.

Par pirmās instances tiesas spriedumu apelācijas protestu bija iesniedzis Rīgas rajona prokuratūras prokurors, pārsūdzot spriedumu daļā par Valdim K. piespriestā brīvības atņemšanas soda nosacītu noteikšanu, un lūdzis taisīt šajā daļā jaunu spriedumu, izslēdzot norādi par Krimināllikuma 55.panta nosacījumu piemērošanu.

Izskatot lietu apelācijas kārtībā, Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģija ar 2007.gada 20.decembra spriedumu Rīgas rajona tiesas spriedumu atcēla daļā par Valdim K. noteikto sodu.

Valdis K. sodīts pēc Krimināllikuma 262.panta otrās daļas ar brīvības atņemšanu uz vienu gadu un sešiem mēnešiem, atņemot transportlīdzekļa vadīšanas tiesības uz četriem gadiem, bez mantas konfiskācijas, un pēc Krimināllikuma 312.panta ar brīvības atņemšanu uz sešiem mēnešiem.

Saskaņā ar Krimināllikuma 50.panta pirmo daļu sods pēc noziedzīgo nodarījumu kopības, ietverot vieglāko sodu smagākajā, noteikts brīvības atņemšana uz vienu gadu un sešiem mēnešiem, atņemot transportlīdzekļa vadīšanas tiesības uz četriem gadiem, bez mantas konfiskācijas.

Saskaņā ar Krimināllikuma 51.panta pirmo daļu galīgais sods noteikts, noteiktajam sodam daļēji pievienojot sodu, kas nav izciests pēc Rīgas rajona tiesas 2003.gada 25.marta sprieduma, brīvības atņemšana uz vienu gadu un sešiem mēnešiem, atņemot transportlīdzekļa vadīšanas tiesības uz pieciem gadiem, bez mantas konfiskācijas.

Apsūdzētais Valdis K. iesniedzis kasācijas sūdzību, kurā lūdz grozīt apelācijas instances tiesas spriedumu un noteikt sodu, piemērojot Krimināllikuma 55.panta nosacījumus.

Kasācijas sūdzības iesniedzējs uzskata, ka lietas izskatīšanā apelācijas instances tiesā pieļauti būtiski Krimināllikuma pārkāpumi – Vispārīgās daļas normu nepareiza piemērošana, jo apelācijas instances tiesa neesot ņēmusi vērā un esot nepareizi interpretējusi Krimināllikuma 35.panta otrās daļas, 36.panta, 46.panta otrās daļas, 47.panta pirmās daļas 1.punkta un otrās daļas noteikumus un kļūdaini izvērtējusi Krimināllikuma 55.panta piemērošanas iespējamību.

Kasators norāda, ka viņa izdarītie kriminālpārkāpumi neesot radījuši tādu kaitējumu, lai viņam piemērotu brīvības atņemšanas sodu, jo Krimināllikuma panti, pēc kuriem viņš tiek saukts pie atbildības, paredz arī alternatīvus soda veidus.

Tiesa neesot izmantojusi likumdevēja piešķirtās tiesības un izvērtējusi lietā konstatētos apstākļus, ko konkrētajā lietā varēja atzīt par atbildību mīkstinošiem saskaņā ar Krimināllikuma 47.panta otro daļu.

Apsūdzētais Valdis K. uzskata, ka tas, ka konstatēts atbildību pastiprinošs apstāklis, neizslēdz Krimināllikuma 55.panta piemērošanas iespēju. Tiesa neesot vērtējusi viņa veselības stāvokli, to, ka viņam nepieciešama muguras operācija un cietumā to neesot iespējams izdarīt.

Neesot ņemti vērā arī Krimināllikuma 46.panta nosacījumi, konkrēti, ka viņš savu vainu ir atzinis un izdarīto nožēlojis. Piespriestais sods esot acīmredzami netaisns tā bardzības dēļ. Savukārt pirmās instances tiesa esot pamatojusi Krimināllikuma 55.panta piemērošanu.

Izskatījis krimināllietas materiālus rakstveida procesā, apsvēris apsūdzētā Valda K. kasācijas sūdzības motīvus, Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments atzīst, ka apelācijas instances tiesas lēmums atstājams negrozīts, bet kasācijas sūdzība noraidāma.

Senāta Krimināllietu departaments atzīst par nepamatotu apsūdzētā norādi, ka apelācijas instances tiesa neesot ņēmusi vērā un izvērtējusi Krimināllikuma 35.panta otrajā daļā, 36.pantā, 46.panta otrajā daļā, 47.panta pirmās daļas 1.punktā un 47.panta otrajā daļā noteikto. Gan pirmās instances tiesa, gan apelācijas instances tiesa sodu apsūdzētajam noteikusi, ievērojot Krimināllikuma Vispārīgās daļas nosacījumus. Apelācijas instances tiesa, nosakot sodu apsūdzētajam Valdim K., ir ņēmusi vērā izdarītā noziedzīgā nodarījuma raksturu un radīto kaitējumu, vainīgā personību, atbildību mīkstinošos un pastiprinošos apstākļus. Iepriekšminētais ir atspoguļots tiesas spriedumā.

Par atbildību mīkstinošiem apstākļiem Krimināllikuma 47.panta otrās daļas izpratnē tiesa var atzīt tikai tādus apstākļus, kas pēc sava satura atbilst Krimināllikuma 47.panta jēgai un kas nav vērtējami kā personību raksturojoši apstākļi. Apsūdzētā veselības stāvoklis ir ņemams vērā, izlemjot ar soda noteikšanu saistītos jautājumus, bet nav pieļaujams šo faktu atzīt par apsūdzētā atbildību mīkstinošu apstākli. Kā redzams no apelācijas instances tiesas nolēmuma, Valda K. veselības stāvoklis ir ņemts vērā, nosakot viņam sodu.

Nav pamatota arī apsūdzētā norāde, ka tiesa nepareizi tulkojusi Krimināllikuma 55.pantu, pietiekami neizvērtējot nosacītas notiesāšanas iespējamību un noteikusi pārāk bargu sodu.

Krimināllikuma 55.panta piemērošana ir tiesas tiesības, bet nevis pienākums. No apelācijas instances tiesas lēmuma nepārprotami secināms, ka tiesa, izvērtējot noziedzīgā nodarījuma raksturu, radīto kaitējumu, vainīgā personību un citus apstākļus, atzinusi, ka apsūdzētajam Valdim K. nav pamats piemērot nosacītu brīvības atņemšanas sodu, jo tiesai, izskatot lietu, nav radusies pārliecība, ka vainīgais, neizciešot sodu, turpmāk neizdarīs likumpārkāpumus. Apšaubīt šo apelācijas instances tiesas secinājumu nav pamata.

Senāta Krimināllietu departaments atzīst, ka apelācijas instances tiesa, izskatot lietu, nav pieļāvusi Krimināllikuma pārkāpumu vai Kriminālprocesa likuma būtisku pārkāpumu šā likuma 574., 575.panta izpratnē, tāpēc tiesas nolēmuma atcelšanai nav tiesiska pamata.

Pamatojoties uz iepriekš norādīto un vadoties pēc Kriminālprocesa likuma 585., 587.panta, Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments

n o l ē m a :

Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2007.gada 20.decembra spriedumu atstāt negrozītu, bet kasācijas sūdzību noraidīt.

Lēmums nav pārsūdzams.

Kriminālllikuma 49.panta ceturtās daļas piemērošana

Ja persona atzīta par vainīgu kriminālpārkāpuma izdarīšanā, tad fakts, ka šī persona agrāk bijusi notiesāta par noziedzīga nodarījuma izdarīšanu, neliedz Kriminālllikuma 49.panta nosacījumu piemērošanu (Kriminālllikuma 49.panta ceturtā daļa).

Rīgā, 2008.gada 20.februārī Lieta Nr.SKK-86/08

L Ē M U M S

Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments šādā sastāvā:

senators referents V.Čiževskis,
senatore V.Eilande,
senators A.Freibergs

izskatīja rakstveida procesā lietu sakarā ar apsūdzētā Sergeja B. kasācijas sūdzību par Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2007.gada 22. novembra lēmumu un

k o n s t a t ē j a

Sergejs B., (..), ar Rīgas pilsētas Latgales priekšpilsētas tiesas 2007.gada 18.aprīļa spriedumu atzīts par vainīgu un sodīts pēc Kriminālllikuma 262.panta otrās daļas ar brīvības atņemšanu uz sešiem mēnešiem un transportlīdzekļu vadīšanas tiesību atņemšanu uz diviem gadiem, bez mantas konfiskācijas. Saskaņā ar Kriminālllikuma 51.pantu, daļēji pieskaitot ar Rīgas pilsētas Latgales priekšpilsētas tiesas 2005.gada 24.februāra spriedumu noteikto sodu, galīgais sods noteikts brīvības atņemšana uz trim gadiem un vienu mēnesi, transportlīdzekļa vadīšanas tiesību atņemšana uz diviem gadiem, bez mantas konfiskācijas.

Izskatījusi lietu apelācijas kārtībā sakarā ar apsūdzētā Sergeja B. iesniegto apelācijas sūdzību, Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģija ar 2007.gada 22.novembra lēmumu atstājusi pirmās instances tiesas spriedumu negrozītu.

Apsūdzētais Sergejs B. iesniedzis kasācijas sūdzību. Kasācijas sūdzībā norādīts, ka apelācijas instances tiesa esot nepareizi piemērojusi Kriminālllikuma pantus. Tiesas lēmumā nepamatoti esot norādīts, ka nav bijis likumīga pamata apmierināt apelācijas sūdzībā izteikto lūgumu par Kriminālllikuma 49.panta piemērošanu. Kriminālllikuma 49.panta ceturtajā daļā noteikts, ka vieglāku sodu nevar piemērot personām, kuras agrāk ir bijušas sodītas. Uzskata, ka konkrētajā gadījumā tiesa nepareizi atsaukusies uz minēto likuma pantu, jo Kriminālllikuma 49.panta ceturtā daļa nosaka, ka šā panta pirmā un otrā daļa nav piemērojama, ja tiesa atzinusi personu par vainīgu smaga

vai sevišķi smaga nozieguma izdarīšanā, izņemot nepilngadīgos, sievietes un personas, kuras agrāk nav bijušas notiesātas par noziedzīga nodarījuma izdarīšanu. Apsūdzētais norāda, ka tiesa esot nepamatoti atteikusies piemērot Kriminālllikuma 49.panta nosacījumus, jo viņa izdarītais noziedzīgais nodarījums ir tikai kriminālpārkāpums, nevis smags vai sevišķi smags noziegums. Tāpat nepamatots esot tiesas secinājums par atbildību pastiprinoša apstākļa – noziedzīgā nodarījuma recidīvs – konstatēšanu. Saskaņā ar Kriminālllikuma 48.panta otro daļu tiesai, ņemot vērā noziedzīgā nodarījuma raksturu, bijis nepieciešams šo apstākli neatzīt par atbildību pastiprinošu.

Lūdz lietu izskatīt mutvārdu procesā, atcelt apgabaltiesas lēmumu, nosūtīt lietu jaunai iztiesāšanai.

Krimināllietu departaments atzīst, ka lieta izskatāma rakstveida procesā, jo lēmumu iespējams pieņemt pēc lietā esošiem materiāliem.

Izskatījis lietas materiālus, izvērtējis kasācijas sūdzības motīvus, Senāta Krimināllietu departaments no apelācijas instances tiesas lēmuma izslēdz kļūdaino secinājumu par to, ka Kriminālllikuma 49.panta nosacījumu piemērošanu pie soda noteikšanas Sergejam B. liedz tāds apstāklis, ka viņš agrāk ir tiesāts par noziedzīgā nodarījuma izdarīšanu. Krimināllietu departaments piekrīt kasācijas sūdzībā norādītajam, ka nepamatots ir tiesas secinājums par to, kāpēc apsūdzētajam nav iespējams pie soda noteikšanas piemērot Kriminālllikuma 49.panta nosacījumus. Krimināllietu departaments norāda, ka konkrētajā gadījumā citu Kriminālllikumā paredzētu iemeslu dēļ tiesa nevarēja apsūdzētajam Sergejam B. piemērot Kriminālllikuma 49.panta nosacījumus, t.i., noteikt citu, vieglāku sodu, mīkstināt sodu vai noteikt sodu, kas zemāks par minimālo robežu, kāda par attiecīgo noziedzīgo nodarījumu paredzēta likumā. Sergejs B. atzīts par vainīgu un sodīts pēc Kriminālllikuma 262.panta otrās daļas, t.i., par noziedzīgo nodarījumu, kas saskaņā ar Kriminālllikuma 7.panta otro daļu atzīstams par kriminālpārkāpumu. Saskaņā ar Kriminālllikuma 49.panta ceturtās daļas nosacījumiem minētā panta pirmās un otrās daļas nepiemērošana pie soda noteikšanas attiecas uz apsūdzētajiem, kuri atzīti par vainīgiem par smaga vai sevišķi smaga nozieguma izdarīšanu un agrāk bijuši notiesāti par noziedzīgā nodarījuma izdarīšanu. Ja persona atzīta par vainīgu un sodīta par kriminālpārkāpuma izdarīšanu, tad fakts, ka šī persona agrāk bijusi notiesāta par noziedzīga nodarījuma izdarīšanu, neliedz Kriminālllikuma 49.panta nosacījumu piemērošanu.

Taču konkrētajā gadījumā Kriminālllikuma 49.pants nebija piemērojams tā iemesla dēļ, ka atbilstoši Kriminālllikuma 48.panta pirmās daļas 1.punktam tiesa atzinusi, ka noziedzīgs nodarījums izdarīts atbildību pastiprinošos apstākļos, un šis apstāklis ir noziedzīgā nodarījuma recidīvs. Tiesa par apsūdzētā Sergeja B. atbildību pastiprinošu apstākli pamatoti atzinusi noziedzīgā nodarījuma recidīvu.

No lietas materiāliem redzams, ka viņš ir sodīts ar Rīgas Latgales priekšpilsētas tiesas 2007.gada 24.spriedumu pēc Kriminālliikuma 175.panta trešās daļas ar brīvības atņemšanu uz trim gadiem. Saskaņā ar Kriminālliikuma 48.panta otro daļu tiesa var neatzīt par atbildību pastiprinošu apstākli jebkuru no šā panta pirmajā daļā minētajiem. Taču tas tiesai nav obligāti jādara, un, kā redzams no tiesas lēmuma, tad konkrētajā gadījumā nav bijis pamata, lai noziedzīgā nodarījuma recidīvu neatzītu kā atbildību pastiprinošu apstākli.

Bez tam apsūdzētajam Sergejam B. pēc Kriminālliikuma 262.panta otrās daļas noteikts minimālais brīvības atņemšanas sods, kādu vispār iespējams noteikt, ievērojot Kriminālliikuma 38.panta otrās daļas nosacījumus.

Nosakot sodu, tiesa ir izvērtējusi visus lietas apstākļus un apsūdzētā personību. Sods Sergejam B. noteikts, ievērojot Kriminālliikuma 51., 35., un 46.panta prasības. Kriminālliietu departaments, izslēdzot no apelācijas instances tiesas lēmuma secinājumu par Kriminālliikuma 49.panta nosacījumu nepiemērošanu, atzīst, ka tiesas lēmums pēc būtības atstājams negrozīts, jo sods apsūdzētajam Sergejam B. noteikts likumīgi un pamatoti.

Pamatojoties uz minēto, ievērojot Kriminālprocesa likuma 585., 587.pantu, Senāta Kriminālliietu departaments

n o l ē m a

Rīgas apgabaltiesas Kriminālliietu tiesas kolēģijas 2007.gada 22.novembra lēmumu atstāt negrozītu, bet apsūdzētā Sergeja B. kasācijas sūdzību noraidīt. Lēmums nav pārsūdzams.

Kriminālliikuma 51.panta piemērošanas nosacījumi

Tulkojot Kriminālliikuma 55.panta desmito daļu un 51.panta pirmo daļu saistībā ar Kriminālliikuma 55.panta trešo daļu, apsūdzētajam labvēlīgāka interpretācija ir nosacītas notiesāšanas pārbaudes laika sākšanās ar tiesas sprieduma spēkā stāšanās dienu. Tāpēc, nosakot galīgo sodu, pirmās un apelācijas instances tiesa ir kļūdaini piemērojusi Kriminālliikuma 51.pantu, kas ir Kriminālprocesa likuma 574.panta 1.punktā paredzētais pārkāpums. (Kriminālliikuma 5.panta otrā daļa, 51.panta pirmā daļa, 55.panta trešā un desmitā daļa).

Rīgā, 2008.gada 10.martā Lieta Nr.SKK-112/08

L Ē M U M S

Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Kriminālliietu departaments šādā sastāvā:

senators referents A.Freibergs,
senators V.Čiževskis,
senators P.Dzalbe,

izskatīja rakstveida procesā lietu sakarā ar apsūdzētā Agņa P. kasācijas sūdzību par Kurzemes apgabaltiesas Kriminālliietu tiesas kolēģijas 2008.gada 7.janvāra lēmumu un

k o n s t a t ē j a

Ar Ventspils tiesas 2007.gada 13.jūlija spriedumu Agnis P., (..), atzīts par vainīgu un sodīts:

- pēc Kriminālliikuma 15.panta ceturtās daļas un 175.panta trešās daļas ar brīvības atņemšanu uz vienu gadu un sešiem mēnešiem;
- pēc Kriminālliikuma 187.panta pirmās daļas ar brīvības atņemšanu uz vienu gadu.

Saskaņā ar Kriminālliikuma 50.panta pirmo daļu sods pēc noziedzīgo nodarījumu kopības, piespriestos sodus daļēji saskaitot, noteikts brīvības atņemšana uz diviem gadiem.

Saskaņā ar Kriminālliikuma 51.pantu noteiktajam sodam daļēji pievienots neizciestais sods pēc Talsu rajona tiesas 2006.gada 3.novembra sprieduma, un galīgais sods noteikts brīvības atņemšana uz trim gadiem.

Izskatījusi lietu apelācijas kārtībā, Kurzemes apgabaltiesas Kriminālliietu tiesas kolēģija ar 2008.gada 7.janvāra lēmumu pirmās instances tiesas spriedumu atstāja negrozītu.

Lietā vēl atzīts par vainīgu un sodīts Uldis R., daļā par kuru tiesas lēmums kasācijas kārtībā nav pārsūdzēts.

Par šo lēmumu kasācijas sūdzību un tās papildinājumus iesniedzis apsūdzētais Agnis P., lūdzot atcelt apelācijas instances tiesas lēmumu un lietu nosūtīt jaunai izskatīšanai, izskatīt kasācijas sūdzību mutvārdu procesā, kā arī grozīt viņam piemēroto drošības līdzekli.

Kasators uzskata, ka apelācijas instances tiesa pārkāpusi Kriminālprocesa likuma 449.panta prasības, nenodrošinot mutisku apsūdzētā Ulda R. un liecinieces M.R. liecību sniegšanu apelācijas instances tiesā, un nepamatoti minēto personu liecības nolasījusi.

Tāpat pārkāpta Kriminālprocesa likuma 494.panta pirmā daļa, jo apelācijas instances tiesas sēdē neesot ziņots par liecinieka A.B. neierašanās iemesliem.

Apsūdzētais Agnis P. uzskata, ka pārkāpta Kriminālprocesa likuma 508.panta ceturtā daļa un 9.panta pirmā daļa, jo laikā, kad viņš teicis pēdējo vārdu, viņam esot uzdoti jautājumi.

Sūdzībā norādīts uz Kriminālprocesa likuma 15., 19.panta pārkāpumiem, analizējot lietā esošo liecību, pēc kasatora domām, neprecīzu atreferējumu, kā arī apšaubīta lietā veiktās odoroloģiskās ekspertīzes objektivitāte.

Bez tam Agnis P. norāda, ka apelācijas instances tiesa esot pārkāpusi Kriminālprocesa likuma 560.panta otro daļu, jo nav novērsusi spriedumā norādītās tiesas šaubas par liecinieces J.N. sniegto liecību patiesumu.

Apelācijas instances tiesa, pārkāpjot Kriminālprocesa likuma 58.panta otro daļu, neesot vērtējusi apelācijas sūdzībā norādīto konfliktsituāciju, kas pastāv kasatoram ar kriminālprocesa uzsācēju policijas inspektoru A.K. Tiesa neesot izskaidrojusi, kāpēc noraida pierādījumus lietā par to, ka līdzapsūdzētais Uldis R. ir tendēts melot, tādējādi pārkāpjot Kriminālprocesa likuma 125.pantu.

Neesot arī izvērtēts apelācijas sūdzībā norādītais Kriminālprocesa likuma 264.panta pārkāpums par viņa nelikumīgu aizturēšanu, ar ko pārkāpts Kriminālprocesa likuma 564.pants.

Apsūdzētais Agnis P. uzskata, ka apelācijas instances tiesa pieļāvusi arī Krimināllikuma pārkāpumu, nepareizi piemērojot 51.pantu, kā arī nepareizi norādīts, ka viņš ir agrāk 8 reizes sodīts, jo saskaņā ar Krimināllikuma 63.panta trešo daļu viņa sodāmības esot dzēstas.

Kasācijas sūdzības papildinājumos kasators papildus norāda uz neprecīzu liecību atspoguļojumu, izklāstot savu versiju par liecību vērtējumu. Tiek atkārtoti kasācijas sūdzības motīvi, pieminēts konflikts ar policijas inspektoru A.K., kā arī norādīts, ka visā izmeklēšanas laikā viņš – Agnis P. – tiek nelikumīgi turēts apcietinājumā.

Ar pirmās instances tiesas spriedumu Agnis P. atzīts par vainīgu un sodīts par to, ka viņš izdarīja naftas produktu vada tīšu bojāšanu.

Ventspils tiesa konstatējusi, ka noziedzīgais nodarījums izdarīts šādos apstākļos.

"2006.gada 2.decembrī, pirmstiesas procesā konkrēti nenoskaidrotā laikā, iespējams ap plkst. 15:00, Agnis P. personu grupā pēc iepriekšējas vienošanās ar Uldi R. ar nodomu veikt dīzeļdegvielas zādzību no maģistrālā naftas produktu cauruļvada, ieradās paredzētajā dīzeļdegvielas zādzības vietā Ventspils rajona Usmas pagastā, "Polocka–Ventspils" maģistrālā naftas produktu cauruļvada 456,218. kilometrā. Tur Agnis P. un Uldis R. personu grupā, izmatojot līdzpaņemtos pieslēguma izveidošanai nepieciešamos priekšmetus un rīkus, konkrēti, lāpstu, hermetizējošo plēvīti, metāla piespiedšeilas, metāla žņaugus, urbjmašīnu, akumulatoru un vītņgriezi, izurba naftas produktu cauruļvadā caurumu un izveidotajā caurumā iegrieza vītni. Pēc tā pie vītnes pievienoja šļūteni.

Agņa P. un Ulda R. noziedzīgās darbības rezultātā tika tīši sabojāts SIA "*LatRosTrans*" maģistrālais naftas produktu cauruļvads un nodarīts materiālais zaudējums par Ls 405,88."

Agņa P. darbības kvalificētas pēc Krimināllikuma 187.panta pirmās daļas.

Bez tam ar pirmās instances tiesas spriedumu Agnis P. atzīts par vainīgu un sodīts par to, ka viņš atkārtoti izdarīja svešas kustamas mantas slepenas nolaupīšanas (zādzības) mēģinājumu personu grupā pēc iepriekšējas vienošanās no glabātavas.

Ventspils tiesa konstatējusi, ka noziedzīgais nodarījums izdarīts šādos apstākļos.

"2006.gada 2. un 3.decembrī, pirmstiesas izmeklēšanā konkrēti nenoskaidrotā laikā, Agnis P. atkārtoti, būdams agrāk sodīts par zādzības izdarīšanu, personu grupā ar Uldi R., pēc iepriekšējas vienošanās par dīzeļdegvielas zādzības izdarīšanu no naftas produktu vada, mantkārīgu motīvu vadīti, no iepriekš nelikumīgi izveidotās pieslēguma vietas "Polocka-Ventspils" maģistrālā naftas produktu cauruļvada Ventspils rajona Usmas pagastā, kas konkrētajā gadījuma ir naftas produktu glabātava, 456,218.kilometra pa pieslēgumam pievienoto šļūteni tecināja vieglās automašīnas piekabē novietotajā 1m^3 plastmasas tvertnē, kuras ietilpība ir 1000 litri, dīzeļdegvielu, tādējādi mēģinot nolaupīt vismaz 1000 litrus dīzeļdegvielas, kuras vērtība par vienu litru ir Ls 0,2085. Savu noziedzīgo nodomu Agnim P. un Uldim R. neizdevās realizēt līdz galam no viņu gribas neatkarīgu iemeslu dēļ, jo nesankcionētā pieslēguma vietā sakarā ar konstatēto spiediena zudumu cauruļvadā ieradās apsardzes darbinieki un pārtrauca noziedzīgo rīcību.

Ar savām darbībām Agnis P. un Uldis R. mēģināja slepeni nolaupīt SIA "*LatRosTrans*" piederošo dīzeļdegvielu ne mazāk kā 1000 litru apjomā par kopējo summu Ls 208,50."

Agņa P. darbības kvalificētas pēc Krimināllikuma 15.panta ceturtās daļas un 175.panta trešās daļas.

Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments atzīst, ka lieta izskatāma rakstveida procesā, jo atbilstoši Kriminālprocesa likuma 583.panta otrās daļas nosacījumiem ir iespējams pieņemt lēmumu pēc lietā esošajiem materiāliem, papildu paskaidrojumi nav nepieciešami un attiecīgajai lietai nevar būt īpaša nozīme likuma normu interpretēšanā, kā arī kasācijas sūdzībā nav motivēta nepieciešamība lietu skatīt mutvārdu procesā.

Izskatījis lietas materiālus, kasācijas sūdzībā un tās papildinājumos izklāstītos motīvus, Senāta Krimināllietu departaments atzīst, ka apelācijas instances tiesas lēmums jāatceļ daļā par galīgā soda noteikšanu Agnim P. pēc Krimināllikuma 51.panta un šajā daļā lieta jānosūta jaunai iztiesāšanai apelācijas instances tiesai. Pārējā daļā tiesas lēmums jāatstāj negrozīts, bet Agņa P. kasācijas sūdzība jānoraida.

Kasācijas instances tiesa konstatē, ka, piemērojot Agnim P. Krimināllikuma 51.panta noteikumus, apelācijas instances tiesa pieļāvusi Krimināllikuma pārkāpumu Kriminālprocesa likuma 574.panta 1.punkta izpratnē – nepareizi piemērojusi Krimināllikuma Vispārīgās daļas pantu.

Saskaņā ar Krimināllikuma 5.panta otro daļu likumam, kas atzīst nodarījumu par nesodāmu, mīkstina sodu vai ir citādi labvēlīgs personai, ja vien attiecīgajā likumā nav noteikts citādi, ir atpakaļejošs spēks. Šī likuma norma nosaka labvēlīguma principu apsūdzētajam Krimināllikuma piemērošanā un ar to saistītajā likuma interpretācijā.

Saskaņā ar Krimināllikuma 51.panta pirmo daļu, ja notiesātais pēc sprieduma taisīšanas, bet pirms pilnīgas soda izciešanas izdarījis jaunu noziedzīgu nodarījumu, tiesa jaunajā spriedumā noteiktajam sodam pilnīgi vai daļēji pievieno sodu, kas nav izciests pēc iepriekšējā sprieduma.

Ar 2007.gada 21.jūnija likumu "Grozījumi Krimināllikumā", kas stājās spēkā 2007.gada 19.jūlijā, Krimināllikuma 55.panta trešā daļa ir papildināta un noteikts, ka nosacītas notiesāšanas pārbaudes laiks sākas ar tiesas sprieduma spēkā stāšanās dienu.

Saskaņā ar Krimināllikuma 55.panta desmito daļu, ja nosacīti notiesātais pārbaudes laikā izdara jaunu noziedzīgu nodarījumu, viņam piespriestais sods ir izpildāms, un tiesa nosaka sodu saskaņā ar Krimināllikuma 51. un 52.pantā paredzētajiem noteikumiem.

No lietā esošā Talsu rajona tiesas 2006.gada 3.novembra sprieduma noraksta redzams, ka šis spriedums stājies likumīgā spēkā 2007.gada 2.martā, ko apliecina attiecīga atzīme uz sprieduma noraksta. Atbilstoši Talsu rajona tiesas spriedumam Agnis P. sodīts ar brīvības atņemšanu uz diviem gadiem, bet saskaņā ar Krimināllikuma 55.pantu sods noteikts nosacīti, ar pārbaudes laiku uz trim gadiem.

Izskatāmajā lietā Agnim P. inkriminēts, ka noziedzīgus nodarījumus viņš izdarījis 2006.gada 2. un 3.decembrī, tātad pirms bija stājies spēkā Talsu rajona tiesas 2006.gada 3.novembra spriedums.

Senāta Krimināllietu departaments atzīst, ka šajā lietā, tulkojot Krimināllikuma 55.panta desmito daļu un 51.panta pirmo daļu saistībā ar Krimināllikuma 55.panta trešo daļu, apsūdzētajam Agnim P. labvēlīgāka interpretācija ir nosacītas notiesāšanas pārbaudes laika sākšanās ar tiesas sprieduma spēkā stāšanās dienu. Līdz ar to galīgā soda noteikšanā apsūdzētajam Agnim P. pirmās un apelācijas instances tiesa ir kļūdaini piemērojusi Krimināllikuma 51.pantu, kas ir Kriminālprocesa likuma 574.panta 1.punktā paredzētais pārkāpums.

Kasācijas instances tiesa konstatē, ka pārējā daļā Agņa P. kasācijas sūdzībā norādīts uz neesošiem Kriminālprocesa likuma normu pārkāpumiem.

Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 569.panta pirmo daļu pārsūdzēšana kasācijas kārtībā ir rakstveida kasācijas protesta vai sūdzības iesniegšana Augstākās tiesas Senātam par tāda apelācijas instances tiesas nolēmuma tiesiskumu, kurš vēl nav stājies spēkā, nolūkā panākt tā atcelšanu pilnībā vai kādā tā daļā vai arī tā grozīšanu juridisku iemeslu dēļ. Savukārt minētā panta trešā daļa nosaka, ka kasācijas instances tiesa pierādījumus lietā no jauna neizvērtē. Tas nozīmē, ka kasācijas instances tiesa lietas faktiskos apstākļus neskaidro un lietu pēc būtības neizskata.

Senāts nekonstatē Kriminālprocesa likuma 449.panta pārkāpumu lietas izskatīšanā apelācijas instancē. Apsūdzētais Uldis R. tika nopratināts apelācijas instances tiesā un, izmantojot savas procesuālās tiesības, nevēlējās liecināt, bet apstiprināja pirmstiesas kriminālprocesa laikā dotās liecības. Savukārt liecinieces M.R. liecības pirmās instances tiesā tika nolasītas Kriminālprocesa likuma 501.panta 4.punkta kārtībā. Uz otrās instances tiesas sēdi M.R. netika aicināta.

Tādējādi apelācijas instances tiesa, nolasot un tādā veidā pārbaudot Ulda R. un M.R. liecības, nav pieļāvusi Kriminālprocesa likuma normu pārkāpumu.

Atsauces kasācijas sūdzībā uz it kā tiesas pieļautajiem Kriminālprocesa likuma 494.panta pirmās daļas un 508.panta ceturtās daļas pārkāpumiem konkrētā lietā vispār nav saistāmas ar Kriminālprocesa likuma 575.panta pārkāpumu šā panta trešās daļas izpratnē, jo skar tiesas procesa organizatoriskos jautājumus.

Pirmās instances tiesā nopratināts kā liecinieks policijas inspektors A.K., un tiesa nav konstatējusi jebkādus faktus, kas liecinātu par A.K. atrašanos interešu konfliktā. Senāta Krimināllietu departaments atzīmē, ka neatbilst lietā konstatētajam apsūdzētā Agņa P. apgalvojums, ka A.K. pieņēmis lēmumu par kriminālprocesa uzsākšanu. No lietas materiāliem redzams, ka šādu lēmumu 2006.gada 3.decembrī pieņēmis policijas inspektors G.B.

Arī apelācijas instances tiesas lēmumā ir norādīts, ka apelācijas tiesā nekādi papildu apstākļi netika konstatēti.

Kasācijas instances tiesa neatrod, ka lietā būtu pieļauts Kriminālprocesa likuma 58.panta otrās daļas noteikumu pārkāpums.

Nepamatota un nesaprotama ir kasatora norāde, ka viņš neesot agrāk sodīts.

Senāta Krimināllietu departaments norāda, ka atbilstoši Kriminālprocesa likuma 564.panta sestās daļas noteikumiem, ja apelācijas instances tiesa atstāj pirmās instances tiesas spriedumu bez grozījumiem, tā var neatkārtot pirmās instances tiesas spriedumā minētos pierādījumus un atzinumus.

Neskatoties uz šādu likumā paredzētu iespēju, apelācijas instances tiesa visai detalizēti vēlreiz izvērtējusi lietā esošos pierādījumus un izdarījusi secinājumus par Agņa P. vainīgumu noziedzīgu nodarījumu izdarīšanā, kādi ir paredzēti Kriminālliikuma 15.panta ceturtajā daļā un 175.panta trešajā daļā, kā arī 187.panta pirmajā daļā.

Senāts konstatē, ka kasācijas sūdzībā un tās papildinājumos pārējā to daļā faktiski daļēji atkārtoti apelācijas motīvi, kasatoram nepiekrītot tiesas veiktajam pierādījumu novērtējumam.

Kasācijas instances tiesa uzsver, ka lietā esošo pierādījumu novērtēšana piekrīt tiesai, kas izspriež lietu pēc būtības. Jautājums par to, vai lietā esošie pierādījumi ir pietiekoši apsūdzētā vainīguma nodibināšanai vai nav pietiekoši, ir būtības jautājums, kas kasācijas kārtībā nav pārbaudāms. Tāpat kasācijas kārtībā nav pārbaudāmi kasācijas sūdzības iesniedzēju apcerējumi par citādu lietas apstākļu novērtēšanu, nekā tos ir novērtējusi apelācijas instances tiesa.

Atsauces kasācijas sūdzībā uz it kā atsevišķu Kriminālprocesa likuma pantu pārkāpumiem ir atzīstamas par formālām, jo tās ir nepārprotami saistītas ar apsūdzētā Agņa P. vēlmi pārvērtēt lietā esošos pierādījumus un apšaubīt kasācijas instancē apelācijas tiesas secinājumus par viņa vainīgumu.

Nav pamata atzīt, ka tiesa nebūtu izskatījusi lietu apelācijas sūdzībā izteikto prasību ietvaros un apjomā, kā tas ir noteikts Kriminālprocesa likuma 562.panta pirmajā daļā.

Tiesas nolēmums pēc sava satura atbilst Kriminālprocesa likuma 564.panta noteikumiem.

Agņa P. lūgums par drošības līdzekļa grozīšanu un viņa atbrīvošanu no apcietinājuma ir noraidāms, jo Agnis P. sodīts ar brīvības atņemšanas sodu, tai skaitā par smaga nozieguma izdarīšanu.

Senāta Krimināllietu departaments konstatē, ka apelācijas instances tiesa, izskatot lietu, nav pieļāvusi Kriminālprocesa likuma būtiskus pārkāpumus šā likuma 575.panta trešās daļas izpratnē.

Ievērojot iepriekš norādīto un vadoties pēc Kriminālprocesa likuma 585., 587.panta, Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments

n o l ē m a

Kurzemes apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2008.gada 7.janvāra lēmumu atcelt daļā par galīgā soda noteikšanu Agnim P. saskaņā ar Kriminālliikuma 51.pantu un šajā daļā lietu nosūtīt jaunai iztiesāšanai apelācijas instances tiesai. Pārējā daļā apelācijas instances tiesas lēmumu atstāt negrozītu un apsūdzētā Agņa P. kasācijas sūdzību noraidīt.

Lēmums nav pārsūdzams.

Soda noteikšana pēc vairākiem spriedumiem

Apstāklis, ka pie apelācijas instances tiesas noteiktā soda pēc Kriminālllikuma 180.panta otrās daļas saskaņā ar Kriminālllikuma 51.panta prasībām pievienota lielāka neizciestā brīvības atņemšanas soda daļa nekā pirmās instances tiesas spriedumā, nav atzīstams par smagāka soda noteikšanu Kriminālprocesa likuma 562.panta trešās daļas izpratnē, ja apelācijas instances tiesas noteiktais galīgais sods nav lielāks par pirmās instances tiesas noteikto.

Pie galīgā soda noteikšanas saskaņā ar Kriminālllikuma 51.pantu tiesai ir tiesības jaunajā spriedumā noteiktajam sodam pilnīgi vai daļēji pievienot sodu, kas nav izciests pēc iepriekšējā sprieduma, un galīgajam sodam jābūt lielākam par neizciestā soda daļu pēc iepriekšējā sprieduma (Kriminālllikuma 51.pants, Kriminālprocesa likuma 562.panta trešā daļa).

Rīgā, 2008.gada 26.martā Lieta Nr.SKK-147/08

L Ē M U M S

Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Kriminālllietu departaments šādā sastāvā:

senators referents P.Gruziņš,
senatore V.Eilande,
senators A.Freibergs

izskatīja rakstveida procesā lietu sakarā ar apsūdzētā Jura A. kasācijas sūdzību par Rīgas apgabaltiesas Kriminālllietu tiesas kolēģijas 2007.gada 18.decembra spriedumu un

k o n s t a t ē j a

Ar Rīgas pilsētas Latgales priekšpilsētas tiesas 2007.gada 31.oktobra spriedumu Juris A., (..), atzīts par vainīgu un sodīts pēc Kriminālllikuma 180.panta otrās daļas ar brīvības atņemšanu uz vienu gadu.

Saskaņā ar Kriminālllikuma 51.pantu noteiktajam sodam daļēji pievienots neizciestais sods pēc Rīgas pilsētas Zemgales priekšpilsētas tiesas 2001.gada 17.maija sprieduma un galīgais sods noteikts brīvības atņemšana uz vienu gadu un sešiem mēnešiem.

Ar pirmās instances tiesas spriedumu Juris A. notiesāts par to, ka viņš atkārtoti izdarīja krāpšanu nelielā apmērā.

Jura A. darbības kvalificētas pēc Kriminālllikuma 180.panta otrās daļas.

Par pirmās instances tiesas spriedumu apelācijas sūdzību bija iesniedzis apsūdzētais Juris A., lūdzot mīkstināt tiesas noteikto sodu.

Izskatījusi lietu apelācijas kārtībā, Rīgas apgabaltiesas Kriminālllietu tiesas kolēģija ar 2007.gada 18.decembra spriedumu Rīgas pilsētas Latgales priekšpilsētas tiesas spriedumu atcēla daļā par Jurim A. noteikto sodu pēc Kriminālllikuma 180.panta otrās daļas un galīgo sodu.

Jurim A. sods pēc Kriminālllikuma 180.panta otrās daļas noteiks brīvības atņemšana uz septiņiem mēnešiem.

Saskaņā ar Kriminālllikuma 51.pantu noteiktajam sodam daļēji pievienots neizciestais sods pēc Rīgas pilsētas Zemgales priekšpilsētas tiesas 2001.gada 17.maija sprieduma un galīgais sods noteikts brīvības atņemšana uz vienu gadu un diviem mēnešiem.

Pārējā daļā pirmās instances tiesas spriedums atstāts negrozīts.

Apsūdzētais Juris A. iesniedzis kasācijas sūdzību par apelācijas instances tiesas spriedumu, lūdzot noteikt sodu pēc spriedumu kopības saskaņā ar Kriminālllikuma 51.pantu, pieskaitot sešus mēnešus brīvības atņemšanu, kā to savā spriedumā izdarījusi pirmās instances tiesa, un galīgo sodu noteikt brīvības atņemšanu uz vienu gadu un vienu mēnesi.

Kasācijas sūdzības iesniedzējs norāda, ka pirmās instances tiesa, nosakot sodu pēc spriedumu kopības saskaņā ar Kriminālllietas 51.pantu, pieskaitījusi sešus mēnešus brīvības atņemšanu, bet apelācijas instances tiesa nepamatoti, nosakot galīgo sodu pēc Kriminālllikuma 51.panta, pieskaitījusi septiņus mēnešus brīvības atņemšanu. Kasators norāda, ka pilnībā piekrīt apelācijas instances tiesas piespriestajam sodam pēc Kriminālllikuma 180.panta otrās daļas – septiņiem mēnešiem.

Izskatījis kriminālllietas materiālus rakstveida procesā, apsvēris apsūdzētā Jura A. kasācijas sūdzības motīvus, Augstākās tiesas Senāta Kriminālllietu departaments atzīst, ka apelācijas instances tiesas spriedums atstājams negrozīts, bet apsūdzētā Jura A. kasācijas sūdzība noraidāma.

Senāta Kriminālllietu departaments konstatē, ka apelācijas instances tiesa ir atcēlusi pirmās instances tiesas spriedumu daļā par noteikto sodu un noteikusi apsūdzētajam Jurim A. vieglāku pamatsodu, kā arī vieglāku galīgo sodu.

Sods Jurim A. noteikts, ievērojot Kriminālllikuma 46.pantā paredzētos soda noteikšanas vispārīgos principus un atbilstoši Kriminālllikuma 180.panta otrajā daļā paredzētajai soda sankcijai. Galīgais sods noteikts atbilstoši Kriminālllikuma 51.panta prasībām. Apelācijas instances tiesa, nosakot Jurim A. galīgo sodu, nav pasliktinājusi viņa stāvokli, jo galīgais brīvības atņemšanas soda termiņš ir noteikts par četriem mēnešiem mazāks nekā tas bija noteikts ar pirmās instances tiesas spriedumu. Apstāklis, ka pie noteiktā soda pēc Kriminālllikuma 180.panta otrās daļas saskaņā ar Kriminālllikuma 51.panta prasībām pievienota lielāka neizciestā brīvības atņemšanas soda daļa nekā pirmās instances tiesas spriedumā, nav atzīstams par smagāka soda noteikšanu Kriminālprocesa likuma 562.panta trešās daļas izpratnē.

Krimināllietu departaments konstatē, ka pēc iepriekšējā sprieduma Jurim A. neizciestais sods, sakarā ar pirmstermiņa atbrīvošanu, ir brīvības atņemšana uz vienu gadu un divdesmit divām dienām.

Pie galīgā soda noteikšanas saskaņā ar Krimināllikuma 51.pantu tiesai ir tiesības jaunajā spriedumā noteiktajam sodam pilnīgi vai daļēji pievienot sodu, kas nav izciests pēc iepriekšējā sprieduma, un galīgajam sodam jābūt lielākam par neizciestā soda daļu pēc iepriekšējā sprieduma. Konkrētajā gadījumā Jurim A. galīgais sods noteikts minimālākajā apmērā, kādu pieļauj Krimināllikuma 51.panta noteikumi.

Senāta Krimināllietu departaments atzīst, ka apelācijas instances tiesa, izskatot lietu, nav pieļāvusi Krimināllikuma pārkāpumus Kriminālprocesa likuma 574.panta izpratnē, tāpēc tiesas nolēmuma atcelšanai nav tiesiska pamata.

Pamatojoties uz iepriekš norādīto un vadoties pēc Kriminālprocesa likuma 585., 587.pana, Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments

n o l ē m a

Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2007.gada 18.decembra spriedumu atstāt negrozītu, bet kasācijas sūdzību noraidīt.

Lēmums nav pārsūdzams.

Kriminālatbildības noilgums

Kriminālatbildības noilguma termiņš tiek pārtraukts, ja persona līdz noilguma izbeigšanās brīdim izdara jaunu noziedzīgu nodarījumu. Šajā gadījumā noilguma laiku, kas paredzēts par smagāko no izdarītajiem noziedzīgajiem nodarījumiem, sāk skaitīt no jaunā noziedzīgā nodarījuma izdarīšanas brīža (Krimināllikuma 56.panta pirmā un trešā daļa).

Rīgā, 2008.gada 16.aprīlī Lieta Nr.SKK-161/08

L Ē M U M S

Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments šādā sastāvā:

senators referents A.Freibergs,
senators V.Čiževskis,
senators P.Dzalbe

izskatīja rakstveida procesā lietu sakarā ar Ģenerālprokuratūras Kriminālties iesiskā departamenta Tiesās izskatāmo krimināllietu nodaļas prokurores I.Ščepavičutes kasācijas protestu un apsūdzētās Silvijas B. aizstāvja zvērināta advokāta U.Lapiņa kasācijas sūdzību par Augstākās tiesas Krimināllietu tiesu palātas 2008.gada 17.janvāra spriedumu un

k o n s t a t ē j a

Ar Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2007.gada 12.aprīļa spriedumu

Silvija B., (..), atzīta par vainīgu Krimināllikuma 177.panta trešajā daļā, 275.panta otrajā daļā un 195.panta otrajā daļā paredzēto noziedzīgo nodarījumu izdarīšanā un sodīta:

- pēc Krimināllikuma 177.panta trešās daļas ar naudas sodu desmit minimālo mēnešalgu apmērā, t.i., Ls 1200 (viens tūkstotis divi simti latu), konfiscējot mantu;
- pēc Krimināllikuma 275.panta otrās daļas, piemērojot Krimināllikuma 55.pantu, ar brīvības atņemšanu uz diviem gadiem nosacīti, ar pārbaudes laiku uz diviem gadiem;
- pēc Krimināllikuma 195.panta otrās daļas, piemērojot Krimināllikuma 55.pantu, ar brīvības atņemšanu uz vienu gadu nosacīti, ar pārbaudes laiku uz vienu gadu, konfiscējot mantu.

Saskaņā ar Krimināllikuma 50.panta pirmo daļu, 52.panta otro daļu sods pēc noziedzīgo nodarījumu kopības, ietverot vieglāko brīvības atņemšanas sodu smagākajā, bet naudas sodu izpildot patstāvīgi, galīgais sods Silvijai B. noteikts naudas sods desmit minimālo mēnešalgu apmērā, t.i., Ls 1200 (viens tūkstotis divi simti lati) un brīvības atņemšana uz diviem gadiem nosacīti, ar pārbaudes laiku uz diviem gadiem, konfiscējot mantu.

Drošības līdzeklis – sūtījumu saņemšanas adreses paziņošana – Silvijai B. atstāts negrozīts, līdz spriedums stāsies likumīgā spēkā.

Ķekavas pagasta padomes pieteiktā kaitējuma kompensācija Ls 3764,20 apmērā apmierināta. No Silvijas B. Ķekavas pagasta padomes labā piedzīti Ls 3764,20 (trīs tūkstoši septiņi simti sešdesmit četri lati 20 santīmi).

Izskatījusi lietu apelācijas kārtībā, Augstākās tiesas Krimināllietu tiesu palāta ar 2008.gada 17.janvāra spriedumu Rīgas apgabaltiesas 2007.gada 12.aprīļa spriedumu atcēla daļā par Silvijas B. atzīšanu par vainīgu un sodīšanu pēc Krimināllikuma 275.panta otrās daļas un 195.panta otrās daļas un daļā par Silvijai B. saskaņā ar Krimināllikuma 50.panta pirmo daļu un 52.pantu noteikto galīgo sodu.

Silvija B. viņai celtajā apsūdzībā pēc Krimināllikuma 195.panta otrās daļas atzīta par nevainīgu un attaisnota.

Kriminālprocess Silvijas B. apsūdzībā pēc Krimināllikuma 275.panta otrās daļas izbeigts.

Pārējā daļā spriedums atstāts negrozīts.

Par šo spriedumu kasācijas protestu iesniegusi Ģenerālprokuratūras Kriminālties iskā departamenta Tiesās izskatāmo krimināllietu nodaļas prokurore A.Ščepavičute, bet kasācijas sūdzību iesniedzis apsūdzētās Silvijas B. aizstāvis zvērināts advokāts U.Lapiņš.

Prokurore kasācijas protestā lūdz atcelt Augstākās tiesas Krimināllietu tiesu palātas 2008.gada 17.janvāra spriedumu daļā par kriminālprocesa Silvijas B. apsūdzībā pēc Krimināllikuma 275.panta otrās daļas izbeigšanu un lietu šajā daļā nosūtīt jaunai iztiesāšanai apelācijas instances tiesai.

Prokurore uzskata, ka minētais spriedums ir nelikumīgs daļā par kriminālprocesa Silvijas B. apsūdzībā pēc Krimināllikuma 275.panta otrās daļas izbeigšanu sakarā ar noilgumu, jo taisīts, nepareizi piemērojot Krimināllikuma 56.pantu, kas saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 573. un 574.pantu ir iemesls nolēmuma izskatīšanai kasācijas kārtībā.

Ar pirmās instances spriedumu Silvija B. notiesāta par to, ka viņa personu grupā ieguva mantu lielos apmēros, ļaunprātīgi izmantojot uzticēšanos un ar viltu, kā arī par fiktīvu dokumentu sastādīšanu nolūkā saņemt naudu, pamatojoties uz minētiem dokumentiem.

Izdarot secinājumus, ka līdz apsūdzības izsniegšanai Silvijai B. bija iestājies kriminālatbildības noilgums par Krimināllikuma 275.panta otrajā daļā paredzēto noziegumu, apelācijas instances tiesa nepareizi piemēroja Krimināllikuma 56.pantu, kā arī nav ņēmusi vērā 56.panta trešo daļu, kas nosaka, ka noilgums tiek pārtraukts, ja līdz šā panta pirmajā daļā norādīto termiņu izbeigšanas brīdim persona, kas izdarījusi noziedzīgo nodarījumu, izdara jaunu noziedzīgu nodarījumu. Šajā gadījumā noilguma laiku, kas paredzēts par smagāko no izdarītajiem

noziedzīgiem nodarījumiem, sāk skaitīt no jauna noziedzīga nodarījuma izdarīšanas brīža.

Silvija B. atzīta par vainīgu un notiesāta par Krimināllikuma 177.panta trešajā daļā paredzētā noziedzīga nodarījuma izdarīšanu.

Saskaņā ar Krimināllikuma 7.panta piektās daļas nosacījumiem Krimināllikuma 177.panta trešajā daļā paredzētais noziedzīgais nodarījums atzīstams par sevišķi smagu noziegumu.

Saskaņā ar Krimināllikuma 56.panta pirmās daļas 5.punktu personu nevar saukt pie kriminālatbildības, ja no dienas, kad tā izdarījusi sevišķi smagu noziegumu, ir pagājuši 15 gadi.

Apsūdzība pēc Krimināllikuma 177.panta trešās daļas Silvijai B. ir uzrādīta par darbībām, kas izdarītas laika periodā no 1999.gada septembra līdz novembrim. Tāpēc prokurore uzskata, ka noilguma termiņš, kas tiktu aprēķināts par mazāk smaga nozieguma (Krimināllikuma 275.pants) izdarīšanu, tiek pārtraukts ar sevišķi smaga nozieguma izdarīšanas brīdi (Krimināllikuma 177.pants trešā daļa), un tas ir jārēķina saskaņā ar Krimināllikuma 56.panta trešās daļas nosacījumiem.

Protestā norādīts, ka arī U.Krastiņa, V.Liholajas un A.Niedres "Krimināllikuma zinātniski praktiskajā komentārā" teikts, ka noilgums tiek pārtraukts, ja persona, kura izdarījusi noziedzīgo nodarījumu, līdz Krimināllikuma 56.panta pirmajā daļā norādīto termiņu izbeigšanas brīdim izdara jaunu jebkuru noziedzīgu nodarījumu, tad notecējušais noilguma laiks tiek anulēts, bet noilguma laiku sāk skaitīt no jauna noziedzīgā nodarījuma izdarīšanas brīža, rēķinot noilguma termiņu, kā tas noteikts par smagāko no noziedzīgajiem nodarījumiem. Līdzīgi jārīkojas (skaitot noilguma laiku no pēdējā noziedzīgā nodarījuma izdarīšanas brīža), ja persona saucama pie kriminālatbildības par vairākiem dažādā laikā izdarītiem noziedzīgiem nodarījumiem.

Aizstāvis kasācijas sūdzībā lūdz noteikt lietas izskatīšanu rakstveida procesā, Augstākās tiesas Krimināllietu tiesu palātas 2008.gada 17.janvāra spriedumu atcelt un kriminālprocesu pret Silviju B. izbeigt.

Aizstāvis uzskata, ka lietas izmeklēšanas laikā pieļauti būtiski materiālo tiesību normu pārkāpumi, kas nepieļauj notiesājoša tiesas sprieduma pieņemšanu, jo, kvalificējot noziedzīgu nodarījumu, nepareizi piemēroti Krimināllikuma 177.panta trešās daļas noteikumi.

Tiesas izmeklēšanā nav pierādīta ne tikai celtā apsūdzība, t.i., nav pietiekamu pierādījumu Silvijas B. notiesāšanai, bet Silvijas B. darbībās nav Krimināllikuma 177.panta trešajā daļā paredzētā noziedzīgā nodarījuma pazīmju, līdz ar to nav pamata kompensācijas pieteikuma apmierināšanai.

Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 384.pantu pirmstiesas kriminālprocesā, veicot izmeklēšanu un kriminālvajāšanu, cita starpā ir jānoskaidro, vai ir noticis noziedzīgs nodarījums. Saskaņā ar

Kriminālprocesa likuma 405.pantu lēmumā par saukšanu pie kriminālatbildības prokuroram jānorāda inkriminētā noziedzīgā nodarījuma faktisko apstākļu, kas nosaka juridisko kvalifikāciju, izklāsts, gan noziedzīga nodarījuma juridiskā kvalifikācija. Līdz ar to apsūdzībā ietvertais notikušā faktisko apstākļu atspoguļojums, noziedzīgā nodarījuma juridiskās kvalifikācijas formulējumi nevar būt neskaidri un pretrunīgi, savstarpēji izslēdzoši, apsūdzībai jāatbilst krimināllietas ietvaros savākto pierādījumu kopumam.

Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 126.panta otro daļu pierādīšanas pienākums pirmstiesas kriminālprocesā ir procesa virzītājam, bet tiesā – apsūdzības uzturētājam.

Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 48.panta otrās daļas 3.punktu tiesa tikai piedalās pierādījumu pārbaudē, neiejaucoties apsūdzības uzturēšanā un aizstāvības realizēšanā.

Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 455.panta otro daļu tiesa ir tiesīga pēc savas iniciatīvas iegūt pierādījumus un tos pārbaudīt tiesas sēdē tikai tad, kad apsūdzētais aizstāvību īsteno pats, bet tiesai rodas pamatotas šaubas par viņa pieskaitāmību vai iespējamo vainu apsūdzībā.

Šīs krimināllietas izskatīšanas laikā prokurors uzturēja pirmstiesas izmeklēšanas laikā sagatavotu apsūdzību, negrozot to un nenovēršot acīmredzamas kļūdas gan noziedzīgā nodarījuma juridiskās kvalifikācijas formulējumos, gan apsūdzībā ietvertajā faktisko apstākļu izklāstā, gan ignorējot izmeklēšanas laikā spēkā esošā Kriminālprocesa likuma prasības.

Līdz ar to tiesa nebija tiesīga ne paplašināt apsūdzībā norādīto, ne arī to interpretēt, grozot apsūdzībā norādīto – ar apelācijas tiesas spriedumā norādīto – atzīstot un piekrītot, ka Silvija B. Krimināllikuma 177.panta trešajā daļā paredzēto noziedzīgo nodarījumu izdarījusi grupā ar personu, pret kuru krimināllieta izbeigta daļā, izslēdz no pirmās instance tiesas sprieduma norādījumu, ka noziedzīgo nodarījumu izdarījusi grupā konkrēti ar I.D., jo tiesa savā nolēmumā nedrīkstēja iekļaut formulējumu, kas liecina par citu konkrētu personu, daļā pret kuru krimināllieta ir izbeigta, vainu.

Tajā pašā laikā tiesa neņēma vērā, ka lietā, pieņemot lēmumu pret I.D. sakarā ar viņas nāvi, nav pieņemts lēmums par procesa izbeigšanu ne pēc Krimināllikuma 275.panta otrās daļas, ne arī pēc 318.panta vai 177.panta trešās daļas. Tiesa saglabāja apsūdzībā iekļauto norādi uz speciālo subjektu – I.D. kā Ķekavas pagasta padomes priekšsēdētāju – un tādējādi kļūdaini atzinusi Silviju B. par vainīgu Krimināllikuma 177.panta trešajā daļā paredzētā noziedzīgā nodarījuma izdarīšanā, ignorējot faktu, ka šī nodarījuma subjekts var būt tikai privātpersona. Apsūdzība celta par to, ka krāpnieciskās darbības izdarījusi Silvija B. grupā ar Ķekavas pagasta padomes priekšsēdētāju,

t.i., ar speciālo subjektu, kas raksturīgs citam speciālajam noziedzīga nodarījuma sastāvam.

Pie šādiem apstākļiem aizstāvis uzskata, ka pieļauts materiālo tiesību normu pārkāpums, jo tiesa ir piemērojusi tās materiālo tiesību normas, kuras tā nevarēja un tai nevajadzēja piemērot. Nepareizi piemērota Krimināllikuma 177.panta trešā daļa.

Tiesa savā spriedumā ignorējusi aizstāvības norādīto, to pat neanalizējot, ka krāpšanas kā noziedzīga nodarījuma sastāvu veido citas darbības, nevis Silvijai B. inkriminētajā apsūdzībā aprakstītās darbības (iztrūkst subjektīvās puses pazīmes), kur nozieguma sastāva objekts ir pilnīgi cits, t.i., notikusi sabiedriskās mantas piesavināšanās, izmantojot dienesta stāvokli.

Aizstāvis norāda, ka pirmās instances tiesa patvaļīgi apsūdzībai "pievienojusi" subjektīvās puses kā nozieguma sastāva obligātas pazīmes un tādējādi Silvijas B. notiesāšanai nav ne tikai pamata sakarā ar to, ka nav pierādīta apsūdzība, kā arī tāpēc, ka Silvijas B. darbības nav pareizi kvalificētas, t.i., nav nozieguma sastāva pazīmju.

Lai gan iespējams pieļaut, ka faktiskie lietas apstākļi šajā daļā liecina par cita noziedzīga nodarījuma kvalifikāciju, tiesai daļā pēc Krimināllikuma 177.panta trešās daļas bija jātaisa Silviju B. attaisnojošs spriedums, jo tiesa nedrīkst būt spiesta apzināti piemērot nepareizu likuma normu.

Lai gan tiesa atzinusi, ka kriminālprocess Silvijas B. apsūdzībā pēc Krimināllikuma 275.panta otrās daļas izbeidzams, jo iestājies noilgums, aizstāvis uzskata, ka apelācijas instances tiesa nav pareizi piemērojusi materiālo tiesību normas, vērtējot Silvijas B. darbību atbilstību Krimināllikuma 275.panta otrajā daļā paredzētajam noziedzīgā nodarījuma sastāva pazīmēm.

Saskaņā ar Krimināllikuma 275.panta otro daļu kriminālatbildība iestājas par dokumenta, kas piešķir tiesības vai atbrīvo no pienākumiem, zīmoga vai spiedoga viltošanu, kā arī par viltota dokumenta, zīmoga vai spiedoga realizēšanu vai izmantošanu atkārtoti.

Šā noziedzīgā nodarījuma viens no priekšmetiem ir dokuments, kas piešķir tiesības vai atbrīvo no pienākumiem, nevis jebkurš dokuments, kas atbilst Ministru kabineta 1996.gada 23.aprīļa noteikumu Nr.154 "Dokumentu izstrādāšanas un noformēšanas noteikumi" prasībām.

Apelācijas instances tiesa nav vērtējusi apsūdzētās Silvijas B. dalību dokumenta izgatavošanā un izmantoto dokumentu atbilstību Krimināllikuma 275.panta otrajā daļā paredzētā noziedzīgā nodarījuma priekšmeta nosacījumiem.

Aizstāvis uzskata, ka saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 377.panta 2.punktu kriminālprocess Silvijas B. apsūdzībā pēc Krimināllikuma 275.panta kasācijas instances tiesā ir jāizbeidz, jo Silvija B. atzīstama par nevainīgu un attaisnojama.

Ar Rīgas apgabaltiesas Kriminālietu tiesas kolēģijas 2007.gada 12.aprīļa spriedumu Silvija B. atzīta par vainīgu un sodīta pēc Kriminālliikuma 177.panta trešās daļas par to, ka viņa personu grupā pēc iepriekšējas vienošanās atkārtoti, ļaunprātīgi izmantojot uzticēšanos un ar viltu, ieguva svešu mantu lielā apmērā (krāpšana).

Kā konstatējusi pirmās instances tiesa, noziedzīgais nodarījums izdarīts šādos apstākļos.

"1999.gadā laika periodā no septembra līdz novembrim Rīgas rajona Ķekavas pagasta teritorijā, pirmstiesas izmeklēšanā precīzi nenoskaidrotā laikā un vietā, SIA "Vilnis un Ra" izpilddirektore Silvija B. un Ķekavas pagasta padomes priekšsēdētāja I.D. (pret kuru kriminālliieta 2004.gada 20.aprīlī izbeigta daļā saskaņā ar Latvijas kriminālprocesa kodeksa 5.panta pirmās daļas 8.punktu, 208.panta pirmās daļas 1.punktu, 212.pantu, 83.panta pirmo daļu un 175.pantu sakarā ar viņas nāvi), droši zinot, ka SIA "Vilnis un Ra" nekādus darbus Ķekavas pagasta izgāztuvē neveica un neveiks, ar nodomu izkrāpt naudu vienojās par SIA "Vilnis un Ra" norēķinu konta Nr. (..), kas atvērts AS "Latvijas Krājbanka" Rīgas pilsētas Centra rajona filiālē, izmantošanu. Īstenojot noziedzīgo nodomu izkrāpt naudu, Silvija B. un persona, pret kuru kriminālliieta izbeigta daļā (I.D.), grupā pēc iepriekšējas vienošanās, viltojot dokumentus un droši zinot, ka nekādus darbus SIA "Vilnis un Ra" neveica, 1999.gada 12.septembrī sastādīja un parakstīja (noslēdza) fiktīvu (viltotu) līgumu Nr.4-7/99 Ls 1911,60 kopsummā it kā par ugunsgrēka seku likvidēšanu pagasta atkritumu izgāztuvē, dzēšot uguni, un atkritumu izlīdzināšanu, vairākas reizes masu apgriežot, laika periodā no 1999.gada 12.septembra līdz 1999.gada 20.septembrim. Kā arī līgumam pievienoja viltotu dokumentu – 10.oktobra (bez norādīta gada) pieņemšanas–nodošanas aktu ar SIA "Vilnis un Ra" direktores Silvijas B. parakstu un SIA "Vilnis un Ra" zīmogu. Apzinādamies, ka darbi netika veikti, un gribot izkrāpt naudu no Ķekavas pagasta līdzekļiem, persona, pret kuru kriminālliieta izbeigta daļā (I.D.), apstiprināja viltotus dokumentus (līgumu un aktu) ar savu parakstu un Ķekavas pagasta padomes zīmogu, pēc kā tos nodeva apmaksai Ķekavas pagasta padomes grāmatvedībai. 1999.gada 25.oktobrī ar maksājuma uzdevumu Nr.1060, pamatojoties uz viltotiem dokumentiem, no Ķekavas pagasta padomes konta Nr. (..) AS "Latvijas Unibankas" Āgenskalna filiālē tika pārskaitīti Ls 1911,60 uz SIA "Vilnis un Ra" norēķinu kontu Nr. (..) AS "Latvijas Krājbanka" Rīgas pilsētas Centra rajona filiālē. 1999.gada 28.oktobrī Silvija B. skaidru naudu Ls 1900 apmērā pēc čeka Nr.017379 izņēma no norēķinu konta Nr. (..) un pēc iepriekšējas vienošanās ar personu, pret kuru kriminālliieta izbeigta daļā (I.D.), nauda tika izmantota personiskām vajadzībām.

Turpinot savas noziedzīgās darbības, atkārtoti, 1999.gadā, laika periodā no septembra līdz novembrim Rīgas rajona, Ķekavas pagasta

teritorijā, pirmstiesas izmeklēšanā precīzi nenoskaidrotā laikā un vietā SIA "OSTO" izpilddirektore Silvija B. un persona, pret kuru kriminālliieta izbeigta daļā (Ķekavas pagasta padomes priekšsēdētāja I.D.), droši zinot, ka SIA "OSTO" nekādus darbus Ķekavas pagasta izgāztuvē neveica un neveiks, ar nodomu izkrāpt naudu vienojās par SIA "OSTO" konta Nr. (..), kas atvērts AS "Latvijas Unibanka" Vecrīgas filiālē, izmantošanu. Īstenojot noziedzīgo nodomu izkrāpt naudu, Silvija B. un persona, pret kuru kriminālliieta izbeigta daļā (I.D.), grupā pēc iepriekšējas vienošanās, viltojot dokumentus un droši zinot, ka nekādus darbus SIA "OSTO" neveica, sastādīja un parakstīja (noslēdza) fiktīvu (viltotu) 1999.gada 10.septembra līgumu Ls 1852,60 kopsummā it kā par ugunsgrēka seku likvidēšanu pagasta atkritumu izgāztuvē, dzēšot uguni, un atkritumu izlīdzināšanu, vairākas reizes masu apgriežot, laika periodā no 1999.gada 10.septembra līdz 1999.gada 20.septembrim. Pēc Silvijas B. lūguma SIA "OSTO" vārdā līgumu parakstīja O.R. (pret kuru kriminālliieta 2005.gada 25.februārī un 2005.gada 22.septembrī izbeigta daļā saskaņā ar Latvijas kriminālprocesa kodeksa 5.panta pirmās daļas 3.punktu, 208.panta otrās daļas 1.un 2.punktu), kuram nebija paraksta tiesību. Kā arī līgumam pievienoja viltotus dokumentus – 1999.gada 14.oktobra pieņemšanas-nodošanas aktu, kuru SIA "OSTO" vārdā kā direktora vietnieks parakstīja O.R., ar SIA "OSTO" zīmogu, un Ķekavas pagasta atkritumu izgāztuves ugunsgrēka (ekoloģiskās avārijas) likvidēšanas izdevumu tāmi bez datuma ar O.R. parakstu un SIA "OSTO" zīmogu. Apzinādamies, ka darbi netika veikti un vēloties izkrāpt naudu no Ķekavas pagasta līdzekļiem, persona, pret kuru kriminālliieta izbeigta daļā (I.D.), apstiprināja viltotos dokumentus (līgumu, aktu, tāmi un 1999.gada 9.novembra faktūru-rēķinu bez numura) ar savu parakstu, kā arī līgumu un pieņemšanas-nodošanas aktu ar Ķekavas pagasta padomes zīmogu, pēc kā tos nodeva apmaksai Ķekavas pagasta padomes grāmatvedībai, 1999.gada 10.novembrī ar maksājumu uzdevumu Nr.1152, pamatojoties uz viltotiem dokumentiem, no Ķekavas pagasta padomes konta Nr. (..) AS "Latvijas Unibanka" Āgenskalna filiālē tika pārskaitīti Ls 1852,60 uz SIA "OSTO" kontu Nr. (..) AS "Latvijas Unibanka" Vecrīgas filiālē. Izkrāpto naudu Silvija B. pēc iepriekšējas vienošanās ar personu, pret kuru kriminālliieta izbeigta daļā (I.D.), izmantoja savas SIA "OSTO" vajadzībām dažādu maksājumu veikšanai".

Ar pirmās instances tiesas spriedumu Silvija B. atzīta par vainīgu un sodīta pēc Kriminālliikuma 275.panta otrās daļas par to, ka viņa mantkārīgā nolūkā pēc iepriekšējas vienošanās personu grupā izdarīja dokumenta, kas piešķir tiesības, atkārtotu viltošanu un viltota dokumenta atkārtotu izmantošanu.

Kā konstatējusi pirmās instances tiesa, noziedzīgais nodarījums izdarīts šādos apstākļos.

"1999.gadā laika periodā no septembra līdz novembrim Rīgas rajona Ķekavas pagasta teritorijā, pirmstiesas izmeklēšanā precīzi nenoskaidrotā laikā un vietā, SIA "Vilnis un Ra" un SIA "OSTO" izpilddirektore Silvija B. ar noziedzīgu nodomu izkrāpt naudu pēc iepriekšējas vienošanās un grupā ar personām, pret kurām krimināllieta izbeigta daļā (I.D. un O.R.), droši zinot, ka SIA "Vilnis un Ra" un SIA "OSTO" nekādus darbus Ķekavas pagasta izgāztuvē neveica un neveiks, viltojot dokumentus, sastādīja, parakstīja un uzlika zīmogu, tādā veidā noslēdza fiktīvus (viltotus) šādus dokumentus:

- SIA "Vilnis un Ra" un Ķekavas pagasta padomes 1999.gada 12.septembra līgumu Nr.4-7/99 Ls 1911,60 kopsummā "Par ugunsgrēka seku likvidēšanu pagasta atkritumu izgāztuvē, dzēšot uguni, un atkritumu izlīdzināšanu, vairākas reizes masu apgriežot";
- 10.oktobra (gads nav norādīts) pieņemšanas-nodošanas aktu ar SIA 'Vilnis un Ra";
- SIA "OSTO" un Ķekavas pagasta padomes 1999.gada 10.septembra līgumu Ls 1852,60 kopsummā "Par ugunsgrēka seku likvidēšanu pagasta atkritumu izgāztuvē, dzēšot uguni, un atkritumu izlīdzināšanu, vairākas reizes masu apgriežot", kuru pēc Silvijas B. lūguma SIA "OSTO" vārdā parakstīja O.R., kuram nebija paraksta tiesību;
- 1999.gada 14.oktobra "Pieņemšanas-nodošanas aktu", kuru SIA "OSTO" vārdā kā direktora vietnieks parakstīja O.R.;
- "Ķekavas pagasta atkritumu izgāztuves Ugunsgrēka (ekoloģiskās avārijas) Likvidēšanas izdevumu tāmi" bez datuma ar O.R. parakstu;
- 1999.gada 8.septembra kases izdevumu orderi Nr.120 par naudas Ls 328,00 apmērā izdošanu A. G. "par izmantoto tehniku darbu veikšanai Ķekavas izgāztuvē".

Ar pirmās instances tiesas spriedumu Silvija B. atzīta par vainīgu un sodīta pēc Krimināllikuma 195.panta otrās daļas par to, ka viņa legalizēja noziedzīgi iegūtos finanšu līdzekļus, pārkāpjot likumā noteiktās prasības un apzinoties šo līdzekļu iegūšanas noziedzīgumu, kas izdarīts lielā apmērā.

Kā konstatējusi pirmās instances tiesa, noziedzīgais nodarījums izdarīts šādos apstākļos.

"SIA "Vilnis un Ra" izpilddirektore Silvija B., droši zinot, ka 1999.gada 12.septembra līgums Nr.4-7/99 Ls 1911,60 kopsummā "Par ugunsgrēka seku likvidēšanu pagasta atkritumu izgāztuvē, dzēšot uguni, un atkritumu izlīdzināšanu, vairākas reizes masu apgriežot", kas noslēgts starp SIA "Vilnis un Ra" un Ķekavas pagasta padomi, ir fiktīvs (viltots) un noslēgts ar nodomu izkrāpt naudu no Ķekavas pagasta padomes līdzekļiem, vienojās ar Ķekavas pagasta padomes priekšsēdētāju I.D., personu, pret kuru krimināllieta izbeigta daļā, par SIA "Vilnis un Ra" norēķinu konta (..), kas atvērts AS "Latvijas Krājbanka"

Rīgas pilsētas Centra rajona filiālē, izmantošanu. 1999.gada 25.oktobrī ar maksājuma uzdevumu Nr.1060, pamatojoties uz viltotiem dokumentiem, no Ķekavas pagasta padomes konta Nr. (..) AS "Latvijas Unibankas" Āgenskalna filiālē tika pārskaitīti Ls 1911,60 uz SIA "Vilnis un Ra" norēķinu kontu Nr. (..) un 1999.gada 28.oktobrī pēc čeka Nr.017379 Silvija B. izņēma no norēķinu konta skaidru naudu Ls 1900 apmērā, kuru pēc iepriekšējas vienošanās ar personu, pret kuru krimināllieta izbeigta daļā (I.D.), izmantoja personiskām vajadzībām.

SIA "OSTO" izpilddirektore Silvija B., droši zinot, ka 1999.gada 10.septembra līgums bez numura par Ls 1852,60 kopsummu par ugunsgrēka seku likvidēšanu pagasta atkritumu izgāztuvē, dzēšot uguni, un atkritumu izlīdzināšanu, vairākas reizes masu apgriežot, kas noslēgts starp SIA "OSTO" un Ķekavas pagasta padomi, ir fiktīvs (viltots) un noslēgts ar nodomu izkrāpt naudu no Ķekavas pagasta padomes līdzekļiem, vienojās ar Ķekavas pagasta padomes priekšsēdētāju I.D., personu, pret kuru krimināllieta izbeigta daļā, par SIA "OSTO" konta Nr. (..), kas atvērts AS "Latvijas Unibankas" Vecrīgas filiālē, izmantošanu. 1999.gada 10.novembrī ar maksājuma uzdevumu Nr.1152, pamatojoties uz viltotiem dokumentiem, no Ķekavas pagasta padomes konta Nr. (..) AS "Latvijas Unibankas" Āgenskalna filiālē tika pārskaitīti 1852,60 Ls uz SIA "OSTO" kontu Nr. (..) AS "Latvijas Unibanka" Vecrīgas filiālē. Izkrāpto naudu Silvija B. pēc iepriekšējas vienošanās ar personu, pret kuru krimināllieta izbeigta daļā (I.D.), izmantoja savas SIA "OSTO" vajadzībām, dažādu maksājumu veikšanai, pārskaitot Ls 1232 SIA "LANEKS" pēc faktūras rēķina Nr.11800 J par 36 riepu nopirkšanu, Ls 483,29 SIA "MAJORS A" par telpu nomu, Ls 71,85 SIA LMT par telefona rēķinu Nr.50003050931".

Izvērtējis kasācijas protesta un sūdzības motīvus, Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments atzīst, ka apelācijas instances tiesas spriedums jāatceļ daļā par kriminālprocesa izbeigšanu Silvijas B. apsūdzībā pēc Krimināllikuma 275.panta otrās daļas un šajā daļā lieta jānosūta apelācijas instances tiesai jaunai iztiesāšanai.

Pārējā daļā apelācijas instances tiesas spriedums jāatstāj negrozīts, bet aizstāvja kasācijas sūdzība jānoraida.

Senāta Krimināllietu departaments secina, ka apelācijas instances tiesa nepareizi konstatējusi, ka kriminālprocess Silvijas B. apsūdzībā pēc Krimināllikuma 275.panta otrās daļas ir jāizbeidz sakarā ar kriminālatbildības noilgumu. Apelācijas instances tiesa nepareizi piemērojusi Krimināllikuma 56.panta noteikumus un tādējādi pieļāvusi Krimināllikuma pārkāpumu Kriminālprocesa likuma 574.panta 1.punkta izpratnē.

Krimināllikuma 56.panta trešā daļa nosaka, ka noilgums tiek pārtraukts, ja līdz šā panta pirmajā daļā norādīto termiņu izbeigšanas brīdim persona, kas izdarījusi noziedzīgo nodarījumu, izdara jaunu noziedzīgu nodarījumu. Šajā gadījumā noilguma laiku, kas paredzēts

par smagāko no izdarītajiem noziedzīgajiem nodarījumiem, sāk skaitīt no jaunā noziedzīgā nodarījuma izdarīšanas brīža.

Senāta Krimināllietu departaments atzīst, ka prokurora protestā pamatoti norādīts par noilguma neesamību konkrētā lietā.

Apsūdzība pēc Krimināllikuma 177.panta trešās daļas Silvijai B. ir uzrādīta par darbībām, kas izdarītas laika periodā no 1999.gada septembra līdz novembrim. Tāpēc noilguma termiņš par Krimināllikuma 275.panta otrajā daļā paredzētā mazāk smaga nozieguma izdarīšanu tiek pārtraukts ar sevišķi smaga nozieguma (Krimināllikuma 177.panta trešā daļa) izdarīšanas brīdi.

Noilguma laiku sāk skaitīt no jaunā noziedzīgā nodarījuma izdarīšanas brīža, rēķinot to noilguma termiņu, kādu likums paredz par smagāko no šiem noziedzīgajiem nodarījumiem.

Ņemot vērā to, ka lieta Silvijas B. apsūdzības daļā pēc Krimināllikuma 275.panta otrās daļas nosūtīta jaunai iztiesāšanai, Senāts šajā procesa stadijā nevērtē aizstāvja kasācijas sūdzībā norādītos argumentus par Krimināllikuma 275.panta otrās daļas sastāva neesamību Silvijas B. darbībās, jo apelācijas instances tiesas spriedumā šāds vērtējums nav dots.

Kasācijas instances tiesa noraida aizstāvja kasācijas sūdzībā izklāstītos argumentus, ka apelācijas instances tiesa nepareizi piemērojusi Silvijai B. Krimināllikuma 177.panta trešo daļu.

Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 569.panta trešo daļu kasācijas instances tiesa pierādījumus lietā no jauna neizvērtē, lietas faktiskos apstākļus neskaidro un lietu pēc būtības neizskata.

Senāts konstatē, ka aizstāvja kasācijas sūdzībā faktiski atkārtoti apelācijas sūdzības motīvi, aizstāvim nepiekrītot tiesas veiktajam pierādījumu novērtējumam.

Kasācijas instances tiesa uzsver, ka lietā esošo pierādījumu novērtēšana piekrīt tiesai, kas izspriež lietu pēc būtības. Jautājums par to, vai lietā esošie pierādījumi ir pietiekoši apsūdzētā vainīguma nodibināšanai vai nav pietiekoši, ir būtības jautājums, kas kasācijas kārtībā nav pārbaudāms. Tāpat kasācijas kārtībā nav pārbaudāmi sūdzības iesniedzēju secinājumi par citādu lietas apstākļu novērtēšanu, nekā tos ir novērtējusi apelācijas instances tiesa.

Lietu pēc būtības izskata pirmās instances tiesa, bet gadījumos, kad iesniegts apelācijas protests vai sūdzība, lietu pēc būtības izskata arī apelācijas instances tiesa.

Kriminālprocesa likuma 569.panta pirmā daļa paredz, ka pārsūdzēšana kasācijas kārtībā ir rakstveida kasācijas protesta vai sūdzības iesniegšana Augstākās tiesas Senātam par tāda apelācijas instances tiesas nolēmuma tiesiskumu, kurš vēl nav stājies spēkā, nolūkā panākt tā atcelšanu pilnībā vai kādā tā daļā vai arī tā grozīšanu juridisku, bet ne faktisku iemeslu dēļ.

Jautājums par pierādījumu pietiekamību nav izskatīšanas priekšmets kasācijas instancē.

Senāts atrod, ka gan pirmās, gan apelācijas instances tiesa konstatējusi Silvijas B. darbībās visas nepieciešamās un obligātās Krimināllikuma 177.panta trešajā daļā norādītās noziedzīga nodarījuma sastāva pazīmes un ne pirmās, ne apelācijas instances tiesai nav radušās saprātīgas šaubas par Silvijas B. vainīgumu šajā apsūdzības daļā.

Kā redzams no apelācijas instances tiesas sprieduma, tiesa ir secinājusi, ka "Silvijas B. vaina Krimināllikuma 177.panta trešajā daļā paredzētā noziedzīgā nodarījuma izdarīšanā ir pilnībā pierādīta ar pirmās instances tiesas spriedumā izklāstītiem un pareizi novērtētiem pierādījumiem".

Krimināllietu tiesu palāta atzinusi, ka "aizstāvības apgalvojums, ka ne pirmstiesas, ne tiesas izmeklēšanā nav pierādīts, ka Krimināllikuma 177.panta trešajā daļā paredzēto noziedzīgo nodarījumu Silvija B. ir izdarījusi personu grupā pēc iepriekšējas vienošanās, ir pretrunā ar tiesas izmeklēšanā pārbaudītiem pierādījumiem".

Senāts konstatē, ka pierādījumi ir izklāstīti un novērtēti atbilstoši likuma prasībām.

No apelācijas instances tiesas sprieduma redzams, ka "tiesu palāta piekrītot, ka Silvija B. Krimināllikuma 177.panta trešajā daļā paredzēto noziedzīgo nodarījumu ir izdarījusi grupā ar personu, pret kuru krimināllieta ir izbeigta daļā, izslēdz no pirmās instances tiesas sprieduma norādījumu, ka Silvija B. viņai inkriminēto noziedzīgo nodarījumu ir izdarījusi grupā konkrēti ar I.D., jo tiesa savā nolēmumā nedrīkstēja iekļaut formulējumu, kas liecina par citu konkrētu personu, daļā pret kuru krimināllieta ir izbeigta, vainu".

Šāds Krimināllietu tiesu palātas atzinums atbilst likuma prasībām.

Senāta Krimināllietu departaments nekonstatē, ka apelācijas instances tiesa būtu jebkādā veidā paplašinājusi Silvijas B. apsūdzību pēc Krimināllikuma 177.panta trešās daļas.

Kasācijas instances tiesa konstatē, ka apsūdzētās Silvijas B. darbības ir pareizi kvalificētas pēc Krimināllikuma 177.panta trešās daļas, un kvalifikācija atbilst par pierādītu atzītā noziedzīgā nodarījuma aprakstam.

Ievērojot minēto un vadoties pēc Kriminālprocesa likuma 585., 587.panta, Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments

n o l ē m a

Augstākās tiesas Krimināllietu tiesu palātas 2008.gada 17.janvāra spriedumu atcelt daļā par kriminālprocesa izbeigšanu Silvijas B. apsūdzībā pēc Krimināllikuma 275.panta otrās daļas un šajā daļā lietu nosūtīt apelācijas instances tiesai jaunai iztiesāšanai.

Pārējā daļā apelācijas instances tiesas spriedumu atstāt negrozītu, bet apsūdzētās Silvijas B. aizstāvja zvērināta advokāta U.Lapiņa kasācijas sūdzību noraidīt.

Lēmums nav pārsūdzams.

Ilgstošs noziedzīgs nodarījums

Saskaņā ar Kriminālllikuma 23.panta ceturto daļu ilgstošs noziedzīgs nodarījums ir nepārtraukta viena noziedzīga nodarījuma sastāva realizēšana, konkrētajā gadījumā bezdarbība, kas saistīta ar tai sekojošu ilgstošu to pienākumu nepildīšanu, kurus likums ar kriminālvajāšanas piedraudējumu uzlicis vainīgajai personai.

Tiesa, nosakot apsūdzētajam galīgo sodu, pamatoti piemērojusi Kriminālllikuma 51.panta noteikumus, jo apsūdzētais Kriminālllikuma 170.pantā paredzēto noziedzīgo nodarījumu, kurš konkrētajā gadījumā atzīstams par ilgstošu, ir izdarījis nosacīta soda izciešanas laikā (Kriminālllikuma 23.panta ceturtā daļa, 51.pants).

Rīgā, 2008.gada 10.aprīlī Lieta Nr.SKK-191/08

L Ē M U M S

Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Kriminālllietu departaments šādā sastāvā:

senators referents P.Gruziņš,
senators P.Dzalbe,
senators V.Čiževskis

izskatīja rakstveida procesā lietu sakarā ar apsūdzētā Venta K. kasācijas sūdzību par Rīgas apgabaltiesas Kriminālllietu tiesas kolēģijas 2008.gada 11.februāra lēmumu un

k o n s t a t ē j a

Ar Siguldas tiesas 2007.gada 30.oktobra spriedumu Ventis K., (..), atzīts par vainīgu un sodīts pēc Kriminālllikuma 170.panta ar brīvības atņemšanu uz sešiem mēnešiem.

Saskaņā ar Kriminālllikuma 51.panta pirmo daļu noteiktajam sodam daļēji pieskaitīts sods, kas noteikts ar Siguldas tiesas 2004.gada 2.februāra spriedumu, un galīgais sods noteikts brīvības atņemšana uz diviem gadiem un trīs mēnešiem.

Ar pirmās instances tiesas spriedumu Ventis K. notiesāts par to, ka viņš ļaunprātīgi izvairījās apgādāt un dot uzturu saviem bērniem, kas kā pienākums viņam uzlikts ar tiesas spriedumu.

Siguldas tiesa 2007.gada 30.oktobra spriedumā konstatējusi, ka Ventim K. bija zināms, ka ir likumīgā spēkā stājies Siguldas tiesas 2001.gada 4.janvāra spriedums lietā Nr.2-5, saskaņā ar kuru no viņa par labu I.S., sākot ar 2001.gada 13.novembri, piedzīti uzturlīdzekļi 30 LVL apmērā ik mēnesi bērnu G., dzim. 1995.gada 20.jūlijā, un R., dzim.1996.gada 18.jūnijā, uzturēšanai, sākot no 2000.gada 13.novembra līdz bērnu pilngadībai.

Ventis K. izvairījās no sava pienākuma pildīšanas, proti, apgādāt un dot uzturu saviem bērniem, kas viņam ir uzlikts ar iepriekš minēto tiesas spriedumu, kā rezultātā radījis uzturlīdzekļu parādu, kas uz 2003.gada 1.decembri bija 881 LVL. 2004.gada 2.februārī ar Siguldas tiesas spriedumu, kas stājies likumīgā spēkā 2004.gada 13.februārī, Ventis K. tika atzīts par vainīgu pēc Krimināllikuma 170.panta un, piemērojot Krimināllikuma 51.panta pirmo daļu un 52.panta otro daļu, sodīts ar naudas sodu trīs minimālo mēnešalgu apmērā, tas ir, 210 LVL, un brīvības atņemšanu uz diviem gadiem, nosacīti, ar pārbaudes laiku uz diviem gadiem, piespriestos sodus izpildot atsevišķi.

Neskatoties uz minētiem apstākļiem, Ventis K. turpināja nemaksāt uzturlīdzekļus, tādēļ 2004.gada 6.oktobrī I.S. bija spiesta griezties ar iesniegumu Latvijas Republikas Bērnu un ģimenes lietu ministrijas Uzturlīdzekļu garantiju fondā par uzturlīdzekļu izmaksu. 2004.gada 15.oktobrī fonda administrācija pieņēma lēmumu Nr.3-1/2206-2200 par uzturlīdzekļu izmaksāšanu I.S. divu bērnu uzturēšanai 15 LVL apmērā katram ik mēnesi, un saskaņā ar Uzturlīdzekļu garantiju fonda likuma 1.panta 3.punktu par parādnieku no valsts budžeta izmaksāto uzturlīdzekļu un likumisko procentu apmērā kļuva Ventis K. Par pieņemto lēmumu fonda administrācija informēja parādnieku, nosūtot viņam uz deklarēto dzīvesvietu Rīgas rajonā, Allažu pagastā, (..), paziņojumu ierakstītā sūtījumā. Pieņemto lēmumu Ventis K. nav apstrīdējis, iemaksas fonda administrācijai nav veicis, pie zvērināta tiesu izpildītāja nav vērsies.

Ventis K. no 2005.gada 1.februāra līdz 2005.gada 1.decembrim un no 2006.gada 2.oktobra līdz 2007.gada 15.janvārim atradās darba tiesiskajās attiecībās ar SIA “Perfis". Laikā no 2005.gada februāra līdz 2007.gada janvārim Ventis K., būdams parādā no valsts budžeta izmaksātos uzturlīdzekļus un likumiskos procentus, minētajā darba vietā guvis ienākumus, kuru kopējais apmērs ir 1109,26 LVL pirms nodokļu ieturēšanas. Līdz ar to Ventis K. ir guvis ienākumus, kurus izmantojis savu personisko vajadzību apmierināšanai, nevis savu bērnu uzturēšanai un uzturlīdzekļu parāda segšanai, lai gan 2001.gada 4.janvāra tiesas sēdē atzina I.S. pieteikto prasību un piekrita maksāt 30 LVL abu savu bērnu uzturam.

Esot šādiem apstākļiem, Ventis K. izvairījās no sava pienākuma pildīšanas, proti, apgādāt un dot uzturu saviem bērniem, kas viņam ir uzlikts ar iepriekš minēto tiesas spriedumu, kā rezultātā radījis uzturlīdzekļu parādu Uzturlīdzekļu garantiju fondam, kas uz 2007.gada 1.maiju bija 1028,94 LVL, kā arī radījis uzturlīdzekļu parādu I. S., kas bija 1277,42 LVL, un kas savukārt liecina par viņa ļaunprātīgu izvairīšanos no tiesas spriedumā noteikto uzturlīdzekļu maksāšanas.

Pirmās instances tiesa Venta K. darbības kvalificējusi pēc Krimināllikuma 170.panta.

Par pirmās instances tiesas spriedumu apelācijas sūdzību bija iesniedzis apsūdzētais Ventis K., pārsūdzot spriedumu daļā par noteikto sodu, lūdzot viņam piespriesto sodu mīkstināt.

Izskatījusi lietu apelācijas kārtībā, Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģija ar 2008.gada 11.februāra lēmumu Siguldas tiesas spriedumu atstājusi negrozītu.

Apsūdzētais Ventis K. iesniedzis kasācijas sūdzību, norādot, ka abu instanču tiesas savos nolēmumos pieļāvušas Krimināllikuma pārkāpumus. Kasators uzskata, ka tiesa, nosakot galīgo sodu pēc Krimināllikuma 51.panta, esot nelikumīgi pievienojusi sodu pēc Siguldas tiesas 2004.gada 2.februāra sprieduma, jo minētais spriedums stājās spēkā 2004.gada 13.februārī, un 2006.gada 13.februārī esot beidzies piespriestā nosacītā brīvības atņemšanas soda termiņš. Pēc kasācijas sūdzības iesniedzēja domām, piemērojot Krimināllikuma 63.panta noteikumus, no 2006.gada 13.februāra viņš esot atzīstams par agrāk nesodītu personu. Konkrētā krimināllieta tikusi ierosināta tikai 2007.gada maijā.

Tāpat kasators norāda, ka abu instanču tiesas savos nolēmumos nepatiesi norādījušas, ka viņš no 2005.gada 1.februāra līdz 1.decembrim un no 2006.gada 2.oktobra līdz 2007.gada 17.janvārim bijis darba tiesiskajās attiecībās ar SIA “Perfis”, neņemot vērā to, ka viņš tiesai iesniedzis pierādījumus, ko tiesa neesot izvērtējusi. Kasators arī norāda, ka no 2007.gada septembra labprātīgi esot sācis maksāt parādu, tāpēc viņa notiesāšana par nemaksāšanu neesot likumīga.

Izskatījis krimināllietas materiālus rakstveida procesā, apsvēris apsūdzētā Venta K. kasācijas sūdzības motīvus, Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments atzīst, ka apelācijas instances tiesas lēmums atstājams negrozīts, bet kasācijas sūdzība noraidāma.

Senāta Krimināllietu departaments konstatē, ka pēc 2004.gada 2.februāra Siguldas tiesas sprieduma, ar kuru Ventis K. tika piespriests nosacīts brīvības atņemšanas sods ar pārbaudes laiku uz diviem gadiem, apsūdzētais turpināja nemaksāt uzturlīdzekļus, tādējādi nepārtraucot Krimināllikuma 170.pantā paredzētās noziedzīgās darbības. Minētā sprieduma spēkā stāšanās diena, 2004.gada 13.februāris, atzīstams par noziedzīgā nodarījuma izdarīšanas sākuma brīdi.

Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma normām noziedzīga nodarījuma izdarīšanas sākuma brīdis nav saistāms ar kriminālprocesa uzsākšanas brīdi.

Senāta Krimināllietu departaments konstatē, ka noziedzīga nodarījuma izdarīšanas laikā apsūdzētais Ventis K. nav bijis atzīstams par agrāk nesodītu personu Krimināllikuma 63.panta trešās daļas izpratnē, jo noziedzīgo nodarījumu izdarījis ar tiesas spriedumu noteiktajā pārbaudes laikā.

Senāta Krimināllietu departaments atzīst, ka, pamatojoties uz iepriekš minēto, Siguldas tiesa, nosakot apsūdzētajam Ventim K. galīgo sodu, pamatoti piemērojusi Kriminālliikuma 51.panta noteikumus, jo apsūdzētais Kriminālliikuma 170.pantā paredzēto noziedzīgo nodarījumu, kurš konkrētajā gadījumā atzīstams par ilgstošu, ir izdarījis nosacīta soda izciešanas laikā.

Saskaņā ar Kriminālliikuma 23.panta ceturto daļu ilgstošs noziedzīgs nodarījums ir nepārtraukta viena noziedzīga nodarījuma sastāva realizēšana, konkrētajā gadījumā bezdarbība, kas saistīta ar tai sekojošu ilgstošu to pienākumu nepildīšanu, kurus likums ar kriminālvajāšanas piedraudējumu uzlicis vainīgajai personai.

Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 569.panta trešo daļu kasācijas instances tiesa pierādījumus lietā no jauna neizvērtē un lietu pēc būtības neizskata.

Senāta Krimināllietu departaments atzīst, ka apelācijas instances tiesa, izskatot lietu, nav pieļāvusi Kriminālliikuma pārkāpumus šā likuma 574.panta izpratnē, tāpēc tiesas nolēmuma atcelšanai nav tiesiska pamata.

Pamatojoties uz iepriekš norādīto un vadoties pēc Kriminālprocesa likuma 585., 587.panta, Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments

n o l ē m a

Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2008.gada 11.februāra lēmumu atstāt negrozītu, bet kasācijas sūdzību noraidīt.

Lēmums nav pārsūdzams.

Galīgā soda noteikšana, ja ar otro spriedumu piespriests nosacīts brīvības atņemšanas sods

Nosakot galīgo sodu saskaņā ar Kriminālliikuma 50.panta piekto daļu, tiesai jāizvērtē, vai, lai panāktu krimināltiesisko attiecību taisnīgu noregulējumu, apsūdzētajam būtu jāizcieš arī ar otro spriedumu piespriestais nosacītais brīvības atņemšanas sods (Kriminālliikuma 50.panta piektā daļa).

Rīgā, 2008.gada 15.maijā Lieta Nr.SKK-224/08

L Ē M U M S

Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments šādā sastāvā:

tiesas sēdes priekšsēdētājs senators	V.Čiževskis,
senatore	V.Eilande,
senators	P.Dzalbe,
piedaloties prokurorei	I.Ulmanei,
tulcei	V.Apiņai,

apsūdzētajam Igoram R., izskatīja mutvārdu procesā tiesas sēdē apsūdzētā Igora R. kasācijas sūdzību par Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2008.gada 9. janvāra spriedumu un

k o n s t a t ē j a

Igors R., (..), ar Rīgas pilsētas Centra rajona tiesas 2007.gada 24.maija spriedumu atzīts par vainīgu un sodīts pēc Kriminālliikuma 185.panta pirmās daļas ar arestu uz diviem mēnešiem un 19 dienām.

Izskatījusi lietu sakarā ar prokurores I.Gavares apelācijas protestu, Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģija ar 2008.gada 9.janvāra spriedumu atcēlusi pirmās instances tiesas spriedumu daļā par soda noteikšanu Igoram R. Igors R. pēc Kriminālliikuma 185.panta pirmās daļas sodīts ar brīvības atņemšanu uz septiņiem mēnešiem. Saskaņā ar Kriminālliikuma 50.panta piekto daļu noteiktais sods ietverts sodā, kas noteikts ar Rīgas pilsētas Zemgales priekšpilsētas tiesas 2007.gada 30.maija spriedumu, un galīgais sods noteikts brīvības atņemšana uz diviem gadiem. Pārējā daļā pirmās instances tiesas spriedums atstāts negrozīts.

Apelācijas protests bija iesniegts par pirmās instances tiesas spriedumu daļā par noteiktā soda veidu un apmēru. Protests pamatots ar to, ka tiesai nebija likumīga pamata apsūdzētajam Igoram R. kā sodu noteikt arestu, jo likuma "Par Kriminālliikuma spēkā stāšanās un piemērošanas kārtību" Pārejas noteikumos (2007.gada 15.februāra likuma redakcija) noteikts, ka līdz 2010.gada 1.martam nepiemēro Kriminālliikumā paredzēto soda veidu – arestu. Bez tam apelācijas

protestā bija norādīts, ka noteiktais sods neatbilst apsūdzētā personībai un izdarītā noziedzīgā nodarījuma raksturam, ka nepieciešams noteikt bargāku sodu. Apelācijas instances tiesa prokurora protestu atzinusi par pamatotu un apsūdzētajam noteikusi citu soda veidu – brīvības atņemšanu.

Par apelācijas instances tiesas spriedumu apsūdzētais Igors R. iesniedzis kasācijas sūdzību. Kasācijas sūdzībā tiek apšaubīts tiesas spriedums daļā, kur viņam likts reāli izciest pēc iepriekšējā tiesas sprieduma piespriesto divu gadu brīvības atņemšanas sodu, kas bijis noteikts nosacīts. Uzskata, ka tiesvedība abās kriminālllietās bija jāapvieno un tiesa, nosakot galīgo sodu, varēja arī nenoteikt, ka šis sods būtu jāizcieš reāli. Kasācijas sūdzībā vēl apsūdzētais norāda uz viņa slikto veselības stāvokli un lūdz noteikt, ka uz šo brīdi brīvības atņemšanas sodu reāli jau izcietis.

Tiesas sēdē apsūdzētais Igors R. uzturēja iesniegto kasācijas sūdzību. Pēc apsūdzētā uzskata, pirmās instances tiesa pamatoti piemērojusi sodu aresta veidā, jo uz nozieguma izdarīšanas brīdi nebija spēkā 2007.gada 15.februāra grozījumi likuma " Par Krimināllikuma spēkā stāšanās un piemērošanas kārtību" Pārejas noteikumu 1. punktā, kas paredz nepiemērot arestu līdz 2010.gada 1.martam.

Prokurore I.Ulmane lūdza apelācijas instances tiesas spriedumu atstāt negrozītu.

Izskatījis lietas materiālus, izvērtējis kasācijas sūdzības motīvus, apsūdzētā paskaidrojumus un prokurores viedokli, Senāta Krimināllietu departaments atzīst, ka apelācijas instances tiesas spriedums jāatceļ daļā par Igoram R. noteikto galīgo sodu saskaņā ar Krimināllikuma 50.panta piektās daļas nosacījumiem.

Izskatot lietu apelācijas instances tiesā, tika konstatēts, ka Igors R. vēl ir notiesāts ar Rīgas Zemgales priekšpilsētas tiesas 2007.gada 30.maija spriedumu par noziedzīgu nodarījumu pēc Krimināllikuma 231.panta otrās daļas, kas izdarīts pirms sprieduma taisīšanas šajā krimināllietā.

Izskatot atsevišķi divas krimināllietas, pirmās instances tiesām nebija pamata Igoram R. noteikt galīgo sodu atbilstoši Krimināllikuma 50.panta piektās daļas nosacījumiem, jo laikā, kad izskatīta pirmā lieta, ar otro spriedumu Igors R. vēl nebija notiesāts, bet, izskatot otro lietu, pirmais spriedums vēl nebija stājies spēkā. Senāta Krimināllietu departaments atzīst, ka konkrētajā gadījumā apelācijas instances tiesa, nosakot Igoram R. galīgo sodu pēc Krimināllikuma 50.panta nosacījumiem, pārsniegusi apelācijas protestā izteikto prasību apjomu, tādā veidā nepamatoti pasliktinot apsūdzēta stāvokli, un tāpēc tiesas spriedumu nevar atzīt par tiesisku un pamatotu Kriminālprocesa likuma 511.panta izpratnē. Tiesa pieļāvusi Kriminālprocesa likuma 562.panta pirmās daļas pārkāpumu, kas atzīstams par būtisku.

Apelācijas protestā nebija lūgts vairāk kā tikai noteikt cita veida sodu un soda mēru. Senāta Krimināllietu departaments neapšauba tiesas sprieduma tiesiskumu un pamatotību daļā par Igoram R. noteikto sodu pēc Krimināllikuma 185.panta pirmās daļas. Kaut arī, nosakot galīgo sodu, tiesa piemērojusi vieglākā soda ietveršanas principu smagākajā sodā, t.i., pēc Krimināllikuma 185.panta pirmās daļas noteiktais septiņu mēnešu brīvības atņemšanas sods ietverts ar Rīgas pilsētas Zemgales priekšpilsētas tiesas 2007.gada 30.maija spriedumu noteiktajā sodā pēc Krimināllikuma 231.panta otrās daļas, konkrētajā gadījumā ar to apsūdzētā stāvoklis tika pasliktināts, jo tiesa nosprieda galīgo sodu izpildīt, lai gan ar 2007.gada 30.maija spriedumu Igoram R. divu gadu brīvības atņemšana sods bija noteikts nosacīts. Krimināllietu departaments atzīmē, ka Krimināllikuma 50.panta piektās daļas piemērošana, lai noteiktu galīgo sodu, saistīta ar visu to apstākļu izvērtēšanu, kas attiecas uz soda noteikšanu vispār. Tiesai jāizvērtē, vai jāpiemēro soda ietveršanas, daļējas saskaitīšanas vai pilnīgas saskaitīšanas princips, kā arī, vai galīgais sods apsūdzētajam jāizcieš. Ja apelācijas instances tiesa, neievērojot Kriminālprocesa likuma 562.panta prasības, nosakot galīgo sodu, apsūdzētā stāvokli pasliktinājusi, tad ir ierobežotas apsūdzētās personas tiesības pārsūdzēt šādu spriedumu faktisku iemeslu dēļ. Kasācijas instances tiesas kompetencē neietilpst lietas apstākļu izvērtēšana pēc būtības. Senāta Krimināllietu departaments uzskata, ka, ja nav iesniegts apelācijas protests, tad apelācijas instances tiesa, nosakot apsūdzētajam galīgo sodu tādā gadījumā, kā tas ir konkrētajā lietā, apsūdzētā stāvokli pasliktināt nedrīkst. Šādā gadījumā apelācijas instances tiesai galīgais sods nav jānosaka. Galīgā soda noteikšana izdarāma atbilstoši Kriminālprocesa likuma 649., 650., un 651.pantā paredzētajiem nosacījumiem. Arī konkrētajā lietā jautājums par galīgā soda noteikšanu Igoram R. jāizlemj atbilstoši minēto likuma normu prasībām. Nosakot galīgo sodu, tiesai jāizvērtē, vai, lai panāktu krimināltiesisko attiecību taisnīgu noregulējumu, apsūdzētajam būtu jāizcieš arī ar otro spriedumu piespriestais nosacītais brīvības atņemšanas sods.

Tā kā Senāta Krimināllietu departaments atceļ apelācijas instances tiesas spriedumu daļā par Igoram R. noteikto galīgo sodu, bet Igoram R. ar šo spriedumu pēc Krimināllikuma 185.panta pirmās daļas bija noteikta brīvības atņemšana uz septiņiem mēnešiem un šo laiku Igors R. atradies apcietinājumā, tāpēc Igoram R. piemērotais drošības līdzeklis apcietinājums jāatceļ un Igors R. atbrīvojams no apcietinājuma tiesas zālē.

Kasācijas instances tiesa atzīst, ka apelācijas instances tiesa pamatoti apmierinājusi apelācijas protestu un noteikusi Igoram R. pēc Krimināllikuma 185.panta pirmās daļas sodu brīvības atņemšanu. 2002.gada 12.decembrī pieņemtie grozījumi likuma "Par Krimināllikuma

spēkā stāšanās un piemērošanas kārtību" Pārejas noteikumu 1.punktā paredzēja nepiemērot arestu līdz 2007.gada 1.martam. Tāpat arests kā soda veids nav piemērojams saskaņā ar 2007.gada 15.februārī pieņemtajiem grozījumiem likumā "Par Kriminālliikuma spēkā stāšanās un piemērošanas kārtību" Tāpēc nepamatots ir apsūdzētā iebildums, ka ar atpakaļejošu spēku piemērots bargāks likums.

Pamatojoties uz minēto, ievērojot Kriminālprocesa likuma 586., 587.pantu, Senāta Kriminālliietu departaments

n o l ē m a

Rīgas apgabaltiesas Kriminālliietu tiesas kolēģijas 2008.gada 9.janvāra spriedumu atcelt daļā par Kriminālliikuma 50.panta piektās daļas piemērošanu un galīgā soda noteikšanu Igoram R. Drošības līdzekli – apcietinājumu – Igoram R. atcelt, un Igoru R., (..), atbrīvot no apcietinājuma tiesas zālē. Pārējā daļā apelācijas instances tiesas spriedumu atstāt negrozītu.

Lēmums nav pārsūdzams.

Apsūdzētā tiesību uz sadarbību vienkāršotāka procesa izvēlē saistība ar atbildību mīkstinošiem apstākļiem

Tas, ka apsūdzētais izmanto savas tiesības uz sadarbību vienkāršotāka procesa izvēlē, pastiprina savas vainas atzīšanu un nožēlošanu, bet nav atzīstams par patstāvīgu viņa atbildību mīkstinošu apstākli (Kriminālliikuma 47.pants).

Rīgā, 2008.gada 21.aprīlī Lieta Nr.SKK-232/08

L Ē M U M S

Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Kriminālliietu departaments šādā sastāvā:

senators referents V.Vietnieks,
senatore V.Eilande,
senators V.Čiževskis,

izskatot rakstveida procesā lietu sakarā ar Zemgales tiesas apgabala prokuratūras prokurora P.Sondora kasācijas protestu par Jelgavas tiesas 2008.gada 17.marta lēmumu,

k o n s t a t ē j a

Ar Jelgavas tiesas 2008.gada 17.marta lēmumu kriminālliieta Valda V., (..), apsūdzībā pēc Kriminālliikuma 320.pantā otrās daļas nosūtīta Zemgales tiesas apgabala prokuratūras prokuroram P.Sondoram pārkāpumu novēršanai.

Pirmstiesas izmeklēšanas laikā Valdim V. celta apsūdzība par to, ka viņš, būdams valsts amatpersona, pieprasījis un prettiesiski pieņēmis materiālu vērtību (kukuli) par darbības izdarīšanu kukuļdevēja interesēs, izmantojot savu dienesta stāvokli.

Atbilstoši apsūdzībai noziedzīgais nodarījums ticis izdarīts šādos apstākļos.

2007.gada 21.novembrī pēc plkst. 11:55 Valdis V., būdams valsts amatpersona – Dobeles rajona policijas pārvaldes Kārtības policijas biroja 3.nodaļas (Ceļu policijas) jaunākais inspektors, atrodoties Dobeles rajonā uz autoceļa Dobele–Bauska 14.km apdzīvotā vietā Kroņaucē un veicot dienesta pienākumus, apturējis automašīnu "*Porshe Cayena*", valsts numurs RO 80, kas braukusi, pārsniedzot ātrumu, un kuras vadītājs, Valdis V. nezinot, veicis operatīvo eksperimentu. Valdis V., mantkārīgu motīvu vadīts, nolūkā pieprasīt kukuli piegājis pie vadītāja un, darbojoties pretēji dienesta interesēm un neizpildot savus pienākumus, nav pieprasījis autovadītājam dokumentus, bet norādījis uz pieļauto ātruma pārkāpšanu, apzinoties, ka viņam nebija portatīva ātruma mērītāja un viņš nevarēja likumīgi konstatēt pārkāpumu, skaidrojis autovadītājam pārkāpuma juridiskās sekas, norādot uz

iespējama administratīvā soda lielumu un neļāvis turpināt kustību, ar savu uzvedību norādot, ka pieprasa kukuli par administratīva protokola nesastādīšanu. Automašīnas vadītājs pēc Valda V. uzvedības sapratis, ka no viņa tiek pieprasīts kukulis un izņēmis no naudas maka operatīva eksperimenta veikšanai iepriekš saņemto naudu – divas naudas zīmes 20 un 10 latu nominālvērtībā. Valdis V. pamājis ar galvu, apstiprinot kukuļa apmēru. Pēc tam automašīnas vadītājs ielicis naudu pie dokumentiem un pasniedzis tos Valdim V. Valdis V. izņēmis no dokumentiem naudu Ls 30 un dokumentus atdevis vadītājam un atļāvis viņam turpināt kustību, nesastādot administratīvā pārkāpuma protokolu. Pēc kukuļa saņemšanas Valdis V. ticis aizturēts, un saņemtais kukulis Ls 30 apmērā pie viņa ticis atrasts un izņemts.

Šāds Valda V. noziedzīgais nodarījums pirmstiesas izmeklēšanas laikā ticis kvalificēts pēc Krimināllikuma 320.panta otrās daļas.

2008.gada 13.februārī Zemgales tiesas apgabala prokuratūras prokurors P.Sondors un apsūdzētais Valdis V. noslēguši vienošanos par vainas atzīšanu un piemērojamo sodu, norādot, ka Valdis V. atzīst savu vainu Krimināllikuma 320.panta otrajā daļā paredzētā nozieguma izdarīšanā un viņam nosakāms sods, piemērojot Krimināllikuma 49.pantu, piespiedu darbs uz 280 stundām bez mantas konfiskācijas.

2008.gada 13.februārī prokurors sastādījis ierosinājumu par vienošanās apstiprināšanu.

Ar Jelgavas tiesas 2008.gada 18.marta lēmumu kriminālliета Valda V. apsūdzībā pēc Krimināllikuma 320.panta otrās daļas nosūtīta Zemgales tiesas apgabala prokuratūras prokuroram P.Sondoram lēmumā minēto pārkāpumu novēršanai.

Pirmās instances tiesa lēmumā norādījusi, ka prokurors un apsūdzētais vienojušies par sodu – piespiedu darbu uz 280 stundām bez mantas konfiskācijas, kurš esot netaisnīgs tā mīkstuma ziņā, jo neatbilstot izdarītā nozieguma smagumam, raksturam un radītajam kaitējumam.

Norādīts, ka vienošanās protokolā par vainas atzīšanu un sodu prokurors nepamatoti piemērojis Krimināllikuma 49.panta nosacījumus, nepareizi norādot uz vairākiem atbildību mīkstinošiem apstākļiem.

Apsūdzētā sadarbība vienkāršotāka procesa izvēlē nepamatoti tikusi atzīta par Valda V. atbildību mīkstinošu apstākli. Bez pamata par Valda V. atbildību mīkstinošu apstākli vienošanās protokolā norādīts arī tas, ka vainīgais aktīvi veicinājis noziedzīgā nodarījuma atklāšanu un izmeklēšanu.

2008.gada 25.martā Zemgales tiesas apgabala prokuratūras prokurors P.Sondors iesniedzis kasācijas protestu, kurā lūdzis atcelt Jelgavas tiesas 2008.gada 17.marta lēmumu un lietu nosūtīt jaunai iztiesāšanai Jelgavas tiesai.

Kasācijas protestā norādīts, ka pirmās instances tiesas lēmums esot nelikumīgs juridisku apstākļu dēļ un tāpēc atceļams.

Prokurors par pamatotu un likumdevēja gribai atbilstošu uzsver savu norādi vienošanās protokolā par to, ka viņš konstatējis vairākus apsūdzētā Valda V. atbildību mīkstinošus apstākļus: apsūdzētā atbildību mīkstinot tas, ka apsūdzētais izmantojis savas tiesības vienkāršāka procesa veida izvēlē, kā arī tas, ka viņš aktīvi veicinājis noziedzīgā nodarījuma izmeklēšanu, ka apsūdzētais vaļsirdīgi atzinis savu vainu un nožēlojis izdarīto.

Kasācijas protestā prokurors P.Sondors analizējis Augstākās tiesas tiesu prakses apkopojumā "Tiesu prakse kriminālliетās pēc Krimināllikuma 160. un 162.panta" norādīto, kādi apstākļi nav atzīstami par vainīgās personas atbildību mīkstinošiem apstākļiem, norādot, ka Augstākās tiesas speciālistu nostāja esot kļūdaina. Tāpēc, kā norādīts kasācijas protestā, vienošanās protokolā attiecībā par Valdim V. piespriežamo sodu, prokurors pareizi piemērojis Krimināllikuma 49.pantā noteikto.

Pēc prokurora ieskata, tiesai esot jāatturas no aklas sekošanas likuma tekstam, jo tas varot novest pie netaisnības.

Izskatījis kriminālliетas materiālus, apsvēris prokurora P.Sondora kasācijas protesta motīvus, Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments neatrod likumīga pamata Jelgavas tiesas 2008.gada 17.marta lēmuma atcelšanai un prokurora kasācijas protesta apmierināšanai.

Senāta Krimināllietu departaments uzskata, ka prokurora P.Sondora subjektīvais viedoklis par apsūdzētā Valda V. atbildību mīkstinošu apstākļu klātbūtni konkrētajā kriminālprocesā neatbilst kriminālties ību teorijas un prakses atziņām.

Saskaņā ar Krimināllikuma 47.panta otro daļu prokurors Valda V. vaļsirdīgu atzīšanos un izdarītā nožēlošanu vienošanās protokolā pareizi atzinis par atbildību mīkstinošu apstākli.

Senāta Krimināllietu departaments uzskata par nepieciešamu uzsvērt, ka atbilstoši kriminālties ību teorijas un prakses atziņām apstāklis, ka Valdis V. izmantojis savas tiesības uz sadarbību vienkāršotāka procesa izvēlē pastiprina savas vainas atzīšanu un nožēlošanu, bet nav atzīstams par patstāvīgu viņa atbildību mīkstinošu apstākli.

Aplams ir prokurora norādījums kasācijas protestā, ka Valdis V. aktīvi veicinājis sava noziedzīgā nodarījuma izmeklēšanu.

No lietas materiāliem ir redzams, ka Valdis V. tika pārsteigts tūlīt pēc naudas saņemšanas, iezīmētais kukulis izņemts, kukuļa pieprasīšana un pieņemšana atbilstoši fiksēta. Līdz ar to Valdim V. neatlika nekas cits kā vaļsirdīgi atzīties un nožēlot izdarīto.

Pirmās instances tiesa lēmumā motivējusi, kādu iemeslu dēļ norādītie apstākļi nav atzīstami par Valda V. atbildību mīkstinošiem.

Ievērojot minēto, Senāta Krimināllietu departaments atzīst, ka prokuroram nebija likumīga pamata piemērot Krimināllikuma 49.panta nosacījumus attiecībā uz Valdim V. piespriežamo sodu.

Saskaņā ar Krimināllikuma 49.panta pirmo un otro daļu vieglāka soda nekā likumā paredzētais sods noteikšanas pamats ir vairāku vainīgā atbildību mīkstinošu apstākļu konstatēšana.

Ievērojot minēto, Senāta Krimināllietu departaments atzīst, ka pirmās instances tiesa atbilstoši Kriminālprocesa likuma 542.panta pirmās daļas 2.punktam lietu pamatoti nosūtījusi prokuroram pārkāpumu novēršanai.

Pamatojoties uz teikto, vadoties pēc Kriminālprocesa likuma 585., 587.panta, Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments

n o l ē m a

Jelgavas tiesas 2008.gada 17.marta lēmumu Valda V. apsūdzības lietā atstāt bez grozījumiem, bet prokurora kasācijas protestu noraidīt.

Lēmums nav pārsūdzams.

Tiesas tiesības konstatēt atbildību pastiprinošu apstākli

Tiesa, to motivējot, var atzīt atbildību pastiprinošu apstākli arī tādā gadījumā, ja prokurors nav norādījis uz konkrētu apstākli kā atbildību pastiprinošu, kā arī tad, ja prokurors uzskata, ka konkrēts apstāklis nepastiprina apsūdzētā atbildību (Krimināllikuma 48.panta pirmās daļas 11.punkts).

Rīgā, 2008.gada 23.aprīlī Lieta Nr.SKK-243/08

L Ē M U M S

Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments šādā sastāvā:

senatore referente V.Eilande,
senators P.Dzalbe,
senators V.Čiževskis

izskatīja rakstveida procesā krimināllietu sakarā ar apsūdzētās Sandijas K. un viņas aizstāvja zvērināta advokāta U.Lapiņa iesniegto kasācijas sūdzību par Augstākās tiesas Krimināllietu tiesu palātas 2008.gada 28.janvāra lēmumu un

k o n s t a t ē j a

Ar Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2007.gada 25.jūnija spriedumu Sandija K. (..), atzīta par vainīgu un sodīta pēc Krimināllikuma 253.[1] panta trešās daļas ar brīvības atņemšanu uz astoņiem gadiem, ar mantas konfiskāciju un policijas kontroli uz trim gadiem; pēc Krimināllikuma 253.panta pirmās daļas ar brīvības atņemšanu uz diviem gadiem, ar policijas kontroli uz diviem gadiem.

Saskaņā ar 50.panta pirmo daļu galīgais sods pēc noziedzīgu nodarījumu kopības Sandijai K. noteikts, ietverot vieglāko sodu smagākajā, brīvības atņemšana uz astoņiem gadiem, ar mantas konfiskāciju un ar policijas kontroli uz trim gadiem.

Ar Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2007.gada 25.jūnija spriedumu Sandija K. atzīta par vainīgu un notiesāta pēc Krimināllikuma 253.[1] panta trešās daļas par to, ka viņa personu grupā pēc iepriekšējas vienošanās realizācijas nolūkā atkārtoti neatļauti iegādājās, pārvadāja un glabāja, kā arī neatļauti realizēja psihotropo vielu lielā apmērā.

2004.gada septembra beigās un oktobra sākumā, izmeklēšanā precīzi nenoskaidrotā laikā un vietā, Sandija K. vienojās ar izmeklēšanā nenoskaidrotu personu par psihotropās vielas neatļautu iegādāšanos, pārvadāšanu un glabāšanu realizācijas nolūkā, kā arī realizēšanu lielā apmērā.

Īstenojot savu noziedzīgo nodomu, Sandija K. 2004.gada septembrī, izmeklēšanā nenoskaidrotā vietā, laikā un apstākļos, no izmeklēšanā nenoskaidrotas personas neatļauti iegādājās ne mazāk kā 98,7040 gramus vielas, kas saturēja 29% jeb 28,6241 gramus metamfetamīna, tas ir, lielā apmērā.

Minēto metamfetamīnu Sandija K. realizācijas nolūkā neatļauti glabāja izmeklēšanā nenoskaidrotos apstākļos līdz 2004.gada 21.septembrim, kad ar automašīnu "*Hyundai Coupe*" ar valsts reģistrācijas numuru FA 7378 pārveda to uz automazgātavu Rīgā, Lubānas ielā 129a, kur neatļauti realizēja V.P.

Bez tam 2004.gadā, laika posmā no 27.septembra līdz 1.oktobrim, izmeklēšanā precīzi nenoskaidrotā laikā, Sandija K. Rīgā, Deglava ielas rajonā, izmeklēšanā precīzi nenoskaidrotā vietā, no izmeklēšanā nenoskaidrotas personas realizācijas nolūkā atkārtoti neatļauti iegādājās ne mazāk kā 3,0470 gramus vielas, kas saturēja 42% jeb 1,2797 gramus metamfetamīna.

Minēto metamfetamīnu Sandija K. realizācijas nolūkā neatļauti pārveda uz savu dzīvesvietu Rīgas rajona Stopiņu pagasta (..), kur neatļauti glabāja līdz 2004.gada 9.oktobrim, kad to izņēma policijas darbinieki.

Bez tam 2004.gada oktobra sākumā, izmeklēšanā precīzi nenoskaidrotā laikā, Sandija K. saskaņā ar lomu sadali noziedzīgā grupā, izmantojot automašīnu "*Hyundai Coupe*" ar valsts reģistrācijas numuru FA 7378, uz Jelgavas–Elejas ceļa, izmeklēšanā precīzi nenoskaidrotā vietā, realizācijas nolūkā neatļauti iegādājās ne mazāk kā 993,8180 gramus vielas, kas saturēja 25% jeb 248,4545 gramus metamfetamīna, tas ir, lielā apmērā.

Minēto metamfetamīnu Sandija K. realizācijas nolūkā pārveda uz savu dzīvesvietu Rīgas rajona Stopiņu pagastā "Upeslejās" 4 – 24, kur neatļauti glabāja līdz 2004.gada 8.oktobrim, kad ap plkst. 19:00 realizācijas nolūkā ar automašīnu "Hyundai Coupe" ar valsts reģistrācijas numuru FA 7378 neatļauti pārveda uz benzīna uzpildes stacijas "Dinaz" teritoriju, kur realizēja policijas eksperimentā iesaistītai personai.

Bez tam ar pirmās instances tiesas spriedumu Sandija K. atzīta par vainīgu un notiesāta pēc Krimināllikuma 253.panta pirmās daļas par to, ka viņa neatļauti iegādājās, glabāja un pārvadāja psihotropo vielu bez realizācijas nolūka.

2004.gada 30.septembrī ap plkst. 20:00, izmeklēšanā precīzi nenoskaidrotā laikā, Sandija K. Rīgā, Lubānas ielas rajonā, izmeklēšanā precīzi nenoskaidrotā vietā, no izmeklēšanā nenoskaidrotas personas neatļauti iegādājās ne mazāk kā 1,3911 gramus vielas, kas saturēja 25% jeb 0,3478 gramus metamfetamīna.

Minēto metamfetamīnu Sandija K. neatļauti glabāja pie sevis, kā arī pārvadāja līdz 2004.gada 8.oktobrim, kad to izņēma policijas darbinieki.

Ar Augstākās tiesas Krimināllietu tiesu palātas 2008.gada 28.janvāra lēmumu Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2007.gada 25.jūnija spriedums atstāts negrozīts.

Kasācijas sūdzību iesnieguši apsūdzētā Sandija K. un aizstāvis zvērināts advokāts U.Lapiņš, kurā lūdz atcelt Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2008.gada 28.janvāra lēmumu daļā par Sandijai K. noteikto sodu un papildsodu un nosūtīt lietu jaunai iztiesāšanai.

Kasācijas sūdzības iesniedzēji uzskata, ka apelācijas instances tiesa pārkāpusi kriminālprocesuālās normas, kas nosaka apjomus un ietvarus, kādos lieta tiek izskatīta apelācijas instances tiesā (Kriminālprocesa likuma 562.pants) un piemērojusi Vispārējās daļas (acīmredzot domāts Krimināllikuma) materiālās tiesību normas, kas nosaka apsūdzētā atbildību pastiprinošos apstākļus. Tas novedis pie nepamatota atteikuma lemt jautājumu par iespēju piemērot KK (acīmredzot domāts Krimināllikuma) 49. un 55.panta nosacījumus un līdz ar to arī pie nepamatota lēmuma.

Abu instanču tiesas nepamatoti par apsūdzētās atbildību pastiprinošu apstākli atzinušas to, ka noziedzīgo nodarījumu, kas paredzēts Krimināllikuma 253.[1] panta trešajā daļā, Sandija K. esot izdarījusi aiz mantkārības.

Kasatori atsaucas uz Kriminālprocesa likuma 48.panta otrās daļas 3.punktu un norāda, ka, tā kā prokurors tiesu debatēs 2007.gada 22.jūnijā neuzturēja apsūdzību daļā par atbildību pastiprinošajiem apstākļiem, tiesai nebija pamata šo apstākli ņemt vērā, nosakot sodu. Bez tam prokuroram neesot bijis tiesiska pamata apelācijas instances tiesā norādīt uz apsūdzētās atbildību pastiprinoša apstākļa esamību, no kura tas pats bija atteicies. Līdz ar to abu instanču tiesas nepamatoti atzinušas par apsūdzētās atbildību pastiprinošu apstākli – noziedzīgā nodarījuma izdarīšanu aiz mantkārības.

Tiesai neesot bijis un nesot pamata konfiskāciju piemērot mantai, kas nepieder Sandijai K., bet gan viņas mātei, jo tiesa neesot pieņēmusi lēmumu, ka manta atzīstama par noziedzīgi iegūtu.

Ņemot vērā to, ka Sandijas K. darbībās tiesa bija konstatējusi atbildību mīkstinošus apstākļus un abu instanču tiesas nedrīkstēja konstatēt atbildību pastiprinošu apstākli, saskaņā ar Krimināllikuma 49.pantu bija pamats lemt jautājumu par soda noteikšanu, kas ir zemāks par Krimināllikuma 253.[1] panta trešās daļas sankcijā paredzēto minimālo robežu un, ņemot vērā personību raksturojošos datus, būtu pamats lemt par Krimināllikuma 55.panta nosacījumu piemērošanu, jo tas nodrošinātu Krimināllikuma 35.pantā noteikto mērķu izpildi.

Apelācijas instances tiesai bijis likumīgs pamats saskaņā ar Krimināllikuma 46.pantā norādītajiem soda noteikšanas principiem lemt par soda samazināšanu.

Apsvēris kasācijas sūdzības motīvus un pārbaudījis lietas materiālus, Senāta Krimināllietu departaments konstatē, ka sūdzība ir nepamatota un noraidāma.

Apsūdzētā un viņas aizstāvis jau apelācijas sūdzībā norādījuši uz pirmās instances tiesas it kā pieļautajiem pārkāpumiem. Daļēji šie iebildumi atkārtoti arī kasācijas sūdzībā, taču tie likumā paredzētā kārtībā ir izskatīti un tiem jau apelācijas instances tiesa savā lēmumā ir devusi vērtējumu. Apelācijas instances tiesas lēmumā sīki izklāstīti un atspēkoti apelācijas sūdzības motīvi, kā arī vērtēti lietā esošie pierādījumi. Apelācijas instances tiesa atzinusi, ka pirmās instances tiesa pareizi kvalificējusi Sandijas K. darbības pēc Krimināllikuma 253.[1] panta trešās daļas un Krimināllikuma 253.panta pirmās daļas. Senāta Krimināllietu departaments atzīst, ka par pierādītām atzītās darbības pareizi kvalificētas. Tiesu nolēmumi ir tiesiski un pamatoti.

Tiesas pamatoti konstatējušas atbildību pastiprinošo apstākli, jo jautājums par atbildību pastiprinošo un mīkstinošo apstākļu esamību vai neesamību nav noziedzīga nodarījuma kvalifikācijas jautājums. Kaut gan ne apsūdzībā, ne tiesu debatēs prokurors nenorāda uz atbildību pastiprinoša apstākļa esamību, šis apstāklis ir nozīmīgs, lemjot par vainīgajai personai piemērojamo sodu. Tiesa, to motivējot, var atzīt apstākli par atbildību pastiprinošu arī tādā gadījumā, ja prokurors nav norādījis uz konkrētu apstākli kā atbildību pastiprinošu, kā arī tad, ja prokurors uzskata, ka konkrēts apstāklis nepastiprina apsūdzēta atbildību. Tādējādi pirmās instances tiesa bija tiesīga konstatēt, ka apsūdzētā Sandija K. noziedzīgo nodarījumu izdarījusi, pastāvot atbildību pastiprinošam apstāklim. Apelācijas instances tiesa, piekrītot pirmās instances tiesas spriedumā konstatētajam atbildību pastiprinošajam apstāklim, nav pārkāpusi ne Kriminālprocesa likuma 562.panta, ne Krimināllikuma 48.panta pirmās daļas 11.punkta nosacījumus. Tiesas lēmumā pamatoti secināts, ka "par apsūdzētās Sandijas K. atbildību pastiprinošu apstākli saskaņā ar Krimināllikuma 48.pantu pirmās instances tiesa pamatoti atzinusi to, ka Krimināllikuma 253.[1]panta trešajā daļā paredzēto noziedzīgo nodarījumu apsūdzētā izdarījusi mantkārīgu tieksmju dēļ." Apelācijas instances tiesa papildus norādījusi, ka "noziedzīgs nodarījums atzīstams par izdarītu aiz mantkārības, ja vainīgajai personai bijis nodoms iegūt jebkura veida materiālos labumus sev vai citām personām vai arī izvairīties no materiāliem izdevumiem" un secinājusi, ka "apsūdzētās darbības liecina par mantkārīgu nolūku, un tikai tas vien, ka par savām noziedzīgajām darbībām viņa saņēmusi atlīdzību nevis skaidrā naudā, bet ar psihotropo vielu, nevar būt par pietiekamu pamatu minētā atbildību pastiprinošā

apstākļa izslēgšanai no sprieduma." Psihotropo vielu realizācijas sastāva obligāta pazīme nav mantkārība, tāpēc realizācija aiz mantkārības var veidot atbildību pastiprinošu apstākli.

Senāta Krimināllietu departaments konstatē, ka apelācijas instances tiesas lēmumā pamatoti secināts, ka "apsūdzētās un viņas mātes – liecinieces A.K. atsauces uz to, ka daļa no pirmstiesas izmeklēšanas laikā apsūdzētajai izņemtās mantas pieder apsūdzētās mātei, nevar būt par pietiekamu pamatu mantas konfiskācijas nepiemērošanai apsūdzētajai." Tiesa pamatoti norādījusi, ka personas, kuras apstrīd konfiscējamās mantas piederību vainīgajam, var iesniegt tiesā par to prasību likumā noteiktajā kārtībā.

Senāta Krimināllietu departaments norāda, ka gan Krimināllikuma 49.panta nosacījumu, gan Krimināllikuma 55.panta nosacījumu piemērošana ir tiesas tiesības, bet ne pienākums. Saskaņā ar Krimināllikuma 49.panta trešo daļu tiesa nevar piemērot pirmās daļas nosacījumus, ja tā konstatējusi, ka noziedzīgais nodarījums izdarīts atbildību pastiprinošos apstākļos. Gan pirmās instances, gan apelācijas instances tiesa konstatējusi atbildību pastiprinošu apstākli, līdz ar to nebija tiesiska pamata piemērot Krimināllikuma 49.panta nosacījumus. Kā redzams no tiesu nolēmumiem, tiesas nesaskatīja pamatu piemērot arī Krimināllikuma 55.panta nosacījumus. Senāta Krimināllietu departaments atzīmē, ka soda ietekmējošo apstākļu novērtējums, ja vien nav pārkāptas likumā noteiktās prasības, neietilpst kasācijas instances tiesas kompetencē.

Senāta Krimināllietu departaments nekonstatē arī nekādus citus Krimināllikuma pārkāpumus vai Kriminālprocesa likuma būtiskus pārkāpumus lietā, kas varētu būt par pamatu apelācijas instances tiesas lēmuma atcelšanai.

Ņemot vērā iepriekšminēto, vadoties no Kriminālprocesa likuma 585., 587.panta, Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments

n o l ē m a

Augstākās tiesas Krimināllietu tiesu palātas 2008.gada 28.janvāra lēmumu atstāt negrozītu, bet sūdzību noraidīt.

Lēmums nav pārsūdzams.

Galīgā soda noteikšana saskaņā ar Krimināllikuma 50.panta piekto daļu

Neatbilstoši likumam galīgais sods saskaņā ar Krimināllikuma 50.panta piekto daļu noteikts, atkārtoti pieskaitot sodu, kas jau pieskaitīts citā tiesas spriedumā (Krimināllikuma 50.panta piektā daļa).

Rīgā, 2008.gada 28.aprīlī Lieta Nr.SKK J-255/08

L Ē M U M S

Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments šādā sastāvā:

senatore referente V.Eilande,
senators P.Gruziņš,
senators V.Čiževskis,

izskatot rakstveida procesā krimināllietu sakarā ar Ģenerālprokuratūras Krimināltiesiskā departamenta virsprokurora pienākumu izpildītāja A.Kalniņa Kriminālprocesa likuma 63.nodaļas kārtībā iesniegto protestu par Rīgas pilsētas Latgales priekšpilsētas tiesas 2008.gada 24.janvāra spriedumu,

k o n s t a t ē j a

Ar Rīgas pilsētas Latgales priekšpilsētas tiesas 2008.gada 24.janvāra spriedumu Dmitrijs R., (..), atzīts par vainīgu un sodīts pēc Krimināllikuma 253.[2] panta pirmās daļas ar brīvības atņemšanu uz sešiem mēnešiem.

Saskaņā ar Krimināllikuma 50.panta piekto daļu noteiktais sods daļēji saskaitīts ar sodu pēc Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas 2007.gada 27.novembra sprieduma, un galīgais sods noteikts brīvības atņemšana uz vienu gadu un deviņiem mēnešiem.

Ar Rīgas pilsētas Latgales priekšpilsētas tiesas 2008.gada 24.janvāra spriedumu Dmitrijs R. sodīts par to, ka neatļauti lietoja psihotropās vielas bez ārsta nozīmējuma atkārtoti gada laikā.

Kriminālprocesa likuma 63.nodaļas kārtībā Ģenerālprokuratūras Krimināltiesiskā departamenta virsprokurora pienākumu izpildītājs A.Kalniņš iesniedzis protestu, kurā lūdz atcelt Rīgas pilsētas Latgales priekšpilsētas tiesas 2008.gada 24.janvāra spriedumu daļā par galīgā soda noteikšanu Dmitrijam R. pēc Krimināllikuma 50.panta piektās daļas.

Prokurors uzskata, ka Rīgas pilsētas Latgales priekšpilsētas tiesa 2008.gada 24.janvāra spriedumā, Dmitrijam R. nosakot sodu pēc Krimināllikuma 50.panta piektās daļas un pie viņam no jauna noteiktā soda daļēji pieskaitot sodu, kas viņam bija noteikts ar Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas 2007.gada 27.novembra spriedumu,

pārkāpusi Kriminālprocesa likuma 25.pantā noteikto dubultās sodīšanas nepieļaujamības principu, jo šis sods jau bija pieskaitīts pie soda, kas Dmitrijam R. bija noteikts ar Rīgas pilsētas Ziemeļu rajona tiesas 2008.gada 21.janvāra spriedumu. Līdz ar to esot pieļauts Kriminālprocesa likuma 575.pantā paredzētais pārkāpums, kas uzskatāms par būtisku, un tas esot novedis pie notiesātās personas stāvokļa nelikumīgas pasliktināšanās.

Apsvēris protesta motīvus un pārbaudījis lietas materiālus, Senāta Krimināllietu departaments konstatē, ka protests ir apmierināms.

Senāta Krimināllietu departaments konstatē, ka Rīgas pilsētas Latgales priekšpilsētas tiesa galīgo sodu Dmitrijam R. noteikusi nepareizi, jo atkārtoti pieskaitījusi sodu, kas Dmitrijam R. bija noteikts ar Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas 2007.gada 27.novembra spriedumu, neņemot vērā, ka apsūdzētais Dmitrijs R. pirms šī sprieduma ir notiesāts citā krimināllietā ar Rīgas pilsētas Ziemeļu rajona tiesas 2008.gada 21.janvāra spriedumu.

Jau ar šo Rīgas pilsētas Ziemeļu rajona tiesas 2008.gada 21.janvāra spriedumu Dmitrijam R. noteikts galīgais sods saskaņā ar Krimināllikuma 50.pantu, daļēji pieskaitot sodu pēc Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas 2007.gada 27.novembra sprieduma. Esot šādiem apstākļiem, Rīgas pilsētas Latgales priekšpilsētas tiesai nebija tiesiska pamata atkārtoti daļēji pieskaitīt sodu, kas jau pieskaitīts ar citu tiesas spriedumu piespriestajam.

Tādējādi Rīgas pilsētas Latgales priekšpilsētas tiesa pasliktinājusi apsūdzētā Dmitrija R. stāvokli, tāpēc šai daļā spriedums atceļams.

Ņemot vērā iepriekšminēto, vadoties no Kriminālprocesa likuma 670., 585., 587.panta, Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments

n o l ē m a

Atcelt Rīgas pilsētas Latgales priekšpilsētas tiesas 2008.gada 24.janvāra spriedumu daļā par galīgā soda noteikšanu Dmitrijam R. saskaņā ar Krimināllikuma 50.panta piekto daļu.

Lēmums nav pārsūdzams.

Spriedumā nenoteikta papildsoda piemērošana galīgā soda noteikšanā

Nosakot galīgo sodu saskaņā ar Krimināllikuma 51.pantu, nav piemērojams papildsods, kas nav bijis noteikts ar tiesu spriedumiem par noziedzīgiem nodarījumiem (Krimināllikuma 51.pants).

Rīgā, 2008.gada 12.maijā Lieta Nr.SKK J-290/08

L Ē M U M S

Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments šādā sastāvā:

senators referents P.Gruziņš,
senators P.Dzalbe,
senators V.Čiževskis,

izskatot rakstveida procesā krimināllietu sakarā ar Ģenerālprokuratūras Krimināltiesiskā departamenta virsprokurora p.i. A.Kalniņa protestu Kriminālprocesa likuma 63.nodaļas kārtībā par Valmieras rajona tiesas 2007.gada 27.novembra spriedumu

k o n s t a t ē j a

Ar Valmieras rajona tiesas 2007.gada 27.novembra spriedumu Kaspars G., (..), atzīts par vainīgu un sodīts pēc Krimināllikuma 175.panta otrās daļas ar brīvības atņemšanu uz vienu gadu bez mantas konfiskācijas.

Saskaņā ar Krimināllikuma 51.pantu, noteiktajam sodam daļēji pievienojot sodu, kas nav izciests pēc Valkas rajona tiesas 2005.gada 29.decembra sprieduma, galīgais sods noteikts brīvības atņemšana uz trīs gadiem un trīs mēnešiem bez mantas konfiskācijas, atņemot transporta līdzekļa vadīšanas tiesības uz diviem gadiem un vienu mēnesi.

Ar Valmieras rajona tiesas 2007.gada 27.novembra spriedumu Kaspars G. atzīts par vainīgu un sodīts par to, ka viņš, būdams sodīts par svešas kustības mantas slepenu nolaupīšanu un atkārtotu prettiesisku viņam uzticētas mantas iegūšanu, atkārtoti izdarīja svešas kustamas mantas slepenu nolaupīšanu (zādzību).

Kaspara G. darbības kvalificētas pēc Krimināllikuma 175.panta otrās daļas.

Par pirmās instances tiesas spriedumu Kaspars G. 2007.gada 12.decembrī bija iesniedzis apelācijas sūdzību, bet 2008.gada 5.februārī apelācijas instances tiesas sēdes laikā to atsauca. Kasācijas kārtībā lieta nav skatīta.

Kriminālprocesa likuma 63.nodaļas kārtībā par šo pirmās instances tiesas spriedumu protestu iesniedzis Ģenerālprokuratūras Krimināltiesiskā departamenta virsprokurora p.i. A.Kalniņš.

Protestā lūgts grozīt Valmieras rajona tiesas 2007.gada 27.novembra spriedumu daļā par galīgā soda noteikšanu Kasparam G., izslēdzot piespriesto papildsodu.

Protestā norādīts, ka tiesa pamatoti galīgo sodu noteikusi pēc vairākiem spriedumiem, bet tā neesot pamanījusi faktu, ka 2005.gada 29.decembra spriedumā Valkas rajona tiesa nav piespriedusi Kasparam G. papildsodu – transportlīdzekļa vadīšanas tiesību atņemšana.

Protesta iesniedzējs uzskata, ka, esot šādiem apstākļiem, Valmieras rajona tiesa nelikumīgi, pārkāpjot Krimināllikuma 51.panta pirmās daļas prasības, 2007.gada 27.novembra spriedumā noteiktajam sodam pievienoja papildsodu, kāds Kasparam G. nav piespriests, tādējādi nelikumīgi pasliktinot notiesātā stāvokli.

Izskatījis krimināllietas materiālus, apsvēris prokurora protesta motīvus, Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments uzskata, ka prokurora protests ir apmierināms.

Valmieras rajona tiesa konkrētajā krimināllietā (Nr.11130097907, K39-0407/07), nosakot apsūdzētajam Kasparam G. galīgo sodu saskaņā ar Krimināllikuma 51.pantu, piemērojot papildsodu – transportlīdzekļa vadīšanas tiesību atņemšana, ir pieļāvusi šī panta pirmās daļas pārkāpumu, jo no krimināllietas materiāliem redzams, ka ar 2005.gada 29.decembra Valkas rajona tiesas spriedumu Kasparam G. nav noteikts šāds papildsods – transportlīdzekļa vadīšanas tiesību atņemšana.

Tādējādi tiesa ir pieļāvusi Kriminālprocesa likuma 574.panta 1.punktā norādīto Krimināllikuma pārkāpumu par Vispārīgās daļas pantu nepareizu piemērošanu, kurš novedis pie notiesātās personas stāvokļa nelikumīgas pasliktināšanas.

Pastāvot iepriekš norādītajiem apstākļiem, no tiesas sprieduma izslēdzams norādījums par papildsodu – transportlīdzekļa vadīšanas tiesību atņemšanu.

Pamatojoties uz teikto un vadoties no Kriminālprocesa likuma 672., 585., 587.panta, Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments

n o l ē m a

Prokurora protestu apmierināt. Grozīt Valmieras rajona 2007.gada 27.novembra spriedumu daļā. Izslēgt no tiesas nolēmuma papildsoda – transportlīdzekļu vadīšanas tiesību atņemšanu – piemērošanu Kasparam G.

Lēmums nav pārsūdzams.

Noziedzīga nodarījuma subjekts – tikai fiziska persona

Noziedzīga nodarījuma subjekts ir fiziska persona. Juridiska persona nevar tikt saukta pie kriminālatbildības, bet tai var piemērot piespiedu ietekmēšanas līdzekļus (Kriminālliikuma 11., 12., 13. 14.pants).

Rīgā, 2008.gada 17.jūnijā Lieta Nr.SKK-305/08

L Ē M U M S

Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments šādā sastāvā:

senators referents A.Freibergs,
senators P.Dzalbe,
senators V.Vietnieks

izskatīja rakstveida procesā lietu sakarā ar cietušā Andreja K. kasācijas sūdzību par Kurzemes apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2008.gada 21.februāra lēmumu un

k o n s t a t ē j a

Ar Ventspils tiesas 2007.gada 21.novembra spriedumu Imants V., (..), un SIA "Ventas Balss", vienotais reģistra numurs 41203000822, pret viņiem celtajā apsūdzībā pēc Kriminālliikuma 158.panta attaisnoti.

Izskatot lietu apelācijas kārtībā sakarā ar cietušā Andreja K. apelācijas sūdzību, Kurzemes apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģija ar 2008.gada 21.februāra lēmumu pirmās instances tiesas spriedumu atstāja negrozītu.

Par šo lēmumu kasācijas sūdzību iesniedzis cietušais Andrejs K., kurš nepiekrīt abu iepriekšējo instanču tiesu nolēmumiem, lūdz atzīt tos par prettiesiskiem. Kasācijas sūdzībā lūgts "piedzīt no Ventspils pilsētas tiesas un Kurzemes apgabaltiesas prasību prasījumus vienas minimālās algas apjomā par katru izlaisto laikraksta "Ventas Balss" numuru ar viņu aizskarošo tekstu krievu un latviešu valodā, kas ir šīs sūdzības priekšmets. Dotie prasību prasījumi pamatoti ar Kriminālliikuma 156., 157., 158.pantu, kur mēri ir minimālās darba algās. Dotie prasību prasījumi vērsti uz tiesu, pamatojoties uz likuma pārkāpēju nelikumīgu attaisnošanu. Pēc sākotnējiem datiem prasības summa sastāda ≈ 7000 izlaisto avīzes numuru × 7000 minimālās darba algas = vairāk kā Ls 1 000 000".

Sūdzībā norādīts, ka "Imants V., laikraksts "Ventas Balss" un Ventspils policija, aizskarot viņa godu un cieņu, izmantoja viņa personu eksperimentiem. Eksperimenta mērķis bija naudas izsūkšana no LR augstākās varas policijas vajadzībām. Eksperimenta shēma ir, apkaunojot LR augstāko varu, norādīt masu informācijas līdzekļos par sliktu policijas telpu labiekārtojumu, kā arī par policijas izolatoru, kurš ir

slēgts kā prettiesisks un par kuru viena no ieslodzītajām personām pieprasa samaksāt kompensāciju".

Tālāk sūdzībā Andrejs K. izklāsta savas domas par kriminālprocesu Nr. 11160019804 un norāda, ka nekad nav zadzis cilvēku mantu.

Sūdzības iesniedzējs norāda, ka, "neskatoties uz to, ka sakarā ar dzīves apstākļiem viņš, iespējams, neuzmanības dēļ ņēmis līdzdalību vai palīdzējis dažās zādzībās, viņš neciena zagļus un vārds "zaglis" pazemo viņa cieņu, kā arī attiecībā uz viņu ir nepamatots, vārdam "zaglis" tautā ir dažādas nozīmes (kronētais "zaglis" – noziedzīgās pasaules pārvalde un līdzsvars, ir kabatas "zagļi", māju "zagļi", termins "zaglis" tiek dots tikai pārliecinātām zagļu darbībām). Viņš neatzīst zagļu likumus, sevi par zagli neuzskata, viņam nav nekādas zagļu pārliecības, no kā izriet, ka tautas jēdziens "zaglis" uz viņu neattiecas, sakarā ar ko Ventspils tiesa savā spriedumā devusi nepareizu secinājumu par vārda "zaglis" nozīmi tautā".

Laikraksts "Ventas Balss" un tiesas spriedums aizskāris viņa personu, izrādot necieņu, ar ko pārkāpts Kriminālliikuma 158.pants, kā arī ANO "Visu aizturēto vai kaut kādā formā ieslodzīto personu aizstāvības principa krājuma"1.Princips.

Cietušais uzskata, ka, izmainot tikai vienu burtu divos pilnos vārdos, ir par maz un neko nenozīmē, jo rezultātā visi saprata, par ko tiek runāts laikraksta "Ventas Balss" rakstā.

Bez tam tiesas spriedums un lēmums esot pretrunīgi un prettiesiski. Viņa, Andreja K., persona tika pakļauta pazemojošiem izturēšanās veidiem, sabiedrība bez šaubām atpazinusi viņa personu masu saziņas līdzekļos, sakarā ar ko ir nodarīts morāls kaitējums viņa ģimenei, radiniekiem, viņa meitai un viņam, ar ko pārkāptas cilvēka tiesības uz privātās un ģimenes dzīves cieņu.

Atsakot pieņemt noraidījumu tiesas kolēģijas sastāvam, tiesa pārkāpusi Kriminālprocesa likumu. Viņa teiktais nepilnīgi pierakstīts tiesas sēdes protokolā. Viņam neesot izsniegts lēmuma noraksts par noraidījuma nepieņemšanu. Likums pārkāpts arī tādā veidā, ka viņam, Andrejam K., nav nodrošināta advokāta palīdzība.

Tiesa esot pārkāpusi Kriminālliikumu, Kriminālprocesa likumu, kā arī Satversmes 89.pantā garantētās tiesības.

Kriminālprocesa likuma 585.panta otrās daļas kārtībā lietā tika pieprasīts Ģenerālprokuratūras Krimināltiesiskā departamenta Tiesās izskatāmo krimināllietu nodaļas prokurora viedoklis. Nodaļas virsprokurors Ē.Kalnmeiers Senāta Krimināllietu departamentam nosūtījis vēstuli, atsakoties iesniegt viedokli. Virsprokurors norāda, ka "par Kriminālliikuma 158.pantā paredzēto nodarījumu tiek veikts privātās apsūdzības kriminālprocess, kurā apsūdzības funkciju īsteno cietušais (KPL 7.p. 3.d., 44.p.), un tas noris Kriminālprocesa likuma 58.nodaļas kārtībā, kura neparedz ne pirmstiesas izmeklēšanas veikšanu, ne

kriminālvajāšanu, ne prokurora piedalīšanos lietas iztiesāšanā, tāpēc uzskata, ka Kriminālprocesa likuma 585.panta otrās daļas prasība uz šo procesa veidu nav attiecināma".

Prokurora iesaistīšanu privātās apsūdzības kriminālprocesā virsprokurors vērtējis kā Kriminālprocesa likuma 18.pantā noteiktā procesuālo pilnvaru līdzvērtības principa pārkāpšanu, jo tāda rīcība būtu saistīta ar kādas no procesā iesaistītās personas interešu atbalstīšanu un citas neatbalstīšanu.

Ventspils tiesa 2007.gada 18.maijā, pamatojoties uz Andreja K. privāto sūdzību, uzsāka kriminālprocesu pēc Kriminālliikuma 158.panta pret SIA "Ventas Balss" un Imantu V.

Andrejs K. iesniedzis savu sūdzību pret SIA "Ventas Balss" un laikraksta "Ventas Balss" korespondentu par to, ka 2007.gada 6.martā SIA "Ventas Balss" (izdevumā krievu valodā) publicēts Imanta V. raksts par viņu, kur Imants V. nosaucis viņu par zagli, tā aizskarot viņa (Andreja K.) cieņu un godu masu saziņas līdzeklī, un laikraksts šo apmelojošo rakstu publicējis. Bez tam raksts publicēts pirms tiesas sprieduma stāšanās likumīgā spēkā, tādēļ uz raksta publicēšanas brīdi viņš bija uzskatāms par nevainīgu. Bez tam ar šo rakstu nodarīts morāls kaitējums viņam un viņa ģimenei. Tāpēc Andrejs K. sūdzībā lūdzis no vainīgajiem kompensāciju par morālo kaitējumu Ls 10 000 (desmit tūkstoši) apmērā.

Izskatot lietu sakarā ar Andreja K. kasācijas sūdzību, Senāta Kriminālliietu departaments atzīst, ka Ventspils tiesas 2007.gada 21.novembra spriedums un Kurzemes apgabaltiesas Kriminālliietu tiesas kolēģijas 2008.gada 21.februāra lēmums jāatceļ daļā par SIA "Ventas Balss" attaisnošanu un kriminālprocess atceltajā daļā jāizbeidz, bet kasācijas sūdzība jānoraida.

Atbilstoši Kriminālliikuma 1.pantam pie krimināllatbildības saucama un sodāma tikai tāda persona, kura ir vainīga noziedzīga nodarījuma izdarīšanā, tas ir, kura ar nodomu (tīši) vai aiz neuzmanības izdarījusi šajā likumā paredzētu nodarījumu, kam ir visas noziedzīga nodarījuma sastāva pazīmes.

Senāta Kriminālliietu departaments atzīmē, ka viena no obligātām noziedzīga nodarījuma sastāva pazīmēm ir subjekts. Noziedzīga nodarījuma subjekts ir persona, kura izdarījusi noziedzīgu nodarījumu.

Analizējot Kriminālliikuma 11., 12., 13., 14.pantu, secināms, ka pie krimināllatbildības var saukt tikai fizisku personu, kura ir pieskaitāma vai ierobežoti pieskaitāma, pie tam personai ir jāsasniedz likumā noteiktais vecums.

Juridiska persona – konkrētā lietā SIA "Ventas Balss" – nav saucama pie krimināllatbildības.

Kriminālprocesa likuma 39. un 51.nodaļa satur normas par piespiedu ietekmēšanas līdzekļu piemērošanu juridiskajai personai.

Tulkojot Kriminālprocesa likuma 441.pantu, Senāts secina, ka šīs kategorijas lietās pirmstiesas kriminālprocess ir obligāts, jo lēmumu par kriminālliietas nodošanu tiesai pieņem prokurors. Savukārt Kriminālprocesa likuma 58.nodaļas normas izslēdz pirmstiesas kriminālprocesa iespējamību privātās apsūdzības lietās, kāda ir arī saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 7.panta trešo daļu lieta par Kriminālliikuma 158.pantā paredzēto noziedzīgo nodarījumu.

Ievērojot iepriekš norādīto, Senāta Kriminālliietu departaments atzīst, ka gan pirmās, gan apelācijas instances tiesa, izskatot lietu daļā par SIA "Ventas Balss" saukšanu pie krimināllatbildības pēc Kriminālliikuma 158.panta, ir pieļāvusi Kriminālliikuma Vispārīgās daļas normu pārkāpumu Kriminālprocesa likuma 574.panta 1.punkta izpratnē.

Izskatot lietu, tiesai bija jākonstatē, ka SIA "Ventas Balss" nevar būt Kriminālliikuma 158.pantā paredzētā noziedzīgā nodarījuma subjekts, un atbilstoši Kriminālprocesa likuma 377.panta pirmās daļas 2.punktam kriminālprocess daļā par SIA "Ventas Balss" bija jāizbeidz.

Augstākās tiesas Senāta Kriminālliietu departaments atzīst, ka Andreja K. kasācijas sūdzība ir jānoraida šādu iemeslu dēļ.

Apelācijas instances tiesa, izvērtējusi cietušā Andreja K. apelācijas sūdzību, uzklausījusi apsūdzētā Imanta V., viņa aizstāves, SIA "Ventas Balss" pārstāves un cietušā Andreja K. viedokļus, iepazinusies ar kriminālliietas materiāliem, konstatēja, ka Ventspils tiesas 2007.gada 21.novembra spriedums ir pamatots un tā atcelšanai nav pamata.

Tiesa konstatēja, ka "laikraksta "Ventas Balss" 2007.gada 6.marta publicētajā Imanta V. rakstā par Ventspils policijas pārvaldes darba telpu neapmierinošiem apstākļiem nebija nosaukts "K.", bet sagrozītā veidā tika atspoguļoti vārdi " ... aizturētais par neskaitāmu zādzību izdarīšanu Andrejs K. ... ". Pie šādiem apstākļiem, kā to pareizi konstatēja arī pirmās instances tiesa, attiecībā pret sūdzības iesniedzēju nedz SIA "Ventas Balss", nedz žurnālists Imants V. nav pieļāvuši nevainības principa pārkāpumu attiecībā pret Andreju K.".

Kurzemes apgabaltiesas Kriminālliietu tiesas kolēģija atzina, ka "gan žurnālista Imanta V., gan kāda no laikraksta darbiniekiem darbībās sakarā ar laikrakstā "Ventas Balss" publicēto rakstu "Policija paliks gružos" krievu un latviešu valodās nav tīša nodarījuma pazīmju, jo viņi nevēlējās un arī nedarīja, – aizskart kādas personas godu, vai apzināti pazemot tās cieņu. Bez tam nevar runāt par Andreja K. cieņas aizskaršanu, jo ar cieņas aizskaršanu jāsaprot cilvēka iekšējā atzīšana, izvērtēšana, bet minētajā rakstā Andreja K. cieņa vispār netika vērtēta un pieminēta".

Senāts atzīmē, ka Kriminālliikuma 158.pantā paredzēto noziedzīgo nodarījumu var izdarīt tikai ar tiešu nodomu. Šādu nodomu Imanta V. darbībās apelācijas tiesa nekonstatēja.

Atbilstoši Kriminālprocesa likuma 569.panta trešās daļas normām kasācijas instances tiesa pierādījumus lietā no jauna neizvērtē, lietas faktiskos apstākļus neskaidro un lietu pēc būtības neizskata.

Kā redzams no apelācijas instances tiesas lēmuma, tiesa nav konstatējusi Krimināllikuma 158.pantā paredzētā noziedzīgā nodarījuma sastāva visas nepieciešamās un obligātās pazīmes Imanta V. darbībās.

Senāts konstatē, ka apelācijas instances tiesas lēmums šajā daļā ir motivēts un atbilst Kriminālprocesa likuma 511., 512., 564.panta noteikumiem.

Savukārt Andrejs K. kasācijas sūdzībā atkārtojis apelācijas sūdzības motīvus, kuri jau izskatīti likumā paredzētājā kārtībā.

Kā var saprast no kasācijas sūdzības satura, Andrejs K. lūdz kasācijas instancē vēlreiz pārvērtēt pierādījumus, jo viņš nepiekrīt to vērtējumam. Kā jau norādīts iepriekš, pierādījumu pārvērtēšana nav Senāta kompetencē.

Senāta Krimināllietu departaments konstatē, ka lietā ir lēmums par atteikšanos pieņemt cietušā Andreja K. pieteikto noraidījumu tiesnešu sastāvam. Minētais lēmums atbilst likuma prasībām.

Par apelācijas instances tiesas sēdes protokola saturu piezīmes likumā paredzētajā kārtībā Andrejs K. nav iesniedzis, tāpēc viņa apgalvojums par protokola nepilnību nevar būt izskatīšanas priekšmets kasācijas instancē.

Senāts konstatē, ka nav pamatota Andreja K. atsauce kasācijas sūdzībā uz it kā tiesas pieļautu likuma pārkāpumu, nenodrošinot viņam zvērināta advokāta palīdzību.

Kriminālprocesa likums neparedz obligātu cietušā nodrošināšanu ar advokātu. Izņēmumi paredzēti šā likuma 104.pantā. No lietas materiāliem redzams, ka ne pirmās, ne apelācijas instances tiesā Andrejs K. lūgumu par advokāta uzaicināšanu nav pieteicis.

Kriminālprocesa likuma 97.panta septītā daļa nosaka, ka cietušais savas tiesības īsteno brīvprātīgi un paša izraudzītajā apjomā. Tiesību neizmantošana nekavē procesa norisi.

Kasācijas instances tiesa konstatē, ka nav pamatota norāde kasācijas sūdzībā, ka tiesa būtu pārkāpusi likumu, neizsniedzot lēmuma norakstu par noraidījuma nepieņemšanu, jo Andrejs K. nemaz nav vērsies apelācijas instances tiesā ar iesniegumu par šā lēmuma noraksta izsniegšanu.

Senāta Krimināllietu departaments norāda, ka persona savu godu un cieņu var aizstāvēt ne tik vien Kriminālprocesa likumā noteiktajā kārtībā, bet arī Civilprocesa likumā noteiktajā kārtībā.

Ievērojot minēto un vadoties pēc Kriminālprocesa likuma 585., 587.panta, Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments

n o l ē m a

Atcelt Ventspils tiesas 2007.gada 21.novembra spriedumu un Kurzemes apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2008.gada 21.februāra lēmumu daļā par SIA “Ventas Balss” attaisnošanu apsūdzībā pēc Krimināllikuma 158.panta un atceltajās daļās kriminālprocesu izbeigt.

Pārējā daļā apelācijas instances tiesas lēmumu atstāt negrozītu, bet cietušā Andreja K. kasācijas sūdzību noraidīt.

Lēmums nav pārsūdzams.

Krimināllikuma 47.panta pirmās daļas 7.punktā paredzētā atbildību mīkstinošā apstākļa izpratne

Noziedzīga nodarījuma izdarīšana cietušā prettiesiskas vai amorālas uzvedības ietekmē saskaņā ar Krimināllikuma 47.panta pirmās daļas 7.punktu ir atzīstama par atbildību mīkstinošu apstākli gadījumos, kad cietušā rīcība izpaudusies vardarbībā, smagā goda aizskārumā vai citās prettiesiskās darbībās pret vainīgo vai kādu trešo personu (Krimināllikuma 47.panta pirmās daļas 7.punkts).

Rīgā, 2008.gada 11.jūnijā Lieta Nr.SKK-313/08

L Ē M U M S

Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments šādā sastāvā:

senators referents P.Gruziņš,
senators P.Dzalbe,
senators A.Freibergs

izskatīja rakstveida procesā lietu sakarā ar apsūdzētā Sergeja K. kasācijas sūdzību par Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2008.gada 11.marta lēmumu un

k o n s t a t ē j a

Ar Rīgas pilsētas Latgales priekšpilsētas tiesas 2007.gada 13.decembra spriedumu Sergejs K., (..), atzīts par vainīgu un sodīts pēc Krimināllikuma 176.panta trešās daļas ar brīvības atņemšanu uz astoņiem gadiem ar mantas konfiskāciju un policijas kontroli uz diviem gadiem.

Saskaņā ar Krimināllikuma 51.pantu sodam, kas noteikts ar šo spriedumu, daļēji pievienots neizciestais papildsods – policijas kontrole, kas noteikts ar Augstākās tiesas 2003.gada 1.aprīļa spriedumu, un galīgais sods noteikts brīvības atņemšana uz astoņiem gadiem ar mantas konfiskāciju un policijas kontroli uz diviem gadiem.

Ar pirmās instances tiesas spriedumu Sergejs K. notiesāts par to, ka viņš izdarīja svešas kustamas mantas nolaupīšanu, saistītu ar vardarbību un vardarbības piedraudējumu (laupīšana), būdams persona, kura jau agrāk izdarījusi laupīšanu.

Rīgas pilsētas Latgales priekšpilsētas tiesa 2007.gada 13.decembra spriedumā konstatējusi, ka Sergejs K., būdams agrāk izdarījis laupīšanu un notiesāts ar 2003.gada 1.aprīļa Augstākās tiesas spriedumu pēc Krimināllikuma 253.panta pirmās daļas, 176.panta trešās daļas, piemērojot Krimināllikuma 49.pantu, 50.panta pirmo daļu, ar brīvības atņemšanu uz pieciem gadiem un policijas kontroli uz diviem gadiem, konfiscējot mantu, 2007.gada 18.maijā plkst. 9:30, atrodoties

7.maršruta tramvajā un braucot virzienā no pieturas “Turgeņeva iela” uz pieturu “Prāgas iela”, pamanījis viņam priekšā sēdošo nepilngadīgo Vitāliju P., kas dzimis 1991.gadā, kuram rokās atradies mobilais telefons NOKIA 3100.

Mantkārīgu motīvu vadīts, Sergejs K. nolēmis nolaupīt minēto mobilo telefonu un ar nolūku salauzt Vitālija P. pretestību piedraudējis iesist pa galvu. Kad nepilngadīgais Vitālijs P. izkāpis no tramvaja pieturā “Prāgas iela”, Sergejs K. sekojis viņam, satvēris Vitāliju P. aiz pleca un ar nolūku nolaupīt pieprasījis Vitālijam P., lai atdod mobilo telefonu.

Vitālijs P. nepakļāvies Sergeja K. prasībām, turējis savu labo roku jakas kabatā, kur cieši turējis mobilo telefonu NOKIA 3100 Ls 15 vērtībā, kuru Vitālijs P. pirms divām stundām prettiesiski bija ieguvis savā valdījumā.

Ejot tirdzniecības centra “Stockmann” virzienā pa Prāgas ielu, Sergejs K. turpinājis cieši turēt Vitālija P. plecu un, pielietojot vardarbību, ar spēku griezis Vitālija P. labo roku, nodarot fiziskas sāpes. Minētās vardarbības rezultātā cietušā Vitālija P. roka tikusi izgriezta un izvilkta no jakas kabatas. Rezultātā Sergejs K. nolaupījis minēto mobilo telefonu NOKIA 3100 Ls 15 vērtībā.

Vitālijs P. sekojis Sergejam K. un pieprasījis atdot nolaupīto mobilo telefonu, bet Sergejs K., pielietojot vardarbību, ar roku iesitis vienu reizi Vitālijam P. pa vēderu, tā pārvarot viņa pretestību.

Iepriekšminētās Sergeja K. darbības kvalificētas pēc Krimināllikuma 176.panta trešās daļas.

Par pirmās instances tiesas spriedumu apelācijas sūdzību bija iesniedzis apsūdzētais Sergejs K., apstrīdot noziedzīga nodarījuma kvalifikāciju un galīgo sodu.

Izskatot lietu apelācijas kārtībā, Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģija ar 2008.gada 11.marta lēmumu pirmās instances tiesas spriedumu atstājusi negrozītu.

Par šo apelācijas instances tiesas lēmumu apsūdzētais iesniedzis kasācijas sūdzību, kurā lūdz sūdzību izskatīt taisnīgā un objektīvā tiesā.

Pēc kasatora domām, tiesa atsakoties novērtēt un ņemt vērā neapstrīdamu faktu, ka noziedzīgais nodarījums izdarīts cietušā Vitālija P. prettiesiskās uzvedības ietekmē, nepamatoti nav piemērojusi Krimināllikuma 47.panta pirmās daļas 7.punktu, tādējādi pieļaujot likuma “Par tiesu varu” 2.panta pirmās daļas un 17.panta pārkāpumu.

Kasators uzskata, ka no pirmajām pirmstiesas izmeklēšanā sniegtajām cietušā liecībām esot redzams, ka viņš, cietušais, slēpa patiesos lietas apstākļus par savām noziedzīgajām darbībām, tāpēc šīs liecības esot jāvērtē kritiski, ko tiesa neesot darījusi, tādējādi pārkāpjot nevainīguma prezumpciju un likuma “Par tiesu varu” 23.panta un 68.panta pirmās daļas noteikumus.

Tāpat tiesa esot pārkāpusi Krimināllikuma 47.panta pirmās daļas 1.punktu, jo neesot ņēmusi vērā, ka viņš esot atzinis savu vainu atklātas zādzības izdarīšanā un izdarīto nožēlojis.

Izskatījis kriminālietas materiālus rakstveida procesā, apsvēris apsūdzētā Sergeja K. kasācijas sūdzības motīvus, Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments atzīst, ka apelācijas instances tiesas lēmums atstājams negrozīts, bet kasācijas sūdzība noraidāma.

Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 569.panta trešās daļas nosacījumiem kasācijas instances tiesa pierādījumus no jauna nevērtē un tātad lietu pēc būtības no jauna neizskata. Pierādījumu izvērtēšana ir piekritīga tiesai, kas izskata lietu pēc būtības.

Senāta Krimināllietu departaments konstatē, ka, izvērtējot lietas faktiskos apstākļus, kā arī lietā esošos pierādījumus un lietas materiālus kopumā, apelācijas instances tiesai nav radušās šaubas par Sergeja K. vainu Kriminālprocesa likuma 19.panta trešās daļas izpratnē. Apelācijas instances tiesa pamatoti atzinusi, ka pirmās instances tiesa pareizi kvalificējusi apsūdzētā darbības pēc Krimināllikuma 176.panta trešās daļas.

Krimināllikuma 47.panta pirmās daļas 1.punktā paredzētais atbildību mīkstinošais apstāklis – noziedzīgā nodarījuma izdarītājs pieteicies par vainīgu, vaļsirdīgi atzinies un nožēlojis izdarīto, ir konstatējams, pastāvot tikai visiem trim noradītājiem elementiem kopā. No pirmās instances tiesas sēdes protokola ir redzams, ka apsūdzētais savu vainu par laupīšanas izdarīšanu nav atzinis.

Senāta Krimināllietu departaments atzīst, ka noziedzīga nodarījuma izdarīšana cietušā prettiesiskas vai amorālas uzvedības ietekmē saskaņā ar Krimināllikuma 47.panta pirmās daļas 7.punktu ir atzīstama par atbildību mīkstinošu apstākli gadījumos, kad cietušā rīcība izpaudusies vardarbībā, smagā goda aizskārumā vai citās prettiesiskās darbībās pret vainīgo vai kādu trešo personu, kas konkrētajā lietā nav konstatēts. Turklāt tiesa, nosakot apsūdzētajam sodu, ir ņēmusi vērā apstākli, ka cietušais pats mobilo telefonu ieguvis prettiesiski.

Gan pirmās instances tiesa, gan apelācijas instances tiesa sodu apsūdzētajam noteikusi, ievērojot Krimināllikuma Vispārīgās daļas nosacījumus.

Senāta Krimināllietu departaments atzīst, ka apelācijas instances tiesa, izskatot lietu, nav pieļāvusi Krimināllikuma pārkāpumus un Kriminālprocesa likuma būtiskus pārkāpumus Kriminālprocesa likuma 574. un 575.panta izpratnē, tāpēc tiesas nolēmuma atcelšanai nav tiesiska pamata.

Pamatojoties uz iepriekš norādīto un vadoties pēc Kriminālprocesa likuma 585., 587.panta, Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments

n o l ē m a

Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2008.gada 11.marta lēmumu atstāt negrozītu, bet kasācijas sūdzību noraidīt.

Lēmums nav pārsūdzams.

Kriminālatbildības noilguma termiņa beigas privātapsūdzības lietā

Kriminālatbildības noilguma beigu termiņš privātapsūdzības lietās ir apsūdzības izsniegšanas diena apsūdzētajam (Kriminālliikuma 56.panta otrā daļa).

Rīgā, 2008.gada 30.jūnijā Lieta Nr.SKK-331/08

L Ē M U M S

Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments šādā sastāvā:

senators referents V.Čiževskis,
senatore V.Eilande,
senators P.Gruziņš

izskatīja rakstveida procesā lietu sakarā ar cietušā Osvalda Š. pārstāves zvērinātas advokātes Annas Kovaļevskas kasācijas sūdzību par Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2008.gada 16.aprīļa lēmumu un

k o n s t a t ē j a

Pēteris N., (..), ar Jūrmalas pilsētas tiesas 2008.gada 17.janvāra spriedumu atzīts par nevainīgu Kriminālliikuma 130.panta otrajā daļā paredzētā noziedzīgā nodarījuma izdarīšanā un attaisnots.

Izskatījusi lietu apelācijas kārtībā, Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģija ar 2008.gada 16.aprīļa lēmumu pirmās instances tiesas spriedumu atcēlusi un kriminālprocesu Pētera N. apsūdzībā pēc Kriminālliikuma 130.panta otrās daļas izbeigusi. Apelācijas instances tiesa atzinusi, ka ir iestājies kriminālatbildības noilgums un tāpēc kriminālprocess izbeidzams.

Cietušā Osvalda Š. pārstāves zvērinātas advokātes A.Kovaļevskas iesniegtajā kasācijas sūdzībā un papildinājumos norādīts, ka apelācijas instances tiesas lēmums, ar kuru atcelts pirmās instances tiesas spriedums un izbeigts kriminālprocess Pētera N. apsūdzībā pēc Kriminālliikuma 130.panta otrās daļas, esot nelikumīgs un nepamatots, un tas esot atceļams pilnībā Kriminālliikuma 56.panta otrās daļas pārkāpuma dēļ, Kriminālprocesa likuma 7., 621., 622., 624.panta pārkāpuma dēļ, pamatojoties uz Kriminālprocesa likuma 573.pantu, 574.panta 1.punktu un 575.panta trešo daļu. 2008.gada 16.aprīlī Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģija, izskatot cietušā Osvalda Š. apelācijas sūdzību par Jūrmalas pilsētas tiesas 2008.gada 17.janvāra spriedumu, uzskatījusi, ka nav pamata vērtēt pirmās instances tiesā pārbaudītos pierādījumus lietā, jo ir pamats izbeigt kriminālprocesu, tā kā ir iestājies kriminālatbildības noilgums. No apelācijas instances tiesas

lēmuma esot redzams tiesas kolēģijas secinājums, ka saskaņā ar Kriminālliikuma 56.pantu no dienas, kad izdarīts noziedzīgs nodarījums, līdz brīdim, kad uzsākts kriminālprocess un Pēteris N. iepazīstināts ar minēto lēmumu, ir pagājuši vairāk kā seši mēneši. Kasatore uzskata šādu Kriminālliikuma 56.panta otrās daļas tulkojumu par nepareizu. Kriminālprocesa likuma 621.panta pirmā daļa nosakot, ka kriminālprocesu privātās apsūdzības lietā var uzsākt tikai tad, kad persona, kurai radīts kaitējums, iesniegusi tiesai sūdzību par konkrētu personu par Kriminālprocesa likuma 7.panta trešajā daļā minētā noziedzīga nodarījuma izdarīšanu. Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 7.panta trešo daļu par Kriminālliikuma 130.pantā (izņemot ar vardarbību ģimenē saistītus gadījumus) paredzēto nodarījumu tiek veikts privātās apsūdzības kriminālprocess, kurā apsūdzības funkciju īsteno cietušais.

Privātās apsūdzības lietās, kad apsūdzības funkciju īsteno pats cietušais, noilguma termiņa iestāšanās esot atkarīga no sūdzības iesniedzēja, nevis no tiesneša, un saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 621., 622. un 624.pantu iesniegtā cietušā sūdzība esot uzskatāma par iesniegto un uzrādīto apsūdzību pret konkrēto personu. No likuma jēgas par noilguma termiņu privātsūdzību lietās esot jāsaprot, ka tikai no sūdzības iesniedzēja gribas atkarīgs, vai sūdzība tiks iesniegta noteiktā termiņā. Likuma normas neaizliedzot sūdzību tiesā iesniegt pat termiņa pēdējā dienā. No lietas materiāliem esot redzams, ka cietušais Osvalds Š. sūdzību tiesā iesniedzis 2006.gada 17.maijā par noziedzīga nodarījuma izdarīšanu 2005.gada 23.novembrī, līdz ar to neesot iestājies noilguma termiņš konkrētajā gadījumā. Tiesas kolēģijas Kriminālliikuma 56.panta 2.daļas tulkojums esot neatbilstošs Kriminālprocesa likuma 7.panta trešajā daļā, 621.panta pirmajā un otrajā daļā, 622.pantā, 624.pantā noteiktajam, jo, kā izriet no Kriminālprocesa likuma minētajiem pantiem, privātās apsūdzības kriminālprocesā apsūdzības funkciju īsteno pats cietušais, un cietušā sūdzība tiesā ir uzskatāma par celto un uzrādīto apsūdzību. Tiesa esot pieļāvusi būtisku Kriminālprocesa likuma pārkāpumu, kas novedis pie nelikumīga nolēmuma. Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departamenta vairākos lēmumos uzsvērts, ka noilguma termiņu lietās, kuras var ierosināt pēc cietušā vai viņa pārstāvja sūdzības, aprēķina no dienas, kad izdarīts kriminālpārkāpums, līdz dienai, kad iesniegta sūdzība tiesā, jo šis apstāklis atzīstams par apsūdzības uzrādīšanu.

Lūdz atcelt apelācijas instances tiesas lēmumu un lietu nosūtīt jaunai iztiesāšanai.

Apsūdzētais Pēteris N. iesniedzis iebildumus par kasācijas sūdzību. Apsūdzētais uzskata kasācijas sūdzību par nepamatotu un noraidāmu. Tiesas paziņojumu un Osvalda Š. sūdzību esot saņēmis tikai 2007.gada janvārī, kad no notikuma brīža pagājis vairāk kā viens gads. Kriminālliikuma 56.panta otrā daļa nosakot, ka noilguma termiņu

aprēķina no dienas, kad izdarīts noziedzīgs nodarījums, līdz apsūdzības izsniegšanai. Uzskata, ka nav pieļaujama personas saukšana pie kriminālatbildības, ja ir iestājies noilgums. Lūdz kasācijas sūdzību noraidīt.

Izskatījis rakstveida procesā lietas materiālus, izvērtējis kasācijas sūdzības un tās papildinājumu motīvus, kā arī iebildumus par kasācijas sūdzību, Senāta Kriminālliietu departaments atzīst, ka apelācijas instances tiesas lēmums jāatstāj negrozīts, bet kasācijas sūdzība jānoraida.

Kriminālliikuma 56.panta pirmās daļas 1.punktā noteikts, ka personu nevar saukt pie kriminālatbildības, ja no dienas, kad tā izdarījusi noziedzīgu nodarījumu, pagājis šāds laiks: seši mēneši no tāda kriminālpārkāpuma izdarīšanas dienas, par kuru var uzsākt privātās apsūdzības kriminālprocesu.

Šajā lietā ir privātās apsūdzības kriminālprocess. Nav strīda par to, ka nodarījums pret cietušo Osvaldu Š. izdarīts 2005.gada 23.novembrī un sūdzību Jūrmalas pilsētas tiesā cietušais iesniedzis 2006.gada 17.maijā.

No lietas materiāliem redzams, ka ar Jūrmalas pilsētas tiesas tiesneses S.Glaudānes 2006.gada 14.novembra lēmumu bija atteikts uzsākt kriminālprocesu un lēmums motivēts ar to, ka ir iestājies kriminālatbildības noilgums. Ar 2006.gada 20.decembra Rīgas apgabaltiesas Kriminālliietu tiesas kolēģijas lēmumu tika atcelts tiesneses lēmums par atteikšanos uzsākt kriminālprocesu un lieta nosūtīta tiesai jaunai izskatīšanai.

Ar Jūrmalas pilsētas tiesas tiesneses I.Strucinskas 2007.gada 4.janvāra lēmumu uzsākts kriminālprocess pēc Osvalda Š. celtās privātās apsūdzības pret Pēteri N. pēc Kriminālliikuma 130.panta otrās daļas un nolemts Pēterim N. nosūtīt sūdzības kopiju. Osvalda Š. sūdzības kopija Pēterim N. izsūtīta 2007.gada 5.janvārī.

Konkrētajā gadījumā kasācijas sūdzībā tiek apstrīdēti apelācijas instances tiesas secinājumi par to, ka lietā ir iestājies kriminālatbildības noilgums un ka šī iemesla dēļ kriminālprocess izbeigts. Kriminālliietu departaments piekrīt apelācijas instances tiesas secinājumiem un atzīst šo tiesas lēmumu par pamatotu un tiesisku. Tiesa, pieņemot minēto lēmumu, ievērojusi Kriminālliikuma 56.panta pirmās daļas 1.punkta un otrās daļas nosacījumus. Kriminālliikuma 56.panta otrajā daļā (likuma 2005.gada 28.septembra redakcijā) noteikts, ka noilguma termiņu aprēķina no dienas, kad izdarīts noziedzīgs nodarījums, līdz apsūdzības izsniegšanai vai oficiālā izdošanas lūguma paziņošanai apsūdzētajam, ja apsūdzētais uzturas citā valstī un izsludināta viņa meklēšana. Tātad, kriminālatbildības noilguma beigu termiņš ir saistīts ar laiku, kad izsniegta apsūdzība. Jēdziens apsūdzības izsniegšana nav tas pats, kas apsūdzības uzrādīšana, kā bija noteikts likuma iepriekšējā redakcijā un

uz kuru atsaucas kasācijas sūdzības iesniedzēja. Ja Pēteris N. sūdzības kopiju saņēmis, kā iepriekš norādīts, ne agrāk par 2007.gada 5.janvāri, tad Kriminālliikuma 56.panta otrās daļas izpratnē viņam apsūdzība izsniegta, kad jau bija iestājies kriminālatbildības noilgums par Kriminālliikuma 130.panta otrajā daļā paredzēto noziedzīgo nodarījumu. Ņemot to vērā, Kriminālliietu departaments atzīmē, ka nav likumīga pamata uzskatīt, ka minēto kategoriju lietās kriminālatbildības noilguma termiņš jāaprēķina līdz dienai, kad sūdzība iesniegta tiesā. Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 621.panta otrās daļas nosacījumiem tiesnesim ne vēlāk kā otrajā darba dienā pēc sūdzības saņemšanas jālemj par kriminālprocesa uzsākšanu. Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 622.panta pirmās daļas 1.punktu, pieņemot lēmumu par kriminālprocesa uzsākšanu, tiesnesis dod rīkojumu tiesas kancelejai nosūtīt personai, pret kuru celta apsūdzība, sūdzības kopiju. Minētās likuma normas nevar tulkot plašāk, pielīdzinot kriminālprocesa uzsākšanu apsūdzības izsniegšanai. Senāta Kriminālliietu departamenta lēmumi citās lietās, kur norādīts, ka kriminālatbildības termiņu aprēķina līdz sūdzības iesniegšanai tiesā, attiecas uz laika posmu, kad spēkā bija Kriminālliikuma 56.panta otrās daļas redakcija līdz 2005.gada 28.septembrī likumā izdarītajiem grozījumiem, kā arī Kriminālprocesa kodekss. Kriminālprocesa kodekss nereglamentēja tādu procesuālo darbību kā apsūdzības izsniegšana, kā arī nenoteica tiesas rīcību, ka sakarā ar iesniegto sūdzību, sūdzības kopija jānosūta personai, pret kuru celta apsūdzība. Tāpēc apsūdzības uzrādīšanu privātapsūdzības lietās varēja pielīdzināt sūdzības iesniegšanai tiesā. Šobrīd ir jāievēro Kriminālliikuma 56.panta otrās daļas nosacījumi, kur noteikts, ka noilguma termiņu aprēķina līdz apsūdzības izsniegšanai. No lietas materiāliem redzams, ka šajā lietā tiesa neattaisnoti kavējusies ar lēmuma pieņemšanu par kriminālprocesa uzsākšanu vai atteikšanos uzsākt kriminālprocesu. Pēc Kriminālliietu departamenta uzskata, sūdzība tiesā jāiesniedz laikus, lai tiesai būtu reāla iespēja laikus apsūdzību izsniegt personai, pret kuru celta apsūdzība. Konkrētajā gadījumā, ja sūdzība iesniegta tiesā tikai 6 (sešas) dienas pirms noilguma iestāšanās, tiesai, arī ievērojot Kriminālprocesa likuma nosacījumus, pastāv maza iespēja šajā laikā apsūdzību izsniegt personai, pret kuru celta apsūdzība.

Pamatojoties uz minēto, ievērojot Kriminālprocesa likuma 585., 587.pantu, Senāta Kriminālliietu departaments

n o l ē m a

Rīgas apgabaltiesas Kriminālliietu tiesas kolēģijas 2008.gada 16.aprīļa lēmumu atstāt negrozītu, bet cietušā Osvalda Š. pārstāves zvērinātas advokātes A.Kovaļevskas kasācijas sūdzību noraidīt.

Lēmums nav pārsūdzams.

Galējās nepieciešamības jēdziena izpratne

Saskaņā ar Kriminālllikuma 32.pantu galējā nepieciešamība ir darbība, ko persona izdara, lai novērstu kaitējumu, kas apdraud valsts vai sabiedrības intereses, šīs personas vai citas personas tiesības. Turklāt šajos apstākļos radītajam kaitējumam jābūt mazākam nekā novērstais kaitējums.

Lai noteiktu, vai radītais kaitējums ir bijis mazāks nekā novērstais, jānovērtē apdraudēto interešu svarīgums un jāsalīdzina novērstā kaitējuma bīstamība ar radīto kaitējumu (Kriminālllikuma 32.pants).

Rīgā, 2008.gada 18.jūnijā Lieta Nr.SKK-355/08

L Ē M U M S

Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Kriminālllietu departaments šādā sastāvā:

senators referents P.Gruziņš,
senators A.Freibergs,
senators V.Čiževskis

izskatīja rakstveida procesā lietu sakarā ar apsūdzētā Vladimira T. aizstāves zvērinātas advokātes A.Ignatjevas kasācijas sūdzību par Rīgas apgabaltiesas Kriminālllietu tiesas kolēģijas 2008.gada 19.marta spriedumu un

k o n s t a t ē j a

Ar Rīgas pilsētas Kurzemes rajona tiesas 2007.gada 17.oktobra spriedumu Vladimirs T., (..), atzīts par nevainīgu un attaisnots apsūdzībā pēc Kriminālllikuma 260.panta otrās daļas.

Par pirmās instances tiesas spriedumu apelācijas protestu bija iesniegusi Rīgas autotransporta prokuratūras prokurore G.Matvejeva, lūdzot atcelt pirmās instances tiesas spriedumu un atzīt Vladimiru T. par vainīgu pēc Kriminālllikuma 260.panta otrās daļas un norādot, ka kriminālllietā ir pietiekoši pierādījumi, kas pierāda apsūdzētā vainu.

Izskatot lietu apelācijas kārtībā, Rīgas apgabaltiesas Kriminālllietu tiesas kolēģija ar 2008.gada 19.marta spriedumu Rīgas pilsētas Kurzemes rajona tiesas spriedumu atcēla.

Vladimirs T. atzīts par vainīgu un sodīts pēc Kriminālllikuma 260.panta otrās daļas ar brīvības atņemšanu uz vienu gadu, atņemot transportlīdzekļa vadīšanas tiesības uz vienu gadu.

Saskaņā ar Kriminālllikuma 51.pantu daļēji pieskaitot sodu, kas nav izciests pēc Rīgas apgabaltiesas 1999.gada 19.maija sprieduma, galīgais sods noteikts brīvības atņemšana uz trīs gadiem, atņemot transportlīdzekļa vadīšanas tiesības uz vienu gadu, atņemot tiesības

iegādāties, nēsāt un glabāt šaujamieročus uz vienu gadu, vienu mēnesi un divām dienām.

Ar Rīgas apgabaltiesas spriedumu Vladimirs T. notiesāts par to, ka viņš, vadot transportlīdzekli, pārkāpa Ceļu satiksmes noteikumus, kā rezultātā vienam cietušajam nodarīti smagi miesas bojājumi, kas ir dzīvībai bīstami un ir tiešā cēloniskā sakarībā ar nāves iestāšanos, un vienam cietušajam nodarīti vidēja smaguma miesas bojājumi.

Rīgas apgabaltiesas Kriminālllietu tiesas kolēģija 2008.gada 19.marta spriedumā konstatējusi, ka Vladimirs T. 2006.gada 15.jūnijā ap plkst. 07:56 vadījis automašīnu "*Opel Omega*", valsts reģistrācijas numura zīme EM 5358, ar ko braucis Rīgā pa Kurzemes prospektu no Kleistu ielas puses Slokas ielas virzienā. Braucot pa Kurzemes prospektu un tuvojoties namam Slokas ielā 161, Vladimirs T. pārkāpis Ceļu satiksmes noteikumu 4., 10., 112. un 113.punkta prasības, nav rīkojies saskaņā ar šiem noteikumiem, nav pievērsis pietiekamu uzmanību apkārtnei un tās izmaiņām, braucis ar ātrumu, kas negarantēja kustības drošību konkrētajā ceļa situācijā (lietus, slapja brauktuve), iebraucot uz braucamās daļas izveidojušajā peļķē, nav ticis galā ar automašīnas vadību, pieļāvis tās sānslīdi, notriecis tajā pašā kustības virzienā braucošo velosipēdistu Viktoru K., kurš braucis aptuveni 0,5m attālumā no brauktuves labās malas, turpinājis kustību uz priekšu, uzbraucis uz ietves, kur ar automašīnas kreiso aizmugurējo daļu uzbraucis gājējam Imantam M. Minēto Ceļu satiksmes noteikumu pārkāpuma un uzbraukumu rezultātā Vladimirs T. velosipēdistam Viktoram K. un gājējam Imantam M. nodarījis šādus miesas bojājumus.

Viktoram K. – vidēja smaguma miesas bojājumus: galvas sasitumus ar sistu brūci paura rajonā, kreisā apakšstilba sasitums ar sistu brūci, kreisā mazā lielakaula lūzums.

Imantam M. – smagus miesas bojājumus, kas bīstami dzīvībai un tiešā cēloniskā sakarībā ar nāves iestāšanos: galvas apvidū – nobrāzums, sista un plēsta brūce uz sejas, asinsizplūdums uz galvas ādas muskuļa lēvera iekšējās virsmas pakauša apvidū, pakauša kaula lūzums ar lūzuma līnijas pāreju uz pamatni, deguna kaulu un labā vaiga kaula lūzumi, asinsizplūdumi zem mīkstajiem smadzeņu apvalkiem abu paura pakauša-deniņu daivu izliektajās virsmās, pakauša-deniņu daivu bazālajās virsmās, kreisās pieres daivas polā, abu smadzenīšu pusložu izliektajās virsmās, galvas smadzeņu sasitums, abu smadzenīšu pusložu izliektajās virsmās, iegarenās smadzenēs un labās pieres daivas polā, asinsizplūdums smadzeņu vēderiņos; krūšu kurvja un vēdera apvidū – asinsizplūdumi krūšu kurvja mugurējā virsmā labajā pusē, abpusēji ribu lūzumi – kreisajā pusē – 6.–7.pa mugurējo paduses līniju, labajā pusē 4.–7.,9.ribu lūzumi pa mugurējo paduses līniju, ar piesienas pleiras bojājumiem, abu plaušu sasitums un plīsumi,

asinsizplūdumi plaušu sakņu rajonos, sirds pamatnē, nieres un liesas vārtos, aknu sirpveida saitē; ekstremitāšu apvidos – nobrāzums, zemādas asins izplūdumi un sista brūce uz labās rokas.

Vladimira T. darbības kvalificētas pēc Krimināllikuma 260.panta otrās daļas.

Kasācijas sūdzību iesniegusi apsūdzētā Vladimira T. aizstāve zvērināta advokāte A.Ignatjeva, kurā lūdz atcelt apelācijas instances tiesas spriedumu un lietu nosūtīt jaunai izskatīšanai apelācijas instances tiesai.

Kasācijas sūdzības iesniedzēja uzskata, ka tiesa ir pārkāpusi Kriminālprocesa likuma 19.panta nosacījumus, jo personai, kurai ir tiesības uz aizstāvību, nav jāpierāda savs nevainīgums, kā arī visas saprātīgās šaubas par vainu jāvērtē par labu personai, kurai ir tiesības uz aizstāvību.

Pēc kasatores ieskata, tiesa spriedumā esot deklaratīvi norādījusi, ka netic Vladimira T. versijai par to, ka briesmas uz ceļa izraisīja izmeklēšanas gaitā nenoskaidrota transportlīdzekļa vadītāja veikts manevrs, un tikai, lai novērstu radīto avārijas situāciju un izvairītos no sadursmes ar nenoskaidroto automobili, Vladimirs T. bija spiests izmainīt sākotnēji iecerēto kustības trajektoriju. Apsūdzētā versiju tiesa esot vērtējusi kā mēģinājumu izvairīties no atbildības par izdarīto noziedzīgo nodarījumu un soda, bet lietas materiālos neesot pierādījumu tādai spriedumā izvirzītajai tēzei, un tāda tiesas nostāja esot klaji pretrunā ar Kriminālprocesa likuma 128.panta trešo daļu.

Alibi, uz kuru ir norādījis apsūdzētais, par to, ka viņš rīkojies galējās nepieciešamības apstākļos, lai novērstu sadursmi ar citu transportlīdzekli, kas saskaņā ar Krimināllikuma 32.pantu ir apstāklis, kas izslēdz kriminālatbildību, pastāvot līdz šim brīdim un ar procesuāliem līdzekļiem to neesot izdevies atspēkot.

Kasatore norāda, ka apelācijas instances tiesas spriedums neatbilst Kriminālprocesa likuma 512.panta prasībām, uz ko norādot tā pretrunīgums un nekonsekvence, proti, cietušā liecību novērtējums tiesas spriedumā. Vairāki tiesas apgalvojumi esot izteikti bez pierādījumiem, kas ir pretrunā ar Kriminālprocesa likuma 527.panta otrās daļas 2.punktu. Pieļauts arī Kriminālprocesa likuma 512.panta otrās daļas pārkāpums, kas paredz, ka spriedumu var balstīt tikai uz pierādījumiem, kas apstiprinājušies tiesas izmeklēšanas laikā, bet cietušais faktiski neesot apstiprinājis agrāk sniegtās liecības, un līdz ar to liecībām neesot pierādījumu nozīmes.

Apsūdzētā aizstāve uzskata, ka apelācijas instances tiesai nav izdevies nodrošināt vienotu procesuālo kārtību procesā iesaistītajām pusēm, kas neatbilstot Kriminālprocesa likuma 8.panta nosacījumiem. Tiesa prezumējusi apsūdzību, neskatoties uz to, ka lietā trūkst jebkādu

pierādījumu par to, ka Vladimirs T. pārkāpis Ceļu satiksmes noteikumu prasības, kas ir norādītas apsūdzībā un sprieduma motīvu daļā.

Sprieduma nekonsekvenci apstiprinot arī tas, ka tiesas sprieduma 7.lapā modelētas iespējamās situācijas, kas ir pretrunā ar Kriminālprocesa likuma 194.pantu un liecinot par to, ka apelācijas instances tiesā nav izdevies konstatēt nodarījuma objektīvo pusi. Tādējādi neesot ievērotas arī Kriminālprocesa likuma 124.panta otrās daļas prasības – kriminālprocesā pierādīt noziedzīga nodarījuma sastāva esamību vai neesamību.

Visā izmeklēšanas laikā apsūdzētā versija neesot pārbaudīta ekspertīzes ceļā un neesot pārbaudīts arī tas, vai, nepielietojot kustības virziena maiņas manevru, būtu bijis iespējams novērst sadursmi ar velosipēdu un uzbraukumu gājējam, tādējādi novēršot ceļu satiksmes negadījuma sekas. Sava viedokļa pamatošanai kasatore atsaucas uz Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2007.gada 12.aprīļa spriedumu lietā Nr.SKA-122.

Apelācijas instances tiesa, attaisnojoša sprieduma vietā taisot notiesājošu spriedumu bez jebkādiem papildu pierādījumiem, savā spriedumā neesot atspēkojusi tos faktus un motīvus, ar kuriem pirmās instances tiesa ir pamatojusi savu attaisnojošo spriedumu.

Kasatore norāda, ka procesa gaitā pieļauts būtisks Kriminālprocesa likuma 95.panta trešās daļas pārkāpums, jo lietā trūkstot ziņu no Iedzīvotāju reģistra vai cita informācijas nesēja par to, ka bojā gājušajam Imantam M. nav radinieku, jo neviena nedz fiziska, nedz arī juridiska persona nav atzīta par cietušo. Ja tomēr bojā gājušajam ir radinieki, tad tiem esot liegta iespēja realizēt savas procesuālās tiesības, bet apsūdzētajam liegta iespēja noslēgt ar viņiem izlīgumu.

Tiesa neesot pareizi piemērojusi Krimināllikuma 1.panta pirmās daļas nosacījumus, kas savukārt ir Kriminālprocesa likuma 574.panta pirmajā daļā paredzētais pārkāpums.

Kriminālprocesa likuma 585.panta otrās daļas kārtībā Rīgas Autotransporta prokuratūras prokurors K.Kalniņš iesniedzis viedokli, kurā norāda, ka apelācijas instances tiesas notiesājošais spriedums ir atzīstams par tiesisku un pamatotu, bet kasācijas sūdzība ir noraidāma.

Izskatījis krimināllietas materiālus rakstveida procesā, apsvēris apsūdzētā Vladimira T. aizstāves zvērinātas advokātes A.Ignatjevas kasācijas sūdzības motīvus, Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments atzīst, ka apelācijas instances tiesas spriedums atstājams negrozīts, bet apsūdzētā aizstāves kasācijas sūdzība noraidāma.

Senāta Krimināllietu departaments atzīmē, ka saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 569.panta trešās daļas nosacījumiem kasācijas instances tiesa pierādījumus no jauna nevērtē un tātad lietu pēc būtības no jauna neizskata. Kasācijas instances tiesas kompetencē ir pārbaudīt, vai apelācijas instances tiesa ir vērtējusi pierādījumu attiecināmību,

pieļaujamību, ticamību, pietiekamību un vai šis vērtējums atbilst Kriminālprocesa likumā izvirzītajām prasībām, vai noskaidrotie apstākļi un secinājumi atbilst novērtētajiem pierādījumiem.

Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 124.panta otro daļu kriminālprocesā ir pierādāma noziedzīgā nodarījuma sastāva esamība vai neesamība, kā arī citi Krimināllikumā un Kriminālprocesa likumā paredzētie apstākļi, kuriem ir nozīme konkrēto krimināltiesisko attiecību taisnīgā noregulējumā.

Senāta Krimināllietu departaments konstatē, ka, izvērtējot lietas faktiskos apstākļus, kā arī lietā esošos pierādījumus un lietas materiālus kopumā, apelācijas instances tiesai nav radušās šaubas par Vladimira T. vainu Kriminālprocesa likuma 19.panta trešās daļas izpratnē.

Kā redzams no lietas materiāliem, apelācijas instances tiesa atzinusi, ka noziedzīgā nodarījuma kaitīgās sekas iestājušās tāpēc, ka apsūdzētais Vladimirs T. nav samazinājis kustības ātrumu vai pilnīgi apturējis transportlīdzekli pirms peļķes, kas uzskatāms par satiksmei bīstamu šķērsli. Vienlaikus apelācijas instances tiesa sprieduma 7.lpp. ir izteikusi pieļāvumu: "ka pat pie apsūdzētā izvirzītās versijas par nenoskaidrotas automašīnas pēkšņo parādīšanos un ceļa aizšķērsošanu viņa vadītajai automašīnai, Vladimirs T. nerīkojās saskaņā ar Ceļu satiksmes noteikumu 113.punkta prasībām".

Senāta Krimināllietu departaments nekonstatē, ka apelācijas instances tiesas spriedumā šajā sakarībā būtu pretrunas. Minēto piezīmi pieļāvuma formā tiesa spriedumā izteikusi, atspēkojot aizstāvības argumentus, tādējādi vēlreiz akcentējot apsūdzētā neattaisnojamo un prettiesisko rīcību, pēc būtības nesaskatot galējo nepieciešamību.

Saskaņā ar Krimināllikuma 32.pantu galējā nepieciešamība ir darbība, ko persona izdara, lai novērstu kaitējumu, kas apdraud valsts vai sabiedrības intereses, šīs personas vai citas personas tiesības. Turklāt šajos apstākļos radītajam kaitējumam jābūt mazākam nekā novērstais kaitējums.

Pēc Senāta Krimināllietu departamenta ieskata, arī gadījumā, ja ar lietā esošajiem pierādījumiem un lietas materiāliem kopumā būtu apstiprinājusies apsūdzētā izvirzītā versija par lietas faktiskajiem apstākļiem, lai noteiktu, vai radītais kaitējums ir bijis mazāks nekā novērstais, būtu jānovērtē apdraudēto interešu svarīgums un jāsalīdzina novērstā kaitējuma bīstamība ar radīto kaitējumu. Konkrētajā gadījumā, ja atzītu par pierādītu apsūdzētā versiju par notikušo, tiesai būtu jāizvērtē, vai, nodarot vidēja smaguma miesas bojājumus vienai personai un smagus miesas bojājumus, kā rezultātā iestājusies nāve, otrai personai, radītais kaitējums ir atzīstams par mazāku kā iespējamās sekas gadījumā, ja būtu notikusi sadursme ar nenoskaidrotu transportlīdzekli.

Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 561.panta nosacījumiem lieta apelācijas instances tiesā izskatāma kārtībā, kāda noteikta kriminālietu izskatīšanai pirmās instances tiesā, izņemot šā likuma 53.nodaļā noteikto. To kārtību apelācijas instances tiesa ir ievērojusi.

Kasācijas instances tiesa atzīst, ka apelācijas instances tiesa, taisot pēc būtības jaunu notiesājošu spriedumu un atzīstot Vladimiru T. par vainīgu apsūdzībā pēc Krimināllikuma 260.panta otrās daļas, ir ievērojusi Kriminālprocesa likuma 511., 512., 525.pantā izvirzītās prasības. Apelācijas instances tiesas spriedums ir tiesisks un pamatots.

Senāta Krimināllietu departaments atzīst, ka apelācijas instances tiesa, izskatot lietu, nav pieļāvusi Krimināllikuma pārkāpumus un Kriminālprocesa likuma būtiskus pārkāpumus Kriminālprocesa likuma 574. un 575.panta izpratnē, tāpēc tiesas nolēmuma atcelšanai nav tiesiska pamata.

Pamatojoties uz iepriekš norādīto un vadoties pēc Kriminālprocesa likuma 585., 587.panta, Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments

n o l ē m a :

Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2008.gada 19.marta spriedumu atstāt negrozītu, bet kasācijas sūdzību noraidīt.

Lēmums nav pārsūdzams.

Naudas soda izpildes noilgums

Nosakot galīgo sodu, nav pamata neizpildītā naudas soda pievienošanai, ja uz jaunā noziedzīgā nodarījuma izdarīšanas dienu iestājies naudas soda izpildes noilgums (Kriminālliikuma 62.panta pirmās daļas 1.punkts).

Rīgā, 2008.gada 17.jūlijā Lieta Nr.SKK J-420/08

L Ē M U M S

Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Kriminālliietu departaments šādā sastāvā:

senatore referente V.Eilande,
senators P.Gruziņš,
senators V.Vietnieks,

izskatot rakstveida procesā kriminālliietu sakarā ar Ģenerālprokuratūras Krimināltiesiskā departamenta virsprokurora pienākumu izpildītāja A.Kalniņa Kriminālprocesa likuma 63.nodaļas kārtībā iesniegto protestu par Gulbenes rajona tiesas 2008.gada 16.aprīļa spriedumu,

k o n s t a t ē j a

Ar Gulbenes rajona tiesas 2008.gada 16.aprīļa spriedumu Nikolajs B., (..), atzīts par vainīgu un sodīts pēc Kriminālliikuma 175.panta otrās daļas ar brīvības atņemšanu uz vienu gadu bez mantas konfiskācijas, pēc Kriminālliikuma 180.panta otrās daļas ar brīvības atņemšanu uz deviņiem mēnešiem.

Piemērojot Kriminālliikuma 50.panta pirmo daļu, sods pēc noziedzīgu nodarījumu kopības noteikts, sodus daļēji saskaitot, brīvības atņemšana uz vienu gadu un pieciem mēnešiem, bez mantas konfiskācijas.

Piemērojot Kriminālliikuma 51. un 52.pantu, ņemot vērā pēc 1998.gada sprieduma neizciesto naudas sodu 6 minimālās mēnešalgas, kas aizstātas ar arestu uz 60 dienām, pilnībā pieskaitot soda dienu pret dienu, sods noteikts brīvības atņemšana uz vienu gadu un septiņiem mēnešiem. Piemērojot Kriminālliikuma 51.pantu, sodam pilnībā pieskaitīts pēc 2000.gada 17.maija sprieduma neizciestais papildsods – tiesību atņemšana veikt uzņēmējdarbību uz trim gadiem, un galīgais sods noteikts brīvības atņemšana uz vienu gadu un septiņiem mēnešiem, bez mantas konfiskācijas, atņemot tiesības veikt uzņēmējdarbību uz trim gadiem.

Ar Gulbenes rajona tiesas 2008.gada 16.aprīļa spriedumu Nikolajs B. sodīts par to, ka viņš laika posmā no 2007.gada 18.jūlija līdz 28.jūlijam un laika posmā no 2007.gada 1.augusta līdz 3.augustam izdarīja atkārtotas zādzības.

Bez tam apsūdzētais Nikolajs B. izdarīja atkārtotas zādzības un krāpšanu nelielā apmērā.

Lieta nav skatīta ne apelācijas, ne kasācijas kārtībā.

Kriminālprocesa likuma 63.nodaļas kārtībā Ģenerālprokuratūras Krimināltiesiskā departamenta virsprokurora pienākumu izpildītājs A.Kalniņš iesniedzis protestu, kurā lūdz grozīt Gulbenes rajona tiesas 2008.gada 16.aprīļa spriedumu, atceļot to daļā par naudas soda aizstāšanu ar arestu Nikolajam B. saskaņā ar Kriminālliikuma 41.panta ceturto daļu un galīgā soda noteikšanu Nikolajam B. saskaņā ar Kriminālliikuma 51.pantu.

Kasators uzskata, ka, nosakot galīgo sodu pēc spriedumu kopības, tiesa pārkāpusi Kriminālprocesa likuma 62.panta pirmās daļas 1.punkta nosacījumus, jo no lietas esot redzams, ka pamatsodam – naudas sodam, kas piespriests ar Gulbenes rajona tiesas 1998.gada 18.jūnija spriedumu – esot iestājies sprieduma izpildīšanas noilgums.

Ar Gulbenes rajona tiesas 1998.gada 18.jūnija spriedumu Nikolajs B. notiesāts pēc Latvijas kriminālkodeksa 161.^{3} panta pirmās daļas ar naudas sodu Ls 252. Spriedums esot stājies spēkā 1998.gada 29.jūnijā, bet tas nav ticis izpildīts. Šis neizpildītais naudas sods ticis pievienots galīgajam sodam, kas noteikts ar Gulbenes rajona tiesas 2000.gada 17.maija spriedumu. Spriedums daļā par naudas soda piedziņu nav ticis izpildīts.

Ar Gulbenes rajona tiesas 2005.gada 25.aprīļa spriedumu Nikolajs B. tika notiesāts pēc Kriminālliikuma 159.panta pirmās daļas ar brīvības atņemšanu uz vienu gadu un sešiem mēnešiem, bez policijas kontroles. Saskaņā ar Kriminālliikuma 50.panta piekto daļu galīgais sods noteikts, ievērojot 2000.gada 17.maija Gulbenes rajona tiesas spriedumā noteikto, brīvības atņemšana uz diviem gadiem, bez policijas kontroles, pamatsodam pilnībā pievienojot pēc iepriekšējiem spriedumiem neizciesto naudas sodu Ls 252 un tiesību ierobežojumu veikt uzņēmējdarbību. Šis spriedums stājies spēkā 2005.gada 6.maijā.

Kasators uzskata, ka, nosakot galīgo sodu pēc spriedumu kopības, Gulbenes rajona tiesa, taisot 2008.gada 16.aprīļa spriedumu, pārkāpusi Kriminālliikuma 62.panta pirmās daļas 1.punktu. No Gulbenes rajona tiesas 2008.gada 16.aprīļa sprieduma esot redzams, ka Nikolajs B. notiesāts par noziedzīgiem nodarījumiem, kas izdarīti 2007.gadā no 18. līdz 28.jūlijam, no 2007.gada 1.augusta līdz 3.augustam un 2008.gadā, līdz ar to no iepriekšējā sprieduma spēkā stāšanās dienas līdz jauna noziedzīga nodarījuma izdarīšanas dienai ir pagājuši divi gadi, kuru laikā spriedums daļā par naudas soda izpildi netika izpildīts, līdz ar to šajā daļā iestājies notiesājoša sprieduma izpildes noilgums.

Apsvēris protesta motīvus un pārbaudījis lietas materiālus, Senāta Kriminālliietu departaments konstatē, ka Gulbenes rajona tiesas 2008.gada 16.aprīļa spriedums atceļams daļā par galīgā soda

noteikšanu Nikolajam B. saskaņā ar Kriminālllikuma 51.pantu, kurā naudas sods aizstāts ar arestu un pilnībā pieskaitīts pārējam sodam.

Saskaņā ar Kriminālllikuma 62.panta pirmās daļas 1.punktu notiesājošs spriedums, ar kuru noteikts naudas sods, nav izpildāms, ja no dienas, kad spriedums stājies likumīgā spēkā, tas nav izpildīts divu gadu laikā.

Senāta Kriminālllietu departaments konstatē, ka Nikolajs B. notiesāts ar naudas sodu 6 minimālo mēnešalgu jeb Ls 252 apmērā ar Gulbenes rajona tiesas 1998.gada 18.jūnija spriedumu. Šis spriedums stājās spēkā 1998.gada 29.jūnijā, bet netika izpildīts, tāpēc neizciestais naudas sods tika pievienots sodam, kas noteikts ar Gulbenes rajona tiesas 2000.gada 17.maija spriedumu. Arī šoreiz spriedums daļā par naudas soda piedziņu netika izpildīts.

Atkārtoti, nosakot sodu saskaņā ar Kriminālllikuma 50.panta piekto daļu, neizpildītais naudas sods tika pievienots sodam, kas noteikts ar Gulbenes rajona tiesas 2005.gada 25.aprīļa spriedumu. Šis spriedums stājies spēkā 2005.gada 6.maijā, bet daļā par naudas soda piedziņu atkal nav ticis izpildīts.

Noziedzīgie nodarījumi, par kuriem Nikolajs B. notiesāts ar Gulbenes rajona tiesas 2008.gada 16.aprīļa spriedumu, izdarīti 2007.gadā no 18. līdz 28.jūlijam, no 2007.gada 1.augusta līdz 3.augustam un 2008.gadā. Līdz ar to no iepriekšējā sprieduma spēkā stāšanās dienas līdz jauna noziedzīga nodarījuma izdarīšanas dienai bija pagājuši vairāk nekā divi gadi, t.i., bija iestājies naudas soda izpildes noilgums.

Šādos apstākļos Gulbenes rajona tiesai, taisot 2008.gada 16.aprīļa spriedumu, nosakot galīgo sodu, nebija pamata pievienot neizpildīto naudas sodu, vēl jo vairāk to pārvērst arestā. Līdz ar to noteiktais galīgais brīvības atņemšanas sods Nikolajam B. ir samazināms par 60 aresta dienām, t.i., diviem mēnešiem.

Ņemot vērā iepriekšminēto, vadoties no Kriminālprocesa likuma 670., 585., 587.panta, Augstākās tiesas Senāta Kriminālllietu departaments

n o l ē m a

Grozīt Gulbenes rajona tiesas 2008.gada 16.aprīļa spriedumu daļā par Kriminālllikuma 51.panta piemērošanu, samazinot brīvības atņemšanas sodu no viena gada un septiņiem mēnešiem uz vienu gadu un pieciem mēnešiem.

Pārējā daļā galīgo sodu atstāt negrozītu.

Lēmums nav pārsūdzams.

Konfiskācijai pakļautās mantas izpratne

Dīzeļdegviela un automašīnas remonta instrumenti Civillikuma 857.panta izpratnē atzīstami par automašīnas, kas ir galvenā lieta, blakus lietām, tas ir, piederumiem. Civillikuma 853.pants paredz, ka visas tiesiskās attiecības, kas zīmējas uz galveno lietu, pašas par sevi attiecas arī uz blakus lietām, tādēļ, atsavinot galveno lietu, pie tās piederīga blakus lieta šaubu gadījumā atzīstama par atsavinātu kopā ar to, ja vien nav tieši noteikts pretējais. Ievērojot minēto, atzīstams, ka dīzeļdegviela un automašīnas remonta instrumenti konfiscējami kopā ar automašīnu (Kriminālllikuma 42.panta trešā daļa).

Rīgā, 2008.gada 29.augustā Lieta Nr.SKK-435/08

L Ē M U M S

Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Kriminālllietu departaments šādā sastāvā:

senators referents P.Gruziņš,
senators P.Dzalbe,
senators A.Freibergs

izskatīja rakstveida procesā lietu sakarā ar apsūdzētā Viktora I. kasācijas sūdzību par Kurzemes apgabaltiesas Kriminālllietu tiesas kolēģijas 2008.gada 28.maija lēmumu un

k o n s t a t ē j a

Ar Liepājas tiesas 2008.gada 23.aprīļa spriedumu Viktors I. (..), atzīts par vainīgu un sodīts pēc Kriminālllikuma 262.panta pirmās daļas ar brīvības atņemšanu uz sešiem mēnešiem, atņemot transportlīdzekļa vadīšanas tiesības uz vienu gadu; pēc Kriminālllikuma 262.panta otrās daļas ar brīvības atņemšanu uz astoņiem mēnešiem, atņemot transportlīdzekļa vadīšanas tiesības uz diviem gadiem, konfiscējot automašīnu *Opel Astra Caravan* ar valsts numuru GG 5782; pēc Kriminālllikuma 312.panta ar brīvības atņemšanu uz sešiem mēnešiem.

Saskaņā ar Kriminālllikuma 50.panta pirmo daļu sods pēc noziedzīgu nodarījumu kopības noteikts, daļēji saskaitot piespriestos sodus, brīvības atņemšana uz vienu gadu, atņemot transportlīdzekļa vadīšanas tiesības uz diviem gadiem un sešiem mēnešiem, konfiscējot automašīnu *Opel Astra Caravan* ar valsts numuru GG 5782.

Saskaņā ar Kriminālllikuma 50.panta piekto daļu galīgais sods noteikts, piespriestajam sodam daļēji pievienojot sodu, kas piespriests ar Liepājas tiesas 2008.gada 18.marta spriedumu, brīvības atņemšana uz vienu gadu un četriem mēnešiem, atņemot transportlīdzekļa vadīšanas tiesības uz trīs gadiem, konfiscējot automašīnu *Opel Astra Caravan* ar valsts numuru GG 5782.

Ar pirmās instances tiesas spriedumu Viktors I. notiesāts par to, ka viņš vadījis transportlīdzekli, būdams alkohola ietekmē, bez transportlīdzekļa vadīšanas tiesībām, atkārtoti gada laikā vadījis transportlīdzekli alkohola ietekmē bez transportlīdzekļa vadīšanas tiesībām, kā arī izvairījies no tiesību ierobežošanas soda izciešanas.

Viktora I. darbības pirmās instances tiesā kvalificētas pēc Krimināllikuma 262.panta pirmās daļas, 262.panta otrās daļas un 312.panta.

Par pirmās instances tiesas spriedumu apelācijas sūdzību bija iesniedzis apsūdzētais Viktors I., kurā, neapstrīdot noziedzīgā nodarījuma juridisko kvalifikāciju, lūdzis mīkstināt viņam noteikto sodu un piemērot nosacītas notiesāšanas noteikumus.

Izskatot lietu apelācijas kārtībā, Kurzemes apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģija ar 2008.gada 28.maija lēmumu Liepājas tiesas spriedumu atstāja negrozītu.

Par apelācijas instances tiesas lēmumu apsūdzētais Viktors I. iesniedzis kasācijas sūdzību, kurā lūdz mīkstināt viņam piespriesto sodu, to nosakot nosacīti.

Kasācijas sūdzības iesniedzējs norāda, ka savu vainu pilnībā atzīst un izdarīto nožēlo, kā arī lūdz ņemt vērā, ka līdz apcietināšanai ir strādājis oficiālā darbā. Viņš esot nopircis automašīnu un neesot varējis noturēties, nebraucot dzērumā un bez tiesībām. Kasators norāda, ka piekrīt automašīnas konfiskācijai, bet nepiekrīt tam, ka konfiscētas mantas, kas atradās automašīnā: 45 litri dīzeļdegvielas, automašīnas remonta instrumenti Ls 100 vērtībā, trīs degvielas kannas, katra Ls 3 vērtībā.

Apsūdzētais norāda, ka, atrodoties brīvībā, varētu strādāt un maksāt kredītu, kuru bija paņēmis, lai iegādātos automašīnu.

Kriminālprocesa likuma 585.panta otrās daļas kārtībā prokurora viedokli iesniedzis Ģenerālprokuratūras Krimināltiesiskā departamenta Tiesās izskatāmo krimināllietu nodaļas prokurors A.Mickevičs, kurš uzskata, ka 2008.gada 28.maija lēmums ir atstājams negrozīts, bet kasācijas sūdzība ir noraidāma.

Izskatījis krimināllietas materiālus rakstveida procesā, apsvēris apsūdzētā Viktora I. kasācijas sūdzības motīvus un prokurora viedokli, Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments atzīst, ka apelācijas instances tiesas lēmums atstājams negrozīts.

Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 569.panta pirmo daļu pārsūdzēšana kasācijas kārtībā ir rakstveida kasācijas protesta vai sūdzības iesniegšana Augstākās tiesas Senātam par tāda apelācijas instances nolēmuma tiesiskumu, kurš vēl nav stājies spēkā, nolūkā panākt tā atcelšanu pilnībā vai kādā tā daļā, vai arī grozīšanu juridisku iemeslu dēļ.

Apsūdzētais Viktors I. apelācijas kārtībā bija pārsūdzējis pirmās instances tiesas spriedumu tikai daļā par brīvības atņemšanas soda

noteikšanu nosacīti. Tāpēc viņš nevar kasācijas kārtībā pārsūdzēt apelācijas instances tiesas nolēmumu daļā par viņam konfiscētajā automašīnā esošo mantu konfiskāciju. No apelācijas instances tiesas sēdes protokola redzams, ka apsūdzētais norādījis, ka piekrīt automašīnas konfiskācijai.

No krimināllietas materiālos esošā Transportlīdzekļa izņemšanas protokola administratīvā pārkāpuma lietā un Izņemtā transportlīdzekļa pieņemšanas un nodošanas akta redzams, ka automašīnā atradās: domkrats, riteņu atslēga, rezerves ritenis, radio un spoguļi. No lietas materiāliem nav redzams, ka automašīnā uz izņemšanas brīdi būtu atradušās degvielas kannas, tāpat nav konstatēts, cik litru dīzeļdegvielas bija bākā un kādi vēl automašīnas remonta instrumenti atradās automašīnā.

Senāta Krimināllietu departaments atzīmē, ka dīzeļdegviela un automašīnas remonta instrumenti Civillikuma 857.panta izpratnē atzīstami par automašīnas, kas ir galvenā lieta, blakus lietām, tas ir, piederumiem. Civillikuma 853.pants paredz, ka visas tiesiskās attiecības, kas zīmējas uz galveno lietu, pašas par sevi attiecas arī uz blakus lietām, kādēļ, atsavinot galveno lietu, pie tās piederīga blakus lieta šaubu gadījumā atzīstama par atsavinātu kopā ar to, ja vien nav tieši noteikts pretējais. Ievērojot minēto, atzīstams, ka dīzeļdegviela un automašīnas remonta instrumenti konfiscēti kopā ar automašīnu *Opel Astra Caravan* ar valsts numuru GG 5782.

No apelācijas instances tiesas lēmuma nepārprotami secināms, ka tiesa, izvērtējot noziedzīgā nodarījuma raksturu, vainīgā personību un citus apstākļus, atzinusi, ka nav pamats apsūdzētajam Viktoram I. piespriestā soda mīkstināšanai, jo tiesai, izskatot lietu, nav radusies pārliecība, ka vainīgais, neizciešot sodu, turpmāk neizdarīs likumpārkāpumus, uz ko norādījis arī pats apsūdzētais. Apšaubīt šo apelācijas instances tiesas secinājumu nav pamata.

Senāta Krimināllietu departaments atzīst, ka apelācijas instances tiesa, izskatot lietu, nav pieļāvusi Krimināllikuma pārkāpumu vai Kriminālprocesa likuma būtisku pārkāpumu šā likuma 574., 575.panta izpratnē, tāpēc tiesas nolēmuma atcelšanai nav tiesiska pamata.

Pamatojoties uz iepriekš norādīto un vadoties pēc Kriminālprocesa likuma 585., 587.panta, Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments

n o l ē m a

Kurzemes apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2008.gada 28.maija lēmumu atstāt negrozītu.

Lēmums nav pārsūdzams.

Brīvības atņemšana – viens no soda veidiem

Brīvības atņemšanas sods, kas noteikts nosacīti, nav cits, atšķirīgs, soda veids (Krimināllikuma 38. un 55.pants).

Rīgā, 2008.gada 29.jūlijā Lieta Nr.SKK-444/08

L Ē M U M S

Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments šādā sastāvā:

senatore referente V.Eilande,
senators P.Dzalbe,
senators V.Vietnieks

izskatīja rakstveida procesā krimināllietu sakarā ar apsūdzētās Ingas S. aizstāves zvērinātas advokātes Nellijas Ūdres iesniegto kasācijas sūdzību par Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2008.gada 12.maija spriedumu un

k o n s t a t ē j a

Ar Siguldas tiesas 2007.gada 26.novembra spriedumu Inga S., (..), atzīta par vainīgu un sodīta pēc Krimināllikuma 175.panta trešās daļas ar brīvības atņemšanu uz trim gadiem, bez mantas konfiskācijas, pēc Krimināllikuma 193.panta otrās daļas ar brīvības atņemšanu uz diviem gadiem, bez mantas konfiskācijas, pēc Krimināllikuma 176.panta trešās daļas ar brīvības atņemšanu uz astoņiem gadiem, ar mantas konfiskāciju un ar policijas kontroli uz diviem gadiem.

Pamatojoties uz Krimināllikuma 50.panta pirmo daļu, sods pēc noziedzīgo nodarījumu kopības noteikts, vieglāko sodu iekļaujot smagākajā, brīvības atņemšana uz astoņiem gadiem, ar mantas konfiskāciju un ar policijas kontroli uz diviem gadiem.

Pamatojoties uz Krimināllikuma 50.panta piekto daļu, noteiktajā sodā ietverts sods, kas noteikts ar Bauskas rajona tiesas 2006.gada 29.augusta spriedumu, un galīgais sods Ingai S. noteikts brīvības atņemšana uz astoņiem gadiem ar mantas konfiskāciju un ar policijas kontroli uz diviem gadiem.

Pamatojoties uz Krimināllikuma 55.pantu, Inga S. notiesāta nosacīti, ar pārbaudes laiku uz trim gadiem, uzliekot par pienākumu Ingai S. piedalīties Valsts probācijas dienesta programmās saskaņā ar Valsts probācijas dienesta norādījumiem.

Apsūdzībā pēc Krimināllikuma 152.panta otrās daļas Inga S. atzīta par nevainīgu un attaisnota.

Piedzīts solidāri no Rolanda Z. un Ingas S. par labu Zigmundam S. Ls 55,00 un par labu Ivaram J. Ls 263,12.

Piedzīts solidāri no Rolanda Z., Edgara V. un Ingas S. par labu AAS "Ergo Latvija" Ls 606,00.

Lietā vēl notiesāti Rolands Z. un Edgars V., daļā par kuriem tiesas spriedums nav pārsūdzēts kasācijas kārtībā.

Ar Siguldas tiesas 2007.gada 26.novembra spriedumu Rolands Z., Edgars V. un Inga S. atzīti par vainīgiem noziedzīga nodarījuma izdarīšanā, kas paredzēts Krimināllikuma 175.panta trešajā daļā, tas ir, par to, ka Rolands Z., Edgars V. un Inga S. atkārtoti izdarīja svešas kustamas mantas slepenu nolaupīšanu (zādzību) personu grupā, bet Inga S. arī viena pati. Tiesa konstatējusi, ka Inga S. zādzības izdarījusi laika posmā no 2006.gada 30.maija līdz 14.jūlijam, kopā četros gadījumos.

Bez tam Rolands Z. un Inga S. atzīti par vainīgiem noziedzīga nodarījuma izdarīšanā, kas paredzēts Krimināllikuma 193.panta otrajā daļā, tas ir, par sveša maksāšanas līdzekļa nolaupīšanu 2006.gada 2.jūnija zādzības laikā un tā nelikumīgu izmantošanu, nodarot cietušajam Zigmundam S. materiālos zaudējumus Ls 25.

Bez tam Rolands Z., Edgars V. un Inga S. atzīti par vainīgiem noziedzīga nodarījuma izdarīšanā, kas paredzēts Krimināllikuma 176.panta trešajā daļā, tas ir, par to, ka Rolands Z., Edgars V. un Inga S. izdarīja svešas kustamas mantas nolaupīšanu, ja tā saistīta ar vardarbību vai vardarbības piedraudējumu (laupīšanu), ja to izdarījusi personu grupa pēc iepriekšējas vienošanās vai ja tā izdarīta lielā apmērā.

2006.gada 6.jūlijā plkst.15:30 Rolands Z., Edgars V. un Inga S., atrodoties mežā pie Siguldas starp Turaidas ielu un Gauju uz meža ceļa, lietoja alkoholiskos dzērienus, un, būdami alkohola ietekmē, automašīnas *Toyota Corolla*, ar valsts numura zīmi EM 6083, nolaupīšanas nolūkā, savstarpēji vienojoties par laupīšanas izdarīšanu personu grupā, apstādināja automašīnu *Toyota Corolla*, piederošu apdrošināšanas sabiedrībai AAS "Ergo Latvija". Darbojoties kopīgi ar vienotu nodomu, Rolands Z., Edgars V. un Inga S., nostājoties uz ceļa un šādi traucējot automašīnas virzībai, apstādināja braucošo automašīnu, kurā pie stūres atradās Valentīna L. un blakus sēdeklī Jadviga S. Kad automašīna apstājās, Edgars V. atvēra durvis no pasažiera puses un pielika Jadvigai S. pie kakla nazi ar zaļu rokturi, pieprasot naudu. Jadviga S., baidoties no miesas bojājumu nodarīšanas un izteikto draudu realizēšanas, atdeva viņam naudu Ls 15,00. Uzreiz pēc naudas saņemšanas Edgars V. pielika nazi Valentīnai L. pie krūtīm sirds rajonā. Mēģinot sevi aizsargāt, Valentīna L. ar roku atgrūda nazi, sagriežot labās rokas plaukstu. Vienlaikus ar Edgaru V. no šofera puses automašīnas durvis atvēra arī Rolands Z. Rolands Z. piedraudēja Valentīnai L. ar nazi, ko viņš turēja rokā, bet Inga S. iekāpa automašīnas aizmugurējā sēdeklī. Pēc tam, pielietojot fizisko spēku, Rolands Z. izrāva

no automašīnas Valentīnu L. un lika viņai apsēsties aizmugurē, bet pats apsēdās pie stūres. Izmantojot iespēju, ka šajā brīdī viņu uzmanība tika īslaicīgi novērsta, Jadviga S. izkāpa no automašīnas un metās bēgt mežā. Nolūkā aizturēt viņai pakaļ metās Inga S., kura panāca Jadvigu S. un iesita viņai vienu reizi ar alumīnija alus bundžu pa galvu, pieprasot nevienam par notikušo neteikt. Palikusi uz brīdi automašīnā viena, Valentīna L. arī mēģināja aizbēgt, bet viņai tas neizdevās, jo pie automašīnas pieskrēja Inga S., iesita Valentīnai L. ar šampanieša pudeli pa galvu, bet Rolands Z. ar roku iesita Valentīnai L. pa degunu, kā rezultātā Valentīna L. nokrita zemē un viņai sākās stipra asiņošana. Turpmāk, redzot, ka Rolands Z. nevar iedarbināt automašīnu, Rolands Z. un Edgars V. pieprasīja Valentīnai L. apsēsties pie stūres un braukt Raganas virzienā. Atrodoties automašīnas aizmugurējā sēdeklī, Inga S., pielietojot fizisku spēku, plēsa Valentīnai L. matus un draudēja ar nogalināšanu un nazi nolūkā viņu iebiedēt un panākt pieprasītā ātrāku izpildi. Piebraucot pie kafejnīcas "Sikspārnis" un ievērojot skrienošo Jadvigu S., Edgars V. lika Valentīnai L. apturēt automašīnu, bet Rolands Z. nolūkā panākt Jadvigu S. pieskrēja pie viņas un vienu reizi iesita ar roku pa galvu, pēc kā Jadviga S. nokrita zemē. Pēc tam Rolands Z. norāva Jadvigai S. no kakla zelta ķēdīti Ls 45,00 vērtībā ar zelta krustiņu Ls 25,00 vērtībā un atņēma somiņu bez noteiktas vērtības, kurā atradās maks bez noteiktas vērtības un tajā palikusī nauda Ls 4,50. Turpinot savas noziedzīgās darbības, viņi pieprasīja Valentīnai L. pārsēsties automašīnas aizmugurējā sēdeklī, bet Edgars V. pārsēdās pie stūres un turpināja braukt Raganas virzienā, taču, braucot alkohola reibumā, nenovaldīja transportlīdzekli un, šķērsojot ceļu Sigulda–Ragana, iebrauca grāvī, izraisot CSN.

Tādējādi, darbojoties kopīgi, Rolands Z., Edgars V. un Inga S. nolaupīja AAS "Ergo Latvija" piederošu automašīnu vērtībā Ls 4488,31 un cietušajai Jadvigai S. materiālās vērtības par summu Ls 89,50, kā arī nodarīja viņai fiziskas sāpes un ciešanas, bet cietušajai Valentīnai L. nodarīja vieglus miesas bojājumus, kas neizraisa veselības traucējumus uz laiku, ilgāku par sešām dienām.

Kopumā, darbojoties svešas mantas nolaupīšanas nolūkā personu grupā, Inga S. nodarīja cietušajiem materiālos zaudējumus par kopējo summu Ls 5111,70, to skaitā zādzību izdarīšanas rezultātā par kopējo summu Ls 533,89.

Bez tam Rolands Z., Edgars V. un Inga S. atzīti par nevainīgiem pret viņiem celtajā apsūdzībā pēc Krimināllikuma 152.panta otrās daļas un attaisnoti.

Ar Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2008.gada 12.maija spriedumu pirmās instances tiesas spriedums atcelts daļā par noziedzīgā nodarījuma juridisko kvalifikāciju pēc Krimināllikuma 176.panta trešās daļas un noteikto sodu.

Apelācijas instances tiesa atzinusi, ka nolaupītās automašīnas vērtība ir Ls 4373,22, nevis Ls 4488,31, līdz ar to apsūdzēto darbības pārkvalificēja uz Krimināllikuma 176.panta otro daļu.

Apelācijas instances tiesa atcēla spriedumu arī daļā par Ingai S. noteikto sodu saskaņā ar Krimināllikuma 50.panta pirmo un piekto daļu un 55.pantu.

Inga S. un pārējie apsūdzētie atzīti par vainīgiem noziedzīga nodarījuma izdarīšanā, kas paredzēts Krimināllikuma 176.panta otrajā daļā, un Inga S. pēc Krimināllikuma 176.panta otrās daļas sodīta ar brīvības atņemšanu uz četriem gadiem, ar mantas konfiskāciju un ar policijas kontroli uz trim gadiem.

Saskaņā ar Krimināllikuma 50.panta pirmo daļu sods pēc noziedzīgo nodarījumu kopības Ingai S. noteikts, vieglākos sodus ietverot smagākajā, brīvības atņemšana uz četriem gadiem ar mantas konfiskāciju un ar policijas kontroli uz trim gadiem.

Saskaņā ar Krimināllikuma 50.panta piekto daļu sods pēc noziedzīgo nodarījumu kopības Ingai S. noteikts, vieglāko sodu, kas noteikts ar Bauskas rajona tiesas 2006.gada 29.augusta spriedumu, ietverot smagākajā, un galīgais sods noteikts brīvības atņemšana uz četriem gadiem ar mantas konfiskāciju un ar policijas kontroli uz trim gadiem.

Kasācijas sūdzību par šo spriedumu iesniegusi apsūdzētās Ingas S. aizstāve zvērināta advokāte N.Ūdre, kurā lūdz "grozīt Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2008.gada 12.maija spriedumu daļā par Ingai S. piemēroto sodu un noteikt sodu nosacīti, piemērojot Krimināllikuma 55.panta nosacījumus, jeb atcelt spriedumu daļā par Ingai S. piemēroto sodu un lietu nodot izskatīšanai no jauna."

Aizstāve uzskata, ka apelācijas instances tiesa pārkāpusi Kriminālprocesa likuma 565.panta nosacījumus, jo atzinusi apsūdzēto Ingu S. par vainīgu vieglāka noziedzīgā nodarījuma izdarīšanā, bet piespriedusi bargāku sodu nekā pirmās instances tiesa.

Prokurora apelācijas protests esot bijis iesniegts par soda mīkstumu Ingai S. apsūdzībā pēc Krimināllikuma 176.panta trešās daļas, bet apelācijas instances tiesas sēdē prokurors no sākotnējās apsūdzības esot atteicies un lūdzis Ingas S. un līdzapsūdzēto darbības pārkvalificēt no Krimināllikuma 176.pantra trešās daļas uz 176.panta otro daļu.

Kasācijas sūdzībā norādīts, ka "atsakoties no smagākas apsūdzības un pārkvalificējot apsūdzētā darbības uz vieglāku apsūdzību, prokurora protests par soda mīkstumu vairs pats no sevis nav spēkā, jo sods pirmās instances tiesā tika noteikts par citu smagāku apsūdzību, un protests no prokurora puses tika iesniegts, ņemot vērā sodu par smagāku noziedzīgo nodarījumu." Aizstāve pauž viedokli, ka "smagāku sodu apelācijas instances tiesa ir tiesīga noteikt tikai tad, ja iepriekšējā noziedzīgā nodarījuma kvalifikācija netiek mainīta uz vieglāku."

Bez tam tiesa neesot ievērojusi soda samērības principu, nosakot Ingai S., kura līdz nozieguma izdarīšanai neesot bijusi tiesāta, tikpat bargu sodu – reālas brīvības atņemšanas veidā, kā vairākkārt sodītajiem līdzapsūdzētajiem. Tiesa, grozot apsūdzību uz vieglāku, līdzapsūdzētajiem esot noteikusi stipri vieglāku sodu nekā pirmās instances tiesa.

Apelācijas instances tiesa, nosakot sodu Ingai S., esot ignorējusi Kriminālprocesa likuma 15.pantā ietverto principu, ka ikvienam ir tiesības uz lietas izskatīšanu taisnīgā, objektīvā un neatkarīgā tiesā.

Tiesa spriedumā esot norādījusi, ka apsūdzētajai esot vajadzējis griezties Valsts probācijas dienestā ar lūgumu sniegt izvērtēšanas ziņojumu, taču tas ietilpstot tiesas kompetencē. Tā kā tiesa to neesot pieprasījusi un neesot izmantojusi iespēju būt objektīvai tiesas spriešanā, tas esot novedis pie kļūdaina secinājuma attiecībā uz Ingai S. piemērojamo sodu.

Bez tam aizstāve norāda, ka apelācijas instances tiesa noteikusi bargāku sodu, nekā pirmās instances tiesa Ingai S., kaut gan konstatējusi virkni atbildību mīkstinošu apstākļu, ko nebija konstatējusi pirmās instances tiesa. Inga S. esot vienīgā atlīdzinājusi cietušajai savu morālā kaitējuma daļu. Tiesa arī atbildību pastiprinošo apstākli esot attiecinājusi tikai uz vienu epizodi.

Kasācijas sūdzībā aizstāve min apsūdzētās Ingas S. personību raksturojošus apstākļus un nepiekrīt tiesas secinājumam, ka tie nedod pamatu piemērot sodu nosacītas brīvības atņemšanas veidā.

Sprieduma motīvu daļā pretēji Kriminālprocesa likuma 527.panta ceturtās daļas prasībām neesot norādīti pierādījumi un pārliecinoši motīvi, kuri pamatojot tiesas secinājumu par Krimināllikuma 55.panta nosacījumu piemērošanas neiespējamību.

Apsūdzētā Inga S. atsūtījusi divas izziņas, kuras lūdz pievienot lietai un dot iespēju pierādīt, ka spēj laboties. No Bauskas pilsētas domes dzimtsarakstu nodaļas izziņas redzams, ka 2008.gada 29.maijā Inga S. atsaukusi 2008.gada 24.janvārī saņemto A.S. un Ingas S. iesniegumu laulības reģistrācijai, kura bija noteikta 2008.gada 7.jūnijā. No Valsts probācijas dienesta Bauskas teritoriālās struktūrvienības izziņas redzams, ka Inga S. periodiski ieradās Valsts probācijas dienesta Bauskas teritoriālajā struktūrvienībā, lai informētu par dzīvesvietas maiņu un par darba vietu.

Apsvēris sūdzības motīvus un pārbaudījis lietas materiālus, Senāta Krimināllietu departaments konstatē, ka kasācijas sūdzības apmierināšanai nav pamata.

Senāta Krimināllietu departaments konstatē, ka apelācijas instances tiesa nav pārkāpusi Kriminālprocesa likuma 565.panta nosacījumus.

Par pirmās instances tiesas spriedumu prokurore bija iesniegusi apelācijas protestu, norādot, ka Ingai S. piespriestais sods ir pārāk mīksts, "jo piespriestais sods 8 gadi brīvības atņemšana, kas noteikts nosacītā veidā, ir neatbilstoši mīksts viņai inkriminējamo noziedzīgo nodarījumu smagumam." Prokurore apelācijas protestā faktiski nav piekritusi brīvības atņemšanas soda noteikšanai nosacīti, līdz ar to apelācijas instances tiesa, nosakot reālu brīvības atņemšanas sodu Ingai S., nav pārkāpusi Kriminālprocesa likuma 565.panta nosacījumus.

Apelācijas instances tiesa apsūdzētajai Ingai S. ir piemērojusi tādu pašu pamatsoda veidu kā pirmās instances tiesa – brīvības atņemšanu. Likumdevējs nav paredzējis, ka brīvības atņemšanas sods, kas noteikts nosacīti, būtu cits atšķirīgs soda veids. Nosacīta notiesāšana nozīmē, ka apsūdzētajam, ievērojot likumā noteiktus un tiesas nolēmumā paredzētus nosacījumus, piespriestais pamatsods netiks izpildīts. Tā kā apelācijas instances tiesā prokurors lūdza pārkvalificēt noziedzīgo nodarījumu uz vieglāku, tiesa visiem apsūdzētajiem noteica vieglāku brīvības atņemšanas sodu atbilstoši jaunajai apsūdzībai un attiecīgā panta daļas sankcijā paredzētajās robežās. Konkrētajā gadījumā apelācijas tiesa, izvērtējot pierādījumus lietā un apsūdzētās personību, ir samazinājusi arī Ingai S. ar pirmās instances tiesas spriedumu piespriesto brīvības atņemšanas sodu no astoņiem gadiem uz četriem gadiem, bet Rolandam Z. no deviņiem gadiem uz sešiem gadiem, Edgaram V. no desmit gadiem uz septiņiem gadiem.

Spriedumā tiesa nepamatoti norādījusi, ka apsūdzētā Inga S. pati varēja pieprasīt Valsts probācijas dienestam izvērtēšanas ziņojumu. Saskaņā ar Valsts probācijas dienesta likuma 15.pantu Valsts probācijas dienests šādus ziņojumus nesagatavo pēc klienta pieprasījuma, tomēr, iepazīstoties ar sprieduma motīvu daļu, Senāta Krimināllietu departaments konstatē, ka apelācijas instances tiesa, nosakot sodu, ir ņēmusi vērā soda noteikšanas vispārīgos principus un savus secinājumus sprieduma motīvu daļā pamatojusi, kā arī argumentējusi, kāpēc tā uzskata, ka konkrētajā gadījumā apsūdzētajai Ingai S. neatrod par iespējamu piemērot Krimināllikuma 55.pantā paredzēto nosacīto notiesāšanu. Šādos apstākļos aizstāves atsauce uz Kriminālprocesa likuma 527.panta ceturtās daļas nosacījumu pārkāpumu ir nepamatota.

Nav pamatots aizstāves viedoklis, ka tiesa nav ievērojusi soda samērības principu. Tiesa, ievērojot soda noteikšanas vispārīgos principus un apsūdzēto personību raksturojošos apstākļus, visiem apsūdzētajiem noteikusi sodu, kas atbilst Krimināllikuma 176.panta otrajā daļā paredzētajai sankcijai. Apsūdzētajiem Rolandam Z. un Edgaram V. noteiktais brīvības atņemšanas sods ir bargāks nekā Ingai S. Kasācijas instances tiesa norāda, ka soda ietekmējošo apstākļu novērtējums ir apelācijas, bet ne kasācijas instances tiesas kompetencē.

Kasācijas instances tiesa nekonstatē arī Kriminālprocesa likuma 15.pantā ietvertā principa pārkāpumu.

Likums nosaka, ka noteikt bargāku sodu tiesa drīkst tikai tad, ja šā iemesla dēļ iesniegts prokurora protests vai cietušā sūdzība. Konkrētajā gadījumā prokurore protestā bija norādījusi, ka soda mīkstumu saskata tieši tanī apstāklī, ka tas noteikts nosacīti.

Ņemot vērā iepriekšminēto, vadoties no Kriminālprocesa likuma 585., 587.panta, Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments

n o l ē m a

Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2008.gada 12.maija spriedumu atstāt negrozītu, bet apsūdzētās Ingas S. aizstāves N.Ūdres kasācijas sūdzību noraidīt.

Lēmums nav pārsūdzams.

Krimināllikuma 49.panta piemērošana

Ja krimināllietā konstatēti divi vai vairāki atbildību mīkstinošie apstākļi un nav konstatēti atbildību pastiprinošie apstākļi, tiesai nav pienākuma obligāti piemērot Krimināllikuma 49.pantu. Krimināllikuma 49.panta nosacījumi piemērojami tikai īpašos gadījumos, ja tiesa konstatē, ka Krimināllikuma panta sankcijā paredzētā minimālā soda vai obligātā papildsoda piemērošana nebūs taisnīga un ir pārāk barga, ievērojot izdarītā nodarījuma raksturu un apsūdzētā personību (Krimināllikuma 49.pants).

Rīgā, 2008.gada 24.jūlijā Lieta Nr.SKK-447/08

L Ē M U M S

Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments šādā sastāvā:

senators referents V.Vietnieks,
senatore V.Eilande,
senators P.Dzalbe,

izskatot rakstveida procesā krimināllietu sakarā ar apsūdzēto Jāņa M., Valērija B. un viņu aizstāvja zvērināta advokāta V.Jakobija, kā arī apsūdzētā Elmāra K. aizstāvja zvērināta advokāta S.Vārpiņa kasācijas sūdzībām par Augstākās tiesas Krimināllietu tiesu palātas 2008.gada 28.aprīļa spriedumu,

k o n s t a t ē j a

Ar Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2006.gada 11.decembra spriedumu Jānis M., (..), notiesāts pēc Krimināllikuma 20.panta otrās, trešās daļas un 323.panta pirmās daļas un, piemērojot Krimināllikuma 49.pantu, sodīts ar naudas sodu 10 minimālo mēnešalgu apmērā; pēc Krimināllikuma 321.panta otrās daļas ar naudas sodu 15 minimālo mēnešalgu apmērā.

Saskaņā ar Krimināllikuma 50.panta pirmo daļu, daļēji saskaitot piespriestos sodus, galīgais sods pēc noziedzīgo nodarījumu kopības noteikts naudas sods 20 minimālo mēnešalgu apmērā – 1800 latu.

Elmārs K., (..), notiesāts pēc Krimināllikuma 320.panta pirmās daļas un, piemērojot Krimināllikuma 49.pantu, sodīts ar naudas sodu 15 minimālo mēnešalgu apmērā bez mantas konfiskācijas; pēc Krimināllikuma 317.panta otrās daļas ar naudas sodu 10 minimālo mēnešalgu apmērā; pēc Krimināllikuma 318.panta otrās daļas ar naudas sodu 5 minimālo mēnešalgu apmērā.

Saskaņā ar Krimināllikuma 50.panta pirmo daļu, daļēji saskaitot piespriestos sodus, galīgais sods pēc noziedzīgo nodarījumu kopības noteikts naudas sods 25 minimālo mēnešalgu apmērā – 2250 lati.

Valērijs B., (..), notiesāts pēc Krimināllikuma 20.panta otrās daļas un 320.panta pirmās daļas un, piemērojot Krimināllikuma 49.pantu, sodīts ar naudas sodu 10 minimālo mēnešalgu apmērā; pēc Krimināllikuma 321.panta pirmās daļas ar naudas sodu 10 minimālo mēnešalgu apmērā.

Saskaņā ar Krimināllikuma 50.panta pirmo daļu, daļēji saskaitot piespriestos sodus, galīgais sods pēc noziedzīgo nodarījumu kopības noteikts naudas sods 18 minimālo mēnešalgu apmērā – 1620 lati.

Ar pirmās instances tiesas spriedumu apsūdzētie Jānis M., Valērijs B. un Elmārs K. atzīti par vainīgiem un notiesāti par šādu noziegumu izdarīšanu.

Apsūdzētais Jānis M., rīkojoties kukuļdevēja interesēs, uzkūdījis dot kukuli valsts amatpersonai un organizējis kukuļa došanu valsts amatpersonai, kā arī izdarījis darbības, kas izpaužas kukuļa nodošanā no kukuļdevēja ar citu starpnieku kukuļņēmējam – valsts amatpersonai, lai tā par kukuli, izmantojot dienesta stāvokli, izdarītu darbības kukuļdevēja interesēs.

Apsūdzētais Valērijs B., rīkojoties kukuļņēmēja interesēs, organizējis kukuļa pieņemšanu, tas ir, izdarījis darbības, vērstas uz to, lai valsts amatpersona apzināti prettiesiski pieņemtu mantisku labumu par darbības izdarīšanu kukuļdevēja interesēs, izmantojot savu dienesta stāvokli, kā arī Valērijs B. izdarījis darbības, kas izpaužas kukuļa nodošanā no kukuļdevēja kukuļņēmējam caur kukuļdošanas organizētāju.

Apsūdzētais Elmārs K., būdams valsts amatpersona, Latvijas Republikas Naturalizācijas pārvaldes Valmieras reģionālās nodaļas vadītājs, pieņēmis kukuli, tas ir, apzināti, prettiesiski, ar starpnieku pieņēmis naudu par darbību izdarīšanu kukuļdevēja interesēs, izmantojot savu dienesta stāvokli.

2005.gada 14. septembrī Rīgā, Rīgas pašvaldības policijas telpās Lomonosova ielā 12a valsts amatpersona – Rīgas pašvaldības policijas štāba priekšnieks – Jānis M. sarunā ar M.S. par Latvijas Republikas pilsonības iegūšanas kārtību un iespējām pamudinājis M.S. dot kukuli Ls 500 apmērā Naturalizācijas pārvaldes amatpersonām par nelikumīgas palīdzības sniegšanu O.L. Latvijas Republikas pilsonības iegūšanā naturalizācijas kārtībā.

Sarunas laikā Jānis M. M.S. apsolījis, ka par minēto kukuli Naturalizācijas pārvaldes amatpersonas, apejot noteikto kārtību, bez rindas ievērošanas pierakstīs O.L., kuras reģistrētā dzīvesvieta ir Rīga, uz naturalizācijas iesnieguma pieņemšanu Naturalizācijas pārvaldes Valmieras reģionālajā nodaļā, garantējot, ka mēneša laikā O.L. nodrošinās iespēju kārtot Latvijas Republikas pilsonības pretendenta latviešu valodas prasmes, Latvijas Republikas Satversmes pamatnoteikumu, valsts himnas teksta un Latvijas vēstures zināšanu pārbaudi (turpmāk "valodas prasmes un zināšanu pārbaudi"), kā arī nodrošinās

nelikumīgas palīdzības sniegšanu valodas prasmes un zināšanu pārbaudes laikā, tādējādi garantējot, ka O.L. īsā laika posmā izies naturalizācijas procesu un kļūs par Latvijas Republikas pilsoni. Tādējādi Jānis M. uzkūdījis M.S. dot kukuli valsts amatpersonai.

M.S. piekritis nodot Jānim M. minēto naudas summu kukulim, kā arī Jāņa M. pieprasīto O.L. pases gaismas kopiju.

2005.gada 19.septembrī Rīgas pašvaldības policijas telpās Lomonosova ielā 12a laika posmā no plkst. 12:00 līdz 14:00, izpildot minēto vienošanos, M.S. nodevis Jānim M. un Jānis M. pieņēmis O.L. pases gaismas kopiju un naudu (kukuli) Ls 500 to tālākai nodošanai Naturalizācijas pārvaldes amatpersonām par nelikumīgu palīdzību O.L.

Pēc kukuļa un gaismas kopijas saņemšanas Jānis M. M.S. klātbūtnē piezvanījis Valērijam B. un sarunājis ar viņu, ka Valērijs B. satiksies ar Naturalizācijas pārvaldes Valmieras reģionālās nodaļas vadītāju Elmāru K. un organizēs kukuļa pieņemšanu, tas ir, vienosies ar Elmāru K. par to, ka viņš, Elmārs K., par kukuli, apejot noteikto kārtību, bez rindas ievērošanas pierakstīs O.L. uz naturalizācijas iesnieguma pieņemšanu Naturalizācijas pārvaldes Valmieras reģionālajā nodaļā un mēneša laikā O.L. nodrošinās iespēju kārtot valodas prasmes un zināšanu pārbaudi, kā arī nodrošinās nelikumīgas palīdzības sniegšanu valodas prasmes un zināšanu pārbaudes laikā.

Tādā veidā Jānis M. organizējis kukuļa došanu valsts amatpersonai.

Izpildot minēto vienošanos ar Jāni M., Valērijs B. organizējis kukuļa pieņemšanu – sazinājies ar Elmāru K. un vienojies, ka Elmārs K. par nelikumīgu samaksu (kukuli) pierakstīs O.L. uz naturalizācijas iesnieguma pieņemšanu Naturalizācijas pārvaldes Valmieras reģionālajā nodaļā, pēc tam mēneša laikā nodrošinās iespēju kārtot valodas prasmes un zināšanu pārbaudi un sniegs viņai palīdzību pārbaudes laikā.

2005.gada 20.septembrī laikā no plkst. 14:20 līdz 15:30 Rīgas pašvaldības policijas telpās Lomonosova ielā 12a Jānis M. no M.S. saņemto O.L. pases gaismas kopiju un no naudas (kukuļa) Ls 500 ir Ls 275 nodevis Valērijam B., darot zināmu, ka nodošanai Elmāram K. no kukuļdevēja ir saņēmis Ls 500. Nododot saņemtās naudas kā kukuļa daļu Valērijam B., Jānis M. paskaidrojis Valērijam B., ka Ls 225 Valērijs B. var paturēt sev par kukuļa saņemšanas organizēšanu, bet Ls 50 jānodod Naturalizācijas pārvaldes Valmieras reģionālās nodaļas vadītājam Elmāram K. – valsts amatpersonai.

2005.gada 22.septembrī laikā no plkst. 13:00 līdz 13:30 Valērijs B. kā kukuļņemšanas organizētājs, uz autoceļa Rīga–Valmiera netālu no Garkalnes nodevis no Jāņa M. saņemtos Ls 50 (kukuli) Naturalizācijas pārvaldes Valmieras reģionālās nodaļas vadītājam Elmāram K. par to, lai viņš par šo kukuli pierakstītu O.L. uz naturalizācijas iesnieguma

pieņemšanu Naturalizācijas pārvaldes Valmieras reģionālajā nodaļā, pēc tam mēneša laikā nodrošinātu iespēju kārtot valodas prasmes un zināšanu pārbaudi Naturalizācijas pārvaldes Valmieras reģionālajā nodaļā, kā arī nodrošinātu nelikumīgas, pārkāpjot noteikto kārtību, palīdzības sniegšanu O.L. valodas prasmes un zināšanu pārbaudes laikā.

Elmārs K. šo kukuli pieņēmis.

Elmārs K., būdams valsts amatpersona, Naturalizācijas pārvaldes Valmieras reģionālās nodaļas vadītājs, izpildot iepriekšējo vienošanos par saņemto kukuli, 2006.gada 26.septembrī, izmantojot savu dienesta stāvokli, pierakstījis O.L. uz naturalizācijas iesnieguma pieņemšanu 2005.gada 7.oktobrī saskaņā ar pastāvošo iesniegumu pieņemšanas kārtību Naturalizācijas pārvaldes Valmieras reģionālajā nodaļā, tādējādi nodrošinot O.L. pārbaudījumu kārtošanu nedēļas laikā pēc iesnieguma iesniegšanas, par ko 2005.gada 26.septembrī plkst. 13:05 telefoniski paziņojis Valērijam B., paskaidrojot, ka 2005.gada 7.oktobrī O.L. jāiesniedz dokumenti Naturalizācijas pārvaldes Valmieras reģionālajā nodaļā.

2005.gada 7.oktobrī O.L. NP Valmieras reģionālajā nodaļā iesniegusi naturalizācijas iesniegumu, pēc tam viņai ticis paziņots, ka uz valodas un zināšanu pārbaudi jāierodas 2005.gada 10.oktobrī.

Valodas prasmes un zināšanu pārbaudes laikā 2005.gada 10.oktobrī Naturalizācijas pārvaldes Valmieras reģionālās nodaļas telpās Valmierā, Rīgas ielā 50 Elmārs K., būdams valsts amatpersona, rīkojoties pretēji dienesta interesēm un pārsniedzot savas nodaļas vadītāja pilnvaras, nepamatoti atstādinājis Naturalizācijas pārvaldes Valmieras reģionālās nodaļas eksaminācijas sektora vecāko referenti, zināšanu pārbaudes komisijas locekli I. K. no valodas prasmes un zināšanu pārbaudes un, neiekļaujot sevi valodas prasmes un zināšanu pārbaudes komisijas sastāvā, nolūkā sniegt O.L. nelikumīgu palīdzību piedalījies pārbaudē, kuras laikā nelikumīgi sniedzis palīdzību LR pilsonības pretendentei O.L. valodas prasmes un zināšanu pārbaudes rakstiskajos un mutiskajos pārbaudījumos, pasakot viņai priekšā pareizās atbildes uz pārbaudē izvirzītajiem jautājumiem, ko viņš kā valsts amatpersona nedrīkstējis darīt.

Tādā veidā Latvijas Republikas pilsonības pretendente O.L. ar Elmāra K. palīdzību valodas prasmes un zināšanu pārbaudi nokārtojusi un ieguvusi tiesības saņemt Latvijas Republikas pilsonību naturalizācijas kārtībā.

Pirmās instances tiesa minētās Jāņa M. noziedzīgās darbības kvalificējusi pēc Krimināllikuma 20.panta otrās, trešās daļas un 323.panta pirmās daļas.

Pirmās instances tiesa minētās Valerija B. darbības kvalificējusi pēc Krimināllikuma 20.panta otrās daļas un 320.panta pirmās daļas.

Pirmās instances tiesa minētās Elmāra K. darbības kvalificējusi pēc Krimināllikuma 320.panta pirmās daļas.

Apsūdzētais Jānis M., būdams valsts amatpersona, Rīgas pašvaldības policijas štāba priekšnieks, izdarījis kukuļa, ko bija saņēmis nodošanai valsts amatpersonai, piesavināšanos.

2005.gada 19.septembrī Rīgas pašvaldības policijas telpās Lomonosova ielā 12a laikā no plkst. 12:00 līdz 14:00 M.S. pēc Jāņa M. ierosinājuma nodevis viņam, Jānim M., naudu (kukuli) Ls 500 tālākai nodošanai Naturalizācijas pārvaldes amatpersonām par to, lai tās ārpus rindas atļautu O.L. kārtot valodas prasmes un zināšanu pārbaudi Naturalizācijas pārvaldes Valmieras reģionālajā nodaļā, kā arī nodrošinātu nelikumīgas palīdzības sniegšanu valodas prasmes un zināšanu pārbaudes laikā.

2005.gada 20.septembrī Rīgas pašvaldības policijas telpās Lomonosova ielā 12a Jānis M. daļu no M.S. saņemtās naudas (kukuļa) Ls 275 nodevis Valērijam B., paskaidrojot, ka Ls 225 pienākas Valērijam B. par kukuļņemšanas organizēšanu, bet Ls 50 jānodod Naturalizācijas pārvaldes Valmieras reģionālās nodaļas vadītājam Elmāram K.

Atlikušo daļu kukuļa – Ls 225 – Jānis M., būdams valsts amatpersona, paturējis sev, tas ir, piesavinājies kukuli, kuru bija saņēmis nodošanai valsts amatpersonai.

Pirmās instances tiesa šādas Jāņa M. noziedzīgās darbības kvalificējusi pēc Krimināllikuma 321.panta otrās daļas.

Apsūdzētais Valērijs B. izdarījis kukuļa, ko bija saņēmis nodošanai valsts amatpersonai, piesavināšanos.

Kad pie minētajiem apstākļiem un norādītajam mērķim Jānis M. bija saņēmis naudu (kukuli) Ls 500 tālākai nodošanai Naturalizācijas pārvaldes amatpersonām un daļu no tās – Ls 225 – bija piesavinājies, viņš no M.S. saņemtās naudas (kukuļa) – Ls 275 2005.gada 20.septembrī Rīgas pašvaldības policijas telpās Lomonosova ielā 12a nodevis kukuļņemšanas organizētājam Valērijam B., darot zināmu, ka nodošanai Elmāram K. no kukuļdevēja viņš ir saņēmis Ls 500. Nododot naudu, Jānis M. paskaidrojis Valērijam B., ka no tās Ls 225 Valērijs B. drīkst paturēt sev, bet Ls 50 jānodod Naturalizācijas pārvaldes Valmieras reģionālās nodaļas vadītājam Elmāram K. – valsts amatpersonai.

Valērijs B. 2005.gada 22.septembrī laikā no plkst. 13:00 līdz 13:30 kā kukuļņemšanas organizētājs uz autoceļa Rīga–Valmiera netālu no Garkalnes nodevis Naturalizācijas pārvaldes Valmieras reģionālās nodaļas vadītājam Elmāram K. Ls 50, bet Ls 225 Valērijs B., zinot, ka kukuļdevējs to nodevis Jānim M. tālākai nodošanai Elmāram K., paturējis sev, tas ir, piesavinājies kukuli, kuru bija saņēmis nodošanai valsts amatpersonai.

Pirmās instances tiesa minētās Valerija B. darbības kvalificējusi pēc Krimināllikuma 321.panta pirmās daļas.

Apsūdzētais Elmārs K., būdams valsts amatpersona, mantkārīgā nolūkā izdarījis tīšas darbības, kas acīmredzami pārsniedz viņam ar likumu piešķirto tiesību un pilnvaru robežas, un šīs viņa darbības radījušas būtisku kaitējumu valsts varai un pārvaldes kārtībai.

Elmārs K., būdams valsts amatpersona – Latvijas Republikas Naturalizācijas pārvaldes Valmieras reģionālās nodaļas vadītājs, zinot Pilsonības likumā paredzētās latviešu valodas prasmes, Latvijas Republikas Satversmes pamatnoteikumu, valsts himnas teksta un Latvijas vēstures zināšanu pārbaudes (turpmāk – valodas prasmes un zināšanu pārbaudes) norises kārtību, kas noteikta ar Latvijas Republikas Tieslietu ministrijas 1999.gada 9.marta instrukciju Nr.2 (2001.gada 31.oktobra instrukcija Nr.1-2/3, 2002.gada 29.aprīļa instrukcija Nr.1-2/2, 2003.gada 10.jūlija instrukcija Nr.1-2/12) "Par latviešu valodas prasmes, Latvijas Republikas Satversmes pamatnoteikumu, valsts himnas teksta un Latvijas vēstures zināšanu pārbaudes organizāciju un pretendenta prasmes un zināšanu vērtēšanu" un Latvijas Republikas Tieslietu ministrijas 1999.gada 9.marta nolikumu nr.1-1/26 (2001.gada 29.oktobra nolikums nr.1-1/464) "Nolikums par latviešu valodas prasmes, Latvijas Republikas Satversmes pamatnoteikumu, valsts himnas teksta un Latvijas vēstures zināšanu pārbaudes komisijām", mantkārīgu tieksmju pamudināts, 2005.gada 10.oktobrī Latvijas Republikas Naturalizācijas pārvaldes Valmieras reģionālās nodaļas telpās Valmierā, Rīgas ielā 50 pirms valodas prasmes un zināšanu pārbaudes sākuma, pārkāpjot Latvijas Republikas Naturalizācijas pārvaldes priekšnieces 1997.gada 16.decembra rīkojuma Nr.256 prasības, acīmredzami pārsniedzot viņam ar likumu piešķirto tiesību un pilnvaru robežas, nolūkā radīt sev iespēju piedalīties valodas prasmes un zināšanu pārbaudes komisijas darbā, kura veikusi O.L. valodas prasmes un zināšanu pārbaudi, lai sniegtu O.L. nelikumīgu palīdzību, nepamatoti atstādinājis Naturalizācijas pārvaldes Valmieras reģionālās nodaļas eksaminācijas sektora vecāko referenti, zināšanu pārbaudes komisijas locekli I.K., kura atradusies savā darba vietā, no valodas prasmes un zināšanu pārbaudes un, neiekļaujot sevi valodas prasmes un zināšanu pārbaudes komisijas sastāvā, piedalījies šīs komisijas darbā.

Pēc valodas prasmes un zināšanu pārbaudes Elmārs K. pretendentu rakstu darbus izlabošanai un zināšanu vērtēšanai aiznesis I.K., kura darbus izlabojusi un devusi tiem novērtējumu, kaut gan pati nav piedalījusies valodas prasmes un zināšanu pārbaudē.

Šo minēto Elmāra K. darbību rezultātā ticis radīts būtisks kaitējums valsts varai un pārvaldes kārtībai vienā no naturalizācijas procesa būtiskākajiem posmiem – valodas prasmes un zināšanu pārbaudē.

Pirmās instances tiesa minēto Elmāra K. nodarījumu kvalificējusi pēc Krimināllikuma 317.panta otrās daļas.

Apsūdzētais Elmārs K., būdams valsts amatpersona, ļaunprātīgi izmantojot dienesta stāvokli pretēji dienesta vajadzībām, mantkārīgā nolūkā apzināti izdarījis tīšas darbības, kuras radījušas būtisku kaitējumu valsts varai un pārvaldes kārtībai.

Elmārs K., būdams valsts amatpersona – Latvijas Republikas Naturalizācijas pārvaldes Valmieras reģionālās nodaļas vadītājs – mantkārīgu tieksmju pamudināts, zinot Pilsonības likumā paredzētās latviešu valodas prasmes, Latvijas Republikas Satversmes pamatnoteikumu, valsts himnas teksta un Latvijas vēstures zināšanu pārbaudes (turpmāk – valodas prasmes un zināšanu pārbaudes) norises kārtību, kas noteikta ar: Latvijas Republikas Ministru kabineta 1999.gada 2.februāra noteikumiem Nr. 33 (2000.gada 29.augusta noteikumi Nr.305, 2001.gada 5.jūnija noteikumi Nr.232, 2001.gada 14.augusta noteikumi Nr.373, 2003.gada 22.aprīļa noteikumi Nr.198, 2004.gada 3.augusta noteikumi Nr.660) "Noteikumi par latviešu valodas prasmes un Latvijas Republikas Satversmes pamatnoteikumu, valsts himnas teksta un Latvijas vēstures zināšanu pārbaudi personām, kuras vēlas iegūt Latvijas pilsonību naturalizācijas kārtībā"; Latvijas Republikas Tieslietu ministrijas 1999.gada 9.marta instrukciju Nr.2 (2001.gada 31.oktobra instrukcija nr.1-2/3, 2002.gada 29.aprīļa instrukcija Nr.1-2/2, 2003.gada 10.jūlija instrukcija Nr.1-2/12) "Par latviešu valodas prasmes, Latvijas Republikas Satversmes pamatnoteikumu, valsts himnas teksta un Latvijas vēstures zināšanu pārbaudes organizāciju un pretendenta prasmes un zināšanu vērtēšanu" un Latvijas Republikas Tieslietu ministrijas 1999.gada 9.marta nolikumu Nr.1-1/26 (2001.gada 29.oktobra nolikums Nr.1-1/464) "Nolikums par latviešu valodas prasmes, Latvijas Republikas Satversmes pamatnoteikumu, valsts himnas teksta un Latvijas vēstures zināšanu pārbaudes komisijām", ļaunprātīgi izmantojot savu dienesta stāvokli, pretēji dienesta interesēm, pārkāpjot noteikto kārtību, par atlīdzību (kukuli) mantkārīgā nolūkā pierakstījis O.L. uz naturalizācijas iesnieguma pieņemšanu Naturalizācijas pārvaldes Valmieras reģionālajā nodaļā.

Valodas prasmes un zināšanu pārbaudes laikā Elmārs K. sniedzis nelikumīgu palīdzību Latvijas Republikas pilsonības pretendentei O.L., kura pietiekamā apjomā nav pārvaldījusi latviešu valodu, pasakot viņai priekšā pareizās atbildes, ko viņš kā valsts amatpersona nav drīkstējis darīt.

Tādā veidā ar valsts amatpersonas Elmāra K. nelikumīgi (par kukuli) sniegto palīdzību Latvijas Republikas pilsonības pretendente O.L. valodas prasmes un zināšanu pārbaudi nokārtojusi, bet Latvijas Republikas pilsonība naturalizācijas kārtībā viņai nav tikusi piešķirta, jo kļuva zināms par kukuļošanas faktu.

Minēto Elmāra K. darbību rezultātā tika pieņemts nelikumīgs valsts pārvaldes iestādes – Latvijas Republikas Naturalizācijas pārvaldes, kurai vienīgajai valstī ir tiesības veikt valodas prasmes un zināšanu pārbaudi personām, kuras vēlas iegūt Latvijas pilsonību naturalizācijas kārtībā – lēmums par O.L. valodas prasmes un zināšanu atbilstību Latvijas Republikas pilsonības pretendenta zināšanu prasībām, kā arī atsevišķām personām ticis radīts maldīgs priekšstats, ka valsts amatpersonām iespējams pieņemt par atlīdzību (kukuli) nelikumīgus lēmumus kādas personas interesēs, tādā veidā diskreditējot Latvijas Republikas Naturalizācijas pārvaldi un tajā strādājošos valsts civildienesta ierēdņus, tādējādi radot būtisku kaitējumu valsts varai un pārvaldes kārtībai vienā no naturalizācijas procesa būtiskākajiem posmiem – valodas prasmes un zināšanu pārbaudē.

Pirmās instances tiesa minētās Elmāra K. noziedzīgās darbības kvalificējusi pēc Krimināllikuma 318.panta otrās daļas.

Par pirmās instances tiesas spriedumu apelācijas protestu bija iesniedzis Ģenerālprokuratūras Sevišķi svarīgu lietu izmeklēšanas nodaļas virsprokurors M.Adlers. Protestā bija lūgts atcelt pirmās instances tiesas spriedumu un noteikt Jānim M., Elmāram K. un Valērijam B. reālus brīvības atņemšanas sodus viņiem inkriminēto noziegumu sankciju robežās bez mantas konfiskācijas.

Ar Augstākās tiesas Krimināllietu tiesu palātas 2008.gada 28.aprīļa spriedumu ticis atcelts pirmās instances tiesas spriedums daļā par Jānim M., Elmāram K. un Valērijam B. noteiktajiem sodiem.

Šajā daļā apelācijas instances tiesa taisījusi jaunu spriedumu.

Apelācijas instances tiesa apsūdzētajam Jānim M. noteikusi šādus sodus: pēc Krimināllikuma 20.panta otrās, trešās daļas un 323.panta pirmās daļas brīvības atņemšanu uz vienu gadu un sešiem mēnešiem; pēc Krimināllikuma 321.panta otrās daļas brīvības atņemšanu uz vienu gadu.

Saskaņā ar Krimināllikuma 50.panta pirmo daļu, ietverot vieglāko sodu smagākajā, galīgais sods Jānim M. noteikts brīvības atņemšana uz vienu gadu un sešiem mēnešiem.

Apelācijas instances tiesa apsūdzētajam Elmāram K. noteikusi šādus sodus: pēc Krimināllikuma 320.panta pirmās daļas brīvības atņemšanu uz vienu gadu; pēc Krimināllikuma 317.panta otrās daļas naudas sodu 10 minimālo mēnešalgu apmērā – 1600 latus, atņemot tiesības trīs gadus ieņemt amatus valsts institūciju dienestā; pēc Krimināllikuma 318.panta otrās daļas – naudas sodu 5 minimālo mēnešalgu apmērā – 800 latus, atņemot tiesības trīs gadus ieņemt amatus valsts institūciju dienestā.

Saskaņā ar Krimināllikuma 50.panta pirmo daļu galīgais sods Elmāram K. noteikts viens gads brīvības atņemšanas un naudas sods, saskaitot minimālo mēnešalgu apmērus, 15 minimālās mēnešalgas –

2400 lati, atņemot tiesības trīs gadus ieņemt amatus valsts institūciju dienestā.

Apelācijas instances tiesa apsūdzētajam Valērijam B. noteikusi šādus sodus: pēc Krimināllikuma 20.panta otrās daļas un 320.panta pirmās daļas brīvības atņemšanu uz vienu gadu; pēc Krimināllikuma 321.panta pirmās daļas naudas sodu 15 minimālo mēnešalgu apmērā – 2400 latus.

Saskaņā ar Krimināllikuma 50.panta pirmo daļu un 52.panta otro daļu galīgais sods Valērijam B. noteikts brīvības atņemšana uz vienu gadu un naudas sods 15 minimālo mēnešalgu apmērā – 2400 lati.

Pārējā daļā pirmās instances tiesas spriedums atstāts bez grozījumiem.

Par apelācijas instances tiesas spriedumu kasācijas sūdzības iesnieguši apsūdzētie Jānis M., Valērijs B. un viņu aizstāvis zvērināts advokāts V.Jakobijs, apsūdzētā Elmāra K. aizstāvis zvērināts advokāts S.Vārpiņš.

Apsūdzēto Jāņa M. un Valērija B. aizstāvis zvērināts advokāts V.Jakobijs kasācijas sūdzībā lūdzis atcelt apelācijas instances tiesas spriedumu un lietu nosūtīt jaunai izskatīšanai tai pašai apelācijas instances tiesai citā tiesas sastāvā.

Kasācijas sūdzībā norādīts, ka apelācijas instances tiesa, izskatot lietu, neesot ievērojusi Kriminālprocesa likuma normas un Krimināllikuma Vispārīgās daļas normas.

Kasācijas sūdzībā norādīts, ka apelācijas instances tiesa, pieņemot izskatīšanai un izskatot Sevišķi svarīgu lietu izmeklēšanas nodaļas virsprokurora apelācijas protestu, neesot ievērojusi Kriminālprocesa likuma 42.panta otrās daļas, 46.panta otrās daļas 3. un 9. punkta nosacījumus. Tā kā valsts apsūdzības uzturētājs par pirmās instances tiesas spriedumu apelācijas protestu neiesniedzis, bet to iesniedzis nodaļas virsprokurors, tad virsprokuroram ar norīkojumu bijis jāuzdod protestu uzturēt citam prokuroram vai arī pašam jāpiedalās apelācijas instances tiesas sēdē. Šīs likuma prasības virsprokurors neievērojis, tādēļ ticis pieteikts lūgums izbeigt apelācijas tiesvedību.

Apelācijas instances tiesa pieteikto lūgumu pēc būtības neizlēmusi. Bez tam apelācijas instances tiesa neievērojusi Kriminālprocesa likuma 473.panta otrās daļas 1.punktu, ka šāds lēmums jāpieņem apspriežu istabā.

Kasācijas sūdzībā aizstāvis norādījis arī uz to, ka apelācijas instances tiesa, nosakot Valērijam B. sodu, neizvērtējusi Krimināllikuma 47.panta pirmās daļas 1.punktā minēto atbildību mīkstinošo apstākli, jo Valērijs B. aktīvi veicinājis nozieguma atklāšanu. Apelācijas instances tiesa atbilstoši Krimināllikuma 47.panta otrai daļai pie soda noteikšanas neņēmusi vērā, ka Valērijam B. aprūpē ir smagi slima sieva, kurai nepieciešama pastāvīga uzraudzība. Apelācijas instances tiesa

neizvērtējusi Krimināllikuma 55.panta nosacījumu piemērošanas iespēju Valērijam B. nosakāmajam sodam.

Attiecībā uz Jānim M. nosakāmo sodu apelācijas instances tiesa neizvērtējusi saskaņā ar Krimināllikuma 47.panta otrās daļas nosacījumiem Jāņa M. smago veselības stāvokli un sarežģītos ģimenes apstākļus sakarā ar 80 gadus vecā un slimā tēva aprūpēšanu.

Ievērojot minēto, kā norādīts kasācijas sūdzībā, apelācijas instances tiesas spriedumu nevarot atzīt kā atbilstošu Kriminālprocesa likuma 511.pantam.

Apsūdzētais Jānis M. iesniedzis kasācijas sūdzību ar analoģiskiem motīviem, norādījis, ka apelācijas instances tiesas spriedums daļā par viņam noteikto sodu neatbilstot Kriminālprocesa likuma 511.pantam, jo tas neesot tiesisks un pamatots.

Apsūdzētais Valērijs B. iesniedzis kasācijas sūdzību analoģisku sava aizstāvja kasācijas sūdzībai, lūdzis apelācijas instances tiesas spriedumu atcelt, bet lietu nosūtīt jaunai izskatīšanai tai pašai apelācijas instances tiesai citā tiesas sastāvā.

Apsūdzētā Elmāra K. aizstāvis zvērināts advokāts S.Vārpiņš kasācijas sūdzībā lūdzis atcelt apelācijas instances tiesas spriedumu un lietu nodot jaunai izskatīšanai.

Kasācijas sūdzībā norādīts, ka apelācijas instances tiesa pieļāvusi būtiskus materiālo un procesuālo normu pārkāpumus, kas noveduši pie lietas nepareizas izspriešanas.

Izskatot lietu, apelācijas instances tiesa pieļāvusi Kriminālprocesa likuma 46.panta pārkāpumu.

Konkrētajā lietā apelācijas protestu iesniegusi nevis prokurore V.Zaļūksne, kura uzturējusi apsūdzību pirmās instances tiesā, bet Ģenerālprokuratūras Sevišķi svarīgu lietu izmeklēšanas nodaļas virsprokurors M.Adlers.

Aizstāvība šādu virsprokurora rīcību uzskatījusi par Kriminālprocesa likuma normām neatbilstošu, sakarā ar ko lūgusi virsprokurora protestu atstāt bez izskatīšanas.

Šādā situācijā, kā norādīts kasācijas sūdzībā, virsprokuroram kā amatā augstākam prokuroram, ja viņš nepievienojies apsūdzības uzturētājas prokurores pozīcijai, bijis nepieciešams viņu kā apsūdzības uzturētāju nomainīt vai arī pašam stāties viņas vietā. Virsprokurors faktiski stājies prokurores vietā, tad saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 46.panta otrās daļas 9.punktu dalību apelācijas instances tiesā vajadzējis uzdot citam prokuroram vai arī tiesā piedalīties pašam.

Kasācijas sūdzībā uzsvērts, ka Kriminālprocesa likuma 46.pantā minētais amatā augstāka prokurora pienākumu un tiesību uzskaitījums esot izsmeļošs.

Vienlaikus, kā norādījis aizstāvis kasācijas sūdzībā, konkrētajā situācijā neticis ievērots Prokuratūras likuma 6.panta ceturtā daļā

noteiktais, ka amatā augstāks prokurors ir tiesīgs pieņemt savā lietvedībā jebkuru lietu, bet nav tiesīgs prokuroram uzdot veikt darbības pret viņa pārliecību.

Savukārt apelācijas instances tiesa konkrētajā lietā pieļāvusi Kriminālprocesa likuma 527.panta otrās daļas 1. un 2.punkta, kā arī Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas 6.panta pārkāpumu. Tas izpaudies tādējādi, ka apelācijas instances tiesa izveidojušos likumam neatbilstošo situāciju savā nolēmumā neanalizējusi.

Bez tam aizstāvības pieteikto lūgumu par apelācijas tiesvedības izbeigšanu apelācijas instances tiesa neizlēmusi pēc būtības, tā pārkāpjot Kriminālprocesa likuma 496.panta otro daļu.

Bez tam, kā norādīts kasācijas sūdzībā, apelācijas instances tiesa pieļāvusi būtiskus materiālo tiesību normu pārkāpumus, kas izpaudušies Krimināllikuma 5.panta pirmās un trešās daļas neievērošanā.

Krimināllikuma 5.panta pirmā daļa paredzot, ka nodarījuma noziedzību un sodāmību nosaka likums, kas bijis spēkā šā nodarījuma izdarīšanas laikā.

Minētais nosacījums attiecināms arī uz Krimināllikuma normu sankcijās paredzēto sodu, arī naudas sodu.

Uzsvērts, ka Ministru kabineta noteikumi Nr. 592 “Noteikumi par minimālo mēneša darba algu un minimālo stundas tarifa likmi”, ar ko minimālā mēnešalga noteikta 160 latu apmērā, stājušies spēkā ar 2008.gada 1.janvāri.

Tā kā noziedzīgā nodarījuma izdarīšanas brīdī norādītie Ministru kabineta noteikumi spēkā nebijuši, Elmāram K. naudas soda apmērs noteikts nepareizi.

Kasācijas sūdzības nobeigumā norādīts, ka, nosakot sodu Elmāram K., apelācijas instances tiesa neievērojusi Krimināllikuma 35. un 46.panta nosacījumus, neapsvērusi iespēju Elmāram K. noteiktajam sodam piemērot Krimināllikuma 55.panta nosacījumus.

Izskatījis kriminālietas materiālus, apsvēris kasācijas sūdzību motīvus, izlemjot lietu Kriminālprocesa likuma 585.panta kārtībā, Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments neatrod likumīga pamata apelācijas instances tiesas sprieduma atcelšanai vai grozīšanai.

Senāta Krimināllietu departaments par nepamatotām uz likumu uzskata norādes apsūdzēto un viņu aizstāvju kasācijas sūdzībās par to, ka apelācijas instances tiesa, izskatot lietu sakarā ar prokurora apelācijas protestu, neesot ievērojusi Kriminālprocesa likuma 42. un 46.pantā noteikto par prokurora tiesībām un pienākumiem konkrētajā kriminālprocesā.

Senāta Krimināllietu departaments atrod, ka Ģenerālprokuratūras Sevišķi svarīgu lietu izmeklēšanas nodaļas virsprokurors M.Adlers, pārsūdzēšanas termiņā iesniedzot apelācijas protestu konkrētajā lietā, ir rīkojies savas kompetences ietvaros.

Kriminālprocesa likuma 42.panta otrajā daļā noteikts, ka valsts apsūdzību apelācijas instances tiesā uztur pēc iespējas tas pats prokurors, kas to uzturējis pirmās instances tiesā.

No kriminālllietas materiāliem ir redzams, ka pirmās instances tiesā valsts apsūdzību uzturējusi prokurore V.Zaļūksne, kura lūgusi apsūdzētajiem noteikt reālus brīvības atņemšanas sodus.

Sakarā ar to, ka prokurore V.Zaļūksne, iestājoties protesta iesniegšanas termiņam, neatradusies Rīgā, apelācijas protestu iesniedzis amatā augstāks prokurors – Ģenerālprokuratūras Sevišķi svarīgu lietu izmeklēšanas nodaļas virsprokurors M.Adlers.

Tiesības iesniegt apelācijas protestu amatā augstākam prokuroram paredz Kriminālprocesa likuma 551.panta piektās daļas nosacījumi.

No lietai pievienotā norīkojuma redzams, ka virsprokurors M.Adlers 2008.gada 28.aprīlī norīkojis prokurori V.Zaļūksni uzturēt viņa apelācijas protestu tiesā.

Bez tam Senāta Kriminālllietu departaments neatrod, ka virsprokurors, uzdodot uzturēt savu protestu apelācijas instances tiesā prokurorei V.Zaļūksnei, nebūtu ievērojis Prokuratūras likuma 6.panta ceturto daļu, kur noteikts, ka amatā augstāks prokurors nav tiesīgs uzdot prokuroram veikt darbības pret viņa pārliecību.

No pirmās instances tiesas sēdes protokola izriet, ka prokurore V.Zaļūksne lūgusi visiem apsūdzētajiem konkrētajā lietā noteikt galīgo sodu reālas brīvības atņemšanas veidā.

Ievērojot minēto, Senāta Kriminālllietu departaments atzīst, ka virsprokurors M.Adlers un prokurore V.Zaļūksne konkrētajā lietā ievērojuši Kriminālprocesa likuma un Prokuratūras likuma prasības.

Senāta Kriminālllietu departaments par nepamatotu atzīst norādi kasācijas sūdzībās, ka apelācijas instances tiesa, izskatot lietu un izlemjot pieteiktos lūgumus par apelācijas tiesvedības izbeigšanu, esot pārkāpusi Kriminālprocesa likuma 473.pantā noteikto.

Minētā Kriminālprocesa likuma norma paredz tiesai apspriežu istabā pieņemt lēmumu par procesa izbeigšanu, nevis par apelācijas tiesvedības izbeigšanu.

Apsūdzēto un viņu aizstāvju kasācijas sūdzībās norādīts, ka apelācijas instances tiesa pie soda noteikšanas apsūdzētajiem neesot pilnā mērā ņēmusi vērā viņu atbildību mīkstinošos apstākļus, tā pārkāpjot Kriminālllikuma 35.panta otrās daļas, 46.panta noteikumus.

Senāta Kriminālllietu departaments atzīmē, ka apelācijas instances tiesa, nosakot sodu Jānim M., Elmāram K. un Valērijam B., ir ņēmusi vērā izdarītā nozieguma raksturu un radīto kaitējumu, vainīgo personības, viņu atbildību mīkstinošus apstākļus.

Kasācijas instances tiesa uzskata, ka apelācijas instances tiesa spriedumā pamatoti norādījusi, ka nav pamata visiem trim apsūdzētajiem viņiem nosakāmajam sodam piemērot Kriminālllikuma

49.panta pirmās daļas nosacījumus, jo viņiem nav konstatēti vairāki atbildību mīkstinoši apstākļi.

Bez tam Senāta Kriminālllietu departaments atzīmē, ka atbilstoši Augstākās tiesas Senāta Kriminālllietu departamenta un Kriminālllietu tiesu palātas kopsapulces 2008.gada 1.jūlija lēmuma 21.panta rekomendācijai "gadījumā, kad konstatēti divi vai vairāki atbildību mīkstinošie apstākļi un nav konstatēti atbildību pastiprinošie apstākļi, Kriminālllikuma 49.pants obligāti nav jāpiemēro, jo likums to nenosaka. Kriminālllikuma 49.pants piemērojams tikai īpašos gadījumos, ja tiesa konstatē, ka Kriminālllikuma panta sankcijā paredzētā minimālā soda vai obligātā papildsoda piemērošana nebūs taisnīga un ir pārāk barga, ievērojot izdarītā nodarījuma raksturu un apsūdzētā personību," apsūdzētajiem noteikts pamatots un taisnīgs sods.

Nepamatots ir apsūdzētā Elmāra K. aizstāvja kasācijas sūdzībā izteiktais viedoklis, ka, nosakot Elmāram K. pēc Kriminālllikuma 317.panta otrās daļas un 318.panta otrās daļas naudas sodu, tiesa neievērojusi Kriminālllikuma 5.panta pirmās un trešās daļas nosacījumus.

Šajā sakarā kasācijas instances tiesa atzīmē, ka atbilstoši Kriminālllikuma 41.panta otrajai daļai naudas sods nosakāms no vienas līdz divsimt Latvijas Republikā noteikto minimālo mēnešalgu apmērā sprieduma taisīšanas brīdī.

Minimālo mēnešalgas apmēru nosaka ar administratīvu aktu – atbilstošiem Ministru kabineta noteikumiem, uz ko neattiecas Kriminālllikuma 5.panta nosacījumi.

Apelācijas instances tiesa spriedumā motivējusi, kādēļ Elmāram K. nosakāmajam sodam nav piemērojami Kriminālllikuma 55.panta nosacījumi.

Tā kā apelācijas instances tiesas spriedums ir pamatots, likumīgs un taisnīgs, tas atstājams bez grozījumiem.

Pamatojoties uz teikto, vadoties pēc Kriminālprocesa likuma 585., 587.panta, Augstākās tiesas Senāta Kriminālllietu departaments

n o l ē m a

Augstākās tiesas Kriminālllietu tiesu palātas 2008.gada 28.aprīļa spriedumu atstāt bez grozījumiem, bet kasācijas sūdzības noraidīt.

Lēmums nav pārsūdzams.

Krimināllikuma 47.panta pirmās daļas 2.punktā paredzētā atbildību mīkstinošā apstākļa izpratne

Krimināllikuma 47.panta pirmās daļas 2.punktā paredzētā aktīvā rīcība, veicinot noziedzīga nodarījuma atklāšanu un izmeklēšanu, var izpausties tādējādi, ka vainīgais sniedz pirmstiesas izmeklēšanas iestādēm informāciju, kura tām nebija zināma (Krimināllikuma 47.panta pirmās daļas 2.punkts).

Rīgā, 2008.gada 18.augustā Lieta Nr.SKK-461/08

L Ē M U M S

Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments šādā sastāvā:

senatore referente V.Eilande,
senators P.Dzalbe,
senators A.Freibergs

izskatīja rakstveida procesā krimināllietu sakarā ar apsūdzētā Dmitrija L. iesniegto kasācijas sūdzību par Augstākās tiesas Krimināllietu tiesu palātas 2008.gada 27.maija lēmumu un

k o n s t a t ē j a

Ar Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2007.gada 21.septembra spriedumu

Dmitrijs L., (..), atzīts par vainīgu un sodīts pēc Krimināllikuma 160.panta trešās daļas ar brīvības atņemšanu uz pieciem gadiem, pēc Krimināllikuma 162.panta otrās daļas ar brīvības atņemšanu uz diviem gadiem.

Saskaņā ar Krimināllikuma 50.panta pirmo daļu, pilnībā ietverot vieglāko sodu smagākajā, galīgais sods noteikts brīvības atņemšana uz pieciem gadiem.

Ar Augstākās tiesas Krimināllietu tiesu palātas 2008.gada 27.maija lēmumu Rīgas apgabaltiesas 2007.gada 21.septembra spriedums atstāts negrozīts.

Dmitrijs L. atzīts par vainīgu un sodīts pēc Krimināllikuma 160.panta trešās daļas par to, ka viņš atkārtoti apmierināja dzimumtieksmi pretdabiskā veidā ar mazgadīgo, izmantojot personas bezpalīdzības stāvokli.

Būdams Karīnas L. patēvs, no kura cietusī ir materiāli un psiholoģiski atkarīga, Dmitrijs L. 2000.gada septembrī un oktobrī, precīzi nenoskaidrotos datumos, kopumā 6 reizes mēneša laikā, atkārtoti lika mazgadīgai Karīnai L., dzimušai 1993.gadā, kura savas mazgadības dēļ nevarēja saprast ar viņu izdarīto darbību raksturu un nozīmi, paņemt mutē savu dzimumlocekli, tādējādi apmierinot dzimumtieksmi

pretdabiskā veidā un noziedzīgo darbību rezultātā apdraudot mazgadīgās cietušās dzimumneaizskaramību, traumējot normālu fizisku un garīgu attīstību.

Bez tam Dmitrijs L. atzīts par vainīgu un sodīts pēc Krimināllikuma 162.panta otrās daļas par to, ka viņš, būdams pilngadīgs, izdarīja netiklas darbības ar mazgadīgo.

Dmitrijs L. 2000.gada rudenī, precīzi nenoskaidrotos datumos, trīs reizes apmierināja savu dzimumtieksmi, izdarot netiklas darbības ar mazgadīgo Karīnu L., dzimušu 1993.gadā, būdams viņas patēvs, no kura cietusī ir materiālā un psiholoģiskā atkarībā. Tādējādi Dmitrijs L. atkārtoti izraisīja sevī dzimuminstinktu un paveda netiklībā cietušo, apdraudot viņas normālu dzimumattīstību un tikumību.

Kasācijas sūdzību iesniedzis apsūdzētais Dmitrijs L., kurā lūdz atcelt apelācijas instances tiesas spriedumu daļā par viņam noteikto sodu, piemērot Krimināllikuma 49.panta nosacījumus un noteikt viņam mazāku brīvības atņemšanas sodu.

Apsūdzētais norāda, ka tiesa neesot ņēmusi vērā faktu, ka viņš labprātīgi ieradies policijā un vaļsirdīgi atzinies, kas liecina par viņa nožēlu. Viņš esot sadarbojies pirmstiesas procesa laikā.

Kasators norāda, ka cietušās likumiskā pārstāve Līga L. un cietusī Karīna L. pirmstiesas izmeklēšanā un pirmās instances tiesā lūgušas nesodīt apsūdzēto ar reālu brīvības atņemšanas sodu. Pirmās instances tiesā prokurors esot lūdzis vieglāku sodu, taču tiesa neesot atradusi par iespējamu piemērot Krimināllikuma 49.panta nosacījumus.

Apelācijas instances tiesa esot notikusi bez cietušās un viņas likumiskās pārstāves klātbūtnes, kaut gan pārstāve bija vērsusies telefoniski divas reizes tiesas kancelejā, kā arī nosūtījusi vēstuli no Anglijas ar lūgumu atlikt apelācijas instances tiesas sēdi. Šādu lūgumu bija izteicis arī apsūdzētais un viņa aizstāvis.

Apsūdzētais uzskata, ka apelācijas instances tiesa ir pieļāvusi Kriminālprocesa likuma 575.panta trešajā daļā paredzēto pārkāpumu.

Apsvēris kasācijas sūdzības motīvus un pārbaudījis lietas materiālus, Senāta Krimināllietu departaments atzīst, ka sūdzības apmierināšanai nav pamata.

Senāta Krimināllietu departaments konstatē, ka gan pirmās instances tiesa, nosakot sodu apsūdzētajam, gan apelācijas instances tiesa, atstājot negrozītu noteikto sodu, ir ievērojusi Krimināllikuma 35. un 46.pantā minētos nosacījumus.

Apsūdzētais un viņa aizstāvis jau apelācijas sūdzībās bija lūguši tiesu atcelt spriedumu daļā par apsūdzētajam piemēroto sodu un taisīt šajā daļā jaunu spriedumu, piemērojot Krimināllikuma 49. un 55.panta nosacījumus. Apelācijas sūdzībās bija norādīts arī uz to, ka apsūdzētais esot aktīvi sadarbojies ar tiesībsargājošajām iestādēm, kā arī uz to, ka tiesa neesot pietiekami ņēmusi vērā cietušās un viņas likumiskās

pārstāves viedokli par apsūdzētajam piemērojamo sodu. Šos pašus argumentus apsūdzētais minējis arī kasācijas sūdzībā, taču tiem savu vērtējumu jau devusi apelācijas instances tiesa.

Apelācijas instances tiesa pamatoti konstatējusi, ka "pirmās instances tiesas spriedums ir tiesisks un pamatots, un apelācijas instances tiesas sēdē netika iegūti jauni pierādījumi, kas būtu par pamatu pirmās instances tiesas secinājumu pārvērtēšanai."

Saskaņā ar Krimināllikuma 47.panta otro daļu pirmās instances tiesa par apsūdzētā atbildību mīkstinošu apstākli atzinusi to, ka viņš ir vaļsirdīgi atzinis savu vainu un nožēlojis izdarīto. Šo apstākli atzinusi arī apelācijas instances tiesa. Papildus apelācijas instances tiesa pamatoti konstatējusi, ka nepastāv citi apsūdzētā atbildību mīkstinoši apstākļi, tā kā "Dmitrija L. savas vainas atzīšanu un izdarītā nožēlu nevar vienlaicīgi atzīt par Krimināllikuma 47.panta pirmās daļas 2.punktā paredzēto atbildību mīkstinošo apstākli, jo apsūdzētais nav sniedzis pirmstiesas izmeklēšanas orgāniem informāciju, kas tiem nebija zināma." Šāda atziņa arī pausta krimināltiesību teorijā, atzīstot, ka aktīva rīcība, veicinot noziedzīga nodarījuma atklāšanu un izmeklēšanu var izpausties tādējādi, ka vainīgais sniedz pirmstiesas izmeklēšanas iestādēm informāciju, kura tām nebija zināma (sk., piemēram, Krastiņš U., Liholaja V., Niedre A. Krimināllikuma zinātniski praktiskais komentārs. Vispārīgā daļa, 1.grām., Rīga, Firma "AFS", 2007, 167.lpp).

Ne pirmās, ne apelācijas instances tiesa neatrada par iespējamu piemērot apsūdzētajam Dmitrijam L. sodu, kas nebūtu saistīts ar reālu brīvības atņemšanu. Apelācijas instances tiesa, ņemot vērā izdarītā noziedzīgā nodarījuma raksturu un nodarīto kaitējumu, to, ka lietā nav konstatēti vairāki Dmitrija L. atbildību mīkstinoši apstākļi, neatrada pamatu Dmitrija L. soda samazināšanai, nosakot to zemāku par panta sankcijā paredzēto minimālo sodu. Saskaņā ar Krimināllikuma 49.panta pirmo daļu šā panta nosacījumu piemērošanai nepieciešams konstatēt vairākus atbildību mīkstinošus apstākļus. Abu instanču tiesas konstatēja, ka pastāv tikai viens atbildību mīkstinošs apstāklis. Bez tam pat vairāku atbildību mīkstinošu apstākļu esamība pati par sevi vien neuzliek tiesai pienākumu noteikt vieglāku sodu nekā panta sankcijā paredzētais minimālais.

Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 506.pantu prokurors apsūdzības runā tiesas debatēs analizē pierādījumus par apsūdzētās personas vainu un izsaka viedokli par apsūdzētajam piemērojamā soda veidu un mēru. Saskaņā ar minētā panta otro daļu arī cietušais tiesas debatēs var izteikties par apsūdzētajam piemērojamo sodu. Cietušās likumiskā pārstāve ir izmantojusi šīs savas likumā paredzētās tiesības. Savukārt tiesa, izvērtējot lietā esošos pierādījumus, var nepiekrist kriminālprocesā iesaistīto personu viedoklim daļā par piespriežamo sodu un noteikt apsūdzētajam citu soda veidu vai mēru, to motivējot.

Nav pamatots apsūdzētā viedoklis, ka tiesai vajadzēja atlikt lietas izskatīšanu, jo to lūdza gan cietušās pārstāve, gan apsūdzētais. Apelācijas instances tiesas sēdē tika lemts jautājums par tiesas sēdes atlikšanu sakarā ar cietušās pārstāves neierašanos. Lietā ir pievienota telefonogramma, no kuras izriet, ka cietušās pārstāve ir atteikusies no nodoma ierasties uz apelācijas instances tiesas sēdi. Tiesa konstatējusi, ka nav saņemti citi viņas iesniegumi par tiesas sēdes atlikšanu, līdz ar to tiesa pamatoti secinājusi, ka nav apmierināms apsūdzētā lūgums atlikt lietas izskatīšanu.

Senāta Krimināllietu departaments nekonstatē arī nekādus citus Krimināllikuma pārkāpumus vai Kriminālprocesa likuma būtiskus pārkāpumus lietā, kas varētu būt par pamatu apelācijas instances tiesas lēmuma atcelšanai.

Ņemot vērā iepriekšminēto, vadoties no Kriminālprocesa likuma 585., 587.panta, Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments

n o l ē m a

Augstākās tiesas Krimināllietu tiesu palātas 2008.gada 27.maija lēmumu atstāt negrozītu, bet apsūdzētā Dmitrija L. kasācijas sūdzību noraidīt.

Lēmums nav pārsūdzams.

Nosacītas notiesāšanas piemērošana

Nosakot sodu brīvības atņemšanas, aresta, piespiedu darba vai naudas soda veidā, tiesa, ņemot vērā izdarītā noziedzīgā nodarījuma raksturu un radīto kaitējumu, vainīgā personību un citus lietas apstākļus, iegūst pārliecību, ka vainīgais, sodu neizciešot, turpmāk neizdarīs likumpārkāpumus, tā vainīgo var notiesāt nosacīti.

Likums nepārprotami uzskaita apstākļus, kas jāņem vērā, piemērojot nosacītu notiesāšanu.

Tiesai nav tiesību ignorēt kādu no likumā norādītajiem apstākļiem (Kriminālliikuma 55.panta pirmā daļa).

Rīgā, 2008.gada 21.augustā Lieta Nr.SKK-478/08

L Ē M U M S

Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Kriminālliietu departaments šādā sastāvā:

senators referents P. Dzalbe,
senators A. Freibergs,
senators V. Čiževskis

izskatīja lietu rakstveida procesā sakarā ar cietušā Edgara K. kasācijas sūdzību par Vidzemes apgabaltiesas Kriminālliietu tiesas kolēģijas 2008.gada 12.jūnija lēmumu un

k o n s t a t ē j a

Ar Madonas rajona tiesas 2007.gada 29.novembra spriedumu Ritvars G., (..), atzīts par vainīgu noziedzīgu nodarījumu izdarīšanā, kas paredzēti Kriminālliikuma 260.panta trešajā daļā, 262.panta otrajā daļā, un sodīts pēc Kriminālliikuma 260.panta trešās daļas ar brīvības atņemšanu uz pieciem gadiem, atņemot transportlīdzekļa vadīšanas tiesības uz četriem gadiem, konfiscējot automašīnu *Audi* 80 ar valsts reģistrācijas numuru FA 8201, pēc Kriminālliikuma 262.panta otrās daļas ar brīvības atņemšanu uz deviņiem mēnešiem, atņemot transportlīdzekļa vadīšanas tiesības uz diviem gadiem, konfiscējot automašīnu *Audi* 80 ar valsts reģistrācijas numuru FA 8201. Saskaņā ar Kriminālliikuma 50.panta pirmo daļu galīgais sods pēc noziedzīgo nodarījumu kopības noteikts brīvības atņemšana uz pieciem gadiem, atņemot transportlīdzekļa vadīšanas tiesības uz četriem gadiem, konfiscējot automašīnu Audi 80 ar valsts reģistrācijas numuru FA 8201, t. i., ietverot vieglāko sodu smagākajā. Saskaņā ar Kriminālliikuma 55.pantu Ritvars G. ar brīvības atņemšanas sodu notiesāts nosacīti ar pārbaudes laiku uz trim gadiem un uzlikts par pienākumu pārbaudes laikā piedalīties probācijas programmā.

Ar Vidzemes apgabaltiesas Kriminālliietu tiesas kolēģijas 2008.gada 12.jūnija lēmumu Madonas rajona tiesas 2007.gada 29.novembra spriedums atstāts negrozīts.

Saskaņā ar tiesas spriedumu Ritvars G. atzīts par vainīgu un sodīts par to, ka viņš, vadot transportlīdzekli, pārkāpis ceļu satiksmes noteikumus, kā rezultātā cietušajam nodarīts smags miesas bojājums un izraisīta cilvēka nāve, kas izdarīts alkohola ietekmē, kā arī vadījis transporta līdzekli bez transportlīdzekļa vadīšanas tiesībām, būdams alkohola ietekmē.

2007.gada 2.augustā ap plkst. 4:40 Ritvars G. vadījis automašīnu *Audi* 80, valsts reģistrācijas numurs FA 8201, Madonas rajona Sarkaņu pagastā pa autoceļu Madona–Gulbene 8.kilometrā virzienā uz Madonu bez transportlīdzekļa vadīšanas tiesībām, kuras noteiktā kārtībā nebija iegūtas, būdams alkohola ietekmē (alkohola koncentrācija asinīs 0,99 promiles), ar ātrumu ne mazāku kā 100 km/h. Ritvars G. neizvēlējies pareizo braukšanas ātrumu atbilstoši ceļa un laika apstākļiem (ceļa posms ar līkumu un migla), kā rezultātā netika galā ar automobiļa vadību, iebrauca ceļa kreisajā pusē, notiekot sānslīdei, automašīna nobraukusi no ceļa braucamās daļas, apgāzusies uz jumta un iekritusi ūdenī Biksēres dīķī. Ritvars G. pārkāpis Ceļu satiksmes noteikumu 3., 4.punktu, 39.1.1.punktu, 112.punktu, 115.1.punktu, un ceļu satiksmes negadījuma rezultātā automašīnas pasažieris Rihards D. guvis smagus miesas bojājumus, kas bīstami dzīvībai, kā arī no noslīkšanas ūdenī izraisīta pasažiera Oskara K. nāve.

Ritvara G. darbības kvalificētas pēc Kriminālliikuma 260.panta trešās daļas un 262.panta otrās daļas.

Cietušais Edgars K. iesniedzis kasācijas sūdzību, kurā lūdz grozīt apelācijas instances tiesas lēmumu un nepiemērot Ritvaram G. Kriminālliikuma 55.pantu.

Cietušais Edgars K. uzskata, ka tiesa esot pieļāvusi Kriminālprocesa likuma 574.panta 1.punktā un 575.panta trešajā daļā paredzētos pārkāpumus.

Apelācijas instances tiesas lēmuma ievaddaļā esot norādīts tikai tas, ka kriminālliieta skatīta sakarā ar cietušā apelācijas sūdzību, bet neesot norādīti cietušā dati, šajā Kriminālliietā par cietušajiem atzītas divas personas. Tas esot Kriminālprocesa likuma 564.panta otrās daļas pārkāpums. Bez tam apelācijas instances tiesas lēmums neatbilstot Kriminālprocesa likuma 564.panta ceturtās daļas noteikumiem. Apelācijas instances tiesā veikta apsūdzētā tiesu medicīniskā ekspertīze, un tās atzinumā norādīts, ka Ritvars G. varējis sniegt medicīnisko palīdzību autoavārijā cietušajiem. Tomēr apelācijas instances tiesa lēmumā nav izvērtējusi ekspertīzes atzinumu, kas apstiprinot to, ka Ritvars G. rīkojies cietsirdīgi un bezatbildīgi. Apelācijas instances tiesa tendenciozi noraidījusi visus apelācijas sūdzībā izvirzītos

argumentus bez to pilnīgas izvērtēšanas un izteikto lūgumu izpildes. Apelācijas sūdzībā bijis izteikts lūgums pārbaudīt visus lietas materiālus, tai skaitā liecinieku liecības, ekspertīzes slēdzienus, notikuma vietas apskates protokolus, no kuriem secināms, ka Ritvara G. rīcība bijusi augstākā mērā bezatbildīga un viņa izdarītais noziedzīgais nodarījums radījis smagas sekas, un līdz ar to pirmās instances tiesas noteiktais sods pēc bardzības neatbilst izdarītajam noziedzīgajam nodarījumam. Tomēr tiesas procesā tikusi veikta tikai daļēja pierādījumu pārbaude un neesot izskatīti visi lietas materiāli. Apelācijas instances tiesa lēmumā neprecīzi norādījusi cietušā Riharda D. liecības par to, ka Ritvars G. izvilcis viņu no automašīnas. Rihards D. liecinājis, ka viņš neatceroties, kā izkļuvis no automašīnas, par Ritvara G. sniegto palīdzību viņam izstāstījušas citas personas. Tajā pašā laikā tiesa neesot vērtējusi faktu, kāpēc Ritvars G. nav palīdzējis otram cietušajam. Liecinieka V.B. liecības par to, ka cietušo Oskaru K. neesot bijis iespējams glābt bez speciālas tehnikas, tiesa neesot vērtējusi saistībā ar Oskara K. tiesu medicīniskās ekspertīzes atzinumu par konstatētajiem miesas bojājumiem. Bez tam tiesa neesot ņēmusi vērā to, ka automašīnas vadītāja pienākums ir izsaukt glābšanas dienestu. Ritvars G. bijis spējīgs apturēt garām braucošo automašīnu un nokļūt līdz mājām, kur par viņa veselības stāvokli parūpējušies piederīgie, tāpēc neesot saprotams tas, ka Ritvars G. nebija spējīgs izsaukt glābšanas dienestu. Tiesa lēmumā nepamatoti norādījusi, ka Ritvara G. atmiņas zudums negadījuma laikā pierādīts ar ārsta slēdzienu. Šajā slēdzienā atzīts, ka Ritvaram G. bijis smadzeņu satricinājums, nevis atmiņas zudums. Tiesa vairākkārt lēmumā norādījusi, ka cietušā Oskara K. pienākums bijis pašam par sevi parūpēties un nebraukt kopā ar dzērušu autovadītāju. Tiesa faktiski Oskara K. nāvē vainojusi viņu pašu un vērtējusi tikai viņa bezatbildīgo rīcību, bez ievērības atstājot apsūdzētā Ritvara G. rīcību. Tiesas lēmums, kas attaisno dzēruša cilvēka atrašanos pie automašīnas stūres, esot pretrunā ar morāles normām un graujot sabiedrības centienus cīnīties ar iereibušiem autovadītājiem. Tāpat tiesa savā argumentācijā norādot uz pašu cietušo un viņa vecāku pienākumu rūpēties par bērnu drošību, nemaz nevērtējot likumdošanā noteikto autovadītāja pienākumu rūpēties par pasažieru drošību un veselību un to, ka sabiedrības locekļu morālais pienākums esot rūpēties par līdzcilvēkiem un nepieciešamības gadījumā sniegt viņiem palīdzību. Līdz ar to apelācijas instances tiesa neesot ievērojusi Krimināllikuma 35.pantā noteiktās prasības, tiesas lēmums neatbilstot Kriminālprocesa likuma 511., 512., 564.panta prasībām.

Cietušais Edgars K. lūdz lietu izskatīt mutvārdu procesā, lai viņam būtu iespēja pamatot savu viedokli tiesas zālē.

Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments uzskata, ka ir iespējams lietu izskatīt rakstveida procesā pēc lietā esošajiem

materiāliem. Kasācijas sūdzībā cietušais Edgars K. ir plaši pamatojis savu viedokli un atbilstoši Kriminālprocesa likuma prasībām nav motivējis lūgumu par lietas izskatīšanu mutvārdu procesā.

Kasācijas instances tiesa atzīst, ka ir jāatceļ apelācijas instances tiesas lēmums daļā par Ritvaram G. noteikto sodu un lieta šajā daļā jānosūta jaunai iztiesāšanai apelācijas instances tiesai.

Lieta pirmās instances tiesā iztiesāta bez pierādījumu pārbaudes izdarīšanas.

Par soda noteikšanu apsūdzētajam Ritvaram G. pirmās instances tiesa ir norādījusi:

"Nosakot sodu apsūdzētajam, tiesa saskaņā ar Krimināllikuma 46.panta otro daļu ņem vērā izdarītā noziedzīgā nodarījuma raksturu, radīto kaitējumu, vainīgā personību, atbildību mīkstinošos un pastiprinošos apstākļus.

Apsūdzētais Ritvars G. izdarījis noziedzīgus nodarījumus, kas ar Krimināllikuma 7.pantu atzīti par mazāk smagu noziegumu (Krimināllikuma 260.panta trešā daļa) un kriminālpārkāpumu (Krimināllikuma 262.panta otrā daļa).

Apsūdzētais Ritvars G. agrāk nav bijis sodīts. No bijušās darba vietas SIA "Ekoliesma" izdotajā raksturojumā norādīts, ka Ritvars G. teicami veicis savus darba pienākumus, bijis disciplinēts un apzinīgs, sabiedriskajā dzīvē jautrs un atsaucīgs, 2006.gadā ticis nominēts par gada labāko strādnieku. Šādu apsūdzētā raksturojumu tiesa vērtē kā pozitīvu. Pats apsūdzētais paskaidroja, ka pašreiz strādā SIA "Būve Rondita", dzīvo kopā ar draudzeni un palīdz savai kopdzīvotājai audzināt trīs bērnus, no kuriem viens ir nepilngadīgs.

Valsts probācijas dienesta iesniegtajā izvērtēšanas ziņojumā norādīts, ka Ritvara G. pozitīvie resursi ir ilgstošas stabilas un atbalstošas attiecības ģimenē, apmierinoši dzīves apstākļi, nodrošināti patstāvīgi ienākumi, līdz ar to pastāv zems risks, ka viņš varētu izdarīt jaunu noziedzīgu nodarījumu, tomēr noziedzīga nodarījuma veicinoši faktori nākotnē varētu būt savas rīcības seku neizvērtēšana un alkoholisko dzērienu lietošana.

Saskaņā ar Krimināllikuma 47.panta otro daļu apsūdzētā Ritvara G. atbildību mīkstina tas, ka viņš savu vainu vaļsirdīgi atzīst, izdarīto nožēlo, ir daļēji atlīdzinājis cietušajiem nodarītos zaudējumus – cietušajam Edgaram K. Ls 500 un cietušajam Rihardam D. Ls 100, tiesas sēdē atvainojās cietušajiem.

Krimināllikuma 48.pantā minētos apsūdzētā atbildību pastiprinošos apstākļus tiesa lietā nekonstatē.

Ņemot vērā, ka apsūdzētais Ritvars G. ir nesodīts, pozitīvi raksturots, lietā ir vairāki viņa atbildību mīkstinoši apstākļi un nav atbildību pastiprinošu apstākļu, viņam ir pastāvīgs darbs, kā arī uzklausot Probācijas dienesta viedokli par zemo risku noziedzīgo

nodarījumu recidīvam, tiesai rodas pārliecība, ka, neizciešot sodu, Ritvars G. neizdarīs jaunus likumpārkāpumus, līdz ar to viņu var notiesāt nosacīti.

Pie soda noteikšanas tiesa ņem vērā arī to apstākli, ka pirms ceļu satiksmes negadījuma apsūdzētais un cietušie Rihards D., Oskars K. kopā lietoja alkoholu, visi bija alkohola reibumā. Rihards D. un Oskars K. ne tikai neatturēja Ritvaru G. no braukšanas alkohola reibumā, bet arī paši neatteicās braukt mašīnā, kuru vada piedzēries šoferis, tādējādi apzināti pakļaujot savu dzīvību un veselību briesmām.

Vienlaikus tiesa uzskata, ka Ritvaram G. ir piemērojami Kriminālllikuma 55.panta sestās daļas nosacījumi un ir uzliekams par pienākumu tiesas noteiktajā pārbaudes laikā piedalīties probācijas programmā.

Kriminālllikuma 260.panta trešās daļas un 262.panta otrās daļas sankcija paredz arī papildsoda – mantas konfiskācijas – piemērošanu vai bez tās. Saskaņā ar Kriminālllikuma 42.panta trešo daļu šajā gadījumā ir konfiscējams tieši transportlīdzeklis, kuru noziedzīgā nodarījuma izdarīšanas laikā vadījis apsūdzētais. Tiesa uzskata, ka Ritvaram G. ir piemērojams arī šis papildsods, jo viņa izdarītais noziedzīgais nodarījums ir radījis smagas sekas – bojā gājis cilvēks. Bez tam tiesa lietā nesaskata nekādus īpašus apstākļus, kuru dēļ varētu lemt par minētā papildsoda nepiemērošanu.

Nosakot Ritvaram G. galīgo sodu pēc noziedzīgo nodarījumu kopības, ir piemērojami Kriminālllikuma 50.panta pirmās daļas nosacījumi. Raugoties uz to, ka apsūdzētais savu vainu atzīst un izdarīto patiesi nožēlo, tiesa atrod par iespējamu piemērot vieglāko – sodu ietveršanas principu."

No pirmās instances tiesas sēdes protokola redzams, ka tiesas debatēs cietušais Edgars K. izteicis viedokli, ka apsūdzētajam Ritvaram G. jānosaka "reāls cietumsods".

Pirmās instances tiesas spriedumu pārsūdzējis cietušais Edgars K. un lūdzis nepiemērot Ritvaram G. pie soda noteikšanas Kriminālllikuma 55.pantu.

Apelācijas instances tiesas lēmumā norādīts: "Nosakot sodu, pirmās instances tiesa ņēmusi vērā to, ka Ritvars G. agrāk nav sodīts, viņa pozitīvos raksturojumus no darba vietām, Probācijas dienesta viedokli par zemo risku noziedzīgo nodarījumu recidīvam un pamatoti nonākusi pie pārliecības, ka apsūdzētais, neizciešot sodu, turpmāk neizdarīs jaunus likumpārkāpumus."

Saskaņā ar Kriminālllikuma 35.panta otro daļu soda mērķis ir vainīgo personu sodīt par izdarīto noziedzīgo nodarījumu, kā arī panākt, lai notiesātais un citas personas pildītu likumus un atturētos no noziedzīgu nodarījumu izdarīšanas.

Likumā ir tieši norādīts uz vispārējo prevenciju kā vienu no kriminālsoda piemērošanas mērķiem.

Apelācijas instances tiesa, uzskaitot apsūdzētajam Ritvaram G. noteiktos sodus, aprobežojusies ar frāzi, "ka ar šāda soda piemērošanu konkrētajā gadījumā tiks sasniegts Kriminālllikuma 35.pantā noteiktais soda mērķis – vainīgās personas sodīšana un jaunu noziedzīgu nodarījumu prevencija".

Saskaņā ar Kriminālllikuma 55.panta pirmo daļu, ja, nosakot sodu brīvības atņemšanas, aresta, piespiedu darba vai naudas soda veidā, tiesa, ņemot vērā izdarītā noziedzīgā nodarījuma raksturu un radīto kaitējumu, vainīgā personību un citus lietas apstākļus, iegūst pārliecību, ka vainīgais, sodu neizciešot, turpmāk neizdarīs likumpārkāpumus, tā vainīgo var notiesāt nosacīti.

Likums nepārprotami uzskaita apstākļus, kas jāņem vērā, piemērojot nosacītu notiesāšanu. Tie ir:

- izdarītā noziedzīgā nodarījuma raksturs un radītais kaitējums;
- vainīgā personība;
- citi lietas apstākļi.

Tiesai nav tiesību ignorēt kādu no likumā norādītajiem apstākļiem.

Augstākās tiesas Senāta Kriminālllietu departamenta un Kriminālllietu tiesu palātas tiesnešu 2008.gada 1.jūlija kopsapulces lēmumā, kas izriet no sodu piemērošanas prakses un 2008.gada 25.aprīļa konferencē "Sodu piemērošanas politika" izteiktajiem priekšlikumiem, teikts: "Lemjot par vainīgajiem piespriežamā kriminālsoda veidu un mēru, par iespēju notiesāt personu nosacīti (..), tiesām jāievēro kriminālsoda mērķi. Tiesām jāizvērtē, kā konkrētā krimināltiesiskās represijas piemērošana sekmēs taisnīguma atjaunošanu; noziedzīgu nodarījumu recidīvu novēršanu; aizsargās sabiedrisko drošību; atturēs citu personu no noziedzīgu nodarījumu izdarīšanas; sekmēs notiesāto personu resocializāciju. Lemjot par nosacītas notiesāšanas piemērošanu vai vieglāka soda noteikšanu nekā likumā paredzētais, tiesām jāievēro ne tikai vainīgā personību raksturojošie dati, bet arī fakti, kas saistīti ar noziedzīgu nodarījumu (noziedzīgu nodarījumu smagums, izdarīto noziedzīgu nodarījumu skaits, nodarītais kaitējums utt.). Nebūtu piemērojama nosacīta notiesāšana tikai tāpēc, ka vainīgais iepriekš nav sodīts vai sodāmība dzēsta, ka viņš nožēlo izdarīto."

No apelācijas instances tiesas lēmuma redzams, ka tiesa ir nepareizi piemērojusi Kriminālllikuma 35., 55.pantu, kas ir Kriminālprocesa likuma 574.panta 1.punktā paredzētais pārkāpums. Motivējot nosacīta soda piemērošanu, tiesa ir ņēmusi vērā tikai apsūdzētā Ritvara G. personību raksturojošās ziņas.

Bez tam saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 511., 512.pantu tiesas nolēmumam jābūt tiesiskam un pamatotam. Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 564.panta ceturto daļu apelācijas instances tiesas nolēmumā norādāmi pierādījumi, kas apstiprina apelācijas instances tiesas atzinumu. Šiem pierādījumiem ir jābūt pārbaudītiem likumā noteiktajā kārtībā.

Neskatoties uz to, ka lieta pirmās instances tiesā izskatīta bez pierādījumu pārbaudīšanas, apelācijas instances tiesā nozīmēta un veikta tiesu medicīniskā ekspertīze, par lietas faktiskajiem apstākļiem nopratināts cietušais Rihards D. un nolasītas viņa pirmstiesas kriminālprocesā sniegtās liecības, nolasītas Ritvara G. pirmstiesas kriminālprocesā sniegtās liecības, nolasītas liecinieku K.B., M.A., V.B. pirmstiesas kriminālprocesā sniegtās liecības. Šie pierādījumi izmantoti tiesas lēmumā tiesas secinājumu pamatošanai. Līdz ar to apelācijas instances tiesas lēmumu nevar atzīt par tiesisku un pamatotu.

Kasācijas instances tiesa atzīst, ka Kriminālprocesa likuma 511., 512., 564.panta pārkāpumi šajā lietā atbilst Kriminālprocesa likuma 575.panta trešajā daļā paredzētajam pārkāpumam. Savukārt cietušā personas datu nenorādīšana tiesas lēmuma ievaddaļā neietekmē lēmuma tiesiskumu un nav atzīstama par Kriminālprocesa likuma 575.panta trešajā daļā paredzēto pārkāpumu.

Kasācijas instances tiesas kompetencē neietilpst sodu ietekmējošo apstākļu izvērtēšana un līdz ar to arī soda noteikšana, tāpēc apelācijas instances tiesas lēmums ir jāatceļ un lieta jānosūta jaunai iztiesāšanai apelācijas instances tiesai daļā par Ritvaram G. noteikto sodu.

Vadoties pēc Kriminālprocesa likuma 585., 587.panta, Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments

n o l ē m a

Atcelt Vidzemes apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2008.gada 12.jūnija lēmumu daļā par Ritvaram G. noteikto sodu un lietu šajā daļā nosūtīt jaunai iztiesāšanai, pārējā daļā apelācijas instances tiesas lēmumu atstāt negrozītu.

Lēmums nav pārsūdzams.

Personas atbrīvošana no kriminālatbildības

No kriminālatbildības var atbrīvot personu, kas izdarījusi noziedzīgu nodarījumu. Tas nozīmē, ka tiesai ir jākonstatē visas noziedzīgā nodarījuma sastāva objektīvās un subjektīvās pazīmes (Kriminālliikuma 58.panta pirmā daļa).

Rīgā, 2008.gada 28.augustā Lieta Nr.SKK-490/08

L Ē M U M S

Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments šādā sastāvā:

senators referents P.Dzalbe,
senators A.Freibergs,
senators V.Čiževskis

izskatīja lietu rakstveida procesā sakarā ar Valmieras rajona prokurores S. Kristapas kasācijas protestu par Vidzemes apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2008.gada 18.jūnija lēmumu un

k o n s t a t ē j a

Ar Valmieras rajona tiesas 2008.gada 28. aprīļa lēmumu Romāns S., (..), atbrīvots no kriminālatbildības par Kriminālliikuma 180.panta otrajā daļā un 185.panta pirmajā daļā paredzēto noziedzīgo nodarījumu izdarīšanu, un izbeigts kriminālprocess.

Ar Vidzemes apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2008.gada 18. jūnija lēmumu Valmieras rajona tiesas 2008.gada 28.aprīļa lēmums atstāts negrozīts.

Pirmstiesas kriminālprocesā Romāns S. saukts pie kriminālatbildības par to, ka viņš atkārtoti izdarījis zādzību nelielā apmērā.

Ar 2006.gada 5.oktobra Valmieras rajona tiesas spriedumu Romāns S. bija notiesāts pēc Kriminālliikuma 175.panta otrās daļas un 180.panta otrās daļas. 2007.gada 25.jūlijā ap plkst. 2:00 Romāns S. atradies Valērija J. dzīvoklī Valmierā, (..), un alkohola ietekmē zādzības nolūkā Karīnas J. klātbūtnē pārmeklējis dzīvokli, atkārtoti slepeni nozadzis Karīnai J. piederošā digitālā fotoaparāta "*Olympus*" bezvada akumulatora lādētāju Ls 7 vērtībā, trīspadsmit DVD diskus ar filmu ierakstiem Ls 26,87 kopvērtībā, DVD atskaņotāja "*Samsung*" tālvadības pulti Ls 15 vērtībā, kā arī atklāti nozadzis, izraujot no rokas, Karīnas J. mobilo telefonu "*Samsung* SGH-X640" Ls 20 vērtībā. Pavisam Romāns S. nozadzis Karīnas J. mantu par Ls 68,77.

Šīs Romāna S. darbības kvalificētas pēc Kriminālliikuma 180.panta otrās daļas.

Bez tam pirmstiesas kriminālprocesā Romāns S. saukts pie kriminālatbildības par to, ka viņš izdarījis svešas mantas tīšu bojāšanu.

2007.gada 25.jūlijā ap plkst. 2:00, atrodoties Valērija J. dzīvoklī Valmierā, (..), Romāns S. aiz dusmām alkohola ietekmē tīši nosviedis uz grīdas Karīnai J. piederošo magnetofonu "JVC", sabojājot magnetofona kasešu vāciņa mehānismu un nodarot materiālo zaudējumu Ls 8 apmērā.

Šīs Romāna S. darbības kvalificētas pēc Krimināllikuma 185.panta pirmās daļas.

Valmieras rajona prokurore S.Kristapa iesniegusi kasācijas protestu, kur lūdz atcelt apelācijas instances tiesas lēmumu un nosūtīt lietu jaunai izztiesāšanai.

Prokurore uzskata, ka apelācijas instances tiesa būtiski pārkāpusi Krimināllikuma 35., 58.pantu, 55.panta desmito daļu, Kriminālprocesa likuma 379.panta pirmās daļas 2.punktu, kas novedis pie nelikumīga lēmuma pieņemšanas.

Romāns S. 2007.gada 25.jūlijā noziedzīgos nodarījumus izdarījis nosacītā brīvības atņemšanas soda izciešanas laikā. Krimināllikuma 58.pants nosaka, ka personu, kas izdarījusi kriminālpārkāpumu vai mazāk smagu noziegumu, var atbrīvot no kriminālatbildības, ja ir izlīgums ar cietušo vai viņa pārstāvi, un saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 538.pantu tiesai ir tiesības pieņemt lēmumu par šīs personas atbrīvošanu no kriminālatbildības, bet tas neesot tiesas obligāts pienākums, izņemot gadījumu, kad ir noticis cietušā un aizdomās turētā vai apsūdzētā izlīgums tādā kriminālprocesā, kuru var uzsākt tikai uz cietušās personas pieteikuma pamata, tostarp par Krimināllikuma 180.panta otrajā daļā paredzēto noziedzīgo nodarījumu, kad kriminālprocesa izbeigšana ir obligāta. Apelācijas instances tiesa lēmumā nepamatoti norādījusi, ka, ņemot vērā to, ka Romāna S. atbrīvošana no kriminālatbildības par cietušajai lielāku kaitējumu radījušo noziedzīgo nodarījumu pēc Krimināllikuma 180.panta otrās daļas ir obligāta, tad apsūdzētā atbrīvošana no kriminālatbildības par ievērojami mazāku kaitējumu radījušo noziedzīgo nodarījumu esot taisnīga un atbilstot Krimināllikuma un Kriminālprocesa likuma jēgai.

Prokurore uzskata, ka, atbrīvojot Romānu S. no kriminālatbildības pēc Krimināllikuma 185.panta pirmās daļas, tiesa esot pārkāpusi Krimināllikuma 55.panta desmitās daļas nosacījumus, kā arī neesot ievērojusi Krimināllikuma 35.pantā noteiktos soda mērķa principus. Lemjot par personas atbrīvošanu no kriminālatbildības, esot jāņem vērā ne tikai cietušā un viņa pārstāvja vēlme, bet arī sabiedrības interešu apdraudējums un Romāna S. personība. Krimināllikuma 55.pantā noteikts, ka, ja nosacīti notiesātais atkārtoti izdara administratīvos pārkāpumus, par ko uzlikti administratīvie sodi, tad jālemj par spriedumā noteiktā soda izpildīšanu vai pārbaudes termiņa pagarināšanu. Konkrētajā lietā Romāns S. izdarījis divus noziedzīgus nodarījumus, kas daudz lielākā mērā apdraud sabiedrības intereses nekā administratīvie

pārkāpumi, tāpēc Romānam S. nosacīti noteiktais brīvības atņemšanas sods nosakāms reāla brīvības atņemšanas soda veidā.

Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments atzīst, ka ir jāatceļ tiesu lēmumi daļā par Romāna S. atbrīvošanu no kriminālatbildības pēc Krimināllikuma 185.panta pirmās daļas un kriminālprocess šajā daļā jāizbeidz.

No lietā esošajiem materiāliem redzams, ka 2008.gada 28. aprīlī cietusī Karīna J., viņas likumiskais pārstāvis Valērijs J. noslēguši izlīgumu ar apsūdzēto Romānu S., Karīna J. un Valērijs J. lūguši nesaukt Romānu S. pie kriminālatbildības.

Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 377.panta 9.punktu uzsāktais kriminālprocess ir jāizbeidz, ja noticis cietušā un apsūdzētā izlīgums tādā kriminālprocesā, kuru var uzsākt tikai uz cietušās personas pieteikuma pamata, izņemot kriminālprocesa par Krimināllikuma 130.pantā paredzēto noziedzīgo nodarījumu, ja tas saistīts ar vardarbību ģimenē.

Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 7.panta otro daļu par Krimināllikuma 180.pantā paredzēto nodarījumu publiskās apsūdzības kriminālprocesu uzsāk, ja saņemts pieteikums no personas, kurai nodarīts kaitējums.

Līdz ar to kriminālprocess Romāna S. apsūdzībā pēc Krimināllikuma 180.panta otrās daļas izbeigts pamatoti.

Saskaņā ar Krimināllikuma 58.panta otro daļu personu, kas izdarījusi kriminālpārkāpumu vai mazāk smagu noziegumu, var atbrīvot no kriminālatbildības, ja ir izlīgums ar cietušo vai viņa pārstāvi.

Krimināllikuma 185.panta pirmajā daļā paredzētais noziedzīgais nodarījums ir mazāk smags noziegums.

No Krimināllikuma 58.panta izriet, ka no kriminālatbildības var atbrīvot personu, kas izdarījusi noziedzīgu nodarījumu. Tas nozīmē, ka tiesai ir jākonstatē visas noziedzīga nodarījuma sastāva objektīvās un subjektīvās pazīmes.

Apelācijas instances tiesa lēmumā ir norādījusi: "Visas 2007.gada 25.jūlija naktī ap plkst. 02:00 Valērija J. dzīvoklī veiktās darbības aptvēris Romāna S. vienots nodoms izdarīt zādzību: šādā nolūkā viņš pārmeklējis dzīvokli un nozadzis Karīnai J. piederošās mantas Ls 68,87 kopvērtībā, dzīvokļa pārmeklēšanas laikā vienu no cietušai piederošām mantām (magnetofonu) nometot uz grīdas, tādā veidā nodarot šai mantai bojājumus, kuru materiālā izteiksmē sastāda Ls 8."

No šāda apelācijas instances tiesas atzinuma var secināt, ka tiesa apsūdzētā Romāna S. rīcībā nav konstatējusi Krimināllikuma 185.panta pirmajā daļā paredzētā noziedzīgā nodarījuma sastāva subjektīvo un objektīvo pusi.

Prokurore protestu par apelācijas instances tiesas lēmumu šajā daļā nav iesniegusi.

Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 584.panta otro daļu kasācijas instances tiesa drīkst pārsniegt kasācijas sūdzībā vai protestā izteikto prasību apjomu un ietvarus gadījumos, kad tā konstatē Kriminālprocesa likuma 574. un 575.pantā norādītos pārkāpumus un tie nav norādīti sūdzībā vai protestā.

Kriminālliikuma 574.panta 2.punktā norādītais pārkāpums ir Kriminālliikuma panta, tā daļas vai punkta nepareiza piemērošana, kvalificējot noziedzīgu nodarījumu.

Tā kā abu instanču tiesu lēmumos nepareizi piemērota Kriminālliikuma 185.panta pirmā daļa, kvalificējot Romāna S. nodarījumu, tad ir jāatceļ lēmumi daļā par Romāna S. atbrīvošanu no kriminālatbildības pēc Kriminālliikuma 185.panta pirmās daļas un jāizbeidz kriminālprocess šajā daļā noziedzīga nodarījuma sastāva trūkuma dēļ. Līdz ar to nav pamata apspriest prokurores S.Kristapas kasācijas protestā izteiktos motīvus, un protests ir jānoraida.

Vadoties pēc Kriminālprocesa likuma 585., 587.panta, Augstākās tiesas Senāta Kriminālliietu departaments

n o l ē m a

Atcelt Valmieras rajona tiesas 2008.gada 28.aprīļa lēmumu un Vidzemes apgabaltiesas Kriminālliietu tiesas kolēģijas 2008.gada 18.jūnija lēmumu daļā par Romāna S. atbrīvošanu no kriminālatbildības pēc Kriminālliikuma 185.panta pirmās daļas un kriminālprocesu šajā daļā izbeigt. Pārējā daļā tiesu lēmumus atstāt negrozītus.

Valmieras rajona prokurores S.Kristapas kasācijas protestu noraidīt.

Lēmums nav pārsūdzams.

Personas bezpalīdzības stāvokļa izmantošana noziedzīga nodarījuma izdarīšanai, sevišķa cietsirdība un alkohola ietekme kā atbildību pastiprinoši apstākļi

Personas bezpalīdzības stāvoklim raksturīga ierobežota iespēja vai nespēja pretdarboties citas personas aktīvajai rīcībai. Šī spēja var būt saistīta ar fiziskiem, psihiskiem trūkumiem, arī personas atrašanos apreibinošu vielu ietekmē, ko vainīgais apzinās un izmanto noziedzīga nodarījuma izdarīšanā.

Sevišķa cietsirdība ir juridiska kategorija, kuru konstatē, ņemot par pamatu medicīniskos un fiziskos kritērijus.

Par alkohola ietekmes pierādījumiem var būt ne tikai ziņas, kas iegūtas Ministru kabineta noteiktajā kārtībā, bet arī citi Kriminālprocesa likumā paredzētie pierādījumi, piemēram, liecinieku vai apsūdzētā liecības (Kriminālliikuma 48.panta pirmās daļas 6.,8. un 12. punkts).

Rīgā, 2008.gada 25.septembrī Lieta Nr.SKK-545/08

L Ē M U M S

Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Kriminālliietu departaments šādā sastāvā:

senators referents P.Dzalbe,
senators P.Gruziņš,
senators V.Čiževskis

izskatīja lietu rakstveida procesā sakarā ar apsūdzētā Igora N. kasācijas sūdzību par Rīgas apgabaltiesas Kriminālliietu tiesas kolēģijas 2008.gada 12. jūnija lēmumu un

k o n s t a t ē j a

Ar Rīgas pilsētas Kurzemes rajona tiesas 2007.gada 19. decembra spriedumu Igors N., (..), atzīts par vainīgu noziedzīga nodarījuma izdarīšanā, kas paredzēts Kriminālliikuma 125.panta trešajā daļā, un sodīts ar brīvības atņemšanu uz astoņiem gadiem un policijas kontroli uz diviem gadiem.

Ar Rīgas apgabaltiesas Kriminālliietu tiesas kolēģijas 2008.gada 12.jūnija lēmumu Rīgas pilsētas Kurzemes rajona tiesas 2007.gada 19.decembra spriedums atstāts negrozīts.

Ar tiesas spriedumu Igors N. atzīts par vainīgu un sodīts par tīšu smagu miesas bojājumu nodarīšanu cietušajam, kas vainīgā neuzmanības dēļ bija par iemeslu cietušā nāvei.

Naktī no 2006.gada 11.novembra uz 2006.gada 12.novembri, izmeklēšanā precīzi nenoskaidrotā laikā, Igors N., būdams alkohola

ietekmē, atnācis uz savas pamātes L. V. dzīvesvietu – (..), Rīgā un aiz dusmām par alkohola lietošanu pamātes dzīvoklī pieskrējis pie istabā uz dīvāna guļošajiem A.I., Marijas O. un Viktorijas K., norāvis viņiem segu un pieprasījis, lai minētās personas pieceļas un iet projām. Vispirms Igors N. ar dūri dažas reizes iesitis A.I., nenodarot viņam miesas bojājumus. Tad viņš piegājis pie smagā alkohola reibuma pakāpē esošās Marijas O., ar spēku norāvis viņu no guļvietas un nolūkā nodarīt sāpes un miesas bojājumus, apzinoties, ka alkohola reibumā esošā sieviete nespēj viņam pretoties un viņš var nodarīt viņai jebkura smaguma pakāpes miesas bojājumus, sācis viņai tīši ar dūri sist pa seju un pa ķermeni dažādās vietās. Kad pēc apmēram pieciem Igora N. ar dūri izdarītiem sitieniem Marija O. nokritusi uz grīdas, uz kreisā sāna, Igors N. turpinājis viņai nodarīt miesas bojājumus, spēris ar kāju krūšu kurvja, vēdera rajonā, pa seju, bet pēc tam ar kājām uzkāpis uz grīdas gulošajai Marijai O. uz galvas un sācis lēkāt, izdarot ne mazāk kā četrus palēcienus pa Marijas O. galvu. Tādējādi Igors N. nodarījis Marijai O. šādus miesas bojājumus: galvas sasitumu ar galvas smadzeņu sasitumu, ar asinsizplūdumu zem cietā smadzeņu apvalka kreisā un labā smadzeņu puslodē, galvas smadzeņu kontūziju, sistas brūces sejā zoda rajonā un galvas matainā daļā, augšlūpā sistu brūci ar priekšzobu mežģījumu, kreisās acs zemādas hematomu, kreisā pleca locītavas mīksto audu sasitumu ar zemādas hematomu, kas pēc sava rakstura kopumā pieskaitāmi pie smagiem, dzīvībai bīstamiem miesas bojājumiem.

Pēc tam, kad Igors N. pārtraucis savas prettiesiskās tīšās darbības pret Mariju O., viņš ar spēku norāvis Viktoriju K. no dīvāna uz grīdas, kur viņa palikusi guļam. Nekāda veida palīdzību Igors N. Marijai O. pēc piekaušanas nav sniedzis, ārstu nav izsaucis, bet no notikuma vietas aizgājis un pateicis, lai visi iet prom. 2006.gada 12.novembrī Marija O. nogādāta slimnīcā, kur 2006.gada 20.decembrī no Igora N. viņai nodarītās dzīvībai bīstamās slēgtās trulās galvas traumas iestājusies cietušās nāve.

Aptuveni 20–30 minūtes pēc Marijas O. aizvešanas uz slimnīcu 2006.gada 12.novembrī Igors N. atgriezies (..) dzīvoklī, Rīgā un aiz personiskas nepatikas, ka Viktorija K. nav aizgājusi prom, apzinoties, ka alkohola reibumā esošā sieviete nespēj viņam pretoties un viņš var nodarīt viņai jebkura smaguma pakāpes miesas bojājumus, piecēlis viņu no grīdas un nolūkā nodarīt viņai fiziskas sāpes un miesas bojājumus sācis viņu sist ar dūri, izdarot ne mazāk kā četrus līdz sešus sitienus galvas apvidū, ne mazāk kā vienu reizi pa kreiso roku un ne mazāk kā divus sitienus muguras apvidū. Kad Viktorija K. atkal nokritusi uz grīdas un vairs nekustējusies, Igors N. viņu aiz padusēm izvilcis no dzīvokļa, cauri kāpņu telpai un pametis gulošu pagalmā uz zemes. Pēc tam viņš pārvilcis uz zemes gulošo Viktoriju K. uz pretējās mājas kāpņu telpu, uzvilcis pa pakāpieniem un atstājis bezsamaņā gulošu kāpņu telpā.

Tādējādi Igors N. tīši nodarījis Viktorijai K. šādus miesas bojājumus: galvas apvidū – asinsizplūdumus zem cietā un mīkstajiem smadzeņu apvalkiem, asinsizplūdumu starp deniņu kaula zvīņu un cieto smadzeņu apvalku, asins izplūdumus uz galvas ādas muskuļu lēvera iekšējās virsmas pieres rajona kreisajā un labajā pusē, daudzus zemādas asinsizplūdumus uz sejas; kreisās rokas apvidū – zemādas asinsizplūdumu kreisā augšdelma mugurējās virsmas augšējā daļā; muguras apvidū – asinsizplūdumus muguras mīkstajos audos kakla un krūšu kurvja robežā un jostas rajonā, kas pēc sava rakstura kopumā pieskaitāmi pie smagiem, dzīvībai bīstamiem, miesas bojājumiem.

Nekāda veida palīdzību Igors N. Viktorijai K. pēc piekaušanas nav sniedzis, ārstu nav izsaucis, no notikuma vietas aizgājis, atstājot Viktoriju K. bezpalīdzības stāvoklī vienu neapkurinātā kāpņu telpā. 2006.gada 25.novembrī iestājusies Viktorijas K. nāve no Igora N. viņai nodarītās trulās galvas traumas ar asinsizplūdumiem zem cietā un mīkstajiem smadzeņu apvalkiem, asinsizplūdumu starp deniņu kaula zvīņu un cieto smadzeņu apvalku, kas sarežģījās ar galvas smadzeņu tūsku un kas atrodas cēloniskā sakarā ar nāves iestāšanos.

Igora N. noziedzīgais nodarījums kvalificēts pēc Krimināllikuma 125.panta trešās daļas.

Apsūdzētais Igors N. iesniedzis kasācijas sūdzību un lūdz lietu izskatīt mutvārdu procesā, atcelt apelācijas instances tiesas lēmumu pilnībā un nosūtīt lietu jaunai iztiesāšanai.

Apsūdzētais Igors N. kasācijas sūdzībā norāda, ka tiesa ignorējusi Krimināllikuma 125.pantā noteiktās prasības noziedzīga nodarījuma kvalifikācijai, t.i., neesot pierādīta cēloņsakarība starp apsūdzētā darbībām un cietušo nāvi. Apsūdzētais Igors N. uzskata, ka tiesa pārkāpusi Krimināllikuma 48.panta noteikumus, jo tiesa nevarot atzīt par atbildību pastiprinošiem tādus apstākļus, kuri nav norādīti likumā. Krimināllikuma 48.panta 6.punktā (domājams, Krimināllikuma 48.panta pirmās daļas 6.punktā) neesot nekas minēts par personām, kas atrodas pārmērīgā alkohola ietekmē un nespēj patstāvīgi pārvietoties. Apsūdzētais uzskata, ka neesot rasti pierādījumi tam, ka noziegums būtu izdarīts ar sevišķu cietsirdību. Ministru kabineta noteikumos esot noteikta kārtība, kādā konstatējama alkohola klātbūtne personas organismā, bet šajā kriminālprocesā tas neesot veikts. Ekspertīzes slēdzienos par cietušo nāves iemesliem neesot viennozīmīgi konstatēts, ka nāve iestājusies viņa rīcības rezultātā. Tāpēc tiesai bijis pienākums objektīvi noskaidrot lietas apstākļus un visas saprātīgās šaubas tulkot par labu apsūdzētajam. Procesa virzītāji neesot noskaidrojuši personu loku notikumu vietā. Tiesa esot pārkāpusi Kriminālprocesa likuma 19., 124., 126., 127., 128., 130.pantu. Apelācijas instances tiesā liecinieks A.I. sniedzis liecības, kas bijušas pretrunā ar pirmstiesas izmeklēšanas laikā sniegtajām liecībām. Tiesa neesot noskaidrojusi, kad

liecinieks A.I. sniedzis nepatiesas liecības, kas būtiski ietekmējis lietas izskatīšanu. Tiesas kļūdas esot novedušas pie nodarījuma kļūdainas kvalifikācijas un soda noteikšanas.

Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments uzskata, ka ir iespējams pieņemt lēmumu pēc lietā esošajiem materiāliem. Kriminālprocesa likuma 583.panta otrajā daļā norādītie pamati lietas izskatīšanai tiesas sēdē šajā lietā nav konstatēti.

Kasācijas instances tiesa atzīst, ka apelācijas instances tiesas lēmums jāatstāj negrozīts, bet apsūdzētā Igora N. kasācijas sūdzība jānoraida.

Kasācijas sūdzībā apsūdzētais Igors N. būtībā atkārto apelācijas sūdzības motīvus. Apelācijas instances tiesa lietu ir izskatījusi atbilstoši Kriminālprocesa likuma prasībām, pārbaudījusi un novērtējusi lietā iegūtos pierādījumus, to vidū apsūdzētā Igora N., liecinieka A.I. liecības, ekspertu atzinumus. Saprātīgu šaubu esamība vai neesamība ir saistīta ar attiecināmu, pieļaujamu, ticamu pierādījumu pietiekamību apsūdzētā vainīguma konstatēšanai. Apelācijas instances tiesai nav radušās šaubas par to, ka apsūdzētais Igors N. ir izdarījis noziedzīgu nodarījumu, kas kvalificējams pēc Krimināllikuma 125.panta trešās daļas.

Tiesa ir noskaidrojusi visus juridiski nozīmīgos faktus šajā lietā un konstatējusi cēlonisko sakaru starp apsūdzētā Igora N. nodarītajiem miesas bojājumiem cietušajām Marijai O., Viktorijai K. un viņu abu nāves iestāšanos.

Krimināllikuma 48.panta pirmās daļas 6., 8., 12.punktā ir paredzēti atbildību pastiprinošie apstākļi – noziedzīgais nodarījums izdarīts pret personu, izmantojot tās bezpalīdzības stāvokli, noziedzīgais nodarījums izdarīts ar sevišķu cietsirdību, noziedzīgais nodarījums izdarīts alkohola ietekmē.

Apelācijas instances tiesa ir atzinusi minētos apstākļus par apsūdzētā Igora N. atbildību pastiprinošiem apstākļiem un lēmumā norādījusi pierādījumus, kas apstiprina šo apstākļu esamību.

Par alkohola ietekmes pierādījumiem var būt ne tikai ziņas, kas iegūtas Ministru kabineta noteiktajā kārtībā, bet arī citi Kriminālprocesa likumā paredzētie pierādījumi, šajā lietā liecinieču I.D. un N.N. liecības, Igora N. rakstveida iesniegums policijai.

Kā sevišķu cietsirdību tiesa ir atzinusi šādas apsūdzētā darbības – pēc sišanas lecis uz Marijas O. galvas, Viktoriju K. pēc sišanas aizvilcis un atstājis neapkurinātā telpā. Kasācijas instances tiesai nav pamata apšaubīt šo apelācijas instances tiesas atzinumu. Sevišķa cietsirdība ir juridiska kategorija, kuru konstatē, ņemot par pamatu medicīniskos un faktiskos kritērijus. Apsūdzētais Igors N. ir apzinājies, ka miesas bojājumu nodarīšanā izmanto paņēmienus, kas cietušajam sagādā sevišķas ciešanas.

Personas bezpalīdzības stāvoklim raksturīga ierobežota iespēja vai nespēja pretdarboties citas personas aktīvajai rīcībai. Šī spēja var būt saistīta ar fiziskiem, psihiskiem trūkumiem, arī personas atrašanos apreibinošu vielu ietekmē, ko vainīgais apzinās un izmanto noziedzīga nodarījuma izdarīšanā. Apelācijas instances tiesa ir konstatējusi, ka Marija O. un Viktorija K. bijušas tik smagā alkohola reibumā, ka nespējušas izrādīt nekādu pretestību.

Apelācijas instances lēmums atbilst Kriminālprocesa likuma 511., 512., 564.panta prasībām. Lēmumā ir norādīti apstākļi, ko noskaidrojusi tiesa, pierādījumi, kas apstiprina tiesas atzinumus. Sods apsūdzētajam Igoram N. noteikts atbilstoši Krimināllikuma 35., 46.panta prasībām Krimināllikuma 125.panta trešās daļas sankcijas robežās.

Vadoties pēc Kriminālprocesa likuma 585., 587.panta, Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments

n o l ē m a

Atstāt Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2008.gada 12.jūnija lēmumu negrozītu, bet apsūdzētā Igora N. kasācijas sūdzību noraidīt.

Lēmums nav pārsūdzams.

Izlīgums kriminālllietās ar vairākiem cietušajiem

Personu, kas izdarījusi kriminālpārkāpumu vai mazāk smagu noziegumu, saskaņā ar Krimināllikuma 58.panta otro daļu var atbrīvot no kriminālatbildības, ja ir izlīgums ar cietušo vai viņa pārstāvi. Ja kriminālllietā par cietušajām atzītas vairākas personas, tad, lai atzītu, ka izpildītas pantā noteiktās prasības, izlīgumam jābūt noslēgtam ar visām cietušajām personām (Krimināllikuma 58.panta otrā daļa).

Rīgā, 2008.gada 14.oktobrī Lieta Nr.SKK-572 /08

L Ē M U M S

Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments šādā sastāvā:

senators referents P.Gruziņš,
senators V.Vietnieks,
senators A.Freibergs

izskatīja rakstveida procesā lietu sakarā ar apsūdzētā Amira A. kasācijas sūdzību par Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2008.gada 20.augusta spriedumu un

k o n s t a t ē j a

Ar Rīgas rajona tiesas 2008.gada 24.aprīļa spriedumu Amirs A., (..), atzīts par vainīgu un sodīts pēc Krimināllikuma 260.panta otrās daļas ar brīvības atņemšanu uz diviem gadiem, atņemot transportlīdzekļu vadīšanas tiesības uz diviem gadiem.

Saskaņā ar Krimināllikuma 55.pantu brīvības atņemšanas sods noteikts nosacīti, ar pārbaudes laiku uz diviem gadiem.

Ar Rīgas rajona tiesas spriedumu Amirs A. notiesāts par to, ka viņš pārkāpis Ceļu satiksmes noteikumus, vadot transportlīdzekli, un tā rezultātā nodarījis cietušajiem smagus, vidēja smaguma un vieglus miesas bojājumus.

Amirs A. darbības kvalificētas pēc Krimināllikuma 260.panta otrās daļas.

Par pirmās instances tiesas spriedumu apelācijas sūdzību bija iesniedzis apsūdzētais Amirs A., lūdzot atcelt pirmās instances tiesas spriedumu daļā par noteikto sodu.

Apelācijas instances tiesā apsūdzētais Amirs A. un cietušās Sarmīte K. un Tamāra B. saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 381.pantu iesniedza tiesas kolēģijai izlīgumu. Apsūdzētais un viņa aizstāvis lūdza pieņemt izlīgumu, izbeigt kriminālprocesu, atbrīvot apsūdzēto no kriminālatbildības un soda.

Izskatot lietu apelācijas kārtībā, Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģija ar 2008.gada 20.augusta spriedumu Rīgas rajona tiesas spriedumu atcēla daļā par Amiram A. piespriesto sodu.

Pēc Krimināllikuma 260.panta otrās daļas Amirs A. sodīts ar brīvības atņemšanu uz vienu gadu un sešiem mēnešiem, atņemot transportlīdzekļu vadīšanas tiesības uz vienu gadu.

Saskaņā ar Krimināllikuma 55.pantu brīvības atņemšanas sods noteikts nosacīti, ar pārbaudes laiku uz vienu gadu un sešiem mēnešiem.

Pārējā daļā pirmās instances tiesas spriedums atstāts negrozīts.

Kasācijas sūdzību iesniedzis apsūdzētais Amirs A., kurā lūdz atcelt apelācijas instances tiesas spriedumu un atbrīvot viņu no kriminālatbildības un soda.

Kasācijas sūdzības iesniedzējs uzskata, ka tiesas atzinums, par to, ka nav iespējams realizēt iesniegto izlīgumu, jo nav noslēgts izlīgums ar visām lietā cietušajām personām, esot nepamatots. Cietusī Elza L. jau pirmās instances tiesā esot paskaidrojusi, ka viņai pret apsūdzēto nav nekādu pretenziju.

Kasators norāda, ka tiesa nepamatoti neesot piemērojusi Krimināllikuma 59.panta trešās daļas nosacījumus, kurus vajadzēja piemērot, tādejādi pieļaujot Krimināllikuma pārkāpumus Kriminālprocesa likuma 574.panta izpratnē.

Izskatījis kriminālllietas materiālus rakstveida procesā, apsvēris apsūdzētā Amira A. kasācijas sūdzības motīvus, Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments atzīst, ka apelācijas instances tiesas spriedums atstājams negrozīts, bet apsūdzētā kasācijas sūdzība noraidāma.

Senāta Krimināllietu departaments atzīmē, ka saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 569.panta trešās daļas nosacījumiem kasācijas instances tiesa pierādījumus no jauna nevērtē un tātad lietu pēc būtības neskata.

Senāta Krimināllietu departaments norāda, ka saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 481.panta pirmās daļas 1.punktu tiesa izbeidz kriminālprocesu, ja tā konstatē Kriminālprocesa likuma 377.pantā norādītos apstākļus, kas nepieļauj kriminālprocesu.

Savukārt Kriminālprocesa likuma 377.panta 9.punktā ir norādīts, ka kriminālprocesu nedrīkst uzsākt, bet uzsākts process ir jāizbeidz, ja noticis cietušā un aizdomās turētā vai apsūdzētā izlīgums tādā kriminālprocesā, kuru var uzsākt tikai uz cietušās personas pieteikuma pamata, izņemot kriminālprocesu par Krimināllikuma 130.pantā paredzēto noziedzīgo nodarījumu, ja tas saistīts ar vardarbību ģimenē.

Senāta Krimināllietu departaments atzīst, ka apelācijas instances tiesa pamatoti norādījusi, ka iesniegto izlīgumu īstenot nav pamata.

No lietas materiāliem redzams, ka konkrētajā kriminālprocesā par cietušajām atzītas trīs personas – Sarmīte K., Tamāra B. un Elza L. No lietas materiāliem pievienotā izlīguma redzams, ka tas noslēgts ar divām no lietā cietušajām – Sarmīti K. un Tamāru B.

Saskaņā ar Krimināllikuma 58.panta otro daļu personu, kas izdarījusi kriminālpārkāpumu vai mazāk smagu noziegumu, var atbrīvot no kriminālatbildības, ja ir izlīgums ar cietušo vai viņa pārstāvi. No lietas materiāliem redzams, ka izlīgums ar cietušo Elzu L. vai viņas pārstāvi nav noslēgts. Neskatoties uz to, ka cietušajai Elzai L. pirmās instances tiesā iebildumi pret apsūdzēto nav bijuši, minētā pantā noteiktās prasības nav izpildītas.

Senāta Krimināllietu departaments atzīmē, ka Kriminālprocesa likumā ir paredzētas divu veidu sekas, ja persona, kas izdarījusi kriminālpārkāpumu vai mazāk smagu noziegumu, ir izlīgusi ar cietušo vai viņa pārstāvi.

Kriminālprocesa likuma 7.panta pirmajā daļā ir noteikts, ka, ja šajā likumā nav noteikts citādi, kriminālprocesu veic sabiedrības interesēs neatkarīgi no tās personas gribas, kurai nodarīts kaitējums. Šāds kriminālprocess ir publiskās apsūdzības kriminālprocess, kurā apsūdzības funkciju valsts vārdā īsteno prokurors.

Savukārt Kriminālprocesa likuma 7.panta otrajā daļā norādīti tie Krimināllikuma panti un daļas, par kuriem publiskās apsūdzības kriminālprocesu uzsāk tikai tad, ja saņemts pieteikums no personas, kurai nodarīts kaitējums.

Ievērojot izklāstīto, Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments atzīst, ka par Krimināllikuma 260.panta otrajā daļā norādīto noziedzīgo nodarījumu likumdevējs nav paredzējis izlīguma gadījumā obligāti izbeigt kriminālprocesu. Tātad tiesai likumā nav noteikts pienākums kriminālprocesos apsūdzībā pēc Krimināllikuma 260.panta otrās daļas jebkurā izlīguma gadījumā, kad var izbeigt kriminālprocesu, pieņemt lēmumu par kriminālprocesa izbeigšanu.

Senāta Krimināllietu departaments norāda, ka konkrētā lietā par iespēju izbeigt kriminālprocesu izlīguma gadījumā izlemj tā tiesa, kas izskata lietu pēc būtības.

Lietu pēc būtības izskata pirmās instances tiesa un pēc tam, ja iesniegts apelācijas protests vai apelācijas sūdzība – apelācijas instances tiesa, jo tiesai ir jāvērtē faktiskie lietas apstākļi, izdarītā noziedzīgā nodarījuma raksturs, vainīgā personība un citi lietas apstākļi.

Senāta Krimināllietu departaments atzīst, ka apelācijas instances tiesa, izskatot lietu, nav pieļāvusi Krimināllikuma pārkāpumus un Kriminālprocesa likuma būtiskus pārkāpumus Kriminālprocesa likuma 574. un 575.panta izpratnē, tāpēc tiesas nolēmuma atcelšanai nav tiesiska pamata.

Pamatojoties uz iepriekš norādīto un vadoties pēc Kriminālprocesa likuma 585., 587.panta, Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments

n o l ē m a :

Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2008.gada 20.augusta spriedumu atstāt negrozītu, bet apsūdzētā Amira A. kasācijas sūdzību noraidīt.

Lēmums nav pārsūdzams.

Soda noteikšana pēc vairākiem spriedumiem

Ja galīgais sods apsūdzētajam pirmās instances tiesā noteikts saskaņā ar Kriminālliikuma 51.pantu, apelācijas instances tiesai, izskatot lietu, ir jāpārbauda galīgā soda noteikšanas pamatotība, konkrēti, vai ar iepriekšējo spriedumu personai noteiktais sods uz lietas izskatīšanas brīdi apelācijas instances tiesā ir vai nav izciests (Kriminālliikuma 51.pants).

Rīgā, 2008.gada 10.novembrī Lieta Nr. SKK J-613/08

L Ē M U M S

Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Kriminālliietu departaments šādā sastāvā:

senators referents P.Gruziņš,
senators P.Dzalbe,
senators A.Freibergs,

izskatot rakstveida procesā kriminālliietu sakarā ar Ģenerālprokuratūras Krimināltiesiskā departamenta virsprokurora Ē.Zvejnieka iesniegto protestu Kriminālprocesa likuma 63.nodaļas kārtībā par Gulbenes rajona tiesas 2005.gada 27.jūnija spriedumu,

k o n s t a t ē j a

Ar Gulbenes rajona tiesas 2005.gada 27.jūnija spriedumu Ainārs T., (..), atzīts par vainīgu un sodīts pēc Kriminālliikuma 260.panta trešās daļas ar brīvības atņemšanu uz trīs gadiem, atņemot transportlīdzekļa vadīšanas tiesības uz trīs gadiem.

Saskaņā ar Kriminālliikuma 51.pantu, galīgais sods noteikts, daļēji pievienojot pēc Cēsu rajona tiesas 2004.gada 11.oktobra sprieduma noteiktos piespiedu darbus 180 (simt astoņdesmit) stundas, aizstātus ar arestu – 90 (deviņdesmit) aresta dienām – Cēsu rajona tiesā ar 2005.gada 12.aprīļa lēmumu, brīvības atņemšana uz trīs gadiem un vienu mēnesi, atņemot transportlīdzekļa vadīšanas tiesības uz trīs gadiem.

Ar Gulbenes rajona tiesas spriedumu Ainārs T. notiesāts pēc Kriminālliikuma 260.panta trešās daļas par to, ka viņš vadījis transportlīdzekli alkohola ietekmē, pārkāpis ceļu satiksmes noteikumus, kā rezultātā cietušajam nodarīti viegli miesas bojājumi.

Aināra T. darbības kvalificētas pēc Kriminālliikuma 260.panta trešās daļas.

Par pirmās instances tiesas spriedumu Ainārs T. iesniedza apelācijas sūdzību, kura ar Vidzemes apgabaltiesas Kriminālliietu tiesas kolēģijas 2006.gada 30.maija lēmumu atstāta bez izskatīšanas.

Spriedums stājies likumīgā spēkā 2006.gada 12.jūnijā.

Kriminālprocesa likuma 63.nodaļas kārtībā par šo pirmās instances tiesas spriedumu protestu iesniedzis Ģenerālprokuratūras Krimināltiesiskā departamenta virsprokurors Ē.Zvejnieks. Protestā lūgts grozīt Gulbenes rajona tiesas 2005.gada 27.jūnija spriedumu, atceļot to daļā par galīgā soda noteikšanu Aināram T. saskaņā ar Kriminālliikuma 51.pantu.

Prokurors uzskata, ka Vidzemes apgabaltiesas Kriminālliietu tiesas kolēģijas 2006.gada 30.maija lēmums par apelācijas sūdzības atstāšanu bez izskatīšanas esot nelikumīgs un novedis pie notiesātās personas stāvokļa pasliktināšanas, jo tiesas rīcībā esot bijušas ziņas, ka Ainārs T. 2005.gada 11.augustā atbrīvots no Cēsu rajona tiesas 2004.gada 11.oktobra spriedumā piespriestā soda izciešanas. Līdz ar to no Gulbenes rajona tiesas sprieduma bija jāizslēdz Kriminālliikuma 51.panta pirmās daļas nosacījumu piemērošana.

Prokurors norāda, ka pēc spēkā stāšanās Gulbenes rajona tiesas 2005.gada 27.jūnija spriedums novedis pie notiesātās personas stāvokļa nelikumīgas pasliktināšanas, kas izpaužas kā Kriminālprocesa likuma 25.panta prasību pārkāpums.

Izskatījis kriminālliietas materiālus, apsvēris prokurora protesta motīvus, Augstākās tiesas Senāta Kriminālliietu departaments uzskata, ka prokurora protests ir apmierināms.

No kriminālliietas materiāliem redzams, ka Vidzemes apgabaltiesas Kriminālliietu tiesas kolēģija kriminālliietu Aināra T. apsūdzībā pēc Kriminālliikuma 260.panta trešās daļas izskatīšanai apelācijas kārtībā ir saņēmusi 2005.gada 14.jūlijā.

Tāpat no lietas materiāliem ir redzams, ka apelācijas instances tiesa 2005.gada 18.jūlijā ir saņēmusi informāciju no Jēkabpils cietuma par to, ka ar Cēsu rajona tiesas 2004.gada 11.oktobra spriedumu notiesātais Ainārs T. atbrīvojas 2005.gada 11.augustā.

Senāta Kriminālliietu departaments konstatē, ka, izskatot kriminālliietu sakarā ar apsūdzētā Aināra T. apelācijas sūdzību 2006.gada 30.maijā un pieņemot lēmumu par apelācijas sūdzības atstāšanu bez izskatīšanas, Vidzemes apgabaltiesas Kriminālliietu tiesas kolēģija nav ņēmusi vērā, ka pirmās instances tiesa galīgo sodu saskaņā ar Kriminālliikuma 51.pantu pēc spriedumu kopības noteikusi ar Cēsu rajona tiesas 2004.gada 11.oktobra spriedumu, kurā noteiktais sods uz lietas izskatīšanas brīdi apelācijas instances tiesā ir izciests un Ainārs T. ir atbrīvots, tādējādi nelikumīgi pasliktinot notiesātā Aināra T. stāvokli. Tiesa ir pieļāvusi Kriminālprocesa likuma 25.pantā nostiprinātā dubultās sodīšanas nepieļaujamības (*ne bis in idem*) principa pārkāpumu.

Senāta Kriminālliietu departaments atzīst, ka tiesa ir pieļāvusi Kriminālprocesa likuma 574.panta 1.punktā norādīto Kriminālliikuma pārkāpumu par Vispārīgās daļas pantu nepareizu piemērošanu, kurš novedis pie notiesātās personas stāvokļa nelikumīgas pasliktināšanas.

Pastāvot iepriekš norādītajiem apstākļiem, Gulbenes rajona tiesas 2005.gada 27.jūnija spriedums atceļams daļā par galīgā soda noteikšanu Aināram T. pēc spriedumu kopības.

Pamatojoties uz teikto un vadoties no Kriminālprocesa likuma 670., 585., 587.panta, Augstākās tiesas Senāta Kriminālliietu departaments

n o l ē m a

Protestu apmierināt. Atcelt Gulbenes rajona tiesas 2005.gada 27.jūnija spriedumu daļā par galīgā soda noteikšanu pēc spriedumu kopības.

Pārējā daļā spriedumu atstāt negrozītu.

Lēmums nav pārsūdzams.

Mantas konfiskācija, uz kuru reģistrēta komercķīla

Likumdevējs ir paredzējis tiesības kriminālprocesa ietvaros procesa virzītājam uzlikt arestu īpašumā esošai mantai, arī tādai, uz kuru ir reģistrēta komercķīla, lai nodrošinātu iespējamo mantas konfiskāciju. Līdz ar to šāda manta var tikt konfiscēta (Kriminālliikuma 42.panta pirmā un trešā daļa).

Rīgā, 2008.gada 27.novembrī Lieta Nr.SKK-637/08

L Ē M U M S

Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Kriminālliietu departaments šādā sastāvā:

senatore referente V.Eilande,
senators V.Čiževskis,
senators P.Dzalbe

izskatīja rakstveida procesā kriminālliietu sakarā ar apsūdzētā Andreja Ž. aizstāves zvērinātas advokātes Annas Nores kasācijas sūdzību par Zemgales apgabaltiesas Kriminālliietu tiesas kolēģijas 2008.gada 8.oktobra lēmumu un

k o n s t a t ē j a

Ar Jēkabpils rajona tiesas 2008.gada 26.augusta spriedumu Andrejs Ž., (..), atzīts par vainīgu un sodīts pēc Kriminālliikuma 262.panta otrās daļas ar brīvības atņemšanu uz desmit mēnešiem, atņemot transportlīdzekļa vadīšanas tiesības uz četriem gadiem, ar mantas konfiskāciju.

Saskaņā ar Kriminālliikuma 42.panta trešo daļu piemērota daļēja mantas konfiskācija – konfiscēts transportlīdzeklis automašīna *AUDI A4 Avant*, valsts reģistrācijas Nr.FS 6736.

Kā papildsods piemērots naudas sods divu minimālo mēnešalgu apmērā, kas uz sprieduma taisīšanas brīdi ir Ls 320,00.

Piemērojot Kriminālliikuma 55.pantu, piespriestais brīvības atņemšanas sods noteikts nosacīti, ar pārbaudes laiku uz diviem gadiem un saskaņā ar Kriminālliikuma 55.panta sesto daļu noteikti pienākumi: periodiski reģistrēties Valsts probācijas dienestā; nemainīt dzīvesvietu bez Valsts probācijas dienesta piekrišanas; piedalīties probācijas programmās saskaņā ar Valsts probācijas dienesta norādījumiem.

Ar Zemgales apgabaltiesas Kriminālliietu tiesas kolēģijas 2008.gada 8.oktobra lēmumu pirmās instances tiesas spriedums atstāts negrozīts.

Andrejs Ž. atzīts par vainīgu un sodīts pēc Kriminālliikuma 262.panta otrās daļas par to, ka viņš, būdams narkotisko vielu ietekmē, vadīja transportlīdzekli bez transportlīdzekļa vadīšanas tiesībām (transportlīdzekļa vadīšanas tiesības noteiktā kārtībā nav iegūtas).

2008.gada 04.jūlijā plkst.19:25 Andrejs Ž. Jēkabpilī pa Vienības ielu vadīja transportlīdzekli – automašīnu *AUDI A4 Avant*, valsts reģistrācijas Nr.FS 6736, bez transportlīdzekļa vadīšanas tiesībām (transportlīdzekļa vadīšanas tiesības atņemtas 2007.gada 22.maijā par LAPK 149.[15] panta 2.daļā paredzētā administratīvā pārkāpuma izdarīšanu) un narkotisko vielu ietekmē. Saskaņā ar ķīmiski toksikoloģiskās izmeklēšanas rezultātiem Nr.5016 plkst. 21:40 Andreja Ž. organisma urīnā tika atrasts amfetamīns, metamfetamīns, tetrahidrokanabinola skābe un asinīs tika atrastas metamfetamīna "zīmes".

Ar savām darbībām Andrejs Ž. pārkāpa MK 2004.gada 29.jūnija noteikumu Nr.571 "Ceļu satiksmes noteikumi" 39.2.punkta prasības, kas nosaka, ka transportlīdzekļa vadītājam aizliegts vadīt transportlīdzekli narkotisko vielu iespaidā, un 39.4.punktu, kas aizliedz vadīt transportlīdzekli, ja nav atbilstošas kategorijas transportlīdzekļu vadīšanas tiesību.

Apsūdzētā Andreja Ž. aizstāve zvērināta advokāte A.Nore iesniegusi kasācijas sūdzību, kurā lūdz atcelt apelācijas instances tiesas lēmumu daļā par Krimināllikuma 42.panta trešās daļas piemērošanu attiecībā uz Andrejam Ž. piederošās vieglās automašīnas *AUDI A4*, valsts numura zīme FS 6736, konfiskāciju un nodot lietu šajā daļā jaunai iztiesāšanai apelācijas instances tiesai.

Aizstāve uzskata, ka tiesa nepareizi piemērojusi Krimināllikuma Vispārīgās daļas normu – Krimināllikuma 42.panta trešo daļu. Aizstāve norāda, ka Krimināllikuma 42.panta trešās daļas nosacījumi nevar tikt piemēroti attiecībā uz oficiāli reģistrētu komercķīlu, kas pēc būtības ir saistību nodrošinājums, kas uzliek gan saglabāšanas pienākumu komercķīlas devējam, gan kalpo kā mantisks garants komercķīlas ņēmējam, ja komercķīlas devējs savas saistības neizpildīs.

Kasatore uzskata, ka tiesa esot kļūdaini traktējusi, ka komercķīlas atsavināšana esot aizliegta tikai pašam ķīlas devējam, uzskatot, ka citi šādu atsavināšanu varot veikt. Komercķīlas līgumā starp *Swedbanku* un Andreju Ž. neesot pielīgts, ka citas personas varot veikt šādu komercķīlas atsavināšanu bez bankas rakstiskas atļaujas.

Tiesa neesot ievērojusi Komercķīlas likuma 33.panta nosacījumus, ka Komercķīlu reģistra ierakstiem esot saistošs spēks pret trešajām personām un neviens nevarot aizbildināties ar to nezināšanu. Papildus aizstāve citē Komercķīlas likuma 36., 48.panta saturu.

Ģenerālprokuratūras Krimināltiesiskā departamenta Tiesās izskatāmo krimināllietu nodaļas prokurore I.Zemīte Kriminālprocesa likuma 585.panta otrās daļas kārtībā paustajā viedoklī norāda, ka apelācijas instances tiesas lēmums ir atstājams negrozīts, bet kasācijas sūdzība noraidāma.

Prokurore uzskata, ka savus secinājumus apelācijas instances tiesa pamatoti motivējusi gan ar likumu normām, gan ar lietas materiāliem.

Saskaņā ar noslēgto komercķīlas līgumu Nr.49587 tā 2.4.4.punkts attiecas tikai uz ķīlas devēju. Komercķīlas likuma 28.pants nosaka, ka komercķīlas ņēmējam ir tiesības visu viņam radušos zaudējumu atlīdzību prasīt no komercķīlas devēja, gadījumā, ja trešās personas attiesā komercķīlas priekšmetu. Saskaņā ar šā likuma 24.pantu ar ieķīlāšanu neizbeidzas komercķīlas devēja īpašumtiesības uz ieķīlāto lietu.

Prokurore norāda, ka Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas Pirmā protokola 1.pants paredz jebkuras fiziskas un juridiskas personas tiesības uz īpašumu, kā arī nosaka, kādos gadījumos šīs personas īpašumu var atņemt. Latvijas Republikas Satversmes 105.pantā paredzēts, ka ikvienam ir tiesības uz īpašumu. Īpašumu nedrīkst izmantot pretēji sabiedrības interesēm. Īpašuma tiesības var ierobežot vienīgi saskaņā ar likumu. Šādi ierobežojumi noteikti ar Krimināllikuma un Kriminālprocesa likuma normām.

Prokurore atsaucas uz Krimināllikuma 1.panta otro daļu, 2.panta pirmo daļu, 46.panta pirmo daļu, 36.panta otrās daļas 1.punktu, 42.panta pirmo daļu, Kriminālprocesa likuma 8.pantu, kā arī norāda, ka saskaņā ar Krimināllikuma 42.panta trešo daļu tiesa, nosakot mantas konfiskāciju par noziedzīgu nodarījumu pret satiksmes drošību, piemēro daļēju mantas konfiskāciju un attiecina to uz transportlīdzekli.

Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 361.panta pirmo daļu, lai nodrošinātu iespējamo mantas konfiskāciju, kriminālprocesā paredzēta iespēja uzlikt arestu apsūdzētā mantai, arī mantai, kas viņam pienākas no citām personām. Arestu var uzlikt ar kriminālprocesu saistītai mantai, kas atrodas pie citām personām. Kriminālprocesa likuma 361.panta septītā daļa nosaka, ka gadījumos, ja attiecībā uz mantu, pirms tai uzlikts arests, ir reģistrēta hipotekārā ķīla, rīcība ar ieķīlāto mantu var notikt tikai pēc saskaņošanas ar procesa virzītāju. Ja šāda manta ar tiesas lēmumu ir atzīta par noziedzīgi iegūtu, mantas arestam ir prioritāte attiecībā uz ķīlu. Panta astotā daļa nosaka priekšmetus, kuriem nav atļauts uzlikt arestu. Vieglā automašīna kā komercķīlas priekšmets šajā lokā neietilpstot.

No minētā esot secināms, ka tādā veidā likumdevējs esot paredzējis tiesības kriminālprocesa ietveros procesa virzītājam uzlikt arestu apsūdzētā īpašumā esošai mantai, pat tādai, uz kuru reģistrēta ķīla, vai ja tā atrodas pie citām personām, lai nodrošinātu iespējamo mantas konfiskāciju. Līdz ar to šāda manta varot tikt konfiscēta.

Tas, ka apsūdzētā Andreja Ž. mantai – automašīnai – arests netika uzlikts pirmstiesas kriminālprocesa laikā, nedodot pamatu apšaubīt turpmāk pieņemtā tiesas lēmuma likumību un pamatotību par daļēju mantas konfiskāciju saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 42.panta trešo daļu.

Apsvēris kasācijas sūdzības motīvus, prokurores Kriminālprocesa likuma 585.panta otrās daļas kārtībā pausto viedokli un pārbaudījis lietas materiālus, Senāta Krimināllietu departaments konstatē, ka apelācijas instances tiesas lēmums atstājams negrozīts, bet kasācijas sūdzība noraidāma.

Senāta Krimināllietu departaments konstatē, ka apelācijas instances tiesa pamatoti atstājusi negrozītu pirmās instances tiesas spriedumu, ar kuru apsūdzētajam Andrejam Ž. kā papildsods piemērota daļēja mantas konfiskācija, konfiscējot automašīnu.

Gan pirmās instances tiesa, gan apelācijas instances tiesa, piemērojot Andrejam Ž. papildsodu – daļēju mantas konfiskāciju, pamatoti piemērojusi Kriminālliikuma 42.panta trešās daļas nosacījumus.

Senāta Krimināllietu departaments piekrīt prokurores viedoklī paustajai likuma normu interpretācijai un secinājumam, ka likumdevējs ir paredzējis tiesības kriminālprocesa ietvaros procesa virzītājam uzlikt arestu īpašumā esošai mantai, arī tādai, uz kuru ir reģistrēta komercķīla, lai nodrošinātu iespējamo mantas konfiskāciju. Līdz ar to šāda manta var tikt konfiscēta. Konkrētajā gadījumā nav nozīmes tam, ka procesa virzītājs nebija uzlicis arestu apsūdzētā Andreja Ž. īpašumā esošai mantai. Tas neizslēdz šādas mantas konfiskācijas likumību.

Ņemot vērā iepriekšminēto, vadoties no Kriminālprocesa likuma 585., 587.panta, Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments

n o l ē m a

Zemgales apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2008.gada 8.oktobra lēmumu atstāt negrozītu, bet apsūdzētā Andreja Ž. aizstāves zvērinātas advokātes A.Nores kasācijas sūdzību noraidīt.

Lēmums nav pārsūdzams.

II daļa. Lēmumi Kriminālliikuma Sevišķās daļas piemērošanas jautājumos

Izmantošana Kriminālliikuma 149.panta otrās daļas izpratnē

Atbildība par nelikumīgām darbībām ar autortiesību un blakustiesību objektiem ir stingri diferencēta, nodalot administratīvo un kriminālo atbildību.

Kriminālliikuma 149.panta otrās daļas izpratnē izmantošana nevar tikt tulkota kā datorprogrammu instalēšana, jo starp materiāla labuma gūšanu un nelikumīgu autortiesību objekta izmantošanu ir jābūt tiešai saiknei. Vainīgajai personai jāgūst materiāls labums tieši ar šo objektu izmantošanu tam paredzētajam nolūkam (Kriminālliikuma 149.panta otrā daļa).

Rīgā, 2008.gada 12.februārī Lieta Nr.SKK-4/08

L Ē M U M S

Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments šādā sastāvā:

tiesas sēdes priekšsēdētājs, senators A.Freibergs,
senators P.Dzalbe,
senators V.Čiževskis,

piedaloties prokurorei V.Ozoliņai, cietušā pārstāvim J.Bordānam, apsūdzētajam Vladimiram Š. un viņa aizstāvim A.Eglītim, izskatīja atklātā tiesas sēdē lietu sakarā ar apsūdzētā Vladimira Š. aizstāvja zvērināta advokāta A.Eglīša kasācijas sūdzību par Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2007.gada 24.septembra lēmumu un

k o n s t a t ē j a

Ar Rīgas pilsētas Latgales priekšpilsētas tiesas 2007.gada 25.aprīļa spriedumu Vladimirs Š., (..), atzīts par vainīgu noziedzīga nodarījuma izdarīšanā, kas paredzēts Kriminālliikuma 149.panta trešajā daļā, un sodīts ar naudas sodu divdesmit minimālo mēnešalgu jeb Ls 2400,00 apmērā bez mantas konfiskācijas.

Izskatot lietu apelācijas kārtībā, ar Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2007.gada 24.septembra lēmumu pirmās instances tiesas spriedums atstāts negrozīts.

Par šo lēmumu kasācijas sūdzību iesniedzis apsūdzētā Vladimira Š. aizstāvis zvērināts advokāts A.Eglītis, kurš lūdz noteikt lietas izskatīšanu kasācijas instances tiesas sēdē mutvārdu procesā,

atcelt pilnībā Rīgas apgabaltiesas 2007.gada 24.septembra lēmumu un izbeigt kriminālprocesu.

Sūdzībā norādīts, ka apelācijas instances tiesa, taisot savu nolēmumu, pieļāvusi Krimināllikuma pārkāpumu un Kriminālprocesa likuma būtisku pārkāpumu.

Krimināllikuma pārkāpums, pēc aizstāvja uzskata, izpaužas šādi.

Apelācijas sūdzībā tika norādīts, ka tiesa nepareizi piemērojusi Krimināllikuma 149.panta trešo daļu.

Tiesa secinājusi, ka Vladimirs Š., izmantojot autortiesību objektus, guvis materiālu labumu lielā apmērā. Vispārzināms ir komerctiesību princips, kas nošķir dalībnieka un sabiedrības atbildību par savām saistībām. Krimināllikuma 149.panta izpratnē likumdevējs nav taisījis izņēmumu un nav noteicis, ka noziedzīgā nodarījuma subjekts ir speciāla persona – amatpersona vai konkrēti "rīkotājdirektors ar tiesībām pārstāvēt sabiedrību atsevišķi". Šī nav juridiskās personas lieta, bet nozieguma subjekts ir fiziska persona.

Konkrētā panta dispozīcija pieprasa obligātu autortiesību objektu izmantošanu materiālu labumu gūšanai. Pats glabāšanas fakts, kas principā netiek noliegts un sakarā ar ko uzņēmums labprātīgi ir samaksājis kompensāciju, nerada Krimināllikuma 149.panta trešajā daļā paredzētā nozieguma sastāvu. Līdz ar to nav pieļaujama tāda interpretācija, kādu piedāvā tiesa, ka uzņēmums "nav iztērējis līdzekļus programmu iegādei".

Likuma izpratnē kā obligāts atbildības priekšnoteikums ir noteikts materiālu labumu gūšana, izmantojot autortiesību objektus.

Apelācijas instances tiesa savā nolēmumā konstatējusi, ka Vladimirs Š. kā fiziska persona nes kriminālatbildību kā juridiskas personas rīkotājdirektors ar tiesībām pārstāvēt sabiedrību atsevišķi. Bez tam tiesas kolēģija uzskatījusi, ka materiāla labuma gūšana, izmantojot autortiesību objektus, kas reproducēti, pārkāpjot autortiesības, ir ne tikai peļņa, bet arī jebkāds cits labums, jo šajā gadījumā Vladimira Š. vadītais uzņēmums nav iztērējis līdzekļus datorprogrammu iegādei par summu Ls 7120, tas ir, lielos apmēros.

Šādi tiesas kolēģijas secinājumi ir Krimināllikuma nepareiza piemērošana, kvalificējot noziedzīgu nodarījumu. Tiesa nolēmumā nav norādījusi, ka šī ir juridiskas personas lieta, kur noziedzīgu nodarījumu izdarījusi attiecīgās juridiskās personas pārstāve. Šim apstāklim ir principiāla nozīme, jo apsūdzība Vladimiram Š. uzrādīta par to, ka viņš kā SIA "Ēra 2K Tehnoloģijas" rīkotājdirektors, izmantojot autortiesību objektus, kas reproducēti SIA "Ēra 2K Tehnoloģijas" esošajās datorsistēmās, pārkāpjot autortiesības, guva materiālo labumu neiegādāto programmu vērtībā – Ls 7120,24 apmērā. Apelācijas instances tiesa nav devusi vērtējumu tam, uz ko norādīja aizstāvība, ka saskaņā ar apsūdzību materiālu labumu guvusi nevis sabiedrība, bet

Vladimirs Š. Tā ir kardināla atšķirība, jo saskaņā ar Komerclikuma 137.pantu vispārzināms princips ir – sabiedrības atbildības norobežošana, kurš nosaka, ka sabiedrība neatbild par dalībnieka saistībām, bet dalībnieks neatbild par sabiedrības saistībām. No šī principa izriet, ka nevar likt vienlīdzības zīmi starp Vladimiru Š. un sabiedrību ar ierobežotu atbildību.

Juridiski neeksistē apsūdzība, kurā SIA "Ēra 2K Tehnoloģijas" guvusi materiālu labumu un ka tieši to ar nodomu un savām darbībām panācis Vladimirs Š.

Vladimirs Š. nekad nav noliedzis, ka viņa vadītā uzņēmuma darbinieku nelikumīgas rīcības rezultātā, par ko viņš nav zinājis, notikusi autortiesību objekta "uzglabāšana" Krimināllikuma 149.panta pirmās daļas izpratnē. Viņa un aizstāvja apelācijas sūdzību būtība bija tajā apstāklī, ka nav notikusi "materiāla labuma gūšana, izmantojot šos objektus", t.i., Krimināllikuma 149.panta otrās daļas izpratnē.

Aizstāvis uzsver, ka tiesa ir nepareizi interpretējusi likuma nosacījumu – "izmantojusi" – piešķirot tam saturisku jēgu – "uzņēmums nav iztērējis līdzekļus".

Šāda likuma interpretācija, pēc advokāta ieskata, ir nepareiza, jo tā novelk vienādības zīmi starp likuma pirmajā daļā minēto pazīmi "uzglabāšana" un otrajā daļā minēto kvalificējošo pazīmi "izmantošana". Tādējādi, pēc tiesas loģikas, "uzglabāšana" kā nozieguma sastāva pazīme tiek likvidēta, jo nelikumīga "uzglabāšana" vienmēr būs "bez līdzekļu iztērēšanas".

Uz to, ka šī nav juridiskas personas lieta, norāda procesa virzītāju – Finanšu un ekonomisko noziegumu izmeklēšanas prokuratūras un tiesas rīcība pirmstiesas izmeklēšanā un sagatavošanā iztiesāšanai.

Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 353.panta trešo daļu (domāts pirmās daļas 3.punkts) juridiskās personas lietās pienākumu maksāt kompensāciju tiesa var uzlikt juridiskai personai. Pabeidzot pirmstiesas izmeklēšanu, mantiskā kompensācija nebija nolīdzināta, ne prokurors, ne tiesa uz tiesas sēdi neaicināja juridisko personu, kurai varētu būt pienākums samaksāt kompensāciju. Tas, ka līdz tiesai tika noslēgts izlīgums ar cietušo, par ko dokumenti tika iesniegti tiesas sēdē, negroza procesa virzītāju nostāju šajā jautājumā, kuri, nezinot par noslēgto izlīgumu, pat nepadomāja apsvērt iespēju par juridiskās personas aicināšanu lietā, lai uzliktu tai pienākumu samaksāt mantisko kompensāciju.

No vispārīgo tiesību principu viedokļa, pēc aizstāvības domām, nav iespējama tādu jautājumu, kas uzliek pienākumus, to vidū mantiska rakstura, izlemšana tiesā aizmuguriski, neaicinot personu (arī juridisko) uz tiesas sēdi.

Līdz ar to secināms, ka apelācijas instances tiesa bez juridiska pamatojuma noraidījusi aizstāvības argumentus un izdarījusi nepareizus secinājumus par Krimināllikuma normas piemērošanu.

Tiesa pieļāvusi arī būtisku Kriminālprocesa likuma pārkāpumu, kas noveda pie nelikumīga nolēmuma.

Apelācijas sūdzībā bija norādīts, ka pirmās instances tiesa pārkāpusi Kriminālprocesa likuma 520.pantā ietverto kriminālprocesa pamatprincipu, kas nosaka to, ka tiesa taisa notiesājošu spriedumu, ja iztiesāšanas gaitā apsūdzētā vaina noziedzīgā nodarījumā ir pierādīta.

Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 564.panta ceturto daļu nolēmuma motīvu daļā norādāmi apstākļi, ko noskaidrojusi apelācijas instances tiesa, un pierādījumi, kas apstiprina apelācijas instances atzinumu.

Apelācijas instances tiesas sēdē bija sevišķi uzsvērts, ka pat lēmumā par saukšanu pie kriminālatbildības un krimināllietas nodošanu tiesai Vladimiram Š. netika inkriminēts, ka viņš būtu izdevis rīkojumu instalēt datorprogrammas, kurām nebija to legalitāti apliecinošu dokumentu, un arī pats tās instalējis.

Apelācijas instances tiesai bija pienākums nolēmumā minēt un izklāstīt pierādījumus, kas apstiprinātu šādus pirmās instances tiesas secinājumus, kuri tika apstrīdēti. Taču tas nolēmumā nav darīts. Šādi fakti netika noskaidroti ne pirmās instances tiesā, ne apelācijas instances tiesā. Šis apstāklis vērtējams kā būtisks Kriminālprocesa likuma pārkāpums.

Apelācijas instances tiesa bez jebkāda vērtējuma atstājusi apelācijas sūdzībā norādīto, ka pirmās instances tiesa spriedumā nelikumīgi kā Vladimira Š. vainas pierādījumu minējusi faktu, ka uzņēmumā izņemti CD kompaktdiski ar it kā nelegālām datorprogrammām.

Latgales priekšpilsētas tiesa 2006.gada 1.jūnijā izbeidza administratīvā pārkāpuma lietu pret Vladimiru Š. pēc Administratīvo pārkāpumu kodeksa 155.[8]panta pazīmēm un izņemtos CD kompaktdiskus atdeva viņam atpakaļ (sk. Tiesas lēmumu administratīvā pārkāpuma lietā Nr. P129009609).

Līdz ar to secināms, ka tiesa notiesājošu spriedumu pamatojusi ar nepieļaujamu un pierādīšanā neizmantojamu pierādījumu.

Pēc spēkā esoša tiesas nolēmuma Vladimirs Š. nav atzīts par vainīgu – tātad ir nevainīgs – nelegālu datorprogrammu ierakstu glabāšanā CD formātu diskos.

Apelācijas sūdzībā tika norādīts, ka šādu faktu nevar uzskatīt kā pierādījumu, ar kuru pamatots tiesas secinājums, un ka tas ir kriminālprocesa pamatprincipa pārkāpums.

No apelācijas instances tiesas nolēmuma secināms, ka tiesas kolēģija šādai nelikumīgai praksei, lietojot nolēmuma terminoloģiju, "ir pievienojusies".

Pēc aizstāvības viedokļa, Vladimira Š. rīcībā nav noziedzīga nodarījuma, kas paredzēts Krimināllikuma 149.panta trešajā daļā, sastāva.

Ar pirmās instances tiesas spriedumu Vladimirs Š. atzīts par vainīgu noziedzīga nodarījuma izdarīšanā – "par to, ka viņš, izmantojot autortiesību objektus, kas reproducēti, pārkāpjot autortiesības, guva materiālu labumu lielā apmērā, šādos apstākļos:

2004.gada 1.jūlijā Latvijas Republikas Iekšlietu ministrijas Valsts policijas Galvenās Kriminālpolicijas pārvaldes Ekonomikas policijas pārvaldes darbinieku veiktās pārbaudes laikā konstatēts, ka SIA "Ēra 2K Tehnoloģijas" ar reģistrācijas Nr.40003466722, ar juridisko adresi Stabu iela 46/48-46, Rīga, uzņēmējdarbības veikšanas vietā Maskavas iela 42–33, Rīga, esošajos 3 datoru sistēmblokos instalētas komerciāla statusa datorprogrammas par kopējo vērtību Ls 7120,24, kurām SIA "Ēra 2K Tehnoloģijas" rīkotājdirektors ar tiesībām pārstāvēt sabiedrību atsevišķi Vladimirs Š., nevarēja uzrādīt iegādes legalitāti apstiprinošus dokumentus, un tās ir:

1. viena vienība Microsoft Windows Server 2003 Enterprise Edition Ls 2473,63 apmērā;
2. viena vienība Microsoft Office InfoPath 2003 Ls 195,28 apmērā;
3. viena vienība – komplekts – Microsoft Office Outlook 2003, Microsoft Office Power Point 2003, Microsoft Office Access 2003, Microsoft Office Word 2003, Microsoft Office Excel 2003, Microsoft Office Publisher 2003 Ls 480,58 apmērā;
4. viena vienība Microsoft Office FrontPage 2003 Ls 190,27 apmērā;
5. viena vienība Microsoft Office OneNote 2003 Ls 88,06 apmērā;
6. viena vienība Microsoft Office Projekts Professional 2003 Ls 969,27 apmērā;
7. viena vienība Microsoft Office Visio Professional 2003 Ls 478,65 apmērā;
8. viena vienība Nero Burning Rom 6 Ls 49,56 apmērā;
9. viena vienība File an archive manager (FAR) Ls 18,75 apmērā;
10. viena vienība ReGet Deluxe 3.3 Ls 20,07 apmērā;
11. viena vienība PROMT XT Office Giant Ls 207,09 apmērā;
12. viena vienība WinISO Ls 20,71 apmērā;
13. viena vienība Microsoft Plus! For Windows XP Ls 8,50 apmērā;
14. viena vienība Microsoft SQL Server 2000 Ls 705,04 apmērā;
15. viena vienība Symantec Antivirus Corporate Edition Ls 44,94 apmērā;

16. divas vienības Diskeeper 7.0 (cena par vienu Ls 85,00) Ls 170,00 apmērā;
17. divas vienības The FAR Manager 1.70 (cena par vienu Ls 21,00) Ls 42,00 apmērā;
18. divas vienības Restorer 2000 Pro (cena par vienu Ls 40,00) Ls 80,00 apmērā;
19. divas vienības Kaspersky Antivirus Personal 5.0 (cena par vienu Ls 18,00) Ls 36,00 apmērā;
20. viena vienība Passware Ls 277,00 apmērā;
21. viena vienība ReGet Deluxe 3.0 Ls 23,40 apmērā;
22. viena vienība PROMT Translation Office 2000 Ls 118,00 apmērā;
23. viena vienība Ahead Nero 6.0.0.20 Ls 40,65 apmērā;
24. viena vienība CoverPro 7.1.3. Ls 7,80 apmērā;
25. viena vienība Virtual PC 2004 Ls 100,00 apmērā;
26. viena vienība PGP 8.0 Ls 95,50 apmērā;
27. viena vienība Pragma 3.0 Ls 156,00 apmērā;
28. viena vienība WinIso 5.3 Ls 23,50 apmērā.

Līdz ar to SIA "Ēra 2K Tehnoloģijas" izmantoja uzņēmējdarbības veikšanai uzskaitītās datorprogrammas bez autortiesību subjekta atļaujas – licences vai licences līguma veidā, tādējādi pārkāpjot Latvijas Republikas Autortiesību likuma 15.panta otro un ceturto daļu – autoru mantiskās tiesības, 40.pantu – darba izmantošanas tiesības, kas atbilstoši Latvijas Republikas Autortiesību likuma 68.pantam uzskatāms par autortiesību pārkāpumu. Tādējādi Vladimirs Š. kā SIA "Ēra 2K Tehnoloģijas" rīkotājdirektors, izmantojot autortiesību objektus, kas reproducēti SIA "Ēras 2K Tehnoloģijas" esošajās datorsistēmās, pārkāpjot autortiesības, guva materiālo labumu neiegādāto programmu vērtībā Ls 7120,24 apmērā".

Šādas Vladimira Š. darbības kvalificētas pēc Kriminālliikuma 149.panta trešās daļas.

Atbilstoši Kriminālprocesa likuma 585.panta otrās daļas noteikumiem prokurora viedokli iesniegusi Finanšu un ekonomisko noziegumu izmeklēšanas prokuratūras prokurore V.Ozoliņa, kura lūdz apelācijas instances tiesas lēmumu atstāt negrozītu, bet kasācijas sūdzību noraidīt.

Prokurore viedoklī atsaucas uz Autortiesību likuma 68.panta pirmo daļu, 15.panta otro daļu, 1.panta 17.punktu, norādot, ka apsūdzētajam Vladimiram Š. celta apsūdzība par to, ka, pārkāpjot autortiesības, autortiesību objekti izmantoti, tos reproducējot, kas izpaudās kā datorprogrammu īslaicīga vai patstāvīga uzglabāšana elektroniskā veidā, tas ir – datorprogrammas instalētas uzņēmumam piederošajos datoros, kurām nav iegādes legalitāti apstiprinošu dokumentu.

Starptautiskajos tiesību aktos, un tieši Pasaules tirdzniecības organizācijas līgumā par intelektuālā īpašuma aspektiem, kas saistīti ar tirdzniecību (TRIPS), 61.pantā paredzēts, ka kriminālatbildībai jābūt obligātai, ja darbība aptver trīs elementus: autortiesību pārkāpumu, pārkāpējs apzinājies savas darbības raksturu, darbība veikta komerciālu mērķu sasniegšanai.

Prokurore norāda, ka atbilstoši kriminālprocesā iegūtajiem pierādījumiem ir konstatēts, ka 2004.gada 1.jūlijā LR IeM VP GKrPP Ekonomikas policijas pārvaldes darbinieku veiktās pārbaudes laikā SIA "Ēra 2K Tehnoloģijas" uzņēmējdarbības veikšanas vietā esošajos 3 datoru sistēmblokos instalētas komerciāla statusa datorprogrammas. Pārbaudes gaitā un turpmākajā ar visiem kriminālprocesa gaitā iegūtajiem pierādījumiem ir apstiprināts, ka esošie 3 datoru sistēmbloki izmantoti SIA "Ēra 2K Tehnoloģijas" uzņēmējdarbības veikšanai komerciāliem mērķiem. Turklāt ar kriminālprocesa gaitā veikto ekspertīzi ir apstiprināts fakts ne tikai par datorprogrammu esamību SIA "Ēra 2K Tehnoloģijas" datorsistēmās, kurām SIA nevarēja uzrādīt to iegādes un lietošanas apliecinošu dokumentāciju, bet arī apstiprināts faktu, ka ar esošajām programmām ir veiktas darbības. Būtiski ir arī datorprogrammu pielietošana, par ko tiesā sniedza savu liecību IT speciālists Z. B., tas ir – programmas ir tiešā saistībā ar SIA "Ēra 2K Tehnoloģijas" pamatdarbību – klientu datorsistēmu apkalpošanu, apkopi, tāpat programmas ir tiešā saistībā ar uzņēmuma biroja darbību. Bez atsevišķu datorprogrammu esamības datorsistēmā nebūtu iespējama vispār tā sekmīga darbošanās.

Prokurore uzskata, ka materiālā labuma gūšana, izmantojot autortiesību objektus, kas reproducēti, pārkāpjot autortiesības, ir ne tikai peļņa, kas ir subjektīvs kritērijs, kas tiešā veidā atkarīgs gan no spējas rezultatīvi veikt saimniecisko darbību, gan no uzņēmuma tiešās darbības virziena, gan no citiem apstākļiem, bet arī jebkāds cits labums, ko uzņēmums gūst, piemēram – materiālais labums no tā, ka uzņēmums nav iztērējis līdzekļus datorprogrammu iegādei, kuras reproducētas uzņēmuma datorsistēmā bez nepieciešamās atļaujas saņemšanas, kas ir objektīvs kritērijs.

Atbilstoši Kriminālprocesa likuma 125.panta otrajai daļai par fakta legālo prezumpciju noteikts, ka ir uzskatāms par pierādītu, ka persona ir pārkāpusi tiesiskā īpašnieka autortiesības, ja vien tā nespēj ticami izskaidrot vai pamatot šo tiesību iegūšanu vai izcelsmi.

Apsūdzētais Vladimirs Š. nav iesniedzis dokumentus, kas apstiprinātu, ka apsūdzībā norādītās un SIA "Ēra 2K Tehnoloģijas" datorsistēmās konstatētās datorprogrammas ir iegūtas legāli.

Atbilstoši Kriminālliikuma 12.panta pirmajai daļai – juridiskās personas lietā atbild tā fiziskā persona, kura nodarījumu izdarījusi,

rīkodamās kā attiecīgās juridiskās personas koleģiālās institūcijas loceklis, balstoties uz tiesībām pārstāvēt juridisko personu.

Saskaņā ar kriminālprocesā iegūtajiem pierādījumiem SIA "Ēra 2K Tehnoloģijas" rīkotājdirektors ir Vladimirs Š. ar tiesībām sabiedrību pārstāvēt atsevišķi. Saskaņā ar SIA statūtiem redzams, ka sabiedrības dibinātājs un vienīgais SIA "Ēra 2 K Tehnoloģijas" dalībnieks, līdz ar ko arī īpašnieks, ir Vladimirs Š.

Prokurore norāda, ka Vladimirs Š. kā SIA "Ēra 2K Tehnoloģijas" rīkotājdirektors ar tiesībām pārstāvēt atsevišķi, saskaņā ar Krimināllikuma 12.panta pirmo daļu nes kriminālatbildību pēc viņam uzrādītās apsūdzības pēc Krimināllikuma 149.panta trešās daļas.

Izskatījis lietas materiālus, izvērtējis kasācijas sūdzībā un prokurora viedoklī izklāstītos motīvus, noklausījies tiesas sēdē prokurori, cietušā pārstāvi un aizstāvi, Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments atzīst, ka apelācijas instances tiesas lēmums jāatceļ un kriminālprocess lietā jāizbeidz.

Senāta Krimināllietu departaments konstatē, ka atbildība par nelikumīgām darbībām ar autortiesību un blakustiesību objektiem Latvijas Republikā ir paredzēta gan Latvijas administratīvo pārkāpumu kodeksā, gan Krimināllikumā.

Vladimiram Š. inkriminējamā noziedzīgā nodarījuma izdarīšanas laikā bija spēkā Latvijas administratīvo pārkāpumu kodeksa 155.[8]pants "Nelikumīgas darbības ar autortiesību un blakustiesību objektiem". Šī norma noteica, ka par tādu autortiesību vai blakustiesību objektu iegūšanu realizācijai, uzglabāšanu vai slēpšanu, kuri publicēti, reproducēti vai kā citādi izmantoti, pārkāpjot autortiesības vai blakustiesības, uzliek naudas sodu no simt līdz divsimt piecdesmit latiem, konfiscējot šos objektus un to nesējus.

Savukārt Krimināllikuma 149.pants bija izteikts šādā redakcijā:

Pirmā daļa – "Par autortiesību vai blakustiesību objektu iegūšanu realizācijai, uzglabāšanu vai slēpšanu atkārtoti gada laikā, ja tie publicēti, reproducēti vai kā citādi izmantoti, pārkāpjot autortiesības vai blakustiesības, soda ar arestu vai piespiedu darbu, vai ar naudas sodu līdz simt minimālajām mēnešalgām, konfiscējot mantu vai bez mantas konfiskācijas".

Otrā daļa – "Par šā panta pirmajā daļā minēto objektu nelikumīgu realizāciju, kā arī par citādu materiāla labuma gūšanu, izmantojot šos objektus, soda ar brīvības atņemšanu uz laiku līdz diviem gadiem vai ar arestu, vai ar piespiedu darbu, vai ar naudas sodu līdz simt minimālajām mēnešalgām, konfiscējot mantu vai bez mantas konfiskācijas".

Trešā daļa – "Par tādām pašām darbībām, ja tās izdarītas atkārtoti vai ja tās izdarījusi personu grupa pēc iepriekšējas vienošanās, vai ja tās izdarītas lielā apmērā, soda ar brīvības atņemšanu uz laiku līdz pieciem

gadiem vai ar arestu, vai ar naudas sodu līdz divsimt minimālajām mēnešalgām, konfiscējot mantu vai bez mantas konfiskācijas".

No iepriekš norādītā redzams, ka atbildība par nelikumīgām darbībām ar autortiesību un blakustiesību objektiem ir stingri diferencēta, nodalot administratīvo un kriminālo atbildību.

Kā viens no obligātiem un neatņemamiem noziedzīga nodarījuma sastāva elementiem ir nodarījuma objektīvā puse.

Saskaņā ar Krimināllikuma 1.panta pirmo daļu pie kriminālatbildības saucama un sodāma tikai tāda persona, kura ir vainīga noziedzīga nodarījuma izdarīšanā, tas ir, kura ar nodomu (tīši) vai aiz neuzmanības izdarījusi šajā likumā paredzētu nodarījumu, kam ir visas noziedzīga nodarījuma sastāva pazīmes.

Krimināllikuma 6.panta pirmajā daļā noteikts, ka par noziedzīgu nodarījumu atzīstams ar nodomu (tīši) vai aiz neuzmanības izdarīts nodarījums (darbība vai bezdarbība), kurš paredzēts šajā likumā un par kura izdarīšanu draud kriminālsods.

Analizējot Latvijas administratīvo pārkāpumu kodeksa 155.[8]pantā paredzēto dispozīciju un Krimināllikuma 149.panta pirmajā daļā paredzēto dispozīciju, redzams, ka kriminālatbildība iestājas, ja norādītās administratīvo pārkāpumu saturošās darbības izdarītas atkārtoti gada laikā.

Savukārt Krimināllikuma 149.panta otrajā daļā ir paredzēta kriminālatbildība par pavisam citām vainīgās personas darbībām.

Izvērtējot Krimināllikuma 149.panta uzbūvi, Senāts secina, ka šīs tiesību normas ir uzbūvētas tādā veidā, ka katra nākamā panta daļa paredz atbildību par darbībām ar lielāku kaitīgumu, pie tam panta otrajā daļā ir paredzēta atbildība par autortiesību un blakustiesību objektu nelikumīgu realizāciju un tai pēc sava satura līdzīgām darbībām.

Komentējot Krimināllikuma 149.pantu, profesore V.Liholaja norāda, ka "ar autortiesību vai blakustiesību objektu realizāciju jāsaprot jebkuri to tālāknodošanas paņēmieni, ar kuru palīdzību šie objekti nonāk citas personas īpašumā vai valdījumā (pārdošana, aizdošana, uzdāvināšana, apmaiņa, parāda atdošana utt.)".

Senāts atzīmē, ka tiesu praksē Krimināllikuma piemērošanā nav īpašu problēmu, tulkojot jēdzienu "realizācija".

Savukārt par otru Krimināllikuma 149.panta otrajā daļā paredzēto darbību profesore V.Liholaja norāda, ka "ar citādu materiāla labuma gūšanu jāsaprot jebkāda ienākumu saņemšana ar autortiesību vai blakustiesību objektu palīdzību, kuri izmantoti visos iespējamos veidos".

Tāpat komentārā teikts, ka 149.panta trešajā daļā "paredzēta pastiprināta atbildība par autortiesību vai blakustiesību objektu nelikumīgu realizāciju, kā arī par citādu materiāla labuma gūšanu, izmantojot šos objektus, ja tie publicēti, reproducēti vai kā citādi izmantoti, pārkāpjot autortiesības vai blakustiesības, ja: 1) šādas

darbības izdarītas atkārtoti; 2) tās izdarījusi personu grupa pēc iepriekšējas vienošanās; 3) tās izdarītas lielā apmērā.

Norādītā panta otrajā daļā paredzētā kriminālpārkāpuma sastāvs ir materiāls, un nodarījums skaitās pabeigts ar brīdi, kad vainīgais, izmantojot autortiesību vai blakustiesību objektus, gūst reālus materiālus labumus" (Krastiņš U., Liholaja V., Niedre A. Krimināllikuma zinātniski praktiskais komentārs. Sevišķā daļa. 2.grāmata, Rīga, 2007. – 309.–311.lpp.).

Senāta Krimināllietu departaments atzīst, ka norādītais komentārs ir atbilstošs šīs tiesību normas jēgai un pamatots uz atzītām krimināltiesību teorijas atziņām.

Apelācijas instances tiesa sava lēmuma 8.–9.lpp. secinājusi, ka "apsūdzētajam Vladimiram Š. celta apsūdzība par to, ka viņš, izmantojot autortiesību objektus, kas reproducēti, pārkāpjot autortiesības, guva materiālu labumu lielā apmērā. Autortiesību objekti var tikt izmantoti, tos publicējot, izziņojot, reproducējot, raidot, izpildot publiski, publiskojot, retranslējot pa kabeļiem, tulkojot vai citādā veidā, bet Autortiesību likuma 1.panta 17.punkts nosaka, ka termins reproducēšana nozīmē: autortiesību vai blakustiesību objekta vienas kopijas vai vairāku kopiju izgatavošanu ar jebkuriem līdzekļiem jebkādā formā un mērogā, pilnībā vai daļēji, arī autortiesību vai blakustiesību objekta vai tā daļas īslaicīga vai pastāvīga uzglabāšana elektroniskā veidā, kā arī trīsdimensiju kopijas izgatavošana no divdimensiju objekta vai divdimensiju kopijas izgatavošana no trīsdimensiju objekta". Tiesa secina, ka "apsūdzētajam Vladimiram Š. celta apsūdzība par to, ka, pārkāpjot autortiesības, autortiesību objekti izmantoti tos reproducējot, kas dotajā gadījumā izpaudās kā datorprogrammu īslaicīga vai pastāvīga uzglabāšana elektroniskā veidā, tas ir, datorprogrammas instalētas uzņēmumam piederošajos datoros, kurām nav iegādes legalitāti apstiprinošu dokumentu".

Senāta Krimināllietu departaments konstatē, ka apelācijas instance tiesa pati atzinusi, ka Vladimiram Š. celta apsūdzība par datorprogrammu uzglabāšanu elektroniskā veidā jeb instalēšanu. Vienlaikus tiesa atzinusi, ka autortiesību objekti izmantoti, tos reproducējot, jo datorprogrammas instalētas datoros.

Kasācijas instances tiesa atzīmē, ka šādi tiesas secinājumi ir savstarpēji izslēdzoši, jo tie ir pretrunīgi.

Krimināltiesību izpratnē izmantošana nevar tikt tulkota kā datorprogrammu instalēšana, bet šādas darbības ir atzīstamas par uzglabāšanu vai slēpšanu atkarībā no lietā konstatētajiem apstākļiem.

Senāta Krimināllietu departaments atzīmē, ka lietā nav strīda, ka Vladimirs Š. pārkāpis Autortiesību likumu un veicis nelikumīgas darbības ar autortiesību objektiem.

Krimināllikuma 149.panta trešā daļa ir analizējama nesaraujamā saistībā ar šā panta otro daļu, jo trešajā daļā norādīti kvalificējoši apstākļi, kuru konstatēšana 149.panta otrās daļas sastāva gadījumā veido jau šā panta trešās daļas sastāvu.

Krimināllikuma 149.panta otro daļu likumdevējs ir izteicis tādējādi, ka kriminālatbildība iestājas tikai par autortiesību un blakustiesību objektu nelikumīgu realizāciju vai par citādu materiāla labuma gūšanu, izmantojot šos objektus.

Minētā likuma norma tādējādi ir atzīstama par normu ar materiālu noziedzīga nodarījuma sastāvu. Materiālos noziedzīgos nodarījumos obligāta objektīvās puses pazīme bez nodarījuma ir arī sekas un cēloņsakarība.

Senāta Krimināllietu departaments atzīst, ka starp materiāla labuma gūšanu un nelikumīgu autortiesību objekta izmantošanu ir jābūt tiešai saiknei. Tātad jāgūst materiāls labums tieši ar šo objektu izmantošanu tam paredzētajam nolūkam.

Nepareizs, pēc Senāta Krimināllietu departamenta viedokļa, ir pirmās un apelācijas instances tiesas atzinums, ka Vladimirs Š. atzīstams par vainīgu un sodāms pēc Krimināllikuma 149.panta trešās daļas, jo "dotajā gadījumā Vladimira Š. vadītais uzņēmums ir guvis materiālu labumu no tā, ka uzņēmums nav iztērējis līdzekļus datorprogrammu iegādei, kuru kopējā summa sastāda Ls 7120,24, tas ir, lielos apmēros".

Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments atzīst, ka Vladimira Š. darbībās nav Krimināllikuma 149.panta trešajā daļā paredzētā noziedzīgā nodarījuma sastāva, jo par pierādītu atzītā noziedzīgā nodarījuma aprakstā nav norādīts, kādus reālus materiālus labumus Vladimirs Š. guvis, nelikumīgi izmantojot autortiesību objektus. Tāpat tiesas lēmumā nav izklāstīti konkrēti pierādījumi, kādā veidā nelikumīgi instalētās datorprogrammas izmantotas.

Nevar piekrist prokurora un tiesas Krimināllikuma 149.panta otrās un trešās daļas interpretējumam, jo tādā gadījumā pilnībā tiek izslēgta gan administratīvā atbildība, gan arī kriminālatbildība pēc Krimināllikuma 149.panta pirmās daļas, ja persona nelikumīgu darbību veic ar datorprogrammu, to instalējot, jo jebkurā gadījumā par šādu nelikumīgu autortiesību objektu vainīgā persona nebūs attiecīgi samaksājusi.

Ievērojot visu iepriekš minēto, Senāts atzīst, ka apelācijas instances tiesas lēmums ir jāatceļ, bet kriminālprocess šajā lietā jāizbeidz noziedzīga nodarījuma sastāva trūkuma dēļ.

Ņemot vērā to, ka kriminālprocess izbeidzams, Senāts uzskata, ka pārējie kasācijas sūdzībā minētie motīvi nav jāvērtē.

Vadoties pēc Kriminālprocesa likuma 587.panta, Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments

n o l ē m a

Atcelt Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2007.gada 24.septembra lēmumu un kriminālprocesu lietā Vladimira Š. apsūdzībā pēc Krimināllikuma 149.panta trešās daļas izbeigt.

Lēmums nav pārsūdzams.

Manta vai citi ienākumi Krimināllikuma 219.panta izpratnē

Krimināllikuma 219.panta otrajā daļā paredzētā noziedzīgā nodarījuma sastāva papildu tiešais objekts ir valsts amatpersonu darbības mantiskajā sfērā atklātuma apdraudējums.

Krimināllikuma 219.panta otrās daļas dispozīcijā ietvertais jēdziens "manta vai citi ienākumi" ir tulkojams saistībā ar likumu "Par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonu darbībā" un saskaņā ar to izdotajiem Ministru kabineta 2002.gada 22. oktobra noteikumiem Nr. 478 "Kārtība, kādā aizpildāmas, iesniedzamas, reģistrējamas un glabājamas valsts amatpersonu deklarācijas un aizpildāmi un iesniedzami valsts amatpersonu saraksti."

Krimināllikuma 219.panta otrajā daļā jēdziens "manta vai citi ienākumi" attiecas uz deklarācijā norādītajām ziņām par īpašumiem, naudas uzkrājumiem, darījumiem, parādsaistībām vai aizdevumiem (Krimināllikuma 219.panta otrā daļa).

Rīgā, 2008.gada 21.februārī Lieta Nr.SKK-5/08

L Ē M U M S

Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments šādā sastāvā:

tiesas sēdes priekšsēdētāja senatore V.Eilande,
senators P.Dzalbe,
senators A.Freibergs,

piedaloties prokuroram A. Mickevičam, apsūdzētajam Jānim T. un viņa aizstāvei S. Boktai-Strautmanei,

izskatīja atklātā tiesas sēdē krimināllietu sakarā ar Krāslavas rajona prokuratūras prokurores A.Zaltānes iesniegto kasācijas protestu par Latgales apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2007.gada 25.oktobra lēmumu un

k o n s t a t ē j a

Ar Krāslavas rajona tiesas 2007.gada 28.augusta spriedumu Jānis T., (..), atzīts par nevainīgu apsūdzībā pēc Krimināllikuma 219.panta otrās daļas un attaisnots.

Ar Latgales apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2007.gada 25.oktobra lēmumu Krāslavas rajona tiesas 2007.gada 28.augusta spriedums atstāts negrozīts.

Pirmstiesas kriminālprocesā Jānis T. apsūdzēts par to, ka viņš valsts amatpersonas deklarācijā nenorādīja patiesas ziņas par mantu un ienākumiem lielā apmērā. Jānis T. laika posmā no 2001.gada 22.decembra līdz 2005.gada 22.martam pildīja Krāslavas novada domes priekšsēdētāja amata pienākumus, bet no 2005.gada 23.marta

Krāslavas novada deputāta amata pienākumus, kura pienākums atbilstoši 2002.gada 25.aprīļa likuma "Par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonas darbībā" un 2002.gada 22.oktobra Ministru kabineta noteikumu Nr. 478 "Kārtība, kādā aizpildāmas, iesniedzamas, reģistrējamas un glabājamas valsts amatpersonu deklarācijas un iesniedzami valsts amatpersonu saraksti" paredzētajai kārtībai bija aizpildīt un iesniegt Valsts ieņēmumu dienestā valsts amatpersonu deklarāciju. Jānis T., būdams valsts amatpersona, iesniedza Valsts ieņēmumu dienestā valsts amatpersonas deklarāciju par 2005.gadu, nenorādot patiesas ziņas par mantu un ienākumiem lielā apmērā: nenorādīja veikto darījumu ar darījumu partneri R.V. Ls 8000 apmērā (izsniegto aizdevumu R.V. Ls 8000 apmērā un minētā aizdevuma atmaksu); nenorādīja saņemto naudas pārskaitījumu Ls 5000 apmērā 2005.gada 6.jūlijā no darījumu partneres A.K. Tādējādi Jānis T. pārkāpa un neizpildīja likuma "Par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonu darbībā" 24.panta pirmās daļas 9.punkta prasības, kas nosaka, ka valsts amatpersonas deklarācijā norāda informāciju par pārskata periodā gūtajiem visu veidu ienākumiem, kā arī par veiktajiem darījumiem, ja to summa pārsniedz 20 Ministru kabineta noteiktās minimālās mēnešalgas, sniedz ziņas par katra darījuma veidu un apmēru naudas izteiksmē attiecīgajā valūtā. Izsniegtais un saņemtais aizdevums, kā arī saņemtais naudas pārskaitījums no citas personas Jānim T. bija jānorāda valsts amatpersonas deklarācijas publicējamās un nepublicējamās daļas sadaļās par deklarācijas iesniedzēja pārskata periodā veiktajiem darījumiem, ja to summa pārsniedz 20 Ministru kabineta noteiktās minimālās mēnešalgas.

Jāņa T. darbības kvalificētas pēc Krimināllikuma 219.panta otrās daļas.

2007.gada 28.augustā tiesas sēdē prokurors precizējis apsūdzību, norādot, ka 2005.gada 29.septembrī saņemtais naudas pārskaitījums Ls 8000 no R.V. un 2005.gada 6.jūlija naudas pārskaitījums Ls 5000 no A.K. ir ienākumi lielā apmērā.

Krāslavas rajona prokuratūras prokurore A.Zaltāne iesniegusi kasācijas protestu un lūdz atcelt Latgales apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2007.gada 25.oktobra lēmumu un nosūtīt lietu jaunai iztiesāšanai.

Prokurore A.Zaltāne uzskata, ka apelācijas instances tiesas lēmums esot nelikumīgs, nepamatots un balstīts uz Krimināllikuma normu pārkāpumiem, t.i., Krimināllikuma 219.panta otrās daļas nepareizu piemērošanu, kvalificējot noziedzīgu nodarījumu. Kā pamatojumu attaisnojošam spriedumam tiesa atzinusi apstākli, ka apsūdzētais neesot norādījis patiesas ziņas par darījumu, nevis mantu vai ienākumiem lielā apmērā, kā arī neesot pierādīta noziedzīgā nodarījuma subjektīvā puse.

Tiesa esot nepareizi interpretējusi jēdzienu "ienākums". Saņemtie naudas pārskaitījumi no apsūdzībā minētajām personām esot jāuzskata par Jāņa T. ienākumiem saskaņā ar Ministru kabineta noteikumiem Nr. 793 "Likuma "Par iedzīvotāju ienākuma nodokli" normu piemērošanas kārtība". Prokurore uzskata, ka tie ir atzīstami par neapliekamiem ienākumiem, t. i., atbilst Krimināllikuma 219.pantā paredzētajiem "citiem ienākumiem", un nepatiesu ziņu norādīšana ir krimināli sodāma darbība. Lai gan tiesa esot pareizi konstatējusi, ka Krimināllikuma 219.panta otrajā daļā paredzētajam noziedzīgajam nodarījumam ir formāls nozieguma sastāvs un tā izdarīšanas subjektīvā puse var izpausties vienīgi tiešā nodomā, tomēr tiesa esot nepareizi secinājusi, ka šajā gadījumā subjektīvā puse būtu speciāli jāpierāda, proti, jāpierāda, ka apsūdzētais vēlējies slēpt ziņas par mantu vai ienākumiem. Pants paredz atbildību par nepatiesu ziņu norādīšanu. Šādā situācijā apsūdzētā aizbildināšanās ar likuma nezināšanu vai netīšu neievērošanu neesot vērtējama kā subjektīvās puses, tīša nodoma, trūkums. Prokurore uzskata, ka neviens no Krimināllikuma pantiem ar formālu noziedzīga nodarījuma sastāvu neprasa speciālu subjektīvās puses pierādīšanu, piemēram, 262.pants, transportlīdzekļu vadīšana alkoholisko dzērienu iespaidā, 214.pants, maksātnespējas pieteikuma neiesniegšana.

Apsūdzētā Jāņa T. aizstāve zvērināta advokāte S.Bokta-Strautmane iesniegusi iebildumus par Krāslavas rajona prokuratūras prokurores A.Zaltānes kasācijas protestu, kuru uzskata par nepamatotu un noraidāmu.

Aizstāve uzskata, ka apelācijas instances tiesa pareizi tulkojusi un piemērojusi Krimināllikuma 219.panta otro daļu, un pareizi atzinusi, ka Jāņa T. darbībās nav šajā pantā minētā noziedzīgā nodarījuma sastāva. Gan pirmās, gan apelācijas instances tiesa esot pareizi tulkojusi Krimināllikuma 219.panta otrās daļas dispozīcijā iekļautos jēdzienus "manta" un "ienākumi". Savukārt prokurore savā protestā esot nepamatoti šo jēdzienu paplašinājusi, turklāt pretēji likuma "Par iedzīvotāju ienākumu nodokli" būtībai tulkojusi jēdzienus "apliekamie un neapliekamie ienākumi". Saskaņā ar Civillikuma tiesību normām, bet tieši Civillikuma 1403.pantu, tiesisks darījums ir atļautā kārtā izdarīta darbība tiesisku attiecību nodibināšanai, pārgrozīšanai un izbeigšanai. Civillikuma 1934.pants precīzi aprakstot tās darbības, kas notikušas starp Jāni T. un R.V., kā arī starp Jāni T. un V.K., proti, ar aizdevuma līgumu jāsaprot zināma daudzuma atvietojamu lietu nodošana īpašumā ar pienākumu atdot saņemto tādā pašā daudzumā un tādas pašas šķiras un labuma lietas. Tāpat Civillikuma 1943.pants nosaka, ka aizņēmējam jāatdod tāda pati summa vai tāds pats daudzums, kādu viņš saņēmis. Vienā gadījumā Jānis T. esot bijis aizņēmējs (darījumā ar V.K.), bet otrā gadījumā – aizdevējs (darījumā ar R.V.). Kā apstiprinā-

juši liecinieki, abos darījumos neesot prasīti maksāt procenti par kapitāla lietošanu, 2005.gadā parādsaistības tikušas nokārtotas pilnībā, līdz ar to esot pierādīts, ka bijuši tiesiski darījumi – aizdevums un aizņēmums, kas kalendārā gada laikā ir izbeigušies līdz ar saistību izpildi.

Prokurore savā kasācijas protestā norādot, ka saņemtie naudas pārskaitījumi no apsūdzībā minētajām personām jāuzskata kā Jāņa T. ienākums, jo saskaņā ar Ministru kabineta 2006.gada 26.septembra noteikumiem Nr. 793 "Likuma "Par iedzīvotāju ienākuma nodokli" normu piemērošanas kārtība" parāda atmaksa nav uzskatāma par apliekamu ienākumu, bet uzskatāma par neapliekamu ienākumu, proti, Krimināllikuma 219.pantā paredzēto "citu ienākumu". Apsūdzētā aizstāve šādam minētā jēdziena tulkojumam nevarot piekrist, jo likuma "Par iedzīvotāju ienākuma nodokli" 7.pants nosaka – maksātāja gada ienākums ir visa taksācijas perioda (kalendārā gada) laikā iegūto naudas, naturālo vērtību un saņemto pakalpojumu kopums. Saskaņā ar minēto likumu ienākumi iedalās apliekamajos un neapliekamajos ienākumos. Lai nerastos neskaidrības, kuri ir šie neapliekamo ienākumu veidi, likumdevējs konkrēti nosaka neapliekamo ienākumu veidus likuma "Par iedzīvotāju ienākuma nodokli" 9.pantā. No visiem pārējiem ienākumiem, atbilstoši noteiktajai kārtībai piemērojot attaisnotos izdevumus, ir jāmaksā iedzīvotāja ienākuma nodoklis. Lietas materiālos esot VID Latgales reģionālās iestādes 2007.gada 23.augusta atbildes vēstule uz prokurora pieprasījumu, kurā norādīts, ka parāda atmaksa nav uzskatāma par apliekamo ienākumu, bet Ministru kabineta noteikumu Nr. 793 "Likuma "Par iedzīvotāju ienākuma nodokli" normu piemērošanas kārtība" 27.punktā noteikts, ka piemērojot likuma 8.panta trešās daļas 11.punktu, ja nodokļu maksātājs – fiziska persona – saņem no aizņēmēja parāda atmaksu (tādu pašu naudas summu vai lietu daudzumu, kādu aizņēmējs saņēmis), šī parāda atmaksa nav uzskatāma par apliekamo ienākumu neatkarīgi no tā, vai atmaksa notiek tieši vai ar trešās personas starpniecību. Brīdī, kad šie noteikumi tika pieņemti, likuma "Par iedzīvotāju ienākuma nodokli" 8.panta trešās daļas 11.punkts bijis redakcijā "...citi ienākumi, kas nav minēti likuma 9.pantā (ar nodokli neapliekamo ienākumu veidi)". Tā kā aizdevuma atmaksa nav minēta kā viens no neapliekamo ienākumu veidiem un norādīts, ka aizdevuma atmaksa tādā pat apmērā nav apliekams ienākums (neesot uzrādīta apsūdzība par kādu materiāla labuma gūšanu no aizdevuma līgumiem, kā arī lietā esošie materiāli par to neliecina), tad tiesa pareizi esot secinājusi, ka aizdevuma saņemšana un atdošana ir darījums arī Krimināllikuma 219.panta izpratnē, nevis citi ienākumi. Iepriekš minēto apliecinot arī Ministru kabineta 2002.gada 22.oktobra noteikumi Nr.478 "Kārtība, kādā aizpildāmas, iesniedzamas, reģistrējamas un glabājamas valsts amatpersonu deklarācijas un iesniedzami valsts amatpersonu saraksti". Šo noteikumu 3.7.punktā atsevišķi izdalīti gūtie ienākumi,

3.8.punktā atsevišķi izdalīti darījumi, 3.9.un 3.10.punkts – saņemtie aizdevumi un izsniegtie aizdevumi, kas vēl uz gada pēdējo dienu izpildīti (atmaksāti). Tāpēc neesot pamats paplašināti tulkot kādu jēdzienu, kas faktiski jau normatīvajos aktos izdarīts. Tādējādi gan pirmās, gan apelācijas instances tiesa esot pareizi tulkojusi Krimināllikuma 219.panta otro daļu un konstatējusi, ka Jāņa T. darbībās neesot minētā panta dispozīcijā aprakstītā noziedzīgā nodarījuma pazīmes.

Krimināllikuma 1.pants kā vienīgo kriminālatbildības pamatu nosakot, ka pie kriminālatbildības saucama persona tikai tad, ja tā izdarījusi Krimināllikumā paredzēto noziedzīgo nodarījumu. Ja personas veiktās darbības nav norādītas Krimināllikumā kā noziedzīgs nodarījums, personu nevar saukt pie kriminālatbildības.

Arī prokurores viedoklim par to, ka noziedzīga nodarījuma ar formālu sastāvu nozieguma subjektīvā puse speciāli nav jāpierāda, apsūdzētā Jāņa T. aizstāve nevarot piekrist. Noziedzīga nodarījuma sastāvam esot četras pazīmes, un tikai tajā gadījumā, ja tās visas ir konstatējamas un pierādītas kriminālprocesa ietvaros, tad persona ir saucama pie kriminālatbildības. Šajā gadījumā apsūdzības uzturētājs neesot varējis pierādīt subjektīvo pusi tieši par ienākumu neuzrādīšanu, jo neesot bijuši ienākumi ko slēpt, jo tas bijis darījums.

Noklausījies senatora referenta P.Dzalbes ziņojumu, prokurora A.Mickeviča viedokli, kurš uzturēja kasācijas protestu, apsūdzētā Jāņa T. un viņa aizstāves S.Boktas-Strautmanes paskaidrojumus, kuri neatzina kasācijas protestu, Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments atzīst, ka apelācijas instances tiesas lēmums jāatstāj negrozīts.

Krimināllikuma 219.panta otrajā daļā ir paredzēta kriminālatbildība par nepatiesu ziņu norādīšanu likumā noteiktajā ienākumu, īpašuma, darījumu vai cita mantiska rakstura deklarācijā, ja nepatiesas ziņas norādītas par mantu vai citiem ienākumiem lielā apmērā.

Analizējot šā noziedzīgā nodarījuma sastāvu saistībā ar izskatāmo lietu, pēc kasācijas instances tiesas ieskata, šā noziedzīgā nodarījuma subjekts ir persona, kurai ar likumu uzlikts pienākums iesniegt mantiska rakstura deklarāciju, tostarp valsts amatpersona, kas saskaņā ar likumu "Par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonu darbībā" ir pašvaldības domes (padomes) priekšsēdētājs, pašvaldības domes (padomes) deputāts un kuram šis likums uzliek pienākumu elektroniskā veidā vai rakstveidā iesniegt Valsts ieņēmumu dienestam valsts amatpersonas deklarāciju par kārtējo gadu.

No subjektīvās puses noziedzīgo nodarījumu var izdarīt ar tiešu nodomu.

Noziedzīgā nodarījuma sastāva objektīvo pusi veido darbības – nepatiesu ziņu norādīšana deklarācijā par mantu vai citiem ienākumiem lielā apmērā. Noziedzīgā nodarījuma priekšmets – ienākumu, īpašuma, darījumu vai cita mantiska rakstura deklarācija, to vidū valsts

amatpersonas deklarācija. Liela apmēra jēdziens skaidrots likuma "Par Krimināllikuma spēkā stāšanās un piemērošanas kārtību" 20.pantā, t.i., tam jābūt ne mazākam par piecdesmit nodarījuma izdarīšanas brīdī noteikto minimālo mēnešalgu kopsummu.

Noziedzīga nodarījuma tiešais objekts ir tautsaimniecības interešu apdraudējums valsts ieņēmumu sfērā un valsts amatpersonu darbības mantiskajā sfērā atklātuma apdraudējums.

Pirmās instances tiesas spriedumā, norādot apsūdzētā Jāņa T. attaisnošanas pamatus, tiesa uzskatījusi, ka Jānis T., saņemot un izsniedzot aizdevumu, ir veicis darījumu, bet tas nav traktējams kā Jāņa T. ienākums. Tāpēc neesot pamatots apsūdzībā minētais apgalvojums, ka Jānis T. sniedzis nepatiesas ziņas par mantu vai ienākumiem lielā apmērā, jo aizdevums, ja tas ir bezprocentu, vai aizdevuma atmaksa pati par sevi neesot ne manta, ne ienākumi un tāpēc neveidojot noziedzīgā nodarījuma sastāvu, kas paredzēts Krimināllikuma 219.panta otrajā daļā. Likuma "Par iedzīvotāju nodokli" 8., 9.pantā norādīts, kas ir fiziskās personas ienākumi, to avoti un ienākumu veidi. Šajos pantos norādīti visāda veida ienākumi, izņemot aizdevumus. Tas nozīmējot, ka Jāņa T. atgūtais aizdevums nav ienākums, par kuru būtu jāmaksā ienākuma nodoklis. Jānis T. no šī darījuma neesot guvis sev nekādu labumu. Tiesā neesot pierādīts un Jānim T. neesot arī inkriminēts, ka viņš, veicot darījumu, būtu guvis kādu materiālo labumu vai aizskāris tautsaimniecības intereses valsts ieņēmumu sfērā un nodarījis kādu kaitējumu. Tiesā neesot pierādīta arī subjektīvā puse, ka Jānim T. būtu bijis nodoms izdarīt noziedzīgu nodarījumu – izvairīties no deklarācijas iesniegšanas vai apzināti norādīt deklarācijā nepatiesas ziņas. Jānis T. deklarāciju esot iesniedzis. Tiesā viņš paskaidrojis, ka maldīgi uzskatījis, ka viņa veiktā darbība nav darījums, tāpēc to deklarācijā nav norādījis, uzskatot, ka tā esot izpalīdzēšana ģimenes lokā. Tiesā šī viņa versija par maldīšanos neesot atspēkota un neesot pierādīts, ka tā bijusi apzināta rīcība. Tiesa uzskatījusi, ka, ja Jānis T. būtu vēlējies slēpt šo darījumu, tad tas nebūtu veikts ar pārskaitījumu caur banku, bet būtu izmantots skaidras naudas norēķins.

Apelācijas instances tiesa, atstājot negrozītu pirmās instances tiesas spriedumu, ir piekritusi pirmās instances tiesas atzinumiem.

No tiesu nolēmumu satura izriet, ka Jānis T. apsūdzībā pēc Krimināllikuma 219.panta otrās daļas atzīts par nevainīgu un attaisnots šī noziedzīgā nodarījuma sastāva neesamības dēļ, t.i., tiesas nav konstatējušas noziedzīgā nodarījuma sastāva objektu, objektīvo pusi, subjektīvo pusi.

Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments atzīst, ka pirmās instances un apelācijas instances tiesas atzinumi par noziedzīgā nodarījuma sastāvu objekta un objektīvās puses neesamību ir kļūdaini un tie radušies nepareizas Krimināllikuma 219.panta otrās daļas interpretācijas dēļ.

Krimināllikuma 219.panta otrajā daļā paredzētā noziedzīgā nodarījuma sastāva papildu tiešais objekts ir valsts amatpersonu darbības mantiskajā sfērā atklātuma apdraudējums, un tas izriet no šā panta daļas dispozīcijas satura. Ņemot vērā papildu tiešo objektu, Krimināllikuma 219.panta otrās daļas dispozīcijā ietvertais jēdziens "manta vai citi ienākumi" ir tulkojams saistībā ar likumu "Par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonu darbībā" un saskaņā ar to izdotajiem Ministru kabineta 2002.gada 22.oktobra noteikumiem Nr. 478 "Kārtība, kādā aizpildāmas, iesniedzamas, reģistrējamas un glabājamas valsts amatpersonu deklarācijas un aizpildāmi un iesniedzami valsts amatpersonu saraksti", nevis ar likumu "Par iedzīvotāju ienākuma nodokli" un saskaņā ar šo likumu izdotajiem Ministru kabineta noteikumiem.

Likuma "Par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonu darbībā" 24.pantā ir uzskaitīta deklarācijā norādāmā informācija, to vidū informācija par īpašumiem, transportlīdzekļiem, naudas uzkrājumiem, pārskata periodā gūtajiem visu veidu ienākumiem, par veiktajiem darījumiem, ja to summa pārsniedz 20 minimālās mēnešalgas, norādot šo darījumu apmēru un darījumu puses, par savām parādsaistībām, kuru apmērs pārsniedz 20 minimālās mēnešalgas, norādot šo parādsaistību apmēru un attiecīgi parādnieku vai kreditoru, par izsniegtajiem aizdevumiem (to summu), ja šo aizdevumu kopējais apmērs pārsniedz 20 minimālās mēnešalgas.

Ministru kabineta 2002.gada 22.oktobra noteikumu Nr. 478 "Kārtība, kādā aizpildāmas, iesniedzamas, reģistrējamas un glabājamas valsts amatpersonu deklarācijas un aizpildāmi un iesniedzami valsts amatpersonu saraksti" 10.punktā noteikts, ka kārtējā gada deklarācijā ziņas par gūtajiem visu veidu ienākumiem, par veiktajiem darījumiem sniedzamas par visu iepriekšējo kalendāro gadu, bet informācija par parādsaistībām, izsniegtajiem aizdevumiem sniedzama par stāvokli uz iepriekšējā gada 31.decembri.

Šo normatīvo aktu kontekstā saprotams, ka Krimināllikuma 219.panta otrajā daļā jēdziens "manta vai citi ienākumi" attiecas uz deklarācijā norādītajām ziņām par īpašumiem, naudas uzkrājumiem, darījumiem, parādsaistībām vai aizdevumiem.

Konkrētajā lietā apsūdzētais Jānis T. ikgadējā valsts amatpersonas deklarācijā par 2005.gadu nebija norādījis 2005.gadā veikto darījumu ar A.K. – no viņas saņemto aizdevumu Ls 5000, veiktos darījumus ar R.V. – izsniegto aizdevumu Ls 8000, aizdevuma saņemšanu. Šie darījumi sastāda lielus apmērus.

Līdz ar to apsūdzētā Jāņa T. rīcība atbilst Krimināllikuma 219.panta otrajā daļā paredzētā noziedzīgā nodarījuma sastāva objektīvās puses darbībām.

Kasācijas protestā prokurore nav apšaubījusi vienu no attaisnojošā sprieduma pamatiem, noziedzīgā nodarījuma sastāva objekta neesamību, bet kā motīvu par objektīvās puses esamību norādījusi, ka saņemtie naudas pārskaitījumi esot jāuzskata par Jāņa T. ienākumu, saistot to ar Ministru kabineta noteikumiem Nr. 793 "Likuma "Par iedzīvotāju ienākuma nodokli" normu piemērošanas kārtība". Savukārt par noziedzīgā nodarījuma sastāva subjektīvo pusi kā motīvu prokurore norādījusi, ka subjektīvā puse neesot speciāli jāpierāda.

Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments atzīst, ka prokurores motīvi kasācijas protestā ir kļūdaini.

Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 124.panta otro daļu kriminālprocesā pierādāma noziedzīga nodarījuma sastāva esamība vai neesamība, kā arī citi Krimināllikumā un Kriminālprocesa likumā paredzētie apstākļi, kuriem ir nozīme konkrēto krimināltiesisko attiecību taisnīgā noregulējumā. Tas nozīmē, ka kriminālprocesā ir jāpierāda arī noziedzīgā nodarījuma sastāva subjektīvā puse.

Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 584.pantu tiesas nolēmumu tiesiskuma pārbaude notiek kasācijas sūdzībā vai protestā izteikto prasību apjomā un ietvaros. Kasācijas instances tiesa drīkst pārsniegt kasācijas sūdzībā vai protestā izteikto prasību apjomu un ietvarus gadījumos, kad tā konstatē Kriminālprocesa likuma 574. un 575.pantā norādītos pārkāpumus un tie nav norādīti sūdzībā vai protestā.

Kasācijas sūdzībā vai protestā izteikto prasību apjoma un ietvaru pārsniegšana nevar pasliktināt apsūdzētā stāvokli. Tāpēc pēc prokurores protestā norādītajiem motīviem šajā lietā nav pamata apšaubīt apelācijas instances tiesas lēmumu par apsūdzētā Jāņa T. attaisnošanu noziedzīgā nodarījuma sastāva neesamības dēļ, bet no pirmās instances tiesas sprieduma un apelācijas instances tiesas lēmuma motīvu daļas jāizslēdz kļūdainais pamatojums par noziedzīgā nodarījuma sastāva objektīvās puses neesamību.

Vadoties pēc Kriminālprocesa likuma 586., 587.panta, Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments

n o l ē m a

Latgales apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2007.gada 25.oktobra lēmumu atstāt negrozītu, bet Krāslavas rajona prokuratūras prokurores A.Zaltānes kasācijas protestu noraidīt.

Izslēgt no Krāslavas rajona tiesas 2007.gada 28.augusta sprieduma un Latgales apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2007.gada 25.oktobra lēmuma motīvu daļas pamatojumu par Krimināllikuma 219.panta otrajā daļā paredzētā noziedzīgā nodarījuma sastāva objektīvās puses neesamību.

Lēmums nav pārsūdzams.

Krimināllikuma 312.pantā paredzētā noziedzīgā nodarījuma objektīvās puses izpratne

Par velkamā transportlīdzekļa vadīšanu uzskatāma arī transportlīdzekļa vadīšana, ja to velk lokanajā sakabē un velkamais transportlīdzeklis kaut kāda iemesla dēļ pats nevar pārvietoties. Arī velkamā transportlīdzekļa vadīšanai ir nepieciešamas zināmas iemaņas un prasmes, kuru esamību atbilstoši valstī noteiktajai kārtībai apliecina kompetentas institūcijas izsniegtas transportlīdzekļa vadītāja tiesības. Ja personai šādas tiesības ir atņemtas ar likumīgā spēkā stājušos tiesas spriedumu, atzīstams, ka viņa izvairās no tiesas piespriestā tiesības ierobežojošā soda Krimināllikuma 312.panta izpratnē (Krimināllikuma 312.pants).

Rīgā, 2008.gada 25.janvārī Lieta Nr.SKK-33/08

L Ē M U M S

Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments šādā sastāvā:

senators referents A.Freibergs,
senators V.Čiževskis,
senators P.Dzalbe

izskatīja rakstveida procesā lietu sakarā ar apsūdzētā Ērika B. aizstāves zvērinātas advokātes Allas Ignatjevas kasācijas sūdzību par Zemgales apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2007.gada 12.decembra lēmumu un

k o n s t a t ē j a

Ar Jelgavas tiesas 2007.gada 1.oktobra spriedumu Ēriks B., (..), atzīts par vainīgu un sodīts pēc Krimināllikuma 312.panta (redakcijā līdz 2007.gada 19.jūlijam) ar brīvības atņemšanu uz desmit mēnešiem.

Saskaņā ar Krimināllikuma 51.pantu šim sodam daļēji pievienots sods, kas nav izciests pēc 2003.gada 27.oktobra Rīgas pilsētas Latgales priekšpilsētas tiesas sprieduma, un galīgais sods noteikts brīvības atņemšana uz vienu gadu un četriem mēnešiem, atņemot transportlīdzekļa vadīšanas tiesības uz vienu gadu un vienu mēnesi divpadsmit dienām.

Izskatot lietu apelācijas kārtībā, Zemgales apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģija ar 2007.gada 12.decembra lēmumu pirmās instances tiesas spriedumu atstāja negrozītu.

Par šo lēmumu kasācijas sūdzību iesniegusi apsūdzētā Ērika B. aizstāve A.Ignatjeva, kura lūdz atcelt Zemgales apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2007.gada 12.decembra lēmumu un izbeigt kriminālprocesu.

Kasatore norāda, ka abu instanču tiesas nolēmumus uzskata par nelikumīgiem Krimināllikuma panta nepareizas normas piemērošanas dēļ, kvalificējot Ērika B. darbības pēc Krimināllikuma 312.panta, kas saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 573. un 574.pantu atzīstams par likuma būtisku pārkāpumu.

Aizstāve norāda, ka abu instanču tiesas ir izdarījušas klaji kļūdainu secinājumu, uzskatot, ka par transportlīdzekļa vadīšanu neapšaubāmi ir uzskatāma arī tā vadīšana, ja tas lokanajā sakabē tiek vilkts un velkamais transportlīdzeklis kaut kādu iemeslu dēļ pats nevar pārvietoties.

Kasatore norāda, ka Krimināllikuma 261.pantā ir dota transportlīdzekļu, kas norādīti Krimināllikuma 260., 262.–265.pantā, definīcija, līdz ar to likumdevējs ir viennozīmīgi izvirzījis nosacījumus, lai sauktu personu pie kriminālatbildības pēc Krimināllikuma 260., 262.–265.panta, proti, tikai gadījumos, kad transportlīdzeklis atbilst Krimināllikuma 261.pantā norādītajai definīcijai.

Ar Rīgas pilsētas Latgales priekšpilsētas tiesas 2003.gada 27.oktobra spriedumu Ērikam B. ir atņemtas transportlīdzekļu vadīšanas tiesības Krimināllikuma izpratnē, tas ir, tiesas aizliegums izpaužas attiecībā uz Krimināllikuma 261.pantā definētajiem transportlīdzekļiem, kas pārvietojas ar iedarbinātu dzinēju – tiesas aizliegums nav attiecināms uz citu rīcību, tādu kā transportlīdzekļa stumšana vai sēdēšana velkamā automobiļa kreisās puses priekšējā sēdeklī un manipulēšanu tikai ar automobiļa stūres ratu, jo pārējās darbības bez iedarbināta dzinēja Ērikam B. nebija iespējams veikt.

No Ceļu satiksmes likuma 26.panta pirmajā daļā definētā transportlīdzekļa vadīšanas tiesību jēdziena izriet, ka transportlīdzekļu vadīšana iekļauj sevī spēju ietekmēt transportlīdzekļa kustības ātrumu, kustības virzienu un darbināt visus tā konstrukcijā paredzētos mehānismus, tas ir, pilnvērtīgi piedalīties ceļu satiksmē.

Savukārt Ceļu satiksmes likuma 1.panta 28.punktā ir norādīts, ka transportlīdzekļa vadītājs ir fiziska persona, kura vada transportlīdzekli vai arī apmāca vadīšanai personu, kurai nav atbilstošas kategorijas transportlīdzekļu vadīšanas tiesības, no kā izriet, ka "vadīt" nozīmē personas spēju pilnīgi kontrolēt transportlīdzekli, līdz ar to persona nav uzskatāma par vadītāju, arī tad, ja tai blakus sēdeklī – kā transportlīdzekļa vadītājs – atrodas instruktors, jo viņš spēj ietekmēt apmācāmās personas rīcību. No norādītā secināms, ka Ēriks B., kurš atradās velkamā automobiļa vadītāja vietā, nav uzskatāms par transportlīdzekļa vadītāju, jo viņam pilnībā nebija iespējams realizēt transportlīdzekļa vadītāja funkcijas, jo konkrētajā situācijā automobiļa kustība un izvēlētais virziens bija iespējams tikai ar citas personas darbību, kura no grāvja centās izvilkt automobili, kura salonā atradās Ēriks B., līdz ar ko nav uzskatāms, ka Ēriks B. nav izpildījis tiesas spriedumu.

Kasatore norāda, ka apelācijas instances tiesa savā lēmumā kļūdaini saistījusi personas rīcības atbilstību Ceļu satiksmes noteikumu 193. un 35.panta prasībām ar darbības kvalifikāciju, jo, kvalificējot rīcību pēc Krimināllikuma 312.panta, nepieciešams konstatēt, ka vainīgais veic tāda veida nodarbošanos, kurš ar tiesas spriedumu viņam bija aizliegts.

Aizstāve uzskata, ka abu instanču tiesas bez ievērības atstājušas to, ka Ceļu satiksmes likums un Ceļu satiksmes noteikumi satur divus atšķirīgus jēdzienus – transportlīdzeklis un mehāniskais transportlīdzeklis.

Ērika B. darbībās neesot noziedzīga nodarījuma sastāva, kas paredzēts Krimināllikuma 312.pantā, jo viņa darbībās iztrūkst noziedzīga nodarījuma objektīvās puses, kā arī apšaubāma ir subjektīvās puses esamība.

Ar pirmās instances tiesas spriedumu Ēriks B. atzīts par vainīgu un sodīts par to, ka viņš izvairījies no tiesas piespriestā tiesību ierobežošanas soda izciešanas.

Pirmās instances tiesa konstatējusi, ka noziedzīgais nodarījums izdarīts šādos apstākļos.

"2003.gada 27.oktobrī ar Rīgas pilsētas Latgales priekšpilsētas tiesas spriedumu Ēriks B. notiesāts pēc Krimināllikuma 262.panta, 55.panta ar brīvības atņemšanu uz 1 gadu 2 mēnešiem nosacīti ar pārbaudes laiku uz 2 gadiem, atņemot transportlīdzekļu vadīšanas tiesības uz 5 gadiem.

Neskatoties uz to, 2005.gada 31.martā plkst. 15:20 apsūdzētais Ēriks B. nosacīta soda un papildsoda izciešanas laikā, bez atbilstošas kategorijas transportlīdzekļa vadīšanas tiesībām vadīja velkamo transportlīdzekli *Ford Scorpio* ar valsts nr. DS7119, kurš vilkts lokanajā sakabē, Jelgavas rajona Ozolnieku novada Cenu pagastā pa ceļu A-8 Rīga–Jelgava–Lietuvas robeža virzienā no Jelgavas uz Rīgas pusi."

Ērika B. darbības kvalificētas pēc Krimināllikuma 312.panta (redakcijā līdz 2007.gada 19.jūlijam).

Izskatījis lietas materiālus un izvērtējis apsūdzētā Ērika B. aizstāves zvērinātas advokātes A.Ignatjevas kasācijas sūdzības motīvus, Senāta Krimināllietu departaments atzīst, ka Zemgales apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas lēmums jāatstāj negrozīts, bet kasācijas sūdzība jānoraida.

Kasācijas instances tiesa atzīst, ka gan pirmās instances tiesa, gan apelācijas instances tiesa ir konstatējusi visas nepieciešamās un obligātās Krimināllikuma 312.panta (redakcijā līdz 2007.gada 19.jūlijam) paredzētā noziedzīgā nodarījuma sastāva pazīmes Ērika B. darbībās.

Senāts uzskata par nepamatotu kasatores norādi uz to, ka Ērika B. darbībās neesot noziedzīga nodarījuma sastāva, kas paredzēts Krimināllikuma 312.pantā, jo viņa darbībās iztrūkst noziedzīga

nodarījuma objektīvās puses, kā arī apšaubāma ir subjektīvās puses esamība.

Krimināllikuma 312.pantā paredzētā noziedzīgā nodarījuma objektīvā puse izpaužas kā izvairīšanās no tiesas piespriestā tiesību ierobežošanas soda izciešanas.

Lietā nav strīdu par to, ka Ēriks B. ar Rīgas pilsētas Latgales priekšpilsētas tiesas 2003.gada 27.oktobra spriedumu notiesāts pēc Krimināllikuma 262.panta, 55.panta ar brīvības atņemšanu uz vienu gadu un diviem mēnešiem nosacīti, ar pārbaudes laiku uz diviem gadiem, atņemot transportlīdzekļu vadīšanas tiesības uz 5 gadiem. Tātad Ēriks B. apzinājās, ka viņam ir tiesas piespriests tiesību ierobežošanas sods, konkrētajā gadījumā atņemtas transportlīdzekļa vadīšanas tiesības. Vainīgā subjektīvā attieksme pret nodarījumu izpaužas tieša nodoma veidā, jo viņš apzinās savu darbību kaitīgumu.

Senāts uzskata, ka abu instanču tiesas pareizi konstatējušas, ka Ēriks B., būdams persona, kurai ar tiesas spriedumu ir atņemtas transportlīdzekļa vadīšanas tiesības, apzināti vadījis velkamo transportlīdzekli *Ford Scorpio* ar valsts nr. DS7119, kurš vilkts lokanajā sakabē, un tādējādi izvairījies no tiesas piespriestā papildsoda.

Senāts konstatē, ka apelācijas instances tiesa pamatoti savā lēmumā atsaukusies uz Ceļu satiksmes noteikumu 193.punktu un 35.punktu un uzskata par nepamatotu kasatores norādi uz to, ka tiesa kļūdaini saistījusi Ērika B. rīcības atbilstību Ceļu satiksmes noteikumu prasībām.

Tieši transportlīdzekļa vadīšanas tiesību nepieciešamību regulē Ceļu satiksmes noteikumi un šo noteikumu pārkāpums rada personai tiesiskās sekas.

Kasācijas instances tiesa konstatē, ka aizstāve ir nepareizi tulkojusi Ceļu satiksmes likumā un Ceļu satiksmes noteikumos ietverto transportlīdzekļa vadītāja jēdzienu un nepareizi norādījusi uz to, ka persona, kura atrodas velkamā automobiļa vadītāja vietā, kā tas bija ar Ēriku B., nav transportlīdzekļa vadītājs, jo viņam pilnībā nav iespējams realizēt transportlīdzekļa vadītāja funkcijas.

Šāds tulkojums ir pretrunā ar Ceļu satiksmes likumā un Ceļu satiksmes noteikumos ietvertā jēgu.

Tā Ceļu satiksmes likuma 26.panta pirmā daļa nosaka, ka transportlīdzekļu vadīšanas tiesības ļauj personai vadīt attiecīgajai kategorijai atbilstošu transportlīdzekli, pārvadāt pasažierus un kravu, individuāli apmācīt personas vadīt transportlīdzekļus un veikt citas normatīvajos aktos transportlīdzekļa vadītājam atļautās darbības, piedaloties ceļu satiksmē. Tātad tikai tādai personai, kura ir ieguvusi transportlīdzekļa vadīšanas tiesības, ir atļauts būt par transportlīdzekļa vadītāju. Tas izriet arī no Ceļu satiksmes likuma 28.panta pirmās daļas

4.punkta, kas satur aizliegumu vadīt transportlīdzekli, ja vadītājam nav atbilstošas kategorijas transportlīdzekļu vadīšanas tiesību.

Ceļu satiksmes noteikumu 35.1.punkts nosaka, ka mehāniskā transportlīdzekļa vadītājam jābūt klāt dokumentam par tiesībām vadīt atbilstošas kategorijas transportlīdzekli, un 39.4.punkts satur aizliegumu transportlīdzekļa vadītājam vadīt transportlīdzekli, ja nav atbilstošas kategorijas transportlīdzekļu vadīšanas tiesību.

Par nepareizu uzskatāma kasatores izpratne par to, ka Ērikam B. ar tiesas spriedumu ir atņemtas transportlīdzekļu vadīšanas tiesības, tas ir, tiesas aizliegums izpaužas tikai attiecībā uz transportlīdzekļiem, kas pārvietojas ar iedarbinātu dzinēju, bet nav attiecināms uz citu rīcību, tādu kā sēdēšana velkamā automobiļa kreisās puses priekšējā sēdeklī un manipulēšanu tikai ar automobiļa stūres ratu, jo pārējās darbības bez iedarbināta dzinēja Ērikam B. nebija iespējams veikt.

Senāts konstatē, ka pirmās un apelācijas instances tiesa pamatoti atzinusi, ka par transportlīdzekļa vadīšanu uzskatāma arī transportlīdzekļa vadīšana, ja to velk lokanajā sakabē un velkamais transportlīdzeklis kaut kādu iemeslu dēļ pats nevar pārvietoties. Pareizs ir abu instanču tiesu izdarītais secinājums, ka arī velkamā transportlīdzekļa vadīšanai ir nepieciešamas zināmas iemaņas un prasmes, kuru esamību atbilstoši valstī noteiktajai kārtībai apliecina kompetentas institūcijas izsniegtas transportlīdzekļa vadītāja tiesības.

Ceļu satiksmes noteikumu 192.1.punktā noteikts, ka mehāniskos transportlīdzekļus atļauts vilkt, izmantojot lokano vai cieto sakabi. No minētā izriet, ka mehānisko transportlīdzekli, kurš tehnisku bojājumu dēļ nespēj pārvietoties ar sava enerģijas avota palīdzību, atļauts vilkt sakabē, lai to nogādātu vietā, kur viņam tiktu sniegta tehniskā palīdzība. Šis apstāklis nerada situāciju, ka velkamais mehāniskais līdzeklis pārstāj būt mehāniskais transportlīdzeklis.

Ceļu satiksmes noteikumu 193.punkts nosaka, ka, velkot ar cieto vai lokano sakabi, pie velkamā mehāniskā transportlīdzekļa stūres jābūt transportlīdzekļa vadītājam, izņemot gadījumu, kad cietās sakabes konstrukcija nodrošina velkamā mehāniskā transportlīdzekļa vadāmību. Noteikumos ir izņēmums, kad pie mehāniskā transportlīdzekļa stūres var neatrasties vadītājs, tas ir, gadījumos, kad cietās sakabes konstrukcija nodrošina velkamā mehāniskā transportlīdzekļa vadāmību, tātad – kad vadāmība ir nodrošināta bez vadītāja. Visos pārējos gadījumos, kad mehāniskais transportlīdzeklis tiek vilkts ar lokano sakabi, pie velkamā mehāniskā transportlīdzekļa stūres jābūt transportlīdzekļa vadītājam, kuram jābūt spējīgam, cik no viņa ierobežotajām iespējām konkrētajā situācija ir atkarīgs, pilnībā nodrošināt drošu velkamā transportlīdzekļa pārvietošanos pa ceļu un lai tas neizraisītu apdraudošas situācijas citiem ceļu satiksmes dalībniekiem.

Nepareiza ir kasatores norāde uz to, ka transportlīdzekļa vadīšana iekļauj sevī spēju ietekmēt transportlīdzekļa kustības ātrumu, kustības virzienu un spēju darbināt visus tā konstrukcijā paredzētos mehānismus. Pietiek arī tikai ar daļēju spēju, konkrētajā situācijā spēju ietekmēt transportlīdzekļa kustības virzienu.

Esot konstatētajiem apstākļiem, Senāts uzskata, ka nepastāv nekādas šaubas par to, ka Ēriks B. bija mehāniskā transportlīdzekļa, kas tiek vilkts lokanajā sakabē, vadītājs, kurš spēj ietekmēt vismaz velkamā transportlīdzekļa kustības virzienu, un kā vadītājam viņam bija nepieciešamas transportlīdzekļa vadītāja tiesības, kuras viņam ir atņemtas ar likumīgā spēkā stājušos tiesas spriedumu, līdz ar to ir konstatējams, ka Ēriks B. ir izvairījies no tiesas piespriestā tiesības ierobežojošā soda Krimināllikuma 312.panta (redakcijā līdz 2007.gada 19.jūlijam) izpratnē.

Kasācijas instances tiesa secina, ka lieta apelācijas instancē izskatīta atbilstoši Kriminālprocesa likuma 53.nodaļas normu prasībām.

Ievērojot minēto, kasācijas instances tiesa atzīst, ka Zemgales apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģija, izskatot lietu, nav pieļāvusi Krimināllikuma pārkāpumus un Kriminālprocesa likuma būtiskus pārkāpumus šā likuma 574., 575.panta izpratnē, un apelācijas instances tiesas lēmuma atcelšanai un kriminālprocesa izbeigšanai nav tiesiska pamata.

Vadoties pēc Kriminālprocesa likuma 585., 587.panta, Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments

n o l ē m a

Zemgales apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2007.gada 12.decembra lēmumu atstāt negrozītu, bet apsūdzētā Ērika B. aizstāves zvērinātas advokātes A.Ignatjevas kasācijas sūdzību noraidīt.

Lēmums nav pārsūdzams.

Personas atbrīvošana no kriminālatbildības par narkotisko un psihotropo vielu iegādāšanos, glabāšanu, pārvadāšanu un pārsūtīšanu

Narkotisko un psihotropo vielu nodošana ir aktīva rīcība, kuras rezultātā šīs vielas no vainīgā nelikumīga valdījuma tiek nodotas attiecīgajām institūcijām vai amatpersonām. Nodošana izdarāma līdz brīdim, kamēr tiesībsargājošām institūcijām nav kļuvis zināms par personas neatļautām darbībām ar narkotiskajām vai psihotropajām vielām. Šajā gadījumā persona atbrīvojama no kriminālatbildības tikai par narkotisko vai psihotropo vielu lietošanu, to iegādāšanos, glabāšanu, pārvadāšanu un pārsūtīšanu, bet ne par izgatavošanu (Krimināllikuma 254.pants).

Rīgā, 2008.gada 29.februārī Lieta Nr.SKK-40/08

L Ē M U M S

Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments šādā sastāvā:

senators referents V.Vietnieks,
senatori V.Čiževskis un V.Eilande

izskatīja rakstveida procesā lietu sakarā ar apsūdzētā Anatolija D. un viņa aizstāvja zvērināta advokāta K.Palepa kasācijas sūdzībām par Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2007.gada 24.oktobra lēmumu un

k o n s t a t ē j a

Ar Rīgas pilsētas Latgales priekšpilsētas tiesas 2007.gada 17.maija spriedumu Anatolijs D., (..), notiesāts pēc Krimināllikuma 253.panta otrās daļas ar brīvības atņemšanu uz pieciem gadiem bez mantas konfiskācijas un ar policijas kontroli uz diviem gadiem.

Saskaņā ar Krimināllikuma 51.pantu noteiktajam sodam daļēji pievienots neizciestais sods pēc Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas 2005.gada 20.janvāra sprieduma, un galīgais sods noteikts – brīvības atņemšana uz pieciem gadiem un vienu mēnesi bez mantas konfiskācijas un ar policijas kontroli uz diviem gadiem.

Ar pirmās instances tiesas spriedumu Anatolijs D. notiesāts par to, ka atkārtoti, neatļauti izgatavojis, glabājis narkotiskās vielas bez nolūka tās realizēt.

Minētais noziegums ticis izdarīts šādos apstākļos.

Anatolijs D., būdams notiesāts pēc Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas 2005.gada 20.janvāra sprieduma pēc Krimināllikuma 253.panta otrās daļas ar brīvības atņemšanu uz pieciem gadiem nosacīti, ar pārbaudes laiku uz diviem gadiem, izjūtot vēlmi pēc

narkotikām, pirmstiesas izmeklēšanā precīzi nenoskaidrotā laikā savā pagaidu dzīvesvietā Aviācijas ielā (..), Rīgā, neatļauti, atkārtoti izgatavojis opiju un magoņu salmu ekstraktu no magoņu salmiem, tos samaļot, novārot, novārījumu nosēdinot. Kopumā izgatavojis ne mazāk kā 0,3204 g narkotiskās vielas – opija, ar kuru bija piesūcināti marles fragmenti, un ne mazāk kā 57 ml narkotiskās vielas – magoņu salmu ekstrakta, kuru glabājis dažāda tilpuma pudelēs. Neatļauti izgatavoto opiju un magoņu salmu ekstraktu glabājis pie sevis dzīvesvietā Aviācijas ielā (..), Rīgā, līdz brīdim, kad to izņēmuši policijas darbinieki dzīvokļa kratīšanas laikā 2006.gada 21.septembrī un atsavinājuši.

Šādu Anatolija D. nodarījumu pirmās instances tiesa kvalificējusi pēc Krimināllikuma 253.panta otrās daļas.

Par Rīgas pilsētas Latgales priekšpilsētas tiesas 2007.gada 17.maija spriedumu apsūdzētais Anatolijs D. un viņa aizstāvis zvērināts advokāts K.Paleps bija iesnieguši apelācijas sūdzības.

Apsūdzētais Anatolijs D. apelācijas sūdzībā bija lūdzis atcelt pirmās instances tiesas spriedumu un atbrīvot viņu no kriminālatbildības.

Apsūdzētā Anatolija D. aizstāvis apelācijas sūdzībā bija lūdzis atcelt pirmās instances tiesas spriedumu un taisīt jaunu spriedumu, attaisnojot Anatoliju D. apsūdzības daļā par narkotisko vielu izgatavošanu, bet daļā par narkotisko vielu iegādāšanos un glabāšanu no atbildības atbrīvot.

Ar Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2007.gada 24.oktobra lēmumu Rīgas pilsētas Latgales priekšpilsētas tiesas 2007.gada 17.maija spriedums atstāts negrozīts.

Par Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2007.gada 24.oktobra lēmumu apsūdzētais Anatolijs D. un viņa aizstāvis zvērināts advokāts K.Paleps iesnieguši kasācijas sūdzības.

Apsūdzētā Anatolija D. aizstāvis kasācijas sūdzībā norādījis, ka apelācijas instances tiesas nolēmums taisīts, pieļaujot Krimināllikuma un Kriminālprocesa likuma būtiskus pārkāpumus, kas novedis pie nelikumīga nolēmuma.

Apsūdzētā aizstāvis norādījis, ka apsūdzētā Anatolija D. darbības nepareizi kvalificētas pēc Krimināllikuma 253.panta. Savvaļā augošu narkotikas saturošu augu vākšana ir kvalificējama kā narkotisko vielu iegādāšanās, nevis izgatavošana, tādēļ Anatolija D. darbības daļā par narkotiskās vielas – opija – iegūšanu esot nepareizi kvalificētas.

Apsūdzētā aizstāvis uzsvēris, ka apelācijas instances tiesas nolēmums taisīts, pārkāpjot Kriminālprocesa likuma 1., 18., 19., 20.panta noteikumus, kas novedis pie nepareiza nolēmuma.

Apelācijas instances tiesa neesot ievērojusi Kriminālprocesa likuma 19.panta trešās daļas noteikumus, ka visas saprātīgās šaubas par vainu, kuras nav iespējams novērst, jāvērtē par labu personai, kurai ir tiesības uz aizstāvību.

Apsūdzētā Anatolija D. aizstāvis norādījis, ka no apsūdzētā liecībām izrietot, ka viņš policijā esot parakstījis neaizpildītas protokolu veidlapas tāpēc, ka policijas darbinieki solījuši viņu atbrīvot no kriminālatbildības. Tādēļ pieļaujams, ka kratīšanas protokols ticis aizpildīts vēlāk. Protokolā neesot fiksēta arī apsūdzētā piekrišana labprātīgi izsniegt narkotiskās vielas, kaut gan abu instanču tiesās pārbaudītie pierādījumi apstiprinot, ka narkotisko vielu nodošana tiešām notikusi.

Tādējādi pieļautie procesuālo tiesību normu pārkāpumi liedzot izvērtēt noziedzīga nodarījuma notikuma esamību un apsūdzētā vainu noziedzīga nodarījuma izdarīšanā.

Apsūdzētā aizstāvis uzsvēris, ka apelācijas instances tiesa esot pārkāpusi Kriminālprocesa likuma 18.pantu. Apsūdzētajam Anatolijam D. neticis paziņots par apelācijas sūdzībās norādītā lūguma noraidīšanu – uz apelācijas instances tiesas sēdi uzaicināt Kriminālistikas pārvaldes ķīmisko ekspertīžu nodaļas ekspertu E.Stafecki. Atkārtoti izteiktais lūgums apelācijas instances tiesas sēdē par ķīmisko ekspertīžu nodaļas ekspertu E.Stafecka aicināšanu uz tiesas sēdi ticis nepamatoti noraidīts.

No lietas materiāliem esot redzams, ka Anatolijs D. labprātīgi nodevis narkotiskās vielas un paziņojis par neatļautām darbībām ar narkotiskajām vai psihotropajām vielām tiesībsargājošo institūciju pārstāvjiem, tas ir, veicis aktīvas darbības, kuru rezultātā tiesībsargājošo institūciju pārstāvjiem kļuvis zināms par neatļautām darbībām ar narkotiskajām vai psihotropajām vielām. Esot šādiem apstākļiem, Anatolijs D. jāatbrīvojot no kriminālatbildības par narkotisko vielu iegādāšanos un glabāšanu atbilstoši Krimināllikuma 254.panta noteikumiem.

Abu instanču tiesas neesot noskaidrojušas apsūdzētā Anatolija D. psihisko attieksmi pret noziedzīgā nodarījuma objektīvajām pazīmēm, kas esot pretrunā ar Krimināllikuma 8.panta otrās daļas noteikumiem, jo apsūdzētais nekad neesot vēlējies izgatavot magoņu salmu ekstraktu saturošu šķīdumu.

Apsūdzētā Anatolija D. aizstāvis lūdzis lietu izskatīt mutvārdu procesā, atcelt Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2007.gada 24.oktobra lēmumu un lietu nosūtīt jaunai iztiesāšanai apelācijas instances tiesai.

Analoģisku kasācijas sūdzību iesniedzis arī apsūdzētais Anatolijs D.

Izskatījis krimināllietas materiālus, apsvēris apsūdzētā Anatolija D. un viņa aizstāvja zvērināta advokāta K.Palepa kasācijas sūdzību motīvus, Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments, izskatot lietu Kriminālprocesa likuma 585.panta kārtībā, uzskata, ka apelācijas instances tiesas lēmums atstājams negrozīts, bet apsūdzētā Anatolija D. un viņa aizstāvja kasācijas sūdzības noraidāmas šādu apsvērumu dēļ.

Senāta Krimināllietu departaments atrod, ka savās kasācijas sūdzībās apsūdzētais Anatolijs D. un viņa aizstāvis daļēji atkārtojuši apelācijas sūdzību motīvus, kurus ņēmusi vērā un apsvērusi apelācijas instances tiesa savā lēmumā.

No apsūdzētā Anatolija D. un viņa aizstāvja kasācijas sūdzību satura iziet, ka kasācijas sūdzību iesniedzēji apstrīdējuši pierādījumus, to novērtējumu un šajā sakarā arī nodarījuma juridisko kvalifikāciju.

Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 569.panta trešo daļu kasācijas instances tiesa lietas faktiskos apstākļus nenoskaidro un pierādījumus lietā no jauna neizvērtē.

Pirmās instances tiesa spriedumā ir pietiekoši pilnīgi un vispusīgi pārbaudījusi pierādījumus, tos novērtējusi un konstatējusi visas nepieciešamās noziedzīgā nodarījuma sastāva pazīmes, uz to pamata izdarījusi secinājumu par to, kādu noziedzīgo nodarījumu apsūdzētais izdarījis un kāda ir šā noziedzīgā nodarījuma juridiskā kvalifikācija. Apelācijas instances tiesa piekritusi pirmās instances tiesas dotajam pierādījumu vērtējumam, kā arī izteikusi savus apsvērumus.

Ievērojot norādīto, Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments uzskata, ka gan pirmās instances tiesa, gan apelācijas instances tiesa ir novērsusi visas saprātīgas šaubas par Anatolija D. vainu Krimināllikuma 253.panta otrajā daļā paredzētā nozieguma izdarīšanā.

Senāta Krimināllietu departaments uzskata, ka apsūdzētā Anatolija D. nodarījums pēc lietas faktiskajiem apstākļiem un pierādījumiem, kas izklāstīti pirmās instances tiesas spriedumā, ko akceptējusi arī apelācijas instances tiesa, pareizi kvalificēts pēc Krimināllikuma 253.panta otrās daļas.

Pirmās instances tiesa, kā arī apelācijas instances tiesas ir konstatējušas un atzinušas par pierādītu, ka apsūdzētais Anatolijs D. atkārtoti, neatļauti izgatavojis, glabājis narkotiskās vielas bez nolūka tās realizēt.

Pirmās instances tiesas sēdē tika arī konstatēts, ka apsūdzētais Anatolijs D. apzinājās, ka mājās glabā narkotiskās vielas, kā arī izgatavo magoņu ekstraktu.

Nepamatota ir apsūdzētā Anatolija D. un viņa aizstāvja norāde, ka Anatolijs D. atbrīvojams no kriminālatbildības saskaņā ar Krimināllikuma 254.pantu. Krimināllikuma 254.pantā ir noteikts, ka narkotisko un psihotropo vielu nodošana ir aktīva rīcība, kuras rezultātā šīs vielas no vainīgā nelikumīga valdījuma tiek nodotas attiecīgajām institūcijām vai amatpersonām. Nodošana izdarāma līdz brīdim, kamēr tiesībusargājošām institūcijām nav kļuvis zināms par personas neatļautām darbībām ar narkotiskajām vai psihotropajām vielām. Persona atbrīvojama no kriminālatbildības tikai par narkotisko vai psihotropo vielu

lietošanu, to iegādāšanos, glabāšanu, pārvadāšanu un pārsūtīšanu, bet ne par izgatavošanu.

Jautājums par Kriminālistikas pārvaldes ķīmisko ekspertīžu nodaļas eksperta E.Stafecka uzaicināšanu uz apelācijas instances tiesas sēdi ticis izlemts likumā noteiktā kārtībā.

Senāta Krimināllietu departaments konstatē, ka lietā nav pieļauti tādi procesuālo normu pārkāpumi, kas būtu par pamatu apelācijas instances tiesas lēmuma atcelšanai.

Pirmās instances tiesa, kā arī apelācijas instances tiesa ir pietiekoši pilnīgi un objektīvi izvērtējusi apsūdzētā personību, tā arī visus citus lietas apstākļus, kuriem ir nozīme soda noteikšanā.

Ievērojot norādīto, Senāta Krimināllietu departaments atzīst, ka apsūdzētajiem Anatolijam D. noteikts likumīgs, pamatots un taisnīgs sods, ievērojot Krimināllikuma 35., 46.panta nosacījumus, tādēļ tālākai soda mīkstināšanai nav nekāda pamata. Galīgais sods Anatolijam D. noteikts atbilstoši Krimināllikuma 51.panta noteikumiem.

Pamatojoties uz teikto, vadoties pēc Kriminālprocesa likuma 585., 587.panta, Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments

n o l ē m a

Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2007.gada 24.oktobra lēmumu atstāt negrozītu, bet apsūdzētā Anatolija D. un viņa aizstāvja K.Palepa kasācijas sūdzības noraidīt.

Lēmums nav pārsūdzams.

Vainīgās personas darbību kvalificēšana pēc Kriminālliikuma 125.panta trešās daļas un 141.panta otrās daļas

Ja vainīgā persona pati nostādījusi cietušo dzīvībai bīstamā stāvoklī, kādēļ šai personai radušies smagi miesas bojājumi, un konstatēts, ka vainīgajai personai bija tiešs vai netiešs nodoms nodarīt cietušajam dzīvībai bīstamus smagus miesas bojājumus, nodarījums kvalificējams saskaņā ar Kriminālliikuma 125.pantu, un papildu kvalifikācija pēc Kriminālliikuma 141.panta otrās daļas nav nepieciešama (Kriminālliikuma 125.panta trešā daļa un 141.panta otrā daļa).

Rīgā, 2008.gada 14.februārī Lieta Nr.SKK-51/08

L Ē M U M S

Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Kriminālliietu departaments šādā sastāvā:

senators referents A.Freibergs,
senators V.Čiževskis,
senators P.Dzalbe

izskatīja rakstveida procesā lietu sakarā ar apsūdzētā Aigara L. kasācijas sūdzību par Zemgales apgabaltiesas Kriminālliietu tiesas kolēģijas 2007.gada 18.decembra lēmumu un

k o n s t a t ē j a

Ar Aizkraukles rajona tiesas 2007.gada 1.novembra spriedumu Aigars L., (..), atzīts par vainīgu un sodīts:

pēc Kriminālliikuma 125.panta trešās daļas ar brīvības atņemšanu uz septiņiem gadiem un policijas kontroli uz vienu gadu;

pēc Kriminālliikuma 141.panta otrās daļas ar brīvības atņemšanu uz vienu gadu.

Saskaņā ar Kriminālliikuma 50.panta pirmo daļu, pilnībā ietverot vieglāko sodu smagākajā, galīgais sods noteikts brīvības atņemšana uz septiņiem gadiem un policijas kontrole uz vienu gadu.

Sergejs Č., (..), atzīts par vainīgu un sodīts:

pēc Kriminālliikuma 125.panta trešās daļas ar brīvības atņemšanu uz septiņiem gadiem un policijas kontroli uz vienu gadu;

pēc Kriminālliikuma 141.panta otrās daļas ar brīvības atņemšanu uz vienu gadu.

Saskaņā ar Kriminālliikuma 50.panta pirmo daļu, pilnībā ietverot vieglāko sodu smagākajā, galīgais sods noteikts brīvības atņemšana uz septiņiem gadiem un policijas kontrole uz vienu gadu.

Viktorija K., (..), atzīta par vainīgu un sodīta:

- pēc Kriminālliikuma 125.panta trešās daļas ar brīvības atņemšanu uz trīs gadiem;
- pēc Kriminālliikuma 141.panta otrās daļas ar brīvības atņemšanu uz vienu gadu.

Saskaņā ar Kriminālliikuma 50.panta pirmo daļu, pilnībā ietverot vieglāko sodu smagākajā, galīgais sods noteikts brīvības atņemšana uz trīs gadiem.

Saskaņā ar Kriminālliikuma 55.panta pirmo daļu un sestās daļas 3.punktu Viktorija K. notiesāta nosacīti, nosakot pārbaudes laiku uz trīs gadiem un uzliekot par pienākumu piedalīties probācijas programmās saskaņā ar Valsts probācijas dienesta norādījumiem.

Kriminālliieta pirmās instances tiesā izskatīta Kriminālprocesa likuma 499.panta kārtībā, neveicot pierādījumu pārbaudi.

Izskatot lietu apelācijas kārtībā, Zemgales apgabaltiesas Kriminālliietu tiesas kolēģija ar 2007.gada 18.decembra lēmumu pirmās instances tiesas spriedumu atstāja negrozītu.

Par šo lēmumu kasācijas sūdzību iesniedzis apsūdzētais Aigars L., lūdzot mīkstināt pirmās instances tiesas piespriesto sodu.

Kasators norāda, ka apsūdzībā pēc Kriminālliikuma 125.panta trešās daļas neesot kvalificētas viņa darbības atsevišķi no viņa līdzdalībniekiem, kā arī pie soda noteikšanas neesot ņemti vērā visi lietā esošie atbildību mīkstinošie apstākļi, konkrēti nenorādot, kādus tieši atbildību mīkstinošos apstākļus tiesa neesot ņēmusi vērā.

Ar pirmās instances tiesas spriedumu Aigars L., Sergejs Č. un Viktorija K. atzīti par vainīgiem un sodīti par to, ka viņi personu grupā tīši nodarīja tādu miesas bojājumu, kas bīstams dzīvībai (smagu miesas bojājumu), kas vainīgo neuzmanības dēļ bija par iemeslu cietušā nāvei, un par to, ka viņi apzināti atstāja bez palīdzības tādu personu, kura atrodas dzīvībai un veselībai bīstamā stāvoklī un kurai nav iespējas saglabāt sevi savas nevarības dēļ, lai gan vainīgajiem bija iespēja sniegt cietušajam palīdzību, un viņi paši nostādījuši cietušo dzīvībai bīstamā stāvoklī.

Noziedzīgais nodarījums izdarīts šādos pirmās instances tiesas konstatētos apstākļos.

“2007.gada 17.maijā Aigars L., Sergejs Č. un D.K. ieradās Aizkraukles rajona Daudzeses pagasta mājās (..) pie I. K., Viktorijas K. un Jāņa B. Kopīgas alkohola lietošanas laikā Viktorija K. pastāstīja par to, ka Jānis B. vardarbīgi pret viņu izturējies, tādēļ Aigars L. un Sergejs Č. nolēma Jāni B. piekaut. Ap pulksten 23:00 dzīvokļa virtuvē Aigars L. ne mazāk kā divas reizes ar dūri tīši iesita Jānim B. pa seju un ne mazāk kā divas reizes pa ķermeni nieru rajonā. Tad Aigars L. ar spēku izvilka Jāni B. mājas pagalmā, kur ne mazāk kā 5 reizes iesita viņam ar dūri pa seju. Iznākot pagalmā, arī Sergejs Č. ne mazāk kā 5 reizes ar dūri iesita

Jānim B. pa seju. Turpinot Jāņa B. piekaušanu, Aigars L. un Sergejs Č. zemē pakritušajam Jānim B. tīši spēra ar kājām. Aigars L. ne mazāk kā 3 reizes ar kāju iespēra Jānim B. pa labajiem sāniem, tai pat laikā Sergejs Č. ar kāju tīši iespēra Jānim B. ne mazāk kā 5 reizes pa sāniem. Viktorija K., redzot un atbalstot Aigara L. un Sergeja Č. darbības, aiz dusmām par Jāņa B. izturēšanos pret viņu, ne mazāk kā 5 reizes ar kāju iespēra zemē guļošajam Jānim B. pa ķermeni ribu rajonā. Bez tam Aigars L. ne mazāk kā 10 reizes ar kājām iespēra Jānim B. pa galvu un ķermeni, ne mazāk kā 10 reizes ar dūrēm sita pa galvu un krūtīm, arī Sergejs Č. ne mazāk kā 5 reizes ar kāju iespēra Jānim B. pa ķermeni ribu rajonā, ne mazāk kā 2 reizes iespēra pa vēderu, sita ar dūrēm pa seju. Tad Aigars L. un Sergejs Č. ienesa bezsamaņā esošo Jāni B. dzīvokļa virtuvē, kur noguldīja uz grīdas. Neskatoties uz Jāņa B. stāvokli, Aigars L. ne mazāk kā 2 reizes ar kāju iespēra Jānim B. pa ķermeni.

Aigars L., Sergejs Č., Viktorija K., apzinoties, ka ar savu vardarbīgo rīcību, izdarot daudzkārtīgus sitienus pa cilvēka dzīvībai svarīgām ķermeņa daļām, viņi nostādījuši Jāni B. dzīvībai un veselībai bīstamā stāvoklī, un ka viņam šo miesas bojājumu radītā nevarības stāvokļa dēļ nav iespējas sevi saglabāt, atstāja Jāni B. guļot uz grīdas, nesniedzot palīdzību, neizsaucot medicīnas darbiniekus.

2007.gada 18.maija rītā ar plkst. 9:00 Aigars L. Sergeja Č. un Viktorijas K. klātbūtnē ne mazāk kā 10 reizes ar kāju iespēra bezpalīdzības stāvoklī guļošajam Jānim B. pa ķermeni ribu rajonā.

2007.gada 18.maijā plkst.10:59 Jānis B. tika nogādāts Aizkraukles rajona slimnīcā, kur plkst.11:20 iestājās Jāņa B. nāve.

Aigara L., Sergeja Č. un Viktorijas K. darbību rezultātā cietušajam Jānim B. nodarīti miesas bojājumi: slēgta galvas smadzeņu trauma; subarahnoidāls asinsizplūdums, smadzeņu sasitums ar asinsizplūdumiem smadzeņu vielā un smadzeņu tūsku; deguna kaula lūzums; zemādas asinsizplūdumi un nobrāzumi uz sejas, galvas matainajā daļā, uz ķermeņa un ekstremitātēm; labās puses 3.–10. ribu lūzumi pa atslēgas kaula līniju, labās puses 4.–7.ribas lūzums pa mugurējo paduses līniju, labās puses 5.un 6.ribas lūzums pa piemugurkaula līniju, kreisās puses 2.ribas lūzums pa lāpstiņas līniju, kreisās puses 3.–7.ribas lūzums pa vidējo paduses līniju; plaušu sasitums, asins ieplūde abos pleiras dobumos (200,0 + 300,0 ml), asinsizplūdumi tievo zarnu sieniņās un apzarņos.

Slēgta galvas smadzeņu trauma un abpusēji ribu lūzumi ar iekšējo orgānu sasitumiem un asins ieplūdi pleiras dobumos, atsevišķi ņemti, pieskaitāmi smagiem miesas bojājumiem kā bīstami dzīvībai un ir tiešs nāves cēlonis. Jāņa B. nāve iestājās no traumatiska šoka, kam pievienojies asins zudums."

Šādas apsūdzēto Aigara L., Sergeja Č. un Viktorijas K. darbības kvalificētas pēc Krimināllikuma 125.panta trešās daļas un pēc Krimināllikuma 141.panta otrās daļas.

Kriminālprocesa likuma 585.panta otrās daļas kārtībā lietā prokurora viedokli iesniedzis Ģenerālprokuratūras Krimināltiesiskā departamenta Tiesās izskatāmo krimināllietu nodaļas prokurors V.Maračkovskis, kurš uzskata, ka abu instanču tiesu nolēmumi ir atceļami daļā par Aigara L., Sergeja Č. un Viktorijas K. atzīšanu par vainīgiem un sodīšanu pēc Krimināllikuma 141.panta otrās daļas un par galīgā soda noteikšanu Aigaram L., Sergejam Č., Viktorijai K. pēc Krimināllikuma 50.panta pirmās daļas.

Savā viedoklī prokurors norāda, ka apsūdzētā Aigara L. kasācijas sūdzība ir noraidāma kā neatbilstoša Kriminālprocesa likuma 572.panta nosacījumiem.

Prokurors arī uzskata, ka Krimināllikuma 141.panta otrās daļas dispozīcijā ietvertā noziedzīgā nodarījuma sastāva objektīvās puses pazīme, ka vainīgais pats cietušo nostādījis dzīvībai bīstamā stāvoklī, neietver sevī vainīgās personas tīšas darbības ar nodomu nodarīt miesas bojājumus cietušajam. Nostādīšana dzīvībai bīstamā stāvoklī Krimināllikuma izpratnē izpaužas kā jebkura cita veida un nolūka personas darbība, kas personas neuzmanības dēļ radījušas bīstamu stāvokli citas personas veselībai, un starp šo darbību, kas vērsta citu mērķu sasniegšanai, un kaitīgām sekām pastāv cēloniskais sakars. Šī iemesla dēļ tiesu praksē, kvalificējot noziedzīgu nodarījumu pēc Krimināllikuma 125.panta trešās daļas, vainīgās personas rīcību – palīdzības nesniegšanu upurim – nekvalificē kā atstāšanu bez palīdzības pēc Krimināllikuma 141.panta otrās daļas, jo vainīgās personas nodoms ir bijis nodarīt miesas bojājumus. Palīdzības sniegšana cietušajam pēc tīšu miesas bojājumu nodarīšanas var būt uzskatāma par atbildību mīkstinošu apstākli, bet šādas palīdzības nesniegšana nav atbildību pastiprinošs apstāklis.

Prokurors norāda, ka Krimināllikuma 141.panta otrajā daļā paredzētā noziedzīgā nodarījuma sastāvs ar citiem iespējamiem noziedzīgiem nodarījumiem, kas tiek izdarīti, kad vainīgais pats nostāda cietušo dzīvībai bīstamā stāvoklī, piemēram, Krimināllikuma 260.pants, neveido noziedzīgo nodarījumu ideālo, bet gan reālo kopību, jo starp noziedzīgiem nodarījumiem pastāv nobīde laikā un katrs no tiem tiek izdarīts ar citu darbību vai bezdarbību.

Izskatījis lietas materiālus, izvērtējis apsūdzētā Aigara L. kasācijas sūdzībā un prokurora viedoklī izklāstītos motīvus, Senāta Krimināllietu departaments atzīst, ka Aigara L. kasācijas sūdzība nav pamatota un ir noraidāma, taču ir pamats abu iepriekšējo instanču tiesu nolēmumu atcelšanai daļā par apsūdzēto Aigara L., Sergeja Č., Viktorijas K. atzīšanu par vainīgiem un sodīšanu pēc Krimināllikuma 141.panta otrās daļas un

par galīgā soda noteikšanu Aigaram L., Sergejam Č., Viktorijai K. pēc Kriminālliikuma 50.panta pirmās daļas.

Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 584.panta otro daļu kasācijas instances tiesa drīkst pārsniegt kasācijas sūdzībā vai protestā izteikto prasību apjomu un ietvarus gadījumos, kad tā konstatē Kriminālprocesa likuma 574. un 575.pantā norādītos pārkāpumus un tie nav norādīti sūdzībā vai protestā.

Kriminālliietu departaments atzīst, ka konkrētajā lietā ir pieļauts Kriminālliikuma pārkāpums, tas ir, Kriminālliikuma panta nepareiza piemērošana, kvalificējot noziedzīgo nodarījumu.

Senāts atzīst, ka tiesas konstatētās apsūdzēto Aigara L., Sergeja Č. un Viktorijas K. darbības pamatoti kvalificētas pēc Kriminālliikuma 125.panta trešās daļas, bet kļūdaini kvalificētas arī kā Kriminālliikuma 141.panta otrajā daļā paredzētais noziedzīgais nodarījums.

Latvijas Republikā pastāvošajā tiesu praksē ir atzīts viedoklis, ka, ja vainīgā persona pati nostādījusi cietušo dzīvībai bīstamā stāvoklī, kādēļ šai personai radušies smagi miesas bojājumi, un konstatēts, ka vainīgajai personai bija tiešs vai netiešs nodoms nodarīt cietušajam dzīvībai bīstamus smagus miesas bojājumus, nodarījums kvalificējams saskaņā ar Kriminālliikuma 125.pantu.

Šāds atzinums izteikts arī Augstākās tiesas plēnuma 1993.gada 1.marta lēmumā "Par Kriminālliikuma piemērošanu lietās par tīšu miesas bojājumu nodarīšanu" un profesores V.Liholajas sastādītajos Kriminālliikuma 141.panta komentāros (Krastiņš U., Liholaja V., Niedre A. Kriminālliikuma zinātniski praktiskais komentārs. 2.grāmata. Sevišķā daļa. Rīga, 2007).

Senāta Kriminālliietu departaments konstatē, ka lieta pirmās instances tiesā izskatīta Kriminālprocesa likuma 499.panta kārtībā – neizdarot pierādījumu pārbaudi. Ne pirmās, ne apelācijas instances tiesas nolēmumi nesatur motivāciju par apsūdzēto Aigara L., Sergeja Č. un Viktorijas K. izdarītā juridisko kvalifikāciju pēc Kriminālliikuma 141.panta otrās daļas.

Kasācijas instances tiesa uzsver, ka Kriminālliikuma 125.panta trešajā daļā paredzēto noziedzīgo nodarījumu – smagus miesas bojājumus – vainīgais nodara tīši (ar tiešu vai netiešu nodomu), bet pret nāves iestāšanos vainīgā subjektīvo attieksmi raksturo neuzmanība.

Esot šādiem apstākļiem, kad vainīgā persona smagus miesas bojājumus cietušajam, kas bīstami viņa dzīvībai, nodara tīši, nav pamata vainīgās personas nodarījumu kvalificēt arī papildus pēc Kriminālliikuma 141.panta otrās daļas.

Senāts uzskata, ka izskatāmajā lietā saskatāma normu konkurence starp Kriminālliikuma 125.panta trešajā daļā un 141.panta otrajā daļā paredzēto noziedzīgo nodarījumu sastāviem, bet nevis divi patstāvīgi noziedzīgi nodarījumi.

Kriminālliikuma 125.panta trešā daļa pilnīgāk izsaka konkrētā noziedzīgā nodarījuma saturu, un tāpēc apsūdzēto Aigara L., Sergeja Č. un Viktorijas K. darbības kvalificējamas konkrētajā lietā tikai pēc Kriminālliikuma 125.panta trešās daļas.

Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 569.panta trešā daļas nosacījumiem kasācijas instances tiesa pierādījumus lietā no jauna neizvērtē, lietu pēc būtības neizskata un faktiskos apstākļus neskaidro.

Tātad arī apstākļu pārvērtēšana, kas ņemami vērā pie soda noteikšanas, nav kasācijas instances tiesas kompetencē.

Kriminālliietu departaments konstatē, ka apsūdzētā Aigara L. kasācijas sūdzībā izteiktie argumenti nesatur pamatojumu par Kriminālliikuma vai Kriminālprocesa likuma normu pārkāpumiem un tāpēc ir noraidāmi.

Nosakot Aigaram L. sodu pēc Kriminālliikuma 125.panta trešās daļas, pirmās instances tiesa ir ņēmusi vērā izdarītā noziedzīgā nodarījuma raksturu, radīto kaitējumu, apsūdzētā Aigara L. atbildību mīkstinošos un pastiprinošos apstākļus, vainīgā personību.

Apelācijas instances tiesa noteikto sodu ir izvērtējusi un atzinusi, ka Aigaram L. sods noteikts samērīgs un nav uzskatāms par pārlieku bargu.

Sods Aigaram L. noteikts Kriminālliikuma 125.panta trešās daļas sankcijas robežās.

Līdz ar to tiesa nav pieļāvusi Kriminālliikuma pārkāpumu daļā par soda noteikšanu pēc Kriminālliikuma 125.panta trešās daļas Kriminālprocesa likuma 574.panta 3.punkta izpratnē.

Vadoties pēc Kriminālprocesa likuma 585., 587.panta, Augstākās tiesas Senāta Kriminālliietu departaments

n o l ē m a

Atcelt Zemgales apgabaltiesas Kriminālliietu tiesas kolēģijas 2007.gada 18.decembra lēmumu un Aizkraukles rajona tiesas 2007.gada 1.novembra spriedumu daļā par Aigara L. atzīšanu par vainīgu un sodīšanu pēc Kriminālliikuma 141.panta otrās daļas un par galīgā soda noteikšanu pēc Kriminālliikuma 50.panta pirmās daļas, Sergeja Č. atzīšanu par vainīgu un sodīšanu pēc Kriminālliikuma 141.panta otrās daļas un par galīgā soda noteikšanu pēc Kriminālliikuma 50.panta pirmās daļas, Viktorijas K. atzīšanu par vainīgu un sodīšanu pēc Kriminālliikuma 141.panta otrās daļas un par galīgā soda noteikšanu pēc Kriminālliikuma 50.panta pirmās daļas un atceltajā daļā kriminālprocesu izbeigt.

Apsūdzētā Aigara L. kasācijas sūdzību noraidīt.

Pārējā daļā apelācijas instances tiesas lēmumu atstāt negrozītu.

Lēmums nav pārsūdzams.

Kriminālliikuma 233.panta otrās daļas piemērošana

Citā valstī izsniegta atļauja medību bises iegādei, pārvietošanai un glabāšanai nav uzskatāma par attiecīgu atļauju Kriminālliikuma 233.panta otrās daļas izpratnē (Kriminālliikuma 233.panta otrā daļa).

Rīgā, 2008.gada 17.martā Lieta Nr.SKK-97/08

L Ē M U M S

Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments šādā sastāvā:

senators referents V.Čiževskis,
senatore V.Eilande,
senators A.Freibergs

izskatīja rakstveida procesā apsūdzētā Vladimira S. kasācijas sūdzību par Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2007.gada 22.novembra lēmumu un

k o n s t a t ē j a

Vladimirs S., (..), ar Rīgas pilsētas Zemgales priekšpilsētas tiesas 2007.gada 5.jūnija spriedumu atzīts par vainīgu un sodīts pēc Kriminālliikuma 233.panta otrās daļas ar brīvības atņemšanu uz diviem gadiem, neatņemot tiesības veikt uzņēmējdarbību, kas saistīta ar ieroču apriti.

Saskaņā ar Kriminālliikuma 55.panata pirmo daļu brīvības atņemšanas sods noteikts nosacīti, ar pārbaudes laiku uz vienu gadu, nenosakot notiesātā uzvedības kontroli.

Ar pirmās instances tiesas spriedumu Vladimirs S. notiesāts par to, ka 2003.gadā, pirmstiesas izmeklēšanā precīzi nenoskaidrotā datumā, neskatoties uz to, ka viņam noteiktā kārtībā Latvijas Republikā nav izsniegta atļauja šaujamieroča iegādei, glabāšanai un pārvadāšanai, no savu vecāku mājām Rēzeknes rajona Kaunatas pagasta (..) uz savu dzīvesvietu Rīgā, Buļļu ielā (..) bez attiecīgas atļaujas atvedis šaušanai derīgu Vācijā 1955.gada maijā rūpnieciski izgatavotu 12.kalibra divstobru medību bisi "SAUER", Nr.414096, kas pieskaitāma pie gludstobru šaujamieročiem un paredzēta šaušanai ar 12.kalibra medību patronām, kuru Latvijas Republikā no Krievijas Federācijas, kur Vladimirs S. bija reģistrēts kā minētā šaujamieroča īpašnieks, pirmstiesas izmeklēšanā nenoskaidrotā laikā un apstākļos, bija ievedusi pirmstiesas izmeklēšanā nenoskaidrota persona. Minēto šaujamieroci Vladimirs S. savā dzīvesvietā Rīgā, Buļļu ielā (..) bez attiecīgas atļaujas glabājis līdz 2005.gada 14.maijam, kad dzīvesvietu mainījis un kopā ar personiskajām mantām, tostarp minēto šaujamieroci, pārvācies pie savas sievasmātes Rīgā, Bolderājā, kur pirmstiesas izmeklēšanā precīzi

nenoskaidrotā adresē bez attiecīgas atļaujas turpinājis glabāt minēto šaujamieroci. Pēc pāris dienām, pirmstiesas izmeklēšanā precīzi nenoskaidrotā datumā, Vladimirs S. minēto šaujamieroci bez attiecīgas atļaujas pārvedis uz savu nākamo dzīvesvietu Rīgā, Imantā, kur pirmstiesas izmeklēšanā precīzi nenoskaidrotā adresē, sācis īrēt dzīvokli un kur turpinājis bez attiecīgas atļaujas glabāt minēto šaujamieroci līdz apmēram 2005.gada oktobrim–novembrim, kad, pirmstiesas izmeklēšanā precīzi nenoskaidrotā datumā, Vladimirs S. minēto šaujamieroci kārtējo reizi bez attiecīgas atļaujas pārvedis uz savu jauno dzīvesvietu Rīgā, Lielirbes ielā (..), kur bez attiecīgas atļaujas turpinājis glabāt minēto šaujamieroci līdz pat 2006.gada 27.aprīlim, kad to kriminālprocesa Nr.11840001306, kas uzsākts pēc Kriminālliikuma 275.panta otrās daļas par dokumentu viltošanu, ietvaros veiktās kratīšanas laikā Vladimira S. dzīvesvietā Rīgā, Lielirbes ielā (..) atrada un izņēma policijas darbinieki. Šādas Vladimira S. darbības kvalificētas pēc Kriminālliikuma 233.panta otrās daļas kā šaujamieroča neatļauta glabāšana un pārvadāšana bez attiecīgas atļaujas.

Izskatījusi lietu apelācijas kārtībā sakarā ar apsūdzētā Vladimira S. un viņa aizstāves zvērinātas advokātes D.Siliņas apelācijas sūdzību, Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģija ar 2007.gada 22.novembra lēmumu pirmās instances tiesas spriedumu atstāja negrozītu.

Par šo lēmumu apsūdzētais Vladimirs S. iesniedzis kasācijas sūdzību, kurā lūdz apelācijas instances tiesas lēmumu atcelt un lietu nodot jaunai iztiesāšanai apelācijas instances tiesai.

Apsūdzētais Vladimirs S. kasācijas sūdzībā norāda, ka apelācijas instances tiesa esot pieļāvusi Kriminālliikuma Vispārīgās daļas 1. un 15.panta pārkāpumus, ka tiesas nolēmums neatbilstot Kriminālprocesa likuma 511., 561., 527., 564.pantā noteiktajām prasībām par tiesas spriedumu.

Apsūdzētais uzskata, ka apelācijas instances tiesa neesot vērtējusi apelācijas sūdzības motīvus par nozieguma juridisko kvalifikāciju. Pēc Kriminālliikuma 233.panta otrās daļas atbildība iestājoties tikai gadījumā, ja nav attiecīgas atļaujas. Apelācijas instances tiesas lēmuma motīvi par darbībām un atļaujas neesamību esot pretrunā ar lietā esošajiem materiāliem, kuros esot pierādījums tam, ka medību bise "SAUER", Nr.414096, bija iegādāta un Vladimira S. valdījumā atradās uz likumīga pamata. Tā bija reģistrēta noteiktajā kārtībā ar ieroča kartes izsniegšanu un atļaujas esamību medību bises iegādei, pārvietošanai, glabāšanai un nēsāšanai.

Apsūdzētais norāda, ka ar medību bises (šaujamieroča) glabāšanu Kriminālliikuma 233.panta izpratnē jāsaprot medību bises atrašanās personas valdījumā bez attiecīgas atļaujas. Likumīgi iegādāta šaujamieroča glabāšana, pārkāpjot pārreģistrēšanas termiņu, neesot

Krimināllikuma 233.panta otrajā daļā paredzētais noziegums un par tādu darbību iestājas administratīvā atbildība pēc Latvijas administratīvo pārkāpumu kodeksa 181.panta.

Apsūdzētais Vladimirs S. uzskata, ka neesot pareizs apelācijas instances tiesas lēmumā paustais atzinums, ka Krimināllikuma 233.panta otrās daļas izpratnē ar attiecīgu atļauju esot jāsaprot tikai Latvijas Republikas Valsts policijas izsniegtās atļaujas šaujamieroču iegādei, glabāšanai un pārvadāšanai un ka ārzemēs izsniegtajai atļaujai šaujamieroču iegādei, glabāšanai un pārvadāšanai nav tiesiskas nozīmes.

Apsūdzētais Vladimirs S. uzskata, ka viņa darbības nevarot kvalificēt pēc Krimināllikuma 233.panta otrās daļas kā par šaujamieroča glabāšanu un pārvadāšanu bez attiecīgas atļaujas. Saskaņā ar Ieroču aprites likumu (likuma VI nodaļa) ārvalstīs izsniegtās šaujamieroču glabāšanas (nēsāšanas) atļaujas neesot uzskatāmas par nederīgām. Ieroču aprites likums paredzot atsevišķus gadījumus, kad ieroču izmantošanai Latvijas Republikā ir nepieciešama Valsts policijas atļauja. Apsūdzētais atsaucas arī uz Starptautiskā līguma starp Latvijas Republiku un Krievijas Federāciju "Par tiesisko palīdzību un tiesiskajām attiecībām civilajās, ģimenes un krimināllietās" 13.pantu, norādot, ka dokumentiem, kuri vienas līgumslēdzējas puses teritorijā tiek uzskatīti par oficiāliem, arī otras līgumslēdzējas puses teritorijā ir oficiālu dokumentu pierādījuma spēks. Apsūdzētais uzskata, ka Krievijas Federācijas vēstniecības 2007.gada 12.aprīļa izziņai Nr.591 par Vladimira S. reģistrāciju kā par mednieku bises Nr. 414096 īpašnieku un atļaujas Nr. 2673 esamību esot oficiāla dokumenta pierādījuma spēks.

Apsūdzētais kasācijas sūdzībā norāda, ka, izlemjot jautājumu par attiecīgās atļaujas esamību, esot jāvadās ne tikai pēc Krimināllikuma 233.panta otrās daļas, bet arī no citiem Latvijas Republikas normatīvajiem aktiem un starptautiskajām tiesību normām.

Sūdzības iesniedzējs uzskata, ka viņa rīcībā ir saskatāmas administratīvā pārkāpuma pazīmes pēc Latvijas administratīvo pārkāpumu kodeksa 181.panta – par šaujamieroča reģistrācijas, glabāšanas, pārvadāšanas, nēsāšanas, ievešanas Latvijas Republikā vai izvešanas no Latvijas Republikas kārtības pārkāpšana, ko izdarījusi fiziska persona, kurai ir attiecīga atļauja. Apsūdzētais norāda, ka Valsts policijas Galvenās policijas pārvaldes Kārtības policijas pārvaldes Atļauju sistēmas nodaļas izziņa, ka Vladimiram S. šaujamieroča atļauja nav izsniegta, divstobru bise "SAUER", Nr. 414096, kalibrs Nr.12, nodaļā nav reģistrēta, neesot pierādījums Kriminālprocesa likuma 127.un 124.panta izpratnē par attiecīgās atļaujas neesamību, bet gan par šaujamieroča reģistrācijas, glabāšanas un pārvadāšanas Latvijas Republikā kārtības pārkāpšanu, ko izdarījusi fiziska persona, kurai ir attiecīga atļauja.

Apsūdzētais kasācijas sūdzībā norāda, ka apelācijas instances tiesa, pārkāpjot Kriminālprocesa likuma 561., 527.panta otrās daļas, 564.panta ceturtās daļas nosacījumus, lēmumā neesot norādījusi, analizējusi visus apstākļus un pierādījumus, kā arī neesot motivējusi to, kāpēc pierādījumi par attiecīgās atļaujas esamību ir noraidīti un kāpēc tā aprobežojas tikai ar nepamatotu secinājumu – par attiecīgas atļaujas neesamību atbilstoši Galvenās policijas pārvaldes Kārtības policijas pārvaldes Atļaujas sistēmas nodaļas izziņai.

Apsūdzētais uzskata, ka apelācijas instances tiesa esot pārkāpusi Kriminālprocesa likuma 15.panta prasības par pilnīgu, vispusīgu un objektīvu lietas apstākļu noskaidrošanu, jo pierādīšanas pienākums attiecas uz visiem faktiem, kam lietā ir nozīme ne tikai no apsūdzības, bet arī no aizstāvības viedokļa.

Kasācijas sūdzības iesniedzējs norāda, ka apelācijas instances tiesas nolēmumā trūkstot noziedzīgā nodarījuma apraksta, ko paredz Kriminālprocesa likuma 527.panta pirmā daļa.

Apelācijas instances tiesa nolēmumā neesot analizējusi un noskaidrojusi, no kura laika un kādu apstākļu dēļ PSRS laikā derīgā medību bises "SAUER", Nr.414096, atļauja kļuvusi par nederīgu Latvijas Republikā un kādas tiesību normas atļaujas pārreģistrācijā Vladimirs S. nav ievērojis. Apsūdzētais arī norāda, ka ne pirmstiesas izmeklēšanā, ne iztiesāšanas laikā neesot konstatēts, no kura laika medību bises "SAUER", Nr. 414096, atrašanās Vladimira S. valdījumā uzskatāma par kriminālsodāmu.

Apsūdzētais uzskata, ka atļaujas izsniegšana medību bises "SAUER", Nr.414096, iegādāšanai, pārvadāšanai un glabāšanai, ievērojot attiecīgās valsts likumdošanu, attiecīgās atļaujas esamība, kas izsniegta, ievērojot citas valsts likumdošanu, nevar būt kriminālsodāma un saskaņā ar Latvijas Republikas likumdošanu aktiem šīs atļaujas esot pārreģistrējamas un derīgas.

Apsūdzētais norāda, ka apelācijas instances tiesa neesot vērtējusi un analizējusi, ka Latvijas PSR likumi, kuri bijuši spēkā līdz 1991.gada 21.augustam, Latvijas Republikas teritorijā bija piemērojami tiktāl, cik tie nebija pretrunā ar Latvijas Republikas likumu "Par Latvijas Republikas valstisko statusu". Krimināllikums esot stājies spēkā 1999.gada 1.aprīlī, un tajā noteiktās tiesību normas nevarēja piemērot, lai kvalificētu darbības attiecībā uz nodarījumiem, kas bija pirms tā spēkā stāšanās. Apsūdzētais Vladimirs S. norāda, ka tikai ar 2004.gada 20.maija grozījumiem Krimināllikumā, kuri stājušies spēkā 2004.gada 18.jūnijā, esot ticis noteikts, ka par kriminālsodāmu darbību atzīstama arī šaujamieroča pārvadāšana, bet iespējamās Vladimiram S. inkriminētās darbības notikušas 1993.gadā. Apsūdzētais kasācijas sūdzībā norāda, ka līdz 1993.gada 4.martam medību bises glabāšanas fakts Latvijā, atbilstoši tajā laikā spēkā esošajam Latvijas PSR kriminālkodeksam,

nebija kriminālsodāms. Apsūdzētais atsaucas uz Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas 7.pantu, kurā esot noteikts, ka nevienu nedrīkstot atzīt par vainīgu noziegumā tādas darbības vai bezdarbības dēļ, kas saskaņā ar izdarīšanas brīdī spēkā esošajiem valsts iekšējiem tiesību aktiem vai starptautiskajām tiesībām nebija noziegums.

Apsūdzētais Vladimirs S. uzskata, ka ar krimināllietas materiāliem neesot pierādīts, ka apsūdzētā darbības esot bijušas tīšas un ka tās esot vērstas uz ļaunprātīgu medību bises glabāšanu un pārvadāšanu. Apsūdzētā Vladimira S. skatījumā, no lietas materiāliem un viņa liecībām tieši izrietot tas, ka viņš neesot vainojams pie tā, ka esot iestājušies ne no viņa gribas atkarīgi apstākļi. Apsūdzētais neesot paredzējis nodarījuma sekas un neesot tās vēlējies. Apsūdzētais Vladimirs S. arī norāda, ka ne pirmās, ne apelācijas instances tiesa neesot konstatējušas apsūdzētā nolūku, kas būtu vērsts uz noziedzīga nodarījuma izdarīšanu.

Izskatījis rakstveida procesā lietas materiālus, izvērtējis kasācijas sūdzības motīvus, Senāta Krimināllietu departaments atzīst, ka apelācijas instances tiesas lēmums ir atstājams negrozīts.

Senāta Krimināllietu departaments uzskata, ka apelācijas instances tiesa vispusīgi un pilnīgi ir pārbaudījusi un izvērtējusi apsūdzētā un liecinieku liecības, kā arī citus pierādījumus un Vladimira S. darbības pareizi kvalificējusi pēc Krimināllikuma 233.panta otrās daļas, atbilstoši tiesas konstatētajiem lietas faktiskajiem apstākļiem.

Senāta Krimināllietu departaments atzīst, ka apelācijas instances tiesa savā lēmumā pareizi norādījusi, ka lietā nepastāv strīds par to, ka apsūdzētais Vladimirs S. medību bisi "SAUER" bija iegādājies likumīgā veidā, ievērojot attiecīgās valsts likumdošanu, ko apstiprina lietā esošie dokumenti. Tāpat gan pirmās instances tiesas spriedumā, gan apelācijas instances tiesas lēmumā pareizi secināts un atzīts, ka citā valstī izsniegtā atļauja medību bises iegādei, pārvietošanai un glabāšanai nav uzskatāma par attiecīgu atļauju Krimināllikuma 233.panta otrās daļas izpratnē.

Krimināllikuma 233.panta otrajā daļā ietverts nosacījums, ka kriminālatbildība iestājas par šaujamieroča glabāšanu un pārvadāšanu bez attiecīgas atļaujas. Ar attiecīgu atļauju Krimināllikuma 233.panta otrās daļas izpratnē ir jāsaprot Valsts policijas izsniegta ieroču iegādāšanās un glabāšanas vai nēsāšanas atļauja saskaņā ar Ieroču aprites likuma 8. un 21.pantu, un tikai Valsts policijas izsniegtā atļauja dod tiesības fiziskai personai glabāt un pārvadāt šaujamieroci Latvijas valsts teritorijā.

Apsūdzētais savā kasācijas sūdzībā norāda, ka Krievijas Federācijas vēstniecības 2007.gada 12.aprīļa izziņai Nr. 591 par Vladimira S. reģistrāciju kā medību bises Nr.414096 īpašnieku un

atļaujas esamību esot oficiāla dokumenta pierādījuma spēks, ievērojot Starptautiskā līguma starp Latvijas Republiku un Krievijas Federāciju "Par tiesisko palīdzību un tiesiskajām attiecībām civilajās, ģimenes un krimināllietās" 13.pantu. Minēto izziņu kā pierādījumu apelācijas instances tiesa vērtēja tādā aspektā, ka apsūdzētais Vladimirs S. medību ieroci attiecīgajā valstī iegādājies likumīgi. Bet, tā kā ārvalstīs iegādātais ierocis atradies Latvijas Republikas teritorijā, tad apsūdzētajam ir jāievēro Latvijas Republikas likumdošana, kas attiecas uz šaujamieroču glabāšanu un pārvadāšanu, saņemot Valsts policijas izdotu atļauju.

Kasācijas sūdzības iesniedzēja viedoklis par to, ka viņa rīcībā ir saskatāmas administratīvā pārkāpuma pazīmes pēc Latvijas administratīvo pārkāpumu kodeksa 181.panta, nav pamatots. Senāta Krimināllietu departaments norāda, ka administratīvā atbildība pēc Latvijas administratīvo pārkāpumu kodeksa 181.panta iestājas par šaujamieroča reģistrācijas, glabāšanas, pārvadāšanas noteikumu pārkāpšanu, ko izdarījusi fiziska persona, kurai ir attiecīga atļauja. Apsūdzētais Vladimirs S. tiek saukts pie kriminālatbildības par šaujamieroča glabāšanu un pārvadāšanu bez attiecīgas atļaujas, tas ir, bez Valsts policijas izdotas šaujamieroču iegādāšanās un glabāšanas vai nēsāšanas atļaujas. Līdz ar to konkrētajā situācijā nav pamata piemērot Latvijas administratīvo pārkāpumu kodeksa 181.pantu.

Nepamatoti ir apsūdzētā Vladimira S. kasācijas sūdzībā paustie argumenti, ka apelācijas instances tiesa savā nolēmumā neesot analizējusi un noskaidrojusi apstākļus, kad PSRS laikā derīgā medību bises atļauja kļuvusi nederīga, un ka Krimināllikuma, kurš stājies spēkā 1999.gada 1.aprīlī, normas nevarēja piemērot, lai kvalificētu darbības attiecībā uz nodarījumiem, kas bija pirms tā spēkā stāšanās. Senāta Krimināllietu departaments konstatē, ka apelācijas instances tiesa savā lēmumā ir pamatoti norādījusi, ka apsūdzētajam Vladimiram S. apsūdzība ir celta un viņš ir notiesāts par šaujamieroča glabāšanu un pārvadāšanu bez atļaujas laika posmā no 2003.gada, kas turpinājās līdz 2006.gada 27.aprīlim, kad ierocis tika izņemts viņa dzīves vietā. Senāta Krimināllietu departaments arī piekrīt apelācijas instances tiesas atzinumam, ka Krimināllikuma 233.panta otrā daļa tādā redakcijā, kas paredz kriminālatbildību par šaujamieroča pārvadāšanu bez atļaujas, ir spēkā no 2004.gada 18.jūnija, un saskaņā ar Krimināllikuma 5.panta trešo daļu likumam, kas atzīst nodarījumu par sodāmu, atpakaļejoša spēka nav, tādējādi no pirmās instances tiesas sprieduma izslēdzot Vladimira S. notiesāšanu par medību bises neatļautu pārvadāšanu bez attiecīgas atļaujas 2003.gadā, bet, neskatoties uz to, noziedzīga nodarījuma kvalifikāciju tas neietekmē un nemaina.

No lietas materiāliem redzams, ka apsūdzētais Vladimirs S. ir Latvijas Republikas pilsonis un laika posmā no 2003.gada līdz 2006.gada 27.aprīlim viņš atradās Latvijā. Saskaņā ar likuma "Par

likumu un citu Saeimas, Valsts prezidenta un Ministru kabineta pieņemto aktu izsludināšanas, publicēšanas, spēkā stāšanās kārtību un spēkā esamību" 7.pantu, kurā noteikts: "Spēkā esošie likumi un Ministru kabineta noteikumi ir saistoši visā Latvijas teritorijā, neviens nevar aizbildināties ar to nezināšanu. Likumu un Ministru kabineta noteikumu nezināšana neatbrīvo no atbildības." Konkrētā likuma norma ietver visus atbildības veidus, to vidū arī kriminālatbildību, kas paredzēta Krimināllikumā. Līdz ar to apsūdzētā norāde uz to, ka, atrodoties ārvalstīs, viņš nevarēja zināt par izmaiņām Latvijas Republikas likumdošanā, neatbrīvo viņu no kriminālatbildības.

Nepatiess ir kasācijas sūdzībā izteiktais apgalvojums, ka apelācijas instances tiesas nolēmumā nav aprakstošās daļas. Krimināllietu departaments atzīmē, ka apelācijas instances tiesas lēmums atbilst Kriminālprocesa likuma 527.panta prasībām.

Senāta Krimināllietu departaments konstatē, ka pārējā kasācijas sūdzības daļā tiek apstrīdēti pierādījumi, kas attiecas uz apsūdzētā Vladimira S. vainīguma pierādīšanas pamatotību, tādējādi Senāta Krimināllietu departaments norāda, ka saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 569.panta trešo daļu kasācijas instances tiesa lietas faktiskos apstākļus neskaidro un pierādījumus no jauna neizvērtē.

Senāta Krimināllietu departaments atzīst, ka apelācijas instances tiesa nav pieļāvusi Krimināllikuma un būtiskus Kriminālprocesa likuma pārkāpumus šī likuma 574., 575.panta izpratnē.

Pamatojoties uz minēto, ievērojot Kriminālprocesa likuma 585., 487.pantu, Senāta Krimināllietu departaments

n o l ē m a

Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2007.gada 22.novembra lēmumu atstāt negrozītu, bet apsūdzētā Vladimira S. kasācijas sūdzību noraidīt.

Lēmums nav pārsūdzams.

Transportlīdzekļa vadītāja stāža saglabāšanās, ja tiek atņemtas transportlīdzekļa vadītāja tiesības

Ne Ceļu satiksmes likums, ne Ceļu satiksmes noteikumi neparedz, ka transportlīdzekļa vadīšanas tiesību atņemšana pilnībā anulētu transportlīdzekļa vadītāja stāžu, kāds tam ir bijis līdz tiesību atņemšanai.

Gadījumos, kad transportlīdzekli persona vada bez transportlīdzekļa vadīšanas tiesībām, jāņem vērā šīs personas transportlīdzekļa vadītāja stāžs, kāds bijis līdz tiesību zaudēšanai, jo šis apstāklis ir būtisks, lai konstatētu, vai transportlīdzekli šī persona vadījusi alkohola ietekmē (Krimināllikuma 260.panta trešā daļa un 262.panta otrā daļa, Ceļu satiksmes likums, Ceļu satiksmes noteikumi).

Rīgā, 2008.gada 18.februārī Lieta Nr.SKK-103/08

L Ē M U M S

Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments šādā sastāvā:

senators referents V.Čiževskis,
senators A.Freibergs,
senators P.Dzalbe

izskatīja rakstveida procesā lietu sakarā ar Madonas rajona prokuratūras virsprokurora A.Ļeļeva kasācijas protestu par Madonas rajona tiesas 2008.gada 18.janvāra lēmumu un

k o n s t a t ē j a

Ar Madonas rajona tiesas 2008.gada 18.janvāra lēmumu lieta Ādolfa L., (..), apsūdzībā pēc Krimināllikuma 260.panta trešās daļas un 262.panta otrās daļas nosūtīta Madonas rajona virsprokuroram pārkāpumu novēršanai. Tiesas lēmums pieņemts, lietu iztiesājot Kriminālprocesa likuma 49.nodaļas kārtībā par pirmstiesas procesā slēgtu vienošanos.

Tiesa atzinusi, ka vienošanās noslēgta, neievērojot Krimināllikuma un Kriminālprocesa likuma normas, un tādēļ neesot pamata šādu vienošanos apstiprināt. Ādolfa L. noziedzīgās darbības nepareizi kvalificētas, un, nosakot galīgo sodu saskaņā ar vienošanos, nepareizi esot norādīta atsauce un Krimināllikuma 50.pantu, kaut gan, piemērojot nosacītu notiesāšanu, atsaucei bija jābūt uz Krimināllikuma 55.pantu.

Tiesas secinājums par noziedzīgā nodarījuma nepareizu kvalifikāciju izriet no tā, ka tiesa atzinusi par nepareizi konstatēto faktu, ka transportlīdzekli apsūdzētais Ādolfs L. vadījis alkohola ietekmē.

Saskaņā ar apsūdzību Ādolfs L. 2007.gada 19.oktobrī, atrodoties alkohola ietekmē – alkohola koncentrācija asinīs 0,37 un 0, 40 promiles

– vadījis transportlīdzekli bez transportlīdzekļa vadīšanas tiesībām, pārkāpis Ceļu satiksmes noteikumus, kā rezultātā cietušajam nodarīti viegli miesas bojājumi ar īslaicīgu veselības traucējumu.

Tiesa konstatējusi, ka transportlīdzekļa vadīšanas tiesības Ādolfam L. atņemtas 2006.gada 10.jūlijā ar lēmumu administratīvā pārkāpuma lietā. Pirms tam transportlīdzekļa vadīšanas tiesības Ādolfs L. bija ieguvis 1974.gadā, un viņa kā transportlīdzekļa vadītāja stāžs ir vairāk nekā 30 gadi. Saskaņā ar Ceļu satiksmes noteikumu 39.1.2.punktu transportlīdzekļa vadītājiem, kuru vadītāja stāžs ir ilgāks nekā 2 gadi, ir pieļaujams vadīt transportlīdzekli, ja alkohola koncentrācija ir līdz 0,5 promilēm. Arī atbilstoši Administratīvo pārkāpumu kodeksa 149.15 pantam personas atrašanās alkohola ietekmē, vadot transportlīdzekli, vērtējama saistībā ar transportlīdzekļa vadītāja stāžu un Ceļu satiksmes noteikumos pieļauto alkohola koncentrāciju. Tiesa secinājusi, ka Krimināllikuma 260.panta trešā daļa nav jātulko tikai gramatiski, bet gan kopumā ar minētajām citām likuma normām no sistēmiskā viedokļa.

Par tiesas lēmumu prokurors A.Ļeļevs iesniedzis kasācijas protestu. Kasācijas protestā norādīts, ka vienošanās protokolā tikai pārrakstīšanās kļūdas dēļ esot nepareiza atsauce uz Krimināllikuma 50.pantu, bet nevis 55.pantu. Uzskata, ka atbilstoši Kriminālprocesa likuma 474.panta nosacījumiem šādu kļūdu bijis iespējams novērst tiesas procesa gaitā, nesūtot lietu prokuroram trūkumu novēršanai. Kasācijas protestā tiek norādīts, ka tiesa Ceļu satiksmes noteikumu 39.punktu tulkojusi burtiski un atrauti no citām Ceļu satiksmes noteikumu un Ceļu satiksmes likuma normām, no kurām acīmredzams, ka ar transportlīdzekļa vadītāja stāžu domāts periods, cik ilgi persona vada transportlīdzekli pēc tam, kad noteiktajā kārtībā ir ieguvusi tiesības to vadīt. Līdz ar to esot nepamatoti piemērot Ceļu satiksmes noteikumu 39.1.2.punktu personai, kura likuma noteiktajā kārtībā nav ieguvusi vai atguvusi transportlīdzekļa vadīšanas tiesības. Uzskata, ka tiesa lietu nosūtījusi prokuroram trūkumu novēršanai nepamatoti, pārkāpjot Kriminālprocesa likuma 541., 542.panta prasības. Lūdz atcelt iesas lēmumu.

Izskatījis rakstveida procesā lietas materiālus, izvērtējis kasācijas protesta motīvus, Senāta Krimināllietu departaments atzīst, ka Madonas rajona tiesas lēmums atstājams negrozīts. Tiesa, pieņemot lēmumu par lietas nosūtīšanu prokuroram trūkumu novēršanai, nav pieļāvusi Kriminālprocesa likuma 541., 542.panta pārkāpumu. Krimināllietu departaments piekrīt tiesas lēmumā norādītiem argumentiem, kas pamatoti rada šaubas par Krimināllikuma 260.panta trešās daļas un 262.panta otrās daļas pareizu piemērošanu, kvalificējot Ādolfa L. nodarījumu. Kaut gan tiesas lēmumā tiek norādīts uz Krimināllikuma 260.panta trešās daļas nepareizu piemērošanu, Krimināllietu

departaments atzīst, ka tie paši argumenti attiecas arī uz Krimināllikuma 262.panta otrās daļas piemērošanu. Kā nepieciešamais Krimināllikuma 260.panta trešajā daļā un 262.panta otrajā daļā paredzētā noziedzīgā nodarījuma sastāva elements ir transportlīdzekļa vadīšana, atrodoties alkohola ietekmē. Ceļu satiksmes noteikumu 39.1.2.punkts aizliedz vadīt transportlīdzekli, ja alkohola koncentrācija asinīs pārsniedz 0,5 promiles transportlīdzekļu vadītājiem, kuriem mehānisko transportlīdzekļu vadīšanas stāžs ir lielāks par diviem gadiem. Tādu pašu noteikumu satur Ceļu satiksmes likuma 28.panta pirmās daļas 1.punkts. Tātad minētās tiesību normās ir paredzēti noteikti apstākļi, kuriem pastāvot, var atzīt, ka transportlīdzekli tā vadītājs vadījis, atrodoties alkohola ietekmē. Ne Ceļu satiksmes noteikumi, ne Ceļu satiksmes likums neparedz, ka transportlīdzekļa vadīšanas tiesību atņemšana pilnībā anulētu transportlīdzekļa vadītāja stāžu, kāds tam ir bijis līdz tiesību atņemšanai. Saskaņā ar Ceļu satiksmes likuma 26.panta trešo daļu transportlīdzekļa vadītāja stāžu skaita ar brīdi, kad persona saņem attiecīgas kategorijas transportlīdzekļa vadītāja apliecību. Šī paša likuma 29.panta ceturtajā daļā noteikts, ka laika periodu, uz kuru transportlīdzekļa vadītājam ir atņemtas transportlīdzekļa vadīšanas tiesības, neieskaita vadītāja stāžā. Tāpēc Krimināllietu departaments atzīst, ka arī gadījumos, kad transportlīdzekli persona vada bez transportlīdzekļa vadīšanas tiesībām, jāņem vērā šīs personas transportlīdzekļa vadītāja stāžs, kāds bijis līdz tiesību zaudēšanai, jo šis apstāklis ir būtisks, lai konstatētu, vai transportlīdzekli šī persona vadījusi alkohola ietekmē. Pēdējais apstāklis ir svarīgs, lai izvērtētu personas rīcībā Krimināllikuma 260.panta trešajā daļā un 262.panta otrajā daļā paredzētā noziedzīgā nodarījuma sastāva esamību vai neesamību, kas arī konkrētajā lietā būtu jāizdara prokuroram. Bez tam Krimināllietu departaments atzīst, ka tiesas lēmumā pamatoti norādīts uz Krimināllikuma Vispārīgās daļas pantu kļūdainu piemērošanu. Arī šī iemesla dēļ tiesai bija pamats lietu nosūtīt prokuroram trūkumu novēršanai.

Pamatojoties uz minēto, ievērojot Kriminālprocesa likuma 583., 587.pantu, Senāta Krimināllietu departaments

n o l ē m a

Madonas rajona tiesas 2008.gada 18.janvāra lēmumu atstāt negrozītu, bet prokurora protestu noraidīt.

Lēmums nav pārsūdzams.

Piesaistība citas personas izdarītajam noziegumam

Kriminālliikuma 313.panta otrajā daļā ir paredzēta atbildība par noziedznieka, kā arī nozieguma izdarīšanas rīku un līdzekļu, nozieguma pēdu vai noziedzīgā kārtā iegūtu priekšmetu iepriekš neapsolītu slēpšanu, ja slēpjamais noziegums ir sevišķi smags. Tā ir piesaistība citas personas izdarītajam noziegumam. Tas nozīmē, ka ir jābūt konstatētam citas personas konkrētam noziegumam, kuru var kvalificēt pēc attiecīga Kriminālliikuma panta, daļas, punkta, lai atbilstoši Kriminālliikuma 7.pantam to varētu kvalificēt kā sevišķi smagu noziegumu (Kriminālliikuma 313.panta otrā daļa).

Rīgā, 2008.gada 10.aprīlī Lieta Nr.SKK-168/08

L Ē M U M S

Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments šādā sastāvā:

senators referents P.Dzalbe,
senatore V.Eilande,
senators P.Gruziņš

izskatīja lietu rakstveida procesā sakarā ar Latgales tiesas apgabala prokuratūras prokurores I.Maļkovas kasācijas protestu par Latgales apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2008.gada 4.februāra lēmumu un

k o n s t a t ē j a

Ar Daugavpils tiesas 2007.gada 15.novembra spriedumu Dmitrijs A., (..), atzīts par vainīgu noziedzīga nodarījuma izdarīšanā, kas paredzēts Kriminālliikuma 313.panta otrajā daļā, un sodīts ar brīvības atņemšanu uz vienu gadu. Saskaņā ar Kriminālliikuma 50.panta piekto daļu galīgais sods noteikts brīvības atņemšana uz vienu gadu un sešiem mēnešiem, t.i., daļēji pieskaitot sodu, kas noteikts ar Daugavpils tiesas 2007.gada 20.augusta spriedumu;

Deniss A., (..), atzīts par vainīgu noziedzīga nodarījuma izdarīšanā, kas paredzēts Kriminālliikuma 313.panta otrajā daļā, un sodīts ar piespiedu darbu uz 240 stundām;

Diāna J., (..), atzīta par vainīgu noziedzīga nodarījuma izdarīšanā, kas paredzēts Kriminālliikuma 313.panta otrajā daļā, un sodīta ar piespiedu darbu uz 180 stundām.

Lieta pirmās instances tiesā izskatīta, neizdarot pierādījumu pārbaudi.

Izskatot lietu sakarā ar apsūdzētā Dmitrija A. apelācijas sūdzību, Latgales apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģija ar 2008.gada 4.februāra lēmumu atcēla Daugavpils tiesas 2007.gada 15.novembra

spriedumu un nosūtīja krimināllietu jaunai izskatīšanai pirmās instances tiesai.

Latgales tiesas apgabala prokuratūras prokurore I.Maļkova iesniegusi kasācijas protestu, lūdz atcelt Latgales apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2008.gada 4.februāra lēmumu un nosūtīt lietu jaunai iztiesāšanai apelācijas instances tiesai. Prokurore uzskata, ka apelācijas instances tiesa ir pieļāvusi Kriminālprocesa likuma 511.panta otrās daļas, 512.panta pirmās daļas, 564.panta ceturtās daļas pārkāpumus, kas noveda pie nelikumīga nolēmuma. Apelācijas instances tiesa lēmumā konstatējusi, ka, notiesājot Dmitriju un Denisu A., Diānu J. par Ingūnas G. izdarītā Kriminālliikuma 125.panta trešajā daļā paredzētā sevišķi smaga nozieguma pēdu iepriekš neapsolītu slēpšanu, pirmās instances tiesa pieļāvusi Kriminālprocesa likuma būtisku pārkāpumu, jo Ingūna G., kura tiekot saukta pie kriminālatbildības citā kriminālprocesā, vēl neesot notiesāta. Apelācijas instances tiesa lēmumā secinājusi, ka vispirms jābūt notiesājošam spriedumam, kurš stājies likumīgā spēkā, ka Ingūna G. izdarījusi noziedzīgu nodarījumu, kas paredzēts Kriminālliikuma 125.panta trešajā daļā, un tikai tad varot konstatēt, vai apsūdzētie izdarījuši inkriminēto noziedzīgo nodarījumu. Prokurore piekrīt viedoklim, ka Daugavpils tiesa nedrīkstēja spriedumā norādīt pamatnoziegumu izdarījušo personu, taču uzskata, ka apelācijas instances tiesa varēja grozīt pirmās instances tiesas sprieduma aprakstošo daļu, izslēdzot no tās Ingūnas G. vārdu un uzvārdu, ko prokurore lūgusi apelācijas instances tiesas sēdē. Tādā gadījumā lieka būtu apelācijas instances tiesas norāde lēmumā, ka Daugavpils tiesas spriedums esot pretrunā ar Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas 6.panta otro daļu. Prokurore uzskata, ka neesot juridisku šķēršļu krimināllietas iztiesāšanai Dmitrija A., Denisa A. un Diānas J. apsūdzībā par Kriminālliikuma 313.panta otrajā daļā paredzēto noziedzīgo nodarījumu. Apelācijas instances tiesa tikai formāli atsaukusies uz Kriminālprocesa likuma 575.panta trešo daļu un neesot norādījusi, kādu tieši Kriminālprocesa likuma normu pārkāpumu atzinusi par būtisku. Pie tam apelācijas instances tiesa, uzskatot, ka Dmitrija A., Denisa A. un Diānas J. apsūdzības krimināllietas iztiesāšana vispār neesot iespējama, pirms nebūs stājies likumīgā spēkā spriedums par pamatnoziegumu, un vienlaikus nosūtot krimināllietu jaunai iztiesāšanai pirmās instances tiesai, pieņēmusi nekonsekventu lēmumu. Neesot pamatota apelācijas instances tiesas atsauce uz lēmumu par krimināllietas sadalīšanu, ka Ingūna G. turēta aizdomās par Kriminālliikuma 123.panta trešajā daļā paredzēto noziedzīgo nodarījumu, jo tā acīmredzot esot procesa virzītāja pārrakstīšanās kļūda.

Ar pirmās instances tiesas spriedumu Dmitrijs A., Deniss A. un Diāna J. katrs atzīti par vainīgiem un sodīti par to, ka viņi izdarījuši sevišķi smaga nozieguma pēdu iepriekš neapsolītu slēpšanu.

2007.gada 27.martā ap plkst. 3:00 Daugavpilī, Aiviekstes ielā (..) Ingūna G., kura tiekot saukta pie kriminālatbildības citā kriminālprocesā, Dmitrija A., Denisa A. un Diānas J. klātbūtnē, kuri bijuši alkohola ietekmē, ar ne mazāk kā 16 sitieniem nodarījusi Marijai K. smagus miesas bojājumus, no kuriem notikuma vietā iestājusies cietušās nāve, t.i., izdarījusi noziedzīgu nodarījumu, kas paredzēts Kriminālliikuma 125.panta trešajā daļā, kas saskaņā ar Kriminālliikuma 7.pantu ir sevišķi smags noziegums. Dmitrijs A., Deniss A. un Diāna J. uz nozieguma izdarīšanas vietu ātro medicīnisko palīdzību un policiju neizsaukuši, bet palīdzējuši Ingūnai G. noslēpt nozieguma pēdas – iznest no dzīvokļa, iznīcināt un noslēpt cietušās apģērbu un iznest līķi. Sadalot savā starpā pienākumus, Diāna J. kopā ar Ingūnu G., paņemot Marijas K. puskažoku, izgājušas no dzīvokļa un devušās pa Aiviekstes ielu Daugavpilī, bet Dmitrijs A., Deniss A. un persona, pret kuru kriminālprocess izbeigts, uzliekot Marijas K. līķi uz pārsega, iznesuši to no dzīvokļa un nesuši pa Aiviekstes ielu. Pretī mājai Nr. 15 Aiviekstes ielā, Daugavpilī Diāna J. un Ingūna G. puskažoku iemetušas Lauceses upē, cerot, ka puskažoks noslīks. Dmitrijs A., Deniss A. un persona, pret kuru kriminālprocess izbeigts, atnesto līķi nometuši Lauceses upes krastā. Pārsegu, kurā ticis nests līķis, Ingūna G. noslīcinājusi Daugavā.

Dmitrija A., Denisa A. un Diānas J. katra noziedzīgais nodarījums kvalificēts pēc Kriminālliikuma 313.panta otrās daļas.

Augstākās tiesas Senāta Kriminālliietu departaments atzīst, ka apelācijas instances tiesas lēmums jāatstāj negrozīts, bet prokurora kasācijas protests jānoraida.

Apelācijas instances tiesa atzinusi, ka pirmās instances tiesa pieļāvusi būtisku Kriminālprocesa likuma pārkāpumu, kas novedis pie nelikumīga nolēmuma. Neesot likumīga tiesas sprieduma par to, ka Ingūna G. būtu notiesāta par noziedzīga nodarījuma izdarīšanu, kas paredzēts Kriminālliikuma 125.panta trešajā daļā. Šajā kriminālliietā Ingūna G. neesot apsūdzēta un nav piedalījusies tiesas sēdē. Tomēr Daugavpils tiesa konstatējusi viņas vainīgumu nozieguma izdarīšanā, norādot, ka apsūdzība celta citā kriminālprocesā, kurš vēl nav beidzies. Apelācijas instances tiesa uzskatījusi, ka pirmās instances spriedums esot pretrunā ar Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas 6.panta otro daļu.

Augstākās tiesas Senāta Kriminālliietu departaments atzīst, ka prokurores kasācijas protestā norādītie motīvi nav pamatoti.

Kriminālliietā ir izmeklētājas 2007.gada 10.septembra lēmums par kriminālliietas sadalīšanu un jauna kriminālprocesa uzsākšanu. Lēmumā norādīts, ka konkrētais kriminālprocess uzsākts pēc Kriminālliikuma

XIII nodaļas sakarā ar to, ka 2007.gada 27.martā plkst. 8:15 pretī mājai Nr.15 Aiviekstes ielā Daugavpilī pie Lauceses upes dambja atrasts nenoskaidrotas sievietes līķis. 2007.gada 29.martā Ingūna G. atzīta par aizdomās turēto pēc Kriminālliikuma 123.panta trešās daļas par minētā noziedzīgā nodarījuma izdarīšanu. Lēmumā kā pamats kriminālprocesa sadalīšanai norādīts Kriminālprocesa likuma 391.panta pirmās daļas 1.punkts, t.i., pirmstiesas procesā kļuvis zināms par citas personas izdarītu noziedzīgu nodarījumu, un tas nav saistīts ar uzsākto kriminālprocesu.

Kriminālliikuma 313.panta otrajā daļā ir paredzēta atbildība par noziedznieka, kā arī nozieguma izdarīšanas rīku un līdzekļu, nozieguma pēdu vai noziedzīgā kārtā iegūtu priekšmetu iepriekš neapsolītu slēpšanu, ja slēpjamais noziegums ir sevišķi smags. Tā ir piesaistība citas personas izdarītajam noziegumam. Tas nozīmē, ka ir jābūt konstatētam citas personas konkrētam noziegumam, kuru var kvalificēt pēc attiecīga Kriminālliikuma panta, daļas, punkta, lai atbilstoši Kriminālliikuma 7.pantam to varētu klasificēt kā sevišķi smagu noziegumu.

Kriminālliietā ir pretrunīgas ziņas par citas personas izdarīto noziegumu: kriminālprocess uzsākts pēc Kriminālliikuma XIII nodaļas, lēmumā par kriminālliietas sadalīšanu un jauna kriminālprocesa uzsākšanu norādīts, ka Ingūna G. atzīta par aizdomās turēto pēc Kriminālliikuma 123.panta trešās daļas, apsūdzībā norādīts, ka Ingūna G. izdarījusi noziedzīgu nodarījumu, kas paredzēts Kriminālliikuma 125.panta trešajā daļā.

Pirmās instances tiesa spriedumā ir atzinusi, ka 2007.gada 27.martā ap plkst. 3:00 Daugavpilī, Aiviekstes ielā (..) Ingūna G. ar ne mazāk kā 16 sitieniem nodarījusi Marijai K. smagus miesas bojājumus, no kuriem notikuma vietā iestājusies cietušās nāve, t.i., izdarījusi noziedzīgu nodarījumu, kas paredzēts Kriminālliikuma 125.panta trešajā daļā.

Pirmās instances tiesa lietu Dmitrija A., Denisa A. un Diānas J. katra apsūdzībā pēc Kriminālliikuma 313.panta otrās daļas izskatījusi, neizdarot pierādījumu pārbaudi. Kriminālprocesa likums neatļauj grozīt apsūdzību, ja lieta tiek izskatīta, neizdarot pierādījumu pārbaudi.

Kasācijas instances tiesa uzskata, ka apelācijas instances tiesa ir izdarījusi pareizu secinājumu par to, ka pirmās instances tiesa ir pieļāvusi būtisku Kriminālprocesa likuma pārkāpumu, kas novedis pie nelikumīga nolēmuma. Pirmās instances tiesas spriedumu nevar atzīt par likumīgu un pamatotu, t.i., atbilstošu Kriminālprocesa likuma 511., 512.panta prasībām, jo tiesa lietu izskatījusi bez pierādījumu pārbaudes, kaut lietā ir pretrunīgas ziņas, un tiesa ir atzinusi par vainīgu nozieguma izdarīšanā konkrētu personu citā kriminālprocesā. Ja lieta pirmās instances tiesā izskatīta, neizdarot pierādījumu pārbaudi, apelācijas

instances tiesai nav tiesību izskatīt lietu ar pierādījumu pārbaudi un grozīt apsūdzību. Tāpēc pirmās instances tiesai lieta jāizskata no jauna, izdarot pierādījumu pārbaudi vai saņemot pierādījumus, ka citā kriminālprocesā apsūdzētā persona Ingūna G. ir atzīta par vainīgu nozieguma izdarīšanā ar spēkā stājušos nolēmumu un apsūdzēto šajā lietā Dmitrija A., Denisa A. un Diānas J. tīšā darbība ir saistīta ar Ingūnas G. noziegumu.

Vadoties pēc Kriminālprocesa likuma 585., 587.panta, Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments

n o l ē m a

Latgales apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2008.gada 4.februāra lēmumu atstāt negrozītu, bet Latgales tiesas apgabala prokuratūras prokurores I.Maļkovas kasācijas protestu noraidīt.

Lēmums nav pārsūdzams.

Krimināllikuma 260.panta trešajā daļā paredzētā noziedzīgā nodarījuma nošķiršana no Krimināllikuma 262.pantā paredzētā noziedzīgā nodarījuma

Kriminālatbildība pēc Krimināllikuma 260.panta trešās daļas iestājas ne tikai par transportlīdzekļa vadīšanu alkohola ietekmē, bet par ceļu satiksmes noteikumu vai transportlīdzekļa ekspluatācijas noteikumu pārkāpumu, ja šie pārkāpumi izdarīti, vadot transportlīdzekli alkohola ietekmē, un šiem pārkāpumiem ir cēloniskais sakars ar tām sekām, kādas paredzētas Krimināllikuma 260.pantā.

Krimināllikuma 262.pantā paredzētais noziedzīgais nodarījums ir ilgstošs, tas sākas ar brīdi, kad persona uzsāk transportlīdzekļa vadīšanu, un ilgst līdz brīdim, kad persona pabeidz vadīt transportlīdzekli neatkarīgi no iemesla. Ja ilgstoša noziedzīga nodarījuma laikā persona izdara citu noziedzīgu nodarījumu, tad veidojas noziedzīgu nodarījumu kopība (Krimināllikuma 260.panta trešā daļa un 262.pants).

Rīgā, 2008.gada 16.jūnijā Lieta Nr. SKK-253/08

L Ē M U M S

Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments šādā sastāvā:

senators referents V.Čiževskis,
senators P.Gruziņš,
senators P.Dzalbe

izskatīja rakstveida procesā Vidzemes tiesas apgabala prokuratūras prokurores Silvijas Pizeles kasācijas protestu un tā papildinājumus par Vidzemes apgabaltiesas 2008.gada 4.marta spriedumu un

k o n s t a t ē j a

Aivars B., (..), ar Madonas rajona tiesas 2008.gada 22.janvāra spriedumu atzīts par vainīgu un sodīts pēc Krimināllikuma 260.panta trešās daļas ar brīvības atņemšanu uz trīs gadiem, atņemot transportlīdzekļa vadīšanas tiesības uz dieviem gadiem un sešiem mēnešiem, nepiemērojot mantas konfiskāciju;

pēc Krimināllikuma 262.panta otrās daļas ar brīvības atņemšanu uz astoņiem mēnešiem, atņemot transportlīdzekļa vadīšanas tiesības uz diviem gadiem, nepiemērojot mantas konfiskāciju.

Saskaņā ar Krimināllikuma 50.panta pirmo daļu galīgais sods noteikts pēc noziedzīgu nodarījumu kopības, vieglāko sodu ietverot smagākajā, brīvības atņemšana uz trīs gadiem, atņemot

transportlīdzekļa vadīšanas tiesības uz diviem gadiem un sešiem mēnešiem, nepiemērojot mantas konfiskāciju.

Saskaņā ar Krimināllikuma 55.pantu pamatsods noteikts nosacīti, ar pārbaudes laiku uz diviem gadiem.

Izskatījusi lietu apelācijas kārtībā sakarā ar apsūdzētā Aivara B. apelācijas sūdzību, Vidzemes apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģija ar 2008.gada 4.marta spriedumu pirmās instances tiesas spriedumu atcēlusi daļā par Aivara B. notiesāšanu pēc Krimināllikuma 262.panta otrās daļas un daļā par soda un galīgā soda noteikšanu Aivaram B. Apsūdzībā pēc Krimināllikuma 262.panta otrās daļas Aivars B. atzīts par nevainīgu un attaisnots.

Par šo spriedumu Vidzemes tiesas apgabala prokurore S.Pizele iesniegusi kasācijas protestu un tā papildinājumus, kuros lūdz apelācijas instances tiesas spriedumu atcelt pilnībā un lietu nodot jaunai iztiesāšanai.

Prokurore kasācijas protestā norāda, ka, taisot spriedumu, apelācijas instances tiesa, kvalificējot apsūdzētā Aivara B. izdarīto noziedzīgo nodarījumu, nepareizi esot piemērojusi Krimināllikuma pantu, kas vērtējams kā būtisks Krimināllikuma pārkāpums Kriminālprocesa likuma 574.panta izpratnē.

Prokurore norāda, ka apelācijas instances tiesa apsūdzētā Aivara B. attaisnošanu pēc Krimināllikuma 262.panta otrās daļas savā spriedumā pamato ar to, ka viens un tas pats tiesībpārkāpums Aivaram B. inkriminēts divas reizes, tādējādi Madonas rajona tiesa, sodot apsūdzēto divas reizes par vienu un to pašu darbību, kas izdarīta vienā reizē ar vienotu nodomu, bet neparedzot sekas, kas var iestāties, ir pārkāpusi dubultās sodīšanas nepieļaujamības principu. Prokurore S.Pizele nepiekrīt šādam apelācijas instances tiesas viedoklim, jo Krimināllikuma 260.panta trešajā daļā un Krimināllikuma 262.panta otrajā daļā ir paredzēta atbildība par dažādiem un patstāvīgiem noziedzīgiem nodarījumiem, kuru sastāvu veido atšķirīgas vainas formas – neuzmanība un nodoms (tīšs). Likumdevējs noteicis atbildību par Krimināllikuma 260.pantā paredzētā noziedzīgā nodarījuma izdarīšanu, ja pēc pantā paredzētās darbības – transportlīdzekļa vadīšana reibuma stāvoklī – veikšanas iestājas arī minētā pantā paredzētās sekas – miesas bojājumu izdarīšana vai cilvēka nonāvēšana aiz neuzmanības. Savukārt Krimināllikuma 262.panta noziedzīga nodarījuma sastāvu veido transportlīdzekļa vadīšana atkārtoti gada laikā reibuma stāvoklī bez transportlīdzekļa vadīšanas tiesībām un neparedz konkrētu seku iestāšanās nepieciešamību.

Prokurores S.Pizeles skatījumā, Krimināllikumā 260.panta trešajā daļā ietvertās noziedzīgās darbības neaptver pilnībā Krimināllikuma 262.panta otrās daļas sastāvu. Abos minētajos pantos paredzētie un apsūdzētajam Aivaram B. inkriminētie noziedzīgie nodarījumi nav

identiski. Prokurore uzskata, ka apsūdzētā Aivara B. darbības ceļu satiksmes noteikumu pārkāpšanā – vadot transporta līdzekli alkohola ietekmē un bez transportlīdzekļa vadīšanas tiesībām un nodarot miesas bojājumus citai personai – kvalificējamas kā noziedzīgo nodarījumu kopība.

Apelācijas instances tiesa, attaisnojot apsūdzēto Aivaru B. pēc Krimināllikuma 262.panta otrās daļas, esot pārkāpusi Krimināllikuma 26.panta nosacījumus.

Izskatījis rakstveida procesā lietas materiālus, izvērtējis kasācijas protesta motīvus, Senāta Krimināllietu departaments atzīst, ka apelācijas instances tiesas spriedums jāatceļ daļā par Aivara B. attaisnošanu apsūdzībā pēc Krimināllikuma 262.panta otrās daļas. Krimināllietu departaments piekrīt kasācijas protestā izteiktajam viedoklim, ka apelācijas instances tiesa nav ievērojusi Krimināllikuma 26.panta nosacījumus, kā rezultātā nepareizi piemērots Krimināllikums, nepamatoti taisīts attaisnojošs spriedums daļā par Aivara B. apsūdzību pēc Krimināllikuma 262.panta otrās daļas. Pēc Krimināllietu departamenta uzskata, attaisnojoša sprieduma taisīšana konkrētajā gadījumā saistīta ar kļūdainu Kriminālprocesa likuma 25.panta nosacījumu interpretāciju, kas savukārt novedis pie nepareiza atzinuma, ka personas sodīšana pēc Krimināllikuma 260.panta trešās daļas un Krimināllikuma 262.panta otrās daļas ir dubultās sodīšanas nepieļaujamības principa neievērošana. Šādu tiesas spriedumu nevar atzīt par tiesisku un pamatotu Kriminālprocesa likuma 511.panta otrās daļas izpratnē.

Senāta Krimināllietu departamenta lēmumā SKK-415/07 ir jau norādīts, ka Krimināllikuma 260.panta trešajā daļā un 262.pantā paredzētie noziedzīgo nodarījumu sastāvi nav identiski, un, ja personas darbības satur abos pantos minēto noziedzīgo nodarījumu sastāvu pazīmes, personas darbības kvalificējamas pēc abiem šiem pantiem. Lēmumā SKK-134/04 arī norādīts, ka šādos gadījumos netiek pārkāpts dubultās sodīšanas nepieļaujamības princips. Krimināllietu departaments uzskata, ka nav nepieciešams atkārtoti norādīt uz minētajos lēmumos sniegto argumentāciju par Krimināllikuma normu piemērošanu. Taču papildus iepriekš minētajiem Senāta lēmumiem Krimināllietu departaments uzskata par nepieciešamu vēl norādīt uz Krimināllikuma 262.pantā un 260.panta trešajā daļā paredzēto noziedzīgo nodarījumu sastāva atšķirībām, kas ļauj personas darbības kvalificēt pēc katra no šiem pantiem un sodu noteikt, nepārkāpjot dubultās sodīšanas nepieļaujamības principa ievērošanu. Krimināllikuma 262.pantā paredzētais noziedzīgais nodarījums ir ilgstošs, tas sākas ar brīdi, kad persona uzsāk transporta līdzekļa vadīšanu, un ilgst līdz brīdim, kad persona pabeidz vadīt transporta līdzekli neatkarīgi no iemesla. Ja ilgstoša noziedzīga nodarījuma laikā persona izdara citu

noziedzīgu nodarījumu, kā šajā lietā Ceļu satiksmes noteikumu pārkāpumu, tad veidojas noziedzīgu nodarījumu kopība. Bez tam, ja transportlīdzekļa vadīšana alkohola ietekmē ir Krimināllikuma 262.pantā paredzētā noziedzīgā nodarījuma sastāva elements, tad tāda pati rīcība ir Krimināllikuma 260.panta trešajā daļā paredzētā noziedzīgā nodarījuma kvalificējoša pazīme.

Kriminālatbildība pēc Krimināllikuma 260.panta trešās daļas iestājas ne tikai par transportlīdzekļa vadīšanu alkohola ietekmē, bet par ceļu satiksmes noteikumu vai transportlīdzekļa ekspluatācijas noteikumu pārkāpumu, ja šie pārkāpumi izdarīti, vadot transportlīdzekli alkohola ietekmē, un šiem pārkāpumiem ir cēloniskais sakars ar tām sekām, kādas paredzētas Krimināllikuma 260.pantā. Tātad iespējami gadījumi, kā tas arī ir konkrētajā lietā, kad personas izdarītais noziedzīgais nodarījums atbilst divu dažādu noziedzīgo nodarījumu sastāvu pazīmēm, veidojot noziedzīgu nodarījumu kopību. Sods tiek noteikts atbilstoši Krimināllikuma 50.panta prasībām par katru noziedzīgo nodarījumu atsevišķi un galīgais sods – pēc noziedzīgo nodarījumu kopības. Krimināllietu departaments atzīst, ka šādā gadījumā tiek ievērots Kriminālprocesa likuma 25.panta pirmās daļas nosacījums, ka personu par vienu un to pašu noziedzīgu nodarījumu var tiesāt un sodīt tikai vienu reizi.

Apelācijas instances tiesa spriedumā savu viedokli pamatojusi ar atsauci uz Cilvēktiesību tiesas praksi par dubultās sodīšanas nepieļaujamību lietā *Gradingers pret Austriju.* Taču, neskatoties uz to, ka konkrētās krimināllietas apstākļi par Aivara B. tiesāšanu un sodīšanu būtiski atšķiras no Cilvēktiesību tiesā izskatītās lietas, apelācijas instances tiesa saskatījusi zināmu līdzību, atzīstot, ka pirmās instances tiesa pieļāvusi dubultās sodīšanas nepieļaujamības principa pārkāpumu. Krimināllietu departaments atzīmē, ka Cilvēktiesību tiesas prakse par Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas 7.protokola 4.panta pārkāpumiem ir dažāda atkarībā no faktiskajiem apstākļiem par personas tiesāšanu un sodīšanu. Tā lietā *Oliveira pret Šveici* ir šāda tēze:

Par izraisītu ceļu satiksmes negadījumu policijas inspektors vainīgajai personai uzlika naudas sodu saskaņā ar ceļu satiksmes likumu par nepareiza braukšanas ātruma izvēli un kontroles zaudēšanu pār transportlīdzekli. Ievērojot to, ka negadījumā bija cietis cilvēks, rajona prokuratūra šo personu sodīja arī saskaņā ar krimināllikumu par miesas bojājumu nodarīšanu aiz neuzmanības. Tā kā šajā gadījumā personas darbība veido divus dažādus nodarījumus, tad viņas sodīšana par katru no šiem nodarījumiem nav uzskatāma par viņas otrreizēju sodīšanu Konvencijas 7.protokola 4.panta izpratnē.

Kasācijas protestā lūgts atcelt apelācijas instances tiesas spriedumu pilnībā. Krimināllietu departaments nesaskata pamatojuma, lai spriedumu atceltu arī daļā ar Aivara B. atzīšanu par vainīgu un sodīšanu pēc Krimināllikuma 260.panta trešās daļas. Šajā daļā tiesas spriedums atzīstams par tiesisku un pamatotu. Tāpēc šajā daļā kasācijas protests noraidāms.

Pamatojoties uz minēto, ievērojot Kriminālprocesa likuma 585., 587.pantu, Senāta Krimināllietu departaments

n o l ē m a

Vidzemes apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2008.gada 4.marta spriedumu atcelt daļā par Aivara B. attaisnošanu apsūdzībā pēc Krimināllikuma 262.panta otrās daļas un šajā daļā lietu nosūtīt jaunai iztiesāšanai apelācijas instances tiesai. Pārējā daļā apelācijas instances tiesas spriedumu atstāt negrozītu, bet prokurores Silvijas Pizeles kasācijas protestu noraidīt.

Lēmums nav pārsūdzams.

Kriminālliikuma 315.panta sankcijā – četri pamatsodu veidi ar atšķirīgu barguma pakāpi

Pēc Kriminālliikuma 315.panta sankcijas par minimālo sodu uzskatāms naudas sods vienas minimālās mēnešalgas apmērā, tāpēc nav pamatots prokurora arguments, ka tiesa, pastāvot atbildību pastiprinošam apstāklim, nepamatoti noteikusi vainīgajam minimālo brīvības atņemšanas sodu (Kriminālliikuma 315.pants).

Rīgā, 2008.gada 19.maijā Lieta Nr.SKK-259/08

L Ē M U M S

Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Kriminālliietu departaments šādā sastāvā:

senators referents A.Freibergs,
senatore V.Eilande,
senators P.Dzalbe

izskatīja rakstveida procesā lietu sakarā ar Rīgas tiesas apgabala prokuratūras prokurora A.Voino kasācijas protestu un apsūdzētās Svetlanas Š. kasācijas sūdzību par Rīgas apgabaltiesas Kriminālliietu tiesas kolēģijas 2008.gada 23.janvāra lēmumu un

k o n s t a t ē j a

Ar Rīgas pilsētas Latgales priekšpilsētas tiesas 2007.gada 5.decembra spriedumu Svetlana Š., (..), atzīta par vainīgu Kriminālliikuma 315.pantā paredzētā noziedzīgā nodarījuma izdarīšanā un sodīta ar brīvības atņemšanu uz sešiem mēnešiem.

Izskatot lietu apelācijas kārtībā, Rīgas apgabaltiesas Kriminālliietu tiesas kolēģija ar 2008.gada 23.janvāra lēmumu pirmās instances tiesas spriedumu atstājusi negrozītu.

Par šo lēmumu kasācijas protestu iesniedzis Rīgas tiesas apgabala prokuratūras prokurors A.Voino, bet kasācijas sūdzību iesniegusi apsūdzētā Svetlana Š.

Prokurors kasācijas protestā un tā papildinājumos lūdz atcelt spriedumu (domāts – lēmumu) daļā par sodu un nodot lietu šajā daļā jaunai izskatīšanai apelācijas instances tiesā.

Prokurors uzskata, ka "pirmās instances tiesas spriedums daļā par apsūdzētai noteikto soda apmēru ir nesamērīgi mazs un noteikts, objektīvi neizvērtējot Kriminālliikuma 46.panta nosacījumus un 2007.gada 14.decembrī Rīgas tiesas apgabala prokuratūras prokurora V.Iļasova iesniegto apelācijas protestu par bargāka soda noteikšanu".

Protestā norādīts, ka apelācijas instances tiesas nolēmums ir nelikumīgs un atceļams daļā par apsūdzētai noteikto sodu. Prokurors uzskata, ka apelācijas instances tiesa, taisot nolēmumu, ir pārkāpusi

Kriminālprocesa likuma 511.panta otrās daļas prasības par sprieduma tiesiskumu un pamatotību, kā arī Kriminālprocesa likuma 564.panta ceturtās daļas prasības par nolēmuma motīvu daļā izvērtējamajiem un norādāmajiem apstākļiem, kas saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 575.panta trešās daļas nosacījumiem ir atzīstams par Kriminālprocesa likuma būtisku pārkāpumu un saskaņā ar minētā likuma 573.panta nosacījumiem ir pamats tiesas nolēmuma tiesiskuma pārbaudei kasācijas kārtībā.

Iesniedzot apelācijas protestu par pirmās instances tiesas spriedumu, prokurors atsaucās un protestā norādīja divus apsvērumus, kas, viņaprāt, tika ignorēti, taisot nolēmumu pirmās instances tiesā.

Prokurors, oponējot tiesas viedoklim par minimālā brīvības atņemšanas soda adekvātumu noziedzīgā nodarījuma raksturam un apsūdzētās darbībām, norādīja, ka, pirmkārt, saskaņā ar Kriminālliikuma 315.panta dispozīciju, minimāls kaitējums jurisdikcijas interesēm tiek nodarīts, ja persona neziņo par vienu, tai droši zināmu gatavotu smagu noziegumu. Konkrētajā kriminālprocesā apsūdzētā neziņoja par diviem droši zināmiem izdarītiem noziedzīgiem nodarījumiem, pie tam viens no tiem ir sevišķi smags noziegums, un, otrkārt, prokurors lūdza izvērtēt noteiktā soda adekvātumu, ņemot vērā Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Kriminālliietu departamenta lēmumu lietā SKK 01-74/06, kurā izvirzītā pamattēze pilnībā atbilst sodu noteikšanas pamatprincipiem – pēc Kriminālliikuma jēgas atbildību pastiprinoša apstākļa esamība jau pati par sevi nedod iespēju tiesai noteikt panta sankcijā paredzēto minimālo sodu. Konkrētajā kriminālprocesā apsūdzētās atbildību pastiprināja divi apstākļi.

Nenoliedzot, ka apelācijas instances tiesa nolēmuma aprakstošajā daļā, atreferējot protestā izteiktos apsvērumus, ir atsaukusies un norādījusi arī minētos prokurora argumentus, tomēr, pretēji Kriminālprocesa likuma 564.panta ceturtās daļas nosacījumiem, tiesa lēmuma motīvu daļā nav motivējusi, kāpēc šie argumenti tiek noraidīti.

Nolēmuma motīvu daļā tiesas kolēģija ir devusi savu vērtējumu un pilnībā pievienojusies pirmās instances tiesas viedoklim (arī daļā par brīvības atņemšanas soda noteikšanas nepieciešamību). Iespējams, apelācijas instances tiesa, piekrītot pirmās instances tiesas viedoklim, vienlaikus ir netieši norādījusi uz protestā izteikto argumentu nepamatotību, tomēr no motīvu daļas tas nav secināms.

Apsūdzētā Svetlana Š. nepārsūdz apelācijas instances tiesas nolēmuma tiesiskumu un pamatotību ne daļā par viņai noteikto sodu, ne arī daļā par noziedzīgā nodarījuma kvalifikāciju, bet lūdz atcelt tiesas nolēmumu piedzīt no viņas, Svetlanas Š., valsts labā Ls 30 (trīsdesmit latus) par zvērināta advokāta sniegtajiem juridiskajiem pakalpojumiem apelācijas instances tiesā.

Ar pirmās instances spriedumu apsūdzētā Svetlana Š. atzīta par vainīgu un sodīta pēc Krimināllikuma 315.panta par to, ka neziņoja par viņai droši zināmu sevišķi smaga nozieguma izdarīšanu.

2006.gada 3.oktobrī ap plkst. 21:45 Svetlana Š. kopīgi ar citām personām lietoja alkoholiskos dzērienus dzīvoklī Rīgā, Daugavpils ielā (..). Vienai no citām personām radās noziedzīgs nodoms izdarīt laupīšanu, kuru viņa arī realizēja. Svetlanai Š. bija droši zināms, ka cita persona ir izdarījusi smagu noziegumu, kas paredzēts Krimināllikuma 176.panta pirmajā daļā. Svetlanai Š. bija iespēja paziņot tiesībsargājošajām iestādēm par izdarīto noziedzīgo nodarījumu, ko viņa apzināti neizdarīja.

Bez tam 2007.gada naktī no 1. uz 2.martu Svetlana Š. kopīgi ar citām personām lietoja alkoholiskos dzērienus dzīvoklī Rīgā, Ludzas ielā (..). Vienai no citām personām radās noziedzīgs nodoms izdarīt laupīšanu, kuru viņa arī realizēja. Svetlanai Š. bija droši zināms, ka cita persona ir izdarījusi sevišķi smagu noziegumu, kas paredzēts Krimināllikuma 176.panta ceturtajā daļā, un viņai bija iespēja paziņot tiesībsargājošajām iestādēm par citas personas izdarīto noziedzīgo nodarījumu, ko viņa apzināti neizdarīja.

Atbilstoši Kriminālprocesa likuma 585.panta otrās daļas nosacījumiem viedokli par kasācijas protesta un sūdzības motīviem iesniedzis Ģenerālprokuratūras Krimināltiesiskā departamenta Tiesās izskatāmo krimināllietu nodaļas prokurors V.Maračkovskis, kurš atzīmē, ka kasācijas protestā pamatoti norādīts uz Kriminālprocesa likuma 564.panta pārkāpumu, kuru pieļāvusi apelācijas instances tiesa, jo savā lēmumā tā atbilstoši likuma prasībām nav norādījusi un pamatojusi motīvus, kāpēc noraida prokurora apelācijas protestā iekļautos argumentus, ar kuriem pamatots viedoklis, ka apsūdzētajai Svetlanai Š. noteiktais sods tā mīkstuma dēļ nevar sasniegt likumā noteikto piemērojamā kriminālsoda mērķi.

Tiesa lēmumā nav argumentējusi, kāpēc šajā gadījumā, nosakot sodu, nebūtu jāņem vērā Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departamenta lēmums lietā SKK 01-74/06 un tajā izvirzītā pamattēze, ka atbildību pastiprinoša apstākļa esamība jau pati par sevi nedod iespēju tiesai apsūdzētajam noteikt izvēlētajam soda veidam panta sankcijā paredzēto minimālo soda mēru.

Līdzīgi tiesa ignorējusi prokurora pamatoto lūgumu nevis formāli, bet pēc būtības izvērtēt un ņemt vērā ar noziegumu radīto kaitējumu, ņemot vērā, ka noziegums izdarīts atkārtoti un apsūdzētās Svetlanas Š. noziedzīgā bezdarbība ļāva citai personai izdarīt sevišķi smagu noziegumu.

Prokurors uzskata, ka tiesas pilnīgi ignorējušas tādu apsūdzētās personību raksturojošu apstākli kā tīšu piemērotā procesuālā piespiedu līdzekļa nepildīšanu un izvairīšanos no ierašanās uz tiesas sēdi, kas

raksturo personas attieksmi pret likumu un pienākumu to pildīt, un neliecina, ka noteiktais sods, ievērojot šādu apsūdzētās attieksmi, spēs sasniegt likumā noteikto mērķi.

Prokurors uzskata, ka apsūdzētās iesniegumā izteiktais lūgums atbrīvot viņu no samaksas par aizstāvja palīdzību nav pamatots. Pirmkārt, šāds motivēts lūgums tiesai netika pieteikts, un tiesa, izlemjot šo jautājumu, nevarēja izvērtēt motīvu pamatotību. Otrkārt, iesniegumā norādītais motīvs, atrašanās apcietinājumā, kas ir pārejošs iemesls nespējai stāties darba attiecībās un uzlabot mantisko stāvokli, neatbilst Kriminālprocesa likuma 85.pantā norādītajiem apstākļiem, kuri dod tiesības uz atbrīvošanu no samaksas par aizstāvja palīdzību.

Lai sauktu personu pie kriminālatbildības pēc Krimināllikuma 315.panta, pirmkārt, jākonstatē, ka personai nebija iemesla šaubīties par to, ka tiek gatavots vai izdarīts smags vai sevišķi smags noziegums. Par šādu šaubu iemesla esamību nevar tikt uzskatīts apstāklis, ka persona, kura neziņo, nav juridiski izglītota un šī iemesla dēļ viņai zināmos faktus nespēj novērtēt atbilstoši Krimināllikuma 7.pantā noteiktajai noziedzīgo nodarījumu klasifikācijai, jo nozieguma sastāvs neparedz speciālo subjektu, kuram piemīt šādas zināšanas. Nozieguma sastāva subjektīvā puse izpaužas kā personas nodoms neziņot par smagu vai sevišķi smagu noziegumu, vai tā apzināti pieļauj, ka noziegums, par kuru neziņo, ir smags vai sevišķi smags.

Analizējot Krimināllikuma 315.panta dispozīciju, redzams, ka nozieguma sastāva objektīvā puse neparedz konstatēt kādas personas vainas atzīšanu noziegumā un kriminālsodīšanu, par kuru netiek ziņots, ar tiesas spriedumu, bet noteicošais ir personas subjektīvais notikuma apstākļu vai ziņu vērtējums. Svarīgi konstatēt, ka ziņu kopums par notikumu personai ļauj apzināties un tā apzinās vai apzināti pieļauj, ka tiek izdarīts vai gatavots attiecīgi klasificējams noziegums, bet viņa nevēlas par to ziņot.

Izskatot kasācijas protestu un sūdzību to robežās, Senāta Krimināllietu departaments atzīst, ka Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2008.gada 23.janvāra lēmums jāatstāj negrozīts, bet kasācijas protests un kasācijas sūdzība jānoraida.

Senāts atzīmē, ka nepamatoti un nevietā prokurors kasācijas protestā šajā lietā atsaucies uz Senāta Krimināllietu departamenta lēmumā izteikto tēzi, ka atbildību pastiprinoša apstākļa esamība jau pati par sevi nedod iespēju tiesai noteikt panta sankcijā paredzēto minimālo sodu.

Norādītā tēze izteikta konkrētas lietas sakarā lēmumā, kur vainīgā persona sodīta pēc Krimināllikuma 125.panta trešās daļas un tiesa bija atzinusi, ka sods nosakāms sankcijas robežās. Minētā panta daļas sankcija paredz tikai vienu pamatsoda veidu – brīvības atņemšanas

sodu, un minimālais brīvības atņemšanas sods pēc Krimināllikuma 125.panta trešās daļas ir brīvības atņemšana uz 3 gadiem.

Savukārt Krimināllikuma 315.panta sankcijā ir paredzēti 4 pamatsodu veidi – brīvības atņemšana, arests, piespiedu darbs un naudas sods.

Izlemjot noteikt vainīgajai personai sodu pēc Krimināllikuma 315.panta atbilstoši sankcijā norādītajam, tiesai vispirms ir jāizvēlas soda veids.

Krimināllikuma 36.panta pirmajā daļā ir nosaukti pamatsoda veidi, un likumā tie ir sakārtoti no bargākā uz vieglāko.

Kā redzams no lietas materiāliem, tiesai šajā lietā, atšķirībā no Senāta Krimināllietu departamenta lēmumā Nr. SKK-01-0074/06 minētās lietas, bija jāizvēlas kāds no četriem atšķirīgiem pēc sava barguma soda veidiem. Tiesa izvēlējusies Svetlanu Š. sodīt ar visbargāko no iespējamiem pamatsoda veidiem – brīvības atņemšanas sodu.

Pēc Krimināllikuma 315.panta sankcijas par minimālo sodu uzskatāms naudas sods vienas minimālās mēnešalgas apmērā.

Kasācijas instances tiesa atzīst, ka apsūdzētajai Svetlanai Š. soda veids un mērs ir izvēlēts, ievērojot visus Krimināllikuma 46.panta noteikumus.

Senāta Krimināllietu departaments nesaskata Krimināllikuma pārkāpumu vai Kriminālprocesa likuma būtisku pārkāpumu šā likuma 574., 575.panta izpratnē, kuru būtu pieļāvusi apelācijas instances tiesa. Tiesas lēmums ir motivēts un pēc sava satura atbilst Kriminālprocesa likuma 564.panta ceturtās daļas, kā arī šā likuma 511.panta otrās daļas prasībām.

Apsūdzētās Svetlanas Š. iesniegums, kas pieņemts kā kasācijas sūdzība, nesatur norādi uz Kriminālprocesa likuma normu pārkāpumiem šā likuma 575.panta izpratnē, bet faktiski satur lūgumu nepiedzīt no viņas Ls 30 par juridiskās palīdzības sniegšanu apelācijas instances tiesā.

Minētais lūgums nav izskatīšanas priekšmets kasācijas instances tiesā.

Apelācijas instances tiesas lēmumā norādīts, ka tiesa nav konstatējusi Kriminālprocesa likuma 85.pantā paredzētos priekšnosacījumus, kas dod Svetlanai Š. tiesības uz atbrīvošanu no samaksas par aizstāvja palīdzību.

Ievērojot iepriekš norādīto un vadoties pēc Kriminālprocesa likuma 585., 587.panta, Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments

n o l ē m a

Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2008.gada 23.janvāra lēmumu atstāt negrozītu, bet kasācijas protestu un kasācijas sūdzību noraidīt.

Lēmums nav pārsūdzams.

Ievērojama mantiska zaudējuma nodarīšana kā smagas sekas Krimināllikuma 319.panta otrās daļas izpratnē

Mantiska zaudējuma nodarīšana atzīstama arī tādos gadījumos, kad amatpersonas noziedzīgā nodarījuma rezultātā ir ne tikai zaudēta konkrēta manta, bet arī zaudēta iespēja to iegūt turpmāk, ja vien šīm sekām ir tiešs cēlonisks sakars ar apsūdzētās personas Krimināllikuma attiecīgā normā paredzēto noziedzīgo darbību vai bezdarbību (Krimināllikuma 319.panta otrā daļa).

Rīgā, 2008.gada 2.jūlijā Lieta Nr.SKK-312/08

L Ē M U M S

Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments šādā sastāvā:

senators referents V.Čiževskis,
senatore V.Eilande,
senators A.Freibergs

izskatīja rakstveida procesā apsūdzētā Tāļa P. aizstāvja zvērināta advokāta Armanda Šūmaņa kasācijas sūdzību par Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2008.gada 5.februāra lēmumu un

k o n s t a t ē j a

Tālis P., (..), ar Rīgas pilsētas Centra rajona tiesas 2007.gada 13.aprīļa spriedumu atzīts par vainīgu un sodīts pēc Krimināllikuma 319.panta otrās daļas ar naudas sodu piecdesmit minimālo mēnešalgu, tas ir, 6000 latu, apmērā.

Ar pirmās instances tiesas spriedumu Tālis P. notiesāts par to, ka izdarījis valsts amatpersonas pienākumu nepildīšanu, tas ir, ja valsts amatpersona tīši neizdara darbības, kuras tai pēc likuma jāizdara, lai novērstu kaitējumu valsts varai, ja tas izraisījis smagas sekas.

2002.gada 24.aprīlī Siguldas pilsētas dome domes sēdē nolēmusi piekrist pārdot tai piederošās SIA "Siguldas senleja" 15 kapitāla daļas par Ls 41 117, norādīto kapitāla daļu vērtību pamatojot ar 1997.gadā SIA "Nekustamā īpašuma Aģentūra – T" veikto SIA "Siguldas senleja" nekustamā īpašuma apbūves novērtējumu, kaut arī šo kapitāla daļu vērtība 2002.gadā bija Ls 150 705, un tādēļ šis Siguldas pilsētas domes lēmums bija pretrunā ar likuma "Par valsts un pašvaldību finansu līdzekļu un mantas izšķērdēšanas novēršanu" (redakcijā uz 18.12.2001.) 3.panta 2.punktu, kas nosaka, ka pašvaldības manta atsavināma un nododama īpašumā citai personai par iespējami augstāku cenu, kā arī likuma "Par pašvaldībām" (redakcijā uz 19.01.2001.) 21.panta otro daļu, kas nosaka, ka vietējās pašvaldības domes lēmumiem jābūt maksimāli lietderīgiem. Turklāt kapitāla daļu pārdošana netika veikta likumā "Par

valsts un pašvaldību īpašuma objektu privatizāciju" (redakcijā uz 05.03.2002.) un 1994.gada 18.oktobra Ministru kabineta noteikumu Nr.206 "Par valsts un pašvaldību uzņēmumiem vai uzņēmējsabiedrībām piederošo kapitāla daļu pārdošanu" noteiktajā kārtībā, kā arī netika veikta pārdodamo kapitāla daļu novērtēšana likumā "Par privatizējamo valsts un pašvaldību īpašuma objektu novērtēšanas kārtību" (redakcijā uz 13.03.1994.) noteiktajā kārtībā.

Siguldas pilsētas domes priekšsēdētājs Tālis P., saskaņā ar likuma "Par valsts un pašvaldību finansu līdzekļu un mantas izšķērdēšanas novēršanu" (redakcijā uz 18.12.2001.) 15.pantu būdams atbildīgs par šī likuma 3.panta 2.punkta noteikuma izpildi, parakstījis minētajiem Latvijas Republikas normatīvajiem tiesību aktiem neatbilstošo Siguldas pilsētas domes 2002.gada 24.aprīļa lēmumu par piekrišanu pārdot SIA "Siguldas senleja" 15 kapitāla daļas par Ls 41 117, tīši neizmantojot savas likuma "Par pašvaldībām" (redakcijā uz 19.01.2001.) 48.pantā noteiktās tiesības neparakstīt domes lēmumus, lai atkārtoti tos izskatītu jaunā domes sēdē. Tā rezultātā Siguldas pilsētas dome 2002.gada 29.aprīlī pārdeva tai piederošās SIA "Siguldas senleja" 15 kapitāla daļas par Ls 41 117 A. E., kas Siguldas pilsētas domei radīja zaudējumus lielā apmērā, tas ir, Ls 109 588.

Šādas Tāļa P. darbības kvalificētas pēc Kriminālliikuma 319.panta otrās daļas.

Izskatījusi lietu apelācijas kārtībā sakarā ar apsūdzētā Tāļa P. un viņa aizstāvja zvērināta advokāta A.Šūmaņa iesniegtajām apelācijas sūdzībām, Rīgas apgabaltiesas Kriminālliietu tiesas kolēģija ar 2008.gada 5.februāra lēmumu pirmās instances tiesas spriedumu atstāja negrozītu.

Par šo lēmumu apsūdzētā Tāļa P. aizstāvis zvērināts advokāts A.Šūmanis iesniedzis kasācijas sūdzību, kurā lūdz atcelt Rīgas apgabaltiesas Kriminālliietu tiesas kolēģijas 2008.gada 5.februāra lēmumu un kriminālprocesu pret Tāli P. izbeigt.

Apsūdzētā Tāļa P. aizstāvis uzskata, ka apelācijas instances tiesas lēmums esot nelikumīgs un atceļams, jo tiesa esot pieļāvusi Kriminālprocesa likuma 511.panta pārkāpumu, kā arī nepareizi piemērojusi Kriminālliikuma 319.panta otro daļu.

Aizstāvis kasācijas sūdzībā atsaucas uz Augstākās tiesas tiesu prakses apkopojumu "Tiesu prakse kriminālliietās par valsts amatpersonu un uzņēmumu (uzņēmējsabiedrību) vai organizāciju atbildīgo darbinieku izdarītiem noziedzīgiem nodarījumiem (2002.–2003.g.)", kurā norādīts – "Tā kā izskatāmās kategorijas kriminālliietās kritērijs, kas norobežo noziedzīgo nodarījumu no disciplinārpārkāpuma, ir kaitīgas sekas – būtisks kaitējums, ko radījusi prettiesiskā darbība (vai bezdarbība), viens no nozīmīgākajiem ir jautājums par tā konstatēšanu,

izvērtēšanu un motivāciju." Aizstāvis uzskata, ka apelācijas instances tiesa neesot izvērtējusi un motivējusi šo jautājumu.

Kasācijas sūdzības iesniedzējs vērš uzmanību uz to, ka ne iepriekšējā sasaukuma Siguldas pilsētas dome pēc Valsts kontroles revīzijas atzinuma, ne arī tagadējā sasaukuma Siguldas novada dome līdz šim brīdim neesot uzskatījusi, ka pašvaldībai ir nodarīts ievērojams mantiskais zaudējums, un nav vērsusies ar kompensācijas pieteikumu. Līdz ar to, ja ar Tāļa P. darbībām būtu radīts mantiskais zaudējums lielā apmērā, tad arī dome vērstos attiecīgās tiesībsargājošās iestādēs.

Aizstāvis norāda, ka reāls mantisks zaudējums nepastāvot, esot tikai abstrakts mantisks zaudējums, kam par pamatu esot ņemts valsts apsūdzības veiktais aprēķins. Neviena kompetenta iestāde, to vidū Valsts kontrole, neesot veikusi zaudējuma aprēķinu. Aizstāvis arī norāda, ka no lietas materiāliem ir redzams, ka Reģionālās attīstības un pašvaldību lietu ministrija, kura pārrauga pašvaldību darbu, ir informēta par konkrēto lietu. Ministrija Tāļa P. darbībās nav saskatījusi būtiskus pārkāpumus, un ministrs nav atstādinājis viņu no amata pienākumu pildīšanas.

Kasators norāda, ka konkrētajā lietā Tālis P. esot atzīts par vainīgu un notiesāts par noziedzīgu nodarījumu, kuram ir materiāls sastāvs, un kā vienai no šī noziedzīgā nodarījuma objektīvajām pazīmēm, kas veido objektīvo pusi, ir jābūt reālam materiālam kaitējumam. Aizstāvis uzskata, ka šāds kaitējums nav nodarīts, līdz ar to Tāļa P. darbībās neesot Kriminālliikuma 319.panta otrajā daļā paredzētā noziedzīgā nodarījuma sastāva, kā rezultātā tiesa nepareizi esot piemērojusi konkrēto normu.

Kasācijas sūdzības iesniedzējs norāda, ka, pēc apelācijas instances tiesas ieskata, neesot strīda par to, ka Tālim P. bija jāizmanto savas likuma "Par pašvaldībām" 48.pantā noteiktās tiesības piecu dienu laikā atteikties parakstīt pašvaldības domes lēmumu. Aizstāvis uzskata, ka šāds tiesas kolēģijas apgalvojums esot kļūdains. Aizstāvis kasācijas sūdzībā atsaucas uz Administratīvās apgabaltiesas spriedumiem, no kuriem vienā ir minēts, ka, ievērojot likuma "Par pašvaldībām" 48.panta otro daļu, pašvaldības vadītājs, neparakstot vietējās pašvaldības domes lēmumus, tādā veidā var nodrošināt domes darbības tiesiskumu. Tomēr šajā gadījumā esot jāvērtē, ko norādījusi Administratīvā apgabaltiesa savā spriedumā (lieta Nr. A42078304, AA877-06/2), konkrēti – vai pieļautais pārkāpums ir tik acīmredzams, ka par to priekšsēdētājam nevarēja rasties šaubas.

Apsūdzētā Tāļa P. aizstāvis uzskata, ka konkrētajā situācijā, ņemot vērā iepriekš norādīto tiesu praksi pie apstākļiem, kad viss Siguldas pilsētas domes deputātu sastāvs vienbalsīgi nobalsoja "par", apsūdzētajam Tālim P. kā domes priekšsēdētājam nevarēja rasties nekādas šaubas par konkrēto lēmumu.

Aizstāvis arī norāda, ka likuma "Par pilsētas domes, rajona padomes, novada domes un pagasta padomes deputāta statusu" 3.panta pirmās daļas 2.punkts nosaka, ka deputāta pilnvaras izbeidzas pirms termiņa ar dienu, kad likumīgā spēkā ir stājies deputātu notiesājošs tiesas spriedums, līdz ar to piebilde sprieduma rezolutīvajā daļā – "neatņemot tiesības ieņemt amatu" – esot pretrunā ar minēto normu.

Kriminālprocesa likuma 585.panta otrās daļas kārtībā Senāta Krimināllietu departamentā saņemts Ģenerālprokuratūras Krimināltiesiskā departamenta Tiesās izskatāmo krimināllietu nodaļas prokurores I. Kačānes viedoklis.

Prokurore uzskata, ka kasatora norāde, ka apelācijas instances tiesa esot pieļāvusi Kriminālprocesa likuma 511.panta pārkāpumu un nepareizi piemērojusi 319.panta otro daļu, ir nepamatota, jo Krimināllikuma 319.panta izpratnē atbildība par valsts amatpersonas bezdarbību iestājas tad, ja ar to valsts varai, pārvaldības kārtībai vai ar likumu aizsargātām personas tiesībām radīts būtisks kaitējums. Konkrētajā gadījumā apsūdzētais Tālis P. esot nodarījis būtisku kaitējumu pašvaldības interesēm, tas ir, ar likumu aizsargātām Siguldas pilsētas iedzīvotāju tiesībām un interesēm. Prokurore atzīmē, ka pirmās instances tiesa savā spriedumā esot norādījusi, kādā veidā izpaudies Siguldas novada domei nodarītais būtiskais kaitējums un kā tas izveidojies, proti, kā radies ievērojamais mantiskais zaudējums, kas tiesu nolēmumos esot pamatots ar pārbaudītiem un izvērtētiem pierādījumiem. Spriedumā arī esot konstatēts, kādu valsts amatpersonas pienākumu nepildīšanas rezultātā radies būtiskais kaitējums, un ka šī pienākumu nepildīšana ir cēloniskā sakarā ar kaitīgajām sekām, kuras iestājušās. Prokurore uzskata, ka kasācijas sūdzībā apsūdzētā Tāļa P. aizstāvis esot apšaubījis faktiskos apstākļus, pierādījumus un to novērtējumu tiesu nolēmumos. Šo jautājumu izskatīšana saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 54.nodaļu neietilpst kasācijas instances tiesas kompetencē.

Prokurore norāda, ka, ņemot vērā, ka Siguldas novada dome neuzskata sevi par cietušo, kā arī lēmums par atzīšanu par cietušo ar tiesas nolēmumu ticis atcelts, neuzskatot, ka esot pieļauts Kriminālprocesa likuma 96.panta trešās daļas būtisks pārkāpums, kas katrā ziņā izraisītu tiesas nolēmuma atcelšanu. Ievērojot konkrētos lietas apstākļus, prokurores skatījumā esot nepieciešams kasācijas instances novērtējums daļā par cietušā institūciju, lai veidotos vienveidīga prakse.

Prokurore uzskata, ka abu instanču tiesas, kvalificējot Tāļa P. darbības pēc Krimināllikuma 319.panta otrās daļas, atbilstoši Kriminālprocesa likuma 1.pantam, esot panākušas krimināltiesisko attiecību taisnīgu noregulējumu, līdz ar to apelācijas instances tiesas lēmums atstājams negrozīts, bet apsūdzētā Tāļa P. aizstāvja kasācijas sūdzība noraidāma.

Izskatījis rakstveida procesā lietas materiālus, izvērtējis kasācijas sūdzības motīvus un prokurores viedokli, Senāta Krimināllietu departaments atzīst, ka apelācijas instances tiesas lēmums atstājams negrozīts, bet kasācijas sūdzība noraidāma. Apelācijas instances tiesa nav pieļāvusi kasācijas sūdzībā minētos Kriminālprocesa likuma un Krimināllikuma normu pārkāpums. Tiesas lēmums ir tiesisks un pamatots. Noziedzīga nodarījuma juridiskā kvalifikācija ir pareiza, jo atbilst tiesas konstatētajiem nodarījuma izdarīšanas faktiskajiem apstākļiem. Tiesa ir izvērtējusi pierādījumus, un tiesas lēmumā ir norādīts, kādos normatīvajos tiesību aktos paredzētos pienākumus nav izpildījis apsūdzētais Tālis P. kā valsts amatpersona, kā rezultātā pašvaldībai ir nodarīts kaitējums, izraisot smagas sekas. Fakts, ka konkrētajā lietā Siguldas novada dome nav atzīta procesuāli par cietušo, nenozīmē, ka ar noziedzīgu nodarījumu minētajai pašvaldībai nebūtu nodarīts mantisks zaudējums, tas neietekmē noziedzīgā nodarījuma sastāva esamību vai neesamību. Lai atzītu, ka pašvaldībai nodarīts mantisks zaudējums, nav nozīmes arī faktiem, ka Siguldas novada dome nav iesniegusi pieteikumu par kaitējuma kompensāciju, ka Siguldas novada dome nav izmantojusi likuma "Par pašvaldībām" 321.panta pirmās daļas 10. punktā paredzētās tiesības atbrīvot no pienākumiem domes priekšsēdētāju, ka reģionālās attīstības un pašvaldību lietu ministrs nav atstādinājis Tāli P. no amata. Tiesas lēmumā ir norādīti konkrēti pierādījumi, uz kuru pamata izdarīts secinājums par mantiskā zaudējuma nodarīšanu. Kasācijas instances tiesai nav pamata apšaubīt šo pierādījumu iegūšanas likumību un attiecināmību. Senāta Krimināllietu departaments atzīmē, ka mantiska zaudējuma nodarīšana atzīstama arī tādos gadījumos, kad amatpersonas noziedzīgā nodarījuma rezultātā ir ne tikai zaudēta konkrēta manta, bet arī zaudēta iespēja to iegūt turpmāk, ja vien šīm sekām ir tiešs cēlonisks sakars ar apsūdzētās personas Krimināllikuma attiecīgā normā paredzēto noziedzīgo darbību vai bezdarbību. Konkrētajā lietā tiesa konstatējusi, ka Tāļa P. izdarītā noziedzīgā nodarījuma rezultātā Siguldas pilsētas domei radīts zaudējums lielā apmērā. Neatbilst patiesībai kasācijas sūdzībā izteiktais apgalvojums, ka neviena kompetenta iestāde neesot veikusi zaudējuma aprēķinu. No lietas materiāliem redzams, ka SIA "Eiroeksperts" veikusi uzņēmuma SIA "Siguldas Senleja" vērtējumu. Uz šā vērtējuma pamata izdarīts aprēķins par nodarīto mantisko zaudējumu.

Senāta Krimināllietu departaments uzskata, ka nav nepieciešams izvērtēt kasācijas sūdzības pārējā daļā izteiktos argumentus par amatpersonu rīcības atbilstību likuma "Par pašvaldībām" prasībām. Šādu jautājumu izskatīšana neietilpst kasācijas instances tiesas kompetencē.

Pamatojoties uz minēto, ievērojot Kriminālprocesa likuma 585., 587.pantu, Senāta Krimināllietu departaments

n o l ē m a

Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2008.gada 5.februāra lēmumu atstāt negrozītu, bet apsūdzētā Tāļa P. aizstāvja zvērināta advokāta Armanda Šūmaņa kasācijas sūdzību noraidīt.

Lēmums nav pārsūdzams.

Krimināllikuma 312.panta piemērošana

Krimināllikuma 312.pantā iekļautā noziedzīgā nodarījuma sastāvs ir formāls, kas satur pašas sodāmās darbības pazīmes neatkarīgi no seku iestāšanās. Kaitīgo seku neesamība pati par sevi nav pamats, lai noziedzīgo nodarījumu atzītu par mazsvarīgu (Krimināllikuma 312.pants).

Rīgā, 2008.gada 11.jūnijā Lieta Nr.SKK-349/08

L Ē M U M S

Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments šādā sastāvā:

senators referents P.Gruziņš,
senators P.Dzalbe,
senators V.Čiževskis

izskatīja rakstveida procesā lietu sakarā ar apsūdzētā Germana K. kasācijas sūdzību par Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2008.gada 23.aprīļa lēmumu un

k o n s t a t ē j a

Ar Rīgas pilsētas Zemgales priekšpilsētas tiesas 2008.gada 12.marta spriedumu Germans K., (..), atzīts par vainīgu un sodīts pēc Krimināllikuma 312.panta ar piespiedu darbu uz simt sešdesmit stundām.

Saskaņā ar Krimināllikuma 51.pantu noteiktajam sodam daļēji pievienojot neizciesto sodu pēc Rīgas pilsētas Kurzemes rajona tiesas 2006.gada 7.aprīļa sprieduma, un saskaņā ar Krimināllikuma 52.pantu galīgais sods noteikts brīvības atņemšana uz trīs gadiem un divdesmit dienām, atņemot transportlīdzekļu vadīšanas tiesības uz trīs gadiem.

Ar pirmās instances tiesas spriedumu Germans K. notiesāts par to, ka viņš izvairījās no tiesas piespriestā tiesību ierobežošanas soda izciešanas.

Germana K. darbības kvalificētas pēc Krimināllikuma 312.panta.

Par pirmās instances tiesas spriedumu apelācijas sūdzību bija iesniedzis apsūdzētā aizstāvis zvērināts advokāts A.Belovs, pārsūdzot spriedumu daļā par Germana K. notiesāšanu pēc Krimināllikuma 312.panta un lūdzot taisīt jaunu spriedumu, piemērojot Krimināllikuma 58.panta pirmo daļu, 59.panta trešo daļu un atbrīvot apsūdzēto no soda apsūdzībā pēc Krimināllikuma 312.panta.

Izskatot lietu apelācijas kārtībā, Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģija ar 2008.gada 23.aprīļa lēmumu Rīgas pilsētas Zemgales priekšpilsētas tiesas spriedumu atstāja negrozītu.

Apsūdzētais Germans K. iesniedzis kasācijas sūdzību, kurā lūdz atcelt Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2008.gada 23.aprīļa lēmumu pilnībā un nosūtīt lietu jaunai iztiesāšanai apelācijas instances tiesai citā sastāvā vai arī izbeigt kriminālprocesu pēc Krimināllikuma 312.panta.

Kasācijas sūdzības iesniedzējs norāda, ka apelācijas instances tiesa, noraidot lūgumu par viņa atbrīvošanu no soda par Krimināllikuma 312.pantā paredzētā kriminālpārkāpuma izdarīšanu, sašaurināti esot interpretējusi minētā likuma 58.panta pirmās daļas un 59.panta trešās daļas noteikumus, liedzot tos piemērot attiecībā uz noziedzīgiem nodarījumiem ar formāliem sastāviem, jo šāds aizliegums likumā nav noteikts. Sava viedokļa pamatošanai apsūdzētais atsaucies uz Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departamenta lēmumiem lietā Nr. SKK-297/2000, lietā Nr. SKK – 572/2006 un lietā Nr. SKK-94/06.

Apelācijas instances tiesa neesot apsvērusi Krimināllikuma 58. un 59.panta piemērošanas iespējas pēc aizstāvja lūguma, jo neesot izvērtējusi būtiskākos apstākļus, pie kādiem viņš, Germans K., esot pārkāpis tiesas noteikto aizliegumu un izvairījies no tiesas piespriestā tiesību atņemšanas soda izciešanas.

Neraugoties uz apstākli, ka viņš savu vainu atzina un lūdza neveikt pierādījumu pārbaudi, tiesai esot vajadzējis ņemt vērā Kriminālprocesa likuma 499.panta pirmās daļas 2.punkta nosacījumus, kas paredz, ka tiesa var pieņemt lēmumu par pierādījumu pārbaudes neizdarīšanu tikai ar nosacījumu, ka tiesai pēc lietas materiālu pārbaudes nav šaubu par apsūdzētā vainu.

Apelācijas instances tiesa esot pieļāvusi Kriminālprocesa likuma 562.panta pirmās daļas pārkāpumu, jo fakts, ka iztiesāšana pirmās instances tiesā veikta bez pierādījumu pārbaudes, neliedz apelācijas instances tiesai vajadzības gadījumā tiesas izmeklēšanu veikt, pārsniedzot apelācijas sūdzības apjomus un ietvarus, tostarp, ja apelācijas instances tiesai rodas šaubas par pirmās instances tiesas konstatēto apsūdzētā vainu.

Abu instanču tiesas nevarēja nekonstatēt, ka viņš kopš transportlīdzekļu vadīšanas tiesību atņemšanas ir centies būt likumpaklausīgs, kas savukārt norādot uz to, ka viņam neesot bijis iepriekšēja nodoma izdarīt kriminālpārkāpumu. Kasācijas sūdzības iesniedzējs uzskata, ka saskaņā ar Krimināllikuma normām par attaisnojošiem iemesliem piespriestā soda izciešanas neizpildīšanā uz laiku ir ņemami vērā dažādi apstākļi. Pie tam minētais kriminālpārkāpums ticis atklāts pilnīgi nejauši, jo viņš nebija pārkāpis Ceļu satiksmes noteikumus, par kuriem viņu varēja apturēt. Ceļu policijas darbinieki viņu apstādinājuši nelikumīgi. Tāpēc arī apelācijas instances tiesā apstrīdējis notiesāšanas pamatotību.

Apelācijas instances tiesa pēc būtības neesot analizējusi, vai ir pamats atzīt likumpārkāpumu par mazsvarīgu un viņu atbrīvot no soda, kā rezultātā esot pārkāpusi Kriminālprocesa likuma 527.panta otrās daļas 2.punkta un 564.panta trešās daļas noteikumus.

Minētie Krimināllikuma un Kriminālprocesa likuma pārkāpumi noveduši pie nelikumīga nolēmuma pieņemšanas un ievērojama apsūdzētā tiesiskā stāvokļa pasliktināšanas.

Izskatījis krimināllietas materiālus rakstveida procesā, apsvēris apsūdzētā Germana K. kasācijas sūdzības motīvus, Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments atzīst, ka apelācijas instances tiesas lēmums atstājams negrozīts, bet kasācijas sūdzība noraidāma.

Senāta Krimināllietu departaments uzsver, ka saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 569.panta trešās daļas nosacījumiem kasācijas instances tiesa pierādījumus no jauna nevērtē un tātad lietu pēc būtības no jauna neizskata.

Saskaņā ar Krimināllikuma 58.panta pirmo daļu tiesai ir tiesības no kriminālatbildības atbrīvot personu, kas izdarījusi noziedzīgu nodarījumu, kuram ir noziedzīgā nodarījuma pazīmes, bet ar kuru nav radīts tāds kaitējums, lai vajadzētu piespriest kriminālsodu. Taču tas nav tiesas pienākums.

Senāta Krimināllietu departaments norāda, ka gadījumos, kad jauns noziedzīgs nodarījums izdarīts nosacītas notiesāšanas pārbaudes laikā, ir jāievēro Krimināllikuma 55.panta desmitajā daļā noteiktais, ka iepriekš piespriestais sods ir izpildāms un sods nosakāms saskaņā ar Krimināllikuma 51. un 52.panta nosacījumiem.

Senāta Krimināllietu departaments konstatē, ka apelācijas instances tiesa ir izvērtējusi visus lietas apstākļus apelācijas sūdzības robežās un šaubas par apsūdzētā vainu tiesai nav radušās. Sods Germanam K. noteikts, ievērojot soda noteikšanas vispārīgos principus, ņemot vērā noziedzīgā nodarījuma raksturu, vainīgā personību, atbildību pastiprinošos un atbildību mīkstinošos apstākļus.

Senāta Krimināllietu departaments piekrīt apelācijas instances tiesas argumentam, ka Krimināllikuma 312.pantā iekļautā noziedzīgā nodarījuma sastāvs ir formāls, kas satur pašas sodāmās darbības pazīmes, neatkarīgi no seku iestāšanās. Kaitīgo seku neesamība pati par sevi nav pamats, lai noziedzīgo nodarījumu atzītu par mazsvarīgu.

Apsūdzētais kasācijas sūdzībā nepamatoti atsaucies uz Senāta Krimināllietu departamenta 2006.gada 26.septembra lēmumu lietā Nr. SKK-572, jo minētajā lietā sods apsūdzētajam bija noteikts saskaņā ar Krimināllikuma 50.panta piekto daļu, nevis Krimināllikuma 51.pantu, līdz ar to tajā minētās tiesas atziņas nevar tikt attiecinātas uz konkrēto lietu. Turklāt Senāta Krimināllietu departaments uzsver, ka Latvijā nepastāv precedentu tiesības kā tiesību avoti, lai izlemtu analoģiskas lietas.

Senāta Krimināllietu departaments atzīst, ka apelācijas instances tiesa, izskatot lietu, nav pieļāvusi Krimināllikuma pārkāpumu vai Kriminālprocesa likuma būtisku pārkāpumu šā likuma 574., 575.panta izpratnē, tāpēc tiesas nolēmuma atcelšanai nav tiesiska pamata.

Pamatojoties uz iepriekš norādīto un vadoties pēc Kriminālprocesa likuma 585., 587.panta, Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments

n o l ē m a

Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2008.gada 23.aprīļa lēmumu atstāt negrozītu, bet kasācijas sūdzību noraidīt.

Lēmums nav pārsūdzams.

Personas tiesību un interešu ievērojams apdraudējums kā būtisks kaitējums

Satversmē garantēto tiesību aizskārums katrā ziņā atzīstams par personas tiesību un interešu ievērojamu apdraudējumu likuma "Par Krimināllikuma spēkā stāšanās un piemērošanas kārtību" 23.panta izpratnē (Krimināllikuma 279.panta pirmā daļa, likuma "Par Krimināllikuma spēkā stāšanās un piemērošanas kārtību" 23.panta pirmā daļa).

Rīgā, 2008.gada 1.septembrī Lieta Nr.SKK-351/08

L Ē M U M S

Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments šādā sastāvā:

senators referents V.Čiževskis,
senators V.Vietnieks,
senators A.Freibergs

izskatīja rakstveida procesā apsūdzētās Aleksandras K. kasācijas sūdzību par Latgales apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2008.gada 22.aprīļa lēmumu un

k o n s t a t ē j a

Aleksandra K., (..), ar Rēzeknes tiesas 2008.gada 8.februāra spriedumu atzīta par vainīgu un sodīta pēc Krimināllikuma 279.panta pirmās daļas ar naudas sodu trīs minimālo mēnešalgu, tas ir, 480 latu, apmērā. No Aleksandras K. Jelizavetas Z. labā piedzīti zaudējumi 500 latu apmērā.

Izskatījusi lietu apelācijas kārtībā sakarā ar apsūdzētās Aleksandras K. apelācijas sūdzību, Latgales apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģija ar 2008.gada 22.aprīļa lēmumu pirmās instances tiesas spriedumu atstājusi negrozītu.

Par šo lēmumu apsūdzētā Aleksandra K. iesniegusi kasācijas sūdzību, lūdzot atcelt apelācijas instances tiesas lēmumu un kriminālprocesu izbeigt.

Kasācijas sūdzībā apsūdzētā Aleksandra K. norāda, ka apelācijas instances tiesa esot pārkāpusi Krimināllikuma 1.panta pirmās daļas noteikumus. Kvalificējot apsūdzētās darbības kā noziedzīgu nodarījumu, kas paredzēts Krimināllikuma 279.panta pirmajā daļā, tiesa esot pieļāvusi nepareizu, paplašinātu Krimināllikuma tulkošanu. Līdz ar to esot pieļauts Kriminālprocesa likuma 574.pantā paredzētais Krimināllikuma pārkāpums.

Tiesa neesot konstatējusi visas Krimināllikuma 279.panta pirmajā daļā paredzētā noziedzīgā nodarījuma sastāva pazīmes, kā to prasa Kriminālprocesa likuma 124.panta otrā daļa.

Kasatore uzskata, ka Krimināllikuma 279.pantā likumdevējs kriminālatbildību par kādas darbības izdarīšanu patvaļīgi, apejot normatīvajā aktā noteikto kārtību, saista ar diviem nosacījumiem: 1) darbības tiesiskumu apstrīd valsts vai pašvaldības iestāde vai cita persona un 2) šīs darbības rezultātā radīts būtisks kaitējums. Kasatore norāda, ka viena no būtiska kaitējuma obligātām pazīmēm atbilstoši likuma "Par Krimināllikuma spēkā stāšanās un piemērošanas kārtību" 23.pantam ir ievērojama mantiska zaudējuma nodarīšana. Tā kā mantiska zaudējuma apmērs ir obligāta noziedzīga nodarījuma sastāva pazīme, tas ir jākonstatē, pamatojot ar pārbaudītiem un izvērtētiem pierādījumiem. Tiesa apsūdzēto Aleksandru K. esot atzinusi par vainīgu noziedzīga nodarījuma izdarīšanā, kaut gan neesot konstatējusi mantiskā zaudējuma nodarīšanu.

Tiesa apsūdzēto esot atzinusi par vainīgu būtiska kaitējuma nodarīšanā cietušajai, ievērojami apdraudot Latvijas Republikas Satversmes 96.pantā paredzētās tiesības uz mājokļa neaizskaramību.

Tiesa neesot ņēmusi vērā likuma "Par Krimināllikuma spēkā stāšanās un piemērošanas kārtību" 23.panta trešās daļas nosacījumus. Apsūdzētā norāda, ka ne minētajā likumā, ne Krimināllikumā neesot definēti ievērojama apdraudējuma kritēriji. Tie esot jāvērtē tiesai, kas lietu izskata pēc būtības, pamatojot savu vērtējumu ar visiem pierādījumiem to kopumā.

Kasatore norāda, ka ne pirmās instances, ne apelācijas instances tiesas nolēmumā neesot pamatojuma, kāpēc apsūdzētās Aleksandras K. centieni uzlabot dzīves apstākļus īrniecei, iegādājoties viņai citu dzīvokli, esot vērtējami kā ievērojama kaitējuma nodarīšana un tiesību uz mājokli neievērošana.

Kasācijas sūdzības iesniedzēja uzskata, ka tiesa nepamatoti esot lēmusi, ka jebkuras konstitucionālās vispārīgās tiesības aizskārums vai civiltiesisks strīds par to krimināltiesiskajā nozīmē būtu uzskatāms par ievērojamu apdraudējumu.

Apsūdzētā kasācijas sūdzībā norāda uz likuma "Par dzīvojamo telpu īri" 28.4.panta pirmajā daļā noteikto, ka, ja mājas īpašnieks ir pieņēmis lēmumu veikt tās kapitālo remontu, un to nevar veikt, īrniekam dzīvojot mājā vai lietojot attiecīgo telpu, izīrētājs var izbeigt dzīvojamās telpas īres līgumu, ierādot īrniekam citu līdzvērtīgu dzīvojamo telpu.

Tiesa neesot devusi nekādu novērtējumu vairāku liecinieku liecībām, ar kurām esot bijis pierādīts apstāklis, ka Rēzeknes pašvaldībā cietušajai esot bijusi iespēja saņemt platību ar atbilstošām ērtībām un piemērotu viņas vajadzībām, līdz ar to apsūdzētā uzskata, ka tiesa esot

pārkāpusi Kriminālprocesa likuma 129.panta prasības par pierādījumu attiecināmību uz konkrēto kriminālprocesu.

Apsūdzētā uzskata, ka minēto iemeslu rezultātā neesot ticis ievērots Kriminālprocesa likuma 124.panta piektajā daļā noteiktais princips par to, ka pierādīšanas priekšmetā ietilpstošie apstākļi uzskatāmi par pierādītiem, ja pierādīšanas gaitā izslēgtas jebkuras saprātīgas šaubas par to esamību vai neesamību. Apsūdzētā arī atsaucas uz Krimināllikuma 124.panta otro daļu.

Tiesa esot atzinusi apsūdzēto par vainīgu sociālās funkcijas neizpildīšanā attiecībā pret personu, izmantojot tās vecuma nevarību, kas atzīts par apsūdzētās Aleksandras K. atbildību pastiprinošu apstākli, kam apsūdzētā nepiekrīt, jo pārējā sprieduma un lēmuma daļā neesot atzīta Jelizavetas Z. vecuma nevarība un nespēja, bet tiekot pieņemts, ka viņa esot rīcībspējīga un spēj dzīvot viena.

Tiesa neesot ievērojusi apsūdzētās lūgumu par to, ka, ja tiesa viņu, apsūdzēto, atzīst par vainīgu, tad piemērotāks sods būtu piespiedu darbs, jo Aleksandra K. esot bezdarbniece un tiesas piespriesto naudas sodu nespējot nomaksāt.

Senāta Krimināllietu departaments uzskata, ka lieta izskatāma rakstveida procesā, jo atbilstoši Kriminālprocesa likuma 583.panta nosacījumiem ir iespējams pieņemt lēmumu pēc lietā esošajiem materiāliem.

Izskatījis rakstveida procesā lietas materiālus, izvērtējis apsūdzētās Aleksandras K. kasācijas sūdzības motīvus, Senāta Krimināllietu departaments atzīst, ka apelācijas instances tiesas lēmums ir atstājams negrozīts.

Senāta Krimināllietu departaments atzīst, ka nav pamatota un neatbilst likuma izpratnei apsūdzētās Aleksandras K. kasācijas sūdzībā ietvertā norāde, ka Krimināllikuma 279.pantā paredzētā noziedzīgā nodarījuma sastāva obligāta pazīme ir mantisks zaudējums. Atbilstoši likuma "Par Krimināllikumā spēkā stāšanās un piemērošanas kārtību" 23.panta pirmajai daļai atbildība par Krimināllikumā paredzēto noziedzīgo nodarījumu, ar kuru radīts būtisks kaitējums, iestājas, ja noziedzīga nodarījuma rezultātā ne vien nodarīts ievērojams mantisks zaudējums, bet arī apdraudētas vēl citas ar likumu aizsargātās intereses un tiesības vai ja šāds apdraudējums ir ievērojams.

Senāta Krimināllietu departaments atzīst, ka ievērojama apdraudējuma kritēriji ne šajā likumā, ne Krimināllikumā nav definēti. Tie jāvērtē tiesai, kas izskata lietu pēc būtības.

Pamatots ir apelācijas instances tiesas secinājums, ka Aleksandra K. ar savām patvaļīgajām darbībām cietušajai radīja būtisku kaitējumu, jo ievērojami apdraudēja Latvijas Republikas Satversmes 96.pantā noteiktās cietušās tiesības uz mājokļa neaizskaramību. Satversmē garantēto tiesību aizskārums katrā ziņā atzīstams par

personas tiesību un interešu ievērojamu apdraudējumu likuma "Par Krimināllikuma spēkā stāšanās un piemērošanas kārtību" 23.panta izpratnē.

Senāta Krimināllietu departaments atzīst, ka gan pirmās instances, gan apelācijas instances tiesa ir izvērtējusi lietas apstākļus, liecinieku un cietušās liecības. Pirmās instances tiesa, izanalizējot pierādījumus, pamatoti ir secinājusi, ka apsūdzētā Aleksandra K., būdama administratīvi sodīta par patvaļīgām darbībām ar cietušās mantām un nesagaidot tiesas nolēmumu lietā par cietušās Jelizavetas Z. izlikšanu, turpināja veikt patvaļīgas darbības, radot cietušajai dzīvošanai nepiemērotus apstākļus, ievērojami apdraudot cietušās tiesības uz mājokļa neaizskaramību un pārkāpjot likuma "Par dzīvojamo telpu īri" 28.panta nosacījumus.

Apsūdzētajai Aleksandrai K. noteikts vieglākais soda veids un tuvu tā minimālajai robežai, ņemot vērā izdarītā noziedzīgā nodarījuma raksturu, radīto kaitējumu, apsūdzētās personību, atbildību mīkstinošos un pastiprinošos apstākļus.

Senāta Krimināllietu departaments atzīst, ka apelācijas instances tiesa nav pieļāvusi Krimināllikuma un būtiskus Kriminālprocesa likuma pārkāpumus šī likuma 574., 575.panta izpratnē.

Pamatojoties uz minēto, ievērojot Kriminālprocesa likuma 585., 587.pantu, Senāta Krimināllietu departaments

n o l ē m a

Latgales apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2008.gada 22.aprīļa lēmumu atstāt negrozītu, bet apsūdzētās Aleksandras K. kasācijas sūdzību noraidīt.

Lēmums nav pārsūdzams.

Kriminālatbildība par dzīvnieku turēšanas noteikumu pārkāpšanu

Ministru kabineta noteikumi zaudē spēku, ja pieņemts attiecīgo jautājumu regulējošs normatīvais akts ar augstāku juridisko spēku. Tādējādi laika posmā no 2000.gada 1.janvāra līdz 2006.gada 12.aprīlim, kad stājās spēkā Ministru kabineta noteikumi Nr.266, jautājumus par dzīvnieku turēšanas noteikumiem regulēja tikai Dzīvnieku aizsardzības likums.

Krimināllikuma 230.[1]panta pirmā daļa paredz kriminālatbildību par dzīvnieku turēšanas noteikumu pārkāpšanu, ja tās rezultātā cietušajam nodarīts viegls vai vidēja smaguma miesas bojājums. Ar dzīvnieku turēšanas noteikumiem minētajā Krimināllikuma pantā ir saprotamas normas, kas regulē dzīvnieku turēšanas kārtību, to vidū Dzīvnieku aizsardzības likums (Krimināllikuma 230.[1]panta pirmā daļa, Dzīvnieku aizsardzības likums).

Rīgā, 2008.gada 2.jūlijā Lieta Nr.SKK-377/08

L Ē M U M S

Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments šādā sastāvā:

senators referents P.Gruziņš,
senators V.Čiževskis,
senators A.Freibergs

izskatīja rakstveida procesā lietu sakarā ar apsūdzētās Intas L. aizstāvja zvērināta advokāta Bruno Liberta kasācijas sūdzību par Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2008.gada 10.aprīļa lēmumu un

k o n s t a t ē j a

Ar Siguldas tiesas 2008.gada 15.janvāra spriedumu Inta L., (..), atzīta par vainīgu un sodīta pēc Krimināllikuma 230.[1]panta pirmās daļas ar piespiedu darbu uz astoņdesmit stundām.

Ar pirmās instances tiesas spriedumu Inta L. notiesāta par to, ka viņa pārkāpa dzīvnieku turēšanas noteikumus, kā rezultātā cietušajam nodarīts viegls miesas bojājums.

Siguldas tiesa 2008.gada 15.janvāra spriedumā konstatējusi, ka Inta L., kura dzīvo Rīgas rajona Krimuldas pagastā, mājās (..), īpašuma apsargāšanai izmantojusi divus rotveilera sugas suņus. Neskatoties uz to, ka gar viņai piederošo māju iet ceļš, bet mājas nožogojums nenodrošina suņa neizkļūšanu ārpus īpašuma teritorijas, Inta L. sev piederošos suņus turējusi nepiesietus, tādējādi pārkāpjot Latvijas Republikas Dzīvnieku aizsardzības likuma 5.panta otrās daļas 3.punktu,

kas nosaka, ka dzīvnieka īpašniekam ir pienākums nodrošināt, lai dzīvnieks netraucētu un neapdraudētu cilvēkus vai citus dzīvniekus, un pārkāpusi Latvijas Republikas Ministru kabineta 1995.gada 3.oktobra noteikumu Nr.291 "Suņu un kaķu turēšanas noteikumi" 5.5. un 5.6.apakšpunktu, kas nosaka, ka ārpus telpām suņi jātur piesieti vai izolētā teritorijā (iežogotos pagalmos vai aplokos), ja nepieciešams, jāuzliek uzraksts "Nikns suns", nepieļaut dzīvnieka uzbrukšanas iespējamību cilvēkiem, kā rezultātā 2005.gada 8.maijā pēcpusdienā, precīzi nenoskaidrotā laikā, Intai L. piederošie 2 rotveileru sugas suņi, kuriem nav bijuši uzlikti uzpurņi, izskrējuši no mājas (..) daļēji nožogotā pagalma, pēc tam bez jebkāda pamata uzbrukuši un iekoduši garāmgājējam Jānim L. abās kājās, nodarot šādus miesas bojājumus: kostas brūces uz abām kājām, labā apakšstilba priekšējā virsmā augšējā 1/3 un apakšējā 1/3 daļā un kreisajā apakšstilba priekšējā virsmā apakšējā 1/3 divas plēstas brūces, kas pieskaitāmi pie viegliem miesas bojājumiem, kas izraisījuši īslaicīgus veselības traucējumus uz laiku, ilgāku par 6 dienām, bet ne ilgāku par 21 dienu.

Intas L. darbības kvalificētas pēc Krimināllikuma 230.[1]panta pirmās daļas.

Par pirmās instances tiesas spriedumu apelācijas sūdzību bija iesniegusi apsūdzētā Inta L., lūdzot atcelt pirmās instances tiesas spriedumu, atzīt viņu par nevainīgu un attaisnot noziedzīga nodarījuma sastāva trūkuma dēļ.

Izskatot lietu apelācijas kārtībā, Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģija ar 2008.gada 10.aprīļa lēmumu Siguldas tiesas spriedumu atstāja negrozītu.

Apsūdzētās Intas L. aizstāvis zvērināts advokāts B.Liberts iesniedzis kasācijas sūdzību, kurā lūdz atcelt abu instanču tiesu nolēmumus un kriminālprocesu izbeigt, kā arī nozīmēt lietas izskatīšanu tiesas sēdē.

Kasācijas sūdzības iesniedzējs norāda, ka Krimināllikuma 230.[1]pants paredz kriminālatbildību par dzīvnieku turēšanas noteikumu pārkāpšanu, kas pēc savas uzbūves ir blanketa norma un, lai izdarītu noziedzīgo nodarījumu, jāpārkāpj spēkā esoši suņu turēšanas noteikumi, kas regulē suņu turēšanas noteikumus atbilstošus suņu pielietojumam konkrētā vietā. Pēc kasatora ieskata, šī norma neparedz kriminālatbildību par Dzīvnieku aizsardzības likuma pārkāpumu, un, notiesājot Intu L. par šādu pārkāpumu, tiesa esot rupji pārkāpusi Krimināllikuma 1.panta pirmās daļas noteikumus.

Apsūdzētās aizstāvis uzsver, ka likuma paplašināta tulkošana vai analoģijas piemērošana krimināltiesībās neesot pieļaujama, jo līdz ar to tiekot pārkāptas Latvijas Republikas Satversmes 8.nodaļā iekļautās Cilvēka pamattiesības, kur 90.pantā noteikts, ka katrs ir tiesīgs zināt savas tiesības. Atstājot šo apstākli bez ievērības, apelācijas instances tiesa esot pārkāpusi Kriminālprocesa likuma 562.panta noteikumus.

Kasācijas sūdzības iesniedzējs norāda, ka Latvijas Republikas Ministru kabineta 1995.gada 3.oktobra noteikumi Nr.291 “Suņu un kaķu turēšanas noteikumi” saskaņā ar Dzīvnieku aizsardzības likumu esot zaudējuši savu spēku 2000.gada 1.janvārī. Sava viedokļa pamatošanai aizstāvis atsaucas uz Latvijas Republikas Zemkopības ministrijas kā Latvijas Republikas Ministru kabineta 1995.gada 3.oktobra noteikumu Nr.291 autora 2008.gada 12.maija Nr.7-2/2239 skaidrojumu, kas dots, pamatojoties uz Ministru kabineta 2002.gada 12.marta noteikumu Nr.111 “Ministru kabineta kārtības rullis” 197.punktu un esot uzskatāms par oficiālu un obligātu tiesību piemērošanas subjektiem.

Pēc kasatora ieskata, minēto Ministru kabineta noteikumu darbība tikusi izbeigta arī ar Latvijas Republikas Saeimā 2003.gada 12.jūnijā pieņemto likumu “Grozījumi Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksā", izdarot grozījumus Administratīvo pārkāpumu kodeksa 106.pantā, kas tika izdarīti saskaņā ar Dzīvnieku aizsardzības likuma Pārejas noteikumu 3.punkta 1.daļu.

Esot šādiem apstākļiem, tiesa neesot bijusi tiesīga šo normu piemērot, un līdz ar to Inta L. esot notiesāta nelikumīgi.

Kasācijas sūdzības iesniedzējs norāda, ka, ievērojot Latvijas Republikas Ministru kabineta 2006.gada 4.aprīļa noteikumu Nr.266 “Labturības prasības mājas(istabas) dzīvnieku turēšanai, tirdzniecībai, pārvadāšanai un demonstrēšanai publiskās izstādēs, kā arī suņu apmācībai", kuri ir spēkā no 2006.gada 12.aprīļa, 14.1. un 14.2.punktu, atbildība pēc Krimināllikuma 230.panta iestājas, ja suns, kas veic sargāšanas uzdevumu, viensētas teritoriju atstāj un apdraud cilvēkus un dzīvniekus ārpus tās. Tādējādi apsūdzētās rīcība – sava īpašuma apsargāšanai paredzēto suņu turēšana 2005.gada 8.maijā pilnībā esot atbildusi Latvijas Republikas Ministru kabineta 2006.gada 4.aprīļa noteikumu Nr.266 14.punkta prasībām un līdz ar to tiesai tie bija jāpiemēro, vadoties no Krimināllikuma 5.panta otrās daļas noteikumiem.

Cietušais Jānis L. 2008.gada 16.jūnija iesniegumā lūdz kasācijas sūdzību noraidīt.

Kriminālprocesa likuma 585.panta otrās daļas kārtībā prokurora viedokli iesniegusi Rīgas tiesas apgabala prokuratūras prokurore Z.Čimure. Prokurore norāda, ka apelācijas instances tiesa nav pieļāvusi Kriminālprocesa likuma 562.panta pārkāpumu, un lieta apelācijas instances tiesā izskatīta sūdzībā izteikto prasību apjomā. Prokurore uzskata, ka Intai L. celtā apsūdzība ir pareiza un atsauce uz Ministru kabineta 1995.gada 3.oktobra noteikumu Nr.291 "Suņu un kaķu turēšanas noteikumi" 5.5. un 5.6.apakšpunktu un Dzīvnieku aizsardzības likuma 5.panta otrās daļas 3.punktu ir pamatota, jo, pēc prokurores ieskata, uz noziedzīgā nodarījuma izdarīšanas brīdi minētie noteikumi bija spēkā.

Prokurores skatījumā Zemkopības ministrijas valsts sekretāres sniegtā atbilde ar skaidrojumu par Ministru kabineta noteikumiem Nr.291 "Suņu un kaķu turēšanas noteikumi" neesot saistoša un nevarot būt obligāta tiesību piemērošanas subjektiem. Šis skaidrojums neatbilstot 2002.gada 12.marta Ministru kabineta noteikumu Nr.111 "Ministru kabineta kārtības rullis" 197.punktam, kas nosaka: "Skaidrojumus par Ministru kabineta izdoto tiesību aktu sniedz attiecīgais Ministru prezidenta biedrs vai ministrs – tiesību akta parakstītājs (otrais paraksts)".

Kasācijas sūdzībā norādītā atsauce uz Dzīvnieku aizsardzības likuma 5.panta otrās daļas 3.punkta nepamatotu piemērošanu apelācijas sūdzībā neesot bijusi apstrīdēta, līdz ar to šīs normas piemērošanas likumība apelācijas instances tiesā netika skatīta un atspoguļota lēmumā.

Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments uzskata, ka lieta izskatāma rakstveida procesā, jo atbilstoši Kriminālprocesa likuma 583.panta nosacījumiem ir iespējams pieņemt lēmumu pēc lietā esošajiem materiāliem.

Izskatījis krimināllietas materiālus rakstveida procesā, apsvēris apsūdzētās Intas L. aizstāvja B.Liberta kasācijas sūdzības motīvus un prokurora viedokli, Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments atzīst, ka apelācijas instances tiesas lēmums atstājams negrozīts.

1995.gada 3.oktobrī Ministru kabinets izdevis noteikumus Nr.291 "Suņu un kaķu turēšanas noteikumi".

1999.gada 9.decembrī Saeima pieņēmusi Dzīvnieku aizsardzības likumu, kas stājās spēkā 2000.gada 1.janvārī. Saskaņā ar minētā likuma 10.pantu Ministru kabinetam ir paredzētas tiesības izdot noteikumus dzīvnieku aizsardzības jomā.

Ministru kabineta noteikumi Nr.266 "Labturības prasības mājas(istabas) dzīvnieku turēšanai, tirdzniecībai, pārvadāšanai un demonstrēšanai publiskās izstādēs, kā arī suņu apmācībai" tika pieņemti tikai 2006.gada 4.aprīlī un ir spēkā no 2006.gada 12.aprīļa.

Senāta Krimināllietu departaments atzīmē, ka Ministru kabineta noteikumi zaudē spēku, ja pieņemts attiecīgo jautājumu regulējošs normatīvais akts ar augstāku juridisko spēku, kā tas ir konkrētajā gadījumā. Tādējādi laika posmā no 2000.gada 1.janvāra līdz 2006.gada 4.aprīlim, kad stājās spēkā Ministru kabineta noteikumi Nr.266, konkrētos jautājumus par dzīvnieku turēšanas noteikumiem regulēja tikai Dzīvnieku aizsardzības likums.

Pamatojoties uz minēto, no abu instanču tiesu nolēmumu aprakstošās daļas izslēdzama norāde par Latvijas Republikas Ministru kabineta 1995.gada 3.oktobra noteikumu Nr.291 "Suņu un kaķu turēšanas noteikumi" 5.5. un 5.6.apakšpunkta pārkāpumiem.

Krimināllikuma 230.[1]panta pirmā daļa paredz kriminālatbildību par dzīvnieku turēšanas noteikumu pārkāpšanu, ja tās rezultātā cietušajam nodarīts viegls vai vidēja smaguma miesas bojājums.

Senāta Krimināllietu departaments uzsver, ka ar dzīvnieku turēšanas noteikumiem minētajā Krimināllikuma pantā ir saprotamas normas, kas regulē dzīvnieku turēšanas kārtību, to vidū Dzīvnieku aizsardzības likums.

Senāta Krimināllietu departaments atzīst, ka apsūdzētās Intas L. darbības pamatoti kvalificētas pēc Krimināllikuma 230.[1]panta pirmās daļas, kā arī apelācijas instances tiesa, izskatot lietu, nav pieļāvusi Krimināllikuma pārkāpumu vai Kriminālprocesa likuma būtisku pārkāpumu šā likuma 574., 575.panta izpratnē, tāpēc tiesas nolēmuma atcelšanai nav tiesiska pamata.

Pamatojoties uz iepriekš norādīto un vadoties pēc Kriminālprocesa likuma 585., 587.panta, Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments

n o l ē m a

Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2008.gada 10.aprīļa lēmumu atstāt negrozītu. Izslēgt no Siguldas tiesas 2008.gada 15.janvāra sprieduma aprakstošās daļas un Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2008.gada 10.aprīļa lēmuma aprakstošās daļas norādi par Latvijas Republikas Ministru kabineta 1995.gada 3.oktobra noteikumu Nr.291 "Suņu un kaķu turēšanas noteikumi" 5.5. un 5.6.apakšpunkta pārkāpumiem.

Lēmums nav pārsūdzams.

Svešas mantas prettiesiska izšķērdēšana kā piesavināšanās veids

Pēc Kriminālliikuma 179.panta pirmās daļas piesavināšanās var izpausties kā svešas mantas prettiesiska iegūšana vai izšķērdēšana.

Izšķērdēšanu raksturo tas, ka uzticētā vai pārziņā esošā manta pēc tās prettiesiskas paņemšanas tūlīt tiek atsavināta, patērēta vai citādi izlietota (Kriminālliikuma 179.panta pirmā daļa).

Rīgā, 2008.gada 5.augustā Lieta Nr.SKK-402/08

L Ē M U M S

Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Kriminālliietu departaments šādā sastāvā:

senators referents P.Dzalbe,
senatore V.Eilande,
senators V.Vietnieks

izskatīja lietu rakstveida procesā sakarā ar apsūdzētā Aleksandra B. aizstāvja zvērināta advokāta palīga Pāvela Rebenoka kasācijas sūdzību par Augstākās tiesas Kriminālliietu tiesu palātas 2008.gada 26.februāra spriedumu un

k o n s t a t ē j a

Ar Rīgas apgabaltiesas Kriminālliietu tiesas kolēģijas 2007.gada 13.jūlija spriedumu

Aleksandrs B., (..), atzīts par vainīgu noziedzīga nodarījuma izdarīšanā, kas paredzēts Kriminālliikuma 179.panta trešajā daļā, un sodīts ar brīvības atņemšanu uz sešiem gadiem, konfiscējot mantu. Saskaņā ar Kriminālliikuma 55.pantu Aleksandrs B. notiesāts nosacīti ar pārbaudes laiku uz vienu gadu. No Aleksandra B. SIA "BOSA" tiesību pārņēmēja vai pēdējā dalībnieku sastāva pilnvarotās personas labā piedzīti Ls 6513,61.

Ar Augstākās tiesas Kriminālliietu tiesu palātas 2008.gada 26.februāra spriedumu Rīgas apgabaltiesas Kriminālliietu tiesas kolēģijas 2007.gada 13.jūlija spriedums atcelts. Aleksandrs B. atzīts par vainīgu noziedzīga nodarījuma izdarīšanā, kas paredzēts Kriminālliikuma 179.panta pirmajā daļā, un sodīts ar naudas sodu piecu minimālo mēnešalgu apmērā, jeb Ls 800. No Aleksandra B. SIA "BOSA" tiesību pārņēmēja vai pēdējā dalībnieku sastāva pilnvarotās personas labā piedzīti Ls 1767,04.

Apelācijas instances tiesa konstatējusi, ka noziedzīgais nodarījums izdarīts šādos apstākļos.

Apsūdzētais Aleksandrs B. kā SIA "BOSA" prezidents un kasieris, izmantojot sev radīto iespēju brīvi rīkoties ar viņa rīcībā nonākušo mantu – par SIA "BOSA" pakalpojumiem kasē iemaksātajiem skaidras naudas līdzekļiem, laika posmā no 1999.gada maija līdz 16.jūlijam, izmeklēšanā precīzi nenoskaidrotā laikā, prettiesiski izšķērdējis SIA "BOSA" mantu – naudas līdzekļus Ls 1767,04 apmērā, paņemot naudu no uzņēmējsabiedrības kases un iztērējot to pēc saviem ieskatiem.

Šādas apsūdzētā Aleksandra B. darbības apelācijas instances tiesa kvalificējusi pēc Kriminālliikuma 179.panta pirmās daļas.

Apsūdzētā Aleksandra B. aizstāvis zvērināta advokāta palīgs P.Rebenoks iesniedzis kasācijas sūdzību un lūdz atcelt Augstākās tiesas Kriminālliietu tiesu palātas 2008.gada 26.februāra spriedumu un izbeigt kriminālprocesu.

Apsūdzētā Aleksandra B. aizstāvis uzskata, ka tiesa nepareizi piemērojusi Kriminālliikuma 56.pantu un nepareizi piemērojusi Kriminālliikuma 179.panta pirmo daļu, kvalificējot noziedzīgu nodarījumu. Apelācijas instances tiesa esot kvalificējusi Aleksandra B. noziedzīgo nodarījumu pēc Kriminālliikuma 179.panta pirmās daļas. Tā kā apsūdzētajam Aleksandram B. inkriminētais noziedzīgais nodarījums pēc Kriminālliikuma 7.panta trešās daļas esot klasificējams kā mazāk smags noziegums, tad saskaņā ar Kriminālliikuma 56.panta pirmās daļas 3.punktu un 56.panta otro daļu lietā esot iestājies noilgums. No noziedzīgā nodarījuma izdarīšanas līdz apsūdzības izsniegšanai esot pagājuši vairāk nekā pieci gadi, kā rezultātā saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 481.pantu, 377.panta trešo daļu kriminālprocess pret apsūdzēto Aleksandru B. bijis jāizbeidz.

Neesot pamatots tiesas secinājums, ka Aleksandrs B. piesavinājies SIA "BOSA" līdzekļus Ls 1767,04, jo vienīgais apstiprinātais fakts esot attaisnojošo dokumentu trūkums, nevis līdzekļu piesavināšanās. Tiesa esot pārlikusi pierādīšanas nastu no apsūdzības uz apsūdzēto, kas esot pretrunā ar Kriminālprocesa likuma 19.pantu.

Augstākās tiesas Senāta Kriminālliietu departaments atzīst, ka apelācijas instances tiesas spriedums ir jāatceļ daļā par Aleksandra B. atzīšanu par vainīgu un sodīšanu pēc Kriminālliikuma 179.panta pirmās daļas un kriminālprocess šajā daļā jāizbeidz, kā arī jāatceļ daļā par kaitējuma kompensācijas piedziņu.

Apsūdzētā Aleksandra B. aizstāvja norāde uz to, ka tiesa esot pārlikusi pierādīšanas nastu no apsūdzības uz apsūdzēto, tādējādi pārkāpjot Kriminālprocesa likuma 19.pantu, un nepareizi piemērojusi Kriminālliikuma 179.panta pirmo daļu, kvalificējot noziedzīgo nodarījumu, ir nepareizs. Pēc Kriminālliikuma 179.panta pirmās daļas piesavināšanās var izpausties kā svešas mantas prettiesiska iegūšana vai izšķērdēšana. Šinī kriminālliietā apsūdzētā Aleksandra B. noziedzīgais nodarījums bijis piesavināšanās kā svešas mantas izšķērdēšana. Izšķērdēšanu raksturo

tas, ka uzticētā vai pārziņā esošā manta pēc tās prettiesiskas paņemšanas tūlīt tiek atsavināta, patērēta vai citādi izlietota. Apelācijas instances tiesa ir konstatējusi visas noziedzīgā nodarījuma sastāva pazīmes, kas paredzētas Krimināllikuma 179.panta pirmajā daļā, apsūdzētā Aleksandra B. rīcībā, pārbaudījusi un novērtējusi pierādījumus un izdarījusi pamatotus secinājums. Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 569.panta pirmo un trešo daļu kasācijas instances tiesa lietas faktiskos apstākļus nenoskaidro un pierādījumus lietā no jauna neizvērtē.

Krimināllikuma 7.panta trešā daļa nosaka, ka mazāk smags noziegums ir tīšs nodarījums, par kuru Krimināllikumā paredzēta brīvības atņemšana uz laiku, ilgāku par diviem gadiem, bet ne ilgāku par pieciem gadiem, kā arī nodarījums, kurš izdarīts aiz neuzmanības un par kuru šajā likumā paredzēta brīvības atņemšana uz laiku, ilgāku par diviem gadiem.

Krimināllikuma 179.panta pirmajā daļā paredzētā smagākā sankcija ir brīvības atņemšana līdz pieciem gadiem, tādēļ Aleksandra B. noziedzīgais nodarījums ir klasificējams kā mazāk smags noziegums.

Krimināllikuma 56.panta pirmās daļas 3.punkts un šā panta otrā daļa nosaka, ka personu nevar saukt pie kriminālatbildības, ja no dienas, kad tā izdarījusi mazāk smagu noziegumu, pagājuši pieci gadi. Noilguma termiņu aprēķina no dienas, kad izdarīts noziedzīgs nodarījums, līdz apsūdzības izsniegšanai.

No lietas materiāliem redzams, ka apsūdzētais Aleksandrs B. apsūdzēts par mantas izšķērdēšanu laika posmā no 1999.gada maija līdz 1999.gada jūlijam, taču lēmums par Aleksandra B. saukšanu pie kriminālatbildības pieņemts 2004.gada 4.decembrī, apsūdzība izsniegta 2004.gada 6.decembrī, tātad, pēc piecu gadu termiņa notecējuma.

Kriminālprocesa likuma 377.panta trešais punkts nosaka, ka kriminālprocesu nedrīkst uzsākt, bet uzsākts process jāizbeidz, ja iestājies noilgums.

Tādējādi apelācijas instances tiesa nav piemērojusi Krimināllikuma 56.panta 3.punktu un pieļāvusi Kriminālprocesa likuma 574.panta 1.punktā paredzēto pārkāpumu.

Tā kā kriminālprocess tiek izbeigts, tad saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 353.panta otro daļu kaitējuma kompensācija kriminālprocesā nav nosakāma, bet kaitējuma atlīdzināšana notiek civiltiesiskā kārtībā.

Vadoties pēc Kriminālprocesa likuma 585., 587.panta, Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments

n o l ē m a

Atcelt Augstākās tiesas Krimināllietu tiesu palātas 2008.gada 26.februāra spriedumu daļā par Aleksandra B. atzīšanu par vainīgu un sodīšanu pēc Krimināllikuma 179.panta pirmās daļas un izbeigt kriminālprocesu. Atcelt Augstākās tiesas Krimināllietu tiesu palātas

2008.gada 26.februāra spriedumu daļā par Ls 1767,04 piedziņu no Aleksandra B. par labu SIA "BOSA" tiesību pārņēmējam vai pēdējā dalībnieku sastāva pilnvarotai personai un kaitējuma kompensāciju kriminālprocesā nenoteikt. Pārējā daļā apelācijas instances tiesas spriedumu atstāt negrozītu.

Lēmums nav pārsūdzams.

Krimināllikuma 78.pantā paredzētā noziedzīgā nodarījuma subjektīvā puse

Krimināllikuma 78.pantā paredzētā noziedzīgā nodarījuma subjektīvā puse ir tīša vaina tieša nodoma veidā (Krimināllikuma 78.pants).

Rīgā, 2008.gada 6.oktobrī Lieta Nr.SKK-404/08

L Ē M U M S

Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments šādā sastāvā:

senators referents V.Vietnieks,
senators V.Čiževskis,
senators A.Freibergs

izskatīja rakstveida procesā lietu sakarā ar Ģenerālprokuratūras Krimināltiesiskā departamenta Tiesās izskatāmo krimināllietu nodaļas prokurora A.Mickeviča kasācijas protestu par Augstākās tiesas Krimināllietu tiesu palātas 2008.gada 28.februāra lēmumu un

k o n s t a t ē j a

Ar Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2007.gada 28.maija spriedumu

Līga M., (..), Ilze L., (..), Aivars G., (..), apsūdzībā pēc Krimināllikuma 78.panta pirmās daļas atzīti par nevainīgiem un attaisnoti noziedzīga nodarījuma sastāva trūkuma dēļ.

Apsūdzētajiem Līgai M., Ilzei L. un Aivaram G. bija celta apsūdzība par to, ka viņi veikuši darbības, kas apzināti vērstas uz nacionālā naida un nesaticības kurināšanu.

Apsūdzētie Līga M., Ilze L. un Aivars G. minēto noziegumu esot izdarījuši apsūdzībā norādītajos apstākļos.

Pirmstiesas izmeklēšanā Līgas M., Ilzes L. un Aivara G. nodarījums ticis kvalificēts pēc Krimināllikuma 78.panta pirmās daļas.

Pirmās instances tiesa Līgas M., Ilzes L. un Aivara G. attaisnojošo spriedumu pamatojusi ar tiesas sēdē pārbaudītiem un novērtētiem pierādījumiem to kopumā un savstarpējā sakarībā. Atbilstoši Kriminālprocesa likuma 525.pantam pirmās instances tiesa sprieduma aprakstošajā daļā norādījusi apsūdzības būtību, bet sprieduma motīvu daļā norādījusi apsūdzēto attaisnošanas pamatu un pierādījumus, kas to apstiprina, kā arī motīvus, kāpēc tiesa noraidījusi pierādījumus, ar kuriem pamatota apsūdzība.

Pirmās instances tiesa spriedumā atzinusi, ka Līgas M., Ilzes L. un Aivara G. darbības nesatur Krimināllikuma 78.panta pirmajā daļā paredzētā nozieguma izdarīšanas tiešu nodomu, tāpēc visus trīs apsūdzētos attaisnojusi nozieguma sastāva trūkuma dēļ.

Par pirmās instances tiesas spriedumu Rīgas tiesas apgabala prokuratūras prokurore bija iesniegusi apelācijas protestu, kurā lūgusi spriedumu atcelt un lietā taisīt jaunu notiesājošu spriedumu, pamatojot to ar pirmstiesas kriminālprocesa gaitā 2005.gada 7.februārī, 12.jūlijā un 7.novembrī dotiem ekspertu atzinumiem, ar kuriem apsūdzēto vaina, pēc apsūdzības ieskata, esot pierādīta.

Apsūdzētie Aivars G., Ilze L. un Līga M. bija iesnieguši rakstveida iebildumus pret apelācijas protestu, kurā lūguši spriedumu atstāt spēkā un pievienot lietas materiāliem tiesas sēdes audioieraksta autentisko pierakstu.

Apsūdzēto aizstāvji zvērināti advokāti I.Krastiņa un D.Šmitiņš bija iesnieguši rakstveida iebildumus pret prokurores protestu un paskaidrojumus, kuros lūguši spriedumu atstāt bez grozījumiem, bet prokurores protestu kā nepamatotu noraidīt.

Ar Augstākās tiesas Krimināllietu tiesu palātas 2008.gada 28.februāra lēmumu pirmās instances tiesas attaisnojošais spriedums atstāts negrozīts.

Par Augstākās tiesas Krimināllietu tiesu palātas lēmumu Ģenerālprokuratūras Krimināltiesiskā departamenta Tiesās izskatāmo krimināllietu nodaļas prokurors A.Mickevičs iesniedzis kasācijas protestu.

Kasācijas protestā prokurors norādījis, ka apelācijas instances tiesa pieļāvusi Kriminālprocesa likuma 574.panta 2.punktā noteikto Krimināllikuma pārkāpumu, kā arī pieļāvusi būtiskus Kriminālprocesa likuma pārkāpumus.

Tā kā apelācijas instances tiesa, vadoties no Kriminālprocesa likuma 564.panta 6.punkta, uzskatījusi, ka neesot nepieciešams atkārtot pirmās instances tiesas spriedumā minētos pierādījumus un to novērtējumu, prokurors uzskatījis, ka tas ļaujot kasācijas protestā norādīt arī uz pirmās instances tiesas pieļautajiem Kriminālprocesa likuma pārkāpumiem.

Prokurors kasācijas protestā uzsvēris, ka, nosakot ekspertīzi, pirmās instances tiesā nav tikusi ievērota Kriminālprocesa likuma 127., 132., 200., 203.pantā noteiktā kārtība, tāpēc abu instanču tiesas nepamatoti ekspertīzes atzinumus vērtējušas kā pierādījumus lietā.

Pirmās instances tiesa, pārkāpjot Kriminālprocesa likuma 197.panta prasības, 2006.gada 22.septembrī nepamatoti pieņēmusi lēmumu par kompleksās ekspertīzes noteikšanu, uzdodot to veikt Valsts valodas aģentūras ekspertiem, pieaicinot kā ekspertus J.Kušķi, A.Fogeli un Dz.Zaļūksni. Lēmums neesot motivēts ne ar vienu no Kriminālprocesa likuma 197.pantā norādītajiem papildu ekspertīzes noteikšanas pamatojumiem. Bez tam pretēji Kriminālprocesa likuma 197.panta otrās daļas prasībām, nozīmējot papildu komplekso šāda veida ekspertīzi 2007.gada 19.februārī, tikuši pieaicināti tie paši eksperti. Tiesa

nepamatoti pieņēmusi lēmumu par papildu ekspertīzes noteikšanu, konstatējot, ka neesot izpildīts pilnībā iepriekšējais 2006.gada 22.septembra lēmums, jo kriminālprocesa likuma normas neparedzot noteikt papildu ekspertīzi pie apstākļiem, kad neesot vienkārši izpildīts iepriekšējais tiesas lēmums.

Prokurors kasācijas protestā norādījis, ka tiesa neesot pievērsusi uzmanību nepilnībām un Kriminālprocesa likuma normu pārkāpumiem aizstāvības izraudzīto ekspertu atzinumos, jo Valsts valodas aģentūras ekspertu un Dz.Zaļūkšņa atzinumi neatbilstot Kriminālprocesa likuma 203.panta prasībām. Eksperta A.Fogeļa atzinums esot vispār uzskatāms par referātu par Latvijas okupācijas jautājumiem un tiesību aktu pieņemšanu, tas pēc formas un satura neesot vērtējams kā eksperta atzinums Kriminālprocesa likuma izpratnē. Kriminālprocesa likuma 199.pantā esot noteikts, ka eksperti, kuri izdara komplekso ekspertīzi, sniedzot kopīgu atzinumu. Savukārt atsevišķu atzinumu varot sniegt eksperts, kurš nepiekrīt kopīgam atzinumam. Konkrētie ekspertu atzinumi esot iegūti ar būtiskiem Kriminālprocesa likuma pārkāpumiem, tie neatbilstot Kriminālprocesa likuma prasībām, līdz ar to tie esot vērtējami kā nepieļaujami pierādījumi konkrētajā kriminālprocesā, un tiesa nepamatoti attaisnojošo spriedumu balstījusi uz šiem pierādījumiem.

Prokurors kasācijas protestā atzīmējis, ka ekspertu Dz.Zaļūkšņa un A.Fogeļa atzinumi neatbilstot Kriminālprocesa likuma 203.panta prasībām. Apelācijas instances tiesa kļūdaini piemērojusi Kriminālprocesa likuma normas un pratinājusi ekspertu Dz.Zaļūksni kā liecinieku, lai gan tiesai saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 156.pantu Dz.Zaļūksnis bijis jānopratina kā eksperts. Neesot pieļaujama ekspertu un liecinieku institūta apvienošana, jo, uzklausot ekspertu, kas tiekot pratināts kā liecinieks, mainoties tā statuss.

Neskatoties uz to, ka apelācijas instances tiesa lēmumā norādījusi, ka pirmās instances tiesa savā lēmumā esot brīdinājusi ekspertus saskaņā ar Krimināllikuma 300.pantu un Kriminālprocesa likuma 202.pantu, ne lēmumā par ekspertīžu noteikšanu, ne tiesas lēmumā ekspertu Dz.Zaļūkšņa un A.Fogeļa parakstu neesot.

Prokurors atzīmējis, ka viņš kā valsts apsūdzību uzturošs prokurors apelācijas instances tiesā pieteicis lūgumu par papildu kompleksās ekspertīzes noteikšanu, lai ekspertīzi veiktu atbilstoši Kriminālprocesa likuma 196., 199., 202., 203.panta noteikumiem, taču šāds lūgums nepamatoti ticis noraidīts, tādējādi liedzot panākt krimināltiesisko attiecību taisnīgu noregulējumu.

Prokurors atzīmējis, ka abu instanču tiesas nolēmumos nepamatoti atzinušas, ka apsūdzēto darbībās neesot konstatēts tiešs nodoms kurināt nacionālo naidu un nesaticību. Krimināllikuma 78.panta pirmajā daļā paredzētais noziegums esot formāls un pabeigts ar minētā panta

dispozīcijā noteikto darbību izdarīšanu. Tiesa nepamatoti, noraidot apsūdzības pierādījumus, pirmstiesas izmeklēšanas laikā veikto ekspertīžu atzinumus un no tiem izrietošos secinājumus par to, ka publicētie raksti kopumā esot vērtējami kā nesaticību veicinoši un naidīgi pret noteiktām tautībām piederošām personām, neesot pareizi izvērtējusi noziedzīgā nodarījuma subjektīvo pusi.

Izvērtējot apsūdzēto nodoma saturu, tiesa lēmumā vērtējusi lietā konstatētos apstākļus kopumā – apsūdzēto sociālo stāvokli, izglītību, viņu saistību ar sabiedriskajām organizācijām, presi un laiku, kad tikuši izdoti laikraksta "DDD" numuri. Tiesa vērtējusi to, ka pirmā krimināllieta ierosināta pēc īpašo uzdevumu ministra parlamentārā sekretāra iesnieguma, kas liecinājis par krimināllietas zināmu politisku ievirzi. Krimināllietas materiālos atrodoties īpašu uzdevumu ministra sabiedrības integrācijas lietās parlamentārā sekretāra iesniegums, kurā tiekot lūgts izvērtēt avīzes "DDD" publikācijas, kuras, pēc iesniedzēja viedokļa, esot pretrunā ar Eiropas Savienības standartiem pretdiskriminācijas jomā. Apstāklis, ka iesniedzējs esot īpašu uzdevumu ministra sabiedrības integrācijas lietās parlamentārais sekretārs, norādot uz šī jautājuma aktualitāti no sabiedrības integrācijas viedokļa, un amatpersonas iesniegums, kurai šo jautājumu lemšana izrietot no tās funkcionālajiem pienākumiem, nevarot tikt vērtēts kā krimināllietas zināma politiska ievirze.

Vērtējot apsūdzēto noziedzīgā nodarījuma subjektīvo pusi, plaši tikušas atreferētas apsūdzēto personu raksturojošās ziņas – par apsūdzēto augstāko un nepabeigto augstāko izglītību, viņu piederību sabiedriskajai organizācijai "Latvijas nacionālā fronte", Līgas M. – galvenās redaktores amatu, to, ka Līga M. un Ilze L. esot Žurnālistu savienības biedres, Ilze L. – Vides aizsardzības kluba biedre, kā arī 8.Seimas ZZS frakcijas deputāta palīdze. Taču neesot guvis atbildi protesta pamatojums, kas norādīts apsūdzībā, ka šādu izglītotu personu publicēti raksti pēc lingvistu viedokļa, kuram abu instanču tiesas piedēvē eksperta atzinuma statusu, tiekot atzīti par terminoloģiski juceklīgiem un pretrunīgiem. Tas, pēc prokurora ieskata, norādot uz apsūdzēto tiešo nodomu, kurš ar apsūdzībā izklāstīto publikāciju saturu tiekot vērsts uz nacionālā naida un nesaticības izraisīšanu.

Tādējādi, esot norādītajiem apstākļiem, kā uzsvēris prokurors kasācijas protestā, apelācijas instances tiesa, atstājot negrozītu pirmās instances tiesas spriedumu, pārkāpusi Kriminālprocesa likuma 564.panta ceturtās daļas nosacījumus un nepamatoti attaisnojusi apsūdzētos pēc Krimināllikuma 78.panta pirmās daļas, tā pieļaujot Kriminālprocesa likuma būtisku pārkāpumu, kas novedis pie nelikumīga nolēmuma pieņemšanas.

Prokurors kasācijas protestā lūdzis atcelt Augstākās tiesas Kriminālliietu tiesu palātas 2008.gada 28.februāra lēmumu pilnā apjomā un lietu nosūtīt jaunai iztiesāšanai apelācijas instances tiesai.

Apsūdzētie Aivars G., Līga M., Ilze L. iesnieguši kopīgus iebildumus un paskaidrojumus pret kasācijas protestu, bet Ilzes L. aizstāve zvērināta advokāte I.Krastiņa, kā arī Aivars G. un Līgas M. aizstāvis D.Šmitiņš iesnieguši iebildumus un paskaidrojumus pret prokurora kasācijas protestu.

Apsūdzētās Ilzes L. aizstāve I.Krastiņa iebildumos un paskaidrojumos pret kasācijas protestu norādījusi, ka apelācijas instances tiesas lēmums esot tiesisks un pamatots, un lūgusi apelācijas instances tiesas lēmumu atstāt negrozītu, bet prokurora kasācijas protestu noraidīt.

Iebildumos par prokurora kasācijas protestu apsūdzētās aizstāve analizējusi protesta saturu un tajā izteiktos secinājumus.

Apsūdzētās Ilzes L. aizstāve I.Krastiņa norādījusi, ka tiesa apsūdzības un aizstāvības izvirzītos pierādījumus vērtējusi, izdarījusi pareizu un taisnīgu secinājumu, ka Ilzes L. rīcība, kas izpaudusies 2004.gada 14.oktobra laikrakstā "DDD" Nr.21(69) 1. un 5.lapaspusē, publicējot interviju ar I.L. rakstā "Latviešiem jābūt saimniekiem savā zemē", neesot bijusi apzināti vērsta uz nacionālā naida un nesaticības kurināšanu krimināltiesiskā izpratnē. Apsūdzētā Ilze L. neesot izdarījusi Kriminālliikuma 78.panta pirmajā daļā paredzēto noziedzīgo nodarījumu. Tiesa spriedumā norādījusi, ka Ilze L. neesot uzskatāma par tādu publisko tiesību subjektu (valsts institūcijas vai valsts amatpersonu), kura varētu lemt par Satversmē paredzēto personu sociālo garantiju ierobežošanu. Tiesa esot pareizi secinājusi, ka vārds "okupants" neesot attiecināms uz kādu konkrētu tautību, bet tiekot lietots saistībā ar Latvijas Republikas okupācijas faktu no PSRS puses 1940.gada 17.jūnijā. "Okupants" ir valsts militārā persona vai civilpersona, kas īsteno un atbalsta okupāciju.

Aizstāve rakstveida iebildumos atsaukusies uz judikatūras lietu SKK-408/2004, no kuras izriet, ka valsts augstākās pārstāvības institūcijas – likumdevēja – deklarācijas ir konstitucionāla rakstura valsts tiesiski akti, ar kuriem oficiāli atzīta Latvijas valsts okupācija un kuru likumība neesot jāmotivē. No iepriekšminētā izrietot, ka Ilze L. publikācijā laikrakstā "DDD" paužot viedokli, ka vajadzētu ātrāk likvidēt okupācijas sekas, repatriēt okupācijas laikā iebraukušās personas uz viņu etniskajām dzimtenēm, ko nevarot uzskatīt par nacionālā naida vai nesaticības izraisīšanu.

Aizstāve iebildumos atsaukusies arī uz Eiropas Cilvēktiesību tiesas Lielās palātas 2006.gada 16.marta tiesas lēmumu lietā "Ždanoka pret Latviju" (lietas Nr.58278/00) un Latvijas Republikas Satversmes tiesas 2007.gada 29.novembra spriedumu lietā Nr. 2007-1-0102.

Apsūdzētās Ilzes L. aizstāve uzsvērusi, ka tiesa esot pareizi atzinusi, ka Ilzes L. rīcībā neesot noziedzīgā nodarījuma sastāva – ne subjektīvās, ne objektīvās puses. Apsūdzētās Ilzes L. rīcībā neesot konstatēts tiešs nodoms veikt darbības, kuras būtu vērstas uz nacionālā naida vai nesaticības izraisīšanu. Pēc aizstāves ieskata, tiesa pareizi atzinusi, ka Ilze L. kā žurnāliste neesot pārkāpusi atļautās vārda un preses brīvības robežas, bet vadījusies no Satversmes 100.pantā un Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas 10.pantā noteiktajām garantijām, ka ikvienam ir tiesības brīvi paust savus uzskatus.

Aizstāve atsaukusies uz Satversmes tiesas 2003.gada 5.jūnija spriedumu lietā Nr.2003-02-0106, kuras secinājumu daļā 1.punktā norādīts, "ka vārda brīvība pieder pie tā sauktajām pirmās paaudzes cilvēktiesībām un tiek uzskatīta par vienu no vissvarīgākajām cilvēka pamattiesībām. Vārda brīvība vairāk nekā jebkura no cilvēka tiesībām simbolizē pilsoņu un politisko tiesību savstarpējo atkarību – vārda brīvība pieder gan pie pilsoņu, gan politiskajām tiesībām". Tādējādi Satversmes 100.pantā lietotais termins "vārda brīvība" ietverot arī jēdzienu "preses brīvība". Pēc aizstāves ieskata, Ilzes L. politiskā motivācija intervijā ar I.L. bijusi pievērst sabiedrības uzmanību kritiskajai situācijai, kāda izveidojusies Latvijā un īpaši Rīgā iedzīvotāju nacionālā sastāva ziņā, ka latviešu īpatsvars esot sarucis līdz katastrofāli zemam līmenim.

Aizstāve rakstveida iebildumos un paskaidrojumos vērsusi uzmanību uz to, ka I.Biksenieces un A.Kuča eksperta atzinums kā pierādījums iesniegts pretēji Kriminālprocesa likuma 121., 130., 132., 138. un 188.panta prasībām un to nevarot atzīt par nepastrīdamu kriminālprocesuālu dokumentu. LR Drošības policijas sevišķi svarīgo lietu inspektors A.Višņevskis esot pieņēmis lēmumu par ekspertīzes nozīmēšanu vēl pirms kriminālliietas ierosināšanas, tādējādi būtiski pārkāpjot aizdomās turētās un apsūdzētās Ilzes L. Latvijas kriminālprocesa kodeksa 50.panta trešajā daļā, 58.pantā, 62.panta otrajā daļā, 95.pantā, 186., 188., 189., 190.pantā, 196.panta pirmajā daļā un Kriminālprocesa likuma 66.panta pirmajā daļā, 11.pantā un 70., 82., 86.pantā noteiktās tiesības. Nepamatoti ticis noraidīts Rīgas tiesu apgabala prokurorei I.Garančai iesniegtais lūgums nozīmēt komplekso lingvistisko, starptautisko tiesību un psiholoģisko ekspertīzi līdz lietas nosūtīšanai uz tiesu, kurš ticis iesniegts pieļauto trūkumu novēršanai ekspertīzes veikšanā iepriekšējā izmeklēšanā.

Apsūdzētās Ilzes L. aizstāve norādījusi, ka nepamatots esot prokurora A.Mickeviča kasācijas protestā norādītais, ka ekspertīzes lietā veiktas nepamatoti un tās neesot vērtējamas kā pierādījumi Kriminālprocesa likuma 132.panta izpratnē.

Pieaicinātie eksperti cilvēktiesību aizsardzības jomā I.Bikseniece un A.Kučs neesot devuši atbildi uz būtiskākajiem inspektora A.Višņevska uzdotajiem jautājumiem.

Tiesas pieņemtie lēmumi par ekspertīžu nozīmēšanu un ekspertu atzinumi, kā uzsvērusi aizstāve, esot pamatoti un tiesiski, jo tie atbilstot Kriminālprocesa likuma 124.panta piektajai daļai, 8.pantam, 132.pantam, 194.pantam, 199.pantam, 200.pantam, 320.pantam, 455.pantam un 563.panta pirmās daļas 1.punkta prasībām.

Nepamatots esot prokurora apgalvojums kasācijas protestā, ka ekspertu nevarot pratināt kā liecinieku. Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 132.panta otro daļu "eksperta sniegtie paskaidrojumi par atzinumu ir liecība". Tādējādi apelācijas instances tiesa, pamatojoties uz Kriminālprocesa kodeksa 156.panta pirmo un otro daļu, nopratinot ekspertu Dz.Zaļūksni kā liecinieku par apstākļiem, kas norādīti viņas atzinumā, neko nelikumīgu neesot izdarījusi, lai nevarētu kā pierādījumu vērtēt viņa lietā doto atzinumu.

Tādējādi aizstāve uzskatījusi, ka krimināllietā veiktās ekspertīzes – Valsts valodas aģentūras 2007.gada 24.janvāra ekspertīzes atzinums, 2007.gada 17.aprīļa eksperta Dz.Zaļūkšņa atzinums, eksperta J.Kušķa 2007.gada 12.maija lingvistiskās ekspertīzes atzinums, eksperta A.Fogeļa 2007.gada 18.maija atzinums esot motivēti un pamatoti atbilstoši Latvijas Republikas Satversmei, Latvijas Republikas likumiem, Latvijai saistošajiem starptautiskajiem aktiem, judikatūrai.

Tas apstāklis, ka veiktās kompleksās ekspertīzes atzinumi neesot apvienoti vienotā slēdzienā, neesot uzskatāms par būtisku pārkāpumu, kas varētu ietekmēt likumīgu nolēmumu. Katrs eksperts varot sniegt savu atzinumu arī atsevišķi.

Apelācijas instances tiesa pamatoti nonākusi pie atzinuma, ka pirmās instances tiesa, pieņemot 2006.gada 22.septembrī lēmumu par kompleksās ekspertīzes noteikšanu un 2007.gada 19.februārī pieņemot lēmumu par papildu ekspertīzes nozīmēšanu, neesot pārkāpusi kriminālprocesa pamatprincipus.

Tādējādi apelācijas instances tiesas nolēmums esot tiesisks un pamatots.

Aivars G. un I.Muzikantes aizstāvis D.Šmitiņš paskaidrojumos un iebildumos pret kasācijas protestu lūdzis apelācijas instances tiesas lēmumu atstāt negrozītu, bet kasācijas protestu noraidīt.

Apsūdzēto Aivara G. un Līgas M. aizstāvis D.Šmitiņš paskaidrojumos un iebildumos pret kasācijas protestu uzsvēris, ka prokurora norādītais kasācijas protestā par to, ka pirmās instances tiesa esot taisījusi attaisnojošu spriedumu, pamatojot to ar eksperta atzinumu, kas neesot iegūts Kriminālprocesa likumā noteiktā kārtībā, uzskatāms par nepamatotu. Kā redzams no 2006.gada 22.septembra tiesas sēdes protokola, izlemjot aizstāvības pieteikumu par ekspertīzes noteikšanu,

prokurore esot piekritusi šādas ekspertīzes noteikšanai un ekspertu izvēlei. Neesot pamata atzīt kādu no ekspertu atzinumiem saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 130.pantu par nepieļaujamu. Bez tam prokurors neesot norādījis uz būtiskām nepilnībām apstrīdēto ekspertīžu saturā, bet norādījis tikai uz formālām nepilnībām, kas neietekmējot ekspertu atzinumu saturu.

Pēc aizstāvja ieskata, nepamatots esot prokurora apgalvojums kasācijas protestā, ka ekspertu Dz.Zaļūkšņa un A.Fogeļa atzinumi neatbilstot Kriminālprocesa likuma 203.panta prasībām. Šādam apgalvojumam nevarot piekrist, jo 2007.gada 1.jūlija "Tiesu ekspertu likums", kas attiecībā pret Kriminālprocesa likumu uzskatāms par speciālo tiesību normu, neparedzot noteiktu ekspertīžu noformēšanas formu un noteikumus.

Nevarot piekrist arī prokurora apgalvojumam, ka tiesa kļūdaini piemērojusi Kriminālprocesa normas un pratinājusi ekspertu Dz.Zaļūksni kā liecinieku, lai gan tiesai saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 156.pantu Dz.Zaļūksnis bijis jāpratina kā eksperts. No Kriminālprocesa likuma 132.panta satura izrietot, ka eksperta sniegtie paskaidrojumi par atzinumu ir eksperta liecība.

Attiecībā par to, ka neticis sniegts kopīgs ekspertu atzinums, aizstāvis D.Šmitiņš norādījis, ka abu instanču tiesas esot vērtējušas šo faktu un pamatoti atzinušas, ka apstāklis, ka lietā nav iesniegts vienots visu ekspertu atzinums, neesot uzskatāms par būtisku Kriminālprocesa likuma 199.panta pārkāpumu.

Aizstāvis D.Šmitiņš rakstveida iebildumos un paskaidrojumos uzsvēris, ka apelācijas instances tiesa pareizi konstatējusi, ka apsūdzēto Līgas M. un Aivara G. rīcībā neesot Kriminālliikuma 78.pantā paredzētā noziedzīgā nodarījuma sastāva, jo nedz Līgai M., nedz Aivaram G. nekad neesot bijusi vēlme vai nodoms kurināt nacionālo naidu.

Apsūdzētie Aivars G., Līga M. un Ilze L. rakstveida iebildumos un paskaidrojumos lūguši apelācijas instances tiesas lēmumu atstāt negrozītu, bet prokurora A.Mickeviča kasācijas protestu noraidīt.

Apsūdzētie Aivars G., Līga M. un Ilze L. kopīgi iesniegtajos rakstveida iebildumos abu instanču tiesu nolēmumus atzinuši par pamatotiem. Pirmās instances tiesas spriedums esot uzskatāms par tiesisku un pamatotu Kriminālprocesa likuma 512.panta izpratnē. Apelācijas instances tiesas lēmums esot labi argumentēts un pamatots. Apelācijas instances tiesa esot pareizi atzinusi, ka pirmās instances tiesa ir ievērojusi Kriminālprocesa likuma 129. un 130.pantā noteikto pierādījumu attiecināmību un pieļaujamību konkrētajā kriminālprocesā. Tiesas noteikto ekspertu atzinumi pieņemti uz likumīga tiesas lēmuma pamata.

Izskatījis krimināllietas materiālus, apsvēris prokurora A.Mickeviča kasācijas protesta motīvus, ievērojot apsūdzēto Līgas M., Ilzes L. un

Aivara G., kā arī viņu aizstāvju iebildumu saturu pret kasācijas protestu, izskatot lietu rakstveida procesā Kriminālprocesa likuma 585.panta kārtībā, Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments uzskata, ka apelācijas instances tiesas lēmums, ar kuru atstāts negrozīts Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2007.gada 28.maija spriedums, atstājams negrozīts, bet prokurora kasācijas protests noraidāms šādu apsvērumu dēļ.

Senāta Krimināllietu departaments atzīmē, ka saskaņā ar Krimināllikuma 1.pantu pie kriminālatbildības saucama un sodāma tikai tāda persona, kura ir vainīga noziedzīga nodarījuma izdarīšanā, tas ir, kura ar nodomu (tīši) vai aiz neuzmanības izdarījusi Krimināllikumā paredzētu nodarījumu, kam ir visas noziedzīgā nodarījuma sastāva pazīmes.

Atbilstoši Krimināllikuma 9.pantam noziedzīgais nodarījums atzīstams par izdarītu ar nodomu (tīši), ja persona, kas to izdarījusi, ir paredzējusi nodarījuma sekas un vēlējusies tās (tiešs nodoms) vai, kaut arī šīs sekas nav vēlējusies, tomēr apzināti pieļāvusi šo seku iestāšanos (netiešs nodoms).

Senāta Krimināllietu departaments atzīst, ka Krimināllikuma 78.pantā paredzēto nodarījumu no subjektīvās puses var izdarīt tikai ar tiešu nodomu – persona veic darbības, kas apzināti vērstas uz nacionālā naida un nesaticības izraisīšanu, pie tam šī persona paredz nodarījuma sekas un vēlas tās.

Konkrētajā lietā gan pirmās instances tiesa, gan apelācijas instances tiesa viennozīmīgi secinājušas, ka apsūdzēto Aivara G., Ilzes L. un Līgas M. nodoms nav bijis vērsts uz apzinātu nacionālā naida un nesaticības izraisīšanu.

Pārbaudot un novērtējot pierādījumus lietā (apsūdzēto paskaidrojumus, ekspertīžu atzinumus, liecinieku liecības, citus pierādījumus), pirmās instances tiesa secinājusi, ka apsūdzētie Aivars G., Ilze L. un Līga M. apsūdzībā pēc Krimināllikuma 78.panta pirmās daļas attaisnojami, jo viņu darbībās nav konstatēts norādītajā pantā paredzētā noziedzīgā nodarījuma sastāvs tā subjektīvās puses trūkuma dēļ.

Senāta Krimināllietu departaments konstatē, ka pirmās instances tiesa atbilstoši Kriminālprocesa likuma 525.pantam sprieduma motīvu daļā norādījusi apsūdzēto attaisnošanas pamatu un pierādījumus, kas to apstiprina, kā arī norādījusi motīvus, kāpēc tiesa noraidījusi pierādījumus, ar kuriem pamatota apsūdzība.

Kā redzams no pirmās instances tiesas sprieduma satura, tā attaisnojošo spriedumu pamatojusi ar ekspertu A.Fogeļa, Dz.Zaļūkšņa, J.Kušķa un Valsts valodas centra ekspertu atzinumiem, kuri viennozīmīgi atzinuši, ka laikraksta “DDD” rakstos nesaskata nacionālā naida un nesaticības izraisīšanu.

Pirmās instances tiesa atzinusi, ka ekspertu atzinumi saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 130.pantu ir pieļaujami pierādījumi.

Savukārt apelācijas instances tiesa, nolemjot pirmās instances tiesas spriedumu atstāt bez grozījumiem, lēmumā norādījusi, ka tā, ievērojot Kriminālprocesa likuma 564.panta sesto daļu, neatkārto pirmās instances tiesas spriedumā minētos pierādījumus un secinājumus.

Senāta Krimināllietu departaments atrod, ka prokurors kasācijas protestā atkārtojis apelācijas protesta motīvus daļā par pirmās instances tiesas nozīmēto ekspertīžu ekspertu atzinumu kā pierādījumu nepieļaujamību konkrētajā kriminālprocesā. Prokurors kasācijas protestā tāpat kā apelācijas protestā norādījis uz Kriminālprocesa likuma 197., 199., 202., 203.panta pārkāpumiem.

Senāta Krimināllietu departaments atrod, ka apelācijas instances tiesa minētos prokurora apelācijas protesta motīvus ir apsvērusi un motivējusi nolēmumā.

Senāta Krimināllietu departaments atrod, ka apelācijas instances tiesas vērtējums par pirmās instances tiesas noteikto ekspertīžu ekspertu atzinumu attiecināmību un pieļaujamību veikts atbilstoši Kriminālprocesa likuma normām. Apelācijas instances tiesa nav konstatējusi būtiskus Kriminālprocesa likuma pārkāpumus, nozīmējot ekspertīzes un tās veicot.

Prokurora pieteiktais lūgums par papildu kompleksās ekspertīzes noteikšanu apelācijas instances tiesas sēdē izlemts atbilstoši Kriminālprocesa likuma 496.panta nosacījumiem. Par prokurora lūguma noraidīšanas iemesliem norādīts apelācijas instances tiesas lēmuma motīvu daļā.

Izskatot lietu, zemākstāvošās tiesu instances ievērojušas arī Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas 10.panta 1. un 2.punktā norādīto un Eiropas Cilvēktiesību tiesā iztiesātās judikatūras lietas.

Senāta Krimināllietu departaments atzīst, ka apelācijas instances tiesas lēmums atbilst Kriminālprocesa likuma 511., 512.panta prasībām.

Pamatojoties uz teikto, vadoties pēc Kriminālprocesa likuma 585., 587.panta, Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments

n o l ē m a

Augstākās tiesas Krimināllietu tiesu palātas 2008.gada 28.februāra lēmumu atstāt negrozītu, bet prokurora kasācijas protestu noraidīt.

Lēmums nav pārsūdzams.

Krimināllikuma 319.pantā paredzētā noziedzīgā nodarījuma subjekts

Krimināllikuma 319.panta pirmās daļas dispozīcija ietver norādi, ka pie kriminālatbildības saucams speciālais subjekts – valsts amatpersona, kura tīši vai aiz nolaidības neizdara darbības, kuras tai pēc likuma vai uzlikta pienākuma jāizdara, lai novērstu kaitējumu valsts varai vai pārvaldības kārtībai, vai ar likumu aizsargātām tiesībām un interesēm, ja ar to valsts varai, pārvaldības kārtībai vai ar likumu aizsargātām personas tiesībām un interesēm radīts būtisks kaitējums (Krimināllikums 319.pants).

Rīgā, 2008.gada 22.jūlijā Lieta Nr.SKK-417/08

L Ē M U M S

Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments šādā sastāvā:

senators referents V.Vietnieks,
senatore V.Eilande,
senators P.Dzalbe,

izskatot lietu rakstveida procesā sakarā ar Ģenerālprokuratūras Kriminālties iskā departamenta Sevišķi svarīgu lietu izmeklēšanas nodaļas prokurora A.Miglāna kasācijas protestu par Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2008.gada 8.maija lēmumu,

k o n s t a t ē j a

Pirmstiesas izmeklēšanas laikā Ilonai S., (..), bija celta apsūdzība par to, ka viņa, būdama valsts amatpersona, aiz nolaidības nav izdarījusi darbības, kuras viņai pēc likuma un uzliktā uzdevuma bijis jāizdara, lai novērstu kaitējumu valsts pārvaldības kārtībai, tādēļ valsts pārvaldības kārtībai radījusi būtisku kaitējumu un smagas sekas.

Saskaņā ar apsūdzību minēto noziedzīgo nodarījumu apsūdzētā Ilona S. izdarījusi šādos apstākļos.

Ilona S., būdama valsts amatpersona, no 1995.gada 2.oktobra ieņemot Rīgas domes Juridiskās pārvaldes Tiesiskās uzraudzības nodaļas galvenās juristes amatu, pamatojoties uz Rīgas domes priekšsēdētāja 2004.gada 2.marta izdoto pilnvaru Nr.1.28/RD – 04 -74 (turpmāk tekstā pilnvara), rīkojusies ar pašvaldībai piederošu mantu – ēku īpašumu – Rīgā, Citadeles ielā 7, tādējādi būdama valsts amatpersona, jo pilnvara Ilonai S. devusi tiesības būt par Rīgas domes pārstāvi Rīgas apgabaltiesā civillietas Nr. C-1991-04/13 izskatīšanā Latvijas pareizticīgās baznīcas Sinodes prasībā pret Rīgas domi par īpašuma tiesību atzīšanu un valdījuma piešķiršanu ar visām tiesībām, kādas likumā noteiktas atbildētāja pārstāvim, pilnīgi vai daļēji atzīt

prasību, celt iebildumus pret prasību vai celt pretprasību, pārsūdzēt tiesas nolēmumu apelācijas kārtībā, un viņa šīs tiesības – rīkoties ar mantu – arī izmantojusi.

Rīgas domes priekšsēdētājs G.Bojārs, 2004.gada 26.februārī, saņemot no Rīgas apgabaltiesas paziņojumu par to, ka Rīgas apgabaltiesā ierosināta civillieta Nr. C-1991/13 Latvijas pareizticīgās baznīcas Sinodes prasībā par īpašuma tiesību atzīšanu uz namīpašumu un valdījuma piešķiršanu, kurā Rīgas dome ir atbildētāja, devis uzdevumu Rīgas domes Juridiskās pārvaldes direktoram J.Liepiņam šajā lietā Rīgas apgabaltiesā līdz 2004.gada 22.martam iesniegt paskaidrojumus saskaņā ar Civilprocesa likuma 148.pantu, kā tas bijis norādīts no tiesas saņemtajā paziņojumā.

Rīgas domes Juridiskās pārvaldes direktors J.Liepiņš un Tiesiskās uzraudzības nodaļas vadītāja S.Cilvēciņa, lai novērstu kaitējumu valsts pārvaldības kārtībai un atbildētāja – Rīgas domes – tiesībām un interesēm, Ilonai S. kā nodaļas galvenajai juristei saskaņā ar viņas darba aprakstā minētajiem pienākumiem devuši uzdevumu – pārstāvēt Rīgas domes intereses strīda risināšanā starp Rīgas domi un Latvijas pareizticīgās baznīcas Sinodi par īpašuma tiesību atzīšanu uz nekustamo īpašumu, pašvaldībai piederošo mantu – ēku īpašumu – Rīgā, Citadeles ielā 7, kas nozīmējis šīs lietas apstākļu un dokumentu juridisku analīzi un nepieciešamo darbību veikšanu no Rīgas domes puses. Lai šo uzdevumu izpildītu, nodaļas vadītāja S.Cilvēciņa un pārvaldes direktors J.Liepiņš 2004.gada 27.februārī uzlikuši savu vīzu uz Ilonas S. sagatavotās pilnvaras, bet Rīgas domes priekšsēdētājs šo pilnvaru ar savu parakstu apstiprinājis un Ilonu S. pilnvarojis pārstāvēt Rīgas domes intereses šajā lietā.

Ilona S. aiz nolaidības, pieļaujot noziedzīgu nevērību, neņemot vērā pārstāvētās pašvaldības tiesības un intereses, nevērīgi un nepilnīgi pildot savus amatpersonas pienākumus, laika posmā no 2004.gada 22.marta līdz 2004.gada 18.jūnijam nav izmantojusi visas atbildētāja pārstāvja puses tiesības, kuras noteiktas Civilprocesa likuma 74.panta otrajā daļā, un Rīgas apgabaltiesai nav iesniegusi rakstveida paskaidrojumus un rakstveida pierādījumus, konkrēti – izziņu no Latvijas Valsts vēstures arhīva par nekustamā īpašuma Rīgā, Citadeles ielā 7 piederību uz 1940.gada 21.jūliju un līdz tam. Bez tam viņa nav ievērojusi Rīgas domes 2003.gada 2.aprīļa rīkojuma Nr.245-r "Par informācijas par tiesu lietām, kurās aizskartas īpašuma tiesības, apmaiņu Rīgas domes institūcijās" 1.2.punktu, kurš viņai uzlicis par pienākumu pirms tiesas sēdes vērsties Rīgas domes Īpašuma departamenta īpašuma pārvaldē, lai noskaidrotu un precizētu informāciju par attiecīgo īpašumu. Viņa nav pieprasījusi un nav ieguvusi dokumentus, kas apliecinātu pašvaldības īpašumtiesības uz konkrēto īpašumu, un nav iesniegusi tos tiesā.

Tāpat Ilona S., piedaloties Rīgas apgabaltiesas Civillietu kolēģijas civillietas Nr. C-1991-04/13 izskatīšanā 2004.gada 2.marta tiesas sēdē, izsakot iebildumus pret Latvijas pareizticīgās baznīcas Sinodes 2003.gada 18.decembra prasību, nav iesniegusi rakstveida pierādījumus, kuri viņai, kā to paredz Civilprocesa likuma 93.panta pirmā daļa, bija jāiesniedz, lai pierādītu savu iebildumu pamatotību. Pēc tam Ilona S. 2004.gada 29.aprīļa tiesas sēdē, neveicot lietas apstākļu un Latvijas pareizticīgās baznīcas Sinodes iesniegto dokumentu pilnīgu juridisku analīzi, nepiegriezdama pienācīgu vērību šiem dokumentiem, atzinusi par pamatotu Latvijas pareizticīgās baznīcas Sinodes 2003.gada 18.decembra prasību, no kā izrietējušas tiesiskas sekas, jo saskaņā ar Civilprocesa likuma 96.panta 5.punktu Latvijas pareizticīgās baznīcas Sinodei neesot bijuši jāpierāda fakti – īpašuma tiesības uz nekustamo īpašumu Rīgā, Citadeles ielā 7, kurus viņa kā atbildētāja pārstāve nav apstrīdējusi.

Pēc tam, kad Ilona S. piedalījusies tiesas sēdē, kurā uzzinājusi un saņēmusi saīsināto Rīgas apgabaltiesas Civillietu kolēģijas 2004.gada 13.maija spriedumu lietā C-1991-04/13 Nr. C 04343003 un vēlāk arī pilnu sprieduma tekstu, kurš bijis nelabvēlīgs Rīgas domei, jo ar šo spriedumu Latvijas pareizticīgai baznīcai ticis piešķirts valdījums pār īpašumu Citadeles ielā 7, Rīgā, kadastra Nr.0100-510-0019, uzliekot par pienākumu Rīgas domei atbrīvot telpas ēkā lit.4a, ar piebūvēm lit.4b, lit.4c, Rīgā, Citadeles ielā 7, viņa nav izmantojusi savas tiesības, kuras viņai bija noteiktas 2004.gada 2.marta pilnvarā un Civilprocesa likuma 74.panta otrajā daļā, un šo tiesas spriedumu nav pārsūdzējusi, proti, nav sagatavojusi un iesniegusi tiesā apelācijas sūdzību par šo tiesas spriedumu, kā rezultātā tiesas spriedums 2004.gada 18.jūnijā stājies likumīgā spēkā.

Bez tam Ilona S., pārkāpjot Rīgas domes 2003.gada 2.aprīļa rīkojuma Nr.245-r "Par informācijas par tiesu lietām, kurās aizskartas īpašuma tiesības, apmaiņu Rīgas domes institūcijās" 2.punktu, laika posmā no 2004.gada 18. jūnija līdz 2004.gada 28.jūnijam nav nosūtījusi saņemto tiesas sprieduma kopiju Rīgas domes īpašuma departamentam, kā arī nav nodevusi to laika posmā no 2004.gada 18.jūnija līdz 2004.gada 11.jūlijam Juridiskās pārvaldes sekretariātā, kā tas bijis noteikts 2002.gada 9.decembra Rīgas domes Juridiskās pārvaldes rīkojuma Nr.3 "Kārtība, kādā Juridiskajā pārvaldē sakārtojami un saglabājami lietās tiesvedības lietu materiāli un tiem pievienojamie dokumenti" 4.punktā, tādējādi šo spriedumu nereģistrēja Rīgas domes lietvedības informācijas sistēmā (RDLIS), kā rezultātā Rīgas domes amatpersonas un pilnvaras devējs – Rīgas domes priekšsēdētājs – nav ticis informēts par šīs lietas tiesvedības gaitu un Rīgas domes priekšsēdētājam nav bijis iespējams par šo nelabvēlīgo tiesas spriedumu sagatavot un iesniegt apelācijas sūdzību, proti, izmantot savas tiesības,

kuras viņam paredzētas likuma "Par pašvaldībām" 62.panta 3. un 4.punktā, tādā veidā nodarot būtisku kaitējumu pārvaldības kārtībai.

Ar šo Ilonas S. kā valsts amatpersonas bezdarbību, rīkojoties ar Rīgas domei piederošo mantu, un uzliktā uzdevuma nevērīgas un neapzinīgas pildīšanas rezultātā, ticis radīts būtisks kaitējums valsts pārvaldības kārtībai, konkrēti – Rīgas pilsētas pašvaldībai, kas saskaņā ar likumu "Par pašvaldībām" 2.pantu ir valsts vietējā pārvalde, nodarot smagas sekas, proti:

- Rīgas domes amatpersonas nav laikus saņēmušas pilnīgu un objektīvu informāciju par to, ka Rīgas domei ar Rīgas apgabaltiesas 2004.gada 13.maija tiesas spriedumu zudušas īpašumtiesības uz ēku īpašumu – Rīga, Citadeles ielā 7, kā rezultātā tiesas spriedums stājies spēkā, līdz ar ko Rīgas domei bijusi liegta iespēja laikus iesniegt tiesā apelācijas sūdzību;
- aizskartas atbildētāja Rīgas domes tiesības rīkoties ar nekustamo īpašumu Rīgā, Citadeles ielā 7, jo Rīgas dome zaudējusi valdījuma tiesības uz šo nekustamo īpašumu;
- Rīgas domei nodarīti mantiski zaudējumi lielā apmērā, jo Rīgas dome zaudējusi īpašumtiesības uz ēku īpašumu – Rīgā, Citadeles ielā 7, kura vērtība pēc pēdējās tehniskās inventarizācijas bija LVL 192119,00;
- ņemot vērā to, ka likuma "Par pašvaldībām" 77.pants nosaka, ka pašvaldības īpašums izmantojams attiecīgās administratīvās teritorijas iedzīvotāju vajadzību apmierināšanai, un pašvaldība šo ēku bija paredzējusi kora "AVE SOL" koncertiem, tikusi traucēta normāla kora "AVE SOL" darbība, un Latvijas sabiedrība zaudējusi svarīgu kultūras centru.

Minētais Ilonas S. nodarījums pirmstiesas izmeklēšanā ticis kvalificēts pēc Krimināllikuma 319.panta otrās daļas.

Ar Rīgas pilsētas Centra rajona tiesas 2007.gada 21.jūnija spriedumu apsūdzētā Ilona S. tikusi atzīta par nevainīgu viņai celtajā apsūdzībā pēc Krimināllikuma 319.panta otrās daļas un pēc šī panta attaisnota.

Pirmās instances tiesa, pārbaudot un novērtējot pierādījumus lietā, secinājusi, ka Ilona S. kā pašvaldības juriste, kura, pildot savus darba pienākumus uz procesuālā dokumenta – pilnvaras pamata, pārstāvēja Rīgas domes intereses tiesā, un kurai nebija nekādu pilnvaru jebkādā veidā rīkoties ar pašvaldības mantu un finanšu līdzekļiem, nav uzskatāma par valsts amatpersonu Krimināllikuma 316.panta un likuma "Par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonu darbībā" izpratnē un viņu nevarēja saukt pie kriminālatbildības par Krimināllikuma 319.panta otrā daļā paredzēto noziedzīgo nodarījumu, kura speciālais subjekts ir valsts amatpersona.

Par pirmās instances tiesas spriedumu apelācijas protestu bija iesniedzis Ģenerālprokuratūras Krimināltiesiskā departamenta Sevišķi svarīgu lietu izmeklēšanas nodaļas prokurors A.Miglāns, kurā viņš bija lūdzis atcelt tiesas spriedumu, atzīt Ilonu S. par vainīgu Krimināllikuma 319.panta otrajā daļā paredzētā noziedzīgā nodarījuma izdarīšanā. Prokurora protestā bija norādīts, ka pirmās instances tiesa sašaurināti tulkojusi valsts amatpersonas jēdzienu.

Ar Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2008.gada 8.maija lēmumu Rīgas pilsētas Centra rajona tiesas 2007.gada 21.jūnija spriedums atstāts bez grozījumiem.

Par apelācijas instances tiesas nolēmumu Ģenerālprokuratūras Krimināltiesiskā departamenta Sevišķi svarīgu lietu izmeklēšanas nodaļas prokurors A.Miglāns iesniedzis kasācijas protestu, kurā lūdzis atcelt apelācijas instances tiesas nolēmumu, bet lietu nodot jaunai izskatīšanai apelācijas kārtībā tai pašai tiesai citā tiesas sastāvā.

Atkārtojot apelācijas protesta motīvus, prokurors kasācijas protestā norādījis, ka apelācijas instances tiesa nepamatoti atstājusi pirmās instances tiesas spriedumu bez grozījumiem. Pēc prokurora ieskata, Ilona S. saskaņā ar Krimināllikuma 316.panta pirmo daļu un likuma "Par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonu darbībā" 4.panta trešo daļu pildījusi amata pienākumus ārpus pašvaldības institūcijas, kurai bijušas deleģētas tiesības rīkoties ar pašvaldībai piederošo nekustamo īpašumu uz pilnvaras pamata, un Ilona S. reāli rīkojusies ar pašvaldībai piederošo mantu – ēku īpašumu Rīgā, Citadeles ielā Nr. 7, atzīstot Latvijas pareizticīgās baznīcas Sinodes prasību. Bez tam Ilona S., rīkojoties nolaidīgi, par civillietas iznākumu nav ziņojusi pilnvaras devējam.

Bez tam, kā norādīts prokurora kasācijas protestā, apelācijas instances tiesa 2008.gada 3.marta tiesas sēdē nepamatoti atteikusi pieņemt prokurora iesniegtos apsūdzības grozījumus Ilonas S. lietā. Tādā veidā apelācijas instances tiesa nav ievērojusi valsts apsūdzētāja pilnvaras atbilstoši Kriminālprocesa likuma 43., 461.pantam, kā arī pārkāpusi apsūdzētās tiesības uz aizstāvību, kas paredzētas Kriminālprocesa likuma 20.pantā.

Apsūdzētās Ilonas S. aizstāve zvērināta advokāte Z.Bičkoviča iesniegusi iebildumus par prokurora kasācijas protestu.

Iebildumos lūgts apelācijas instances tiesas nolēmumu atstāt bez grozījumiem, bet prokurora kasācijas protestu noraidīt.

Ilonas S. aizstāve iebildumos par prokurora protestu sīki analizējusi materiālo tiesību normas, norādot, ka apelācijas instances tiesa tās pareizi iztulkojusi un pamatoti piemērojusi konkrētajā kriminālprocesā.

Iebildumos norādīts, ka Ilonas S. dienesta pienākumi pašvaldībā nav devuši viņai tiesības un nav uzlikuši pienākumu rīkoties ar pašvaldības mantu. Pašvaldība neesot deleģējusi Ilonai S. tiesības

rīkoties ar pašvaldības mantu normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā. Pilnvara pārstāvībai tiesā civilprocesā neesot uzskatāma par deleģēšanu rīcībai ar pašvaldības mantu.

Iebildumos uzsvērts, ka atbilstoši Civillikuma 2289.pantam ar pilnvarojuma līgumu viena puse (pilnvarnieks, uzdevuma ņēmējs) uzņemas izpildīt otrai pusei (pilnvaras devējam, pilnvarotājam, uzdevuma devējam) zināmu uzdevumu, bet pilnvaras devējs apņemas pilnvarnieka rīcību atzīt par sev saistošu.

No pašvaldības pilnvaras satura konkrētajā lietā esot redzams, ka Rīgas dome pilnvarojusi Ilonu S. pārstāvēt atbildētāju civilprocesā, nevis rīkoties ar tās mantu.

Protestā minētais, ka pilnvara pārstāvībai civilprocesā dodot tiesības rīkoties ar pašvaldības mantu, esot pretrunā Civilprocesa likuma 86.panta saturam, kā arī Civilprocesa likuma 74.panta otrajai un ceturtajai daļai.

Prasības atzīšanu civilprocesā nevarot traktēt kā rīcību ar nekustamo mantu.

Iebildumos norādīts, ka apelācijas instances tiesa neesot pārkāpusi arī Kriminālprocesa likuma normas 575.panta izpratnē.

Arī attaisnotā Ilona S. iesniegusi rakstveida iebildumus par prokurora kasācijas protestu. Prokurors kasācijas protestā esot nepareizi tulkojis Civilprocesa likumu un Krimināllikumu. Ilona S. lūgusi apelācijas instances tiesas lēmumu atstāt negrozītu, bet prokurora kasācijas protestu noraidīt.

Izskatījis krimināllietas materiālus, apsvēris prokurora kasācijas protesta motīvus, ievērojot apsūdzētās Ilonas S. un viņas aizstāves zvērinātas advokātes Zentas Bičkovičas iebildumos norādīto, Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments uzskata, ka Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2008.gada 8.maija lēmums atstājams bez grozījumiem, bet prokurora kasācijas protests noraidāms.

Senāta Krimināllietu departaments atzīst par pamatotiem un likumam atbilstošiem pirmās un apelācijas instances tiesas secinājumus, ka Ilonas S. darbībās nav noziedzīga nodarījuma sastāva, kurš paredzēts Krimināllikuma 319.panta otrajā daļā sakarā ar to, ka viņa nav šī noziedzīgā nodarījuma subjekts.

Senāta Krimināllietu departaments atzīmē, ka Krimināllikuma 319.panta pirmās daļas dispozīcija ietver norādi, ka pie kriminālatbildības par minēto noziegumu izdarīšanu saucams speciālais subjekts – valsts amatpersona, kura tīši vai aiz nolaidības neizdara darbības, kuras tai pēc likuma vai uzlikta pienākuma jāizdara, lai novērstu kaitējumu valsts varai vai pārvaldības kārtībai vai ar likumu aizsargātām personas tiesībām un interesēm, ja ar to valsts varai, pārvaldības kārtībai vai ar likumu aizsargātām personas tiesībām un interesēm radīts būtisks kaitējums.

No Ilonai S. celtās apsūdzības redzams, ka viņa apsūdzēta par valsts amatpersonas bezdarbību, jo, rīkojoties ar Rīgas domei piederošo mantu un uzliktā uzdevuma nevērīgas un neapzinīgas pildīšanas rezultātā, radījusi būtisku kaitējumu valsts pārvaldības kārtībai, nodarot Rīgas pilsētas pašvaldībai smagas sekas.

Attaisnojot Ilonu S. norādītajā apsūdzībā, pirmās un apelācijas instances tiesa pareizi iztulkojusi Kriminālliikuma 316.panta pirmajā daļā definēto valsts amatpersonas jēdzienu, kur norādīts, ka par valsts amatpersonām uzskatāmi valsts varas pārstāvji, kā arī ikviena persona, kura pastāvīgi vai uz laiku pilda valsts vai pašvaldības dienesta pienākumus un kurai ir tiesības pieņemt lēmumus, kas saistoši citām personām, vai kurai ir tiesības veikt uzraudzības, kontroles, izziņas vai sodīšanas funkcijas vai rīkoties ar valsts vai pašvaldības mantu vai finanšu līdzekļiem.

Bez tam zemākstāvošās tiesu instances pareizi tulkojušas 2002.gada 25.aprīļa likuma "Par interešu konflikta novēršanu amatpersonu darbībā", secinot, ka arī šī likuma izpratnē Ilona S. nav atzīstama par valsts amatpersonu.

No lietas materiāliem un abu instanču tiesu nolēmumiem nepārprotami izriet, ka Ilona S. kā pašvaldības juriste pārstāvējusi Rīgas domi tiesā civilprocesā uz pilnvaras pamata ar tiesībām, kādas piešķirtas atbildētājam.

Esot šādiem apstākļiem, nekādā ziņā nevar uzskatīt, ka procesuālās tiesības izmantošana – prasības atzīšana mantiska rakstura lietā – dotu iespēju pilnvarniekam rīkoties ar pašvaldības mantu.

Apelācijas instances tiesa lēmumā ļoti sīki, atsaucoties uz likumu normām, ir pamatojusi, kādu iemeslu dēļ Ilona S. nav uzskatāma par valsts amatpersonu.

Senāta Kriminālliietu departaments akceptē apelācijas instances tiesas secinājumus.

Bez tam Senāta Kriminālliietu departaments neatrod, ka apelācijas instances tiesa būtu pieļāvusi Kriminālprocesa likuma neievērošanu 575.panta trešās daļas izpratnē.

Ievērojot norādīto, prokurora kasācijas protests noraidāms.

Pamatojoties uz teikto, vadoties pēc Kriminālprocesa likuma 585., 587.panta, Augstākās tiesas Senāta Kriminālliietu departaments

n o l ē m a

Rīgas apgabaltiesas Kriminālliietu tiesas kolēģijas 2008.gada 8.maija lēmumu Ilonas S. apsūdzības lietā atstāt bez grozījumiem, bet prokurora kasācijas protestu noraidīt.

Lēmums nav pārsūdzams.

Kriminālliikuma 179.pantā paredzētā noziedzīgā nodarījuma objektīvā puse

Rokasnaudas līguma noslēgšanas gadījumā saņemtā nauda nav uzskatāma par svešu mantu Kriminālliikuma 179.panta izpratnē. Rokasnaudas saņēmēja darbībās nav Kriminālliikuma 179.pantā paredzētā noziedzīgā nodarījuma sastāva, kaut arī konstatēts, ka rokasnauda netika izmantota līgumā paredzēto papildsaistību izpildei (Kriminālliikuma 179.pants).

Rīgā, 2008.gada 29.septembrī Lieta Nr.SKK-445/08

L Ē M U M S

Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Kriminālliietu departaments šādā sastāvā:

senators referents V.Čiževskis,
senators A.Freibergs,
senators P.Gruziņš

izskatīja rakstveida procesā apsūdzētās Nineles P. aizstāves zvērinātas advokātes Ivetas Vietnieces kasācijas sūdzību par Augstākās tiesas Kriminālliietu tiesu palātas 2008.gada 30.aprīļa lēmumu un

k o n s t a t ē j a

Ninele P., (..), ar Rīgas apgabaltiesas Kriminālliietu tiesas kolēģijas 2007.gada 2.jūlija spriedumu atzīta par vainīgu un sodīta pēc Kriminālliikuma 179.panta trešās daļas ar brīvības atņemšanu uz sešiem gadiem, konfiscējot mantu.

Saskaņā ar Kriminālliikuma 55.pantu brīvības atņemšanas sods Ninelei P. noteikts nosacīti, ar pārbaudes laiku uz diviem gadiem.

Cietušās Gaidas R. pieteiktā kaitējuma kompensācija apmierināta, piedzenot no Nineles P. Gaidas R. labā 9810 latus.

Ar pirmās instances tiesas spriedumu Ninele P. notiesāta par svešas mantas prettiesisku iegūšanu lielos apmēros, būdama persona, kurai šī manta uzticēta (piesavināšanās), un proti:

"2004.gada 5.jūlijā, pirmstiesas izmeklēšanā nenoskaidrotā laikā, Rīgā, Palasta ielā 9, Ninele P. (Ninele K.) un Gaida R. noslēdza notariāli apliecinātu rokas naudas līgumu, kur tika noteikts, ka Ninele P. apņemas par pirkuma maksu 36 000 ASV dolāriem pārdot Gaidai R. sev piederošo nekustamo īpašumu, t.i., dzīvokli Rīgā, Rudens ielā (..). Saskaņā ar līguma noteikumiem Ninele P. pieņēma no Gaidas R. rokasnaudu 18000 ASV dolāru apmērā (9810 LVL) kā nodrošinājumu tam, ka viņa līdz 2004.gada 2.augustam apmaksās esošos komunālos parādus, dzēsīs jebkādus apgrūtinājumus, kas var skart minēto nekustamo īpašumu rokasnaudas devējam. Ninele P., mantkārīgu

motīvu vadīta, saņemto naudu – 18 000 ASV dolāru apmērā, ļaunprātīgi izmantojot Gaidas R. uzticību, iztērēja savām vajadzībām, t.i., piesavinājās. Pēc tam, 2004.gada augustā, Ninele P. atteicās pārdot iepriekš minēto dzīvokli Gaidai R. un atteicās arī atgriezt rokasnaudu. Cietušajai Gaidai R. tika nodarīts materiālais zaudējums Ls 9810 apmērā, t.i., lielā apmērā. Ar šādām savām darbībām Ninele P. izdarīja noziedzīgu nodarījumu, kas paredzēts Krimināllikuma 179.panta trešajā daļā."

Izskatījusi lietu apelācijas kārtībā sakarā ar apsūdzētās Nineles P. aizstāves zvērinātas advokātes I.Vietnieces apelācijas sūdzību, Augstākās tiesas Krimināllietu tiesu palāta ar 2008.gada 30.aprīļa lēmumu pirmās instances tiesas spriedumu atstājusi negrozītu.

Par šo lēmumu apsūdzētā aizstāve zvērināta advokāte I.Vietniece iesniegusi kasācijas sūdzību, lūdzot lietu izskatīt mutvārdu procesā, atcelt apelācijas instances tiesas lēmumu un nosūtīt lietu jaunai iztiesāšanai apelācijas instances tiesai jaunā tiesas sastāvā.

Kasācijas sūdzības iesniedzēja uzskata, ka apelācijas instances tiesas lēmums esot nelikumīgs un atceļams, jo esot pieļauti Krimināllikuma 179.panta trešās daļas un Kriminālprocesa likuma 124.panta otrās daļas, 511., 512., 520.panta pirmās daļas pārkāpumi.

Aizstāve norāda, ka, lai personu sauktu pie kriminālatbildības pēc Krimināllikuma 179.panta trešās daļas, esot jākonstatē visas šī noziedzīgā nodarījuma sastāva pazīmes un jāpierāda, ka manta bijusi personai uzticēta vai nodota pārziņā. Uzticētas vai pārziņā esošas mantas valdījums esot tāds personas tiesiskais stāvoklis attiecībā pret mantu, kuram pastāvot, iespējama mantas piesavināšanās vai izšķērdēšana Krimināllikuma 179.panta izpratnē. Aizstāve arī norāda, ka piesavināšanās subjekts esot speciāls – tā ir fiziska un pieskaitāma persona, kas līdz nozieguma izdarīšanas dienai sasniegusi četrpadsmit gadu vecumu, un kurai manta uzticēta vai kuras pārziņā tā atradusies.

Pēc aizstāves domām, kļūdains esot uzskats, ka rokasnaudu apsūdzētā Ninele P. ieguvusi prettiesiski, jo tā tikusi iegūta, pamatojoties uz tiesiski noslēgtu līgumu. Pie tam apsūdzētajai šī rokasnauda neesot bijusi uzticēta vai nodota pārziņā Krimināllikuma 179.panta izpratnē. Tiesa neesot ņēmusi vērā Rokasnaudas līguma būtību civiltiesiskā izpratnē. Aizstāve atsaucas uz Civillikuma 1725.pantu, kurā noteikts, ka ar rokasnaudu jāsaprot tas, ko līgumu noslēdzot viena puses dod otrai ne vien par galīgi noslēgta līguma pierādījumu, bet līdz ar to arī par tā izpildījuma nodrošinājumu. Tātad rokasnaudai piemīt pierādījuma un nodrošinājuma funkcija. Aizstāve atsaucas uz Civillikuma 1730.pantu un norāda, ka par rokasnaudas līguma nepildīšanu tiek paredzēta civiltiesiska atbildība gan rokas naudas ņēmējam, gan devējam.

Kasācijas sūdzības iesniedzēja vērš uzmanību uz to, ka rokasnauda neesot ne vienpusējs uzdevums, ne pilnvarojums noteiktām darbībām ar naudu. Rokasnauda esot abpusējs saistību nodrošinājums.

Kļūdains esot tiesas secinājums, ka 18 000 ASV dolāri tikuši doti konkrētam mērķim – lai izpildītu līguma 1.1.punktā un 1.2.punktā paredzēto līguma priekšmetu, jo, kā esot redzams no Rokasnaudas līguma 2.1.punkta, tad rokasnauda tikusi nodota nevis lai kaut ko izpildītu, apmaksātu vai dzēstu, bet gan kā nodrošinājums, ka rokasnaudas ņēmējs apmaksās parādus, nodzēsīs apgrūtinājumus.

Aizstāve norāda, ka tiesa esot nepamatoti saskatījusi piesavināšanās sastāva pazīmes, vērtējot apsūdzētās tiesisko stāvokli attiecībā pret konkrēto mantu.

Pēc aizstāves domām, lietā nav pierādīta noziedzīga nodarījuma sastāva esamība, un tiesa, taisot notiesājošu spriedumu, pārkāpusi Kriminālprocesa likuma 124.panta otrās daļas un 520.panta pirmās daļas nosacījumus.

Aizstāve uzskata, ka apelācijas instances tiesa nav izpildījusi Kriminālprocesa likuma 511., 512.panta prasības, un šādi Kriminālprocesa likuma pārkāpumi esot atzīstami par būtiskiem, kas noveduši pie nelikumīga nolēmuma.

Sakarā ar iesniegto kasācijas sūdzību Kriminālprocesa likuma 585.panta otrās daļas kārtībā saņemts prokurores I.Kačānes rakstiski izteiktais viedoklis. Prokurore norādījusi, ka paliek pie sava apelācijas instances tiesā izteiktā viedokļa un nepiekrīt kasatores apgalvojumam, ka nodarījumā saskatāms tikai civiltiesisks delikts, jo cietusī savu naudu saskaņā ar rokasnaudas līgumu uzticējusi zināma uzdevuma veikšanai. Neievērojot norunu ar cietušo, apsūdzētā saņemto naudu piesavinājusies, maldinājusi cietušo. Uzskata, ka kasācijas sūdzība ir jānoraida.

Senāta Krimināllietu departaments atzīst, ka lēmumu iespējams pieņemt pēc lietā esošiem materiāliem, tāpēc kasācijas instances tiesā lieta izskatāma rakstveida procesā.

Izskatījis lietas materiālus, izvērtējis kasācijas sūdzības un prokurora viedokļa motīvus, Senāta Krimināllietu departaments atzīst, ka apelācijas instances tiesas lēmums jāatceļ un lieta jānosūta apelācijas instances tiesai jaunai iztiesāšanai. Tiesas lēmums atceļams tāpēc, ka apelācijas instances tiesa piemērojusi nepareizu Krimināllikuma pantu, kvalificējot noziedzīgo nodarījumu, t.i., pieļauts Krimināllikuma pārkāpums Kriminālprocesa likuma 574.panta 2.punkta izpratnē. Krimināllikuma 1.panta pirmajā daļā noteikts, ka pie kriminālatbildības saucama un sodāma tikai tāda persona, kura ir vainīga noziedzīga nodarījuma izdarīšanā, tas ir, kura ar nodomu (tīši) vai aiz neuzmanības izdarījusi šajā likumā paredzētu nodarījumu, kam ir visas noziedzīga nodarījuma sastāva pazīmes. Ninele P. saukta pie kriminālatbildības un notiesāta par Krimināllikuma 179.panta trešajā daļā paredzētā noziedzīgā nodarījuma izdarīšanu. Minētā noziedzīgā nodarījuma sastāva objektīvā puse ir svešas mantas prettiesiska iegūšana vai izšķērdēšana, ja to izdarījusi persona, kurai šī manta uzticēta vai kuras

pārziņā tā atradusies. No minētās likuma normas jēgas izriet, ka personas rīcībā noteikti jābūt svešai mantai, kuru viņa piesavinās. Rokasnaudas līguma noslēgšanas gadījumā saņemtā nauda nav uzskatāma par svešu mantu, konkrētajā gadījumā nauda summā 18000 ASV dolāri. Saskaņā ar Civillikuma 1725.pantu ar rokasnaudu jāsaprot tas, ko, līgumu noslēdzot, viena puse dod otrai ne vien par galīgi noslēgta līguma pierādījumu, bet līdz ar to arī par tā izpildījuma nodrošinājumu. Tas nozīmē, ka rokasnauda šādā gadījumā nav dota vai uzticēta, lai saņēmējs izpildītu kādu konkrētu uzdevumu. Fakts, ka rokasnaudas saņēmējs neizmanto šo naudu rokasnaudas līgumā paredzēto papildsaistību izpildei, nenozīmē, ka saņēmējs šo naudu ir piesavinājies Krimināllikuma 179.panta izpratnē. To, ka rokasnauda pēc būtības nav paredzēta kāda konkrēta uzdevuma izpildei, liecina arī konkrētajā lietā Rokas naudas līguma 2.2. punktā noteiktais, ka rokasnauda Pirkuma līguma noslēgšanas brīdī ieskaitāma Pirkuma līguma izpildījumā kā daļa no pirkuma maksas, kas iemaksāta pirms Pirkuma līguma noslēgšanas. Tas ir, rokasnauda tiek ieskaitīta Nekustamā īpašuma pirkuma maksā (Civillikuma 1729.pants). Ievērojot minēto, Krimināllietu departaments Nineles P. darbībās nesaskata Krimināllikuma 179.panta trešajā daļā paredzētā noziedzīgā nodarījuma sastāva objektīvo pusi. Abu instanču tiesu nolēmumos ir atspoguļota Nineles P. rīcības subjektīvā puse, kas varētu būt cita Krimināllikumā paredzētā noziedzīgā nodarījuma sastāvā. Tāpēc apelācijas instances tiesai, iztiesājot lietu no jauna, jāizvērtē no jauna visi pierādījumi, kurus pārbaudījusi pirmās instances tiesa, un jāizlemj, vai Nineles P. rīcībā nav saskatāms cits Krimināllikumā paredzētā noziedzīgā nodarījuma sastāvs.

Pamatojoties uz minēto, ievērojot Kriminālprocesa likuma 585., 587.pantu, Senāta Krimināllietu departaments

n o l ē m a

Augstākās tiesas Krimināllietu tiesu palātas 2008.gada 30.aprīļa lēmumu atcelt pilnībā un lietu nosūtīt jaunai iztiesāšanai apelācijas instances tiesai.

Lēmums nav pārsūdzams.

Krimināllikuma 307.pantā paredzētā noziedzīgā nodarījuma subjektīvā puse

Subjektīvā attieksme pret noziedzīgu nodarījumu, kas noteikts Krimināllikuma 307.pantā, izpaužas tieša nodoma veidā, un vainīgais apzinās savu darbību kaitīgumu, kā arī vēlas šīs darbības izdarīt (Krimināllikuma 307.pants).

Rīgā, 2008.gada 25.septembrī Lieta Nr.SKK-481/08

L Ē M U M S

Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments šādā sastāvā:

senators referents V.Čiževskis,
senators A.Freibergs,
senators P.Dzalbe

izskatīja rakstveida procesā Rīgas tiesas apgabala prokuratūras prokurora p.i. I.Gavares kasācijas protestu par Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2008.gada 28.maija spriedumu un Viktorijas B. aizstāves zvērinātas advokātes Annas Kovaļevskas iebildumus pret kasācijas protestu un

k o n s t a t ē j a

Viktorija B., (..), ar Rīgas pilsētas Centra rajona tiesas 2007.gada 6.novambra spriedumu atzīta par vainīgu un sodīta pēc Krimināllikuma 307.panta ar brīvības atņemšanu uz sešiem mēnešiem.

Saskaņā ar Krimināllikuma 55.pantu brīvības atņemšanas sods Viktorijai B. noteikts nosacīti, ar pārbaudes laiku uz sešiem mēnešiem.

Ar pirmās instances tiesas spriedumu konstatēts, ka apsūdzētā Viktorija B. izdarīja krimināllietas tīšu iznīcināšanu un viltošanu, un proti:

"2006.gada 22.maijā laika posmā no plkst. 08:00 līdz plkst. 13:00 Viktorija B., būdama Kriminālpolicijas nodaļas inspektore, atrodoties savā darba vietā Rīgas pilsētas Galvenās policijas pārvaldes 1.policijas iecirknī pēc adreses – Rīga, Matīsa iela 9, saņēma no Rīgas pilsētas Galvenās policijas pārvaldes 1.policijas iecirkņa Kriminālpolicijas nodaļas priekšnieka vietnieces L.Rakickas 2006.gada 21.maijā uzsāktā kriminālprocesa Nr.11087128506 materiālus.

Uzskatot, ka lēmumā par minētā kriminālprocesa uzsākšanu ir norādīts notikušā faktiskajiem apstākļiem neatbilstošs apraksts un kriminālprocesa reģistrā norādīta nepareiza noziedzīgā nodarījuma juridiskā kvalifikācija, konstatētās situācijas risināšanai, rīkojoties neatbilstoši Kriminālprocesa likumā noteiktajam, nolūkā izmainīt kriminālprocesa materiālos esošo informāciju, Viktorija B. apzināti, citas amatpersonas vārdā sastādīja jaunu lēmumu par kriminālprocesa

Nr.11087128506 uzsākšanu un jaunu kriminālprocesa Nr.11087128506 reģistru. Sastādītajā lēmumā par kriminālprocesa Nr.11087128506 uzsākšanu, kuru datēja ar 2006.gada 21.maiju, Viktorija B., Žannai S. nezinot, uzspieda viņai brīvi pieejamā vietā paņemto Rīgas pilsētas Galvenās policijas pārvaldes 1.policijas iecirkņa Kriminālpolicijas nodaļas inspektores Žannas S. spiedogu, izmainīja 2006.gada 21.maijā pieņemtajā lēmumā par kriminālprocesa Nr.11087128506 uzsākšanu norādīto informāciju – noziedzīgā nodarījuma aprakstu un noziedzīgā nodarījuma juridisko kvalifikāciju un paraksta vietā uzrakstīja uzvārdu "S.", pēc kā viltotā lēmuma norakstu nodeva tā nogādāšanai uzraugošajam prokuroram. Savukārt no jauna sastādītajā kriminālprocesa reģistrā Viktorija B. izmainīja 2006.gada 21.maijā sastādītajā kriminālprocesa reģistrā norādīto noziedzīgā nodarījuma juridisko kvalifikāciju, bet 2006.gada 21.maijā sastādīto lēmumu par kriminālprocesa Nr.11087128506 uzsākšanu un 2006.gada 21.maijā sastādīto kriminālprocesa Nr.11087128506 reģistru Viktorija B. saplēsa un izmeta papīrgrozā.

Turpinot savas noziedzīgās darbības, laika posmā no 2006.gada 22.maija līdz 2006.gada 26.maijam Viktorija B. kriminālprocesā Nr.11087128506 esošajā viltotajā lēmumā par kriminālprocesa uzsākšanu paraksta vietā pirms iepriekš jau uzrakstītā uzvārda "S." pierakstīja S. vārda iniciāli – burtu "Ž".

Tādā veidā Viktorija B. viltoja lēmumu par kriminālprocesa Nr.11087128506 uzsākšanu un kriminālprocesa Nr.11087128506 reģistru un tīši iznīcināja 2006.gada 21.maijā sastādītos kriminālprocesa Nr.11087128506 materiālus – lēmumu par kriminālprocesa uzsākšanu un kriminālprocesa reģistru.

Ar savām darbībām Viktorija B. izdarīja mazāk smagu noziegumu, kas paredzēts Krimināllikuma 307.pantā."

Izskatījusi lietu apelācijas kārtībā sakarā ar apsūdzētās Viktorijas B. aizstāves zvērinātas advokātes A.Kovaļevskas apelācijas sūdzību, Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģija ar 2008.gada 28.maija spriedumu pirmās instances tiesas spriedumu atcēla un Viktoriju B. atzina par nevainīgu celtajā apsūdzībā pēc Krimināllikuma 307.panta un viņu attaisnoja.

Par šo spriedumu kasācijas protestu iesniegusi Rīgas tiesas apgabala prokuratūras prokurora p.i. I.Gavare.

Kasācijas protesta iesniedzēja lūdz apelācijas instances tiesas spriedumu atcelt un krimināllietu nodot jaunai izskatīšanai apelācijas instances tiesai citā tiesas kolēģijas sastāvā.

Kasatore norāda, ka apelācijas instances tiesa esot vienpusīgi un neobjektīvi novērtējusi tiesas sēdē pārbaudītos pierādījumus krimināllietā, kā arī nav sniegusi vērtējumu atsevišķiem prokurora norādītiem pierādījumiem, uz kuriem tika pamatota apsūdzība. Apelācijas instances

tiesa neesot ievērojusi Kriminālprocesa likuma 511.panta otrās daļas, 564.panta ceturtās un astotās daļas, 525.panta otrās daļas 3.punkta prasības, līdz ar to minētais saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 575.panta trešās daļas nosacījumiem ir atzīstams par Kriminālprocesa likuma būtisku pārkāpumu.

Kasācijas protesta iesniedzēja uzskata, ka apelācijas instances tiesa esot vērtējusi tikai spriedumā minētos pierādījumus nevis visus tiesas sēdē pārbaudītos pierādījumus to kopumā un savstarpējā sakarībā atbilstoši Kriminālprocesa likuma 124., 127,. 128., 129.panta prasībām, kas, iespējams, esot novedis pie kļūdaina secinājuma, ka apsūdzētās Viktorijas B. darbībās nav Krimināllikuma 307.pantā paredzētā noziedzīgā nodarījuma sastāvā. Pie tam apelācijas instances tiesa savā spriedumā neesot pilnībā šo secinājumu motivējusi.

Kasatore arī uzskata, ka tiesa esot nepareizi tulkojusi Krimināllikuma 307.pantu, jo, ņemot vērā, ka minētajā pantā paredzētais noziedzīgais nodarījums ir ar formālu sastāvu, kas nozīmējot, ka Krimināllikums ir paredzējis kriminālatbildību par pašu prettiesisko darbību izdarīšanu, konkrētajā gadījumā neesot jāvērtē personas subjektīvā attieksme pret izdarītajām noziedzīgajām darbībām. Kasācijas protesta iesniedzēja uzskata, ka nodarījuma subjektīvā puse, tas ir, apsūdzētās Viktorijas B. tiešais nodoms, jau tiek atklāta un vienlaikus arī pierādīta ar visām apsūdzētās faktiskajām darbībām. No apsūdzētās sniegtajām liecībām izrietot, ka viņa visas darbības esot veikusi apzināti (tīši) nevis aiz neuzmanības. Protesta iesniedzēja uzskata, ka Krimināllikuma 307.panta dispozīcijā neesot norādīts kāds konkrēts mērķis, kuram pastāvot, iestājas kriminālatbildība pēc minētā Krimināllikuma panta, un minētā panta dispozīcijā noziedzīgā nodarījuma sastāva pazīmju skaitā arī neesot ietverts motīvs un mērķis, līdz ar to ne apsūdzētās motīvs (iemesls, kura dēļ apsūdzētā esot veikusi konkrētās darbības), ne mērķis (apsūdzētās vēlme ar savām darbībām sasniegt kādu rezultātu) nekādā veidā nevarot ietekmēt noziedzīgā nodarījuma kvalifikāciju.

Kasācijas protesta iesniedzēja nevarot piekrist apelācijas instances tiesas spriedumā paustajam viedoklim, ka apsūdzētā neesot apzinājusies savu darbību kaitīgumu, jo tiesas sēdē esot ticis noskaidrots, ka apsūdzētajai Viktorijai B. esot augstākā juridiskā izglītība un viņa strādājusi policijā. Kasatore arī piebilst, ka, ņemot vērā apsūdzētās noziedzīgā nodarījuma izdarīšanas laikā ieņemamo amatu, viņa ar savām darbībām esot diskreditējusi tiesībsargājošo iestāžu darbību.

Apelācijas instances tiesa savā spriedumā esot norādījusi, ka apsūdzētā lēmuma pārrakstīšanu esot veikusi pēc savas tiešās priekšnieces L.Rakickas norādījuma kā tehnisku darbu. Šajā sakarā kasācijas protesta iesniedzēja atsaucas un Krimināllikuma 34.panta pirmo daļu, saskaņā ar kuru persona, kas izpildījusi acīmredzamu

noziedzīgu pavēli vai noziedzīgu rīkojumu, nav attaisnojama. Kasatore arī norāda, ka, ja reiz iztiesāšanas gaitā ir iegūtas ziņas, kas norāda, ka kādas citas, šajā kriminālprocesa nenosauktas personas darbībās saskatāmas kāda Krimināllikumā paredzēta noziedzīgā nodarījuma sastāva pazīmes, tad, vadoties no Kriminālprocesa likuma 371.panta piektās daļas, apelācijas instances tiesai iztiesāšanā iegūtās ziņas esot bijis jānosūta izlemšanai izmeklēšanas iestādei.

Par minēto kasācijas protestu iebildumus ir iesniegusi apsūdzētās Viktorijas B. aizstāve zvērināta advokāte A.Kovaļevska, norādot, ka kasācijas protests esot nepamatots un noraidāms.

Apsūdzētās aizstāve norāda, ka apelācijas instances tiesa esot izvērtējusi lietā esošos pierādījumus saistībā ar celto apsūdzību pēc būtības un spriedumā devusi tiem pamatotu un objektīvu novērtējumu.

Aizstāve norāda, ka kasācijas protesta iesniedzējas atsauces uz vairākiem Kriminālprocesa likuma pantiem, atbilstoši kuru prasībām apelācijas instances tiesa neesot izvērtējusi visus pierādījumus, netiekot pamatotas. Tāpat aizstāve atzīmē, ka protesta iesniedzēja atsaucas uz spriedumu, bet šīs atsauces neatbilstot apelācijas instances tiesas spriedumam. No apsūdzētās Viktorijas B. paskaidrojumiem izrietot, ka netiek apstrīdētas viņas faktiskās darbības un lietā neesot strīda par faktiskajiem lietas apstākļiem, taču apsūdzētā visa kriminālprocesa gaitā kategoriski esot noliegusi noziedzīga nodoma – krimināllietas materiālu tīša iznīcināšana – esamību. Kasācijas protesta iesniedzējas atsauce uz Krimināllikuma 34.pantu un Kriminālprocesa likuma 371.pantu esot nepamatota.

Senāta Krimināllietu departaments uzskata, ka atbilstoši Kriminālprocesa likuma 583.panta nosacījumiem ir iespējams pieņemt lēmumu pēc lietā esošajiem materiāliem.

Izskatījis rakstveida procesā lietas materiālus, izvērtējis Rīgas tiesas apgabala prokuratūras p.i. I.Gavares kasācijas protestu un apsūdzētās Viktorijas B. aizstāves zvērinātas advokātes A.Kovaļevskas iebildumus kasācijas protestam motīvus, Senāta Krimināllietu departaments atzīst, ka apelācijas instances tiesas spriedums ir atstājams negrozīts, bet kasācijas protests noraidāms.

Senāta Krimināllietu departaments atzīst, ka subjektīvā attieksme pret noziedzīgu nodarījumu, kas noteikts Krimināllikuma 307.pantā, izpaužas tieša nodoma veidā, kur vainīgā persona apzinās savu darbību kaitīgumu, kā arī vēlas šīs darbības izdarīt, lai apdraudētu jurisdikcijas intereses. Konkrētajā gadījumā atbilstoši lietas materiāliem netiek konstatēts, ka apsūdzētā Viktorija B. būtu rīkojusies nolūkā apdraudēt jurisdikcijas intereses, jo ar viņas faktiski izdarītajām darbībām jurisdikcijas intereses nevarēja būt apdraudētas un reāli netika apdraudētas. Informācijas izmainīšana no jauna sastādītajā lēmuma projektā par kriminālprocesa uzsākšanu un citā kriminālprocesa

dokumentā saistīta ar vēlmi novērst kļūdas, ko pieļāvusi cita policijas amatpersona, sastādot minētos dokumentus. Bez tam no lietas materiāliem redzams, ka Viktorija B. tikai sastādījusi lēmuma projektu par kriminālprocesa uzsākšanu, neviltojot citas amatpersonas parakstu. Tāpēc nav pamata atzīt, ka noticis šī dokumenta viltošanas fakts.

Apelācijas instances tiesa savā spriedumā pamatoti atzinusi, ka apsūdzētās Viktorijas B. darbībās nav Krimināllikuma 307.pantā paredzētā noziedzīgā nodarījuma sastāva. Apelācijas instances tiesa ir pārbaudījusi un izvērtējusi apsūdzētās sniegtos paskaidrojumus, liecinieku liecības, kā arī tiesas sēdē pārbaudījusi lietas materiālus. Tiesas spriedums atbilst Kriminālprocesa likuma 511., 512. un 564.panta prasībām.

Senāta Krimināllietu departaments atzīst, ka apelācijas instances tiesa nav pieļāvusi Krimināllikuma un būtiskus Kriminālprocesa likuma pārkāpumus šī likuma 574., 575.panta izpratnē.

Pamatojoties uz minēto, ievērojot Kriminālprocesa likuma 585., 587.pantu, Senāta Krimināllietu departaments

n o l ē m a

Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2008.gada 28.maija spriedumu atstāt negrozītu, bet Rīgas tiesas apgabala prokuratūras prokurora p.i. I.Gavares kasācijas protestu noraidīt.

Lēmums nav pārsūdzams.

Kriminālatbildība par maksātnespējas procesa pieteikuma neiesniegšanu

Lai personu sauktu pie kriminālatbildības pēc Krimināllikuma 214.panta pirmās daļas, nepieciešams noskaidrot, kad ir iestājušies apstākļi, kas parādniekam uzliek par pienākumu iesniegt tiesā maksātnespējas pieteikumu, un kad parādniekam bija iespēja atbilstoši likuma prasībām iesniegt tiesā maksātnespējas pieteikumu un tiem pievienojamos dokumentus (Krimināllikuma 214.panta pirmā daļa, likums "Par uzņēmumu un uzņēmējsabiedrību maksātnespēju").

Rīgā, 2008.gada 21.augustā Lieta Nr.SKK-484/08

L Ē M U M S

Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments šādā sastāvā:

senators referents P.Dzalbe,
senators A.Freibergs,
senators V.Vietnieks

izskatīja lietu rakstveida procesā sakarā ar apsūdzētā Nikolaja G. kasācijas sūdzību par Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2008 gada 3.jūnija lēmumu un

k o n s t a t ē j a

Ar Rīgas pilsētas Latgales priekšpilsētas tiesas 2008.gada 18.marta spriedumu Nikolajs G., (..), atzīts par vainīgu noziedzīga nodarījuma izdarīšanā, kas paredzēts Krimināllikuma 214.panta pirmajā daļā, un sodīts ar brīvības atņemšanu uz sešiem mēnešiem, atņemot tiesības veikt uzņēmējdarbību uz vienu gadu. Saskaņā ar Krimināllikuma 55.pantu Nikolajs G. ar brīvības atņemšanas sodu notiesāts nosacīti, ar pārbaudes laiku uz vienu gadu.

Ar Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2008.gada 3.jūnija lēmumu Rīgas pilsētas Latgales priekšpilsētas tiesas 2008.gada 18.marta spriedums atstāts negrozīts.

Saskaņā ar tiesas spriedumu Nikolajs G. atzīts par vainīgu un sodīts par to, ka viņš nav iesniedzis maksātnespējas pieteikumu likumā paredzētajos gadījumos.

1992.gada 10.jūlijā Latvijas Republikas Uzņēmumu reģistrā reģistrēta akciju sabiedrība (turpmāk tekstā AS) "Latvijas papīrs" ar Nr. 000308253 (vienotais reģistrācijas Nr. 40003082530) ar adresi Rīga, Daugavgrīvas iela 78/80.

No 2004.gada 16.aprīļa uzsākts AS "Latvijas papīrs" likvidācijas process, un no 2004.gada 7.maija par sabiedrības likvidatoru ar paraksta tiesībām iecelts Nikolajs G.

Ar Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas 2004.gada 15.decembra spriedumu piedzīts no AS "Latvijas papīrs" par labu sabiedrībai ar ierobežotu atbildību (turpmāk tekstā SIA) "Mono Pap" pamatparāds Ls 12 244, likumiskie procenti Ls 6247,46, kā arī tiesu izdevumi. Spriedums stājies spēkā tā pasludināšanas dienā. 2005.gada 13.janvārī civillietā izsniegts izpildraksts. 2005.gada 14.decembrī izpildrakstā izdarīta atzīme par to, ka veikt piedziņu no AS "Latvijas papīrs" nav iespējams.

Nikolajs G. kā AS "Latvijas papīrs" likvidators nav izpildījis 1996.gada 12.septembra likuma "Par uzņēmumu un uzņēmējdarbību maksātnespēju" 42.panta pirmajā daļā uzlikto pienākumu iesniegt maksātnespējas pieteikumu, ja likvidācijas procesā nav iespējams pilnībā apmierināt visus kreditoru prasījumus. Saskaņā ar likuma "Par uzņēmumu un uzņēmējsabiedrību maksātnespēju" 1.panta 6.punktu kreditors ir valsts, pašvaldība, juridiskā persona, fiziskā persona vai ar līgumu saistītā personu grupa, kurai ir prasījuma tiesības pret parādnieku.

2000.gada 23.augustā starp SIA "Mono Pap" un SIA "VVM Trust" noslēgts cesijas līgums, ar kuru AS "Latvijas papīrs" parādu saistības pret SIA "VVM Trust" nodotas SIA "Mono Pap". Līdz ar to SIA "Mono Pap" pastāvējušas prasījuma tiesības pret AS "Latvijas papīrs", un strīds starp pusēm par parādu ticis atrisināts tiesā.

Nikolajs G. kā AS "Latvijas papīrs" likvidators nav nokārtojis AS "Latvijas papīrs" saistības pret SIA "Mono Pap", pamatparādu Ls 12 244 nenomaksājis un maksātnespējas pieteikumu tiesā neiesniedzis.

Likuma "Par uzņēmumu un uzņēmējsabiedrību maksātnespēju" 112.pantā noteikts, ka, ja parādnieks šā likuma 42.pantā minētajos gadījumos neiesniedz maksātnespējas pieteikumu, vainīgās personas saucamas pie kriminālatbildības.

Nikolaja G. darbības kvalificētas pēc Krimināllikuma 214.panta pirmās daļas.

Apsūdzētais Nikolajs G. iesniedzis kasācijas sūdzību, kur lūdz atcelt apelācijas instances tiesas lēmumu un nosūtīt lietu jaunai iztiesāšanai.

Apsūdzētais Nikolajs G. uzskata, ka tiesa nepareizi piemērojusi Krimināllikuma Vispārīgās daļas 9., 10.pantu, kā arī Krimināllikuma 214.panta pirmo daļu, kvalificējot noziedzīgu nodarījumu.

Apsūdzētais Nikolajs G. norāda, ka parāda saistības pret SIA "VVM Trust", kas nodotas SIA "Mono Pap", radušās līdz AS "Latvijas papīrs" likvidācijas sākumam, šo parādu vajadzējis nokārtot līdz viņa iecelšanai par likvidatoru, un tāpēc viņu nevarot apsūdzēt pēc Krimināllikuma 214.panta. Bez tam SIA "Mono Pap" vajadzējis saskaņā ar Komerclikuma 324., 325.pantu pieteikties viņam kā likvidatoram sakarā ar to, ka parāds nebijis nokārtots. Viņš arī nevarējis iesniegt maksātnespējas

pieteikumu, ņemot vērā SIA “Varu Lat" debitora parādu pret AS “Latvijas papīrs" un strīdu ar Valsts ieņēmumu dienestu tiesā, kas beidzies tikai 2007.gada 27.decembrī, jo neesot bijis iespējams sastādīt ārkārtas bilanci. Pieteikums par AS “Latvijas papīrs" maksātnespēju iesniegts Rīgas pilsētas Kurzemes rajona tiesā līdz Rīgas pilsētas Latgales priekšpilsētas tiesas sēdei, un ar Rīgas pilsētas Kurzemes rajona tiesas 2008.gada 25.jūnija spriedumu AS “Latvijas papīrs" atzīta par maksātnespējīgu, bet šis fakts neesot ņemts vērā. Kriminālatbildībai pēc Kriminālliikuma 214.panta esot iestājies noilgums.

Bez tam apsūdzētais Nikolajs G. norāda, ka viņam neesot bijis nodoma izdarīt kriminālpārkāpumu un likums izslēdzot kriminālatbildību bez vainas konstatēšanas.

Apsūdzētais Nikolajs G. lūdz lietu skatīt mutvārdu procesā, jo viņam neesot advokāta un viņš pats sevi aizstāvot kriminālprocesā.

Augstākās tiesas Senāta Kriminālliietu departaments uzskata, ka ir iespējams pieņemt lēmumu pēc lietā esošajiem materiāliem. Lūgumu par lietas izskatīšanu mutvārdu procesā apsūdzētais Nikolajs G. nav motivējis atbilstoši Kriminālprocesa likuma prasībām.

Kasācijas instances tiesa atzīst, ka ir jāatceļ apelācijas instances tiesas lēmums un lieta jānosūta jaunai iztiesāšanai.

Saskaņā ar Kriminālliikuma 214.panta pirmo daļu kriminālatbildība iestājas par maksātnespējas procesa pieteikuma neiesniegšanu likumā paredzētajos gadījumos.

Līdz 2008.gada 1.janvārim spēkā bija likums “Par uzņēmumu un uzņēmējsabiedrību maksātnespēju". Šā likuma 42.pantā bija norādīti apstākļi, kuriem pastāvot, parādniekam bija pienākums iesniegt tiesā maksātnespējas pieteikumu. Savukārt likuma 43.pantā bija norādīts parādnieka maksātnespējas pieteikuma saturs un dokumenti, kas jāpievieno pieteikumam.

Noziedzīga nodarījuma sastāvu veido subjektīvo un objektīvo pazīmju kopums, tajā skaitā objektīvā puse un subjektīvā puse.

Lai personu sauktu pie kriminālatbildības pēc Kriminālliikuma 214.panta pirmās daļas, nepieciešams noskaidrot, kad ir iestājušies apstākļi, kas parādniekam uzliek par pienākumu iesniegt tiesā maksātnespējas pieteikumu, un kad parādniekam bija iespēja atbilstoši likuma prasībām iesniegt tiesā maksātnespējas pieteikumu un tiem pievienojamos dokumentus.

Apelācijas instances tiesa nav noskaidrojusi šos juridiski nozīmīgos faktus. Par šiem apstākļiem apelācijas sūdzībā bija norādījis apsūdzētais Nikolajs G. Apelācijas instances tiesa ir aprobežojusies ar vispārīgu frāzi: “Konkrētajā gadījumā Nikolajs G. bija palaidis garām ar likumu noteikto parāda nomaksas termiņu, tāpēc viņam bija pienākums iesniegt maksātnespējas pieteikumu. Tā kā Nikolajs G. to nebija izdarījis, viņa rīcībā ir Kriminālliikuma 214.panta 1.daļas sastāvs." Apelācijas sūdzībā

Nikolajs G. bija norādījis, ka līdz tiesas procesa pabeigšanai ar Valsts ieņēmumu dienestu viņš neesot varējis sastādīt ārkārtas bilanci, parāda saistības, kas radušās no tiesas sprieduma, neesot pārsniegušas aktīvus, ņemot vērā SIA “Varu-Lat" kreditoru parādu un strīdu tiesā ar Valsts ieņēmumu dienestu, pēc lietas izskatīšanas strīdā ar Valsts ieņēmumu dienestu Administratīvajā apgabaltiesā viņš iesniedzis pieteikumu par maksātnespēju.

Bez tam apelācijas instances tiesa nav devusi tiesisku vērtējumu pirmās instances tiesas kļūdainajam atzinumam par to, ka “Kriminālliikuma 214.panta pirmajā daļā paredzētais noziedzīgais nodarījums ir pabeigts ar maksātnespējas pieteikuma neiesniegšanas brīdi, t.i., brīdi, kad iestājas LR likuma “Par uzņēmumu un uzņēmējsabiedrību maksātnespēju" 42.p. 1.d. paredzētie apstākļi, kas likvidatoram uzliek par pienākumu iesniegt tiesā maksātnespējas pieteikumu."

Saskaņā ar Kriminālliikuma 23.panta ceturto daļu Kriminālliikuma 214.panta pirmajā daļā paredzētais noziedzīgais nodarījums ir atsevišķs ilgstošs noziedzīgs nodarījums.

Noziedzīga nodarījuma pabeigšanas brīža konstatācijai ir nozīme kriminālatbildības noilguma noskaidrošanā.

Tā kā apelācijas instances tiesa lietu nav izskatījusi Kriminālprocesa likuma noteiktajā kārtībā, tad tās lēmumu nevar atzīt par tiesisku un pamatotu. Kriminālprocesa likuma 562., 511., 512.panta pārkāpumus kasācijas instances tiesa šajā lietā atzīst par būtiskiem, kas noveduši pie nelikumīga nolēmuma.

Izskatot lietu no jauna, apelācijas instances tiesai ir jāizvērtē visi apelācijas sūdzība norādītie motīvi, jākonstatē visi juridiski nozīmīgie fakti.

Vadoties pēc Kriminālprocesa likuma 585., 587.panta, Augstākās tiesas Senāta Kriminālliietu departaments

n o l ē m a

Atcelt Rīgas apgabaltiesas Kriminālliietu tiesas kolēģijas 2008.gada 3.jūnija lēmumu un lietu nosūtīt jaunai iztiesāšanai.

Lēmums nav pārsūdzams.

Krimināllikuma 177.pantā un 275.pantā paredzēto noziedzīgo nodarījumu sastāvs

Krimināllikumā nav noteikts, ka 177.pantā paredzētā noziedzīgā nodarījuma sastāvs veidojas tikai tad, kad mantu maldinātais cietušais atdod krāpniekam labprātīgi.

Mantas vai tiesību uz mantu iegūšana krāpšanas ceļā ir iespējama gadījumos, kad vainīgā persona iegūst citas personas mantu vai tiesības uz mantu gan bezatlīdzības ceļā, gan arī samaksājot kādu daļu no vērtības.

Kriminālatbildība par Krimināllikuma 275.pantā paredzētu noziedzīgu nodarījumu iestājas personai tikai par tāda dokumenta viltošanu vai izmantošanu, kas piešķir tiesības vai atbrīvo no pienākumiem. Likumdevējs Krimināllikuma 275.panta dispozīciju nav veidojis kā blanketu dispozīciju ar atsauci uz citu normatīvo aktu. Līdz ar to tiesai, izlemjot, vai konkrētās personas darbības satur Krimināllikuma 275.pantā paredzētā noziedzīgā nodarījuma sastāva pazīmes, ir jāvērtē, vai dokuments ir atzīstams par tādu, kas piešķir tiesības vai atbrīvo no pienākumiem.

Krāpšanu, kura var tikt izdarīta ar viltu vai arī ļaunprātīgi izmantojot uzticību, var izdarīt arī ar Krimināllikuma 275.pantā paredzētā noziedzīgā nodarījuma priekšmeta – atbilstoša dokumenta – palīdzību. Gadījumā, kad tiesa, izskatot lietu, konstatē gan visas nepieciešamās un obligātās Krimināllikuma 177.panta attiecīgajā daļā paredzētā noziedzīgā nodarījuma sastāva pazīmes, gan arī 275.panta attiecīgajā daļā paredzētās sastāva pazīmes, vainīgās personas darbības kvalificējamas pēc abiem šiem likuma pantiem (Krimināllikuma 177.pants un 275.pants).

Rīgā, 2008.gada 16.decembrī Lieta Nr.SKK-486/08

L Ē M U M S

Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments šādā sastāvā:

tiesas sēdes priekšsēdētājs, senators A.Freibergs,
senators P.Dzalbe,
senators V.Čiževskis,

piedaloties prokuroram A.Zalužinskim, apsūdzētajiem Ērikam M., Ivaram K., Andim K., aizstāvjiem E.Rusanovam, I.Voronovai, M.Mezītim, izskatīja atklātā tiesas sēdē mutvārdu procesā krimināllietu sakarā ar apsūdzētā Ivara K. un viņa aizstāves zvērinātas advokātes Irinas Voronovas, apsūdzētā Anda K., apsūdzētā Ērika M. un viņa aizstāvja

zvērināta advokāta Normunda Dinsberga kasācijas sūdzībām par Augstākās tiesas Krimināllietu tiesu palātas 2008.gada 15.maija spriedumu un

k o n s t a t ē j a

Ar Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2006.gada 5.decembra spriedumu

Ēriks M., (..), atzīts par vainīgu Krimināllikuma 275.panta otrajā daļā paredzētā noziedzīgā nodarījuma izdarīšanā un sodīts ar naudas sodu 50 minimālo mēnešalgu apmērā, tas ir, 4500 latu apmērā.

Ivars K., (..), atzīts par vainīgu Krimināllikuma 275.panta otrajā daļā paredzētā noziedzīgā nodarījuma izdarīšanā un sodīts ar naudas sodu 35 minimālo mēnešalgu apmērā, tas ir, 3150 latu apmērā.

Saskaņā ar Krimināllikuma 50.panta piekto daļu noteiktajam sodam pilnībā pievienots sods, kas ir piespriests ar Tukuma rajona tiesas 2005.gada 13.septembra spriedumu, un galīgais sods noteikts – naudas sods 35 minimālo mēnešalgu apmērā, tas ir, 3150 latu apmērā un brīvības atņemšana uz 5 gadiem nosacīti ar pārbaudes laiku uz 3 gadiem.

Andis K., (..), atzīts par vainīgu Krimināllikuma 275.panta otrajā daļā paredzētā noziedzīgā nodarījuma izdarīšanā un sodīts ar naudas sodu 18 minimālo mēnešalgu apmērā, tas ir, 1620 latu apmērā.

Apsūdzētie Ivars K., Andis K., Ēriks M. atzīti par nevainīgiem un attaisnoti viņiem celtajā apsūdzībā pēc Krimināllikuma 15.panta ceturtās daļas un 177.panta trešās daļas.

Izskatot lietu apelācijas kārtībā, Augstākās tiesas Krimināllietu tiesu palāta ar 2008.gada 15.maija spriedumu Rīgas apgabaltiesas 2006.gada 5.decembra spriedumu atcēla daļā par Ērika M., Ivara K. un Anda K. attaisnošanu pēc Krimināllikuma 15.panta ceturtās daļas un 177.panta trešās daļas un daļā par Ivaram K. noteiktiem sodiem.

Ēriks M. atzīts par vainīgu Krimināllikuma 15.panta ceturtajā daļā un 177.panta trešajā daļā paredzētā noziedzīgā nodarījuma izdarīšanā un sodīts ar naudas sodu 150 minimālo mēnešalgu apmērā, tas ir, 24 000 latu apmērā, un ar daļēju mantas konfiskāciju, konfiscējot zemi un nekustamo īpašumu Jūrmalā, Tīklu ielā (..), ar zemes nodalījuma Nr.1288 un kadastra numuru 13000021507, un naudas līdzekļus akciju sabiedrībā "Hansabanka" atvērtajos norēķinu kontos: (..), (..), (..), (..), (..), (..) un (..).

Saskaņā ar Krimināllikuma 50.panta pirmo daļu šajā sodā ietverts sods, kas noteikts pēc Krimināllikuma 275.panta otrās daļas, un galīgais sods Ērikam M. noteikts naudas sods 150 minimālās mēnešalgas, tas ir, 24 000 latu, un daļēja mantas konfiskācija, konfiscējot zemi un nekustamo īpašumu Jūrmalā, Tīklu ielā (..), ar zemes nodalījuma Nr.1288 un kadastra numuru 1300 002 1507, un naudas līdzekļus akciju sabiedrībā "Hansabanka" atvērtajos norēķinu kontos: (..), (..), (..), (..), (..), (..) un (..).

Ivars K. atzīts par vainīgu Krimināllikuma 15.panta ceturtajā daļā un 177.panta trešajā daļā paredzētā noziedzīgā nodarījuma izdarīšanā un sodīts ar brīvības atņemšanu uz sešiem gadiem, konfiscējot mantu.

Pēc Krimināllikuma 275.panta otrās daļas Ivars K. sodīts ar brīvības atņemšanu uz vienu gadu.

Saskaņā ar Krimināllikuma 50.panta pirmo daļu, ietverot vieglāko sodu smagākajā, sods noteikts pēc noziedzīgo nodarījumu kopības brīvības atņemšana uz sešiem gadiem, konfiscējot mantu.

Saskaņā ar Krimināllikuma 50.panta piekto daļu šajā sodā ieskaitīts sods, kas noteikts ar Tukuma rajona tiesas 2005.gada 13.septembra spriedumu, un galīgais sods Ivaram K. noteikts brīvības atņemšanu uz sešiem gadiem, konfiscējot mantu.

Andis K. atzīts par vainīgu Krimināllikuma 15.panta ceturtajā daļā un 177.panta trešajā daļā paredzētā noziedzīgā nodarījuma izdarīšanā un sodīts ar naudas sodu 50 minimālo mēnešalgu apmērā, tas ir, 8000 latu apmērā, konfiscējot mantu.

Saskaņā ar Krimināllikuma 50.panta pirmo daļu šajā sodā ietverts sods, kas noteikts pēc Krimināllikuma 275.panta otrās daļas, un galīgais sods Andim K. noteikts naudas sods 50 minimālo mēnešalgu apmērā, tas ir, 8000 latu apmērā, konfiscējot mantu.

Pēc sprieduma stāšanās likumīgā spēkā noteikts noņemt arestu visiem pārējiem Ērika M. īpašumiem.

Pārējā daļā spriedums atstāts negrozīts.

Par šo spriedumu kasācijas sūdzības iesnieguši apsūdzētais Ivars K. un viņa aizstāve zvērināta advokāte I.Voronova, apsūdzētais Andis K. un Ēriks M., Ērika M. aizstāvis zvērināts advokāts N.Dinsbergs.

Apsūdzētais Ivars K. un viņa aizstāve zvērināta advokāte I.Voronova kopīgi iesniegtajā kasācijas sūdzībā lūdz atcelt pilnībā Augstākās tiesas Krimināllietu tiesu palātas 2008.gada 15.maija spriedumu un nosūtīt lietu jaunai iztiesāšanai apelācijas instances tiesā.

Pēc kasatoru domām, apelācijas instances tiesas spriedums ir nelikumīgs un atceļams pilnībā juridisku iemeslu dēļ, jo tiesa, atzīstot Ivaru K. par vainīgu viņam celtajā apsūdzībā, ir pārkāpusi Krimināllikumu, notiesājot viņu par tādu darbību izdarīšanu, kam nav visas noziedzīga nodarījuma sastāva pazīmes, nepareizi piemērojot Krimināllikuma 1.pantu, 6.panta pirmo daļu, 15.pantu ceturto daļu un 177.panta trešo daļu, 275.panta otro daļu, kā arī ir pieļāvusi Kriminālprocesa likuma pārkāpumu, kas novedis pie nelikumīga nolēmuma.

Sūdzībā norādīts, ka abu instanču tiesas konstatēja par pierādītu, ka Ivars K. ir izdarījis apsūdzībā norādītās darbības, kas kvalificētas pēc Krimināllikuma 275.panta otrās daļas.

Pārsūdzot pirmās instances tiesas spriedumu šajā daļā, apsūdzētais un aizstāve norādīja savās apelācijas sūdzībās, ka cesijas līgums kā civiltiesiska darījuma rakstiska forma nav uzskatāms par

dokumentu Krimināllikuma 275.panta izpratnē, sakarā ar ko trūkst minētā sastāva pamatpazīme – objekts.

Kasatori norāda, ka apelācijas instances tiesa, pretēji Kriminālprocesa likuma 564.panta ceturtajā daļā noteiktajam, no apsūdzētā Ivara K. un viņa aizstāves apelācijas sūdzību konteksta ir izrāvusi un nolēmuma motīvu daļā devusi atzinumu tikai par vienu (pie tam ne pašu būtiskāko) aizstāvības argumentu, proti, ka Krimināllikuma 275.pants atrodas Krimināllikuma XXII nodaļā, norādot, ka šis apstāklis nevar būt par pamatu apsūdzēto attaisnošanai, jo lietā pierādīts, ka tika izgatavoti viltus Cesijas līgumi, kas piešķīra tiesības un tie tika izmantoti. Pārējie apelācijas sūdzību argumenti vispār ir atstāti bez ievērības.

Krimināllikuma 275.pantā ietvertā noziedzīga nodarījuma objekts ir pārvaldības kārtība, proti, oficiālās dokumentācijas lietvedības noteiktā kārtība, un tam apstāklim, ka Krimināllikuma 275.pants ir ietverts šī likuma XXII nodaļā "Noziedzīgi nodarījumi pret pārvaldības kārtību", pretēji spriedumā norādītajam, ir nozīme, jo Krimināllikuma Sevišķās daļas sistēma veidota pēc grupas objekta pazīmēm. Krimināllikuma XXII nodaļā ietvertie noziedzīgi nodarījumi apdraud Latvijas Republikas valsts pārvaldes institūciju normālu darbību. Viltojot dokumentu, kas piešķir tiesības vai atbrīvo no pienākuma, vainīgais vēršas pret valsts pārvaldi. Un tieši pārvaldības kārtība kādā noteiktā valsts vai pašvaldības darbības jomā, nevis kādas privātpersonas mantiskās intereses, ir apdraudējuma objekts. Privāttiesisks līgums nav uzskatāms par minētā noziedzīgā nodarījuma priekšmetu, tas nepiešķir tiesības un neatbrīvo no pienākumiem pats pa sevi, un saskaņā ar Civillikuma 1489. un 1490.pantu tas var kalpot vienīgi kā pierādījums civiltiesiskajā strīdā, un procesā būtu vērtējams kā jebkurš cits pierādījums. Dokumenta definīcija Krimināllikuma 275.panta izpratnē ir sniegta Ministru kabineta 1996.gada 23.aprīļa noteikumos Nr.154 "Dokumentu izstrādāšanas un noformēšanas kārtība". Cesijas līgums kā jebkurš privāttiesiskais darījums neatbilst šai definīcijai, tā saturu un formu minētie Ministru kabineta noteikumi nereglamentē.

Daļā par Ivara K. notiesāšanu pēc Krimināllikuma 15.panta ceturtās daļas un 177.panta trešās daļas kasatori norāda, ka apelācijas instances tiesa nepareizi piemēroja Krimināllikuma normu, jo interpretēja Krimināllikuma 177.panta pirmās daļas dispozīciju neatbilstoši likumdevēja gribai, likuma saturam un īstajai jēgai.

Sūdzībā norādīts, ka krimināltiesību norma, kas satur krāpšanas definīciju un paredz kriminālatbildību par tās izdarīšanu (Krimināllikuma 177.pants), vairākkārt ir interpretēta gan oficiālajā – tiesas iztulkošanā, gan neoficiālajā – doktrinālajā jeb zinātniskajā iztulkošanā, kā, piemēram, Augstākās tiesas plēnuma 2001.gada 14.decembra lēmumā Nr.3 "Likuma piemērošana krimināllietās par svešas mantas nolaupīšanu" 4.1.punktā, Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu

departamenta lēmumos lietā Nr. SKK-3/01, Nr.SKK-750/06, SKK-630/06, juridiskajā literatūrā – U.Krastiņš, V.Liholaja, A.Niedre. Krimināllikuma zinātniski praktiskais komentārs. 3.Sevišķā daļa – Rīga: 2007, Firma "AFS", 27.lpp.

Kasatori atzīmē, ka lietā nepārprotami ir nodibināts, ka neviens no cietušajiem nevēlējās labprātīgi nodot kādam no apsūdzētajiem īpašuma tiesības uz nekustamo īpašumu (..). To konstatē pati apelācijas instances tiesa spriedumā. Pilnīgi nepamatoti apelācijas instances tiesa secina, ka neīsti cesijas līgumi varētu maldināt cietušos tā, ka viņi atzītu savas parādsaistības par neizpildītām un piekristu labprātīgi atdot tiesības uz nekustamo īpašumu.

Kasatori norāda, ka no apelācijas instances tiesas spriedumā konstatētā secināms, ka neīsti cesijas līgumi bija izmantoti nevis cietušo, bet tiesas maldināšanai, kas līdz ar to neveido Ivara K. darbībās krāpšanas objektīvo pusi.

Pēc kasatoru domām, pirmās instances tiesa pilnīgi pamatoti bija norādījusi, ka krāpšana ir tikai tad, ja sveša manta tiek iegūta pilnībā bez jebkādas atlīdzības. Tas izriet arī no iepriekš norādītā Augstākās tiesas plēnuma lēmuma 1.1. punktā noteiktā.

Lietā ir konstatēts, ka apsūdzētajiem nebija nodoms iegūt nekustamu īpašumu (..) bez atlīdzības. To apliecina arī apelācijas instances tiesa, norādot, ka nodoms bija mēģināt iegādāties nekustamu īpašumu par sākumcenu Ls 20 000. Un kaut šī summa būtu zemāka par tā laika nekustamā īpašuma tirgus vērtību, tas nenozīmē bezatlīdzības iegūšanu.

Kasatori norāda, ka, nosakot Ivaram K. sodu, kas krasi atšķiras no pārējiem apsūdzētajiem noteiktā, apelācijas instances tiesa ir pārkāpusi soda noteikšanas vispārīgos principus (Krimināllikuma 46.pants) un Krimināllikuma 54.pantā noteikto.

Ivars K. un viņa aizstāve norāda, ka apelācijas instances tiesa ir piekritusi prokurora kasācijas protestā norādītajiem motīviem par sodu Ivaram K., lai gan prokurors nenorāda, kādi tieši apstākļi liek viņam uzskatīt, ka vienīgi brīvības atņemšana var atturēt Ivaru K. no noziegumu izdarīšanas.

Kasatori uzskata, ka apelācijas instances tiesas soda veida un mēra izvēles motivācija dod apsūdzētajam un viņa aizstāvim pamatu uzskatīt, ka attiecībā pret Ivaru K. nav ievērots Latvijas Republikas Satversmes 91., 92.pantā nostiprinātais, kā arī Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas 6.panta prasības.

Sūdzības iesniedzēji uzskata, ka apelācijas instances tiesas spriedums neatbilst Kriminālprocesa likuma 511.panta otrās daļas un 512.panta pirmās daļas prasībām.

Kasācijas sūdzībā apsūdzētais Andis K. lūdz kriminālllietu izskatīt kasācijas kārtībā mutvārdu procesā, atcelt Augstākās tiesas Kriminālllietu

tiesu palātas 2008.gada 15.maija spriedumu un attiecībā uz viņu izbeigt kriminālprocesu.

Apsūdzētais uzskata, ka apelācijas instances tiesa nepareizi piemērojusi Krimināllikuma 1., 6.pantu, 15.panta ceturto daļu un 177.panta trešo daļu, un 275.panta otro daļu, tādējādi pieļaujot Kriminālprocesa likuma 574.pantā paredzēto Krimināllikuma pārkāpumu.

Andis K. uzskata, ka apelācijas instances tiesa nonākusi pie kļūdaina secinājuma, uzskatot, ka viņa iespējamā piedalīšanās nekustamā īpašuma labprātīgā pārdošanā izsolē tiesas ceļā atbilstoši Civilprocesa likuma Septītās sadaļas 49.nodaļas noteikumiem vērtējama kā krāpšanas mēģinājums – iegūt svešu mantu ar viltu.

Pēc kasatora domām, nevar krāpšanas ceļā iegūt svešu mantu, apmānot cietušo, piedaloties nekustamā īpašuma labprātīgā pārdošanā izsolē tiesas ceļā. Tiesas apgalvojums par Anda K. mēģinājumu krāpšanas ceļā iegūt Ērika M. īpašumā nekustamo īpašumu (..) par sākumcenu Ls 20 000 ir tikai pieņēmums un spekulācija, kas neapstiprinās ne ar kādiem pierādījumiem.

Lietas materiālos nav nekādu norādījumu par to, ka iespējamā izsole varētu notikt ar likuma pārkāpumiem, neievērojot izsoles nosacījumus, ka viņš, Andis K., par to iepriekš būtu zinājis un ar to rēķinājies.

Kā izriet no Augstākās tiesas plēnuma 2001.gada 14.decembra lēmuma Nr. 3 "Likuma piemērošana kriminālllietās par sveša īpašuma nolaupīšanu", cietušais krāpšanas gadījumā pats nodod savu mantu vainīgajam īpašumā vai valdījumā.

Sūdzībā norādīts, ka apelācijas instances tiesa nepareizi piemērojusi Krimināllikuma 275.panta otro daļu, kvalificējot viņa, Anda K., darbības.

Kasators uzskata, ka neatkarīgi no tā, vai cesijas līgumi tika sastādīti un parakstīti ar atpakaļejošu datumu, tas neietekmē šo līgumu būtību un tiesiskās sekas.

Apsūdzētais atsaucas uz lietas materiālos esošo Augstākās tiesas Senāta 2005.gada 12.janvāra lēmumu lietā Nr.SPC-2 un atzīmē, ka Senāta lēmumā konstatētais norāda, ka kļūdains ir apelācijas instances tiesas secinājums par to, ka bez viltus cesijas līguma Andim K. nebūtu nekādu tiesību vērsties Tukuma rajona tiesā ar pieteikumu par nekustamā īpašuma labprātīgu pārdošanu izsolē tiesas ceļā, līdz ar to atzīstams, ka cesijas līgums piešķīra tiesības Andim K., un viņš šīs tiesības izmantoja.

Sastādītajos un parakstītajos cesijas līgumos norādītais datums – 2004.gada 15.jūlijs – nerada jaunas, citas tiesības, nekā, ja šie cesijas līgumi būtu sastādīti un parakstīti – 2004.gada jūlija beigās–augusta mēneša pirmajā pusē, precīzi nenoskaidrotos datumos, kā to par pierādītu atzinusi apelācijas instances tiesa.

Esot šādiem apstākļiem, dokumenta parakstīšanu ar atpakaļejošu datumu pašu par sevi nevar atzīt par dokumenta viltošanu.

Kasators uzskata, ka līdz ar to kļūdains ir arī apelācijas instances tiesas secinājums, ka fakts, ka 2004.gada 29.aprīļa cesijas līgumi Nr.51373 un Nr.74384 bija spēkā uz viltoto cesijas līgumu izgatavošanas brīdi, neizslēdz atbildību par viltoto cesijas līgumu izgatavošanu un izmantošanu.

Pēc kasatora domām, parādniekiem, uzzinot par tiesas lēmumu pārdot izsolē viņu īpašumu, bija iespējas savas tiesības aizstāvēt tiesas ceļā, ko viņi arī izmantoja.

Kasācijas sūdzībā apsūdzētā Ērika M. aizstāvis N.Dinsbergs lūdz izskatīt lietu mutvārdu procesā, atcelt Augstākās tiesas Krimināllietu tiesu palātas 2008.gada 15.maija spriedumu un nosūtīt lietu jaunai izskatīšanai.

Aizstāvis uzskata, ka apelācijas instances tiesa nav pareizi piemērojusi Krimināllikuma pantu, nepareizi kvalificējusi noziedzīgos nodarījumus, kas novedis pie lietas nepareizas izspriešanas, kā arī apelācijas instances tiesa būtiski pārkāpusi Kriminālprocesa likumu.

Sūdzībā norādīts, ka apelācijas instances tiesa vispār nav vērtējusi un nav devusi savu pamatojumu apsūdzētā Ērika M. un aizstāvības iesniegtajām apelācijas sūdzībām, kas ir Kriminālprocesa likuma 564.panta pārkāpums. Apelācijas instances tiesa nav vērtējusi un pamatojusi, kā tieši pirmās instances tiesa ir izdarījusi nepamatotus secinājumus.

Aizstāvis norāda, ka, lai personu notiesātu, tiesas nolēmumā konstatējamiem apstākļiem ir jāatbilst inkriminētā noziedzīgā nodarījuma pazīmēm. Attiecībā uz Krimināllikuma 177.pantu, pēc kasatora domām, Ēriks M. ir attaisnojams, un tiesa ir nepareizi kvalificējusi noziedzīgo nodarījumu.

Kasators norāda, ka viņš pilnībā piekrīt pirmās instances secinājumiem par to, ka apsūdzētais Ēriks M. pret cietušajiem neveica darbības, kas būtu uzskatāmas kā viltus pielietošana vai ļaunprātīgas uzticības izmantošana, ņemot vērā, ka, saņemot vēstuli ar galīgo aprēķinu, cietušais savas saistības norādītajā termiņā neizpildīja, un ka nav pierādīta noziedzīga nodarījuma subjektīvā puse – apsūdzētā nodoms iegūt krāpšanas ceļā, bez atlīdzības strīdus nekustamo īpašumu. Nav konstatēta labprātīga īpašuma nodošana aiz viltus. Minētajā situācijā strīdus nekustamo īpašumu varēja iegūt, pārdodot to izsolē. Īpašuma pārdošana izsolē nav uzskatāmā par nelikumīgu darbību. Cesijas līgumi nav atzīti par spēkā neesošiem, tos atzinuši sev par saistošiem cietušie. Atzīt tos kā nelikumīgus prettiesiskus var tikai ar tiesas spriedumu Civilprocesa likuma kārtībā.

Faktiski starp pusēm (apsūdzēto un cietušo) ir civiltiesisks strīds, un apsūdzētā darbībās nav saskatāma neviena Krimināllikuma 177.pantā

paredzētā noziedzīgā nodarījuma pazīme. Lietā nav strīda par to, ka cietušajam bija izveidojies parāds. Civillikuma noteiktajā kārtībā banka cedēja parādu, un tālāk apsūdzētais to cedēja citai personai. Uz šo brīdi visi cesijas līgumi ir spēkā esoši, neviena persona tos nav lūgusi atzīt par spēkā neesošiem.

Sūdzībā aizstāvis izklāsta apsūdzēto un cietušo saistības, kas izriet no noslēgtajiem aizdevuma līgumiem, un uzskaita cietušo pieļautos līguma punktu pārkāpumus, citē Civillikuma 1278., 1319., 1473., 1474., 1482., 1812., 1823., 1825., 1828., 1832., 1837.pantu.

Kasators norāda, ka tieši cietušajam bija jāsper visi soļi, lai atdotu parādu, un, ja viņš kreditoru nevarēja atrast, tad parāda summu ar prasību vajadzēja nodot tiesas glabāšanā. Nepamatoti esot tiesas spriedumā norādītie argumenti, ka apsūdzētais ļaunprātīgi izvairījās no tikšanās ar cietušo, nesaņēma naudu utt. Parādniekam bija jāsper visi soļi, lai atdotu parādu, bet nevis kreditoram bija jāveic kaut kādas darbības.

Apstrīdot apsūdzību pēc Krimināllikuma 275.panta otrās daļas, aizstāvis norāda, ka Ēriks M. ir attaisnojams, jo tiesa ir nepareizi kvalificējusi noziedzīgo nodarījumu.

Aizstāvis uzskata, ka noziedzīga nodarījuma, kas paredzēts Krimināllikuma 275.panta otrajā daļā, priekšmets var būt tikai tādi oficiāli dokumenti, kas piešķir tiesības vai atbrīvo no pienākumiem, un ka konkrētā noziedzīgā nodarījuma priekšmets nevar būt fizisko personu starpā parakstīti dokumenti vai fizisko personu izsniegti dokumenti.

Kasators atsaucas uz Ministru kabineta 1996.gada 23.aprīļa noteikumiem Nr.154 “Dokumentu izstrādāšanas un noformēšanas noteikumi” un norāda, ka ir ievērotas visas likumdošanas prasības attiecībā uz cesijas līgumiem un tiem, atbilstoši šiem noteikumiem, ir juridisks spēks. Likumdevējs nav noteicis, ka pat gadījumā, ja dokuments ir izgatavots ar atpakaļejošu datumu, tam nav dokumenta juridiska spēka.

Kasācijas sūdzībā un tās papildinājumos apsūdzētais Ēriks M. lūdz izskatīt lietu mutvārdu procesā, atcelt otrās instances tiesas spriedumu daļā par viņa notiesāšanu par Krimināllikuma 177.panta trešajā daļā, 275.panta otrajā daļā paredzēto noziedzīgo nodarījumu izdarīšanu un izbeigt kriminālprocesu pret viņu.

Kasators norāda, ka apelācijas instances tiesas nolēmums ir atceļams tālāk norādīto Krimināllikuma Vispārīgās un Sevišķās daļas pantu nepareizas piemērošanas un Kriminālprocesa likuma būtisku pārkāpumu dēļ, kuri ir noveduši pie nelikumīga nolēmuma.

Sūdzībā norādīts, ka tiesa daļā par viņa, Ērika M., notiesāšanu pēc Krimināllikuma 275.panta otrās daļas un Krimināllikuma 15.panta ceturtās daļas, un 177.panta trešās daļas nav ievērojusi Krimināllikuma 1.panta pirmajā daļā noteikto.

Kasators uzskata, ka ir saukts pie kriminālatbildības un notiesāts par darbībām, kuras nav aizliegtas Krimināllikumā, respektīvi, šāds nodarījums nav likumā paredzēts, tātad tam nav arī noziedzīga nodarījuma sastāva pazīmes. Līdz ar to apelācijas instances tiesa pieļāvusi Kriminālprocesa likuma 574.panta pārkāpumu. Pie šiem apstākļiem pārkāpts arī Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas 7.pants (turpmāk – Konvencija).

Pirmās un otrās instances tiesa ir secinājusi, ka Ēriks M. personu grupā pēc iepriekšējās vienošanās mantkārīgā nolūkā viltoja dokumentus, kas piešķir tiesības, un šos dokumentus atkārtoti izmantoja tiesas spriedumā norādītajos apstākļos.

Pēc kasatora ieskata, minētie cesijas līgumi pēc savas būtības nav dokumenti Krimināllikuma 275.panta izpratnē.

Kasators atsaucas uz Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departamenta lēmumiem lietās SKK-600/07, SKK-30/05, SKK-51/05 un norāda, ka nedz pirmās, nedz arī otrās instances tiesa nav konstatējusi cesijas līgumu atbilstību Krimināllikuma 275.panta otrajā daļā paredzētā noziedzīgā nodarījuma priekšmeta nosacījumiem. Tiesu interpretācija šajā lietā par noziedzīgā nodarījuma priekšmetu ir kļūdaina un pretrunīga.

Pēc apsūdzētā domām, dokumenta definīcija Krimināllikuma izpratnē ir šaurāka nekā dokumenta definīcija Ministru kabineta noteikumu izpratnē, un tiesai katrā konkrētā gadījumā jāizvērtē dokumenta atbilstība Krimināllikuma 275.panta pirmajā daļā paredzētā noziedzīgā nodarījuma priekšmeta nosacījumiem, kas šajā kriminālprocesā neesot izdarīts. Kasators uzskata, ka no tiesu prakses izriet, ka dokumentam Krimināllikuma 275.panta izpratnē ir jābūt "oficiālam" dokumentam. Ēriks M. atsaucas arī uz Krievijas Federācijas Kriminālkodeksa komentāriem.

Bez tam kasators uzskata, ka konkrētajā lietā esošie cesijas līgumi nav viltoti, bet gan īsti, līdz ar to viņa darbībās, kas saistītas ar šo dokumentu tapšanu un parakstīšanu, kā arī turpmāku izmantošanu, nav Krimināllikuma 275.panta otrajā daļā paredzētā noziedzīgā nodarījuma objektīvās puses, kā arī nav subjektīvās puses.

Apsūdzētais atsaucas uz Krimināllikuma 275.panta komentāriem (U.Krastiņš, V.Liholaja, A.Niedre. Krimināllikuma zinātniski praktiskais komentārs. 3.Sevišķā daļa, 329.lpp. 4.punkts) un norāda, ka abu instanču tiesas ir devušas pretrunīgus vērtējumus par cesijas līgumu īstumu, sajaucot divus jēdzienus, proti, dokumenta īstumu, no vienas puses, ar dokumentu spēkā esamību un dokumentā ietvertās informācijas atbilstību patiesībai, no otras puses.

Kasators atsaucas uz Civillikuma 1440.pantu un analizē cesijas līgumu noslēgšanas apstākļus un cesijas līgumu saturošo informāciju, izdara atsauci uz Vācijas krimināltiesībām.

Daļā par atzīšanu par vainīgu krāpšanas mēģinājumā apsūdzētais norāda, ka piekrīt pirmās instances tiesas izdarītajiem secinājumiem, ka nav pierādīta noziedzīgā nodarījuma subjektīvā puse – apsūdzēto nodoms iegūt krāpšanas ceļā nekustamo īpašumu (..). Pirmās instances tiesa secināja, ka kasators vēlējies iegūt nekustamo īpašumu izsolē, taču šīs darbības nav atzīstamas par nelikumīgām. Arī personas vēlme iesniegt tiesā pieteikumu nevar tikt uzskatīta par nelikumīgu darbību. Krāpšanas gadījumā cietušais labprātīgi atdod savu mantu vai nodod tiesības uz šo mantu labprātīgi, taču tās pamatā ir cietušā maldināšana. Bez tam izsoles rezultātā nekustamo īpašumu (..) varēja iegūt jebkura persona.

Otrās instances tiesa, nepārbaudot jaunus pierādījumus, izdarījusi pilnīgi pretēju secinājumu par apsūdzētā nodomu.

Apsūdzētais norāda, ka viņa darbībās neesot arī Krimināllikuma 15.panta ceturtajā daļā un 177.panta trešajā daļā paredzētā noziedzīgā nodarījuma objektīvās puses.

Ēriks M. atsaucas uz Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departamenta lēmumiem lietās SKK-630/07, SKK-750/06, juridisko literatūru – V.Liholajas Komentāriem par Latvijas tiesu praksi krimināllietās. 2.grāmata (Izdevējs: Tiesu namu aģentūra, 2007.gads, 114. lpp.) un norāda, ka otrās instances tiesa savā spriedumā nav konstatējusi Krimināllikuma 177.panta trešās daļas dispozīcijā norādītos nosacījumus, proti, ka Ēriks M. apmānījis cietušo, kura īpašumā vai valdījumā atrodas manta, un apmānītais, būdams maldināts, mantu vai arī tiesības uz mantu atdeva labprātīgi.

Sūdzības iesniedzējs atsaucas uz Civillikuma 1804.pantu, analizējot parādnieka un kreditora attiecības, un uzsver, ka cietušais neesot bijis nekādā veidā maldināts.

Kasators atzīmē, ka tiesas nevar paplašināt Krimināllikuma normas, pielāgojot tās laika gaitai. Šāda Krimināllikuma 177.panta pielāgošana "laika prasībām" ir pretrunā ar Krimināllikuma 1.panta otrās daļas un 6.panta pirmās daļas noteikumiem. Krimināllikuma normas nedrīkst tulkot paplašināti.

Ēriks M. uzsver, ka otrās instances tiesas spriedumā ir konstatēts, ka viņa un citu apsūdzēto darbības tika vērstas uz nekustamā īpašuma pārdošanu izsolē, kas atbilst patiesībai, taču šādas darbības nav krimināli sodāmas.

Apsūdzētais atsaucas arī uz Civillikuma 841., 1278., 1290., 1319., 1321., 1325., 1328., 1334., 1380., 2076.pantu, Civilprocesa likuma 49.nodaļu, analizē izsoles būtību, citējot Civilprocesa likuma 396., 397., 561., 582., 611., 632.pantu, un atsaucas uz Augstākās tiesas Senāta Civillietu departamenta spriedumu lietā Nr.SKC-540/06, Civilprocesa likuma komentāriem.

Ēriks M. norāda, ka nepareizi ir arī piemērota Krimināllikuma 15.panta ceturtā daļa, jo kriminālllietas materiālos nav pierādījumu tam, ka viņš būtu mēģinājis iegūt nekustamo īpašumu izsolē, bet gan tikai izdarīts secinājums, ka viņš tikai varētu mēģināt iegūt minēto īpašumu.

Kasators norāda, ka ir pārkāpts Konvencijas 7.pants, savā sūdzībā analizē šī panta būtību, atsaucas uz Eiropas Cilvēktiesību tiesas praksi.

Sūdzībā norādīts, ka abu instanču tiesas pārkāpušas Latvijas kriminālprocesa kodeksa 49.panta trešās daļas un Kriminālprocesa likuma 127.panta otrās un trešās daļas, 130.panta pirmās daļas un otrās daļas 4.punkta noteikumus, izmantojot kā pierādījumu, kuram ir izšķiroša nozīme, slepeni izdarītus telefonsarunu ierakstus starp Ēriku M. un Ivaru K. Šis pierādījums nav pieļaujams, un apelācijas instances tiesa nav ievērojusi Kriminālprocesa likuma 512.panta otrās daļas prasības.

Apsūdzētais uzskata, ka apelācijas instances tiesa ir pieļāvusi Kriminālprocesa likuma 509.panta pārkāpumu, nepieņemot lēmumu par tiesas izmeklēšanas atsākšanu, izdarot tiesas izmeklēšanu par ierakstīto sarunu pieļaujamību un attiecināmību. Apelācijas instances tiesa to neesot izdarījusi, pārkāpjot Kriminālprocesa likuma 127.panta otro daļu, 129.pantu.

Apelācijas instances tiesa savā spriedumā pretēji Kriminālprocesa likuma 564.panta ceturtās daļas noteikumiem nav argumentējusi, kāpēc tā noraidījusi apsūdzētā liecības, kas uzskatāmas par attaisnojošu pierādījumu, tādējādi pieļaujot 527.panta otrās daļas 2.punkta pārkāpumu.

Kasators norāda, ka, izmantojot kā pierādījumu telefonsarunas, kas tika iegūtas apstrīdamu operatīvo pasākumu rezultātā, un ņemot vērā to, ka arī telefonsarunu noklausīšanās, iespējams, tika veikta, pārkāpjot Operatīvās darbības likuma un Kriminālprocesa kodeksa normas, apelācijas instances tiesa izdarīja Kriminālprocesa likuma 2.panta pirmās daļas un 12.panta pirmās un otrās daļas, 15.panta un Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas 6.panta un 8.panta pārkāpumu.

Neatspēkojot un neņemot vēra kasatora liecības par telefonsarunu apstākļiem un kasatora piedāvātos rakstveida pierādījumus, kas apstiprina šīs liecības, apelācijas instances tiesa pārkāpa Kriminālprocesa likuma 18.panta, 20.panta pirmās daļas un Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas 6.panta noteikumus.

Iebildumus par apsūdzētā Ērika M. kasācijas sūdzības papildinājumiem iesniedzis Rīgas tiesas apgabala prokuratūras prokurors A.Zalužinskis, kuros norāda, ka nepiekrīt apsūdzētā Ērika M. izteiktajai tēzei, ka lietā esošie cesijas līgumi, kas datēti ar 15.07.2004., kā noziedzīgā nodarījuma priekšmets nevar būt dokumenti Krimināllikuma 275.panta otrās daļas izpratnē.

Prokurors norāda, ka likumdevējs ir ņēmis vērā, ka "dokumenta" definīcija ir visai plaša, tāpēc apzināti Krimināllikumā ir sašaurināts tādu "dokumentu" loks, par kuru viltošanu iestājas kriminālatbildība saskaņā ar Krimināllikuma 275.pantu. Šāda dokumentu loka sašaurināšana ir panākta, izdarot Krimināllikuma 275.panta pirmajā daļā atrunu, ka kriminālatbildība pēc šī panta iestājas tad, ja persona vilto tādu dokumentu, kurš piešķir tiesības vai atbrīvo no pienākumiem. Rakstiski noformēts cesijas līgums, kā pamatoti ir konstatējušas gan pirmās instances, gan apelācijas instances tiesas, tomēr ir dokuments, kurš konkrētai personai piešķir noteiktas tiesības – tiesības prasīt no parādnieka parāda atmaksu, tiesības vērsties tiesā pret parādnieku. Arī Civillikuma 1806.pants norāda uz to, ka cesijas līgums piešķir tiesības.

Iebildumos norādīts, ka nepamatota ir apsūdzētā Ērika M. norāde, ka tiesa, izskatot kriminālllietu, nav novērtējusi, vai cesijas līgumi, kas datēti ar 15.07.2004., atbilst 275.panta pirmajā daļā paredzētā noziedzīgā nodarījuma priekšmeta pazīmēm. Gan pirmās instances tiesa, gan apelācijas instances tiesa ir norādījusi, kādēļ šie viltotie cesijas līgumi ir uzskatāmi par dokumentiem, kuri piešķir tiesības.

Tāpat nepamatota esot apsūdzētā Ērika M. atsauce uz Augstākās tiesas Senāta Kriminālllietu departamenta lēmumu lietā SKK-600/2007 daļā par to, ka iesniegums policijai nav dokuments Krimināllikuma 275.panta izpratnē, jo šāds dokuments nav salīdzināms ar cesijas līgumiem, par kuriem ir runa šajā kriminālprocesā.

Prokurors norāda, ka nepamatota ir apsūdzētā Ērika M. atsauce arī uz Augstākās tiesas Senāta Kriminālllietu departamenta lēmumu lietā SKK-51/05 daļā par to, ka fiziskas personas iesniegums darba devējam, personas parakstīts algu saraksts nav dokuments Krimināllikuma 275.panta izpratnē, jo arī šie dokumenti nepiešķir nekādas tiesības un arī neatbrīvo no pienākumiem.

Prokurors atzīmē, ka apsūdzētā norāde uz to, ka Krimināllikuma 275.panta izpratnē nozieguma priekšmets var būt tikai tāds dokuments, kurš ir oficiāls, ir nepilnīga, jo Krimināllikuma 275.pants, atšķirībā no Latvijas kriminālkodeksa 190.panta, vairs nesatur tādu jēdzienu kā "oficiāls". Latvijas Republikai atgūstot savu neatkarību, valstī mainījās valstiskā iekārta, jo parādījās arī privātīpašuma institūts, līdz ar to dokumentu ar juridisku spēku avots nepalika tikai valsts, bet tos varēja sastādīt, iesniegt un izmantot arī fiziskas un juridiskas personas.

Prokurors atsaucas uz Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departamenta lēmumu lietā Nr.SKK-02/08, norādot, ka tiesu praksē par dokumentiem Krimināllikuma 275.panta izpratnē ir atzīti arī tādi dokumenti kā fiziskas personas uzņēmuma vārdā parakstīta pilnvara un garantijas vēstule, kuri tālāk iesniegti citam uzņēmumam jeb juridiskai personai, nomas līgumi.

Iebildumos norādīts, ka maldīgi apsūdzētais Ēriks M. savos papildinājumos secina, ka apelācijas instances tiesa nav secinājusi, ka viņš būtu vērsies tieši pret nozieguma priekšmetu – dokumentu Krimināllikuma 275.panta izpratnē, tādējādi apdraudot noziedzīgā nodarījuma objektu. Apsūdzētais Ēriks M. personu grupā pēc iepriekšējas vienošanās ar Ivaru K. un Andi K. viltoja cesijas līgumus, datējot tos ar atpakaļejošu datumu. Viņa un līdzapsūdzēto darbības bija tieši vērstas uz konkrēto dokumentu viltošanu, tātad tieši iedarbojoties uz nozieguma priekšmetu. Savukārt, kā pamatoti norādījusi apelācijas instances tiesa spriedumā, tas apstāklis, ka Krimināllikuma 275.pants atrodas Krimināllikuma XXII nodaļā "Noziedzīgi nodarījumi pret pārvaldes kārtību", nevar būt par pamatu apsūdzēto attaisnošanai, jo lietā pierādīts, ka tika izgatavoti viltus cesijas līgumi, kas piešķīra tiesības un tie tika izmantoti. Krimināllikuma 275.panta otrās daļas dispozīcijā likumdevējs ir iekļāvis pat kvalificējošu pazīmi – ja tās radījušas būtisku kaitējumu valsts varai vai pārvaldības kārtībai vai ar likumu aizsargātām personas tiesībām un interesēm, no kā izriet, ka noziedzīgās darbības var kaitēt ne tikai pārvaldības kārtībai, bet arī jebkuras personas (gan fiziskas, gan juridiskas), piemēram, īpašuma interesēm.

Prokurors norāda, ka apelācijas instances tiesa ir pareizi izvērtējusi apsūdzētā Ērika M. darbības, un tās ir pamatoti kvalificētas kā noziedzīgas, par kurām paredzēta kriminālatbildība Krimināllikuma 275.panta otrajā daļā, un nav pieļauta nepareiza Krimināllikuma panta piemērošana.

Attiecībā uz apsūdzētā Ērika M. norādīto, ka viņa darbības neatbilstot Krimināllikuma 177.panta dispozīcijā norādītajām darbībām, prokurors nepiekrīt un norāda, ka tiesu prakse šajā virzienā vēl tikai veidojas un tiek meklēts precīzākais Krimināllikuma 177.panta normas skaidrojums.

Iebildumos norādīts, ka nekādi nevarot piekrist, ka krāpšana ir tikai un vienīgi tāda svešas mantas iegūšana, kad vainīgais apmāna tieši pašu cietušo, kura īpašumā vai valdījumā atrodas manta, un cietušais, būdams maldināts, mantu vai tiesības uz mantu atdod vainīgajam labprātīgi.

Prokurors atzīmē, ka laikā kad Augstākās tiesas plēnums 2001.gada 14.decembrī pieņēma lēmumu Nr.3 "Likuma piemērošana kriminālietās par sveša īpašuma nolaupīšanu", tas balstījās uz tā brīža tiesu praksi, kura varēja veidoties tikai no tobrīd tiesās izskatāmajām

kriminālietām par izdarītajām krāpšanām. Tobrīd plašāks skaidrojums Krimināllikuma 177.pantam nemaz nebija nepieciešams, jo krāpšana izpaudās relatīvi vienkārši, taču šodien situācija ir mainījusies, un krāpšanas sastāva izpratne prasa papildus skaidrojumu. Kopš Krimināllikuma spēkā stāšanās 177.panta pirmajā daļā izklāstītā panta dispozīcija nav mainījusies, un līdz pat šim brīdim krāpšana ir definēta kā svešas mantas vai tiesību uz šādu mantu iegūšana, ļaunprātīgi izmantojot uzticēšanos vai ar viltu.

Krimināllikuma 177.panta pirmās daļas dispozīcija nav konstruēta tādā veidā, ka tiktu uzsvērts, ka mantu maldinātais cietušais atdod krāpniekam labprātīgi. Likumdevējs šo nozieguma sastāvu, tāpat kā pārējos svešas mantas nolaupīšanas sastāvus, ir konstruējis pietiekami abstrakti, lai tiktu aptverti visi paņēmieni, ka likumpārkāpējs varētu iegūt savā valdījumā svešu mantu.

Prokurors uzskata, ka nav pamata Krimināllikuma 177.panta izpratnē par nozieguma priekšmetu uzskatīt tikai to mantu, kuru labprātīgi, bet, būdams maldināts, vainīgajam nodevis tieši pats cietušais.

Pēc prokurora domām, būtiski ir konstatēt, vai cietušais ir zaudējis savu nekustamo īpašumu, vai nav. Pat ja arī cietušais nezina, ka viņam piederošais nekustamais īpašums jau ir prettiesiski atsavināts – tas ir reģistrēts Zemesgrāmatā pavisam uz citas personas (labticīgā ieguvēja) vārda, pamatojoties uz viltotu pirkuma līgumu, reāli cietušajam ir nodarīts materiāls zaudējums, viņam prettiesiski ir atsavināts nekustamais īpašums.

Krimināllikuma 177.panta pirmās daļas objektīvo pusi raksturo divas būtiskas pazīmes jeb veidi, kādos var izdarīt krāpšanu, proti: 1) ļaunprātīgi izmantojot uzticēšanos, 2) ar viltu. Šajā konkrētajā gadījumā apelācijas instances tiesa pamatoti secinājusi, ka tieši "viltus" izmantošana ir sekmējusi mēģinājumu prettiesiski atsavināt nekustamo īpašumu, un līdz ar to apsūdzētā Ērika M. noziedzīgās darbības pēc Krimināllikuma 15.panta ceturtās daļas, 177.panta trešās daļas ir kvalificējusi pareizi.

Prokurors norāda, ka nepamatota ir apsūdzētā Ērika M. atsaukšanās uz Kriminālprocesa likuma 127.panta otrās un trešās daļas, kā arī 130.panta pirmās daļas un otrās daļas 4.punkta pārkāpumu, jo apelācijas instances tiesa šādus pārkāpumus nav pieļāvusi.

Apelācijas instances tiesa, iztiesājot lietu, ir pārbaudījusi Ivara K. un Ērika M. telefonsarunu iegūšanas likumību un nav konstatējusi, ka šis pierādījums būtu iegūts nelikumīgi, tas ir, atzinusi to par ticamu un pieļaujamu. Apsūdzētais Ēriks M. maldīgi secina, ka tikušas noklausītas viņa telefonsarunas. Kā izriet no lietas materiāliem, noklausīts tika zvērināta tiesu izpildītāja Ivara K. tālrunis, kā rezultātā tika fiksēti arī

apsūdzētā Ērika M. izdarītie zvani Ivaram K., Ivara K. izdarītie zvani Ērikam M. un pašas telefonsarunas šo personu starpā.

Nepamatots esot arī apsūdzētā Ērika M. apgalvojums, ka prokurora pieprasījums Korupcijas novēršanas un apkarošanas birojam sniegt kriminālprocesam noderīgas ziņas, kuras varētu būt šīs iestādes rīcībā, ir apšaubāms. Procesa virzītājs saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 190., 192.pantu, ievērojot šajos pantos izteiktās prasības, var pieprasīt ziņas gan no fiziskām, gan no juridiskām personām.

Esot šādiem apstākļiem, nav pamata secināt, ka lietā esošais pierādījums – telefonsarunas – ir iegūtas, pārkāpjot Kriminālprocesa likuma prasības, un ka šāds pierādījums būtu nepieļaujams.

Prokurors norāda, ka apsūdzētais Ēriks M. nav norādījis tādus argumentus, kuri lietā varētu kalpot par pamatu apelācijas instances tiesas sprieduma likumības un pamatotības apšaubīšanai. Apelācijas instances tiesa savā nolēmumā nav pieļāvusi nedz Krimināllikuma, nedz Kriminālprocesa likuma būtisku pārkāpumu, un līdz ar to nav aizskartas apsūdzētā konstitucionālās tiesības.

Apelācijas instances tiesa atzina, ka Ēriks M., Ivars K. un Andis K. personu grupā pēc iepriekšējas vienošanās izdarīja svešas mantas iegūšanas ar viltu (krāpšanas) mēģinājumu, lielos apmēros.

Noziedzīgais nodarījums noticis šādos tiesas konstatētos apstākļos.

"2002.gada 10.janvārī starp "Latvijas Hipotēku un Zemes banku" Tukuma nodaļas vadītāja Gunāra Kopiņa personā un Māri V. un Baibu R. bija noslēgts Aizdevuma līgums Nr.51373/01, ar kuru aizņēmējiem Mārim V. un Baibai R. banka izsniedza naudas summu Ls 10 500 apmērā mājokļa rekonstrukcijai termiņā līdz 2012.gada 23.janvārim. Savukārt aizdevuma nodrošināšanai tika nostiprināta pirmā hipotēka uz nekustamo īpašumu (..), Zemītes pagastā, Tukuma rajonā (Zemesgrāmatu nodalījuma Nr.76, kadastra Nr.9094 003 0026) piederošu Māra V. mātei Ingrīdai K.

2003.gada 6.janvārī starp "Latvijas Hipotēku un Zemes banku" Rīgas nodaļas vadītāja Jāņa Buholta personā un Ingrīdu K. bija noslēgts otrs Aizdevuma līgums Nr.74384/01, ar kuru aizņēmējai Ingrīdai K. banka izsniedza naudas summu Ls 1020 (viens tūkstotis divdesmit) apmērā personīgam patēriņam ar atmaksas termiņu līdz 2007.gada 27.janvārim. Aizdevuma nodrošināšanai tika nostiprināta otrā hipotēka uz Ingrīdai K. piederošo nekustamo īpašumu (..), Zemītes pagastā, Tukuma rajonā (Zemesgrāmatu nodalījuma Nr.76, kadastra Nr.9094 003 0026).

Ņemot vērā aizņēmēju – Māra V. un Ingrīdas K. – regulāros aizņēmuma maksājumus bankai, 2004.gada 29.aprīlī "Latvijas Hipotēku un Zemes banka" cedēja Ērika M. prasījuma tiesības pret parādnieku Māri V., kuru apmērs uz 2004.gada 26.aprīli sastādīja 6793,75 LVL

(kavētā pamatsumma 173,17 LVL, neatmaksātā pamatsumma 6547,47 LVL, līgumsods par kavētiem pamatsummas maksājumiem 0,43 LVL, procenti par aizdevuma izmantošanu 6,58 LVL, kavētie procenti par aizdevuma izmantošanu 66,10 LVL), noslēdzot cesijas līgumu ar Ēriku M. Nr.51373 un kā atlīdzību par cedētajām parādsaistībām no Ērika M. saņemot 9000 LVL.

Tāpat 2004.gada 29.aprīlī "Latvijas Hipotēku un Zemes banka" cedēja Ērikam M. prasījuma tiesības pret parādnieci Ingrīdu K., kuru apmērs uz 2004.gada 19.aprīli sastādīja 1121,61 LVL (kavētā pamatsumma 164,03 LVL, neatmaksātā pamatsumma 804,77 LVL, līgumsods par kavētiem pamatsummas maksājumiem 25,48 LVL, procenti par aizdevuma izmantošanu 7,10 LVL, kavētie procenti par aizdevuma izmantošanu 86,87 LVL, līgumsods par kavētiem procentu maksājumiem 13,36 LVL, komisijas maksa par konta apkalpošanu 20 LVL), noslēdzot cesijas līgumu Nr.74384 un kā atlīdzību saņemot no Ērika M. 1500 LVL.

Iegādājoties no "Latvijas Hipotēku un Zemes bankas" divas iepriekš minētās cesijas, Ēriks M. vēlējās iegūt savā īpašumā Ingrīdai K. piederošo nekustamo īpašumu (..), Zemītes pagastā, Tukuma rajonā (Zemesgrāmatu nodalījums Nr.76, kadastra Nr.9094 003 0026). Šajā sakarā Ēriks M. vienojās ar Ivaru K., tobrīd strādājošu par zvērinātu tiesu izpildītāju Rīgas apgabaltiesas Zvērinātu tiesu izpildītāju iecirknī Nr.53 Rīgā, Lāčplēša ielā Nr.92, ka pēdējais sniegs nepieciešamo juridisko palīdzību iepriekšminētā nekustamā īpašuma iegūšanai Ērika M. īpašumā. Tāpat Ēriks M. tobrīd bija pārliecināts, ka parādnieki Māris V. un Ingrīda K. nespēs laikus norēķināties un atmaksāt kopējo parādu 7915,36 LVL un viņš savā īpašumā izsolē tiesas ceļā iegūs minēto īpašumu.

Par notikušo prasījuma tiesību cedēšanu Ērikam M., "Latvijas Hipotēku un Zemes banka" un Ēriks M. parādniekiem Mārim V. un Ingrīdai K. paziņoja 2004.gada 17.maijā, pretēji Cesijas līgumos punktā 2.3.noteiktajam, ka par cesijas nodošanu cedents paziņo parādniekam triju darba dienu laikā pēc Cesijas līguma stāšanās spēkā. Minētajā paziņojumā kā Ērika M. kontakttālrunis tika norādīts Nr.9407316, kurš faktiski piederēja Ivaram K.

Uzzinot par viņa un mātes Ingrīdas K. saistību pret "Latvijas Hipotēku un Zemes banku" cedēšanu trešajai personai, Māris V. pa norādīto tālruni sazinājās ar Ivaru K. un norunāja tikšanos.

Saprotot, ka Māris V. un Ingrīda K. centīsies dzēst parādu, Ēriks M. personu grupā ar Ivaru K., precīzi nenoskaidrotā datumā, noziedzīgi vienojās iegūt Ingrīdai K. piederošo iepriekš norādīto nekustamo īpašumu Ēriks M. īpašumā krāpšanas ceļā, izmantojot viltu. Ēriks M. ar Ivaru K. noziedzīgi vienojās, ka pēdējais darbosies pirmā interesēs un darīs visu iespējamo, lai parādnieki Māris V. un Ingrīda K. nespētu sazināties ar cesionāru Ēriku M., novilcinās galīgās parāda summas,

kāda jāatmaksā prasītājam, aprēķina izsniegšanu, lai parādnieki nenomaksātu to un rezultātā Ēriks M. varētu iesniegt tiesā pieteikumu par nekustamā īpašuma labprātīgu pārdošanu izsolē tiesas ceļā un iepriekš minēto nekustamo īpašumu iegūtu savā īpašumā.

Rīkojoties atbilstoši norunai, Ivars K. savā darba vietā Rīgas apgabaltiesas Zvērinātu tiesu izpildītāju iecirknī Nr.53, Rīgā, Lāčplēša ielā Nr.92, tikās ar Māri V., kurš tikšanās laikā lūdza izsniegt galīgo aprēķinu par savām un mātes saistībām nolūkā tās nomaksāt. Ivars K., izmantojot viltu un maldinot cietušo, paskaidroja, ka uz doto brīdi tas nav iespējams, jo Ēriks M. nav reģistrējis zemesgrāmatā savas prasījuma tiesības. Taču Ivars K. mutiski apsolīja šo jautājumu dažu dienu laikā atrisināt un piezvanīt Mārim V. Ņemot vērā, ka Ivars K. kā kreditora pārstāvis turpmāk pats nesazinājās ar Māri V., pēdējam vairākkārt zvanot Ivaram K., neizdevās noskaidrot galīgo aprēķinu, bet vēlāk Ivars K. uz Māra V. zvaniem neatbildēja vispār. Šāda Ivara K. un Ērika M. apzināta rīcība cietušajiem Mārim V. un Ingrīdai K. radīja materiālus zaudējumus, jo par katru kavēto parāda neatmaksāšanas dienu no kreditora puses tika aprēķināti soda procenti.

Saprotot, ka galīgo parāda aprēķinu no cesionāra sarunu ceļā viņš iegūt nespēs, jo kreditors no kontakta ar viņu izvairās ļaunprātīgi, 2004.gada 12.jūnijā Māris V., nepārtraukti izrādot savu vēlmi parādu dzēst, nosūtīja Ērikam M. ierakstītu vēstuli, kurā lūdza nosūtīt viņam galīgo aprēķinu par saistībām, kuras izrietēja no 2002.gada 10.janvāra aizdevuma līguma.

Tikai 2004.gada 1.jūlijā, apzināti novilcinot laiku, Ivars K. kā Ērika M. pilnvarotā persona un rīkojoties atbilstoši viņa un Ērika M. noziedzīgajai norunai, izsūtīja Mārim V. vēstuli, kurā norādīja, ka viņa parādsaistības saskaņā ar aizdevuma līgumu Nr.51373/01 uz 2004.gada 30.jūniju sastāda 6951,09 LVL, bet Ingrīdas K. parādsaistības saskaņā ar aizdevuma līgumu Nr.74384/01 uz 2004.gada 30.jūniju sastāda 1147,17 LVL. Tāpat vēstulē tika norādīts, ka kopējā parādsaistību summa 8098,26 LVL ir jānomaksā Ērikam M., personas kods (..), A/S "Hansabanka" filiāles "Augstceltne" kontā (..) līdz 2004.gada 14.jūlijam, pretējā gadījumā Ēriks M. izmantos savas tiesības piedzīt parādu saskaņā ar minēto aizdevuma līgumu nosacījumiem.

Tūlīt pēc aprēķina saņemšanas Māris V., kā arī viņa faktiskā sieva I. P. vairākkārt griezās pie Ivara K. ar mērķi noslēgt vienošanos, ka pēc parāda samaksas Ērikam M. nekavējoties noformēs nostiprinājuma lūgumus hipotēku dzēšanai zemesgrāmatā. Vienlaikus no parādnieka puses nepārtraukti tika izrādīta vēlme norēķināties ar kreditoru un izpildīt savas parādsaistības. Taču Ivars K. un viņa prombūtnes laikā – viņa palīgs K.G. atbildēja, ka par šādu vienošanos pirms samaksas nevar būt runa. Paša cesionāra Ērika M. telefona numurs parādniekam nebija paziņots.

Neskatoties uz to, ka vienošanās netika panākta, lai izpildītu savas parādnieka saistības, Māris V. 2004.gada 26.jūlijā bez vienošanās noslēgšanas samaksāja Ērika M. kontā (..) "Hansabankā" pieprasīto parāda summu – Ls 8100 (astoņi tūkstoši simts) apmērā, tādējādi izpildot savas, Baibas R. un Ingrīdas K. parādsaistības.

Uzreiz pēc samaksas veikšanas, precīzi nenoskaidrotā datumā, I.P. un Māris V. informēja Ivaru K. par veikto iemaksu, paziņojot šo faktu telefonsarunā. Uz to Ivars K. atbildēja, ka viņam jāsaņem naudas saņemšanas apstiprinājums no Ērika M.

Tā kā nedēļas laikā pēc samaksas veikšanas nostiprinājuma lūgumi hipotēku dzēšanai netika noformēti, 2004.gada 2.augustā Māris V. nosūtīja Ērikam M. vēstuli, kurā informēja, ka 2004.gada 26.jūlijā ir pārskaitījis Ls 8100 uz viņa norādīto bankas kontu saskaņā ar 2004.gada 29.aprīļa cesijas līgumiem Nr.74384 un Nr.51373. Vēstulē Māris V. lūdza triju dienu laikā noformēt un notariāli apliecināt nostiprinājumu lūgumus hipotēku dzēšanai.

Saprotot, ka pie šādiem apstākļiem, kad parādnieks ar kreditoru ir norēķinājies, Ēriks M. vairs nevarēs iegūt savā īpašumā iepriekš minēto nekustamo īpašumu, tādējādi realizēt savu noziedzīgo nodomu, Ēriks M. ar Ivaru K. nolēma turpināt izmantot viltu, lai prettiesiski krāpšanas ceļā iegūtu Ingrīdas K. nekustamo īpašumu savā īpašumā. Šī nodoma realizēšanai Ēriks M. pēc 2004.gada 2.augusta, pirmstiesas izmeklēšanā precīzi nenoskaidrotā datumā, tikās ar savu paziņu Andi K., pēc kā Ēriks M. un Ivars K. noziedzīgi vienojās ar Andi K., ka, lai maldinātu Māri V., viņi ar atpakaļejošu datumu sastādīs jaunus cesijas līgumus, kuros norādīs, ka savas cesijas tiesības uz Ingrīdai K. piederošo nekustamo īpašumu (..), Zemītes pagastā, Tukuma rajonā Ēriks M. ir cedējis Andim K. Bez tam Ēriks M. no Māra V. saņemto naudu ar viltu paturēs savā kontā un neatgriezīs Mārim V., lai cietušie Māris V. un Ingrīda K. atrastos tādos apstākļos, kad pēdējiem vairs nebūtu līdzekļu, ko laikus samaksāt jaunajam cesionāram Andim K. un jaunajam cesionāram būtu iespēja griezties tiesā ar pieteikumu par nekustamā īpašuma labprātīgu pārdošanu izsolē tiesas ceļā.

Taču pirms viltus Cesijas līgumu noslēgšanas Ivars K. Ērika M. vārdā nolēma piedāvāt cietušajiem pārdot Ingrīdas K. īpašumu. 2004.gada 5. vai 6.augustā, precīzi nenoskaidrotā datumā, Ivars K. piezvanīja I.P. un uzaicināja uz neformālām sarunām, kurās Ivars K. Ērika M. vārdā piedāvāja pārdot Ērika M. nekustamo īpašumu (..) par pusi no patiesās īpašuma tirgus vērtības. Tā kā I.P. nepiekrita šādam piedāvājumam, Ivars K. viņai mutiski paziņoja, ka līgumi ir cedēti tālāk Andim K., kā jau iepriekš bija vienojies ar Ēriku M. un Andi K. Uz jautājumu, kāpēc par to Ivars K. nav paziņojis agrāk, pēdējais atbildēja, ka viņa pilnvaras līdz ar jauno cesiju ir beigušās.

Turpinot realizēt noziedzīgo nodomu par nekustamā īpašuma izkrāpšanu ar viltu, Ivars K. 2004.gada augusta mēnesī savā darba vietā Lāčplēša ielā Nr.92, precīzi nenoskaidrotos datumos, izgatavoja divus neīstus Cesijas līgumus, datētus ar 2004.gada 15.jūliju, kuri pēc to parakstīšanas piešķirtu Andim K. tiesības pieprasīt no parādniekiem Māra V., Baibas R. un Ingrīdas K. parādu atmaksu, kā arī piešķirtu tiesības parāda nesamaksāšanas gadījumā vērsties tiesā ar pieteikumu par nekustamā īpašuma labprātīgu pārdošanu izsolē tiesas ceļā.

Ivars K. izgatavoja viltus Cesijas līgumu Nr.2, datētu ar atpakaļejošu datumu – 2004.gada 15.jūliju, kurā norādīja, ka Ēriks M. kā cedents par 2000 LVL lielu atlīdzību nodevis cesionāram Andim K. visas ķīlas tiesības attiecībā pret parādnieci Ingrīdu K. saistībā ar Aizdevuma līgumu Nr.74384/01 no 2003.gada 6.janvāra, un otru viltus Cesijas līgumu ar Nr.1, tāpat datētu ar atpakaļejošu datumu – 2004.gada 15.jūliju, kurā norādīja, ka Ēriks M. kā cedents par 10 000 LVL lielu atlīdzību nodevis cesionāram Andim K. visas ķīlas tiesības attiecībā pret parādniekiem Māri V. un Baibu R. saistībā ar Aizdevuma līgumu Nr.51373/01 no 2002.gada 10.janvāra.

Abus šos Cesijas līgumus parakstīja Ēriks M. un Andis K.

Turpinot savas noziedzīgās darbības, Ivars K. 2004.gada augustā sastādīja paziņojumu Mārim V., Baibai R. un Ingrīdai K., datētu ar 2004.gada 11.augustu, kurā ar viltu norādīja, ka minēto personu parādu saistības Ērikam M. saskaņā ar aizdevumu līgumiem Nr.51373/01 no 2002.gada 10.janvāra un Nr.74384/01 no 2003.gada 6.janvāra un Cesijas līgumiem Nr.51373 un Nr.74384 no 2004.gada 29.aprīļa ir 2004.gada 15.jūlijā tālāk cedētas Andim K. Minēto paziņojumu, kuru parakstīja Ēriks M. un Andis K., Ivars K. precīzi nenoskaidrotā datumā ar viltu nosūtīja parādniekiem, tādā veidā cietušos maldinot.

Savukārt 2004.gada 11.augustā Ivars K. izveidoja vēl divus Anda K. paziņojumus (vēstules) Mārim V. un Baibai R., kuros informēja Māri V., ka viņa nenokārtotās parādu saistības uz 2004.gada 10.augustu sastāda 7099,52 latu, bet Ingrīdas K. kopējais parāds sastāda 1157,58 latu. Pēc šo paziņojumu parakstīšanas no Anda K. puses tie, izmeklēšanā precīzi nenoskaidrotā datumā, tika nosūtīti parādniekiem. Tāpat norādītājos paziņojumos tika norādīts, ka minētās parāda summas, kuru kopējais apmērs sastādīja 8257,10 latu, tiek pieprasītas, balstoties uz 2004.gada 15.jūlija Cesijas līgumiem, neminot par cietušā Māra V. jau veikto maksājumu Ērika M. kontā.

Tādā veidā no Māra V. ar viltu tika atkārtoti pieprasīts samaksāt aizdevuma pamatsummu, procentus par aizdevuma lietošanu un līgumsodus, par ko jau samaksa tika veikta 2004.gada 26.jūlija, skaidri zinot, ka, pastāvot iepriekš norādītajiem apstākļiem, Māris V. nespēs atkārtoti samaksāt Andim K. pieprasīto naudas summu.

2004.gada 19.augustā, vēlēdamies saņemt no Anda K. nostiprinājumu lūgumus hipotēku dzēšanai, Māris V. iemaksāja Anda K. norādītajā kontā vēl 160 latus, kas bija starpība starp Ērika M. norādīto galīgā aprēķina summu un Anda K. pieprasīto parāda summu.

Bez tam 2004.gada 20.augustā Māris V. nosūtīja Ērikam M., Andim K., Ivaram K. ierakstītas vēstules, kurās informēja par parāda samaksu, pievienojot maksājumu dokumentus par 8100 latiem un 160 latiem, kā arī lūgumu nekavējoties noformēt nostiprinājumu lūgumus hipotēku dzēšanai.

Uz minētajām vēstulēm Ēriks M. cietušajam Mārim V. neatbildēja, bet Andis K., labi zinot, ka cietušais savu un savas mātes Ingrīdas K. parāda summu ir nomaksājis, rīkojoties saskaņā ar noziedzīgo vienošanos, ar viltu parakstīja Ivara K. 2004.gada 26.augustā sagatavotu vēstuli Mārim V., datētu ar atpakaļejošu datumu – 2004.gada 25.augustu, kurā norādīja, ka viņa kompetencē nav izvērtēt Māra V. un Ērika M. savstarpējās finansiālās attiecības. Nolūkā maldināt cietušo Māri V. Andis K. ar viltu cietušajam paziņoja, ka viņa kontā ir ieskaitīti tikai 160 lati, bet Ēriks M. Andim K. nav darījis zināmu faktu, ka nomaksāta visa parāda summa 8100 lati, kas neatbilda patiesībai.

Tālāk, turpinot realizēt savu noziedzīgo vienošanos ar Ēriku M. un Ivaru K., 2004.gada 24.augustā Andis K., labi zinādams par samaksas faktu, parakstīja 2004.gada 23.augustā Ivara K. sagatavoto pieteikumu Tukuma rajona tiesai par nekustamā īpašuma labprātīgu pārdošanu izsolē tiesas ceļā. Šādi rīkodamies pēc Ērika M. un Ivara K. ieteikuma, Andis K. ar viltu, ļaunprātīgi izmantoja tiesības, kuras patiesībā viņam nepiederēja, jo saistības, uz kuru pamata ķīlas tiesība tika nodibinātas, bija dzēstas ar izpildījumu. Minētajā pieteikumā tiesai tika norādīta nepatiesa informācija par to, ka Ingrīda K. nav savas saistības nokārtojusi un nav atbildējusi uz viņa 2004.gada 13.augusta vēstuli, kurā pieprasīts atkārtoti samaksāt parādu.

Tādējādi pēc Ērika M. un Ivara K. ieteikuma Andis K. apzināti un tīši ar viltu maldināja tiesu, ļaunprātīgi noslēpjot un neiesniedzot tiesai visus dokumentus un ziņas par faktiem, kas apliecina to, ka samaksa ir veikta pilnā apmērā, tādā veidā mēģinot panākt izsoles organizēšanu, kuras rezultātā cietusī Ingrīda K. zaudētu savu nekustamo īpašumu, bet Ēriks M. izsoles ceļā to varētu iegūt savā īpašumā.

2004.gada 3.septembrī Tukuma rajona tiesas tiesnese I.Mudele, balstoties uz iesniegtajām nepatiesajām ziņām par lietas faktisko būtību, pieņēma nolēmumu – atļaut tiesas izpildītajam veikt nekustamā īpašuma (..), Zemītes pagastā, Tukuma rajonā, pēc nekustamo īpašumu vērtēšanas kompānijas SIA "Vestabalt" vērtējuma 52 000 latu vērtībā, pārdošanu izsolē atbilstoši Ivara K. sagatavotajiem un Anda K. iesniegtajiem pārdošanas nosacījumiem ar izsoles sākumcenu 20 000 latu. Tālāk tiesu izpildītājs izsoles dienu noteica 2004.gada 3.oktobri.

Saprotot Ērika M., Ivara K. un Anda K. noziedzīgo un ļaunprātīgo nodomu, lai aizstāvētu savas likumīgās tiesības, 2004.gada 15.septembrī Ingrīda K. un Māris V. Tukuma rajona tiesā iesniedza prasību, kurā izklāstīja darījuma patiesos apstākļus un lūdza tiesu pieņemt lēmumu par iepriekš minētā nekustamā īpašuma labprātīgās izsoles apturēšanu līdz lietas izskatīšanai pēc būtības pabeigšanai. Vienlaikus minētās personas nosūtīja iesniegumu Latvijas Republikas Ģenerālprokuroram.

2004.gada 20.septembrī, pamatojoties uz jauniegūtām ziņām prasības lietā, tiesnese I.Mudele pieņēma lēmumu apturēt nekustamā īpašuma (..) pārdošanu labprātīgā izsolē līdz civillietas Māra V. un Ingrīdas K. prasībā pret Andi K. par saistību izpildes atzīšanu un hipotēku ierakstu zemesgrāmatā dzēšanu izskatīšanai pēc būtības pabeigšanai. Tāpat tiesa nosūtīja prasības pieteikumu arī Andim K. un noteica viņam termiņu līdz 2004.gada 21.oktobrim tiesai iesniegt paskaidrojumu. Sakarā ar to Ēriks M., Ivars K. un Andis K. savu noziedzīgo nodomu par Ingrīdai K. piederošā nekustamā īpašuma iegūšanu savā īpašumā līdz galam nerealizēja no savas gribas neatkarīgu iemeslu dēļ, kā arī tāpēc, ka 2004.gada 22.oktobrī, pamatojoties uz konstatētajām noziedzīga nodarījuma sastāva pazīmēm Ērika M., Ivara K. un Anda K. darbībās, Latvijas Republikas VP GKP Pirmstiesas izmeklēšanas pārvaldē tika ierosināta krimināllieta Nr.11810022104 un Latvijas Republikas Ģenerālprokuratūra iesniedza protestu Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Civillietu departamentam, kurā lūdza atcelt Tukuma rajona tiesas 2004.gada 3.septembra lēmumu, kas vēlāk arī tika izdarīts. Minētais liedza Ērikam M., izmantojot grupas dalībnieku Ivara K. un Anda K. palīdzību, iegūt savā īpašumā Ingrīdai K. piederošo nekustamo īpašumu (..), Zemītes pagastā, Tukuma rajonā.

Ar šādām savām darbībām Ēriks M., Ivars K. un Andis K. personu grupā pēc iepriekšējas vienošanās ar viltu mēģināja izkrāpt svešu īpašumu 52 000 latu vērtībā, kas ir uzskatāmi par lieliem apmēriem".

Šādas Ērika M., Ivara K. un Anda K. darbības tiesa kvalificēja kā Krimināllikuma 15.panta ceturtajā daļā un 177.panta trešajā daļā paredzēto noziedzīgo nodarījumu.

Bez tam pirmās instances tiesa atzina, ka Ēriks M., Ivars K. un Andis K. personu grupā pēc iepriekšējas vienošanās, mantkārīgā nolūkā viltoja dokumentus, kas piešķir tiesības, un šos dokumentus atkārtoti izmantoja.

"2004.gada jūlija beigās–augusta mēneša pirmajā pusē, tiesas izmeklēšanas laikā precīzi nenoskaidrotā datumā, nenoskaidrotos apstākļos, Ēriks M., Ivars K. un Andis K., zinot, ka 2004.gada 26.jūlijā Māris V. ir izpildījis parādsaistības attiecībā pret Ēriku M., mantkārīgu motīvu vadīti, vienojās, ka viltos dokumentus, kas piešķir tiesības – cesijas līgumus ar atpakaļejošu datumu – 2004.gada 15.jūliju, par Māra V. un Baibas R. parādsaistību cedēšanu Andim K., un otru cesijas līgumu par Ingrīdas K. parādsaistību cedēšanu Andim K., pēc kā šos cesijas līgumus iesniegs Tukuma rajona Zemesgrāmatu nodaļā un Tukuma rajona tiesā kopā ar pieteikumu par nekustamā īpašuma labprātīgu pārdošanu izsolē tiesas ceļā.

Realizējot iepriekš panākto vienošanos, 2004.gada augusta mēnesī, tiesas izmeklēšanas laikā precīzi nenoskaidrotā datumā, Ivars K. savā darba vietā pēc adreses Rīgā, Lāčplēša ielā 92 uzsāka datorā izgatavot cesijas līguma Nr.2, datētu ar 2004.gada 15.jūliju, tekstu, kurā tika norādīts, ka cedents Ēriks M. cesionāram Andim K. par atlīdzību nodod, bet cesionārs pieņem Ingrīdas K. parādsaistības. Iesāktā līguma tekstu Ivars K. iekopēja sava palīga K.G. datorā un pabeidza minētā cesijas līguma izgatavošanu, norādot, ka Andis K. kā atlīdzību samaksā Ērikam M. 2000 latu. Analoģiskā veidā Ivars K. izgatavoja arī otru cesijas līgumu ar Nr.1, datētu ar 2004.gada 15.jūliju, kurā tika norādīts, ka cedents Ēriks M. cesionāram Andim K. par atlīdzību nodod, bet cesionārs pieņem Māra V. un Baibas R. parādsaistības, norādot, ka Andis K. kā atlīdzību samaksā Ērikam M. 10 000 latu. Tādējādi Ivars K. 2004.gada augusta mēnesī, tiesas izmeklēšanas laikā precīzi nenoskaidrotos datumos, izgatavoja neīstus cesijas līgumus, datētus ar 2004.gada 15.jūliju, kuri pēc to parakstīšanas piešķirtu Andim K. tiesības pieprasīt no parādniekiem Māra V., Baibas R. un Ingrīdas K. parāda atmaksu, kā arī piešķirtu tiesības parāda nesamaksāšanas gadījumā vērsties tiesā ar pieteikumu par nekustamā īpašuma labprātīgu pārdošanu izsolē tiesas ceļā.

Turpinot minēto dokumentu viltošanu, Ēriks M. un Andis K. ieradās pie Ivara K. viņa darba vietā Rīgā, Lāčplēša ielā 92, kur parakstīja sastādītos cesijas līgumus un tādējādi pabeidza šo dokumentu viltošanu. Pēc tam, rīkojoties atbilstoši iepriekšējai norunai, Ivars K. nosūtīja Anda K. parakstītus paziņojumus (vēstules) Mārim V. un Baibai R., datētus ar 2004.gada 13.augustu, kuros informēja Māri V., ka viņa nenokārtotās parādu saistības uz 2004.gada 10.augustu sastāda 7099,52 latus, bet Ingrīdas K. kopējais parāds sastāda 1157,58 latus, un ka šī parādsaistību dzēšana tiek pieprasīta, balstoties uz 2004.gada 15.jūlija Cesijas līgumiem.

Tālāk 2004.gada 19.augustā Ivars K. pēc iepriekšējas norunas ar Ēriku M. un Andi K. minētos viltotos 2004.gada 15.jūlija cesijas līgumus Nr.1 un Nr.2 kopā ar Nostiprinājuma lūgumu tiesību pārgrozīšanai iesniedza Tukuma Zemesgrāmatu nodaļā pēc adreses Tukumā, Pils ielā 15a, tādējādi izmantojot šos viltojumus.

Bez tam, zinot, ka 2004.gada 26.jūlijā parādsaistības ir dzēstas un cietušais Māris V. un Ingrīda K. atkārtoti nevar un nevēlas Andim K. samaksāt pieprasīto summu, Ivars K. saskaņā ar iepriekš panākto

vienošanos ar Ēriku M. un Andi K. 2004.gada 30.augustā Tukuma rajona tiesā pēc adreses Tukumā, Pils ielā 16, iesniedza Anda K. parakstītu pieteikumu par nekustamā īpašuma pārdošanu izsolē tiesas ceļā ar tam pielikumā pievienotajiem nekustamā īpašuma izsoles nosacījumiem, kā arī iesniedza viltoto 2004.gada 15.jūlija cesijas līgumu Nr.2, tādējādi to atkārtoti izmantojot".

Šādas Ērika M., Ivara K. un Anda K. darbības tiesa kvalificēja kā Krimināllikuma 275.panta otrajā daļā paredzēto noziedzīgo nodarījumu.

Atbilstoši Kriminālprocesa likuma 585.panta otrās daļas noteikumiem viedokli par kasācijas sūdzībām iesniedzis Rīgas tiesas apgabala prokuratūras prokurors A.Zalužinskis.

Prokurors norāda, ka, iepazīstoties ar apsūdzēto un viņu aizstāvju kasācijas sūdzībās izvirzīto argumentāciju, uzskata, ka kasācijas sūdzības ir noraidāmas kā nepamatotas, bet apelācijas instances tiesas 2008.gada 15.maija spriedums ir atstājams negrozīts.

Apsūdzētais Ēriks M. savos kasācijas sūdzības papildinājumos un apsūdzētais Ivars K. kasācijas sūdzībā norādījis, ka apelācijas instances tiesa ir piemērojusi nepareizus Krimināllikuma pantus, kvalificējot noziedzīgo nodarījumu kā krāpšanas mēģinājumu. Kā pamatojumu savai argumentācijai kasatori norādījuši atsevišķus Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departamenta lēmumus, kuros ir īsumā raksturota krāpšanas sastāva objektīvā puse, "vainīgais apmāna cietušo, kura īpašumā vai valdījumā atrodas manta, un cietušais, būdams maldināts, mantu vai tiesības uz mantu atdod vainīgajam labprātīgi".

Prokurors norāda, ka nav šaubu, ka tiesu praksei ir jāveidojas un rezultātā ir jāpanāk vienota konkrētu tiesību normu izpratne un piemērošana. Konkrētajā gadījumā izpētes priekšmets ir Krimināllikuma 177.panta noziedzīgā nodarījuma sastāvs, kura interpretācija joprojām ir visai atšķirīga.

Pēc valsts apsūdzības uzturētāja domām, tiesu prakse šajā virzienā vēl tikai veidojas un tiek meklēts precīzākais Krimināllikuma 177.panta normas skaidrojums.

Regulējot sabiedrības locekļu uzvedību, nosakot uzvedības normas un tiesiskās robežas, kādās indivīds var rīkoties, Latvijas Republikā likumdevējs ir pieņēmis Krimināllikumu. Krimināllikumā ir mēģināts aptvert visas iespējamās indivīdu darbības, kādas ir atzīstamas par noziedzīgām un par kuru izdarīšanu indivīds var tikt sodīts. Arī īpašuma interešu aizsardzībai Krimināllikumā ir iestrādāti vairāki panti, kuri aptver visus iespējamos sveša īpašuma prettiesiskas atsavināšanas veidus jeb mantas nolaupīšanas veidus.

Nekādi nevar piekrist skaidrojumam, ka Krimināllikuma 177.panta pirmajā daļā definētais krāpšanas sastāvs ir tāds, ka krāpšana ir tikai un vienīgi tāda svešas mantas iegūšana, kad vainīgais apmāna tieši pašu cietušo, kura īpašumā vai valdījumā atrodas manta, un cietušais,

būdams maldināts, mantu vai tiesības uz mantu atdod vainīgajam labprātīgi, jo līdz šim nav dzirdēta pamatota argumentācija, kādā interpretācijas ceļā šāds secinājums ir tapis.

Laikā, kad Augstākās tiesas plēnums 2001.gada 14.decembrī pieņēma lēmumu Nr.3 "Likuma piemērošana krimināllietās par sveša īpašuma nolaupīšanu", tas balstījās uz tā brīža tiesu praksi, kura, cik noprotams, varēja veidoties tikai no tobrīd tiesās izskatāmajām krimināllietām par izdarītajām krāpšanām, un domāt par noziedzības attīstības tendencēm nākotnē nebija nekādas nepieciešamības. 2001.gadā atsevišķi uz noziegumu izdarīšanu tendēti sabiedrības indivīdi vēl nebija uztvēruši, ka lielu materiālo labumu var gūt no prettiesiskas rīcības ar nekustamajiem īpašumiem. Līdz ar to tobrīd plašāks skaidrojums Krimināllikuma 177.pantam nemaz nebija nepieciešams, jo krāpšana izpaudās relatīvi vienkārši.

Šobrīd joprojām izmantotais krāpšanas sastāva skaidrojums populārs bija laikā, kad darbojās Latvijas PSR kriminālkodekss, jo tad ar šādu skaidrojumu pilnībā pietika. Tobrīd prettiesiska nekustamā īpašuma atsavināšana praktiski nebija iedomājama. Taču šodien situācija ir mainījusies. Praksē ir sastopami dažādi gadījumi, piemēram, kad nekustamā īpašuma īpašnieks nemaz nezina, ka viņa īpašums ir atsavināts bez viņa ziņas un pret viņa gribu. Var būt situācija, ka šajā nekustamajā īpašumā jau pat ievācas un dzīvo labticīgais ieguvējs, kurš no viltus pārdevēja šo nekustamo īpašumu iegādājies. Tāpat ir dzirdēti gadījumi, ka bez īpašnieka ziņas tiek pārdoti zemes gabali, uz kuriem jaunie īpašuma ieguvēji uzsāk celtniecību, taču īstais īpašnieks (cietušais) par to vēl neko nezina, jo neskatās regulāri datorizētās zemesgrāmatas ierakstus un regulāri nepārbauda savu zemes gabalu. Vēl spilgtāks piemērs ir privātie meži, kurus pārdod un izcērt "viltus" īpašnieki bez īstā īpašnieka ziņas.

Šajās un līdzīgās situācijās, pēc prokurora domām, nepārprotami ir secināms, ka īpašnieks reāli ir zaudējis savu nekustamo īpašumu, jo labticīgais ieguvējs to ir nopircis un nekustamais īpašums ir iereģistrēts zemesgrāmatā uz jaunā īpašnieka vārda (līdzīgi kā zādzību gadījumā, laupīšanas gadījumā vai piesavināšanās gadījumā). Rezultātā īpašniekam ir nodarīts reāls materiāls zaudējums. Persona, kura ir uzdevusies par īsto īpašnieku vai arī ir uzdevusies par pilnvaroto personu, ir maldinājusi labticīgo ieguvēju. Starp "viltus" īpašnieku un labticīgo ieguvēju šādos apstākļos tiesisks darījums pēc būtības nevar pastāvēt, un līdz ar to ir nekorekti runāt par civiltiesisku strīdu. Starp īsto īpašnieku un "viltus" īpašnieku vispār nav bijusi saskarsme, un līdz ar to nav noticis nekāds darījums viņu starpā.

Līdz ar to ir jāsecina, ka krāpšanas sastāva izpratne un praktiskā piemērošana prasa papildu skaidrojumu.

Kopš Krimināllikuma spēkā stāšanās 177.panta pirmajā daļā izklāstītā panta dispozīcija nav mainījusies, un līdz pat šim brīdim krāpšana ir definēta kā svešas mantas vai tiesību uz šādu mantu iegūšana, ļaunprātīgi izmantojot uzticēšanos vai ar viltu.

Ir jāuzsver, ka Krimināllikuma 177.panta pirmās daļas dispozīcija nav konstruēta tādā veidā, ka tiktu uzsvērts, ka mantu maldinātais cietušais atdod krāpniekam labprātīgi. Likumdevējs šo nozieguma sastāvu, tāpat kā pārējos svešas mantas nolaupīšanas sastāvus ir konstruējis pietiekami abstrakti, lai tiktu aptverti visi paņēmieni, kā likumpārkāpējs varētu iegūt savā valdījumā svešu mantu. Zādzību, piemēram, var izdarīt neatkarīgi no tā, vai tā atrodas mantas īpašniekam piederošā dzīvoklī vai arī cietušais to ir aizmirsis svešā dzīvoklī, no kurienes tā tiek nozagta. Pie laupīšanas sastāviem (Krimināllikuma 176.pants) arī netiek uzskatīts, ka nolaupīt var tikai mantu, uz kuru nostiprinātas īpašuma tiesības.

Līdz ar to nav pamata Krimināllikuma 177.panta izpratnē par nozieguma priekšmetu uzskatīt tikai to mantu, kuru labprātīgi, bet būdams maldināts, vainīgajam nodevis tieši pats cietušais.

Krimināllikuma 177.panta pirmās daļas objektīvo pusi raksturo divas būtiskas pazīmes jeb veidi, kādos var izdarīt krāpšanu, proti: 1) ļaunprātīgi izmantojot uzticēšanos, 2) ar viltu. Šajā konkrētajā gadījumā apelācijas instances tiesa pamatoti secinājusi, ka tieši "viltus" izmantošana ir sekmējusi mēģinājumu prettiesiski atsavināt nekustamo īpašumu, un līdz ar to apsūdzēto Ērika M., Ivara K. un Anda K. noziedzīgās darbības pēc Krimināllikuma 15.panta ceturtās daļas, 177.panta trešās daļas ir kvalificējusi pareizi.

Vainīgās personas noziedzīgais mērķis ir iegūt savā vai kādas citas personas īpašumā svešu nekustamo īpašumu, lai tālāk to izmantotu pēc saviem ieskatiem. Vai pastāv būtiska atšķirība vainīgā darbībās:

1) ja vainīgais uzrunā nekustamā īpašuma īpašnieku un, jau zinot, ka naudu par nekustamo īpašumu nemaksās, slēdz pirkuma līgumu, iegūst to savā īpašumā un tālāk ieķīlā vai realizē (šajā gadījumā cietušais, būdams maldināts, pats atdod nekustamo īpašumu);

2) ja vainīgais neuzrunā nekustamā īpašuma īpašnieku, bet paša cietušā maldināšanas vietā vilto pilnvaru, uz kuras pamata ar svešu nekustamo īpašumu izrīkojas kā ar savu – pārreģistrē to zemesgrāmatā, pie notāra slēdz pirkuma līgumu utt.

Konkrētajā gadījumā mērķis ir viens – prettiesiski iegūt savā vai kādas citas personas īpašumā svešu nekustamu mantu.

Prokurors norāda, ka nepamatota ir apsūdzētā Ivara K. un viņa aizstāves norāde uz to, ka mantas nolaupīšana var būt tikai bezatlīdzības, kā rezultātā mantas īpašniekam vai valdītājam tiek nodarīts reāls materiāls zaudējums.

Apelācijas instances tiesa pamatoti konstatēja, ka apsūdzēto nodoms bija, izmantojot viltu, maldinot Tukuma rajona tiesu un Tukuma rajona Zemesgrāmatu nodaļas tiesnesi, panākt, ka nekustamais īpašums (..) nonāktu izsolē, kurā apsūdzētie varētu mēģināt iegūt to Ērika M. īpašumā par sākumcenu Ls 20 000, kas salīdzinājumā ar šī nekustamā īpašuma novērtējumu Ls 52 000 vērtībā uz 2004.gada 17.novembri, bija ievērojami mazāka naudas summa.

Tātad, ja apsūdzēto iecere būtu realizējusies, par ko pietiekami droši bija pārliecināti apsūdzētie, ja analizē telefonsarunas starp Ēriku M. un Ivaru K. 2004.gada jūlijā un augustā, cietušajiem Ingrīdai K. un Mārim V. būtu nodarīts reāls materiāls zaudējums – Ls 32 000.

Prokurors norāda, ka klasiskos krāpšanas gadījumos pēdējā laikā tradicionāli tiek izmantota noziedzīga nodarījuma "shēma", kad vainīgais cietušajam sākotnēji kādu daļu no, piemēram, samaksas par preci, iedod ar domu par turpmākajām precēm nemaksāt vispār. Tas tiek darīts, lai iegūtu cietušā uzticību. Līdz ar to nav nekāda pamata secinājumam, ka krāpnieks prettiesiski iegūst mantu tikai tajā gadījumā, kad nav zaudējis nevienu santīmu.

Apsūdzētais Andis K. kasācijas sūdzībā izvirza argumentu, ka nevar krāpšanas ceļā iegūt svešu mantu, apmānot cietušo, piedaloties nekustamā īpašuma labprātīgā pārdošanā izsolē tiesas ceļā.

Šādu argumentu prokurors vērtē kā nepamatotu, jo, kā izriet no lietas materiāliem, apsūdzēto saskaņotās un mērķtiecīgās darbības, kuras izpaudās kā nekustamā īpašuma novešana līdz izsolei apstākļos, kad parādnieks savu parādu pilnībā ir apmaksājis un ir izpildījis kreditora gribu, par ko apsūdzētajiem ir labi zināms, nepārprotami norāda, ka tās ir tikai posms notikumu virknē, kurā V. ģimene pret savu gribu zaudē nekustamo īpašumu.

Pēc prokurora ieskata, nav pat svarīgi, vai apsūdzētie bija pilnībā pārliecināti, ka izsoles rezultātā Ēriks M. iegūs īpašumu vai nē, viņu kopējās darbības bija vērstas uz kopējā mērķa sasniegšanu – Māris V. un Ingrīda K. nekustamo īpašumu zaudē, bet Ēriks M. to iegūst par būtiski samazinātu cenu.

Apsūdzības daļā pēc Krimināllikuma 275.panta otrās daļas prokurors norāda, ka lietā minēto cesijas līgumu ar atpakaļejošu datumu sastādīšana un parakstīšana bija nepieciešama, lai cietušo Māri V. un Ingrīdu K. nostādītu apstākļos, kad viņi joprojām skaitās parādā aizdevuma summu, tikai tagad nevis kreditoram Ērikam M., bet gan jaunajam kreditoram (cietušajiem nebija iespēju samaksāt vēlreiz Ls 8100 Andim K.).

Prokurors norāda, ka Andis K. tika pieaicināts ne jau tāpēc, lai Ēriks M. patiešām viņam pārdotu prasījuma tiesības, jo citādi līgumus varēja slēgt ar īstajiem datumiem, kā tam būtu jābūt, realizējot tiesisku darījumu, nenorādot tajos patiesībai neatbilstošas ziņas. Anda K.

pieaicināšana notika tikai un vienīgi, lai nekustamais īpašums (..) nonāktu līdz izsolei, kuras notikšanā bija ieinteresēts Ēriks M., neskatoties uz to, ka no Māra V. visu prasīto naudas summu bija saņēmis.

Saskaņā Ministru kabineta 1996.gada 23.aprīļa noteikumu Nr.154 18.punktu, lai dokumentam būtu juridisks spēks, tajā ir jābūt arī tādiem rekvizītiem: dokumenta autora nosaukumam, dokumenta datumam, dokumenta izstrādāšanas, izdošanas, pieņemšanas vai parakstīšanas vietas nosaukumam, parakstam. Savukārt 29.punktā ir norādīts, ka dokumenta datums ir dokumenta parakstīšanas datums, bet protokolā – attiecīgās protokolētās sēdes, sapulces vai apspriedes norises datums un aktā – attiecīgās aktā norādītās darbības datums vai šīs darbības pēdējās dienas datums.

Tātad dokumenta sastādīšanas datumam tomēr ir būtiska jēga, ja valstī pastāv likumdošana un valsts ir atzīta par tiesisku valsti.

Prokurors norāda, ka "viltus" cesijas līguma sastādīšana, kurā ietvertā informācija neatbilst patiesībai, rada tiesiskas sekas indivīdam, vismaz tik tālu, kamēr šis viltus un nepatiesā informācija netiek atklāta. Šajā gadījumā Ingrīdas K. nekustamais īpašums jau tika izlikts izsolē, kas ir vērtējams kā konkrētu seku iestāšanās.

Pēc prokurora domām, apsūdzētie un aizstāvība kļūdaini interpretē Krimināllikuma 275.panta noziedzīgā nodarījuma sastāvu.

Nav strīda par to, ka atbilstoši Krimināllikuma 275.panta pirmās daļas saturam par dokumentu Krimināllikuma izpratnē tiek uzskatīti tādi dokumenti, kas piešķir tiesības vai atbrīvo no pienākumiem. Likumdevējs ir ņēmis vērā, ka "dokumenta" definīcija ir visai plaša, tāpēc apzināti Krimināllikumā ir sašaurināts tādu "dokumentu" loks, par kuru viltošanu iestājas krimināltatbildība saskaņā ar Krimināllikuma 275.pantu. Šāda dokumentu loka sašaurināšana ir panākta, izdarot Krimināllikuma 275.panta pirmajā daļā atrunu, ka krimināltatbildība pēc šī panta iestājas tad, ja persona vilto tādu dokumentu, kurš piešķir tiesības vai atbrīvo no pienākumiem. Rakstiski noformēts cesijas līgums, kā pamatoti ir konstatējušas gan pirmās instances, gan apelācijas instances tiesas, ir dokuments, kurš konkrētai personai piešķir noteiktas tiesības – tiesības prasīt no parādnieka parāda atmaksu, tiesības vērsties tiesā pret parādnieku.

Civillikuma 1806.pants skaidri norāda uz to, ka cesijas līgums piešķir tiesības.

Gan pirmās instances tiesa, gan apelācijas instances tiesa ir norādījusi, kādēļ šie viltotie cesijas līgumi ir uzskatāmi par dokumentiem, kuri piešķir tiesības.

Prokurors norāda, ka nepamatota ir apsūdzētā Ērika M. atsauce uz Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departamenta lēmumiem lietās SKK-600/07, SKK-51/05 jo šajos lēmumā minētie dokumenti nav

salīdzināmi ar Cesijas līgumiem, par kuriem ir runa šajā kriminālprocesā.

Prokurors uzsver, ka tiesu praksē par dokumentiem Krimināllikuma 275.panta izpratnē ir atzīti arī tādi dokumenti kā fiziskas personas uzņēmuma vārdā parakstīta pilnvara un garantijas vēstule, kuri tālāk iesniegti citam uzņēmumam jeb juridiskai personai, nomas līgumi (Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departamenta lēmums lietā SKK-02/08).

Maldīgi apsūdzētais Ēriks M. savos papildinājumos secina, ka apelācijas instances tiesa nav secinājusi, ka viņš būtu vērsies tieši pret nozieguma priekšmetu – dokumentu Krimināllikuma 275.panta izpratnē, tādējādi apdraudot noziedzīgā nodarījuma objektu. Apsūdzētais Ēriks M. personu grupā pēc iepriekšējas vienošanās ar Ivaru K. un Andi K. viltoja cesijas līgumus, datējot tos ar atpakaļejošu datumu. Viņa un līdzapsūdzēto darbības bija tieši vērstas uz konkrēto dokumentu viltošanu, tātad tieši iedarbojoties uz nozieguma priekšmetu.

Prokurors nevar piekrist apsūdzētā Ivara K. un viņa aizstāvja argumentam, ka Krimināllikuma 275.pants atrodas Krimināllikuma XXII nodaļā un līdz ar to krimināltatbildība var iestāties tikai par tādām darbībām, ja tiek viltoti valsts pārvaldes institūciju izdotie vai izdodamie dokumenti, kā rezultātā tiek apdraudēta Latvijas Republikas valsts pārvaldes institūciju normāla darbība.

Kā pamatoti norāda apelācijas instances tiesa spriedumā, tas apstāklis, ka Krimināllikuma 275.pants atrodas Krimināllikuma XXII nodaļā "Noziedzīgi nodarījumi pret pārvaldes kārtību", nevar būt par pamatu apsūdzēto attaisnošanai, jo lietā pierādīts, ka tika izgatavoti viltus cesijas līgumi, kas piešķīra tiesības un tie tika izmantoti.

Krimināllikuma 275.panta otrās daļas dispozīcijā likumdevējs ir iekļāvis pat kvalificējošu pazīmi – "...ja tās radījušas būtisku kaitējumu valsts varai vai pārvaldības kārtībai vai ar likumu aizsargātām personas tiesībām un interesēm", no kā izriet, ka noziedzīgās darbības var kaitēt ne tikai pārvaldības kārtībai, bet arī jebkuras personas (gan fiziskas, gan juridiskas), piemēram, īpašuma interesēm.

Prokurors atzīmē, ka, nosakot sodu Ivaram K., apelācijas instances tiesa ir ņēmusi vērā izdarītā noziedzīgā nodarījuma raksturu, radīto kaitējumu un viņa personību. Tāpat tiesa ir ņēmusi vērā apsūdzētā lomu un līdzdalības pakāpi, to, ka Ivars K. ir notiesāts ar Tukuma rajona tiesas 2005.gada 13.septembra spriedumu pēc Latvijas kriminālkodeksa 162.panta otrās daļas un 164.panta otrās daļas ar brīvības atņemšanu uz pieciem gadiem nosacīti, ar pārbaudes laiku uz trim gadiem par 1997.gadā izdarītiem amatnoziegumiem – dienesta stāvokļa ļaunprātīgu izmantošanu un kukuļņemšanu.

Tāpēc prokurors nesaskata nekāda pamata secinājumam, ka apelācijas instances tiesa būtu pieļāvusi Latvijas Republikas Satversmē

un Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijā garantētās personas pamattiesības.

Pēc prokurora domām, apelācijas instances tiesa nav pieļāvusi Kriminālprocesa likuma 127.panta otrās un trešās daļas, kā arī 130.panta pirmās daļas un otrās daļas 4.punkta pārkāpumu.

Apelācijas instances tiesa, iztiesājot lietu, ir pārbaudījusi Ivara K. un Ērika M. telefonsarunu iegūšanas likumību un nav konstatējusi, ka šis pierādījums būtu iegūts nelikumīgi, tas ir, atzīstot to par ticamu un pieļaujamu. Apsūdzētais Ēriks M. savos papildinājumos kasācijas sūdzībai maldīgi secina, ka ir tikušas noklausītas viņa telefonsarunas. Kā izriet no lietas materiāliem, noklausīts tika Ivara K. tālrunis, kā rezultātā tika fiksēti arī apsūdzētā Ērika M. izdarītie zvani Ivaram K., Ivara K. izdarītie zvani Ērikam M., un, protams, pašas telefonsarunas šo personu starpā.

Prokurors norāda, ka nepamatots ir arī apsūdzētā Ērika M. apgalvojums, ka prokurora pieprasījums Korupcijas novēršanas un apkarošanas birojam sniegt kriminālprocesam noderīgas ziņas, kuras varētu būt šīs iestādes rīcībā, ir apšaubāms. Procesa virzītājs saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 190., 192.pantu, ievērojot šajos pantos izteiktās prasības, var pieprasīt ziņas gan no fiziskām, gan no juridiskām personām.

Esot šādiem apstākļiem, pēc prokurora ieskata, nav pamata secināt, ka lietā esošais pierādījums – telefonsarunas – ir iegūtas, pārkāpjot Kriminālprocesa likuma prasības, un ka šāds pierādījums būtu nepieļaujams.

Prokurors norāda, ka apelācijas instances tiesa savā nolēmumā nav pieļāvusi nedz Krimināllikuma, nedz Kriminālprocesa likuma būtisku pārkāpumu, un līdz ar to nav arī aizskartas apsūdzēto konstitucionālās tiesības.

Izskatījis rakstveida procesā 2008.gada 7.novembrī lietas materiālus, izanalizējis kasācijas sūdzību motīvus un apsverot sūdzībās izteiktos lūgumus skatīt lietu mutvārdu procesā, izvērtējis prokurora iebildumus un viedokli, Senāta Krimināllietu departaments atzina, ka lieta jānodod izskatīšanai tiesas sēdē mutvārdu procesā, jo konkrētai lietai, kura saistīta ar Krimināllikuma 177.panta piemērošanu, var būt īpaša nozīme likuma normu interpretēšanā un tiesu prakses veidošanā.

Senāta Krimināllietu departaments kasācijas instances tiesas sēdē noklausījās apsūdzētā Ērika M. aizstāvja E.Rusanova, apsūdzētā Ivara K. aizstāves I.Voronovas un apsūdzētā Anda K. aizstāvja M.Mezīša paskaidrojumus un prokurora A.Zalužinska viedokli, iepazinās ar kasācijas sūdzībās, iebildumos un prokurora viedoklī izklāstītajiem motīviem, lietā esošajiem dokumentiem un nonāca pie šādiem secinājumiem.

Senāta Krimināllietu departaments atzīst, ka Ērika M., Ivara K. un Anda K. darbības pamatoti kvalificētas pēc Krimināllikuma 275.panta otrās daļas.

Konkrētā lietā Ērikam M., Ivaram K. un Andim K. inkriminētā noziedzīgā nodarījuma kvalifikācija pēc Krimināllikuma 275.panta otrās daļas pilnībā atbilst pirmās un apelācijas instances tiesas konstatētajam un par pierādītu atzītajam noziedzīgā nodarījuma aprakstam, tāpēc nav pamata kasatoru apgalvojumam par pieļautu Krimināllikuma pārkāpumu Kriminālprocesa likuma 574.panta 2.punkta izpratnē.

Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 569.panta pirmo un trešo daļu kasācijas instances tiesa pierādījumus lietā nepārvērtē, lietas faktiskos apstākļus neskaidro un lietu pēc būtības neizskata.

Senāts konstatē, ka apsūdzētā Ivara K. un viņa aizstāves zvērinātas advokātes I.Voronovas iesniegtajā kasācijas sūdzībā daļā par Ivara K. atzīšanu par vainīgu pēc Krimināllikuma 275.panta otrās daļas faktiski atkārtoti apelācijas sūdzību motīvi, nepiekrītot tiesas veiktajam pierādījumu novērtējumam un tiesas sniegtajiem atzinumiem.

Kasācijas instances tiesa uzsver, ka lietā esošo pierādījumu novērtēšana piekrīt tiesai, kas izspriež lietu pēc būtības. Jautājums par to, vai lietā esošie pierādījumi ir pietiekoši apsūdzētā vainīguma nodibināšanai vai nav pietiekoši, ir būtības jautājums, kas kasācijas kārtībā nav pārbaudāms. Tāpat kasācijas kārtībā nav pārbaudāmi sūdzības iesniedzēju secinājumi par citādu lietas apstākļu novērtēšanu, nekā tos ir novērtējusi apelācijas instances tiesa.

Lietu pēc būtības izskata pirmās instances tiesa, bet gadījumos, kad iesniegts apelācijas protests vai sūdzība, lietu pēc būtības izskata arī apelācijas instances tiesa.

Senāta Krimināllietu departaments konstatē, ka apelācijas instances tiesa, izvērtējot pierādījumus lietā, secinājusi, ka pirmās instances tiesas spriedums daļā par Ērika M., Ivara K. un Anda K. notiesāšanu pēc Krimināllikuma 275.panta otrās daļas ir tiesisks un pamatots.

Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 564.panta sesto daļu Krimināllietu tiesu palāta nav atkārtojusi visus pirmās instances tiesas spriedumā minētos pierādījumus un atzinumus, atzīstot, ka "pierādījumiem dots spriedumā pareizs novērtējums".

Senāts konstatē, ka nepamatots ir Ivara K. un viņa aizstāves zvērinātas advokātes I.Voronovas kasācijas sūdzībā norādītais, ka apelācijas instances tiesa nav izvērtējusi visus apsūdzētā Ivara K. un viņa aizstāves apelācijas sūdzību argumentus.

Kā redzams no Augstākās tiesas Krimināllietu tiesu palātas sprieduma, apelācijas instances tiesa papildus devusi motivāciju Krimināllikuma 275.panta sastāva esamībai, tādējādi aptverot apelācijas sūdzībās izteikto argumentāciju.

Krimināllietu tiesu palāta devusi atzinumu tam, ka strīdus cesijas līgumi ir dokumenti Krimināllikuma 275.panta izpratnē, tas ir, ka tie ir dokumenti, kas piešķir tiesības, un ka tie saturēja visas dokumentam nepieciešamās sastāvdaļas. Tāpat dots konkrēts uzskaitījums tam, kādas tiesības piešķīra minētie Cesijas līgumi.

Pie konstatētajiem apstākļiem Senāts atzīst, ka nepamatota ir kasatoru norāde uz to, ka privāttiesisks līgums nav uzskatāms par minētā noziedzīgā nodarījuma priekšmetu. Nevietā ir kasatoru atsaukšanās uz Valsts pārvaldes iekārtas likumu.

Kā savos iebildumos pamatoti norādījis prokurors, Krimināllikuma 275.panta otrās daļas dispozīcijā likumdevējs ir iekļāvis kvalificējošo pazīmi – ja tās radījušas būtisku kaitējumu valsts varai vai pārvaldības kārtībai vai ar likumu aizsargātām personas tiesībām un interesēm, no kā izriet, ka noziedzīgās darbības var kaitēt ne tikai pārvaldības kārtībai, bet arī jebkuras personas (gan fiziskas, gan juridiskas), piemēram, īpašuma interesēm.

Līdz ar to Senāts atzīst kā nepamatotu kasatoru norādi, ka apsūdzēto darbībās pēc Krimināllikuma 275.panta otrās daļas trūkst obligāta sastāva pazīme – objekts.

Kasācijas instances tiesa atzīmē, ka ne ar ko nav pamatots apsūdzētā Ivara K. un viņa aizstāves apgalvojums, ka dokumenta definīcija Krimināllikuma 275.panta izpratnē ir sniegta Ministru kabineta 1996.gada 23.aprīļa noteikumos Nr. 154 “Dokumentu izstrādāšanas un noformēšanas kārtība”.

Kriminālatbildība par Krimināllikuma 275.pantā paredzētu noziedzīgu nodarījumu iestājas personai tikai par tāda dokumenta viltošanu vai izmantošanu, kas piešķir tiesības vai atbrīvo no pienākumiem. Likumdevējs Krimināllikuma 275.panta dispozīciju nav veidojis kā blanketu dispozīciju ar atsauci uz citu normatīvo aktu. Līdz ar to tiesai, izlemjot, vai konkrētās personas darbības satur Krimināllikuma 275.pantā paredzētā noziedzīgā nodarījuma sastāva pazīmes, ir jāvērtē, vai dokuments ir atzīstams par tādu, kas piešķir tiesības vai atbrīvo no pienākumiem. Izskatāmajā lietā tāds tiesas vērtējums ir dots.

Senāta Krimināllietu departaments atzīst, ka konkrētā lietā cesijas līguma izgatavošana un parakstīšana ar atpakaļejošu datumu ir atzīstama par dokumenta viltošanu Krimināllikuma 275.panta izpratnē, bet apsūdzēto Anda K. un Ērika M. un viņa aizstāvja atsauces kasācijas sūdzībās uz Senāta Civillietu departamenta lēmumu un Civillikumu ir nevietā, jo netiek izspriests civiltiesisks strīds, bet gan izlemts jautājums par apsūdzēto vainīgumu viņiem inkriminēto noziedzīgo nodarījumu izdarīšanā atbilstoši Kriminālprocesa likuma prasībām.

Kasācijas instances tiesa atzīmē, ka prokurora viedoklī, kurš izklāstīts šajā lēmumā iepriekš, ir detalizēti analizēts, kāpēc šajā lietā cesijas līguma ar atpakaļejošu datumu sastādīšana un parakstīšana ir

atzīstama par dokumenta viltošanu, kā arī šī līguma iesniegšana valsts institūcijām – viltota dokumenta izmantošana. Senāts šajā daļā pilnībā piekrīt prokurora viedoklī izteiktajai argumentācijai un nesaskata nepieciešamību to vēlreiz atkārtot.

Kasācijas instances tiesa konstatē, ka apsūdzētais Ēriks M. nepamatoti atsaucies uz Senāta Krimināllietu departamenta lēmumiem lietās SKK-600/07, SKK-30/05, SKK-51/05. Lietā SKK-600/07 Senāts konstatēja, ka persona ar apelācijas instances tiesas spriedumu atzīta par vainīgu pēc Krimināllikuma 298.panta pirmās daļas un 275.panta pirmās daļas. Senāta Krimināllietu departaments spriedumu atcēla daļā par personas atzīšanu par vainīgu un sodīšanu pēc Krimināllikuma 275.panta pirmās daļas un kriminālprocesu šajā daļā izbeidza. Senāts atzina, ka personas iesniegtie viltotie (citu personu vārdā sastādītie) iesniegumi policijai nav atzīstami par dokumentiem Krimināllikuma 275.panta izpratnē.

Lietā SKK-51/05 Senāts konstatēja, ka konkrētā lietā personu iesniegumi par pieņemšanu darbā, atvaļinājuma piešķiršanu, atbrīvošanu no darba nav atzīstami par dokumentiem Krimināllikuma 275.panta izpratnē.

Lietā SKK-30/05 Senāts atzina, ka personas rīcībā nav Krimināllikuma 275.panta pirmajā daļā paredzētā noziedzīgā nodarījuma sastāva, jo līgums, par kuru ir runa apsūdzībā un tiesu lēmumos, nav un nevar būt dokuments Krimināllikuma 275.panta izpratnē, konkrētā gadījumā to nevar uzskatīt par līgumu, bet gan tikai kā policijas darbiniekus maldinošu informāciju vai paskaidrojumu no personas, ka viņa ir it kā pārdevusi apsūdzētajam kokmateriālus. Bez tam uz “līguma” ir tikai vienas personas paraksts.

Senāta Krimināllietu departaments atzīmē, ka norādītajās lietās tiesas ir konstatējušas pilnīgi citādus, atšķirīgus faktiskos apstākļus no tiem, kādi ir konstatēti izskatāmajā lietā, un nav arī saskatāmas nekādas pretrunas Senāta atzinumos šajās lietās ar šobrīd izskatāmo lietu Ivara K., Ērika M. un Anda K. apsūdzībā pēc Krimināllikuma 275.panta otrās daļas. Kasācijas instances tiesa piekrīt abu iepriekšējo instanču tiesu un prokurora izteiktajiem atzinumiem, ka rakstiski noformēts cesijas līgums ir dokuments, kurš konkrētai personai piešķir noteiktas tiesības – tiesības prasīt no parādnieka parāda atmaksu, tiesības vērsties tiesā pret parādnieku. Tas, ka cesijas līgums piešķir tiesības, ir norādīts arī Civillikuma 1806.pantā. Pie tam norādītais līgums tika iesniegts valsts institūcijās.

Prokurors A.Zalužinskis, izsakot viedokli par iesniegtajām kasācijas sūdzībām, atsaucies uz Senāta Krimināllietu departamenta lēmumu lietā SKK-02/08, kur par dokumentiem Krimināllikuma 275.panta izpratnē ir atzīti arī tādi dokumenti kā fiziskas personas uzņēmuma vārdā

parakstīta pilnvara un garantijas vēstule, kuri tālāk iesniegti citam uzņēmumam jeb juridiskai personai, kā arī nomas līgumi.

Senāta Krimināllietu departaments konstatē, ka prokurora nosauktā lieta vēlreiz apstiprina to, ka kasatoru izteiktā tēze par to, ka Krimināllikuma 275.pantā paredzētais dokuments nevar būt fiziskas personas izdots, ir nepareiza un neatbilstoša šīs tiesību normas tulkojumam.

Kasācijas instances tiesa atzīmē, ka apsūdzētais Ēriks M. kasācijas sūdzībā nevietā atsaucies uz citu valstu krimināltiesībām.

Atbilstoši Krimināllikuma 6.pantam par noziedzīgu nodarījumu atzīstams ar nodomu (tīši) vai aiz neuzmanības izdarīts nodarījums (darbība vai bezdarbība), kurš paredzēts šajā likumā un par kura izdarīšanu draud kriminālsods.

Apsūdzētie nodarījumu izdarījuši Latvijas Republikā, un atbilstoši Krimināllikuma I nodaļas normām viņu darbības kvalificējamas (vērtējamas) atbilstoši Latvijas Republikas Krimināllikumam.

Senāts nesaskata Krimināllikuma pārkāpumu arī tajā apstāklī, ka Ivara K., Ērika M. un Anda K. darbības ir vienlaikus kvalificētas gan pēc Krimināllikuma 275.panta otrās daļas, gan arī pēc 15.panta ceturtās daļas un 177.panta trešās daļas.

Kasācijas instances tiesa atzīst, ka krāpšanu, kura var tikt izdarīta ar viltu vai arī ļaunprātīgi izmantojot uzticību, var izdarīt tostarp arī ar Krimināllikuma 275.pantā paredzētā noziedzīgā nodarījuma priekšmeta – atbilstoša dokumenta – palīdzību. Gadījumā, kad tiesa, izskatot lietu, konstatē gan visas nepieciešamās un obligātās Krimināllikuma 177.panta attiecīgajā daļā paredzētā noziedzīgā nodarījuma sastāva pazīmes, gan arī 275.panta attiecīgajā daļā paredzētās sastāva pazīmes, vainīgās personas darbības kvalificējamas pēc abiem norādītajiem likuma pantiem.

Minētais izriet, tulkojot sistēmiski norādītās Krimināllikuma normas. Katram no nosauktajiem noziedzīgā nodarījuma sastāviem ir atšķirīgs apdraudējuma objekts un objektīvā puse.

Atbilstoši Krimināllikuma 26.panta otrās daļas noteikumiem personas viens noziedzīgs nodarījums, kas atbilst vairāku dažādu noziedzīgu nodarījumu sastāvu pazīmēm, veido noziedzīgu nodarījumu ideālo kopību.

Tādējādi noziedzīgu nodarījumu ideālās kopības gadījumā persona, vēloties apdraudēt kādas noteiktas ar likumu aizsargātas intereses un veicot šā mērķa sasniegšanai nepieciešamās darbības, nodara kaitējumu arī citām ar likumu aizsargātām interesēm.

Senāta Krimināllietu departaments konkrētajā lietā nesaskata arī speciālo krimināltiesību normu konkurences gadījumu, kurš jānorobežo no noziedzīgu nodarījumu ideālās kopības.

Arī Augstākās tiesas plēnuma 2001.gada 14.decembra lēmumā Nr. 3 “Likuma piemērošana krimināllietās par svešas mantas nolaupīšanu” 4.nodaļā, kura veltīta Krimināllikuma 177. un 178.pantam, nekas nav teikts par Krimināllikuma 177.panta un 275.panta piemērošanu, konstatējot viltotu dokumentu izmantošanu krāpšanas izdarīšanā.

Ērika M. norādītais piemērs Krimināllikuma 193.pantā paredzētā noziedzīgā nodarījuma konstatēšanas gadījumā ar parakstīšanos termināla čekā kādas personas vietā ir kļūdaina Krimināllikuma 275.panta sastāva tulkošana.

Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments atzīst, ka, nosakot apsūdzētajam Ivaram K. kā sodu brīvības atņemšanu uz vienu gadu apsūdzībā pēc Krimināllikuma 275.panta otrās daļas, apelācijas instances tiesa nav pārkāpusi soda noteikšanas vispārīgos principus, kā arī nav pārkāpusi Krimināllikuma 46., 54.panta noteikumus.

Kasācijas instances tiesa konstatē, ka apsūdzētais Ivars K. un aizstāve I.Voronova kasācijas sūdzībā nevietā atsaukušies uz Satversmes 91., 92.pantu un Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas 6.pantu.

No apelācijas instances tiesas sprieduma motīvu daļas redzams, ka Krimināllietu tiesu palāta, lemjot par Ivaram K. nosakāmo sodu pēc Krimināllikuma 275.panta otrās daļas, atzinusi, ka Ivaram K. pirmās instances tiesas noteiktais sods “ir atzīstams par pārāk mīkstu sodu, tas ir neatbilstošs izdarītā noziedzīgā nodarījuma raksturam, smagumam, nodarītajam kaitējumam un viņa personībai, tāpēc spriedums šajā daļā atceļams un Ivaram K. pēc šī panta nosakāms brīvības atņemšanas sods”.

Krimināllikuma 275.panta otrajā daļā paredzēts noteikt sodu – brīvības atņemšanu līdz četriem gadiem vai piespiedu darbu vai naudas sodu līdz 60 minimālajām mēnešalgām.

Līdz ar to, nosakot Ivaram K. brīvības atņemšanas sodu uz vienu gadu pēc Krimināllikuma 275.panta otrās daļas, Krimināllietu tiesu palāta nav pieļāvusi Krimināllikuma normu pārkāpumu.

Šajā daļā tiesas spriedums ir motivēts. Soda ietekmējošo apstākļu citāda novērtēšana, nekā tos ir novērtējusi apelācijas instances tiesa, nav Senāta kompetencē.

Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments atzīst, ka Augstākās tiesas Krimināllietu tiesu palātas spriedums ir jāatceļ daļā par Ērika M., Ivara K. un Anda K. atzīšanu par vainīgiem un sodīšanu pēc Krimināllikuma 15.panta ceturtās daļas un 177.panta trešās daļas un galīgā soda noteikšanu saskaņā ar Krimināllikuma 50.panta pirmo daļu Ērikam M. un Andim K., galīgā soda noteikšanu saskaņā ar Krimināllikuma 50.panta pirmo un piekto daļu Ivaram K., atceltajā daļā lieta nosūtāma jaunai iztiesāšanai apelācijas instances tiesai.

Apelācijas instances tiesa sprieduma 23.lappusē secina, ka "konkrētajā kriminālllietā pierādīts, ka apsūdzētie ar savām darbībām mēģināja aizskart cietušās Ingrīdas K. īpašuma intereses, bez tiesiska pamata uz viltota Cesijas līguma pamata, mēģinot pārdot labprātīgā izsolē Ingrīdai K. piederošo nekustamo īpašumu (..), maldinot cietušos, Tukuma rajona tiesu un Tukuma rajona Zemesgrāmatu nodaļu. Taču ne Ingrīda K., ne Māris V. nekustamo īpašumu (..) pārdot nevēlējās un savas parādsaistības pret Ēriku M. bija dzēsuši, tāpēc tiesiska pamata pārdot īpašumu izsolē nebija. Tāpēc apsūdzēto mēģinājums šo īpašumu ar viltu pārdot izsolē ir kvalificējams kā īpašuma izkrāpšanas mēģinājums, izmantojot viltu gan pret cietušajiem, gan pret Tukuma rajona tiesu un Tukuma rajona Zemesgrāmatu nodaļu".

Nākamajā lappusē tiesa secina, ka "Cesijas līgumu viltošana tieši tāpēc arī bija nepieciešama, lai, izmantojot viltu, maldinot Tukuma rajona tiesu un Tukuma rajona Zemesgrāmatu nodaļas tiesnesi, panāktu, ka nekustamais īpašums (..) nonāktu izsolē, kurā apsūdzētie varētu mēģināt iegūt to Ērika M. īpašumā par sākumcenu LVL 20 000, kas salīdzinājumā ar šī nekustamā īpašuma novērtējumu LVL 52 000 vērtībā uz 2004.gada 17.novembri bija ievērojami mazāka naudas summa".

Senāta Kriminālllietu departaments konstatē, ka tiesas secinājums par to, ka "izsolē apsūdzētie varētu mēģināt iegūt nekustamo īpašumu", ir nevis fakta konstatējums, bet gan tiesas izteikts pieņēmums.

Atbilstoši Kriminālprocesa likuma 511.panta otrajai daļai spriedumam jābūt tiesiskam un pamatotam.

Atbilstoši Kriminālprocesa likuma 512.panta pirmajai daļai tiesa, taisot spriedumu, pamatojas uz materiālo un procesuālo tiesību normām, bet atbilstoši šā panta otrajai daļai tiesa spriedumu pamato ar pierādījumiem, kuri pārbaudīti tiesas sēdē vai kurus saskaņā ar šā likuma 125.panta noteikumiem nav nepieciešams pārbaudīt.

Kriminālprocesa likuma 527.panta otrās daļas 1.punktā noteikts, ka notiesājoša sprieduma motīvu daļā jānorāda pierādījumi, uz kuriem pamatoti tiesas secinājumi.

Minētās likuma normas nosaka, ka uz pieņēmumu pamata nevar taisīt notiesājošu spriedumu.

Savukārt apelācijas instances tiesas secinājums, ka "apsūdzēto mēģinājums šo īpašumu ar viltu pārdot izsolē ir kvalificējams kā īpašuma izkrāpšanas mēģinājums", konkrētā lietā nav balstīts uz lietā konstatēto un neatbilst likuma prasībām – Kriminālprocesa likuma 124.panta otrajai daļai, kur noteikts, ka kriminālprocesā pierādāma noziedzīga nodarījuma sastāva esamība vai neesamība.

Noziedzīgā nodarījuma sastāvu veido četri obligāti elementi – objekts, objektīvā puse, subjekts un subjektīvā puse.

Senāta Kriminālllietu departaments atzīst, ka apelācijas instances tiesas par pierādītu atzītās Ērika M., Ivara K. un Anda K. darbības, kuras

kvalificētas kā Krimināllikuma 15.panta ceturtajā daļā un 177.panta trešajā daļā paredzētais noziedzīgais nodarījums, nesatur šī noziedzīgā nodarījuma objektīvās puses pazīmes.

Vienlaikus kasācijas instances tiesa atzīmē, ka, izskatot lietu, apelācijas instances tiesa nav izvērtējusi, vai apsūdzēto Ērika M., Ivara K. un Anda K. darbības, kuras ar tiesu palātas spriedumu atzītas par pierādītām, nesatur nevis Krimināllikuma 177.panta trešajā daļā paredzētā noziedzīgā nodarījuma mēģinājuma, bet gan citas noziedzīga nodarījuma stadijas – sagatavošanās noziedzīgam nodarījumam – pazīmes.

Atbilstoši Krimināllikuma 15.panta trešās daļas normām par sagatavošanos noziegumam atzīstama līdzekļu vai rīku sameklēšana vai pielāgošana vai citāda tīša labvēlīgu apstākļu radīšana tīša nozieguma izdarīšanai, ja turklāt tas nav turpināts no vainīgā gribas neatkarīgu iemeslu dēļ. Kriminālatbildība iestājas tikai par sagatavošanos smagiem vai sevišķi smagiem noziegumiem.

Kā norādīts juridiskajā literatūrā, sagatavošanās nozieguma izdarīšanai var izpausties visdažādākajās darbībās, bet visām tām kopējs ir tas, ka šīs darbības rada labvēlīgus apstākļus iecerētā nozieguma izdarīšanai. Kaut gan darbības nozieguma sagatavošanās stadijā ir tīšas, tomēr atšķirībā no nozieguma mēģinājuma, sagatavošanās stadijā veiktās darbības vēl nav tieši vērstas pret aizsargājamo interesi (Noziedzīgs nodarījums. U.Krastiņš – Rīga: TNA, 2000., 134.–135.lpp.).

Pie noziedzīga nodarījuma izdarīšanas līdzekļiem pieskaita indīgas vai stipri iedarbīgas vielas (slepkavības izdarīšanai), viltotus dokumentus (mantas nolaupīšanai) u.c. Ar noziedzīga nodarījuma izdarīšanas līdzekļu vai rīku sameklēšanu jāsaprot to iegūšana ikvienā veidā, tostarp arī nelikumīgā ceļā. Ja par nozieguma izdarīšanas līdzekļu vai rīku izgatavošanu, iegādāšanos, glabāšanu vai citādām darbībām, kuras cerēts izmantot kāda nodarījuma izdarīšanai, paredzēta kriminālatbildība, tad personai jāatbild gan par šīm nelikumīgajām darbībām, gan par sagatavošanos citam konkrētam noziegumam (Krimināllikuma komentāri. 1.grāmata. Vispārīgā daļa. U.Krastiņš, V.Liholaja, A.Niedre – Rīga: Firma "AFS", 1999., 92.–93.lpp.).

Ievērojot to, ka Senāts atbilstoši savai kompetencei pierādījumus lietā no jauna neizvērtē un lietas faktiskos apstākļus neskaidro, izskatot lietu atkārtoti apelācijas kārtībā, tiesu palātai ir jāizvērtē vēlreiz lietā esošie pierādījumi no ticamības, pietiekamības un attiecināmības un jāizdara secinājumi, vai apsūdzēto darbībās, kuras šobrīd kvalificētas pēc Krimināllikuma 15.panta ceturtās daļas un 177.panta trešās daļas, ir kāda cita noziedzīga nodarījuma sastāva pazīmes.

Kasācijas instances tiesa atzīst, ka apsūdzēto un viņu aizstāvju iesniegtajās kasācijas sūdzībās nav pareizi tulkots Krimināllikuma 177.pants.

Senāts atzīmē, ka kopš Krimināllikuma spēkā stāšanās 177.panta pirmajā daļā izklāstītā panta dispozīcija nav mainījusies, un līdz pat šim brīdim krāpšana ir definēta kā svešas mantas vai tiesību uz šādu mantu iegūšana, ļaunprātīgi izmantojot uzticēšanos vai ar viltu.

Pretēji kasatoru norādītajam, likumā nav noteikts, ka noziedzīga nodarījuma sastāvs veidojās tikai tad, kad mantu maldinātais cietušais atdod krāpniekam labprātīgi. Tādēļ nav pieļaujama Krimināllikuma 177.panta dispozīcijas sašaurināta tulkošana, kā to ir darījusi pirmās instances tiesa. Senāts atzīmē, ka Krimināllikuma 177.panta sašaurināta tulkošana ir sniegta arī Krimināllikuma zinātniski praktiskajos komentāros. Bet jāņem vērā, ka neoficiālā (doktrinālā) noziedzīgu nodarījumu kvalifikācija ir nodarījumu juridiskais novērtējums, ko veic atsevišķas personas, kuru tiešajos pienākumos tas neietilpst, piemēram, zinātnieki, monogrāfiju, mācību grāmatu, komentāru autori, pētot tās vai citas konkrētas krimināllietas. Neoficiālā (doktrinālā) noziedzīgu nodarījumu kvalifikācija tikai pauž atsevišķu cilvēku tiesiskos uzskatus, tā nerada nekādas tiesības un pienākumus. Praksē tiek atklāti aizvien jauni noziedzīgu nodarījumu izdarīšanas veidi, kurus vēl nav pētījuši zinātnieki un nav devuši savus atzinumus par to kvalifikāciju, bet oficiāls (legāls) noziedzīgu nodarījumu kvalifikācijas process jau notiek konkrētajos kriminālprocesos, uzsākot tos un novedot līdz Krimināllikumā paredzētajam krimināltiesisko attiecību taisnīgam noregulējumam.

Senāta Krimināllietu departaments, izskatot atklātā tiesas sēdē mutvārdu procesā lietu (SKK-405/08), 2008.gada 4.novembrī devis savus atzinumus par Krimināllikuma 177.panta pirmās daļas dispozīcijas tulkošanas īpatnībām un faktiski atbildējis arī uz kasatoru argumentiem šajā lietā.

Tā Senāta Krimināllietu departaments atzina, ka "krāpšana, atbilstoši Krimināllikuma 177.panta pirmās daļas dispozīcijai, var tikt izdarīta viltus ceļā vai ļaunprātīgi, izmantojot uzticēšanos. Tā ietekmē mantas īpašnieks vai cita persona, vai pilnvarota valsts institūcija nodod īpašumu vai tiesības uz to citai personai vai arī neliek šķēršļus šī īpašuma izņemšanai (atsavināšanai) vai tiesību iegūšanai uz to citām personām. Pēc Senāta ieskata, krāpšana kā svešas mantas vai tiesību uz šādu mantu iegūšanu viltus ceļā var izpausties, paziņojot apzināti nepatiesas, patiesībai neatbilstošas ziņas, vai noklusējot patiesus faktus. Krāpšana var izpausties arī apzinātās darbībās, kuras vērstas uz mantas īpašnieka vai citas personas maldināšanu. Apzināti nepatiesas ziņas, kas tiek sniegtas pie krāpšanas, vai arī kuras tiek noklusētas, var attiekties uz jebkuriem apstākļiem, to vidū uz juridiskiem faktiem un

notikumiem, kvalitāti, īpašuma vērtību, uz vainīgā personību, viņa pilnvarām un nodomiem. No Krimināllikuma 177.panta pirmās daļas dispozīcijas neizriet, ka cietušā mantiskās intereses var aizskart tikai un vienīgi iedarbojoties tieši uz cietušā gribu. To var izdarīt pastarpināti, cietušajam par to nezinot, apzināti maldinot institūciju, no kuras lēmuma ir atkarīga darījuma oficiāla atzīšana par atbilstošu likumiem".

Šādus atzinumus Senāts ir sniedzis lietā, kur noziedzīgā nodarījuma priekšmets bija nekustamais īpašums. Arī izskatāmā lietā noziedzīgā nodarījuma priekšmets ir nekustamais īpašums, un Senāta Krimināllietu departaments piekrīt iepriekš izteiktajiem atzinumiem.

Kasācijas instances tiesa atzīst, ka Augstākās tiesas plēnuma 2001.gada 14.decembra lēmumā Nr.3 "Likuma piemērošana krimināllietās par svešas mantas nolaupīšanu", uz kuru savās sūdzībās atsaukušies kasatori, Krimināllikuma 177.panta pirmās daļas dispozīcijas tulkojums ir sašaurināts, savukārt atsevišķos Senāta Krimināllietu departamenta lēmumos ir izskatīti konkrētie kasācijas motīvi un plašāks likuma normas vērtējums nav dots.

Senāts atzīmē, ka laikā, kad Augstākās tiesas plēnums 2001.gada 14.decembrī pieņēma lēmumu Nr. 3 "Likuma piemērošana krimināllietās par sveša īpašuma nolaupīšanu", spēkā bija likuma "Par tiesu varu" 49.panta otrā daļa, kas noteica, ka plēnums pieņem tiesām saistošus izskaidrojumus par likuma piemērošanu. Latvijas Republikas Satversmes tiesa ar 2003.gada 4.februāra spriedumu atzina likuma "Par tiesu varu" 49.panta otro daļu (redakcijā, kas bija spēkā līdz 2002.gada 3.decembrim) par neatbilstošu Latvijas Republikas Satversmes 1. un 83.pantam. Ar 2002.gada 31.oktobra likumu "Grozījumi likumā "Par tiesu varu"", 49.panta otrā daļa tika izteikta jaunā redakcijā, kas nosaka, ka plēnums apspriež aktuālus tiesību normu interpretācijas jautājumus. Minētā tiesību norma ir spēkā no 2002.gada 4.decembra, un līdz ar šo brīdi plēnuma lēmumos izteiktais skaidrojums tiesām nav saistošs.

Senāta Krimināllietu departaments atzīst, ka norāde kasācijas sūdzībās par to, ka krāpšana ir tikai īpašuma iegūšana bezatlīdzības veidā, nav pamatota ar jebkādiem motīviem.

Kasācijas instances tiesa atzīmē, ka mantas vai tiesību uz mantu iegūšana krāpšanas ceļā ir iespējama gadījumos, kad vainīgā persona iegūst citas personas mantu vai tiesības uz mantu gan bezatlīdzības ceļā, gan arī samaksājot kādu daļu no vērtības.

Senāta Krimināllietu departaments atzīst, ka atsauces kasācijas sūdzībās uz Civillikumu ir nevietā.

Slēdzot jebkāda veida līgumus, pusēm jāvadās no Civillikuma 1.panta, kurš nosaka, ka tiesības izlietojamas un pienākumi pildāmi pēc labas ticības, tāpēc nav saprotamas kasatoru norādes uz to, ka apsūdzēto darbībās nebija nekāda noziedzīga nodarījuma, bet gan viņu rīcība bijusi atbilstoša Civillikumam.

Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments atzīst, ka Ēriks M. nepamatoti savā kasācijas sūdzībā un papildinājumos atsaucies uz Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas 7.pantu, jo Ēriks M. saukts pie kriminālatbildības apsūdzībā pēc konkrētiem Krimināllikuma pantiem.

Savukārt sava vainīguma apšaubīšana, vērtējot pierādījumus citādi, nekā tos ir vērtējusi apelācijas instances tiesa nav izskatīšanas priekšmets kasācijas instances tiesā, kura lietu pēc būtības neizskata.

Nav pamatota atsauce kasācijas sūdzībās uz it kā apelācijas instances tiesas pieļautu Kriminālprocesa likuma 127.panta otrās, trešās daļas, kā arī 130.panta pirmās daļas un šā panta otrās daļas 4.punkta pārkāpumu.

No apelācijas instances tiesas sprieduma motīvu daļas redzams, ka tiesa ir izvērtējusi iebildumus par Ivara K. telefona sarunu noklausīšanos un atzinusi lietā esošās telefonsarunas un fonoskopiskās ekspertīzes atzinumu par ticamiem, attiecināmiem un pieļaujamiem pierādījumiem lietā.

Kasācijas sūdzībās tādējādi ir atkārtoti apelācijas motīvi, kuri likumā paredzētajā kārtībā ir izskatīti.

Senāta Krimināllietu departaments nesaskata iemeslus, kādēļ nosauktie pierādījumi būtu atzīstami par nepieļaujamiem pierādījumiem. Arī Operatīvās darbības likuma 24.pants paredz iespēju izmantot operatīvo pasākumu gaitā iegūto informāciju.

Pamatojoties uz minēto un vadoties pēc Kriminālprocesa likuma 586., 587.panta, Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments

n o l ē m a

Atcelt Augstākās tiesas Krimināllietu tiesu palātas 2008.gada 15.maija spriedumu daļā par Ērika M., Ivara K. un Anda K. atzīšanu par vainīgiem un sodīšanu pēc Krimināllikuma 15.panta ceturtās daļas un 177.panta trešās daļas un galīgā soda noteikšanu saskaņā ar Krimināllikuma 50.panta pirmo daļu Ērikam M. un Andim K., galīgā soda noteikšanu saskaņā ar Krimināllikuma 50.panta pirmo un piekto daļu Ivaram K..

Atceltajā daļā lietu nosūtīt jaunai iztiesāšanai apelācijas instances tiesai.

Pārējā daļā spriedumu atstāt negrozītu.

Lēmums nav pārsūdzams.

Noziedzīga nodarījuma kvalifikācija pēc Krimināllikuma 185.panta

Krimināllikuma 185.pantā nav paredzēta noziedzīga nodarījuma kvalificējošā pazīme – personu grupa. Līdz ar to katrai personai ir jāatbild par tām darbībām, kuras tā ir izdarījusi (Krimināllikuma 185.pants).

Rīgā, 2008.gada 19.septembrī Lieta Nr.SKK-505/08

L Ē M U M S

Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments šādā sastāvā:

senators referents P.Gruziņš,
senators A.Freibergs,
senators V.Čiževskis

izskatīja rakstveida procesā lietu sakarā ar apsūdzēto Igora B. kasācijas sūdzību un Valentīna K. kasācijas sūdzību un kasācijas sūdzības papildinājumiem par Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2008.gada 29.aprīļa spriedumu un

k o n s t a t ē j a

Ar Rīgas pilsētas Zemgales priekšpilsētas tiesas 2008.gada 12.februāra spriedumu

Igors B., (..), atzīts par vainīgu un sodīts pēc Krimināllikuma 175.panta ceturtās daļas ar brīvības atņemšanu uz četriem gadiem, konfiscējot mantu, un ar policijas kontroli uz diviem gadiem; pēc Krimināllikuma 185.panta pirmās daļas ar brīvības atņemšanu uz sešiem mēnešiem.

Saskaņā ar Krimināllikuma 50.panta pirmo daļu sods pēc noziedzīgo nodarījumu kopības noteikts, ietverot vieglāko sodu smagākajā, brīvības atņemšana uz četriem gadiem, konfiscējot mantu, un ar policijas kontroli uz diviem gadiem.

Saskaņā ar Krimināllikuma 51.pantu, pievienojot daļēji neizciesto sodu pēc Rīgas pilsētas Kurzemes rajona tiesas 2005.gada 6.jūnija sprieduma, galīgais sods noteikts brīvības atņemšana uz pieciem gadiem, konfiscējot mantu, un ar policijas kontroli uz diviem gadiem.

Valentīns K., (..), atzīts par vainīgu un sodīts pēc Krimināllikuma 175.panta ceturtās daļas ar brīvības atņemšanu uz trīs gadiem, konfiscējot mantu, un ar policijas kontroli uz diviem gadiem; pēc Krimināllikuma 185.panta pirmās daļas ar brīvības atņemšanu uz sešiem mēnešiem; pēc Krimināllikuma 314.panta pirmās daļas ar brīvības atņemšanu uz sešiem mēnešiem.

Saskaņā ar Kriminālliikuma 50.panta pirmo daļu sods pēc noziedzīgo nodarījumu kopības noteikts, ietverot vieglākos sodus smagākajā, brīvības atņemšana uz trīs gadiem, konfiscējot mantu, un ar policijas kontroli uz diviem gadiem.

Saskaņā ar Kriminālliikuma 51.pantu, noteiktajam sodam pievienojot sodu, kas nav izciests pēc Rīgas pilsētas Kurzemes rajona tiesas 2005.gada 21.septembra sprieduma, galīgais sods noteikts brīvības atņemšana uz trīs gadiem un sešiem mēnešiem, konfiscējot mantu, un ar policijas kontroli uz diviem gadiem.

Ar Rīgas pilsētas Zemgales priekšpilsētas tiesas spriedumu Igors B. un Valentīns K. notiesāti par to, ka viņi atkārtoti izdarījuši svešas kustamas mantas slepenu nolaupīšanu lielā apmērā, saistītu ar iekļūšanu telpā, personu grupā pēc iepriekšējas vienošanās.

Igora B. un Valentīna K. darbības kvalificētas pēc Kriminālliikuma 175.panta ceturtās daļas.

Bez tam Igors B. un Valentīns K. tīši bojājuši svešu mantu.

Šādas Igora B. un Valentīna K. darbības pirmās instances tiesā kvalificētas pēc Kriminālliikuma 185.panta pirmās daļas.

Valentīns K. arī iegādājies un realizējis noziedzīgā kārtā iegādātu mantu.

Šīs darbības pirmās instances tiesā kvalificētas pēc Kriminālliikuma 314.panta pirmās daļas.

Par pirmās instances tiesas spriedumu apelācijas sūdzības bija iesnieguši apsūdzētais Igors B. un viņa aizstāvis zvērināts advokāts V.Jakobijs, lūdzot atcelt pirmās instances tiesas spriedumu attiecībā uz Igoru B. daļā par soda noteikšanu pēc Kriminālliikuma 175.panta ceturtās daļas un galīgo sodu. Apelācijas sūdzību iesniedzēji bija norādījuši, ka atbildību pastiprinošais apstāklis recidīvs konkrētajā gadījumā neatbilstot noziedzīgā nodarījuma raksturam un esot izslēdzams. Apelācijas sūdzību bija iesniedzis arī apsūdzētā Valentīna K. aizstāvis zvērināts advokāts A.Laiviņš, lūdzot atcelt pirmās instances tiesas spriedumu attiecībā uz Valentīnu K. daļā par brīvības atņemšanas soda noteikšanu un noteikt apsūdzētajam vieglāku sodu.

Izskatot lietu apelācijas kārtībā, Rīgas apgabaltiesas Kriminālliietu tiesas kolēģija ar 2008.gada 29.aprīļa spriedumu Rīgas pilsētas Zemgales priekšpilsētas tiesas spriedumu atcēlusi daļā par Valentīnam K. noteikto galīgo sodu saskaņā ar Kriminālliikuma 51.pantu un nospriedusi Valentīnam K. galīgo sodu saskaņā ar Kriminālliikuma 51.pantu nenoteikt.

Pārējā daļā spriedums atstāts negrozīts.

Par apelācijas instances tiesas spriedumu kasācijas sūdzību iesniedzis apsūdzētais Igors B. Apsūdzētais Valentīns K. iesniedzis kasācijas sūdzību, kā arī tās papildinājumus.

Apsūdzētais Igors B. kasācijas sūdzībā lūdz atcelt apelācijas instances tiesas spriedumu un samazināt viņam piespriesto sodu pēc Kriminālliikuma 175.panta ceturtās daļas un samazināt galīgo sodu, kā arī ieskaitīt piespriestajā sodā atrašanos apcietinājumā sešus mēnešus un trīs dienas.

Kasators uzskata, ka abu instanču tiesas nepamatoti kā atbildību pastiprinošu apstākli viņam noteikušas recidīvu, neņemot vērā, ka viņš esot sodīts tikai par zādzībām, kas pēc likuma ir kvalificējošā pazīme.

Kasācijas sūdzības iesniedzējs norāda, ka apelācijas instances tiesa neesot ņēmusi vērā, ka atbilstoši Kriminālliikuma 47.panta nosacījumiem viņa radinieki daļēji esot seguši cietušajam zaudējumus, kas, viņam atrodoties apcietinājumā, neesot iespējams, un nepamatoti šo apstākli nav atzinusi par atbildību mīkstinošu.

Neievērojot soda noteikšanas pamatnoteikumus, apelācijas instances tiesa neesot taisījusi Kriminālprocesa likuma 511.panta nosacījumiem atbilstošu tiesisku un pamatotu nolēmumu.

Abu instanču tiesas neesot ņēmušas vērā, ka ar Rīgas pilsētas Kurzemes rajona tiesas 2005.gada 6.jūnija spriedumu ir noteikts, ka saskaņā ar Kriminālliikuma 52.pantu reāla soda izciešanas gadījumā soda laikā ir ieskaitāma atrašanās apcietinājumā no 2004.gada 1.decembra līdz 2.decembrim un no 2004.gada 5.decembra līdz 2005.gada 6.jūnijam.

Apsūdzētais Valentīns K. kasācijas sūdzībā un kasācijas sūdzības papildinājumos lūdz atcelt apelācijas instances tiesas spriedumu daļā, attaisnojot viņu apsūdzībā pēc Kriminālliikuma 185.panta pirmās daļas, kā arī izslēgt no apsūdzības pēc Kriminālliikuma 314.panta pirmās daļas noziedzīgā kārtā iegūtu mantas realizēšanu un noteikt viņam vieglāku sodu.

Kasators norāda, ka viņš un Igors B. atzīti par vainīgiem un sodīti pēc Kriminālliikuma 185.panta pirmās daļas par tīšu svešas mantas bojāšanu, bet abu instanču tiesas spriedumos neesot pareizi piemērojušas minēto materiālo tiesību normu, jo lietas izziesāšanas gaitā neesot konstatēts, ka viņš ir izdarījis šo noziegumu. Tiesa nepamatoti esot saistījusi viņa atrašanos sardzē pie veikala durvīm ar Igora B. un citu izmeklēšanā nenoskaidroto personu darbībām veikalā. Neskatoties uz to, ka viņš savu vainu esot atzinis arī apsūdzībā pēc Kriminālliikuma 185.panta pirmās daļas, izziesāšanas laikā tā neesot pierādīta un līdz juridiskās ticamības līmenim neesot pierādīts fakts, ka viņš izdarījis mantas bojāšanu.

Taisot notiesājošu spriedumu, esot pārkāpts arī Kriminālliikuma 46.pants. Neskatoties uz to, ka apelācijas instances tiesa nosprieda nenoteikt galīgo sodu saskaņā ar Kriminālliikuma 51.pantu, sods mīkstināts neesot.

Kasācijas sūdzības iesniedzējs norāda, ka no tiesas sēdes protokola esot redzams, ka prokurore lūgusi apelācijas instances tiesu izslēgt no apsūdzības pēc Krimināllikuma 314.panta pirmās daļas noziedzīgā kārtā iegūtas mantas realizēšanu, jo lietas materiālos tam neesot pierādījumu. Apelācijas instances tiesa šo lūgumu neesot izvērtējusi, tādējādi pasliktinot viņa stāvokli. Sava viedokļa pamatošanai kasators atsaucies uz Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departamenta lēmumu lietā SKK-339/04, kur norādīts, ka kvalificējošas pazīmes izslēgšana ir iemesls noteiktā soda samazināšanai.

Tiesa neesot vērtējusi viņa personību, kā arī to, ka viņš pārskaitījis cietušajam kompensāciju 700 latu apmērā. Šis apstāklis noteikti esot bijis jāņem vērā saskaņā ar Krimināllikuma 47.panta pirmās daļas 4.punktu.

Kasators uzskata, ka Satversmes 95.panta izpratnē viņam neesot noteikts humāns sods. Tiesas sēdē no pierādījumu pārbaudes izdarīšanas viņš esot atteicies, lai veicinātu ātrāku lietas izskatīšanu. Tiesa nepamatoti noraidījusi Krimināllikuma 47.panta pirmās daļas 2.punktā minētā apstākļa esamību.

Izskatījis kriminālllietas materiālus rakstveida procesā, apsvēris apsūdzētā Igora B. kasācijas sūdzības un apsūdzētā Valentīna K. kasācijas sūdzības un kasācijas sūdzības papildinājumu motīvus, Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments atzīst, ka apelācijas instances tiesas spriedums atceļams daļā par apsūdzētā Valentīna K. atzīšanu par vainīgu un sodīšanu pēc Krimināllikuma 185.panta pirmās daļas un šajā daļā kriminālprocess izbeidzams. No apsūdzētajam Valentīnam K. celtās apsūdzības formulējuma pēc Krimināllikuma 314.panta izslēdzama norāde par realizāciju.

Saskaņā ar Krimināllikuma 185.panta pirmo daļu kriminālatbildība iestājas par svešas mantas tīšu iznīcināšanu vai bojāšanu.

Krimināllikuma 185.pantā nav paredzēta noziedzīga nodarījuma kvalificējošā pazīme – personu grupa. Līdz ar to katrai personai ir jāatbild par tām darbībām, kuras tā ir izdarījusi.

No apsūdzības formulējuma redzams, ka, lai atkārtoti nelikumīgi iekļūtu SIA "FALLA" veikalā "Emeralda" un izdarītu svešas kustamas mantas zādzību, Igors B. personu grupā ar Valentīnu K. un citām nenoskaidrotām personām 2006.gada 1.oktobrī apmēram plkst. 06:50 ieradušies Rīgā, Nometņu ielā 19. Savstarpēji saskaņoti darbojoties un sadalot lomas kopēja mērķa sasniegšanai, Valentīns K. palicis pie durvīm sardzē, kamēr Igors B. un citas izmeklēšanā nenoskaidrotas personas tīši sabojājuši slēdzeni veikala ārdurvīm Ls 50 vērtībā, sabojājot to ar izmeklēšanā nenoskaidrotu priekšmetu, kā arī saplēsuši automātiskās aizsargžalūzijas Ls 120 vērtībā. Saskaņā ar kopējo nodomu Igors B. grupā ar Valentīnu K. un nenoskaidrotām personām veikala "Emeralda" tirdzniecības telpā atkārtoti sabojājuši SIA "FALLA"

mantu – sasituši divu slēgtu vitrīnu stiklus, ar to sabojājot divas vitrīnas kopā par Ls 180. Kopā 2006.gada 1.oktobrī Igors B. un Valentīns K. grupā ar izmeklēšanā nenoskaidrotām personām sabojājuši SIA "FALLA" mantu Ls 350 vērtībā.

Senāta Krimināllietu departaments konstatē, ka apsūdzībā nav norādīts, kādā veidā Valentīns K. izdarījis svešas mantas iznīcināšanu vai bojāšanu, tādējādi apsūdzībā pēc Krimināllikuma 185.panta pirmās daļas trūkst noziedzīgā nodarījuma sastāva objektīvās puses un saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 377.panta 2.punktu kriminālprocess šajā daļā ir izbeidzams.

Krimināllikuma 314.panta pirmajā daļā paredzēta atbildība par mantas iegādāšanos vai realizēšanu, zinot, ka tā iegūta noziedzīgā kārtā.

Pirmās instances tiesa atzinusi, ka Valentīns K., zinot, ka Igors B. realizē noziedzīgā kārtā iegūtu mantu, 2006.gadā laika posmā pēc 23.augusta plkst. 03:45 paņēmis, tas ir, iegādājies no Igora B. Rīgā, Nometņu ielā 19 SIA "Falla" veikalā "Emeralda" nolaupītu 585. proves 55 cm garu zelta ķēdi Figaro Ls 100,17 vērtībā, kuru glabājis pie sevis dzīvoklī Rīgā, Šauļu ielā (..).

Senāta Krimināllietu departaments atzīst, ka no apsūdzētajam Valentīnam K. celtās apsūdzības pēc Krimināllikuma 314.panta ir izslēdzama norāde par realizāciju, jo saskaņā ar lietā konstatētajiem faktiskajiem apstākļiem šādas darbības viņam nav inkriminētas un norāde par realizāciju ir kļūdaina.

Senāta Krimināllietu departaments atzīst, ka apelācijas instances tiesa pamatoti noraidījusi apsūdzētā Igora B. lūgumu par apcietinājumā pavadītā laika, kas tika norādīts Rīgas pilsētas Kurzemes rajona tiesas 2005.gada 6.jūnija spriedumā, ieskaitīšanu soda termiņā. Konkrētajā lietā, nosakot galīgo sodu saskaņā ar Krimināllikuma 51.panta nosacījumiem, apcietinājumā pavadītais laiks ir atskaitīts kā izciestā soda daļa.

Apelācijas instances tiesa par Igora B. atbildību pastiprinošo apstākli atzinusi recidīvu, jo konkrētajā kriminālllietā apsūdzētais tiek saukts pie kriminālatbildības ne tikai pēc Krimināllikuma 175.panta ceturtās daļas, bet arī pēc šī likuma 185.panta pirmās daļas.

Senāta Krimināllietu departaments norāda, ka apelācijas instances tiesa pamatoti noraidījusi abu lietā apsūdzēto aizstāvju lūgumus atzīt par atbildību mīkstinošu apstākli apsūdzēto daļēju zaudējumu atlīdzināšanu cietušajiem, kā arī to, ka Valentīns K. ar savām liecībām ir veicinājis patiesības noskaidrošanu. Lai atzītu par atbildību mīkstinošu apstākli zaudējumu atlīdzināšanu cietušajam, ir ņemams vērā laiks, kad tā izdarīta, kā arī tas, vai zaudējums atlīdzināts pilnībā vai daļēji. Kā pamatoti norādījusi Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģija, apsūdzēto atlīdzinātais zaudējums ir salīdzinoši niecīga daļa no cietušajam radītā materiālā zaudējuma.

Apstāklis, ka apsūdzētais Valentīns K. pirmās instances tiesā piekritis pierādījumu pārbaudes neizdarīšanai, nav atzīstams par atbildību mīkstinošu Krimināllikuma 47.panta pirmās daļas 2.punkta izpratnē.

Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 569.panta trešo daļu kasācijas instances tiesa pierādījumus lietā no jauna neizvērtē. Tāpat kasācijas instances tiesa no jauna neizvērtē sodu ietekmējošos apstākļus. Sods pēc Krimināllikuma 175.panta ceturtās daļas apsūdzētajiem noteikts atbilstoši Krimināllikuma 46.panta prasībām. Tā kā apsūdzētajam Valentīnam K. galīgais sods pēc noziedzīgo nodarījumu kopības bija noteikts, ietverot vieglāko sodu smagākajā, tad kriminālprocesa izbeigšana apsūdzībā pēc Krimināllikuma 185.panta pirmās daļas galīgo sodu neietekmē.

Pamatojoties uz iepriekš norādīto un vadoties pēc Kriminālprocesa likuma 585., 587.panta, Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments

n o l ē m a

Atcelt Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2008.gada 29.aprīļa spriedumu daļā par apsūdzētā Valentīna K. atzīšanu par vainīgu un sodīšanu pēc Krimināllikuma 185.panta pirmās daļas un šajā daļā kriminālprocesu izbeigt. No apsūdzētajam Valentīnam K. pēc Krimināllikuma 314.panta celtās apsūdzības formulējuma izslēgt norādi par realizāciju.

Pārejā daļā apelācijas instances tiesas spriedumu atstāt negrozītu, bet apsūdzēto Igora B. un Valentīna K. kasācijas sūdzības noraidīt.

Lēmums nav pārsūdzams.

Izspiešanas norobežošana no laupīšanas

Izspiešana norobežojama no laupīšanas pēc vardarbības piedraudējuma satura un pēc mantas nodošanas brīža. Mantas nolaupīšanas gadījumā vainīgā persona to iegūst nekavējoties, bet izspiešanas gadījumā vainīgais mantu var iegūt pēc laika, kuru viņš pats noteicis, ja cietušais, draudu ietekmēts, izpilda vainīgā pieprasījumu (Krimināllikuma 176.pants un 183.pants).

Rīgā, 2008.gada 28.novembrī Lieta Nr.SKK-546/08

L Ē M U M S

Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments šādā sastāvā:

senators referents A.Freibergs,
senators V.Čiževskis,
senators P.Gruziņš

izskatīja rakstveida procesā lietu sakarā ar apsūdzēto Klaida K., Andreja E., Ivana Ņ. kasācijas sūdzībām par Kurzemes apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2008.gada 25.jūnija lēmumu un

k o n s t a t ē j a

Ar Liepājas tiesas 2006.gada 7.aprīļa spriedumu Klaids K., (..), atzīts par vainīgu noziedzīgu nodarījumu izdarīšanā, kas paredzēti Krimināllikuma 176.panta trešajā daļā, 231.panta otrajā daļā, 175.panta otrajā daļā, un sodīts pēc Krimināllikuma 176.panta trešās daļas ar brīvības atņemšanu uz astoņiem gadiem, konfiscējot mantu, un ar policijas kontroli uz diviem gadiem; pēc Krimināllikuma 231.panta otrās daļas ar brīvības atņemšanu uz trīs gadiem un ar policijas kontroli uz vienu gadu; pēc Krimināllikuma 175.panta otrās daļas ar brīvības atņemšanu uz trīs gadiem bez mantas konfiskācijas. Saskaņā ar Krimināllikuma 50.panta pirmo daļu galīgais sods pēc noziedzīgo nodarījumu kopības noteikts brīvības atņemšana uz astoņiem gadiem, konfiscējot mantu, un ar policijas kontroli uz diviem gadiem, t.i., ietverot vieglākos sodus smagākajā.

Andrejs E., (..), atzīts par vainīgu noziedzīga nodarījuma izdarīšanā, kas paredzēts Krimināllikuma 20.panta ceturtajā daļā un 176.panta trešajā daļā, un sodīts ar brīvības atņemšanu uz astoņiem gadiem, konfiscējot mantu, un ar policijas kontroli uz vienu gadu. Saskaņā ar Krimināllikuma 50.panta piekto daļu galīgais sods noteikts brīvības atņemšana uz astoņiem gadiem, konfiscējot mantu, un ar policijas kontroli uz vienu gadu, t.i., ietverot vieglāko sodu, kas noteikts ar Liepājas tiesas 2005.gada 14.decembra spriedumu, smagākajā.

Ivans Ņ. (..), atzīts par vainīgu noziedzīga nodarījuma izdarīšanā, kas paredzēts Krimināllikuma 176.panta otrajā daļā, un sodīts ar brīvības atņemšanu uz trīs gadiem bez mantas konfiskācijas un ar policijas kontroli uz vienu gadu.

Ar Kurzemes apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2007.gada 29.marta lēmumu Liepājas tiesas 2006.gada 7.aprīļa spriedums atstāts negrozīts.

Ar Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departamenta 2007.gada 31.jūlija lēmumu apelācijas instances tiesas lēmums atcelts un lieta nosūtīta jaunai iztiesāšanai.

Izskatot lietu atkārtoti apelācijas kārtībā, ar Kurzemes apgabaltiesas 2008.gada 25.jūnija lēmumu Liepājas tiesas 2006.gada 7.aprīļa spriedums atstāts negrozīts.

Par šo lēmumu kasācijas sūdzības iesnieguši apsūdzētie Klaids K., Ivans Ņ. un Andrejs E., bet kasācijas sūdzības papildinājumus iesniedzis apsūdzētais Klaids K.

Apsūdzētais Klaids K. kasācijas sūdzībā un papildinājumos lūdz izskatīt lietu mutvārdu procesā, atcelt apelācijas instances tiesas lēmumu un izbeigt kriminālprocesu pret viņu apsūdzībā pēc Krimināllikuma 176.panta trešās daļas un 175.panta otrās daļas, kā arī samazināt sodu, bet, ja tas nav iespējams – nosūtīt lietu jaunai iztiesāšanai citai apgabaltiesai. Apsūdzētais Klaids K. apšauba savu vainīgumu apsūdzībā pēc Krimināllikuma 176.panta trešās daļas un norāda, ka viņa darbības ir nepareizi kvalificētas, jo neesot bijis nolūks nolaupīt Marijas M. mantu. Uzskata savas darbības par patvarību, norādot, ka tiesa pārkāpusi Krimināllikuma 6., 8.panta un 1.panta pirmās daļas noteikumus. Kasators sūdzībā atsaucas uz Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas 6.panta pirmo un trešo daļu, kā arī Kriminālprocesa likuma 12.panta pirmo daļu, 19.panta trešo daļu. Uzskata, ka tiesa pārkāpusi minētās normas, jo viņam, Klaidam K., neesot bijusi iespēja uzdot cietušajai jautājumus, neesot bijusi arī konfrontācija. Tālāk sūdzībā analizētas cietušās Marijas M., kā arī citu personu liecības, kuras apsūdzētais uzskata par pretrunīgām. Apelācijas instances tiesa neesot novērsusi šaubas, lēmuma motīvu daļā minētie apstākļi un tiesas secinājumi, pēc Klaida K. domām, esot jāuzskata par pieņēmumiem. Tādējādi apelācijas instances tiesa pārkāpusi Kriminālprocesa likuma 12., 15., 19., 130.panta, kā arī 562.panta pirmās daļas prasības. Apstrīdot tiesas nolēmumu daļā par notiesāšanu apsūdzībā pēc Krimināllikuma 175.panta otrās daļas, apsūdzētais Klaids K. analizē liecības un norāda uz, viņaprāt, pretrunīgiem pierādījumiem. Klaids K. uzskata, ka tiesa pārkāpusi Kriminālprocesa likuma 15., 19., 128.pantu. Kasācijas sūdzības papildinājumos apsūdzētais Klaids K. norāda, ka tiesa pārkāpusi Kriminālprocesa likuma 512.pantu, jo lēmums pieņemts, balstoties uz nepārbaudītiem

pierādījumiem. Tiesa neesot nodrošinājusi visu liecinieku un cietušo ierašanos uz tiesas sēdi, tādējādi pārkāpjot viņa, Klaida K., tiesības uz taisnīgu tiesu un tiesības uz aizstāvību.

Apsūdzētais Ivans Ņ. kasācijas sūdzībā lūdz izskatīt lietu mutvārdu procesā tiesas sēdē, atcelt Kurzemes apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas lēmumu un izbeigt kriminālprocesu, bet, ja tas nav iespējams – nosūtīt lietu jaunai iztiesāšanai citā apgabaltiesā. Kasācijas sūdzībā apsūdzētais Ivans Ņ. pilnībā atkārtojis apsūdzētā Klaida K. kasācijas sūdzības motīvus.

Apsūdzētais Andrejs E. lūdz izskatīt lietu rakstveida procesā un atcelt apelācijas instances tiesas lēmumu.

Apsūdzētais Andrejs E. kasācijas sūdzībā norāda, ka tiesa nepareizi piemērojusi Krimināllikuma 20.panta ceturto daļu un 176.panta trešo daļu, kvalificējot noziedzīgo nodarījumu, pārkāpusi Kriminālprocesa likuma 15., 19., 124., 128.pantu, 564.panta ceturto daļu. No tiesu nolēmumiem neesot redzams, ka viņš būtu devis padomus, norādījumus, līdzekļus vai novērsis šķēršļus Marijas M. aplaupīšanā. Viņš esot zvanījis Marijai M., lai palīdzētu Klaidam K. noskaidrot psihotropo vielu izplatītājus. Tiesas nolēmumā neesot norādīti pierādījumi, kas apstiprinātu iepriekšējo vienošanos par laupīšanu. Tiesa par patiesām atzinusi tikai vienas no vairākām pretrunīgām Marijas M. liecībām. Marija M. tiesā neesot nopratināta. Tiesa neesot noticējusi viņa liecībām tiesas sēdēs, bet ņēmusi vērā liecības pirmstiesas izmeklēšanā, kuras sniedzis izmeklētāja un prokurora Berdigana iespaidā. Tiesa neesot pārbaudījusi prokurora saistību ar cietušās Marijas M. ģimeni. Tiesa nemotivēti noraidījusi liecinieka V.Č. liecības par to, ka neesot notikusi nekāda laupīšana.

Ar pirmās instances tiesas spriedumu Klaids K. atzīts par vainīgu un sodīts par to, ka viņš atkārtoti izdarījis svešas kustamas mantas atklātu zādzību šādos tiesas konstatētos apstākļos.

“2005.gada 4.martā ap plkst. 22:50 Klaids K., būdams agrāk sodīts par zādzību un laupīšanu un būdams alkohola ietekmē, bārā “Daugava” Liepājā, O.Kalpaka ielā 74, aiz mantkārīgiem motīviem atklāti nozaga Kristiana S.S. mantu, un konkrēti, Klaids K. pēc huligāniskām darbībām, kuru rezultātā Kristianam S.S. tika nodarīti miesas bojājumi, izmantojot Kristiana S.S., kurš gulēja uz bāra grīdas un atradās bezsamaņā, bezpalīdzīgo stāvokli, uzsēdās jāteniski Kristianam S.S., pārmeklēja apģērbu un no bikšu aizmugurējās kabatas nozaga Kristianam S.S. maku ar personas dokumentiem bez vērtības un naudu Ls 120, tā Klaids K. atklāti, bāra apmeklētāju klātbūtnē nozaga Kristianam S.S. kustamo mantu Ls 120 vērtībā”.

Šādas apsūdzētā Klaida K. darbības tiesa kvalificējusi pēc Krimināllikuma 175.panta otrās daļas.

Bez tam pirmās instances tiesa atzinusi, ka Klaids K., būdams agrāk izdarījis laupīšanu, pēc iepriekšējas vienošanās un personu grupā ar Ivanu Ņ. izdarījuši svešas kustamas mantas nolaupīšanu, saistītu ar vardarbības piedraudējumu un vardarbību, un Andrejs E., kurš arī iepriekš izdarījis laupīšanu personu grupā pēc iepriekšējas vienošanās, kā atbalstītājs – dodot padomus, norādījumus un līdzekļus – apzināti veicinājis svešas kustamas mantas nolaupīšanu, saistītu ar vardarbību un vardarbības piedraudējumu šādos tiesas konstatētos apstākļos.

"2005.gada 12.aprīlī Klaids K. vienojās ar Ivanu Ņ. un Andreju E. par nepilngadīgās Marijas M. aplaupīšanu. Lai realizētu noziedzīgo nodomu, Andrejs E., kurš vienīgais bija pazīstams ar Mariju M. un zināja, ka viņa mēdz nēsāt līdzi vērtīgas mantas, pastāstīja par to Klaidam K. un Ivanam Ņ., sazvanījās pa mobilo telefonu ar Mariju M. un ar izdomātu ieganstu palīdzēja Klaidam K. un Ivanam Ņ. satikties ar Mariju M. mājā Liepājā, Krūmu ielā (..), un ap plkst. 23:15 Klaids K. un Ivans Ņ. sagaidīja Mariju M. mājas Krūmu ielā (..) kāpņu telpā, kur viņa iegāja kopā ar Andreju E. Klaids K., piedraudot cietušajai ar Ivana Ņ. nazi, izrāva Marijai M. no rokām somiņu, kopā ar Ivanu Ņ. pārbaudīja somiņas saturu, no somiņas nolaupīja sīknaudu – kopsummā ne mazāk par Ls 2,50. Klaids K. un Ivans Ņ. no Marijas M. rokas pirkstiem, piedraudot, ka nogriezīs pirkstu, ar spēku novilka un nolaupīja četrus zelta gredzenus (katrs pa diviem gredzeniem) kopējā vērtībā par Ls 105. Klaids K. no Marijas M. kakla noņēma un nolaupīja zelta ķēdīti Ls 15 vērtībā. Kad Marija M. gribēja zvanīt pa mobilo telefonu, lai sauktu palīgā draugu, Klaids K. atņēma un nolaupīja Marijas M. mobilo telefonu "Samsung – X450" – Ls 25 vērtībā.

Andrejs E. noziedzīgā nodarījuma izdarīšanas laikā atradās līdzās, Klaida K. un Ivana Ņ. darbībās neiejaucās, bet kā atbalstītājs grupā ar Klaidu K. un Ivanu Ņ. nolaupīja Marijas M. mantas par kopējo summu Ls 147,50, pielietojot vardarbību, cietušajai Marijai M. nodarīja miesas bojājumus ādas nobrāzumu veidā kreisās rokas 3.pirksta rajonā un labās rokas 3.pirksta rajonā, kas pēc sava rakstura ir viegli miesas bojājumi, kas neizraisa īslaicīgu veselības traucējumu uz laiku ilgāku par 6 dienām".

Šādas apsūdzētā Klaida K. darbības pirmās instances tiesa kvalificējusi pēc Krimināllikuma 176.panta trešās daļas, Ivana Ņ. darbības pēc Krimināllikuma 176.panta otrās daļas, bet Andreja E. darbības – pēc Krimināllikuma 20.panta ceturtās daļas un 176.panta trešās daļas.

Bez tam ar pirmās instances tiesas spriedumu Klaids K. atzīts par vainīgu un sodīts par rupju sabiedriskā miera traucēšanu, kas izpaudusies acīmredzamā necieņā pret sabiedrību un bezkaunībā, ignorējot vispārpieņemtās uzvedības normas un traucējot cilvēku mieru, uzņēmuma darbu (huligānisms), saistītu ar miesas bojājumu nodarīšanu

cietušajiem un mantas bojāšanu. Noziedzīgais nodarījums izdarīts tiesas spriedumā konstatētajos apstākļos.

Šādas apsūdzētā Klaida K. darbības pirmās instances tiesa kvalificējusi pēc Krimināllikuma 231.panta otrās daļas.

Atbilstoši Kriminālprocesa likuma 585.panta otrās daļas prasībām viedokli par kasācijas sūdzībām iesniegusi Ģenerālprokuratūras Krimināltiesiskā departamenta Tiesās izskatāmo krimināllietu nodaļas prokurore, kura lūdz atstāt apelācijas instances tiesas lēmumu negrozītu, bet kasācijas sūdzības noraidīt.

Prokurore uzskata, ka pirmās instances un apelācijas instances tiesas nav pieļāvušas Kriminālprocesa likuma 514.panta pirmās daļas 2.punktā paredzēto normu pārkāpumu, kvalificējot apsūdzēto Klaida K., Ivana Ņ. un Andreja E. darbības daļā par Marijas M. īpašuma nolaupīšanu.

Prokurore norāda, ka apsūdzētie, atsaucoties uz krimināltiesību teoriju, nepamatoti uzskata, ka viņu darbības pareizi būtu kvalificējamas pēc Krimināllikuma 183.panta kā izspiešana.

Prokurore norāda, ka U.Krastiņa, V.Liholajas, A.Niedres "Krimināllikuma zinātniski praktiskajā komentārā" teikts, ka vardarbības draudi, izdarot izspiešanu, jānorobežo no draudiem lietot vardarbību, kas izteikti mantas laupīšanas gadījumā. Pēc sava rakstura izspiešanas draudi ir saistīti ar nosacījumu, ka tie tiks izpildīti, izbeidzoties vainīgā noteiktam laikam, ja cietušais neizpildīs izvirzītās prasības. Laupīšanas gadījumā vainīgais draud lietot vardarbību nekavējoties nolūkā tūlīt paralizēt cietušā gribu pretoties vai arī pārvarēt viņa pretošanos un tūlīt arī iegūt mantu vai paturēt vardarbīgi iegūto mantu. Izspiešanas gadījumā mantas iegūšanas brīdi pēc vardarbības pielietojuma draudiem vainīgais atliek uz noteiktu vēlāku laiku. Tāda ir pati galvenā atšķirība starp izspiešanu un laupīšanu, ja cietušā griba tiek pārvarēta ar vardarbības draudu palīdzību. Tomēr jāievēro, ka gadījumos, kad pēc izteiktajiem draudiem un to ietekmē cietušais atrodas draudētāja nepārtrauktā uzraudzībā līdz mantas iegūšanas brīdim, vainīgā darbības jākvalificē kā laupīšana.

Prokurore norāda, ka izskatāmajā lietā pret cietušo Mariju M. ne tikai tika izteikti draudi pielietot vardarbību, bet vardarbība arī bija pielietota nolūkā nekavējoties iegūt īpašumu (gredzeni ar spēku tika novilkti no pirkstiem, pie tam draudot nogriezt pirkstu – šo darbību izdarīšana arī varēja būt atlikta uz tālāku momentu, ja apsūdzēto subjektīvais nodoms būtu veikt izspiešanu). Cietusī visu laiku atradās uzbrucēju nepārtrauktā uzraudzībā. Apsūdzēto Klaida K., Ivana Ņ. un Andreja E. darbības pareizi kvalificētas kā laupīšana.

Kasācijas sūdzībās formāli norādīts uz Kriminālprocesa likuma 452.panta, 561.panta pirmās daļas un 562.panta pirmās daļas paredzēto prasību it kā pieļautiem pārkāpumiem, sūdzībās to plašāk neatspoguļojot, pat nenorādot, kā tie ir izpaudušies.

Prokurore uzskata, ka apelācijas instances tiesa, veicot iztiesāšanu, ir ievērojusi Kriminālprocesa likumā noteiktos principus un normu prasības, to vidū Kriminālprocesa likuma 128. un 130.panta prasības, kas attiecas uz pierādījumu ticamības un pieļaujamības izvērtēšanu. Atbilstoši Kriminālprocesa likuma 569.panta trešās daļas nosacījumiem kasācijas instances tiesas kompetencē neietilpstot pierādījumu izvērtēšana no jauna, to vidū arī pierādījumu izvērtēšana no ticamības un pieļaujamības viedokļa. Apelācijas instances tiesa esot vērtējusi cietušās Marijas M. pirmstiesas izmeklēšanā sniegtās liecības, pamatoti konstatējot, ka pirmās instances tiesa izsmēlusi savas iespējas, lai nodrošinātu Marijas M. ierašanos tiesā. No lietas materiāliem redzams, ka arī apelācijas instances tiesa vairākkārt aicinājusi cietušo ierasties, pieņēmusi lēmumus par cietušās piespiedu atvešanu, kuri netika izpildīti, jo nav zināma cietušās atrašanās vieta. Esot šādiem apstākļiem, tiesai bijis pamats nolasīt un vērtēt cietušās liecības pirmstiesas procesā. Tas attiecas arī uz liecinieka G.M. liecībām.

Prokurore norāda, ka apelācijas instances tiesa visus krimināllietā iegūtos faktus un ziņas par faktiem izvērtējusi kopumā un savstarpējā sakarībā, un apelācijas instances tiesas rīcībā nav konstatējami Kriminālprocesa likuma 128. un 130.panta pārkāpumi.

Senāta Krimināllietu departaments, izvērtējis kasācijas sūdzībās pieteiktos lūgumus izskatīt lietu mutvārdu procesā, konstatē, ka iespējams pieņemt lēmumu pēc lietā esošajiem materiāliem, jo papildu paskaidrojumi nav nepieciešami un konkrētai lietai nav īpaša nozīme likuma normu interpretēšanā. Tāpēc lieta izskatāma rakstveida procesā.

Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments atzīst, ka apelācijas instances tiesas lēmums jāatstāj negrozīts, bet kasācijas sūdzības jānoraida.

Lietu pēc būtības izskata pirmās instances tiesa, bet gadījumos, kad iesniegts apelācijas protests vai sūdzība, lietu pēc būtības izskata arī apelācijas instances tiesa.

Kriminālprocesa likuma 569.panta pirmā daļa paredz, ka pārsūdzēšana kasācijas kārtībā ir rakstveida kasācijas protesta vai sūdzības iesniegšana Augstākās tiesas Senātam par tāda apelācijas instances tiesas nolēmuma tiesiskumu, kurš vēl nav stājies spēkā, nolūkā panākt tā atcelšanu pilnībā vai kādā tā daļā vai arī tā grozīšanu juridisku, bet ne faktisku iemeslu dēļ.

Senāts konstatē, ka kasācijas sūdzībās daļēji atkārtoti apelācijas sūdzību motīvi un lūgts pārvērtēt pierādījumus, kas atbilstoši Kriminālprocesa likuma 569.panta trešajai daļai neietilpst kasācijas instances tiesas kompetencē.

Kasācijas instances tiesa uzsver, ka lietā esošo pierādījumu novērtēšana piekrīt tiesai, kas izspriež lietu pēc būtības. Jautājums par to, vai lietā esošie pierādījumi ir pietiekoši apsūdzētā vainīguma

nodibināšanai vai nav pietiekoši, ir būtības jautājums, kas kasācijas kārtībā nav pārbaudāms.

Senāta Krimināllietu departaments atzīst, ka nav pamats apsūdzēto Klaida K., Ivana Ņ. un Andreja E. apgalvojumam par viņiem inkriminētā un ar tiesu nolēmumiem par pierādītu atzītā noziedzīgā nodarījuma nepareizu kvalifikāciju.

Senāta Krimināllietu departaments atzīmē, ka Klaidam K., Ivanam Ņ. un Andrejam E. pierādīto noziedzīgo nodarījumu apraksts pilnībā atbilst viņiem inkriminēto noziegumu kvalifikācijai.

Līdz ar to nav nekāda pamata uzskatīt, ka apelācijas instances tiesa būtu pieļāvusi Kriminālprocesa likuma 574.panta 2.punktā paredzēto Kriminālliikuma pārkāpumu.

Kasācijas instances tiesa atzīst, ka nav nekāda pamata kvalificēt apsūdzēto Klaida K. un Ivana Ņ. darbības kā izspiešanu. Izspiešana norobežojama no laupīšanas pēc vardarbības piedraudējuma satura un pēc mantas nodošanas brīža. Mantas nolaupīšanas gadījumā vainīgā persona to iegūst nekavējoties, bet izspiešanas gadījumā vainīgais mantu var iegūt pēc laika, kuru viņš pats noteicis, ja cietušais, draudu ietekmēts, izpilda vainīgā pieprasījumu.

Apelācijas instances tiesas lēmumā norādīts, ka "pierādījumi ir pietiekami, lai ārpus saprātīgām šaubām secinātu, ka Marijas M. mantu nolaupīšanas izpildītāji ir bijuši Klaids K. un Ivans Ņ., kuri to izdarījuši ar vardarbību un vardarbības piedraudējumu, jo gredzenu atņemšana ar fizisku spēku un miesas bojājumu nodarīšana tās laikā vērtējama kā vardarbība, bet naža demonstrēšana un draudi nogriezt pirkstu ir vardarbības piedraudējums. Šādas Klaida K. un Ivana Ņ. darbības atbilst attiecīgi Kriminālliikuma 176.panta trešajā daļā un 176.panta otrajā daļā paredzētajiem noziedzīgo nodarījumu sastāviem. Savukārt Andrejs E. laupīšanu izdarījis atbalstīšanas formā."

Kasācijas instances tiesa konstatē, ka Kurzemes apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas lēmumā detalizēti izvērtēti lietā esošie pierādījumi papildus pirmās instances tiesas spriedumā izdarītajam vērtējumam. Apelācijas instances tiesa konstatējusi juridiski nozīmīgus apstākļus lietā, kā arī veikusi visas iespējamās darbības, lai izsauktu uz tiesu un nopratinātu cietušo Mariju M.

Senāts konstatē, ka apelācijas instances tiesa, izskatot lietu, nav pieļāvusi Kriminālprocesa likuma 2.nodaļā noteikto kriminālprocesa pamatprincipu pārkāpumus, kuri ietver sevī arī Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijā noteikto.

Kriminālprocesa likums neizvirza konkrētas prasības pierādījumu ticamības novērtēšanā, tā ir balstīta uz tiesneša iekšējo pārliecību. Pierādījumu pietiekamības kritērijs ir saprātīgu šaubu esamība vai neesamība par apsūdzētā vainīgumu.

Apelācijas instances tiesa ir atzinusi par ticamām konkrētas personu liecības un iegūtos pierādījumus par pietiekamiem apsūdzēto Klaida K., Ivana Ņ. un Andreja E. vainīguma konstatēšanai viņiem inkriminētajos noziedzīgajos nodarījumos, pierādīšanas gaitā izslēdzot jebkādas saprātīgas šaubas par to neesamību, kā rezultātā ir sasniegts Kriminālprocesa likuma 1.pantā norādītais mērķis – krimināltiesisko attiecību taisnīgs noregulējums.

Nevar uzskatīt par procesuālo normu pārkāpumu apsūdzēto subjektīvo viedokli un vērtējumu liecinieku liecībām, kā arī citiem lietā esošajiem pierādījumiem, jo apelācijas instances tiesas nolēmums atklāj tiesas viedokli un atbilstoši likuma prasībām tajā ir atspoguļoti un analizēti visi pierādījumi kopumā.

Senāta Krimināllietu departaments atzīst, ka apsūdzētie Klaids K. un Ivans Ņ. bez jebkādas motivācijas kasācijas sūdzībās norādījuši, ka tiesa pārkāpusi Kriminālprocesa likuma 130.panta un 562.panta pirmās daļas prasības.

Apstrīdot notiesāšanu pēc Krimināllikuma 175.panta otrās daļas, apsūdzētais Klaids K. faktiski apšauba tiesas konstatētos faktiskos lietas apstākļus un nepiekrīt pierādījumu vērtējumam.

Kā jau norādīts iepriekš, kasācijas instances tiesas kompetencē nav pierādījumu pārvērtēšana un lietas faktisko apstākļu konstatēšana.

Senāts atzīst, ka, nenopratinot apelācijas instances tiesā lieciniekus V.Č., J.I. un I.M., tiesa nav pieļāvusi Kriminālprocesa likuma pārkāpumu.

Liecinieki V.Č., J.I. un I.M. ir nopratināti pirmās instances tiesā.

Atbilstoši Kriminālprocesa likuma 560.panta normām lieciniekus uz apelācijas instances tiesas sēdi var uzaicināt tad, ja šāds lūgums izteikts apelācijas sūdzībā vai protestā un ja šīs personas nav nopratinātas, izskatot lietu pirmās instances tiesā.

Atbilstoši Kriminālprocesa likuma 564.panta sestajai daļai, ja apelācijas instances tiesā atstāj pirmās instances tiesas spriedumu bez grozījumiem, tā var neatkārtot pirmās instances tiesas spriedumā minētos pierādījumus un atzinumus.

Kasācijas instances tiesa konstatē, ka liecinieku V.Č., J.I. un I.M. liecības ir izklāstītas un vērtētas pirmās instances tiesas spriedumā.

Senāta Krimināllietu departaments konstatē, ka apelācijas instances tiesa, izskatot lietu, nav pieļāvusi Kriminālprocesa likuma 12., 15., 19., 124., 128., 130., 512., 562., 564.panta pārkāpumus.

Apelācijas instances tiesas lēmumā detalizēti izklāstīti un vērtēti lietā esošie pierādījumi. Pierādījumi vērtēti to kopumā un savstarpējā sakarībā.

Senāts atzīt, ka Krimināllietu tiesas kolēģijas secinājumi atbilst likuma prasībām un lieta apelācijas instancē ir izskatīta, ievērojot Kriminālprocesa likuma 53.nodaļā noteikto. Citāda pierādījumu

vērtēšana, nekā tos ir vērtējusi apelācijas instances tiesa, nevar būt par pamatu tiesas lēmuma atcelšanai.

Ievērojot iepriekš norādīto, Senāts atzīst, ka apelācijas instances tiesa, izskatot lietu, nav pieļāvusi Krimināllikuma pārkāpumus un Kriminālprocesa likuma būtiskus pārkāpumus šā likuma 574., 575.panta izpratnē, tāpēc tiesas lēmuma atcelšanai nav tiesiska pamata.

Vadoties pēc Kriminālprocesa likuma 585., 587.panta, Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments

n o l ē m a

Kurzemes apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2008.gada 25.jūnija lēmumu atstāt negrozītu, bet apsūdzēto Klaida K., Ivana Ņ. un Andreja E. kasācijas sūdzības noraidīt.

Lēmums nav pārsūdzams.

Maksāšanas līdzekļa nolaupīšana un izmantošana

Ja viena no Kriminālliikuma 193.panta otrajā daļā paredzētajām darbībām ir pabeigts noziegums (nolaupīšana), bet otra ir nozieguma mēģinājums (izmantošana), tad vainīgās personas darbības kvalificējamas kā pabeigts noziegums (Kriminālliikuma 193.panta otrā daļa).

Rīgā, 2008.gada 21.novembrī Lieta Nr.SKK-599/08

L Ē M U M S

Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments šādā sastāvā:

senators referents V.Čiževskis,
senatore V.Eilande,
senators P.Dzalbe

izskatīja rakstveida procesā apsūdzēto Romana T. un Jevgenija Š. kasācijas sūdzības un Jevgenija Š. kasācijas sūdzības papildinājumus par Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2008.gada 19.jūnija spriedumu un

k o n s t a t ē j a

Romans T., (..), ar Jūrmalas pilsētas tiesas 2008.gada 14.marta spriedumu atzīts par vainīgu un sodīts pēc Kriminālliikuma 175.panta trešās daļas ar brīvības atņemšanu uz diviem gadiem, bez mantas konfiskācijas;

pēc Kriminālliikuma 274.panta pirmās daļas ar brīvības atņemšanu uz vienu gadu;

pēc Kriminālliikuma 193.panta ceturtās daļas ar brīvības atņemšanu uz pieciem gadiem, bez mantas konfiskācijas;

pēc Kriminālliikuma 253.^{2} panta pirmās daļas ar brīvības atņemšanu uz sešiem mēnešiem.

Saskaņā ar Kriminālliikuma 50.panta pirmo daļu sods noteikts, ietverot vieglākos sodus smagākajā, un Romans T. sodīts ar brīvības atņemšanu uz pieciem gadiem, bez mantas konfiskācijas.

Saskaņā ar Kriminālliikuma 50.panta piekto daļu noteiktajā sodā ieskaitīts sods, kas nav izciests pēc Aizkraukles rajona tiesas 2008.gada 4.februāra sprieduma, un galīgais sods Romanam T. noteikts brīvības atņemšana uz pieciem gadiem, bez mantas konfiskācijas.

Jevgenijs Š., (..), ar Jūrmalas pilsētas tiesas 2008.gada 14.marta spriedumu atzīts par vainīgu un sodīts

- pēc Kriminālliikuma 175.panta trešās daļas ar brīvības atņemšanu uz diviem gadiem, bez mantas konfiskācijas;

- pēc Kriminālliikuma 274.panta pirmās daļas ar brīvības atņemšanu uz vienu gadu;

- pēc Kriminālliikuma 193.panta otrās daļas ar brīvības atņemšanu uz sešiem mēnešiem, bez mantas konfiskācijas.

Saskaņā ar Kriminālliikuma 50.panta pirmo daļu sods noteikts, ietverot vieglākos sodus smagākajā, un Jevgenijs Š. sodīts ar brīvības atņemšanu uz diviem gadiem, bez mantas konfiskācijas.

Saskaņā ar Kriminālliikuma 51.panta pirmo daļu noteiktajam sodam daļēji pievienots sods, kas nav izciests pēc Jūrmalas pilsētas tiesas 2006.gada 12.janvāra sprieduma, un galīgais sods Jevgenijam Š. noteikts brīvības atņemšana uz diviem gadiem un sešiem mēnešiem, bez mantas konfiskācijas.

Izskatījusi lietu apelācijas kārtībā sakarā ar apsūdzēto Romana T. un Jevgenija Š. apelācijas sūdzībām, Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģija ar 2008.gada 19.jūnija spriedumu atcēlusi pirmās instances tiesas spriedumu daļā par Jevgenija Š. notiesāšanu pēc Kriminālliikuma 193.panta otrās daļas, daļā par viņam noteikto sodu pēc Kriminālliikuma 193.panta otrās daļas, daļā par soda noteikšanu pēc Kriminālliikuma 50.panta pirmās daļas un daļā par galīgā soda noteikšanu pēc Kriminālliikuma 51.panta.

Ar apelācijas instances tiesas spriedumu Jevgenijs Š. atzīts par vainīgu un sodīts pēc Kriminālliikuma 15.panta ceturtās daļas un 193.panta otrās daļas ar brīvības atņemšanu uz sešiem mēnešiem.

Saskaņā ar Kriminālliikuma 50.panta pirmo daļu Jevgenijam Š. sods noteikts pēc noziedzīgu nodarījumu kopības, ietverot vieglākos sodus smagākajā, brīvības atņemšana uz diviem gadiem, bez mantas konfiskācijas.

Saskaņā ar Kriminālliikuma 51.panta pirmo daļu galīgais sods Jevgenijam Š. noteikts, piespriestajām sodam daļēji pievienojot neizciesto sodu, kas noteikts ar Jūrmalas pilsētas tiesas 2006.gada 12.janvāra spriedumu, brīvības atņemšana uz diviem gadiem un sešiem mēnešiem, bez mantas konfiskācijas.

Pārējā daļā pirmās instances tiesas spriedums atstāts negrozīts.

Par apelācijas instances tiesas spriedumu kasācijas sūdzības iesnieguši apsūdzētie Romans T. un Jevgenijs Š. Jevgenijs Š. iesniedzis arī kasācijas sūdzības papildinājumus.

Apsūdzētais Romans T. kasācijas sūdzībā lūdz pirmās instances tiesas spriedumu atcelt un lietu nosūtīt papildus izmeklēšanai.

Kasators norāda, ka noziedzīgā nodarījuma kvalifikācija pēc Kriminālliikuma 193.panta ceturtās daļas neesot pareiza un viņš esot pretlikumīgi notiesāts, jo maksājumu kartes VISA ELECTRON, kas piederēja R.M., derīguma termiņš uz nozieguma izdarīšanas brīdi esot bijis beidzies, līdz ar to tas neesot bijis maksāšanas līdzeklis.

Kasācijas sūdzības iesniedzējs norāda, ka K.G. maksājumu kartes VISA ELECTRON nolaupīšanu viņš esot izdarījis viens, līdz ar to personu grupa noziegumа sastāvā neesot. Pie tam, mēģinot izmantot maksājumu karti personīgos nolūkos, uz to brīdi tā bijusi bloķēta, līdz ar to saskaņā ar Krimināllikumu maksājumu karte neesot bijusi maksāšanas līdzeklis. Arī par šo epizodi apsūdzētais Romans T. uzskata, ka Krimināllikuma 193.panta ceturtā daļa viņam esot piemērota nelikumīgi.

Apsūdzētais Jevgenijs Š. kasācijas sūdzībā lūdz lietu izskatīt mutvārdu procesā, pirmās instances tiesas spriedumu atcelt un lietu nosūtīt papildu izmeklēšanai.

Kasācijas sūdzības iesniedzējs uzskata, ka apelācijas instances tiesa, taisot spriedumu, nav ņēmusi vērā Kriminālprocesa likuma 19.pantu. Tiesa neesot ņēmusi vērā, ka viņš, apsūdzētais Jevgenijs Š., savu vainu neesot atzinis. Kasators norāda, ka apelācijas instances tiesas spriedums neatbilst Kriminālprocesa likuma 511., 512., 561., 564.pantam. Tiesa esot arī pieļāvusi Kriminālprocesa likuma 574.panta otrās daļas un 575.panta trešās daļas pārkāpumu.

Kasācijas sūdzības papildinājumos apsūdzētais Jevgenijs Š. izklāsta lietas faktiskos apstākļus un norāda, ka prokuratūras darbinieki neesot ņēmuši vērā pretrunas, kas bija vērojamas pierādījumos un liecībās. Rezultātā pirmās instances tiesa viņu esot notiesājusi par atrašanos iespējamā nozieguma vietā.

Senāta Krimināllietu departaments, izvērtējis kasācijas sūdzībā pieteikto lūgumu izskatīt lietu mutvārdu procesā, konstatē, ka atbilstoši Kriminālprocesa likuma 583.panta nosacījumiem iespējams pieņemt lēmumu pēc lietā esošajiem materiāliem.

Senāta Krimināllietu departaments atzīst, ka apelācijas instances tiesas spriedums jāatstāj negrozīts, bet apsūdzēto kasācijas sūdzības jānoraida.

Senāta Krimināllietu departaments konstatē, ka apsūdzētā Romana T. noziedzīgās darbības pareizi kvalificētas pēc Krimināllikuma 193.panta ceturtās daļas par maksāšanas līdzekļu nolaupīšanu atkārtoti un izmantošanu.

Senāta Krimināllietu departaments norāda, ka par R.M. piederošās maksājumu kartes nolaupīšanu un izmantošanu abu apsūdzēto darbības pareizi kvalificētās kā nozieguma mēģinājums, jo noziedzīgais nodarījums tika vērsts uz nederīgu priekšmetu (maksājumu karti ar beigušos derīguma termiņu), t.i., līdz galam noziegums netika izdarīts no vainīgo gribas neatkarīgu iemeslu dēļ.

Par K.G. piederošās maksājumu kartes nolaupīšanu apelācijas instances tiesa savā spriedumā pareizi norādījusi, ka apsūdzētais Romans T. izdarījis pabeigtu noziedzīgu nodarījumu. Apsūdzētais Romans T. nolaupīja K.G. maksājumu karti un izmantoja šo karti, lai norēķinātos par pirkumu tirdzniecības centra "Liedags" veikalā "Mego",

taču apstāklis, ka tajā brīdī norēķinu operācijas veikšana uz šo K.G. karti jau bija nobloķēta un norēķināties par pirkumu nebija iespējams, nevar būt par pamatu apsūdzētā Romana T. attaisnošanai. Romana T. nodarījums pareizi kvalificēts kā pabeigts noziegums, jo viņš K.G. piederošo un derīgo maksāšanas līdzekli bija nolaupījis, kas ir viena no Krimināllikuma 193.panta otrās daļas dispozīcijā paredzētajām noziedzīgajām darbībām. Krimināllikuma 193.panta otrās daļas dispozīcija arī paredz maksāšanas līdzekļa izmantošanu. Konkrētajā gadījumā K.G. piederošās maksājumu kartes izmantošana atzīstama kā nozieguma mēģinājums, jo apsūdzētajam nav izdevies sasniegt mērķi, tas ir, norēķināties par pirkumu ar maksājumu karti, no viņa gribas neatkarīgu iemeslu dēļ.

Senāta Krimināllietu departaments konstatē, ka viena no Krimināllikuma 193.panta otrajā daļā paredzētajām darbībām, ko realizēja apsūdzētais Romans T., ir pabeigts noziegums (nolaupīšana), bet otra ir nozieguma mēģinājums (izmantošana). Kasācijas instances tiesa atzīst, ka šādā gadījumā vainīgās personas darbības kvalificējamas kā pabeigts noziegums.

Senāta Krimināllietu departaments konstatē, ka apelācijas instances tiesa spriedumā ir izvērtējusi apsūdzēto un cietušo pirmstiesas izmeklēšanas laikā un tiesas sēdēs sniegtās liecības, kā arī citus kriminālprocesā iegūtos pierādījumus. Apelācijas instances tiesai nav radušās šaubas par apsūdzēto Romana T. un Jevgenija Š. vainu viņiem inkriminēto noziedzīgo nodarījumu izdarīšanā, līdz ar to tiesa nav pārkāpusi Kriminālprocesa likuma 19.pantu.

Senāta Krimināllietu departaments uzsver, ka saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 569.panta pirmo daļu Augstākās tiesas Senāts kasācijas kārtībā izskata sūdzības par apelācijas instances tiesas nolēmuma tiesiskumu, kurš vēl nav stājies spēkā, līdz ar to apsūdzēto lūgums atcelt Jūrmalas pilsētas tiesas 2008.gada 13.marta spriedumu nav pamatots. Kasācijas instances tiesa neizskata lietu pēc būtības, tāpēc kā nepamatots noraidāms apsūdzētā Romana T. iebildums, ka noziedzīgs nodarījums neesot izdarīts personu grupā.

Senāta Krimināllietu departaments nekonstatē Krimināllikuma vai Kriminālprocesa likuma normu būtiskus pārkāpumus, kas varētu būt par pamatu apelācijas instances tiesas sprieduma atcelšanai.

Pamatojoties uz minēto, ievērojot Kriminālprocesa likuma 585., 587.pantu, Senāta Krimināllietu departaments

n o l ē m a

Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2008.gada 19.jūnija spriedumu atstāt negrozītu, bet apsūdzēto Romana T. un Jevgenija Š. kasācijas sūdzības un Jevgenija Š. kasācijas sūdzības papildinājumus noraidīt.

Lēmums nav pārsūdzams.

Krimināllikuma 218.panta otrajā daļā paredzētā noziedzīgā nodarījuma sastāva objektīvā puse

Nomaksājamā nodokļa apmērs ir viens no noziedzīga nodarījuma, kas paredzēts Krimināllikuma 218.panta otrajā daļā, sastāva objektīvās puses pazīmēm (Krimināllikuma 218.panta otrā daļa).

Rīgā, 2008.gada 2.decembrī Lieta Nr.SKK-627/08

L Ē M U M S

Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments šādā sastāvā:

senators referents P.Dzalbe,
senatore V.Eilande,
senators P.Gruziņš

izskatīja lietu rakstveida procesā sakarā ar apsūdzētā Roberta Z. kasācijas sūdzību par Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2008.gada 16.septembra spriedumu un

k o n s t a t ē j a

Ar Rīgas pilsētas Latgales priekšpilsētas tiesas 2008.gada 5.jūnija spriedumu Roberts Z., (..), atzīts par nevainīgu apsūdzībā pēc Krimināllikuma 218.panta otrās daļas, 219.panta pirmās daļas un attaisnots.

Cietušā, Valsts ieņēmuma dienesta Rīgas reģionālās iestādes, pieteikums par materiālā kaitējuma kompensāciju Ls 14 983,58 apmērā atstāts bez izskatīšanas.

Ar Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2008.gada 16.septembra spriedumu Rīgas pilsētas Latgales priekšpilsētas tiesas 2008.gada 5.jūnija spriedums atcelts un Roberts Z. atzīts par vainīgu noziedzīgu nodarījumu izdarīšanā, kas paredzēti Krimināllikuma 218.panta otrajā daļā, 219.panta pirmajā daļā, un sodīts pēc Krimināllikuma 218.panta otrās daļas ar brīvības atņemšanu uz septiņiem mēnešiem, pēc Krimināllikuma 219.panta pirmās daļas ar brīvības atņemšanu uz sešiem mēnešiem. Saskaņā ar Krimināllikuma 50.panta pirmo daļu galīgais sods pēc noziedzīgo nodarījumu kopības noteikts brīvības atņemšana uz septiņiem mēnešiem, t.i., ietverot vieglāko sodu smagākajā. Saskaņā ar Krimināllikuma 55.pantu Roberts Z. notiesāts nosacīti, ar pārbaudes laiku uz vienu gadu.

Apmierināts Valsts ieņēmuma dienesta Rīgas reģionālās iestādes materiālā kaitējuma kompensācijas pieteikums un piedzīts no Roberta Z. par labu Valsts ieņēmuma dienesta Rīgas reģionālajai iestādei Ls 14 983,58.

Saskaņā ar apelācijas instances tiesas spriedumu Roberts Z. atzīts par vainīgu un sodīts par to, ka viņš izvairījies no nodokļu nomaksas, nodarot valstij zaudējumus lielā apmērā.

Pamatojoties uz 2003.gada 9.septembra un 10.septembra pirkuma līgumu, Roberts Z. iegādājies nekustamo īpašumu Dāvja ielā 84A, Jūrmalā, kadastra Nr.1300 017 3409, par kopējo summu Ls 55 543,95. 2004.gada 20.februārī Roberts Z. minēto nekustamo īpašumu realizējis par Ls 117 907,06. No 2006.gada 29.septembra līdz 2006.gada 30.novembrim VID Rīgas reģionālās iestādes darbinieki veikuši Roberta Z. auditu. 2006.gada 30.novembrī sastādīts audita pārskats Nr.374. Audita rezultātā konstatēts, ka Roberts Z. realizējis nekustamo īpašumu, kas bija viņa īpašumā mazāk par 12 mēnešiem. Rezultātā Robertam Z. uzrēķināts iedzīvotāju ienākuma nodoklis Ls 15 281,39. Pamatojoties uz likuma "Par iedzīvotāju ienākuma nodokli" 1.panta pirmās daļas 3.punktu, 2.panta 1.punktu, 3.panta pirmo daļu, 4.panta pirmās daļas 3.punktu, 7.pantu, 8.panta trešās daļas 11.punktu, 9.panta pirmās daļas 19.punktu, 15.panta otro daļu un 19.pantu, Robertam Z. par nekustamā īpašuma realizāciju, kas bija viņa īpašumā mazāk par 12 mēnešiem, bija pienākums aprēķināt un iemaksāt valsts budžetā iedzīvotāju ienākuma nodokli 25% apmērā no apliekamā ienākuma. Roberts Z. aprēķināto un budžetā maksājamo iedzīvotāju ienākuma nodokli Ls 15 281,39 nesamaksāja, ar savām darbībām nodarot valstij zaudējumus lielā apmērā.

Roberta Z. nodarījums kvalificēts pēc Krimināllikuma 218.panta otrās daļas.

Bez tam Roberts Z. atzīts par vainīgu un sodīts par to, ka viņš neiesniedzis likumā noteikto ienākuma deklarāciju pēc valsts institūcijas, kura ir tiesīga pieprasīt ienākumu deklarācijas iesniegšanu, brīdinājuma.

Roberts Z. 2004.gadā ir guvis ienākumus, kas apliekami ar iedzīvotāju ienākuma nodokli: realizējis nekustamo īpašumu, kas bija viņa īpašumā mazāk par 12 mēnešiem; VID Rīgas reģionālā iestāde viņam likuma "Par iedzīvotāju ienākuma nodokli" 22.panta trešajā un ceturtajā daļā paredzētajā kārtībā 2006.gada 2.martā nosūtīja vēstuli Nr.4.3.4/9357 ar lūgumu iesniegt VID Rīgas reģionālajai iestādei deklarāciju par ienākumiem, ieņēmumiem, naudas uzkrājumiem un īpašumiem par 2003.gadu un gada ienākuma deklarāciju par 2004.gadu. Noteiktajā termiņā pieprasītās deklarācijas Roberts Z. neiesniedzis. 2006.gada 6.aprīlī VID Rīgas reģionālā iestāde Robertam Z. atkārtoti nosūtīja vēstuli Nr.4.3.4/14953 ar lūgumu iesniegt VID Rīgas reģionālajai iestādei deklarāciju par ienākumiem, ieņēmumiem, naudas uzkrājumiem un īpašumiem par 2003.gadu un gada ienākumu deklarāciju par 2004.gadu. Pēc atkārtotā brīdinājuma noteiktajā termiņā pieprasītās deklarācijas Roberts Z. neiesniedzis.

Roberta Z. nodarījums kvalificēts pēc Krimināllikuma 219.panta pirmās daļas.

Apsūdzētais Roberts Z. iesniedzis kasācijas sūdzību, kur lūdz grozīt apelācijas instances tiesas spriedumu, attaisnojot viņu apsūdzībā pēc Krimināllikuma 218.panta otrās daļas, 219.panta pirmās daļas, un nenoteikt kompensāciju.

Apsūdzētais Roberts Z. norāda, ka tiesa nepareizi piemērojusi Krimināllikuma Vispārīgās daļas 1., 6., 9.pantu, Sevišķās daļas 218.panta otro daļu un 219.panta pirmo daļu, kvalificējot noziedzīgu nodarījumu, būtiski pārkāpusi Kriminālprocesa likuma 19., 124., 511., 512., 514., 520., 527., 562.pantu, Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas 6.pantu.

Apelācijas instances tiesa neesot ievērojusi likuma "Par nodokļiem un nodevām" 23.panta pirmajā daļā paredzēto, ka gadījumā, ja ir uzsākts kriminālprocess par krāpšanu, dokumentu viltošanu, izvairīšanos no nodokļu un tiem pielīdzināto maksājumu nomaksas vai citiem noziedzīgiem nodarījumiem, kas var ietekmēt nodokļa apmēra noteikšanu, audita atzinums kļūst apstrīdams. Sev nelabvēlīgu 2006.gada 30.novembra Valsts ieņēmuma dienesta (turpmāk – VID) Rīgas reģionālās iestādes lēmumu, kas pieņemts, pamatojoties uz audita slēdzienu, viņš esot pārsūdzējis visās instancēs VID līmenī, par VID ģenerāldirektora lēmumu iesniedzis sūdzību Administratīvajā rajona tiesā, kur sūdzība pieņemta un lietas izskatīšana noteikta 2009.gada janvārī. Uz šo brīdi starp VID kā nodokļu administrāciju un viņu kā nodokļu maksātāju pastāvot neatrisināts strīds par maksājamā nodokļa aprēķināšanas metodiku, kārtību, tā pareizību, tiesiskumu un pamatotību, kā arī par aprēķinātā nodokļa apmēru, apliekamo ienākumu un soda sankciju likumību. Savus secinājumus par valstij nesamaksāto nodokļu apmēru, kas ir Krimināllikuma 218.panta otrās daļas sastāva objektīvas puses pazīme, apelācijas instances tiesa esot balstījusi tikai un vienīgi uz šo brīdi apstrīdētiem un vēl spēkā neesošiem VID administratīvajiem aktiem, t.i., uz pieņēmumiem, nevis kriminālprocesā pārbaudītiem pierādījumiem. Viņa rīcībā apelācijas instances tiesa neesot konstatējusi arī Krimināllikuma 218.panta otrajā daļā paredzētā noziedzīgā nodarījuma sastāva subjektīvo pusi.

No Krimināllikuma 219.panta pirmās daļas dispozīcijas izrietot, ka kriminālatbildība iestājas pie specifiskiem nosacījumiem – ja persona, kurai likums uzliek par pienākumu iesniegt deklarāciju, to neizdara arī pēc valsts institūcijas, kurai ir tiesības pieprasīt šādas deklarācijas iesniegšanu, brīdinājuma, proti, kad personai nepārprotami tiek norādīts uz neatļautu darbību, pieprasījumu to nekavējoši pārtraukt, kā arī norādot, kādas sekas varētu iestāties pretējā gadījumā. Lietā esošie 2006.gada 2.marta un 6.aprīļa VID Rīgas reģionālās iestādes lūgumi par papildu deklarācijas iesniegšanu par 2003. un 2004.gadu neesot uzskatāmi par brīdinājumiem krimināltiesiskā izpratnē, jo nesaturot nekāda veida norādi par to, kas iestāsies lūguma neizpildes gadījumā.

Apelācijas instances tiesas spriedumā norādītais Krimināllikuma 219.panta pirmajā daļā paredzētā brīdinājuma skaidrojums neatbilstot šā likuma izpratnei un jēgai. Ne likumā "Par nodokļiem un nodevām", ne likumā "Par valsts ieņēmumu dienestu", ne likumā "Par iedzīvotāju ienākuma nodokli" gadījumos, kad šie normatīvie akti regulē nodokļa maksātāja atbildību, bez iespējamās sodīšanas administratīvajā kārtībā neesot noteikta brīdinājuma forma par kriminālatbildības iestāšanos. Viņš neesot ticis brīdināts par to, ka deklarācijas neiesniegšanas gadījumā varētu iestāties kriminālatbildība, tādējādi arī nevarējis ar nodomu, ļaunprātīgi izvairīties no deklarācijas iesniegšanas. Līdz ar to viņa rīcībā neesot Krimināllikuma 219.panta pirmajā daļā paredzētā noziedzīgā nodarījuma sastāva objektīvās puses un subjektīvās puses. Apelācijas instances tiesa lietā esošās šaubas par noziedzīgo nodarījumu objektīvās un subjektīvās puses pazīmju esamību viņa darbībās, kuras neesot iespējams novērst un kuras neesot novērstas, netika vērstas par labu apsūdzētajam. Pirmās instances tiesas attaisnojošais spriedums un apelācijas instances tiesas notiesājošais spriedums esot balstīti uz vieniem un tiem pašiem pierādījumiem. Apelācijas instances tiesa spriedumā neesot precīzi norādījusi, kā izpaudusies pirmās instances tiesas sprieduma nepareizība un ko tieši pierādījumos tiesa nav pietiekoši izvērtējusi. Pirmās instances tiesa cietušā VID Rīgas reģionālās iestādes pieteikumu par kaitējuma kompensāciju Ls 14 983,58 atstājusi bez izskatīšanas. Cietušais apelācijas sūdzību nav iesniedzis. Apelācijas protestā valsts apsūdzības uzturētājs neesot skāris jautājumu par kompensācijas pieteikumu. Tomēr apelācijas instances tiesa nospriedusi apmierināt cietušā kompensācijas pieteikumu, motivāciju šādai rīcībai tiesa spriedumā neesot norādījusi.

Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments atzīst, ka ir jāatceļ apelācijas instances tiesas spriedums un lieta jānosūta jaunai iztiesāšanai.

Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 564.panta ceturto daļu apelācijas instances tiesas nolēmuma motīvu daļā norādāms apelācijas instances tiesas atzinums par apelācijas sūdzības vai protesta pamatotību, apstākļi, ko noskaidrojusi apelācijas instances tiesa, pierādījumi, kas apstiprina apelācijas instances tiesas atzinumu, motīvi, kāpēc apelācijas instances tiesa noraida kādus pierādījumus, un likumi, pēc kuriem tā vadās.

Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 511. un 512.pantu tiesas spriedumam jābūt tiesiskam un pamatotam. Šie noteikumi attiecas arī uz apelācijas instances tiesas nolēmumu.

No apelācijas instances tiesas konstatētā un par pierādītu atzītā noziedzīgā nodarījuma, kas kvalificēts pēc Krimināllikuma 218.panta otrās daļas, apraksta izriet, ka apsūdzētais Roberts Z. nav samaksājis

iedzīvotāju ienākuma, kas radies no nekustamā īpašuma pirkuma par Ls 55 543,95 un pārdevuma par Ls 117 907,06, nodokli 25% apmērā no apliekamā ienākuma jeb Ls 15 281,39 valsts budžetā.

Kā apsūdzības pierādījumu apelācijas instances tiesa atzinusi 2006.gada 30.novembra VID Rīgas reģionālās iestādes audita pārskatu. No šī pārskata redzams, ka Robertam Z. par 2004.gadu papildus aprēķināts iedzīvotāju ienākuma nodoklis Ls 15 281,39, ko veido ienākumi, no kuriem aprēķināms nodoklis, kopā Ls 62 228,42, nodoklis 25% jeb Ls 15 557,11, atņemot avansā samaksāto (ieturēto) nodokli Ls 275,72.

Līdz ar to apelācijas instances tiesas secinājums, ka nesamaksātais ienākuma nodoklis Ls 15 281,39 veidojas no nekustamā īpašuma pirkuma un pārdevuma, neatbilst audita pārskatā konstatētajam.

Abu instanču tiesas ir konstatējušas, ka Roberts Z. ir apstrīdējis audita rezultātus un iesniedzis Administratīvajā rajona tiesā sūdzību par VID ģenerāldirektora lēmumu. Administratīvā rajona tiesa vēl nav izskatījusi sūdzību. Nomaksājamā nodokļa apmērs ir viens no noziedzīgā nodarījuma, kas paredzēts Kriminālliikuma 218.panta otrajā daļa, sastāva objektīvās puses pazīmēm. Apelācijas instances tiesa ir priekšlaicīgi izdarījusi secinājumu par nenomaksātā nodokļa apmēru, kas aritmētiski pat neatbilst apsūdzībā norādītajam apmēram.

Kriminālliikuma 219.panta pirmajā daļā ir paredzēta kriminālatbildība par likumā noteiktās ienākumu, īpašuma, darījumu vai citas mantiska rakstura deklarācijas neiesniegšanu pēc tās valsts institūcijas brīdinājuma, kura ir tiesīga pieprasīt šādas deklarācijas iesniegšanu.

Apelācijas instances tiesa spriedumā ir izdarījusi secinājumu, ka no kriminālliietai pievienoto vēstuļu satura izriet, ka VID ir norādījis uz papildu deklarācijas iesniegšanas termiņu, kā arī norādījis uz sekām, ja nodokļa maksātājs bez attaisnota iemesla neiesniedz aizpildītu deklarāciju, no kā secināms, ka vēstulēs norādītā informācija satur brīdinājuma formulējumu.

Šāds apelācijas instances tiesas secinājums neatbilst vēstuļu saturam.

Kriminālprocesa likuma 564.panta ceturtās daļas, 511., 512.panta pārkāpumus kasācijas instances tiesa atzīst par būtiskiem pārkāpumiem Kriminālprocesa likuma 575.panta trešās daļas izpratnē.

Vadoties pēc Kriminālprocesa likuma 585. un 587.panta, Augstākās tiesas Senāta Kriminālliietu departaments

n o l ē m a

Atcelt Rīgas apgabaltiesas Kriminālliietu tiesas kolēģijas 2008.gada 16.septembra spriedumu un nosūtīt lietu jaunai iztiesāšanai apelācijas instances tiesai.

Lēmums nav pārsūdzams.

Kriminālliikuma 156.pantā paredzētā noziedzīgā nodarījuma sastāvs

Tiesas nolēmumā nav jānorāda necenzētie lamu vārdi, taču ir nepieciešams, lai tiesa būtu noskaidrojusi, ar kādiem vārdiem ir pazemota cietušā cieņa un aizskarts viņa gods, un vai šie vārdi atzīstami par necenzētiem. Pretējā gadījumā apsūdzība ir tikai formāla un tāda, kas liedz apsūdzētajam tiesības uz aizstāvību, kas paredzēta Kriminālprocesa likuma 20.panta pirmajā daļā (Kriminālliikuma 156.pants, Kriminālprocesa likuma 20.panta pirmā daļa).

Rīgā, 2008.gada 16.decembrī Lieta Nr.SKK-640/08

L Ē M U M S

Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Kriminālliietu departaments šādā sastāvā:

senators referents V.Čiževskis,
senatore V.Eilande,
senators P.Gruziņš

izskatīja rakstveida procesā lietu sakarā ar apsūdzētās Larisas S. aizstāves zvērinātas advokātes A.Sevastjanovas kasācijas sūdzību par Latgales apgabaltiesas Kriminālliietu tiesas kolēģijas 2008.gada 29. septembra lēmumu un

k o n s t a t ē j a

Larisa S., (..), ar Rēzeknes tiesas 2008.gada 11.janvāra spriedumu atzīta par vainīgu un sodīta pēc Kriminālliikuma 156.panta ar naudas sodu divu minimālo mēnešalgu, t.i., Ls 320 apmērā. Apsūdzībā pēc Kriminālliikuma 157.panta Larisa S. atzīta par nevainīgu un attaisnota. No Larisas S. par labu Normundam K. piedzīta kaitējuma atlīdzība Ls 250 apmērā.

Ar pirmās instances tiesas spriedumu Larisa S. notiesāta par to, ka tīši mutvārdos aizskārusi Normunda K. godu un pazemojusi viņa cieņu. Saskaņā ar tiesas spriedumu noziedzīgs nodarījums izdarīts šādos apstākļos.

2006.gada oktobrī, tiesas izmeklēšanā nenoskaidrotā datumā, Larisa S., ejot garām, vairākkārt nosaukusi Normundu K. necenzētos krievu valodas vārdos, tādējādi aizskarot Normunda K. godu un pazemojot viņa cieņu.

Izskatījusi lietu apelācijas kārtībā sakarā ar apsūdzētās Larisas S. iesniegto apelācijas sūdzību, Latgales apgabaltiesas Kriminālliietu tiesas kolēģija ar 2008.gada 29.septembra lēmumu atstājusi pirmās instances tiesas spriedumu negrozītu.

Apelācijas sūdzībā Larisa S. bija lūgusi viņu attaisnot, uzskatot, ka cietušais viņas vainu neesot pierādījis un bez tam tiesas spriedums neatbilstot Kriminālprocesa likuma 527.panta prasībām, jo spriedumā neesot norādīts, kad tieši viņa cietušo apsaukājusi necenzētiem vārdiem, un no sprieduma neesot saprotams, kādus vārdus tiesa vērtē kā rupjus, necenzētus, personu aizskarošus.

Apelācijas instances tiesa atzina par pierādītu, ka 2006.gada oktobrī Larisa S. cietušo tīši apvainoja, izsakot necenzētus vārdus krievu valodā, tādā vaidā aizskarot cietušā godu un pazemojot cieņu. Apelācijas instances tiesa atzinusi, ka konkrētajā kriminālprocesā neesot nepieciešams atšifrēt Larisas S. lietoto lamu vārdu nozīmi. Tiesa arī norādījusi, ka saskaņā ar Latvijas Republikas Ministru kabineta 1996.gada 23.aprīļa noteikumu Nr.154 "Dokumentu izstrādāšanas un noformēšanas noteikumi" trešās daļas 8.punktu jebkurš dokuments jāraksta literārā valodā, ievērojot valsts valodas pareizrakstības formas un terminoloģiju. Tas nozīmē, ka dokumentos (cietušā privātajā apsūdzībā, tiesas sēdes protokolā, tiesas nolēmumā) rupju lamu vārdu lietošana nav pieļaujama.

Par apelācijas instances tiesas lēmumu kasācijas sūdzību iesniegusi apsūdzētās Larisas S. aizstāve zvērināta advokāte A.Sevastjanova. Kasācijas sūdzībā aizstāve norāda, ka apelācijas instances tiesas lēmums esot nelikumīgs, jo tiesa nepareizi piemērojusi Krimināllikuma 156.pantu, kvalificējot noziedzīgo nodarījumu. Bez tam apelācijas instances tiesa esot pieļāvusi arī Kriminālprocesa likuma 19., 23., 102. un 625.panta pārkāpumus. Apsūdzībā neesot norādīti būtiski apstākļi, kas ietekmē Krimināllikuma 156.pantā paredzētā noziedzīgā nodarījuma sastāva esamību vai neesamību. Lietas iztiesāšanas gaitā neesot konstatēts, ar kādiem konkrēti vārdiem krievu valodā Larisa S. ir apsaukājusi Normundu K., līdz ar to tiesa neesot vērtējusi un neesot varējusi izvērtēt, vai šie vārdi vispār atzīstami par necenzētiem, godu un cieņu aizskarošiem. Nepamatota esot tiesas lēmumā norādītā atsauce uz Ministru kabineta noteikumiem par lietvedības kārtošanu, jo šie noteikumi neregulē kārtību, kādā tiek noformēti kriminālprocesuālie dokumenti. Saucot personu pie kriminālatbildības par necenzētu vārdu lietošanu, šiem vārdiem esot jābūt noskaidrotiem, lai persona varētu pilnvērtīgi realizēt savas tiesības uz aizstāvību. Kasācijas sūdzībā ir atsauce uz Senāta Administratīvo lietu departamenta spriedumu lietā SKA-157/2007, kurā norādīts, ka, vērtējot administratīvās atbildības piemērošanu attiecībā uz necenzētu vārdu lietošanu, tiesai ir jākonstatē, kādus vārdus persona ir lietojusi un vai tie atzīstami par necenzētiem vārdiem. Šiem vārdiem nav obligāti jābūt atspoguļotiem spriedumā, tomēr tiem vajadzētu būt atspoguļotiem administratīvā pārkāpuma protokolā. Kasatore uzskata, ka cietušā sūdzība neatbilst likuma prasībām, jo tajā neesot norādīts noziedzīgā nodarījuma izdarīšanas

laiks, vieta, motīvi citi apstākļi. Tāpēc neesot bijis likumīga pamata uzsākt kriminālprocesu pēc šādas sūdzības, bet uzsāktais kriminālprocess izbeidzams. Apsūdzētā Larisa S. iesniegusi papildinājumus savas aizstāves kasācijas sūdzībai, kuros norāda, ka notiesāta esot nelikumīgi uz nepamatotām cietušā izteiktajām apsūdzībām.

Izskatījis rakstveida procesā lietas materiālus, izvērtējis kasācijas sūdzības motīvus, Senāta Krimināllietu departaments atzīst, ka abu instanču tiesu nolēmumi jāatceļ un kriminālprocess jāizbeidz. Krimināllietu departaments atzīst, ka konkrētajā lietā apsūdzētās Larisas S. rīcībā nav konstatēta Krimināllikuma 156.pantā paredzētā noziedzīgā nodarījuma sastāva objektīvā puse. Lai gan tiesu nolēmumu aprakstošajā daļā norādīts, ka apsūdzētā Larisa S. necenzētiem krievu valodas vārdiem nolamājusi Normundu K., tomēr šāds norādījums ir nepietiekošs, lai atzītu, ka ir aizskarts cietušā Normunda K. gods un pazemota viņa cieņa. Nenoskaidrojot, ar kādiem konkrēti necenzētiem vārdiem apsūdzētā nolamājusi cietušo, nav iespējams izvērtēt, vai apsūdzētās rīcībā patiešām ir Krimināllikuma 156.pantā paredzētā noziedzīgā nodarījuma sastāvs. No tiesu nolēmumiem izriet tikai pieņēmums, ka attiecīgā veidā ir aizskarts cietušā gods un pazemota viņa cieņa. Cietušais savā sūdzībā nav norādījis un tiesas sēdē arī nav nosaucis konkrētus vārdus, kurus izteikusi apsūdzētā un kuri, pēc viņa uzskata, ir godu aizskaroši un cieņu pazemojoši. Krimināllietu departaments uzskata, ka tiesas nolēmumā nav jānorāda necenzētie lamu vārdi, taču ir nepieciešams, lai tiesa būtu noskaidrojusi, ar kādiem vārdiem ir pazemota cietušā cieņa un aizskarts viņa gods un vai šie vārdi atzīstami par necenzētiem. Pretējā gadījumā apsūdzība ir tikai formāla un tāda, kas liedz apsūdzētajam tiesības uz aizstāvību, kādas paredzētas Kriminālprocesa likuma 20.panta pirmajā daļā. Krimināllietu departaments atzīst, ka abu instanču tiesas ir nepareizi piemērojušas Krimināllikuma 156.pantu, kvalificējot Larisas S. darbību, jo, kā iepriekš lēmumā norādīts, tad Larisas S. rīcībā nav konstatēts minētā noziedzīgā nodarījuma sastāvs. Tādējādi pieļauts Kriminālprocesa likuma 574.panta 2.punktā minētais likuma pārkāpums.

Pamatojoties uz minēto, ievērojot Kriminālprocesa likuma 585., 587.pantu, Senāta Krimināllietu departaments

n o l ē m a

Atcelt Latgales apgabaltiesas 2008.gada 29.septembra lēmumu un Rēzeknes tiesas 2008.gada 11.janvāra spriedumu un kriminālprocesu izbeigt.

Lēmums nav pārsūdzams.

Mantkārīgs nolūks kā Kriminālliikuma 196.panta otrajā daļā paredzētā noziedzīgā nodarījuma sastāva obligāta pazīme

Mantkārīgs nolūks ir Kriminālliikuma 196.panta otrajā daļā paredzētā noziedzīgā nodarījuma sastāva obligāta subjektīvās puses pazīme. Ja mantkārīgs nolūks nav konstatēts, tad nav šā noziedzīgā nodarījuma sastāva (Kriminālliikuma 196.panta otrā daļa).

Rīgā, 2008.gada 16.decembrī Lieta Nr.SKK-683/08

L Ē M U M S

Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Kriminālliietu departaments šādā sastāvā:

senators referents P.Dzalbe,
senators A.Freibergs,
senators V.Čiževskis

izskatīja lietu rakstveida procesā sakarā ar Liepājas pilsētas prokuratūras prokurora A.Šķēles iesniegto kasācijas protestu par Kurzemes apgabaltiesas Kriminālliietu tiesas kolēģijas 2008.gada 22.oktobra lēmumu un

k o n s t a t ē j a

Ar Liepājas tiesas 2008.gada 6. maija spriedumu Vladimirs S., (..), atzīts par nevainīgu apsūdzībā pēc Kriminālliikuma 196.panta otrās daļas un attaisnots.

Ar Kurzemes apgabaltiesas Kriminālliietu tiesas kolēģijas 2008.gada 22.oktobra lēmumu Liepājas tiesas 2008.gada 6.maija spriedums atstāts negrozīts.

Pirmstiesas kriminālprocesā Vladimiram S. celta apsūdzība par to, ka viņš, būdams uzņēmējsabiedrības pilnvarota persona, kurai uzņēmējsabiedrībā ir tiesības pieņemt lēmumus, kas saistoši citām personām, kā arī tiesības rīkoties ar uzņēmējsabiedrības mantu un finanšu līdzekļiem, mantkārīgā nolūkā izdarījis tīšas darbības, pārsniedzot savas pilnvaras.

Vjačeslavs F., būdams LR Uzņēmumu reģistrā ar Nr.42103034380 reģistrētas SIA "Rizolit" valdes loceklis, 2006.gada 21.jūnijā izsniedzis Vladimiram S. ar Nr.13151 reģistrētu notariāli apliecinātu ģenerālpilnvaru pārstāvēt minēto kapitālsabiedrību visās institūcijās, kārtot tās darījumus, pārvaldīt, pārzināt sabiedrībai piederošo mantu un naudas līdzekļus un rīkoties ar tiem, kā arī parakstīties un veikt citas darbības sabiedrības vārdā. 2006.gada septembrī, pirmstiesas izmeklēšanā konkrēti nenoskaidrotā datumā, izveidojoties nesaskaņām ar Vjačeslavu F. par SIA "Rizolit" darbību, Vladimirs S. piedāvājis J.M. iegadāties minēto kapitālsabiedrību par Ls 200. Kad J.M. piekritis šim piedāvājumam,

Vladimirs S. laikā no 2006.gada 4.līdz 8.oktobrim parakstījis Vjačeslava F. vārdā ar 2006.gada 4. oktobri datētu pirkuma līgumu par Vjačeslavam F. piederošo SIA "Rizolit" kapitāla daļu pārdošanu J.M., kā arī ar 2006.gada 8.oktobri datētu SIA "Rizolit" sapulces protokolu Nr.1, ar kuru tika nolemts atbrīvot Vjačeslavu F. no sabiedrības valdes locekļa amata, viņa vietā ieceļot J.M., kā arī atsavināt Vjačeslavam F. piederošās SIA "Rizolit" kapitāla daļas J.M. Bez tam Vladimirs S. vienojies ar J.M., ka Ls 200 par SIA "Rizolit" kapitāla daļu iegādāšanos J.M. samaksās Vladimiram S. pēc attiecīgu izmaiņu reģistrēšanas LR Uzņēmumu reģistrā. Norādītajā veidā Vladimirs S., parakstot minētos dokumentus Vjačeslava F. kā fiziskas personas vārdā, kā SIA "Rizolit" pilnvarota persona mantkārīgā nolūkā tīši pārsniedza viņam dotās pilnvaras pārstāvēt norādīto kapitālsabiedrību.

Šīs Vladimira S. darbības kvalificētas pēc Kriminālliikuma 196.panta otrās daļas.

Liepājas pilsētas prokuratūras prokurors A.Šķēle iesniedzis kasācijas protestu un lūdz atcelt Kurzemes apgabaltiesas Kriminālliietu tiesas kolēģijas 2008.gada 22.oktobra lēmumu un nosūtīt lietu jaunai izskatīšanai.

Prokurors uzskata, ka Kurzemes apgabaltiesas Kriminālliietu tiesas kolēģija taisījusi nelikumīgu un nepamatotu lēmumu, jo tas esot taisīts ar Kriminālprocesa likuma būtiskiem pārkāpumiem.

Prokurors uzskata, ka apelācijas instances tiesas lēmuma motīvu daļa neatbilstot Kriminālprocesa likuma 564.panta ceturtās daļas prasībām, jo tiesa pēc būtības sastādījusi jaunu nolēmuma motīvu daļu, norādot, ka neesot pierādīts apsūdzētajam Vladimiram S. celtajā apsūdzībā kvalificējošais apstāklis – mantkārīgas tieksmes. Apelācijas instances tiesa neesot devusi pienācīgu novērtējumu visiem pierādījumiem, ar kuriem tikusi pamatota apsūdzības pozīcija, neesot arī motivējusi to, kāpēc šos pierādījumus noraida. Prokurors norāda, ka nepilnīgi esot izvērtētas liecinieka J.M. sniegtās liecības. Apelācijas instances tiesas lēmumā pēc būtības neesot dots vērtējums apsūdzībai, vai Vladimirs S., kārtojot dokumentus SIA "Rizolit" kapitāldaļu pārreģistrācijai J.M. īpašumā, ir vai nav pārsniedzis viņam izsniegtā pilnvarojuma apjomu.

Apelācijas instances tiesas lēmumā norādīts, ka lietā neesot pietiekošu pierādījumu tam, ka firmas iespējamā pārreģistrācija uz J.M. vārda būtu notikusi vienīgi pēc apsūdzētā Vladimira S. iniciatīvas, kas izslēdzot viņam inkriminēto pilnvaru tīšu pārsniegšanu. Tāpat secināts, ka radušās patiesas šaubas par cietušā Vjačeslava F. liecību patiesumu, ka viņš nekad neesot izteicis vēlmi pārdot SIA "Rizolit", taču šāds pierādījumu novērtējums esot izdarīts, neievērojot Kriminālprocesa likuma 124., 128., 129.panta prasības, kas arī esot novedis pie Kriminālprocesa likuma 511.panta otrās daļas, 512.panta otrās daļas

pārkāpumiem. Lietā, izņemot apsūdzētā liecības, neesot nekādu pierādījumu tam, ka apsūdzībā norādītajā laika posmā Vjačeslavs F. būtu ar kādu personu runājis par SIA "Rizolit" pārdošanu, nerunājot par pilnvarojumu Vladimiram S. šo darījumu nokārtot. Liecinieks J.M. neesot liecinājis, ka ar cietušo viņam būtu bijuši jebkādi kontakti. Apsūdzētā Vladimira S. liecību ticamība šajā daļā esot apšaubāma.

Prokurors norāda, ka apelācijas instances tiesas lēmuma motīvu daļā analizētie apstākļi neattiecoties uz apsūdzētajam inkriminēto rīcību pilnvaru pārsniegšanu un attiecīgo laika posmu, par ko lietā neesot strīda, tādēļ šo apstākļu vērtējums neesot attiecināms uz apsūdzības saturu un nevarot būt saistāms ar liecību ticamības novērtējumu. Prokurors uzskata, ka tiesas pamatojums, apšaubot cietušā liecību ticamību un piešķirot ticamību apsūdzētā liecībām, kurām lietā neesot objektīva apstiprinājuma, neizturot kritiku.

Augstākās tiesas Senāta Kriminālliietu departaments atzīst, ka apelācijas instances tiesas lēmums jāatstāj negrozīts, bet Liepājas pilsētas prokuratūras prokurora A.Šķēles kasācijas protests jānoraida.

No apelācijas instances tiesas sēdes protokola redzams, ka tiesas sēdē nopratināts cietušais Vjačeslavs F., apsūdzētais Vladimirs S., tiesa ir noskaidrojusi, ka procesā iesaistītajām personām nav nepieciešams nolasīt lietas materiālus, un saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 449.panta trešo daļu rakstveida pierādījumus un citus dokumentus tiesas sēdē nenolasīja.

Prokurora kasācijas protestā nav izteikti iebildumi par pierādījumu pārbaudīšanas kārtību apelācijas instances tiesā, bet iebildumi ir par pierādījumu vērtēšanu, t.i., liecinieka J.M., cietušā Vjačeslava F., apsūdzētā Vladimira S. liecību ticamību un pietiekamību apsūdzības pierādīšanā.

No apelācijas instances tiesas lēmuma redzams, ka tiesa izanalizējusi liecinieka J.M. liecības pirmstiesas kriminālprocesā un pirmās instances tiesā, cietušā Vjačeslava F. un apsūdzētā Vladimira S. liecības, lietā esošos dokumentus un nonākusi pie atzinuma, ka ar lietā pārbaudītajiem pierādījumiem nav pierādīts apsūdzētā Vladimira S. mantkārīgais nolūks.

Mantkārīgais nolūks ir Kriminālliikuma 196.panta otrajā daļā paredzētā noziedzīgā nodarījuma sastāva obligātā subjektīvās puses pazīme. Ja mantkārīgais nolūks nav konstatēts, tad nav šā noziedzīgā nodarījuma sastāva.

Pierādījumu ticamība un pietiekamība ir pierādījumu vērtēšana, kas formālos kritērijos nav ietilpināma. Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 23.pantu kriminālliietās tiesu spriež tiesa, tiesas sēdēs izskatot un izlemjot pret personu celto apsūdzību pamatotību, attaisnojot nevainīgas personas vai arī atzīstot personas par vainīgām noziedzīga nodarījuma izdarīšanā un nosakot valsts institūcijām un personām obligāti izpildāmu

krimināltiesisko attiecību noregulējumu, kas, ja nepieciešams, realizējams piespiedu kārtā. Pierādījumu vērtēšana ir pirmās instances un apelācijas instances tiesas kompetencē, jo saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 569.panta trešo daļu kasācijas instances tiesa pierādījumus lietā no jauna neizvērtē.

Prokurora kasācijas protestā norādītais jēdziens – pienācīgs vērtējums – nav attiecināms uz pierādījumu vērtēšanu.

Tā kā apelācijas instances tiesa, novērtējot pierādījumus, atzinusi, ka nav pierādīta Kriminālliikuma 196.panta otrajā daļā paredzētā noziedzīgā nodarījuma sastāva obligātā pazīme – mantkārīgs nolūks, tad nav izšķirošas juridiskas nozīmes šajā krimināllietā faktam, vai Vladimirs S., kārtojot dokumentus SIA "Rizolit" kapitāldaļu pārreģistrācijai J.M. īpašumā, ir vai nav pārsniedzis viņam izsniegtā pilnvarojuma apjomu.

Kasācijas instances tiesa nekonstatē Kriminālprocesa likuma 574., 575.pantā paredzētos pārkāpumus apelācijas instances tiesā.

Vadoties pēc Kriminālprocesa likuma 585., 587.panta, Augstākās tiesas Senāta Kriminālliietu departaments

n o l ē m a

Kurzemes apgabaltiesas Kriminālliietu tiesas kolēģijas 2008.gada 22.oktobra lēmumu atstāt negrozītu, bet Liepājas pilsētas prokuratūras prokurora A.Šķēles kasācijas protestu noraidīt.

Lēmums nav pārsūdzams.

Zādzība, kas izdarīta, iekļūstot dzīvoklī vai citā telpā

Zādzība, atbilstoši Kriminālliikuma 175.panta trešās daļas dispozīcijai, jākvalificē kā izdarīta, iekļūstot dzīvoklī vai citā telpā, gadījumos, kad nolaupīšana izdarīta, prettiesiski, slepeni vai atklāti ieejot, ielaužoties, ielienot, iesniedzoties slēgtā vai neslēgtā telpā vai piekļūstot mantai citādā veidā.

Kvalificējošā pazīme "iekļūšana telpā" ir saistāma ar nodomu izdarīt zādzību vai laupīšanu, tomēr, ja zādzības izdarīšanas brīdī personas atrašanās dzīvoklī vai citā telpā nav bijusi prettiesiska, tad nodarījums, neatkarīgi no iepriekšējā nodoma, nav kvalificējams kā izdarīts ar iekļūšanu telpā.

Iekļūšana kā objektīvās puses pazīme nozīmē, ka vainīgais telpā vai citā objektā iekļuvis prettiesiski. Nozīme ir tam, vai persona iekļuvusi telpā, kādu maldinot, vai arī iekļūšana telpā konkrētai personai ir brīva. Brīvas piekļuves gadījumos, kas nav atkarīga no kādas personas maldināšanas vai izmantojot viņas uzticēšanos, nav pamata uzskatīt, ka persona izdarījusi nelikumīgu iekļūšanu (Kriminālliikuma 175.panta trešā daļa).

Rīgā, 2008.gada 29.decembrī Lieta Nr.SKK J-698/08

L Ē M U M S

Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments šādā sastāvā:

tiesas sēdes priekšsēdētājs senators P.Gruziņš,
senatore V.Eilande,
senators V.Čiževskis,
piedaloties prokurorei I.Kačānei,

izskatīja atklātā tiesas sēdē mutvārdu procesā lietu sakarā ar Ģenerālprokuratūras Krimināltiesiskā departamenta virsprokurora Ē.Zvejnieka protestu Kriminālprocesa likuma 63.nodaļas kārtībā par Jūrmalas pilsētas tiesas 2006.gada 27.septembra spriedumu un

k o n s t a t ē j a

Ar Jūrmalas pilsētas tiesas 2006.gada 27.septembra spriedumu Oļegs S., (..), atzīts par vainīgu un sodīts pēc Kriminālliikuma 175.panta trešās daļas ar brīvības atņemšanu uz deviņiem mēnešiem, bez mantas konfiskācijas.

Saskaņā ar Kriminālliikuma 51.panta pirmo daļu galīgais sods Oļegam S. noteikts, daļēji pievienojot neizciesto sodu pēc Jūrmalas pilsētas tiesas 2005.gada 29.jūnija sprieduma, brīvības atņemšana uz vienu gadu un deviņiem mēnešiem bez mantas konfiskācijas.

Ar Jūrmalas pilsētas tiesas spriedumu Oļegs S. notiesāts par to, ka viņš izdarījis svešas kustamas mantas slepenu nolaupīšanu (zādzību), atkārtoti, saistītu ar iekļūšanu.

Jūrmalas pilsētas tiesas 2006.gada 27.septembra spriedumā konstatēts, ka Oļegs S. 2006.gada 24.jūlijā ap plkst. 16:48 nolūkā izdarīt zādzību brīvi iekļuvis veikalā "Maxima-X", Jūrmalā, Viestura prospektā 26, un ar nodomu izdarīt zādzību un izmantojot apstākli, ka viņa darbības neievēro, slepeni, nozadzis SIA "Maxima-X" piederošo: 0,7 l tilpuma degvīna pudeli "Gera" – Ls 3,65 apmērā; 0,7 l tilpuma degvīna pudeli "Bonus" – Ls 3,46 apmērā; divus vistas stilbiņus "Ardeks" vakuma iepakojumā – Ls 1,20 apmērā, pēc tam no notikumu vietas aizgājis, nodarot cietušajam SIA "Maxima – X" materiālo zaudējumu Ls 8,31 apmērā.

Bez tam, turpinot izdarīt zādzības, Oļegs S. nākamajā dienā, 2006.gada 25.jūlijā ap plkst. 19:00 zādzības izdarīšanas nolūkā brīvi iekļuvis veikalā "Maxima-X" Jūrmalā, Viestura prospektā 26, un ar nodomu izdarīt zādzību un izmantojot apstākli, ka viņa darbības neievēro, slepeni, atkārtoti nozadzis SIA "Maxima-X" piederošo: picu "Pedro pica" Ls 0,89 apmērā; 1,5 l tilpuma limonādi "Zingo" Ls 0,49 apmērā; divus vafeļu iepakojums "Vafeles Strop" viena iepakojuma vērtībā Ls 0,62, kopā Ls 1,24.

Oļega S. darbības kvalificētas pēc Kriminālliikuma 175.panta trešās daļas.

Lieta apelācijas un kasācijas kārtībā nav skatīta, un Jūrmalas pilsētas tiesas spriedums likumīgā spēkā stājies 2006.gada 9.oktobrī.

Kriminālprocesa likuma 63.nodaļas kārtībā par šo pirmās instances tiesas spriedumu protestu iesniedzis Ģenerālprokuratūras Krimināltiesiskā departamenta virsprokurors Ē.Zvejnieks.

Protestā lūgts Jūrmalas pilsētas tiesas 2006.gada 27.septembra spriedumā Oļegam S. inkriminētā noziedzīgā nodarījuma juridisko kvalifikāciju grozīt no Kriminālliikuma 175.panta trešās daļas uz Kriminālliikuma 180.panta otro daļu, pārējā daļā spriedumu atstāt negrozītu.

Protesta iesniedzējs uzskata, ka Jūrmalas pilsētas tiesa konkrētajā lietā ir pieļāvusi Kriminālprocesa likuma 574.panta 2.punktā paredzēto pārkāpumu, kas ir novedis pie notiesātās personas stāvokļa nelikumīgas pasliktināšanas (Kriminālliikuma 63.pantā paredzētā sodāmības dzēšanas un noņemšanas termiņi).

Pēc prokurora ieskata, atzīstot, ka Oļega S. darbības ir kvalificējamas pēc Kriminālliikuma 175.panta trešās daļas, tiesa esot lietojusi tikai gramatisko tiesību normu interpretācijas metodi.

Prokurors uzskata, ka šādai tiesas likuma interpretācijai nevar piekrist, jo, pielietojot teleoloģisko (jēgas un mērķa) interpretācijas metodi, esot secināms, ka likumdevējs, ietverot Kriminālliikuma

175.panta trešajā daļā kā kvalificējošo pazīmi zādzības izdarīšanu, iekļūstot dzīvoklī vai citā telpā, ar to ir domājis vainīgās personas aktīvas papildu darbības (šķēršļu novēršanai vai pārvarēšanai) nodoma – svešas mantas slepenas vai atklātas nolaupīšanas – īstenošanai. Par šādiem gadījumiem uzskatāma prettiesiska iekļūšana telpās, kuras nav paredzētas brīvai publiskai apmeklēšanai, vai brīvai publiskai apmeklēšanai paredzētās telpās ārpus to publiskās pieejamības laika.

Prokurors norāda, ka konkrētajā krimināllietā apsūdzētais mantas nolaupīšanas nodoma realizācijai nav veicis nekādas papildu aktīvas mērķtiecīgas darbības šķēršļu novēršanai vai pārvarēšanai. Oļega S. darbības neesot saistītas ar pretlikumīgu iekļūšanu telpās.

Prokurors uzskata, ka personas atklāta ieiešana publiski brīvi pieejamā telpā zādzības izdarīšanas laikā, kad telpa ir atvērta publiskai apmeklēšanai, bez jebkādu papildu aktīvu darbību veikšanas šķēršļu pārvarēšanai vai novēršanai, vai sava patiesā nodoma slēpšanai un realizēšanai, nevar tikt kvalificēta pēc pazīmes "iekļūšana telpā".

Konkrētajā lietā tiesa esot vadījusies tikai un vienīgi no apsūdzētā liecībām, ka viņš uz veikalu gājis ar nodomu nolaupīt pārtikas preces, tas ir, iekļuvis telpā ar nodomu izdarīt zādzību.

Protesta iesniedzējs uzskata, ka Oļega S. darbību, par kurām viņš notiesāts, pareiza kvalifikācija ir pēc Krimināllikuma 180.panta otrās daļas (mazāk smags noziegums).

Izskatījis lietas materiālus, izvērtējis prokurora protesta motīvus, noklausījies tiesas sēdē prokurores I.Kačānes izteikto protesta pamatojumu, Senāta Krimināllietu departaments uzskata, ka prokurora protests ir apmierināms šādu apsvērumu dēļ.

No lietas materiāliem redzams, ka apsūdzētais iegājis veikalā darba laikā pa pircējiem paredzētām durvīm, saskaņā ar celto apsūdzību "brīvi iekļuvis" un slepus nolaupījis apsūdzībā minētās preces, kuras veikalā novietotas jebkuram veikala apmeklētājam brīvi pieejamās vietās. Tādējādi secināms, ka Oļega S. atrašanās veikalā ir bijusi tiesiska, jo lietas materiālos nav konstatētas kādas papildu darbības, ko Oļegs S. būtu veicis šķēršļu novēršanai vai pārvarēšanai, lai iekļūtu veikalā.

Zādzība, atbilstoši Krimināllikuma 175.panta trešās daļas dispozīcijai, jākvalificē kā izdarīta, iekļūstot dzīvoklī vai citā telpā, gadījumos, kad nolaupīšana izdarīta, prettiesiski, slepeni vai atklāti ieejot, ielaužoties, ielienot, iesniedzoties slēgtā vai neslēgtā telpā vai piekļūstot mantai citādā veidā.

Ņemot vērā iepriekš minēto, Senāta Krimināllietu departaments norāda, ka Jūrmalas pilsētas tiesa, atzīstot Oļegu S. par vainīgu apsūdzībā pēc Krimināllikuma 175.panta trešās daļas, nav konstatējusi minētā noziedzīgā nodarījuma sastāvu, konkrēti, noziedzīgā nodarījuma objektīvo pusi.

Kā pamatoti savā protestā norāda prokurors, tiesa, atzīstot, ka nodarījums izdarīts kvalificējošos apstākļos – ar iekļūšanu, ir balstījusies uz apsūdzētā pirmstiesas izmeklēšanā sniegtajām liecībām, kurās apsūdzētais norāda, ka uz veikalu gājis ar nodomu zagt.

Ja arī Oļegam S. ir bijis nodoms izdarīt zādzību, tomēr nav pierādīts viņa nodoms šo zādzību izdarīt, nelikumīgi iekļūstot veikalā.

Senāts atzīst, ka kvalificējošā pazīme "iekļūšana telpā" ir saistāma ar nodomu izdarīt zādzību vai laupīšanu, tomēr, ja zādzības izdarīšanas brīdī personas atrašanās dzīvoklī vai citā telpā nav bijusi prettiesiska, tad nodarījums neatkarīgi no iepriekšējā nodoma nav kvalificējams kā izdarīts ar iekļūšanu telpā.

Iekļūšana kā objektīvās puses pazīme nozīmē, ka vainīgais telpā vai citā objektā iekļuvis prettiesiski. Nozīme ir tam, vai persona iekļuvusi telpā, kādu maldinot, vai arī iekļūšana telpā konkrētai personai ir brīva. Brīvas piekļuves gadījumos, kas nav atkarīga no kādas personas maldināšanas vai izmantojot viņas uzticēšanos, nav pamata uzskatīt, ka persona izdarījusi nelikumīgu iekļūšanu.

Senāts uzsver, ka atbilstoši likuma garam un mērķim, iekļūšanai jābūt prettiesiskai, ja personai nav tiesību atrasties šajā telpā. Ja vadītos no pretējā, tad visos gadījumos, kad personai ir iepriekšējs nolūks nolaupīt mantu un tā glabājas kaut kādā telpā, būs saskatāmas ar iekļūšanu saistītas pazīmes.

Saskaņā ar krimināltiesību teorijā un praksē pastāvošo principu *cogitatienis poeham nemo patitur* neviens nav pakļauts kriminālsodam par savām domām.

Šajā sakarībā Augstākās tiesas plēnums 2001.gada 14.decembra lēmumā Nr.3 "Likuma piemērošana krimināllietās par svešas mantas nolaupīšanu" izteicis viedokli, ka, ja zādzības izdarīšanas brīdī personas atrašanās dzīvoklī, glabātavā vai transportlīdzeklī nebija prettiesiska, tad nodarījums, neatkarīgi no iepriekšējā nodoma, nav jākvalificē kā izdarīts ar iekļūšanu telpā. Senāta Krimināllietu departaments šādu viedokli pilnībā atbalsta.

Senāta Krimināllietu departaments atzīst, ka Jūrmalas pilsētas tiesa, kvalificējot Oļega S. darbības pēc Krimināllikuma 175.panta trešās daļas, ir pieļāvusi Kriminālprocesa likuma 574.panta 2.punktā norādīto Krimināllikuma pārkāpumu, kas novedis pie notiesātās personas stāvokļa nelikumīgas pasliktināšanas.

Esot iepriekš norādītajiem apstākļiem, Jūrmalas pilsētas tiesas 2006.gada 27.septembra spriedumā Oļegam S. inkriminētā noziedzīgā nodarījuma juridiskā kvalifikācija ir grozāma no Krimināllikuma 175.panta trešās daļas uz Krimināllikuma 180.panta otro daļu, tādējādi, ievērojot Kriminālprocesa likuma 1.pantu, panākot krimināltiesisko attiecību taisnīgu noregulējumu.

Pamatojoties uz teikto un vadoties no Kriminālprocesa likuma 672., 586., 587.panta, Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments

n o l ē m a

Prokurora protestu apmierināt. Grozīt Jūrmalas pilsētas tiesas 2006.gada 27.septembra spriedumā Oļegam S. inkriminētā noziedzīgā nodarījuma juridisko kvalifikāciju no Krimināllikuma 175.panta trešās daļas uz Krimināllikuma 180.panta otro daļu.

Pārējā daļā spriedumu atstāt negrozītu.

Lēmums nav pārsūdzams.

Laupīšanas kvalificējoša pazīme – atkārtotība

Krimināllikuma 176.panta trešajā daļā paredzēto laupīšanas kvalificējošo pazīmi – agrāk izdarītu laupīšanu jeb atkārtotību – veido agrāk izdarīta laupīšana, par kuru persona ir notiesāta un saglabājušās sodāmības juridiskās sekas (speciālais recidīvs), vai agrāk izdarīta laupīšana, par kuru persona nav notiesāta un nav iestājies kriminālatbildības noilgums (speciālā atkārtotība). Otrajā gadījumā visas personas izdarītās laupīšanas tiek izskatītas vienā krimināllietā (Krimināllikuma 176.panta trešā daļa).

Rīgā, 2008.gada 29.decembrī Lieta Nr.SKK J-702/08

L Ē M U M S

Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments šādā sastāvā:

senators referents P.Dzalbe,
senatore V.Eilande,
senators V.Čiževskis

izskatīja lietu rakstveida procesā sakarā ar Ģenerālprokuratūras Krimināltiesiskā departamenta virsprokurora Ē.Zvejnieka protestu par Tukuma rajona tiesas 2008.gada 7.aprīļa spriedumu un

k o n s t a t ē j a

Ar Tukuma rajona tiesas 2008.gada 7.aprīļa spriedumu Mareks A., (..), notiesāts pēc Krimināllikuma 176.panta trešās daļas ar brīvības atņemšanu uz astoņiem gadiem, konfiscējot mantu, ar policijas kontroli uz diviem gadiem, pēc Krimināllikuma 132.panta ar brīvības atņemšanu uz sešiem mēnešiem, pēc Krimināllikuma 185.panta pirmās daļas ar brīvības atņemšanu uz deviņiem mēnešiem. Saskaņā ar Krimināllikuma 50.panta pirmo daļu galīgais sods pēc noziedzīgo nodarījumu kopības noteikts brīvības atņemšana uz astoņiem gadiem, konfiscējot mantu, ar policijas kontroli uz diviem gadiem.

Lietā vēl notiesāts Kaspars K.

Apelācijas un kasācijas kārtībā lieta nav skatīta.

Saskaņā ar Tukuma rajona tiesas spriedumu Mareks A. notiesāts par to, ka viņš kā persona, kas agrāk izdarījusi laupīšanu, grupā pēc iepriekšējas vienošanās ar Kasparu K., iekļūstot dzīvoklī, izdarījis svešas kustamas mantas nolaupīšanu, kas saistīta ar vardarbību un vardarbības piedraudējumu. Bez tam Mareks A. draudējis izdarīt slepkavību, un cietušajam bijis pamats baidīties, ka šie draudi var tikt izpildīti.

Apsūdzētais Mareks A. 2007.gada 3.februārī personu grupā bija izdarījis laupīšanu, par ko notiesāts pēc Krimināllikuma 176.panta otrās daļas ar Tukuma rajona tiesas 2008.gada 18.februāra spriedumu, kas nav stājies likumīgā spēkā, atkārtoti 2007.gada 25.augustā ap plkst. 02:00–03:00 Tukuma rajona Kandavas pagasta (..) personu grupā pēc iepriekšējas vienošanās ar apsūdzēto Kasparu K., abi būdami alkohola ietekmē, izsitot viena loga stiklus Alberta R. apdzīvotajai istabai un viena loga stiklus Egīla B. apdzīvotajā mājas daļā, tā nodarot mājas īpašniekam Jānim J. zaudējumus kopvērtībā par Ls 20, pa logu iekļuvuši ēkā, kur, darbojoties vienoti un saskaņoti, apsūdzētais Mareks A., pielietojot vardarbību, lai paralizētu cietušā gribu pretoties mantu laupīšanai, ar dūri tīši iesitis pa seju Egīlam B., kā rezultātā cietušais nokritis, uz sejas parādījušās asinis, tā nodarot cietušajam miesas bojājumus. Apsūdzētie Mareks A. un Kaspars K. vairākkārt pieprasījuši atdot naudu, bet cietušais atbildējis, ka viņam naudas neesot. Nolūkā atrast naudu vai vērtīgas mantas abi apsūdzētie pārmeklējuši skapi un ledusskapi. Apsūdzētais Kaspars K. mudinājis apsūdzēto Mareku A. turpināt vardarbību pret Egīlu B., tā psihiski ietekmējot cietušo. Apsūdzētais Mareks A., izsakot draudus turpināt vardarbību, pieprasījis, lai cietušais atdod savu mobilo telefonu.

Egīla B. dzīvojamā istabā apsūdzētie Mareks A. un Kaspars K. − pēc pielietotās vardarbības un draudiem to izdarīt − nolaupījis Egīlam B. piederošo mobilo telefonu "Nokia – 3300" Ls 30 vērtībā komplektā ar SIM karti "Zelta zivtiņa" Ls 1,99 vērtībā, kā arī no maka izņēmis un nolaupījis naudu Ls 5,35.

Turpinot noziedzīgās darbības, apsūdzētie Mareks A. un Kaspars K. iegājuši Alberta R. neaizslēgtajā dzīvojamā istabā, kur cietušais gulējis gultā, līdzi ievedot acīmredzami no fiziskas vardarbības cietušo Egīlu B. Psiholoģiski ietekmējot Albertu R. ar cietušā Egīla B. ārējo izskatu, nolūkā paralizēt Alberta R. gribu pretoties mantu nolaupīšanai, apsūdzētie Mareks A. un Kaspars K. cietušā Alberta R. klātbūtnē draudējuši piekaut cietušo Egīlu B. Apsūdzētais Mareks A. pieprasījis Albertam R. atdot naudu un mobilo telefonu. Apsūdzētais Mareks A. pārmeklējis istabu. Alberts R., novērtējot apsūdzēto rīcību kā reālus draudus pielietot pret viņu vardarbību, ja viņš nepakļausies apsūdzēto gribai, piekritis atdot visu viņam esošo naudu un vairākkārtīgi lūdzis nepaņemt viņa telefonu. Apsūdzētais Mareks A. nolaupījis Albertam R. piederošo naudu Ls 2 un mobilo telefonu "Nokia" Ls 37 vērtībā, bet vietā atstājis Alberta R. istabā savu mobilo telefonu "Samsung", kas neesot bijis lietošanas kārtībā. Cietušajam Albertam R. nolaupītajā mobilā telefonā apsūdzētais Mareks A. ievietojis sava mobilā telefona SIM karti. Tad abi apsūdzētie izgājuši no Alberta R. istabas.

Apsūdzēto rīcības rezultātā cietušajam Egīlam B. tika nodarīti šādi miesas bojājumi – sejas sasitums ar zemādas asinsizplūdumu kreisās acs apvidū, kas pēc sava rakstura pieskaitāmi viegliem miesas bojājumiem, kas nav izraisījuši veselības traucējumu uz laiku, ilgāku par 6 dienām.

Tādā veidā apsūdzētie Mareks A. un Kaspars K., iekļūstot dzīvoklī, personu grupā darbojoties vienoti un saskaņoti, pielietojot vardarbību un vardarbības piedraudējumu, nolaupījuši svešu kustamu mantu kopvērtībā par Ls 76,34 un radījuši materiālos zaudējumus Ls 20 apmērā.

Pēc noziedzīgā nodarījuma izdarīšanas, 2007.gada 25.augustā ap plkst. 03:00 apsūdzētais Mareks A., ejot projām no Kandavas pagasta (..), nolūkā paturēt nolaupītās mantas un iebiedēt Egīlu B. izteicis cietušajam draudus viņu nogalināt, ja cietušais par notikušo paziņos policijai vai citām personām.

Ievērojot apsūdzētā Mareka A. iepriekšējo rīcību pirms draudu izteikšanas un nodarītos miesas bojājumus, Egīls B. šos draudus uztvēris kā reālus.

Šajā apsūdzības daļā Mareka A. darbības kvalificētas pēc Krimināllikuma 176.panta trešās daļas un Krimināllikuma 132.panta.

Bez tam Mareks A. atzīts par vainīgu un sodīts par to, ka tīši iznīcināja un bojāja svešu mantu.

2007.gada 25.augustā ap plkst. 01:00–02:00 Tukuma rajonā Kandavas pagastā pie mājām (..) Mareks A. un Kaspars K., personu grupā pēc iepriekšējas vienošanās, darbojoties vienoti un saskaņoti, alkohola ietekmē, atriebības motīvu vadīti, sperot ar kājām un laužot ar rokām tīši sabojāja un iznīcināja Silvijai O. piederošas siltumnīcas polietilēna plēvi un koka detaļas kopvērtībā Ls 30.

Mareka A. darbības kvalificētas pēc Krimināllikuma 185.panta pirmās daļas.

Ģenerālprokuratūras Krimināltiesiskā departamenta virsprokurors Ē.Zvejnieks iesniedzis protestu Kriminālprocesa likuma 63.nodaļas normu kārtībā, kur lūdz grozīt Tukuma rajona tiesas 2008.gada 7.aprīļa spriedumu daļā par Mareka A. notiesāšanu pēc Krimināllikuma 176.panta trešās daļas un pārkvalificēt viņa darbības uz Krimināllikuma 176.panta otro daļu.

Virsprokurors uzskata, ka Tukuma rajona tiesa esot pieļāvusi Kriminālprocesa likuma 574.panta 2. punktā paredzēto pārkāpumu, kas novedis pie notiesātās personas stāvokļa nelikumīgas pasliktināšanās.

Ar Tukuma rajona tiesas 2008.gada 18.februāra spriedumu, kas stājies spēkā 2008.gada 23.maijā, apsūdzētais Mareks A. notiesāts pēc Krimināllikuma 176.panta otrās daļas.

Ar Tukuma rajona tiesas 2008.gada 7.aprīļa spriedumu apsūdzētais Mareks A. notiesāts pēc Krimināllikuma 176.panta trešās daļas.

Prokurors norāda, ka Tukuma rajona tiesai 2008.gada 7.aprīļa sprieduma pasludināšanas dienā neesot bijis likumīga pamata kā kvalificējošo pazīmi norādīt to, ka laupīšanu izdarījusi persona, kas jau agrāk izdarījusi laupīšanu, jo Tukuma rajona tiesas 2008.gada 18.februāra spriedums nebija stājies likumīgā spēkā.

Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments atzīst, ka ir jāgroza Tukuma rajona tiesas 2008.gada 7.aprīļa spriedums.

Krimināllikuma 176.panta trešajā daļā paredzēta kriminālatbildība par laupīšanu, ja tā izdarīta lielā apmērā vai ja to izdarījusi persona, kas jau agrāk izdarījusi laupīšanu vai izspiešanu vai nodarbojusies ar bandītismu, vai izdarījusi gaisa vai ūdens transportlīdzekļa sagrābšanu, vai ja to izdarījusi organizēta grupa, kā arī narkotisko, psihotropo, stipri iedarbīgo, indīgo vai radioaktīvo vielu, sprāgstvielu, šaujamieroču vai munīcijas laupīšanu.

Krimināllikuma 176.panta trešajā daļā paredzēto laupīšanas kvalificējošo pazīmi – agrāk izdarītu laupīšanu jeb atkārtotību – veido agrāk izdarīta laupīšana, par kuru persona ir notiesāta un saglabājušās sodāmības juridiskās sekas (speciālais recidīvs), vai agrāk izdarīta laupīšana, par kuru persona nav notiesāta un nav iestājies kriminālatbildības noilgums (speciālā atkārtotība). Otrajā gadījumā visas personas izdarītās laupīšanas tiek izskatītas vienā krimināllietā.

Saskaņā ar Krimināllikuma 1.panta otro daļu atzīt par vainīgu noziedzīga nodarījuma izdarīšanā un uzlikt kriminālsodu var ar tiesas spriedumu un saskaņā ar likumu.

Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 632.panta pirmo daļu pirmās instances tiesas spriedums stājas spēkā, kad izbeidzies termiņš tā pārsūdzēšanai apelācijas vai kasācijas kārtībā un spriedums nav pārsūdzēts.

No Tukuma rajona tiesas 2008.gada 7.aprīļa sprieduma redzams, ka tiesa apsūdzētajam Marekam A. laupīšanas kvalificējošo pazīmi – atkārtotību – pamatojusi ar to, ka viņš 2007.gada 3.februārī bija izdarījis laupīšanu, par ko atzīts par vainīgu un sodīts ar Tukuma rajona tiesas 2008.gada 18.februāra spriedumu, kurš nav stājies likumīgā spēkā.

Līdz ar to šī laupīšanas kvalificējošā pazīme Marekam A. inkriminēta priekšlaicīgi un nepamatoti. Tiesa ir nepareizi piemērojusi Krimināllikuma 176.panta trešo daļu un pieļāvusi Kriminālprocesa likuma 574.panta 2.punktā paredzēto pārkāpumu.

Kriminālprocesa likuma 176.panta otrajā daļā ir paredzēta kriminālatbildība par laupīšanu, ja to izdarījusi personu grupa pēc iepriekšējas vienošanās vai ja tā izdarīta, iekļūstot dzīvoklī vai citā telpā,

vai ja tā izdarīta no mantas glabātavas, ietaises, kas savieno glabātavas, vai transportlīdzekļa.

Izslēdzot no Tukuma rajona tiesas 2008.gada 7.aprīļa sprieduma par pierādītu atzītās laupīšanas apraksta kvalificējošo pazīmi – persona, kas jau agrāk izdarījusi laupīšanu, – Mareka A. nodarījums atbilst Krimināllikuma 176.panta otrajai daļai, t.i., laupīšanai, ko izdarījusi personu grupa pēc iepriekšējas vienošanās, iekļūstot dzīvoklī.

No Tukuma rajona tiesas 2008.gada 7.aprīļa sprieduma redzams, ka tiesa apsūdzētajam Marekam A. pēc Krimināllikuma 176.panta trešās daļas bija piemērojusi sankcijā paredzēto minimālo brīvības atņemšanas sodu, kā arī papildsodus – mantas konfiskāciju un policijas kontroli uz diviem gadiem. Ievērojot pirmās instances tiesas principus soda noteikšanā, Marekam A. pēc Krimināllikuma 176.panta otrās daļas nosakāms sods – brīvības atņemšana uz trīs gadiem, mantas konfiskācija un policijas kontrole uz diviem gadiem, jo Krimināllikuma 176.panta otrās daļas sankcijā minimālais brīvības atņemšanas sods ir trīs gadi, kā arī paredzēti papildsodi – mantas konfiskācija un policijas kontrole.

No Tukuma rajona tiesas 2008.gada 7.aprīļa sprieduma redzams, ka apsūdzētajam Marekam A. galīgais sods pēc noziedzīgo nodarījumu kopības noteikts, ietverot vieglākos sodus smagākajā. Tā kā ir grozāms Marekam A. noteiktais sods pēc Krimināllikuma 176.panta, tad, ievērojot pirmās instances tiesas piemēroto principu galīgā soda noteikšanā, Marekam A. galīgais sods pēc noziedzīgo nodarījumu kopības saskaņā ar Krimināllikuma 50.panta pirmo daļu nosakāms brīvības atņemšana uz trīs gadiem, mantas konfiskācija un policijas kontrole uz diviem gadiem.

Vadoties pēc Kriminālprocesa likuma 585. un 587.panta, Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments

n o l ē m a

Grozīt Tukuma rajona tiesas 2008.gada 7.aprīļa spriedumu.

Pārkvalificēt Mareka A., (..), noziedzīgo nodarījumu no Krimināllikuma 176.panta trešās daļas uz 176.panta otro daļu un noteikt viņam sodu pēc Krimināllikuma 176.panta otrās daļas brīvības atņemšanu uz trīs gadiem, konfiscējot mantu, un policijas kontroli uz diviem gadiem. Saskaņā ar Krimināllikuma 50.panta pirmo daļu galīgo sodu pēc noziedzīgo nodarījumu kopības Marekam A. noteikt brīvības atņemšanu uz trīs gadiem, konfiscējot mantu, un policijas kontroli uz diviem gadiem, t.i., ietverot vieglākos sodus smagākajā.

Pārējā daļā Tukuma rajona tiesas 2008.gada 7.aprīļa spriedumu atstāt negrozītu.

Lēmums nav pārsūdzams.

III daļa. Lēmumi Kriminālprocesa likuma piemērošanas jautājumos

Bez attaisnojoša iemesla uz tiesas sēdi neieradušās personas apelācijas sūdzības vai protesta atstāšana bez izskatīšanas

Apelācijas instances tiesa pamatoti, ievērojot Kriminālprocesa likuma 560.panta trešās daļas noteikumus, ir pieņēmusi lēmumu par apelācijas sūdzības atstāšanu bez izskatīšanas, jo tiesai nebija nekādas informācijas par iemesliem, kāpēc apsūdzētais nav ieradies uz tiesas sēdi (Kriminālprocesa likuma 560.panta trešā daļa).

Rīgā, 2008.gada 7.janvārī Lieta Nr.SKK-7/08

L Ē M U M S

Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments šādā sastāvā:

senators referents P.Gruziņš,
senatore V.Eilande,
senators V.Vietnieks

izskatīja rakstveida procesā lietu sakarā ar apsūdzētā Gundara S. kasācijas sūdzību par Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2007.gada 13.novembra lēmumu un

k o n s t a t ē j a

Ar Rīgas pilsētas Latgales priekšpilsētas tiesas 2007.gada 5.septembra spriedumu Gundars S., (..), atzīts par vainīgu un sodīts pēc Krimināllikuma 312.panta ar brīvības atņemšanu uz sešiem mēnešiem.

Saskaņā ar Krimināllikuma 51.panta pirmo daļu galīgais sods pēc spriedumu kopības, pilnībā pievienojot neizciesto sodu pēc Rīgas pilsētas Zemgales priekšpilsētas tiesas 2007.gada 25.janvāra sprieduma, noteikts brīvības atņemšana uz sešiem mēnešiem, piespiedu darbs viens simts trīs stundas, atņemot transportlīdzekļa vadīšanas tiesības uz diviem gadiem, četriem mēnešiem un divdesmit dienām.

Saskaņā ar Krimināllikuma 55.pantu brīvības atņemšanas sods noteikts nosacīti, ar pārbaudes laiku uz sešiem mēnešiem.

Ar pirmās instances tiesas spriedumu Gundars S. atzīts par vainīgu un sodīts par to, ka viņš izvairījies no tiesas piespriestā tiesību ierobežošanas soda izciešanas.

Gundara S. darbības kvalificētas pēc Krimināllikuma 312.panta.

Par pirmās instances tiesas spriedumu apelācijas sūdzību bija iesniedzis apsūdzētais Gundars S., pārsūdzot spriedumu daļā par viņam noteikto sodu, lūdzot nepiemērot ar brīvības atņemšanu saistītu sodu.

Izskatot lietu apelācijas kārtībā, Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģija ar

2007.gada 13.novembra lēmumu apsūdzētā Gundara S. apelācijas sūdzību par Rīgas pilsētas Latgales priekšpilsētas tiesas 2007.gada 5.septembra spriedumu atstājusi bez izskatīšanas, pamatojoties uz to, ka apelācijas sūdzības iesniedzējs Gundars S. uz tiesas sēdi nav ieradies bez attaisnojoša iemesla.

Apsūdzētais Gundars S. iesniedzis kasācijas sūdzību, kurā lūdz atjaunot procesuālo termiņu kasācijas sūdzības iesniegšanai, atcelt apelācijas instances tiesas lēmumu un nodot lietu jaunai izskatīšanai apelācijas instances tiesai.

Kasācijas sūdzības iesniedzējs uzskata, ka Rīgas apgabaltiesas lēmums ir nepamatots, jo lietas izskatīšanas laikā viņš esot bijis slims un neesot bijis spējīgs ierasties uz tiesas sēdi un par to paziņot, kas, pēc apsūdzētā domām, ir attaisnojošs iemesls. Kasators sūdzībā atsaucas uz izziņu no ģimenes ārstes A.Gredzenas, kas pievienota kasācijas sūdzībai.

Viņš, Gundars S., uz tiesas sēdi neesot ieradies pirmo reizi, un tiesai neesot bijis pamata konkrētajā lietā pieņemt tik izšķirošu lēmumu. Informēt tiesu par savu neierašanos viņam neesot bijis iespējams, jo viņš dzīvojot viens, iziet no mājas neesot varējis, telefona viņam neesot bijis un neviens pie viņa šajās dienās neesot atnācis.

Kasācijas sūdzības iesniedzējs norāda, ka nepareizi norādīti datumi uz tiesas lēmuma un pavadvēstules, kas ir bijis par pamatu kasācijas sūdzības iesniegšanas termiņa nokavēšanai.

Ar Rīgas apgabaltiesas tiesneses A.Poļakovas lēmumu rezolūcijas formā kasācijas sūdzība ir pieņemta, tāpēc jautājums par termiņa atjaunošanu nav skatāms.

Izskatījis krimināllietas materiālus rakstveida procesā, apsvēris apsūdzētā Gundara S. kasācijas sūdzības motīvus, Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments atzīst, ka apelācijas instances tiesas lēmums atstājams negrozīts, bet kasācijas sūdzība noraidāma.

Senāta Krimināllietu departaments konstatē, ka no lietas materiāliem ir redzams, ka paziņojumu par 2007.gada 13.novembra apelācijas instances tiesas sēdi apsūdzētais saņēmis 2007.gada 6.novembrī. No ģimenes ārstes A.Gredzena izziņas, kas pievienota kasācijas sūdzībai, redzams, ka tā izdota 2007.gada 14.novembrī, un tajā norādīts, ka Gundars S. atbrīvots no nodarbībām laikā no 2007.gada 12.–14.novembrim. Tāpēc atzīstams, ka konkrētā izziņa izdota ar atpakaļejošu datumu.

Senāta Krimināllietu departaments atzīst, ka apelācijas instances tiesa pamatoti, ievērojot Kriminālprocesa likuma 560.panta trešās daļas noteikumus, ir pieņēmusi lēmumu par apelācijas sūdzības atstāšanu bez izskatīšanas, jo tiesai nebija nekādas informācijas par iemesliem, kāpēc apsūdzētais nav ieradies uz tiesas sēdi.

Senāta Krimināllietu departaments atzīst, ka apelācijas instances tiesa, izskatot lietu, nav pieļāvusi Krimināllikuma pārkāpumu vai Kriminālprocesa likuma būtisku pārkāpumu šā likuma 574., 575.panta izpratnē, tāpēc tiesas nolēmuma atcelšanai nav tiesiska pamata.

Pamatojoties uz iepriekš norādīto un vadoties pēc Kriminālprocesa likuma 585.,587.panta, Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments

n o l ē m a :

Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2007.gas 13.novembra lēmumu atstāt negrozītu, bet kasācijas sūdzību noraidīt.

Lēmums nav pārsūdzams.

Bargāka soda noteikšana apelācijas instances tiesā

Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 562.panta trešo daļu bargāka soda noteikšana apsūdzētajam apelācijas instances tiesā pieļaujama tikai tad, kad šī iemesla dēļ iesniegts prokurora protests vai cietušā sūdzība (Kriminālprocesa likuma 562.panta trešā daļa).

Rīgā, 2008.gada 12.maijā Lieta Nr.SKK-18/08

L Ē M U M S

Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments šādā sastāvā:

senators referents V.Vietnieks,
senators P.Dzalbe,
senators V.Čiževskis,

izskatot rakstveida procesā lietu sakarā ar apsūdzētā Oļega Ņ., Sergeja S., Eduarda D., Alekseja S. kasācijas sūdzībām un papildinājumiem pie tām par Augstākās tiesas Krimināllietu tiesu palātas 2007.gada 13.februāra spriedumu,

k o n s t a t ē j a

Ar Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2005.gada 21.februāra spriedumu Oļegs Ņ., (..), atzīts par vainīgu pēc Krimināllikuma 176.panta trešās daļas, 233.panta trešās daļas (1999.gada likuma redakcijā), 183.panta otrās daļas, 231.panta otrās daļas un 175.panta trešās daļas un sodīts:

- pēc Krimināllikuma 176.panta trešās daļas ar brīvības atņemšanu uz astoņiem gadiem, policijas kontroli uz trim gadiem, konfiscējot mantu;
- pēc Krimināllikuma 233.panta trešās daļas (1999.gada likuma redakcijā) ar brīvības atņemšanu uz vienu gadu;
- pēc Krimināllikuma 183.panta otrās daļas ar brīvības atņemšanu uz pieciem gadiem, policijas kontroli uz trim gadiem, konfiscējot mantu;
- pēc Krimināllikuma 231.panta otrās daļas ar brīvības atņemšanu uz vienu gadu, policijas kontroli uz trim gadiem;
- pēc Krimināllikuma 175.panta trešās daļas ar brīvības atņemšanu uz diviem gadiem bez mantas konfiskācijas.

Saskaņā ar Krimināllikuma 50.pantu Oļegam Ņ. sods noteikts, daļēji saskaitot piespriestos sodu, brīvības atņemšana uz astoņiem gadiem un trīs mēnešiem, policijas kontrole uz trim gadiem, konfiscējot mantu.

Saskaņā ar Krimināllikuma 51.pantu Oļegam Ņ. galīgais sods noteikts, ņemot vērā Rīgas pilsētas Centra rajona tiesas 2000.gada 24.augusta spriedumu, daļēji pievienojot neizciesto sodu, brīvības atņemšana uz deviņiem gadiem un trim mēnešiem, policijas kontrole uz trim gadiem, konfiscējot mantu, soda izciešanu uzsākot slēgtajā cietumā.

Sergejs S., (..), atzīts par vainīgu pēc Krimināllikuma 176.panta trešās daļas un 175.panta trešās daļas un sodīts:

- pēc Krimināllikuma 176.panta trešās daļas ar brīvības atņemšanu uz astoņiem gadiem, policijas kontroli uz trim gadiem, konfiscējot mantu;
- pēc Krimināllikuma 175.panta trešās daļas ar brīvības atņemšanu uz trim gadiem, konfiscējot mantu.

Saskaņā ar Krimināllikuma 50.pantu Sergejam S. galīgais sods noteikts, daļēji saskaitot piespriesto sodu, brīvības atņemšana uz astoņiem gadiem un trim mēnešiem, policijas kontrole uz trim gadiem, konfiscējot mantu, soda izciešanu uzsākot slēgtajā cietumā.

Eduards D., (..), atzīts par vainīgu pēc Krimināllikuma 176.panta trešās daļas un sodīts ar brīvības atņemšanu uz astoņiem gadiem, policijas kontroli uz diviem gadiem, konfiscējot mantu.

Saskaņā ar Krimināllikuma 51.pantu Eduardam D. galīgais sods noteikts, ņemot vērā 2004.gada 6.janvāra Rīgas apgabaltiesas spriedumu, daļēji pievienojot neizciesto sodu, brīvības atņemšana uz astoņiem gadiem un trim mēnešiem, policijas kontrole uz diviem gadiem, konfiscējot mantu, soda izciešanu uzsākot slēgtajā cietumā.

Aleksejs S., (..), atzīts par vainīgu pēc Krimināllikuma 233.panta trešās daļas (1999.g.likuma redakcijā) un 183.panta otrās daļas un sodīts:

- pēc Krimināllikuma 233.panta trešās daļas (1999.gada likuma redakcijā) ar brīvības atņemšanu uz vienu gadu;
- pēc Krimināllikuma 183.panta otrās daļas ar brīvības atņemšanu uz pieciem gadiem, policijas kontroli uz trim gadiem, konfiscējot mantu.

Saskaņā ar Krimināllikuma 50.pantu Aleksejam S. sods noteikts, ietverot vieglāko sodu smagākajā, brīvības atņemšana uz pieciem gadiem, policijas kontrole uz trim gadiem, konfiscējot mantu.

Saskaņā ar Krimināllikuma 51.pantu Aleksejam S. galīgais sods noteikts, ņemot vērā 2002.gada 7.novembra Zemgales apgabaltiesas spriedumu, daļēji pievienojot neizciesto sodu, brīvības atņemšana uz pieciem gadiem un trim mēnešiem, policijas kontrole uz trim gadiem, konfiscējot mantu, soda izciešanu uzsākot slēgtajā cietumā.

Lietā notiesāts arī Vadims K., kurš kasācijas sūdzību nav iesniedzis.

Saskaņā ar pirmās instances tiesas spriedumu Oļegs Ņ., Sergejs S., Eduards D. un Aleksejs S. notiesāti par šādu noziegumu izdarīšanu.

Oļegs Ņ., Sergejs S. un Eduards D. notiesāti par to, ka personu grupā pēc iepriekšējās vienošanās, iekļūstot dzīvoklī, izdarījuši svešas kustamas mantas un šaujamieroča nolaupīšanu, kas saistīta ar vardarbību un vardarbības piedraudējumu.

Minētais sevišķi smagais noziegums ticis izdarīts pirmās instances tiesas spriedumā konstatētajos apstākļos.

Pirmās instances tiesa šo Oļega Ņ., Sergeja S. un Eduarda D. noziedzīgo nodarījumu kvalificējusi pēc Krimināllikuma 176.panta trešās daļas.

Bez tam ar pirmās instances tiesas spriedumu Oļegs Ņ. un Aleksejs S. notiesāti par to, ka bez attiecīgas atļaujas iegādājušies, glabājuši un nēsājuši šaujamieroci.

Minētais noziegums ticis izdarīts pirmās instances tiesas konstatētajos apstākļos.

Šo nodarījumu pirmās instances tiesa kvalificējusi pēc Krimināllikuma 233.panta trešās daļas (1999.gada likuma redakcijā).

Bez tam Oļegs Ņ. un Aleksejs S. notiesāti par to, ka viņi personu grupā pēc iepriekšējas vienošanās bez tiesiska pamata pieprasījuši atdot mantu pirmās instances tiesas konstatētajos apstākļos.

Šajā daļā Oļega Ņ. un Alekseja S. nodarījums kvalificēts pēc Krimināllikuma 183.panta otrās daļas.

Bez tam ar pirmās instances tiesas spriedumu Oļegs Ņ. un Vadims K. notiesāti par to, ka viņi personu grupā, ignorējot vispārpieņemtās uzvedības normas un traucējot cilvēku mieru, izdarījuši rupju sabiedriskā miera traucēšanu, kas izpaudusies acīmredzamā necieņā pret sabiedrību, kas pēc sava rakstura ir sevišķi bezkaunīgs un saistīts ar miesas bojājumu nodarīšanu cietušajiem.

Minētais noziegums ticis izdarīts pirmās instances tiesas spriedumā konstatētajos apstākļos.

Šo Oļega Ņ. nodarījumu pirmās instances tiesa kvalificējusi pēc Krimināllikuma 231.panta otrās daļas.

Ar pirmās instances tiesas spriedumu Oļegs Ņ. notiesāts par personu grupā pēc iepriekšējās vienošanās atkārtoti izdarītu svešas kustamas mantas slepenu nolaupīšanu, iekļūstot dzīvoklī.

Minētais noziegums ticis izdarīts pirmās instances tiesas konstatētajos apstākļos.

Šo Oļega Ņ. noziedzīgo nodarījumu pirmās instances tiesa kvalificējusi pēc Krimināllikuma 175.panta trešās daļas.

Bez tam ar pirmās instances tiesas spriedumu Sergejs S. notiesāts par svešas kustamas mantas slepenu nolaupīšanu, kuru viņš izdarījis atkārtoti un iekļūstot dzīvoklī pie pirmās instances tiesas konstatētajiem apstākļiem.

Šajā daļā Sergeja S. nodarījums kvalificēts pēc Krimināllikuma 175.panta trešās daļas.

Par pirmās instances tiesas spriedumu apsūdzētie Oļegs Ņ., Aleksejs S., Sergejs S., Eduards D., Vadims K. un apsūdzētā Alekseja S. aizstāve bija iesnieguši apelācijas sūdzības.

Ar Augstākās tiesas Krimināllietu tiesu palātas 2007.gada 13.februāra spriedumu ticis atcelts Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu

tiesas kolēģijas spriedums daļā par noteikto galīgo sodu apsūdzētajiem Eduardam D. un Aleksejam S., šajā daļā taisīts jauns spriedums.

Saskaņā ar Krimināllikuma 50.panta piekto daļu Eduardam D., ietverot sodu, kurš noteikts ar Rīgas apgabaltiesas 2004.gada 6.janvāra spriedumu, galīgais sods noteikts brīvības atņemšana uz astoņiem gadiem un trim mēnešiem un policijas kontrole uz trim gadiem, konfiscējot mantu.

Soda izciešanas laikā ieskaitīts apcietinājuma laiks no 2002.gada 31.maija līdz 2007.gada 13.februārim.

Saskaņā ar Krimināllikuma 50.panta piekto daļu Aleksejam S., ietverot sodu, kurš noteikts ar Zemgales apgabaltiesas 2002.gada 7.novembra spriedumu, galīgais sods noteikts brīvības atņemšanu uz pieciem gadiem trim mēnešiem un policijas kontrole uz trim gadiem, konfiscējot mantu.

Soda izciešanā ieskaitīts apcietinājuma laiks no 2000.gada 17.novembra līdz 2000.gada 20.novembrim, no 2005.gada 21.februāra līdz 2007.gada 13.februārim.

Pārējā daļā pirmās instances tiesas spriedums atstāts negrozīts.

Par apelācijas instances tiesas spriedumu kasācijas sūdzību iesniedzis apsūdzētais Oļegs Ņ., norādot, ka apelācijas instances tiesas spriedumu viņš pārsūdzot pilnā apjomā.

Kasācijas sūdzībā Oļegs Ņ. norādījis, ka daļā par zādzības izdarīšanu no Allas P. dzīvokļa notiesāts nepamatoti. Tiesa piedevusi ticamību Allas P. liecībām, kurās viņš aprunājis apsūdzēto.

Norāda, ka nepamatoti notiesāts arī pēc Krimināllikuma 183.panta otrās daļas epizodē ar cietušo Daini V. Ne viņš, ne Aleksejs S. Daini V. neesot situši, naudu par narkotikām neprasījuši, suni uz Daini V. nerīdījuši. Ne apelācijas, ne pirmās instances tiesā Dainis V. un lieciniece S.R. netikuši nopratināti. Tādā veidā, kā norādīts kasācijas sūdzībā, apelācijas instances tiesa neievērojusi Kriminālprocesa likuma 560.panta otro daļu, pārkāpusi Kriminālprocesa likuma 575.panta trešo daļu.

Kā norādīts kasācijas sūdzībā, viņš – Oļegs Ņ. – nepamatoti ticis notiesāts pēc Krimināllikuma 231.panta otrās daļas, pamatojoties tikai uz cietušā liecībām.

Apsūdzētais Oļegs Ņ. kasācijas sūdzībā norādījis, ka viņš pēc Krimināllikuma 176.panta trešās daļas esot pamatoti notiesāts par to, ka 1999.gada 6.decembrī izdarījis mantu un bises nolaupīšanu grupā ar divām citām personām, kurām zinājis tikai vārdus. Policijas darbinieki vardarbības ietekmē piespiduši atzīties, ka laupīšanu izdarījis kopā ar Sergeju S. un Eduardu D. Pirmās instances tiesas sēdē cietusī Vija K. faktiski atpazinusi tikai viņu kā laupīšanas uzbrukuma dalībnieku.

Kasācijas sūdzībā Oļegs Ņ. apšaubījis odoroloģiskās ekspertīzes atzinumu, uzzīmēšanas pamatotību.

Tā kā pirmstiesas izmeklēšana lietā nebijusi objektīva, apsūdzētais lūdzis attaisnot līdzapsūdzētos Sergeju S. un Eduardu D. apsūdzībā pēc Krimināllikuma 176.panta trešās daļas. Arī tiesu instances, izskatot lietu, nebijušas objektīvas. Norādīts, ka tiesu instanču nolēmumi neatbilstot Kriminālprocesa likuma 511.panta otrās daļas prasībām.

Tā kā pirmstiesas izmeklēšanā un tiesā tikuši pieļauti nopietni likuma pārkāpumi, Oļegs Ņ. lūdzis lietu pret viņu izdalīt un saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 655., 657.pantu izmeklēt sakarā ar jaunatklātiem apstākļiem.

Kasācijas sūdzības papildinājumos, kurus pieņēmusi apelācijas instances tiesa, Oļegs Ņ. norādījis, ka viņam noteikts pārāk bargs sods. Bez tam tiesa nepamatoti pievienojusi noteiktajam sodam sodu pēc 2000.gada 24.augusta sprieduma.

Bez tam apelācijas instances tiesa nenodrošinājusi advokātu kasācijas sūdzības sastādīšanai, ko viņš lūdzis.

Apsūdzētais Eduards D. iesniedzis kasācijas sūdzību, kurā lūdzis atcelt apelācijas instances tiesas spriedumu un lietu nosūtīt jaunai izskatīšanai apelācijas instances tiesai.

Kasācijas sūdzībā norādīts, ka apelācijas instances tiesa, izskatot lietu, neievērojusi Kriminālprocesa likuma 15., 19., 20., 23., 124., 127., 129., 130., 511., 512., 520., 527., 561., 564.pantu.

Kasācijas sūdzībā apsūdzētais norādījis, ka apelācijas instances tiesas sniegtais laupīšanas nozieguma apraksts neatbilstot lietas faktiskajiem apstākļiem. Vija K. atpazinusi Oļegu Ņ. un Sergeju S., bet viņu neatpazinusi un par viņa darbībām neliecinājusi.

Tādā veidā apelācijas instances tiesa neievērojusi Kriminālprocesa likuma 19.panta trešo daļu.

Apelācijas instances tiesa, kā norādīts kasācijas sūdzībā, nepamatoti noraidījusi lūgumu par eksperta-kinologa izsaukšanu uz tiesas sēdi, cietušās un liecinieku izsaukšanu un nopratināšanu.

Apelācijas instances tiesa spriedumā atsaukusies uz pierādījumiem, kuri pārbaudīti pirmās instances tiesā. Apelācijas instances tiesa spriedumā neņēmusi vērā, ka apsūdzēto liecības tikušas iegūtas draudu ietekmē.

Faktiski viņa notiesāšana pēc Krimināllikuma 176.panta trešās daļas balstoties uz liecinieka R.M. liecībām, līdzapsūdzēto Oļega Ņ. un Alekseja S. pirmajām liecībām, no kurām viņi vēlāk atteikušies.

Apelācijas instances tiesa, kā norādīts kasācijas sūdzībā, pārkāpusi Kriminālprocesa likuma 561.pantu, jo neizskatījusi lietu tādā kārtībā, kāda noteikta krimināllietu izskatīšanai pirmās instances tiesā.

Apelācijas instances tiesa, kā uzsvērts kasācijas sūdzībā, vērtējot nepārbaudītus pierādījumus, neievērojusi Kriminālprocesa likuma 127.panta otro daļu, 128. un 130.pantā noteikto.

Bez tam apsūdzētais Eduards D. kasācijas sūdzībā norādījis, ka apelācijas instances tiesa, nosakot viņam galīgo sodu atbilstoši Krimināllikuma 50.panta piektajai daļai, pasliktinājusi viņa stāvokli. Apelācijas instances tiesa viņam noteikusi papildsodu – policijas kontroli uz trim gadiem. Pirmās instances tiesa papildsodu viņam bija noteikusi uz diviem gadiem. Prokurora protests lietā nebijis iesniegts.

Kasācijas sūdzības papildinājumos, kurus pieņēmusi apelācijas instances tiesa, apsūdzētais Eduards D. norāda, ka līdzapsūdzētā Alekseja S. sākotnējās liecības nenorādot uz viņu kā personu, kura piedalījusies laupīšanas uzbrukumā. 2003.gada 26.jūnija atpazīšanas protokolā Aleksejs S. atpazinis viņu kā "Ediku", pēc iesaukas "gruzīns", taču nav liecinājis, ka viņš būtu piedalījies laupīšanas uzbrukumā.

Minētos apstākļus Eduards D. lūdzis ņemt vērā, izskatot viņa kasācijas pamatsūdzību.

Apsūdzētais Sergejs S. iesniedzis kasācijas sūdzību, kurā norādījis, ka nepamatoti notiesāts pēc Krimināllikuma 176.panta trešās daļas. Apelācijas instances tiesa nenoticējusi Oļega Ņ. liecībām par to, ka laupīšanu viņš izdarījis kopā ar K. un A., nevis ar Sergeju S. un Eduardu D.

Arī cietusī Vija K. pirmās instances tiesā viņu faktiski neatpazinusi.

Odoroloģiskās ekspertīzes atzinums nepierādot, ka viņš būtu piedalījies laupīšanā, šīs ekspertīzes secinājumi neesot kategoriski un neapšaubāmi.

Apelācijas instances tiesa atteikusi viņa lūgumu izsaukt un nopratināt tiesas sēdē ekspertu, kurš veicis odoroloģisko ekspertīzi, tā pārkāpjot Kriminālprocesa likuma 560.panta otro daļu, neievērojot Kriminālprocesa likuma 132.pantu.

Pirmās instances tiesa spriedumā nepamatoti par pierādījumu atzinusi viņa brāļa Alekseja S. vaļsirdīgo atzīšanos, neņemot vērā, ka šī atzīšanās tapusi fiziskas un morālas ietekmēšanas rezultātā.

Apelācijas instances tiesa nepamatoti atteikusi viņa lūgumam apelācijas sūdzībā izsaukt un nopratināt tiesas sēdē liecinieku R.M.

Kasācijas sūdzībā apsūdzētais Sergejs S. norādījis, ka bez pietiekošiem pierādījumiem notiesāts pēc Krimināllikuma 175.panta trešās daļas daļā par zādzības izdarīšanu no dzīvokļa Rīgā, Indrānu ielā Nr. (..), kur tikušas nozagtas cietušajiem K. piederošas mantas. Tiesa noraidījusi viņa lūgumu nopratināt apelācijas instances tiesas sēdē cietušos Karīnu K. un Gati K.

Kasācijas sūdzībā apsūdzētais Sergejs S. lūdzis atcelt tiesu nolēmumus daļā par viņa notiesāšanu pēc Krimināllikuma 176.panta trešās daļas un lietu nosūtīt jaunai pirmstiesas izmeklēšanai, bet tiesu nolēmumus daļā par viņa notiesāšanu pēc Krimināllikuma 175.panta trešās daļas epizodē ar cietušajiem K. atcelt un kriminālprocesu izbeigt.

2008.gada 7.janvārī apsūdzētais Sergejs S. iesniedzis kasācijas sūdzības papildinājumus, kurus apelācijas instances tiesas tiesnese referente ar rezolūciju pieņēmusi kā iesniegtus termiņā.

Minētajos kasācijas sūdzības papildinājumos Sergejs S. atkārtojis kasācijas pamatsūdzības motīvus.

Bez tam Sergejs S. norādījis, ka apelācijas instances tiesa nepamatoti soda izciešanas termiņā neieskaitījusi laiku, kad viņš atradies apcietinājumā no 2000.gada līdz 2003.gadam pēc Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas sprieduma.

2007.gada 27.aprīlī apsūdzētais Aleksejs S. iesniedzis kasācijas sūdzību, kurā lūdzis atcelt tiesu nolēmumus par viņa notiesāšanu pēc Krimināllikuma 183.panta otrās daļas un 233.panta trešās daļas un lietu nosūtīt jaunai izskatīšanai nolūkā kriminālprocesu pret viņu izbeigt.

Kasācijas sūdzībā Aleksejs S. norādījis, ka abu instanču tiesu nolēmumi par viņa notiesāšanu esot nelikumīgi. Atzīstot viņu par vainīgu pēc Krimināllikuma 183.panta otrās daļas, apelācijas instances tiesa, tāpat kā pirmās instances tiesa, vienpusīgi vērtējusi tikai pirmstiesas izmeklēšanā iegūtos pierādījumus, neizsaucot un nenopratinot tiesas sēdē cietušo Daini V. un liecinieci S.R.

Tiesa nepilnīgi izvērtējusi arī liecinieku S.B. un L.V. liecības. Novērtējot cietušā Daiņa V. liecības, neticis ņemts vērā apstāklis, ka viņam – Aleksejam S. – ar cietušo Daini V. izveidojušās konflikta attiecības, kuru dēļ Dainis V. aprunājis viņu naudas izspiešanā.

Tādā veidā apelācijas instances tiesa, kā norādīts kasācijas sūdzībā, neievērojusi Kriminālprocesa likuma 19., 127. un 512.panta prasības.

Kasācijas sūdzībā apsūdzētais Aleksejs S. norādījis, ka arī pēc Krimināllikuma 233.panta trešās daļas ticis notiesāts bez pietiekošiem pierādījumiem. Apelācijas instances tiesa neņēmusi vērā, ka medību bise, kuru viņš glabājis, nebijusi derīga šaušanai. Medību bises detaļas viņš pats izdevis policijas darbiniekiem, kas apstiprinoties ar izdošanas protokolu. Pastāvot šādiem apstākļiem un ievērojot Krimināllikuma 10.panta otro daļu, Aleksejs S. norādījis, ka viņa nodarījums pēc Krimināllikuma 233.panta trešās daļas neesot krimināli sodāms.

Bez tam apsūdzētais Aleksejs S. kasācijas sūdzībā norādījis, ka apelācijas instances tiesa nepamatoti atbilstoši Krimināllikuma 50.pantam neieskaitījusi viņa atrašanos apcietinājumā citā lietā no 2002.gada 22.augusta līdz 2005.gada 11.oktobrim.

Apelācijas instances tiesa pārkāpusi arī viņa tiesības uz aizstāvību, nenodrošinot advokāta palīdzību kasācijas sūdzības sastādīšanā.

Kasācijas sūdzības papildinājumos apsūdzētais Aleksejs S. atkārtojis kasācijas pamatsūdzības motīvus. Kasācijas papildsūdzībā norādīts, ka apelācijas instances tiesa neievērojusi Krimināllikuma 50.panta piektā daļā noteikto.

Lietas sagatavošanas laikā izskatīšanai kasācijas instances tiesā apsūdzētie iesnieguši kasācijas sūdzību papildinājumus: apsūdzētais Sergejs S. papildinājumus iesniedzis 2008.gada 7.janvārī, apsūdzētais Aleksejs S. – 2008.gada 12.martā, apsūdzētais Oļegs Ņ. – 2008.gada 10.martā.

Tā kā norādītie kasācijas sūdzību papildinājumi iesniegti ar Kriminālprocesa likuma 579.panta trešā daļā paredzētā termiņa būtisku nokavējumu un nav lūgts šo termiņu atjaunot, minētie papildinājumi kasācijas kārtībā netiek skatīti.

Izskatījis lietas materiālus, apsvēris apsūdzēto Oļega Ņ., Sergeja S., Eduarda D. un Alekseja S. kasācijas sūdzību un to papildinājumu motīvus, Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments neatrod likumīga pamata apelācijas instances tiesas sprieduma atcelšanai, kā tiek lūgts apsūdzēto kasācijas sūdzībās.

Senāta Krimināllietu departaments uzskata par nepieciešamu atzīmēt, ka Kriminālprocesa likuma 20.pantā ietvertā kriminālprocesa principa pārkāpums lietas virzības gaitā ticis novērsts.

Kasācijas instances tiesa, konstatējot Kriminālprocesa likuma 20.panta neievērošanu attiecībā pret apsūdzētajiem Oļegu Ņ. un Alekseju S. par advokātu palīdzību kasācijas sūdzības sastādīšanā, un ievērojot, ka Oļegs Ņ. un Aleksejs S. lūgumus par advokātu palīdzību kasācijas sūdzības sastādīšanai iesnieguši tūlīt pēc sprieduma noraksta tulkojuma saņemšanas, 2007.gada 2.oktobrī lietu atdevusi atpakaļ apelācijas instances tiesai minēto trūkumu novēršanai.

No lietas materiāliem redzams, ka 2007.gada 23.novembrī Oļegs Ņ. kopā ar zvērinātu advokātu iepazinušies ar krimināllietas materiāliem, Oļegs Ņ. saņēmis advokāta konsultācijas, bet apsūdzētais Aleksejs S. 2007.gada 16.novembrī iepazinies ar krimināllietas materiāliem un konsultējies ar zvērinātu advokātu M.Stumbri par kasācijas sūdzības sastādīšanu. Pēc konsultēšanās ar advokāti Aleksejs S. iesniedzis kasācijas sūdzības papildinājumus, kurus apelācijas instances tiesas tiesnesis pieņēmis kā iesniegtus termiņā.

Vienlaikus Senāta Krimināllietu departaments atzīst, ka apsūdzētie Eduards D. un Vadims K. ir lūguši advokāta palīdzību kasācijas sūdzību un papildinājumu sastādīšanai pēc Kriminālprocesa likuma 570.panta pirmajā daļā un 579.panta trešajā daļā noteikto termiņu iztecēšanas.

Apsverot apsūdzēto Oļega Ņ., Sergeja S. un Eduarda D. kasācijas sūdzībās un to papildinājumos norādītos motīvus daļā par viņu notiesāšanu par Krimināllikuma 176.panta trešajā daļā paredzētā nozieguma izdarīšanu, Senāta Krimināllietu departaments atrod, ka apsūdzētie kasācijas sūdzībās atkārtojuši savu apelācijas sūdzību motīvus, kurus spriedumā apsvērusi apelācijas instances tiesa, sniedzot sīku apelācijas sūdzību noraidīšanas motivāciju.

Kasācijas instances tiesa uzskata, ka apelācijas instances tiesa, tāpat kā pirmās instances tiesa, ir pietiekoši pilnīgi un vispusīgi pārbaudījusi pierādījumus norādītajā apsūdzības daļā un tos novērtējusi atbilstoši Kriminālprocesa likuma 9.nodaļas normu prasībām.

Senāta Krimināllietu departaments atzīmē, ka apelācijas instances tiesa atbilstoši Kriminālprocesa likuma 19.panta trešajai daļai novērsusi visas saprātīgas šaubas par Oļega Ņ., Sergeja S. un Eduarda D. vainīgumu Krimināllikuma 176.panta trešajā daļā paredzētā nozieguma izdarīšanā.

Apelācijas sūdzībās izteiktos un apelācijas instances tiesā apsūdzēto daļēji uzturētos lūgumus par cietušo Vijas K., Katrīnas K., liecinieka R.M. un eksperta-kinologa izsaukšanu uz apelācijas instances tiesas sēdi un nopratināšanu apelācijas instances tiesa izlēmusi kriminālprocesa likumā noteiktā kārtībā, tos noraidot.

Senāta Krimināllietu departaments atrod, ka lieta apelācijas instances tiesā izskatīta atbilstoši Kriminālprocesa likuma 561.panta prasībām, bet apelācijas instances tiesas spriedums sastādīts, ievērojot Kriminālprocesa likuma 564.pantā noteikto.

Senāta Krimināllietu departaments atrod, ka Oļegs Ņ. un Aleksejs S. pamatoti notiesāti par nozieguma izdarīšanu, kurš paredzēts Krimināllikuma 233.panta trešajā daļā.

Kasācijas sūdzībā Aleksejs S. norādījis, ka medību bise, kuru viņš glabājis, nebijusi derīga šaušanai, kā arī šo šaujamieroci viņš labprātīgi izdevis policijas darbiniekiem. Pie šādiem apstākļiem, kā norādīts kasācijas sūdzībā, viņa nodarījums neesot krimināli sodāms.

Senāta Krimināllietu departaments atrod, ka šādi apsūdzētā Alekseja S. apgalvojumi neatbilst lietas faktiskajiem apstākļiem, pārbaudītajiem un novērtētajiem pierādījumiem (ballistiskās un trasoloģiskās ekspertīzes atzinumam, ieroča izņemšanas protokolam).

Alekseja S. nodarījums norādītajā daļā pareizi kvalificēts pēc Krimināllikuma 233.panta trešās daļas (1999.gada likuma redakcijā).

Senāta Krimināllietu departaments, apsverot Oļega Ņ. un Alekseja S. kasācijas sūdzību motīvus daļā par to, ka viņi nepareizi notiesāti par grupā pēc iepriekšējas vienošanās izdarītu izspiešanu ar vardarbības pielietošanu, uzskata, ka viņi pēc Krimināllikuma 183.panta otrās daļas notiesāti pamatoti.

Apsūdzētie Oļegs Ņ. un Aleksejs S. kasācijas sūdzībās norādījuši, ka ne pirmās, ne arī apelācijas instances tiesas sēdēs neticis nopratināts cietušais Dainis V. un lieciniece S.R. par nozīmīgiem viņu apsūdzības apstākļiem.

No krimināllietas materiāliem redzams, ka 2005.gada 10.februārī pirmās instances tiesa, konstatējot, ka uz tiesas sēdi nav ieradušies cietušais Dainis V. un lieciniece S.R., pieņēmusi lēmumu par minēto

personu piespiedu atvešanu uz tiesas sēdi 2005.gada 14.februārī, nosūtot lēmuma izpildi policijas nodaļām.

Minēto lēmumu policijas darbinieki nav varējuši izpildīt, par ko ziņojuši tiesai.

Lieciniece L.V. pirmās instances tiesā, nopratināta kā lieciniece, paskaidrojusi, ka viņas brālis Dainis V. pēc atbrīvošanās no cietuma dzīvojot pie dažādiem draugiem, konkrētas dzīvesvietas viņam neesot.

Ievērojot minētos apstākļus, pirmās instances tiesa pieņēmusi lēmumu nolasīt cietušā Daiņa V. un liecinieces S.R. liecības, kuras sniegtas pirmstiesas izmeklēšanas laikā.

Apelācijas instances tiesa kā pierādījumu izmantojusi pirmās instances tiesas sēdes protokolu.

Pastāvot šādiem apstākļiem, kasācijas instances tiesa atzīst, ka abu instanču tiesas ir pārbaudījušas cietušā Daiņa V. un liecinieces S.R. liecības atbilstoši likuma prasībām.

Šādā veidā pārbaudītās cietušā un liecinieces liecības pirmās un apelācijas instances tiesas vērtējušas kopumā un savstarpējā sakarībā ar citiem pierādījumiem: Daiņa V. un Alekseja S. konfrontēšanas protokolu, tiesu medicīniskās ekspertīzes atzinumu par Dainim V. nodarītajiem miesas bojājumiem, L.V. un S.B. liecībām, kuras viņas sniegušas pirmās instances tiesas sēdē.

Ievērojot minēto, kasācijas instances tiesa atzīst, ka apelācijas instances tiesa, izskatot lietu iepriekš norādītajā daļā, nav pārkāpusi Kriminālprocesa likuma 19., 127. un 512.panta prasības.

Senāta Krimināllietu departaments atzīst, ka apelācijas instances tiesa nav pieļāvusi Kriminālprocesa likuma 19.panta pārkāpumu, atstājot negrozītu pirmās instances tiesas spriedumu daļā par Oļega Ņ. notiesāšanu pēc Krimināllikuma 175.panta trešās daļas un Sergeja S. notiesāšanu pēc Krimināllikuma 175.panta trešās daļas.

Norādītajā apsūdzības daļā Oļegs Ņ. un Sergejs S. apstrīdējuši pierādījumus un to novērtējumu zemākstāvošo instanču tiesu nolēmumos. Savukārt Oļegs Ņ. apstrīdējis pierādījumus daļā par viņa notiesāšanu pēc Krimināllikuma 231.panta otrās daļas.

Šajā sakarā Senāta Krimināllietu departaments atzīmē, ka saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 569.panta trešo daļu kasācijas instances tiesa lietas faktiskos apstākļus neskaidro un pierādījumus lietā no jauna nevērtē.

Kasācijas sūdzībās apsūdzētie Oļegs Ņ., Sergejs S., Eduards D. un Aleksejs S. apstrīdējuši arī galīgā soda noteikšanas pamatotību.

Izskatot apsūdzēto kasācijas sūdzību motīvus iepriekš norādītajā daļā, Senāta krimināllietu departaments atrod, ka apelācijas instances tiesas spriedums daļā par Eduardam D. un Aleksejam S. noteikto galīgo sodu ir grozāms šādu apsvērumu dēļ.

No apelācijas instances tiesas sprieduma rezolutīvās daļas redzams, ka apelācijas instances tiesa, nosakot galīgo sodu Eduardam D. un Aleksejam S., piemērojusi Krimināllikuma 50.panta piektās daļas nosacījumus, norādot, ka tiek piemērots sodu ietveršanas princips. Faktiski apelācijas instances tiesa pretrunā savai norādei piespriestos sodus, tāpat kā pirmās instances tiesa, daļēji saskaitījusi.

Bez tam Senāta Krimināllietu departaments atrod, ka apelācijas instances tiesa bez likumīga pamata apsūdzētajam Eduardam D. noteikusi bargāku papildsodu – policijas kontroli.

Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 562.panta trešo daļu smagāka soda noteikšana apsūdzētajam pieļaujama tikai tad, kad šā iemesla dēļ iesniegts prokurora protests vai cietušā sūdzība.

Konkrētajā lietā prokurora apelācijas protests un cietušo apelācijas sūdzības nav bijušas iesniegtas.

Krimināllikuma 50.panta piektajā daļā noteikts, ka, ja tiek piemērota šī norma, soda laikā ieskaitāms sods, kas pilnīgi vai daļēji jau izciests pēc iepriekšējā sprieduma.

No Zemgales apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2002.gada 7.novembra sprieduma redzams, ka tiesa nolēmusi Aleksejam S. soda izciešanu skaitīt no 2002.gada 7.novembra, ieskaitot atrašanos apcietinājumā no 2000.gada 17. līdz 20.novembrim.

Nosakot galīgo sodu Aleksejam S. un piemērojot vieglākā soda smagākajā ietveršanas principu atbilstoši Krimināllikuma 50.panta piektajai daļai, apelācijas instances tiesa spriedumā nav norādījusi, ka soda izciešana Aleksejam S. skaitāma no 2002.gada 7.novembra.

Vienlaikus Senāta Krimināllietu departaments atzīmē, ka Aleksejs S. ticis notiesāts ar Rīgas pilsētas Latgales priekšpilsētas tiesas 2003.gada 22.aprīļa spriedumu pēc Krimināllikuma 125.panta trešās daļas, 231.panta otrās daļas ar brīvības atņemšanu uz sešiem gadiem un policijas kontroli uz trim gadiem, taču lietas izskatīšanas laikā zemākstāvošās tiesu instancēs šis spriedums nebija stājies spēkā.

Senāta Krimināllietu departaments atzīst, ka galīgie sodi apsūdzētajiem Oļegam Ņ. un Sergejam S. noteikti atbilstoši likuma prasībām.

Pamatojoties uz teikto, vadoties pēc Kriminālprocesa likuma 585., 587.panta, Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments

n o l ē m a

Augstākās tiesas Krimināllietu tiesu palātas 2007.gada 13.februāra spriedumu daļā par Eduardam D. un Aleksejam S. noteikto galīgo sodu grozīt.

Saskaņā ar Krimināllikuma 50.panta piekto daļu Eduardam D. galīgo sodu noteikt astoņus gadus brīvības atņemšanas un policijas kontroli uz diviem gadiem, konfiscējot mantu.

Saskaņā ar Krimināllikuma 50.panta piekto daļu galīgo sodu Aleksejam S. noteikt piecus gadus brīvības atņemšanas un policijas kontroli uz trim gadiem, konfiscējot mantu.

Soda izciešanas termiņu Aleksejam S. šajā lietā skaitīt no 2002.gada 7.novembra, ieskaitot atrašanos apcietinājumā no 2000.gada 17.novembra līdz 2000.gada 20.novembrim.

Pārējā daļā tiesu nolēmumus atstāt bez grozījumiem.

Lēmums nav pārsūdzams.

Pamats pieteikuma iesniegšanai spēkā esoša nolēmuma jaunai izskatīšanai

Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 665.panta pirmās daļas 3.punktu pamats pieteikuma iesniegšanai ir Kriminālprocesa likuma 574. vai 575.pantā minētie pārkāpumi, kuri noveduši pie notiesātās personas stāvokļa nelikumīgas pasliktināšanās. Savukārt Kriminālprocesa likuma 574.pants nosaka, kas ir uzskatāms par Krimināllikuma pārkāpumu, bet 575.pants – kas ir Kriminālprocesa likuma būtisks pārkāpums (Kriminālprocesa likuma 665.panta pirmās daļas 3.punkts).

Rīgā, 2008.gada 23.janvārī Lieta Nr.SKK J-23/08

L Ē M U M S

Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments šādā sastāvā:

senators referents P.Gruziņš,
senators A.Freibergs,
senators V.Vietnieks,

izskatot rakstveida procesā krimināllietu sakarā ar notiesātās Lāsmas B. aizstāves zvērinātas advokātes Vinetas Ķines iesniegto pieteikumu Kriminālprocesa likuma 63.nodaļas kārtībā par Saldus rajona tiesas 2007.gada 5.marta spriedumu un Kurzemes apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2007.gada 11.aprīļa lēmumu,

k o n s t a t ē j a

Ar Saldus rajona tiesas 2007.gada 5.marta spriedumu Lāsma B., (..), atzīta par vainīgu un sodīta pēc Krimināllikuma 116.panta ar brīvības atņemšanu uz pieciem gadiem.

Lāsma B. notiesāta pēc Krimināllikuma 116.panta par to, ka viņa izdarīja citas personas tīšu prettiesisku nonāvēšanu (slepkavību). Noziedzīgais nodarījums noticis 2006.gada 7.jūlijā pēc plkst. 22:30 tiesas konstatētajos apstākļos.

Kurzemes apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģija 2007.gada 11.aprīlī, izskatot lietu apelācijas kārtībā, pirmās instances tiesas spriedumu atstājusi negrozītu.

Ar Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departamenta senatora 2007.gada 28.jūnija lēmumu saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 573.pantu atteikts pārbaudīt apelācijas instances tiesas 2007.gada 11.aprīļa lēmuma tiesiskumu kasācijas kārtībā, jo izteiktā prasība nav pamatota ar Krimināllikuma vai Kriminālprocesa likuma būtisku pārkāpumu.

Spriedums stājies likumīgā spēkā.

Kriminālprocesa likuma 63.nodaļas kārtībā par šo pirmās instances tiesas spriedumu un apelācijas instances tiesas lēmumu pieteikumu iesniegusi notiesātās Lāsmas B. aizstāve zvērināta advokāte V.Ķine. Pieteikumā lūgts pārbaudīt konkrētās krimināllietas materiālus pilnā apjomā, atcelt apelācijas instances tiesas nolēmumu pilnībā un nosūtīt lietu jaunai iztiesāšanai, jo ir pieļauti Kriminālprocesa likuma 194.panta un 195.panta 10.punkta pārkāpumi, kas atzīstami par būtiskiem Kriminālprocesa likuma 575.panta trešās daļas izpratnē.

Aizstāve uzskata, ka pirmstiesas izmeklēšanas laikā līķa ekspertīzē vispār neesot noskaidrots, ar kādu nazi ir izdarīts bojājums, lēmumi esot balstīti vienīgi uz procesa virzītāju pieņēmumu, ka ievainojums radies, izmantojot virtuvē izņemto nazi. Pamatojot savu viedokli, pieteikuma iesniedzēja norāda, ka 2006.gada 7.jūlija notikuma vietas apskates protokolā norādīti telpā uz grīdas esošā naža izmēri, bet fototabulā nav pievienots naža salīdzinājums ar lineālu un nav pievienota naža mērījumu tabula, lai gan Lāsmas B. apsūdzība ir balstīta uz to, ka viņa ir nodūrusi Ritu B. tieši ar to virtuves nazi, kas atradies uz grīdas.

Pieteikuma iesniedzēja atzīmē, ka pirmstiesas izmeklēšanas gaitā, nosakot līķa ekspertīzi, ekspertam nav uzdots jautājums – vai bojājums radies no konkrētā ieroča, kas nodots ekspertam? Arī konkrētais notikuma vietā izņemtais nazis ekspertam vispār neesot nodots, un lietas materiāliem ir pievienota tikai naža apskates fototabula. Tāpat lietas materiālos neesot atrodams daktiloskopiskās ekspertīzes atzinums, uz ko atsaucas tiesas savos nolēmumos.

Izskatījis lietas materiālus, apsvēris zvērinātas advokātes V.Ķines pieteikuma Kriminālprocesa likuma 63.nodaļas kārtībā motīvus, Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments uzskata, ka Saldus rajona tiesas 2007.gada 5.marta spriedums un Kurzemes apgabaltiesas 2007.gada 11.aprīļa lēmums atstājami negrozīti, bet notiesātās aizstāves zvērinātas advokātes V.Ķines pieteikums ir noraidāms.

Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 665.panta pirmās daļas 3.punktu pamats pieteikuma iesniegšanai ir Kriminālprocesa likuma 574. vai 575.pantā minētie pārkāpumi, kuri noveduši pie notiesātās personas stāvokļa nelikumīgas pasliktināšanās. Savukārt Kriminālprocesa likuma 574.pants nosaka, kas ir uzskatāms par Kriminālliikuma pārkāpumu, bet 575.pants – kas ir Kriminālprocesa likuma būtisks pārkāpums.

Uz tādiem pārkāpumiem, kas minēti likumā, nav norādes arī pieteikumā par spēkā esoša nolēmuma jaunu izskatīšanu. Pēc būtības pieteikumā tiek lūgts pārvērtēt pierādījumus. Taču saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 569.panta trešo daļu kasācijas instances tiesa pierādījumus lietā no jauna neizvērtē.

Senāta Krimināllietu departaments atzīst, ka pirmās instances tiesa ir pietiekoši pilnīgi un vispusīgi noskaidrojusi lietas faktiskos apstākļus, pārbaudījusi un novērtējusi pierādījumus un atbilstoši Kriminālprocesa

likuma 19.panta trešajai daļai novērsusi visas saprātīgas šaubas par Lāsmas B. vainīgumu. Lietā iegūtie pierādījumi ir atzīstami par pietiekamiem.

Senāta Krimināllietu departaments atzīmē, ka Saldus rajona tiesa nav pārkāpusi Kriminālprocesa likuma 194. un 195.panta 10.punkta nosacījumus.

No krimināllietā esošā komisijas Bioloģiskās DNS ekspertīzes atzinuma, kura izpētes objekts ir bijis notikuma vietā izņemtais nazis, ir redzams, ka minētais objekts – nazis – ekspertīzes gaitā ir apskatīts kopā ar ekspertu daktiloskopistu. No konkrētā ekspertu atzinuma nepārprotami izriet, ka uz pirmstiesas izmeklēšanas laikā izņemtā naža konstatētas cietušā asinis, un tādējādi tiesa to pamatoti atzinusi par slepkavības ieroci. No tiesu nolēmumiem nav redzams, ka tās būtu atsaukušās uz daktiloskopiskās ekspertīzes atzinumiem, kuri nav pievienoti konkrētajai krimināllietai.

Esot šādiem apstākļiem, Senāta Krimināllietu departaments uzskata, ka abu instanču tiesas lietas izskatīšanā nav pieļāvušas tādus būtiskus Kriminālprocesa likuma pārkāpumus Kriminālprocesa likuma 575.panta trešās daļas izpratnē, kuri noveduši pie nelikumīga nolēmuma.

Pamatojoties uz minēto, ievērojot Kriminālprocesa likuma 670., 585. un 587.pantu, Senāta Krimināllietu departaments

n o l ē m a

Saldus rajona tiesas 2007.gada 5.marta spriedumu un Kurzemes apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2007.gada 11.aprīļa lēmumu atstāt negrozītus, bet zvērinātas advokātes V.Ķines pieteikumu noraidīt.

Lēmums nav pārsūdzams.

Nepamatota apelācijas sūdzības atstāšana bez izskatīšanas

Tiesa nepamatoti izdarījusi secinājumu, ka cietušais nav paudis savu vēlmi piedalīties lietas izskatīšanā apelācijas instances tiesā.

Pārstāvja esamība cietušajam neatņem tiesības pašam piedalīties tiesas sēdē (Kriminālprocesa likuma 99. un 100.pants).

Rīgā, 2008.gada 22.janvārī Lieta Nr.SKK-26/08

L Ē M U M S

Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments šādā sastāvā:

senatore referente V.Eilande,
senators V.Čiževskis,
senators V.Vietnieks,

izskatot rakstveida procesā krimināllietu sakarā ar cietušā Normunda J. iesniegto sūdzību par Zemgales apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2007.gada 5.decembra lēmumu, ar kuru cietušā pārstāvja apelācijas sūdzība atstāta bez izskatīšanas,

k o n s t a t ē j a

Ar Aizkraukles rajona tiesas 2007.gada 18.septembra spriedumu Jānis B., (..), atzīts par vainīgu noziedzīga nodarījuma izdarīšanā, kas paredzēts Krimināllikuma 126.panta otrajā daļā, un sodīts ar brīvības atņemšanu uz diviem gadiem.

Saskaņā ar Krimināllikuma 55.pantu sods noteikts nosacīti, ar pārbaudes laiku uz diviem gadiem, uzliekot par pienākumu periodiski reģistrēties Valsts probācijas dienestā un piedalīties probācijas programmās saskaņā ar Valsts probācijas dienesta norādījumiem.

Sandis K., (..), atzīts par vainīgu noziedzīga nodarījuma izdarīšanā, kas paredzēts Krimināllikuma 126.panta otrajā daļā, un sodīts ar brīvības atņemšanu uz diviem gadiem.

Saskaņā ar Krimināllikuma 55.pantu sods noteikts nosacīti, ar pārbaudes laiku uz diviem gadiem, uzliekot par pienākumu periodiski reģistrēties Valsts probācijas dienestā un piedalīties probācijas programmās saskaņā ar Valsts probācijas dienesta norādījumiem.

Ar pirmās instances tiesas spriedumu Jānis B. un Sandis K. atzīti par vainīgiem par to, ka personu grupā tīši nodarīja tādu miesas bojājumu, kas nav bīstams dzīvībai un nav izraisījis Krimināllikuma 125.pantā paredzētās sekas, bet izraisīja ilgstošu veselības traucējumu (vidēja smaguma miesas bojājumu).

Minētais noziedzīgais nodarījumus izdarīts 2006.gada 10.decembrī pēc pulksten 2:00 Aizkraukles rajona Pļaviņu pilsētā. Apsūdzēto Jāņa B. un Sanda K. darbības pirmās instances tiesa kvalificējusi pēc Krimināllikuma 126.panta otrās daļas.

Par pirmās instances tiesas spriedumu cietušā Normunda J. pārstāvis bija iesniedzis apelācijas sūdzību.

Ar Zemgales apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2007.gada 5.decembra lēmumu, pamatojoties uz Kriminālprocesa likuma 560.panta trešo daļu, cietušā Normunda J. pārstāvja sūdzība par Aizkraukles rajona tiesas 2007.gada 18.septembra spriedumu atstāta bez izskatīšanas, un tiesvedība apelācijas kārtībā izbeigta.

Sūdzību par apelācijas instances tiesas lēmumu iesniedzis cietušais Normunds J., kurā lūdz atcelt Zemgales apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2007.gada 5.decembra lēmumu.

Cietušais norāda, ka apelācijas instances tiesa lēmumu pamatojusi ar to, ka Normunds J. neesot ieradies uz tiesas sēdi, uz tiesas sēdi neesot ieradies arī viņa pārstāvis, cietušais Normunds J. neesot paudis savu vēlmi piedalīties lietas izskatīšanā, taču šie argumenti neatbilstot lietas materiāliem. Cietušais uzskata, ka tā esot tiesas nevēlēšanās izskatīt cietušā pārstāvja apelācijas sūdzību.

Normunds J. norāda, ka tiesā bijis iesniegts viņa iesniegums un darba nespējas lapu kopijas, kas liecinot par to, ka viņš vēloties piedalīties lietas izskatīšanā, taču, neskatoties uz to, apelācijas instances tiesa nozīmējusi lietu izskatīšanai, nemaz nenoskaidrojot, vai viņš varot ierasties uz tiesas sēdi.

Sūdzības iesniedzējs norāda, ka 2007.gada 5.decembrī viņa pārstāvis zvērināts advokāts P.Mazurs pirms lietas izskatīšanas esot iesniedzis tiesā iesniegumu, kurā esot norādījis, ka cietušais turpinot slimot, un lūdzis tiesas sēdi atlikt, kā arī lūdzis izkopēt lietas materiālus, lai iepazītos ar lietu. Tas neesot ticis izdarīts, jo esot pieņemts lēmums par apelācijas tiesvedības izbeigšanu. Tādā veidā viņa pārstāvim zvērinātam advokātam P.Mazuram tikusi liegta iespēja iepazīties ar lietas materiāliem.

Cietušais uzskata, ka tiesa esot pārkāpusi viņa kā cietušā tiesības, kas noteiktas Kriminālprocesa likuma 99. un 100.pantā.

Apsvēris sūdzības motīvus un pārbaudījis lietas materiālus, Senāta Krimināllietu departaments konstatē, ka sūdzība ir apmierināma un Zemgales apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2007.gada 5.decembra lēmums atceļams.

Senāta Krimināllietu departaments konstatē, ka lietā ir cietušā pārstāvja 2007.gada 5.decembra iesniegums, kas tiesā reģistrēts pulksten 10:20. Tajā lūgts atlikt tiesas sēdi sakarā ar cietušā slimību, pievienojot arī cietušā darba nespējas lapu kopijas. Līdz ar to nepamatots ir tiesas apgalvojums, ka cietušais Normunds J. nav paudis

savu vēlmi piedalīties lietas izskatīšanā. Šo vēlmi cietušais paudis ar sava pārstāvja starpniecību. Tas, ka cietušais pārstāvim iesniedzis darba nespējas lapu kopijas, lai attaisnotu neierašanos tiesas sēdē, un lūdzis pārstāvi pieteikt lūgumu atlikt tiesas sēdi uz citu datumu, ir vērtējams kā vēlme tieši piedalīties lietas izskatīšanā, lai arī viņam ir pārstāvis. Pārstāvja esamība cietušajam neatņem tiesības pašam piedalīties tiesas sēdē.

Tā kā cietušā pārstāvis bija iepriekš tiesai paziņojis par cietušā nespēju ierasties tiesas sēdē, ko pamatojis ar attaisnojošiem dokumentiem, un lūdzis atlikt lietas izskatīšanu, konkrētajā gadījumā cietušā pārstāvja neierašanos uz tiesas sēdi, kuras sākums bija paredzēts pēc 4 stundām, nevar uzskatīt par neierašanos bez attaisnojoša iemesla.

Bez tam uz tiesas sēdi nebija ieradies arī viens no apsūdzētajiem, līdz ar to saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 463.panta pirmo un otro daļu sūdzību nevarētu skatīt arī tajā gadījumā, ja cietušā pārstāvis būtu ieradies.

Ņemot vērā iepriekšminēto, vadoties no Kriminālprocesa likuma 585., 587.panta, Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments

n o l ē m a

Sūdzību apmierināt. Zemgales apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2007.gada 5.decembra lēmumu atcelt un lietu nodot izskatīšanai apelācijas instances tiesā.

Lēmums nav pārsūdzams.

Privātās apsūdzības kriminālprocess

Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 625.panta pirmās daļas 1.punktu kriminālprocess privātās apsūdzības lietā izbeidzams iztiesāšanas stadijā, ja noskaidrots, ka nav cietušā sūdzības (Kriminālprocesa likuma 625.panta pirmās daļas 1.punkts).

Rīgā, 2008.gada 18.februārī Lieta Nr.SKK-44/08

L Ē M U M S

Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments šādā sastāvā:

senators referents A.Freibergs,
senators P.Gruziņš,
senatore S.Lodziņa

izskatīja rakstveida procesā lietu sakarā ar cietušās Natālijas Ž. kasācijas sūdzību par Zemgales apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2007.gada 11.decembra lēmumu un

k o n s t a t ē j a

Ar Jelgavas tiesas 2007.gada 29.maija lēmumu izbeigts kriminālprocess, kurā Valentīna Ļ., (..), apsūdzēta noziedzīgu nodarījumu izdarīšanā, kādi paredzēti Kriminālkuma 156. un 157.pantā.

Izskatot lietu sakarā ar cietušās Natālijas Ž. sūdzību Zemgales apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģija ar 2007.gada 11.decembra lēmumu atcēla Jelgavas tiesas 2007.gada 29.maija lēmumu, bet uzsākto kriminālprocesu krimināllietā Nr. 3230001206 Valentīnas Ļ. apsūdzībā pēc Kriminālkuma 156.panta un 157.panta izbeidza, jo privātās apsūdzības lietā nav cietušā sūdzības.

Par šo lēmumu cietusī Natālija Ž. iesniegusi kasācijas sūdzību, kur lūgts atcelt Zemgales apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2007.gada 11.decembra lēmumu. Kasācijas sūdzībā uzsvērts, ka tiesa nepamatoti norādījusi, ka nav iesniegts cietušās Natālijas Ž. pieteikums Jelgavas tiesā, jo 2005.gada 28.februārī tika iesniegts pieteikums, kurā tika aprakstītas Valentīnas Ļ. nelikumīgās darbības, faktiskie lietas apstākļi, kā arī norādīts civilprasības pamatojums un apmērs, savukārt 2005.gada 31.martā viņa papildināja savu pieteikumu. Papildu pieteikumā tika iesniegti pierādījumi, atkārtoti norādīti Valentīnas Ļ. un SIA "Karlote" nelikumīgās darbības, faktiskie lietas apstākļi, minēto Valentīnas Ļ. nodarījumu kvalifikācija pēc Kriminālkuma 156.panta – par goda aizskārumu, cieņas pazemošanu un 157.panta – par neslavas celšanu, tādā veidā izpildīti tajā laikā esošā kriminālprocesa prasības, kā arī realizētas cietušās personas tiesības. Ņemot vērā, ka abu cietušās pieteikumu oriģināli un tiem pievienotie pierādījumi atrodas civillietā

Nr.C15156005 Jelgavas tiesā, Zemgales apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģija tos nav izvērtējusi vai arī sniedz nepareizu šo dokumentu interpretāciju, jo lēmumā nav norādes, ka būtu izvērtēts cietušās Natālijas Ž. papildu prasības pieteikums, kas datēts ar 2005.gada 31.martu. Tādējādi Zemgales apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģija savā lēmumā nepamatoti atsaucas uz Kriminālprocesa likuma 625.pantu, norādot, ka lietā nav cietušās pieteikuma (sūdzības).

Bez tam Zemgales apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģija nav ņēmusi vērā to apstākli, ka cietušās pieteikums par Valentīnas Ļ. saukšanu pie kriminālatbildības pēc Krimināllikuma 156.panta un 157.panta tika iesniegts 2005.gada 28.februārī un papildināts 2005.gada 31.martā, kad spēkā bija Latvijas kriminālprocesa kodekss, līdz ar to pieteikuma izskatīšanai bija jāpiemēro normas, kas bija spēkā pieteikuma izskatīšanas brīdī – Latvijas kriminālprocesa kodeksa 109.panta kārtībā un noteiktajos termiņos.

Kasācijas sūdzībā norādīts arī tas, ka tiesas sēdē 2007.gada 11.decembrī tiesas kolēģija nenodrošināja viņu, Natāliju Ž., ar pilnvērtīgu tulkojumu, jo tulks tika iedots viens uz divām personām – tas ir, uz apsūdzēto Valentīnu Ļ. un viņu. Tulks nespēja pārtulkot abām personām vienlaikus, tādā veidā neļaujot viņai izprast notiekošā nozīmi un realizēt savas tiesības. Viņas, Natālijas Ž., pārstāvis I.Roze tiesas procesa gaitā norādīja, ka tulks neveic pilnu tulkojumu. Tādā veidā Zemgales apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģija nav nodrošinājusi cietušo ar tulku un nav ievērojusi Kriminālprocesa likuma 11.panta 2.punkta (domājams – daļas) prasības.

Izskatījis lietas materiālus un izvērtējis kasācijas sūdzības motīvus, Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments atzīst, ka apelācijas instances tiesas lēmums jāatstāj negrozīts, bet kasācijas sūdzība jānoraida.

No Zemgales apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2007.gada 11.decembra lēmuma redzams, ka tiesas kolēģija, izpildot Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departamenta 2007.gada 6.septembra lēmumā norādīto par nepieciešamību izvērtēt vai kriminālprocess šajā privātās apsūdzības lietā uzsākts saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 58.nodaļā noteiktajām prasībām, konstatēja, ka kriminālprocess Valentīnas Ļ. apsūdzībā pēc Krimināllikuma 156.panta un 157.panta Jelgavas tiesā uzsākts bez likumīga pamata.

Pārbaudot krimināllietas materiālus, Krimināllietu tiesas kolēģija konstatēja, ka krimināllietas materiālos nav Jelgavas tiesai iesniegtā cietušās Natālijas Ž. sūdzība privātās apsūdzības lietā.

No Jelgavas tiesas 2006.gada 1.augusta lēmuma par kriminālprocesa uzsākšanu redzams, ka 2006.gada 18.jūlijā Jelgavas tiesas kancelejā pēc izskatīšanas civilprocesuālā kārtībā saņemta

Natālijas Ž. sūdzība, kas Jelgavas tiesā jau bija saņemta 2005.gada 28.februārī. Taču krimināllietā šāda sūdzība nav atrodama.

Krimināllietā ir prasītājas Natālijas Ž. 2005.gada 31.marta prasības pieteikuma papildinājuma tiesneša apstiprināta fotokopija, kas saņemta Jelgavas tiesas civillietu kancelejā 2005.gada 7.aprīlī. Prasības pieteikuma papildinājumā Natālija Ž. norāda, ka saskaņā ar Jelgavas tiesas tiesneša 2005.gada 3.marta lēmumā norādītiem trūkumiem Natālijas Ž. prasības pieteikumā pret SIA "Karlote" un Valentīnu Ļ. iesniedz sešus dokumentus, un tālāk šajā papildinājumā norāda uz Valentīnas Ļ. prettiesisku rīcību, tīšu iesniedzējas goda un cieņas aizskaršanu un neslavas celšanu, lūdz ierosināt krimināllietu un saukt pie kriminālatbildības Valentīnu Ļ., kā arī citas iespējamās personas pēc Krimināllikuma 156.panta par goda aizskārumu, cieņas pazemošanu un pēc 157.panta par neslavas celšanu.

Krimināllietu tiesas kolēģija secināja, ka faktiski kriminālprocess pret Valentīnu Ļ. pirmās instances tiesā ierosināts, vadoties no informācijas, kas iegūta civillietā Natālijas . prasībā pret SIA "Karlote" un Valentīnu Ļ. par atjaunošanu darbā, darba algas piedziņu, kompensācijas piedziņu par cieņas un goda aizskaršanu un Valentīnas Ļ. pretprasībā pret Natāliju Ž. par zaudējuma piedziņu. Apelācijas instances tiesa konstatēja, ka krimināllietā nav cietušās Natālijas Ž. sūdzības privātās apsūdzības lietā, kurā būtu izvirzīta apsūdzība Valentīnai Ļ. un norādīts apsūdzības formulējums, tas ir, noziedzīgā nodarījuma faktiskie apstākļi, kas nosaka nodarījumu juridisko kvalifikāciju.

Atbilstoši Kriminālprocesa likuma 7.panta trešās daļas noteikumiem par Krimināllikuma 130.pantā (izņemot ar vardarbību ģimenē saistītus gadījumus), 156., 157. un 158.pantā paredzēto nodarījumu tiek veikts privātās apsūdzības kriminālprocess, kurā apsūdzības funkciju īsteno cietušais.

Kā viens no kriminālprocesa pamatprincipiem Kriminālprocesa likuma 17.pantā ir definēta procesuālo funkciju nodalīšana. Minētā norma nosaka, ka cilvēka tiesību ierobežojumu kontroles funkcija pirmstiesas izmeklēšanā un apsūdzības, aizstāvības un tiesas spriešanas funkcijas kriminālprocesā ir nodalītas.

Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 44.panta pirmo daļu privātās apsūdzības lietās apsūdzību tiesā uztur cietušais vai viņa pārstāvis.

Kriminālprocesa kārtība privātās apsūdzības lietās noteikta ar Kriminālprocesa likuma 58.nodaļas normām.

Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 625.panta pirmās daļas 1.punktu kriminālprocess privātās apsūdzības lietā izbeidzams iztiesāšanas stadijā, ja noskaidrots, ka nav cietušā sūdzības.

Senāta Krimināllietu departaments atzīst, ka apelācijas instances tiesa, izbeidzot konkrētā lietā kriminālprocesu, nav pieļāvusi Kriminālprocesa likuma būtisku pārkāpumu šā likuma 575.panta trešās

daļas izpratnē, pareizi interpretējot tiesību normas un pamatoti atsaukusies uz Kriminālprocesa likuma 625.panta pirmās daļas 1.punktu.

Kā nepamatotu Senāts vērtē kasatora atsauci uz Latvijas kriminālprocesa kodeksa 109.pantu, jo krimināllietās par Krimināllikuma 156. un 157.pantā paredzētajiem noziedzīgajiem nodarījumiem arī pēc Latvijas kriminālprocesa kodeksa bija nepieciešama cietušā vai viņa pārstāvja sūdzība. Minētais bija noteikts Latvijas kriminālprocesa kodeksa 111.panta 2.punktā.

Neatbilst lietā konstatētajam kasācijas sūdzībā norādītais par to, ka apelācijas instances tiesa būtu pieļāvusi Kriminālprocesa likuma 11.panta otrās daļas pārkāpumu un nav nodrošinājusi tiesas sēdē cietušajai tulku. Pirmkārt, procesuālās normas neparedz individuālu tulku cietušajam un apsūdzētajam atsevišķi, bet, otrkārt, no tiesas sēdes protokola redzams, ka tiesas sēdē piedalījies tulks un iebildumi par tulkojuma kvalitāti netika izteikti. Piezīmes par tiesas sēdes protokolu likumā paredzētajā laikā un kārtībā nav iesniegtas.

Ņemot vērā iepriekš minēto, Senāta Krimināllietu departaments atzīst, ka apelācijas instances tiesas lēmuma atcelšanai nav tiesiska pamata.

Vadoties pēc Kriminālprocesa likuma 585., 587.panta, Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments

n o l ē m a

Zemgales apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2007.gada 11.decembra lēmumu atstāt negrozītu, bet cietušās Natālijas Ž. kasācijas sūdzību noraidīt.

Lēmums nav pārsūdzams.

Notariāla apliecinājuma nepieciešamība rakstveida izlīguma gadījumā

Gadījumos, kad rakstveida izlīgumu tiesai iesniedz apsūdzētais cietušā pārstāvja klātbūtnē, tam nav jābūt notariāli apliecinātam. Notariāls apliecinājums obligāti nepieciešams tikai tādos gadījumos, kad cietušais vai viņa pārstāvis nepiedalās tiesas sēdē (Kriminālprocesa likuma 107.panta pirmā daļa, 536.panta trešā daļa).

Rīgā, 2008.gada 10.martā Lieta Nr.SKK-61/08

L Ē M U M S

Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments šādā sastāvā:

senators referents V.Vietnieks,
senators P.Dzalbe,
senators V.Čiževskis,

izskatot rakstveida procesā lietu sakarā ar apsūdzētā Edgara V. kasācijas sūdzību par Zemgales apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2007.gada 17.decembra lēmumu,

k o n s t a t ē j a

Ar Bauskas rajona tiesas 2007.gada 29.oktobra spriedumu Edgars V., (..), atzīts par vainīgu Kriminālikuma 260.panta otrā daļā paredzētā noziedzīga nodarījuma izdarīšanā un sodīts ar brīvības atņemšanu uz vienu gadu, atņemot transportlīdzekļu vadīšanas tiesības uz vienu gadu.

Saskaņā ar Kriminālikuma 51.pantu noteiktajam sodam daļēji pievienots neizciestais pamatsods pēc Bauskas rajona tiesas 2005.gada 14.janvāra sprieduma un galīgais sods pēc spriedumu kopības noteikts brīvības atņemšana uz diviem gadiem un vienu mēnesi, atņemot transportlīdzekļu vadīšanas tiesības uz vienu gadu.

Saskaņā ar pirmās instances tiesas spriedumu Edgars V. notiesāts par to, ka viņš, vadot transportlīdzekli, pārkāpis Ceļu satiksmes noteikumus, kādēļ ceļu satiksmes negadījumā cietušajam Aleksandram R. tikuši nodarīti smagi miesas bojājumi.

Minētais noziedzīgais nodarījums ticis izdarīts šādos apstākļos.

2006.gada 9.jūlijā pulksten 23:30 Edgars V. vadījis automašīnu "VW Passat" ar valsts numura reģistrācijas zīmi DA 5354 pa ceļu Jelgava–Staļģene–Code, virzienā no Codes uz Jelgavu. Vadot automašīnu ar ātrumu 50–60 kilometri stundā, Edgars V. ceļa 28.kilometrā Bauskas rajona Mežotnes pagastā uz brīdi novērsis skatienu no ceļa braucamās daļas un ceļa līkumā pa labi notriecis gājēju Aleksandru R., kurš gājis pa ceļa kreiso pusi.

Līdz ar to Edgars V. pārkāpis CSN:

10.punktu, kas nosaka, ka ceļu satiksmes dalībniekiem un citām personām jārīkojas tā, lai neradītu satiksmei bīstamas vai satiksmi traucējošas situācijas un nenodarītu zaudējumus;

34.punktu, kas nosaka, ka transportlīdzekļa vadītājam, braucot pa ceļiem, kā arī pa citām vietām, kurās iespējama transportlīdzekļu braukšana, jāievēro ceļu satiksmes noteikumu un citu ceļu satiksmi reglamentējošu normatīvo aktu prasības;

113.punktu, kas nosaka, ka, ja izveidojas ceļu satiksmei bīstami šķēršļi vai citas briesmas, kuras vadītājs spēj pamanīt, viņam jāsamazina braukšanas ātrums vai pilnīgi jāaptur transportlīdzeklis, vai, neradot bīstamību citiem ceļu satiksmes dalībniekiem, šķērslis jāapbrauc.

Ceļu satiksmes negadījuma rezultātā Aleksandram R. tika nodarīti smagi miesas bojājumi labā apakšstilba abu kaulu vaļēja šķembaina lūzuma veidā vidēji augšējā trešdaļā ar mīksto audu un kaulu defektu, plēstas brūces veidā labā augšstilbā un kreisā pēdā, nobrāzumu veidā uz pieres un radīja labā apakšstilba zaudējumu augšējā vienas trešdaļas līmenī un izraisīja vispārējo darba spēju paliekošu zaudējumu 60% apmērā.

Šādu Edgara V. nodarījumu pirmās instances tiesa kvalificējusi pēc Krimināllikuma 260.panta otrās daļas.

Ar Zemgales apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2007.gada 17.decembra lēmumu pirmās instances tiesas spriedums atstāts bez grozījumiem.

2008.gada 12.janvārī apsūdzētais Edgars V. iesniedzis kasācijas sūdzību, kurā kā nelikumīgu lūdzis atcelt apelācijas instances tiesas lēmumu un krimināllietu nodot jaunai izskatīšanai apelācijas instances tiesai citā tiesnešu sastāvā.

Kasācijas sūdzībā apsūdzētais norādījis, ka apelācijas instances tiesa nepamatoti neapstiprinājusi viņa izlīgumu ar cietušā pārstāvi, neatbrīvojot viņu no kriminālatbildības un neizbeidzot kriminālprocesu. Kasācijas sūdzībā uzsvērts, ka apelācijas instances tiesa lēmumā nepareizi interpretējusi Kriminālprocesa likuma 536.panta normu.

Apelācijas instances tiesa, atsakot apstiprināt izlīgumu, neievērojusi Kriminālprocesa likuma 107.pantā noteikto, ka, ja cietušais savas tiesības īsteno ar pārstāvja starpniecību, pārstāvim ir visas cietušā tiesības. Cietušais visu savu tiesību realizēšanu ar notāra apstiprinātu pilnvaru bija uzticējis savai pārstāvei zvērinātai advokātei I.Ratniecei. Minētā pilnvarojuma 3.punktā cietušais pilnvarojis savu pārstāvi noslēgt izlīgumu ar viņu – apsūdzēto Edgaru V. Šāds izlīgums reāli ticis noslēgts. Cietušā pārstāve tiesas sēdē lūgusi apstiprināt izlīgumu, paskaidrojot, ka cietušajam saprotamas izlīguma sekas. Šādi cietušā pārstāves paskaidrojumi kopsakarā ar faktu, ka viņa cietušā vārdā

noslēgusi izlīgumu, esot uzskatāmi kā pietiekami un nepieciešami, lai atzītu, ka izlīgums ir noslēgts, lūgta arī tā apstiprināšana tiesā.

Bez tam apelācijas instances tiesa lēmumā norādījusi, ka saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 538.pantu tiesa varot pieņemt lēmumu par apsūdzētā atbrīvošanu no kriminālatbildības un kriminālprocesa izbeigšanu, bet tas neesot tiesas pienākums. Konkrētajā gadījumā neesot pamata apsūdzētā atbrīvošanai no kriminālatbildības un kriminālprocesa izbeigšanai, jo Edgars V. noziedzīgo nodarījumu izdarījis tiesas noteiktā pārbaudes laikā pēc iepriekšējā sprieduma.

Tajā pašā laikā, kā norādījis Edgars V. savā kasācijas sūdzībā, tiesa konstatējusi vairākus viņa atbildību mīkstinošus apstākļus.

Apelācijas instances tiesa neesot izlēmusi viņa apelācijas sūdzību pilnā apjomā, jo tiesa neizskatījusi viņa sūdzību daļā, kur lūdzis nepiemērot papildsodu.

Ģenerālprokuratūras Krimināltiesiskā departamenta Tiesās izskatāmo lietu nodaļas prokurore I.Kačāne rakstveida viedoklī norādījusi, ka apelācijas instances tiesas lēmums atstājams bez grozījumiem. Norādīts, ka cietušais 2008.gada 2.februārī miris, tāpēc izlīgums neesot iespējams arī šī apstākļa dēļ.

Izskatījis krimināllietas materiālus, apsvēris apsūdzētā Edgara V. kasācijas sūdzības motīvus, ievērojot prokurora rakstveida viedoklī norādīto, Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments uzskata, ka apelācijas instances tiesas lēmums atstājams bez grozījumiem, bet kasācijas sūdzība noraidāma.

Apelācijas instances tiesa lēmumā norādījusi, ka cietušā Aleksandra R. pārstāves un apsūdzētā Edgara V. izlīgums nav pieņemams gan juridisku, gan faktisku iemeslu dēļ.

Senāta Krimināllietu departaments atrod, ka izlīgumu apelācijas instances tiesa pamatoti nav pieņēmusi faktisku iemeslu dēļ.

Kriminālprocesa likuma 538.panta norma neparedz, ka tiesai izlīgums starp apsūdzēto un cietušo būtu jāapstiprina katrā ziņā, atbrīvojot apsūdzēto no kriminālatbildības un izbeidzot kriminālprocesu. No minētās normas jēgas izriet, ka izlīgumu tiesa var pieņemt un var arī nepieņemt.

Izlemjot šo jautājumu, jāņem vērā lietas faktiskie apstākļi, iestājušās sekas, vainīgā personība, atbildību pastiprinošo un mīkstinošo apstākļu kopums. Konkrētajā lietā apelācijas instances tiesa, ievērojot, ka Edgars V. agrāk divas reizes tiesāts par tīšiem noziegumiem, ka jaunais noziedzīgais nodarījums veido nozieguma recidīvu, ka mazāk smags noziegums izdarīts tiesas noteiktajā pārbaudes laikā, pamatoti atteikusi apstiprināt izlīgumu starp apsūdzēto un cietušā pārstāvi.

Vienlaikus Senāta Krimināllietu departaments uzskata, ka no apelācijas instances tiesas lēmuma motīvu daļas izslēdzama norāde par to, ka izlīgums starp apsūdzēto un cietušā pārstāvi neatbilstot

Kriminālprocesa likuma 536.panta trešās daļas nosacījumiem šādu apsvērumu dēļ.

Kriminālprocesa likuma 107.panta pirmajā daļā noteikts, ka, ja cietušais savas tiesības īsteno ar pārstāvja starpniecību, pārstāvim ir visas cietušā tiesības.

No konkrētās krimināllietas materiāliem redzams, ka apelācijas instances tiesā cietušā Aleksandra R. tiesības realizējusi viņa pārstāve zvērināta advokāte I.Ratniece uz notariāli apstiprinātās cietušā pilnvaras pamata. Minētās pilnvaras 3.punktā norādīts, ka cietušais pilnvaro savu pārstāvi slēgt izlīgumu ar apsūdzēto Edgaru V.

Bez tam Kriminālprocesa likuma 379.panta pirmās daļas 2.punktā norādīts, ka persona, kas izdarījusi kriminālpārkāpumu vai mazāk smagu noziegumu, var izlīgt ar cietušo vai viņa pārstāvi.

No apelācijas instances tiesas sēdes protokola redzams, ka cietušā pārstāve pēc pilnvarojuma piedalījusies tiesas sēdē, kur lūgusi izlīgumu apstiprināt.

Senāta Krimināllietu departaments iepriekšminētā sakarā uzskata par nepieciešamu norādīt, ka gadījumos, kad rakstveida izlīgumu tiesai iesniedz apsūdzētais cietušā pārstāvja klātbūtnē, tam nav jābūt notariāli apliecinātam. Notariāls apliecinājums rakstveida izlīgumam obligāti nepieciešams tikai tādos gadījumos, kad cietušais vai viņa pārstāvis nepiedalās tiesas sēdē.

Pamatojoties uz teikto, vadoties pēc Kriminālprocesa likuma 585.,587.panta, Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments

n o l ē m a

Zemgales apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2007.gada 17.decembra lēmumu atstāt bez grozījumiem, bet kasācijas sūdzību noraidīt.

Izslēgt no apelācijas instances tiesas lēmuma motīvu daļas norādi par Kriminālprocesa likuma 536.panta trešās daļas pārkāpumu izlīguma noslēgšanā.

Lēmums nav pārsūdzams.

Process par noziedzīgi iegūtu mantu

Procesa virzītāja lēmums ar būtiskiem trūkumiem nevar būt par pamatu procesam par noziedzīgi iegūtu mantu (Kriminālprocesa likums 627.pants).

Rīgā, 2008.gada 6.martā Lieta Nr.SKK-93/08

L Ē M U M S

Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments šādā sastāvā:

sēdes priekšsēdētāja senatore V.Eilande,
senators P.Dzalbe,
senators V.Čiževskis,
ar tulci V.Apiņu,

piedaloties prokuroriem Ā.Bočam un A.Mickevičam, juridiskās personas, pie kuras noziedzīgi iegūtā manta atrodas, pārstāvim A.Elksniņam,

aizdomās turētajam Vitālijam G.,

izskatot tiesas sēdē mutvārdu procesā materiālus par noziedzīgi iegūtu mantu sakarā ar kompānijas "E&W Trading Group LLC", pie kuras noziedzīgi iegūtā manta atrodas, kasācijas sūdzību par Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2007.gada 13.decembra lēmumu,

k o n s t a t ē j a

Ar Rīgas pilsētas Latgales priekšpilsētas tiesas 2007.gada 17.septembra lēmumu izbeigts no kriminālprocesa Nr.15830114905 izdalītais process par noziedzīgi iegūtu mantu. Uzdots procesa virzītājam atgriezt kompānijai "E&W Trading Group LLC" arestētos naudas līdzekļus 151 887,73 ASV dolārus un 4430,66 eiro, kas atrodas "E&W Trading Group LLC" kontā a/s "Parex banka."

Ar Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2007.gada 13.decembra lēmumu Rīgas pilsētas Latgales priekšpilsētas tiesas 2007.gada 17.septembra lēmums atstāts negrozīts.

2007.gada 16.maijā Valsts ieņēmumu dienesta Finanšu policijas pārvaldes Izmeklēšanas daļas vecākais izmeklētājs J.Rancāns, izskatījis kriminālprocesa Nr. 15830114905 materiālus par nereģistrētu uzņēmējdarbību, izvairīšanos no nodokļu nomaksas un šādā veidā noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizāciju, izmantojot ārzonas kompānijas "E&W Trading Group LLC" dokumentus un norēķinu kontu laika posmā no 2003.gada 1.janvāra līdz 2005.gada 31.decembrim, ir pieņēmis lēmumu izdalīt no kriminālprocesa materiālus par noziedzīgi iegūtu mantu un izdalīto materiālu nosūtīt Rīgas pilsētas Latgales priekšpilsētas tiesai.

Lēmumā norādīts, ka 2005.gada 5.decembrī Valsts ieņēmumu dienesta Finanšu policijas pārvaldes (turpmāk VID FPP) izmeklētājs J.Rancāns, izskatījis VID FPP operatīvā darba daļas vecākā izmeklētāja V.Lustes iesniegto materiālu par ārzonas kompānijas "E&W Trading Group LLC" iespējamo izvairīšanos no nodokļu nomaksas, uzsāka kriminālprocesu Nr. 15830114905 pēc Latvijas Krimināllikuma 218.panta, kurā vēlāk izmeklējamie noziedzīgie nodarījumi papildus tika kvalificēti pēc Latvijas Krimināllikuma 207.panta otrās daļas un 195.panta otrās daļas.

Kasācijas sūdzību par apelācijas instances tiesas lēmumu iesniedzis kompānijas "E&W Trading Group LLC" pilnvarotais pārstāvis A.Elksniņš, kurā lūdz grozīt Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2007.gada 13.decembra lēmumu un izskatīt lietu mutvārdu procesā.

Pārstāvis uzskata, ka apelācijas instances tiesa, taisot nolēmumu šajā lietā, esot pieļāvusi būtiskus procesuālo tiesību normu pārkāpumus, kas katrā ziņā neizraisa tiesas nolēmuma atcelšanu, tomēr esot pamats kasācijas sūdzības iesniegšanai nolūkā panākt tā grozīšanu juridisku iemeslu dēļ saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 569.panta pirmo daļu.

Kasators norāda, ka apelācijas instances tiesa lēmuma motīvu daļā esot nepareizi interpretējusi procesuālās tiesību normas, kas minētas Kriminālprocesa likuma 59.nodaļā, un neesot piemērojusi tās tiesību normas, kuras vajadzēja piemērot.

Pārstāvis norāda, ka šis ir process publiskajās tiesībās starp valsti un personu, un šajā sfērā darbojas princips – atļauts ir tas, kas ir noteikts ar likumu. Kriminālprocesa likums neparedzot procesa virzītājam tiesības tiesas sēdē iesniegt papildu pierādījumus. Bez tam, ja papildu dokumenti tiekot pievienoti, tad esot jānodrošina lietā ieinteresēto personu tiesības iepazīties ar šiem materiāliem saprātīgā laikā un savstarpējā saistībā ar sākotnējiem materiāliem. Pastāvot šādu papildu materiālu pievienošanas iespējai, nevarot būt runa par jebkāda veida procesuālo ekonomiju un kriminālprocesā radušos jautājumu savlaicīgu atrisināšanu.

Kasācijas sūdzības iesniedzējs uzskata, ka Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģija konkrētajā gadījumā neesot pareizi iztulkojusi Kriminālprocesa likuma 27. un 59.nodaļas normas, līdz ar to nepamatoti atteikusi Kriminālprocesa likuma 356.panta nosacījumu piemērošanu.

Apelācijas instances tiesas lēmumā nepamatoti ticis norādīts, ka "starp Kriminālprocesa likuma 27.nodaļu un 59.nodaļu pastāv pretruna, un ka šī pretruna pastāv kā attiecības kā starp vispārējām un speciālām tiesību normām, tādējādi nepamatoti ierobežojot 27.nodaļā esošo tiesību normu piemērošanu."

Pārstāvis norāda, ka mantu varot atzīt par noziedzīgi iegūtu Kriminālprocesa likuma 59.nodaļas kārtībā tikai Kriminālprocesa likuma 356.panta otrās daļas 1. un 2.punktā noteiktajos gadījumos. Kriminālprocesa likuma 356.pantā esot noteikts tiesisks pamats mantas atzīšanai par noziedzīgi iegūtu, savukārt Kriminālprocesa likuma 626.pantā esot iztirzāti papildu nosacījumi un kārtība procesa par noziedzīgi iegūtu mantu uzsākšanai un, atbilstoši iztulkojot minētās tiesību normas ar gramatisko, sistēmisko un teleoloģisko interpretācijas metodi, pretruna starp tām neveidojoties.

Paskaidrojumus par kasācijas sūdzību iesniedzis aizdomās turētā Vitālija G. aizstāvis zvērināts advokāts S.Vārpiņš, kuros norāda, ka kasācijas sūdzība esot apmierināma un Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2007.gada 13.decembra lēmums motīvu daļā esot grozāms juridisku iemeslu dēļ.

Aizstāvis uzskata, ka "pēc lēmuma nosūtīšanas uz tiesu procesa virzītājs ar prokuroru nav tiesīgi iesniegt papildus pierādījumus (vēl jo vairāk, ja tas turpinās bezgalīgi), kas viennozīmīgi pasliktina personas, kurai ir tiesības uz mantu – stāvokli. Identisks regulējums ir arī Kriminālprocesa likuma 412.pantā, jo pretējā gadījumā tiks pārkāptas apsūdzības robežas un personas tiesības uz taisnīgu tiesu."

Aizstāvis atsaucas uz publisko tiesību principu, ka atļauts ir tas, kas ir noteikts ar likumu, kā arī uz Eiropas Cilvēktiesību tiesas spriedumos secināto un norāda, ka "Kriminālprocesa likuma 59.nodaļa procesa virzītājam un prokuroram tiesības tiesas sēdē iesniegt papildus pierādījumus neparedz."

Aizstāvis arī pauž viedokli, ka Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģija nepareizi iztulkojusi Kriminālprocesa likuma 356. un 626.panta nosacījumus. Analizējot savstarpējā saistībā minētās tiesību normas, nevarot izdarīt secinājumu par to, ka Kriminālprocesa likuma 356.panta piemērošana esot ierobežota ar Kriminālprocesa likuma 626.panta nosacījumiem, kuri būtu uzskatāmi par speciāliem.

Esot jāņem vērā, ka priekšnosacījumi Kriminālprocesa likuma 626.panta piemērošanai esot noteikti 356.pantā, attiecīgi esot jāiestājas noteiktiem juridiskiem faktiem, kas dotu procesa virzītājam iespēju piemērot 626.pantu. Attiecības starp 356.pantu un 626.pantu varētu raksturot kā attiecības starp materiālo un procesuālo tiesību normām, un šajā gadījumā neesot svarīgi, ka tās abas ietvertas Kriminālprocesa likumā.

Rakstveida paskaidrojumus par kasācijas sūdzību iesniedzis kompānijas "E&W Trading Group LLC" aizstāvis zvērināts advokāts A.Liepiņš, kurš pievienojas iesniegtajai kasācijas sūdzībai un atzīst tajā norādītos argumentus un apsvērumus par pamatotiem un vērā ņemamiem.

Apelācijas instances tiesa esot kļūdījusies, norādot, ka procesa virzītājs būtu tiesīgs iesniegt papildu pierādījumus tiesas sēdē. Procesa virzītājam procesā par noziedzīgi iegūtu mantu pierādījumi jāiesniedz, izdalot no krimināllietas materiālus par noziedzīgi iegūtu mantu. Atsauce uz to, ka Kriminālprocesa likums procesa virzītājam neaizliedzot tiesas sēdē iesniegt papildu pierādījumus, neesot savienojama ar kriminālprocesuālo tiesību publiski tiesisko dabu.

Apelācijas instances tiesa esot kļūdījusies, norādot, ka "starp Kriminālprocesa likuma 27.nodaļas un 59.nodaļas tiesību normām pastāv pretruna, un tādēļ pastāv attiecības kā starp vispārējām un speciālām tiesību normām." Reglamentācijas jomas neesot pretrunīgas, bet savstarpēji papildinošas. Tikai šāda nostādne attaisnotu tādu specifisku procesu, kura laikā aizstāvībai esot ierobežotas iespējas pārbaudīt pierādījumus un realizēt citus kriminālprocesa pamatprincipus.

Tā kā Kriminālprocesa likuma 631.pantā noteikts, ka tiesas lēmums par noziedzīgi iegūtu mantu ir pārsūdzams apelācijas instances tiesā vispārējā kārtībā, un vispārējā kārtība paredz, ka saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 569.panta pirmo daļu apelācijas instances tiesas nolēmuma tiesiskumu var pārsūdzēt kasācijas kārtībā nolūkā panākt tā atcelšanu vai grozīšanu juridisku iemeslu dēļ, Senāta Krimināllietu departaments konstatē, ka iesniegtā kasācijas sūdzība ir skatāma kasācijas kārtībā.

Kompānijas "E&W Trading Group LLC" pārstāvis kasācijas instances tiesas sēdē uzturēja iesniegto kasācijas sūdzību pēc tajā minētajiem motīviem, norādīja, ka apelācijas instances tiesas lēmuma rezolutīvā daļa kasatoru pilnībā apmierina, bet lūdza kasācijas instanci lēmuma motīvu daļā dot to likuma normu interpretāciju, kuras, kasatoraprāt, apelācijas instances tiesa interpretējusi pretrunīgi un nepareizi. Pārstāvis arī norādīja, ka pirmās instances tiesai vispār vajadzēja atteikt pieņemt lietu izskatīšanai 59.nodaļas kārtībā, jo procesa virzītāja lēmums neatbilst likuma prasībām.

Aizdomās turētais Vitālijs G. piekrita kompānijas pārstāvja paustajam viedoklim.

Prokurori Ā.Bočs un A.Mickevičs kasācijas instances tiesas sēdē atzina, ka procesa virzītāja lēmums par procesa uzsākšanu par noziedzīgi iegūtu mantu neatbilst visām likuma prasībām, taču trūkumi neesot tādi, kuru dēļ jautājumu tiesa nevarēja skatīt. No 59.nodaļas normām varot secināt, ka iztiesāšana notiek vispārējā kārtībā, tāpēc procesā iesaistītajām personām esot tiesības tiesai iesniegt papildu pierādījumus. Kriminālprocesa likuma 356.panta otrās daļas norma esot uzskatāma par materiālo tiesību normu, kura jāņem vērā procesā par noziedzīgi iegūtu mantu.

Apsvēris kasācijas sūdzības motīvus, paskaidrojumus par kasācijas sūdzību, uzklausījis prokuroru Ā.Boča un A.Mickeviča viedokļus, iepazinies ar lietas materiāliem, Senāta Krimināllietu departaments konstatē, ka abu instanču tiesu lēmumi jāatceļ un process par noziedzīgi iegūtu mantu jāizbeidz.

Lai notiktu Kriminālprocesa likuma 59.nodaļā reglamentētais process par noziedzīgi iegūtu mantu, procesa virzītājam ar uzraugošā prokurora piekrišanu saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 626. un 627.pantā noteikto ir tiesības izdalīt no krimināllietas materiālus par noziedzīgi iegūtu mantu. Tādā gadījumā viņam jāpieņem lēmums uzsākt procesu par noziedzīgi iegūtu mantu un nodot krimināllietu par noziedzīgi iegūtu mantu tiesai izlemšanai.

Vecākā izmeklētāja J.Rancāna 2007.gada 16.maijā pieņemtais lēmums gan nosaukts "Lēmums par procesa par noziedzīgi iegūtas mantas uzsākšanu," taču ne tā rezolutīvajā daļā, ne arī aprakstošajā daļā un motīvu daļā nekur nav norādīts, ka šāds process tiešām tiek uzsākts.

Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 627.panta otrās daļas 1.punktu lēmumā jānorāda, kādi materiāli no izmeklēšanā esošās krimināllietas par noziedzīgu nodarījumu tiek izdalīti lietā par noziedzīgi iegūtu mantu. Arī šai likuma prasībai procesa virzītāja pieņemtais lēmums neatbilst, jo ne tā rezolutīvajā, ne aprakstošajā daļā izdalīto materiālu uzskaitījuma nav. Lēmuma aprakstošajā daļā tikai dota dažu kriminālprocesā iegūto pierādījumu analīze, bet lēmuma beigās norādīts, ka pielikumā materiāli divos sējumos.

Senāta Krimināllietu departaments uzskata, ka procesa virzītāja lēmums ar tik būtiskiem trūkumiem nevarēja būt par pamatu tiesas procesam par noziedzīgi iegūtu mantu, tāpēc ir jāatceļ Rīgas pilsētas Latgales priekšpilsētas 2007.gada 17.septembra lēmums un Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2007.gada 13.decembra lēmums un process par noziedzīgi iegūtu mantu jāizbeidz.

Tā kā kasācijas sūdzība iesniegta nolūkā panākt apelācijas instances tiesas lēmuma grozīšanu sakarā ar nepareizu procesuālo tiesību normu interpretāciju, kurām ir īpaša nozīme jautājumā, kas saistīts ar mantas atzīšanu par noziedzīgi iegūtu un procesu par šādu mantu, Senāta Krimināllietu departaments šajā lēmumā sniedz savu vērtējumu apelācijas instances tiesas dotajai kasācijas sūdzībā apstrīdēto Kriminālprocesa likuma normu interpretācijai.

Piemērojot Kriminālprocesa likuma 27. un 59.nodaļā esošās normas, jāņem vērā Kriminālprocesa likuma struktūra.

Abas šīs nodaļas regulē jautājumus, kas saistīti ar noziedzīgi iegūtu mantu. 27.nodaļa atrodas Kriminālprocesa likuma A daļā – Vispārīgie noteikumi. Nākamā B daļa nosaukta – Pirmstiesas process un tiesvedība krimināllietās. No tā secināms, ka A daļā ievietotās likuma

normas attiecināmas vienādi uz visiem kriminālprocesa veidiem un visām procesa stadijām, tātad arī uz B daļas 11.sadaļas – Kriminālprocesa īpatnības atsevišķu kategoriju lietās – 59.nodaļā reglamentēto procesu par noziedzīgi iegūtu mantu.

Senāta Krimināllietu departaments nesaskata pretrunas starp 27. un 59.nodaļas likuma normām. Kriminālprocesa likuma 626.pantā ir norādīti procesa par noziedzīgi iegūtu mantu uzsākšanas iemesli, pie tam ir jābūt šā panta abos punktos norādītajiem iemesliem. Savukārt Kriminālprocesa likuma 356.panta otrās daļas 1.punktā ir norādīti pamati mantas atzīšanai par noziedzīgi iegūtu, ja lieta tiek izskatīta Kriminālprocesa likuma 59.nodaļā noteiktajā kārtībā. Lēmumā par procesa uzsākšanu par noziedzīgi iegūtu mantu procesa virzītājam ir jānorāda pierādījumi, kas apstiprina Kriminālprocesa likuma 356.panta otrās daļas 1.punktā minētos abus apstākļus: 1) mantas īpašnieks vai likumīgais valdītājs nav zināms un 2) mantas noziedzīgo izcelsmi (mantas saistību ar noziedzīgu nodarījumu).

Kriminālprocesa likuma 11.sadaļā – Kriminālprocesa īpatnības atsevišķu kategoriju lietās – pavisam ir 5 nodaļas, katra no kurām reglamentē konkrēto procesu īpatnības. Dažās no tām ir arī norāde uz to, kādā daļā jāievēro vispārējā pirmstiesas kriminālprocesa vai tiesvedības kārtība. Tā 55.nodaļas – Kriminālprocess, nosakot medicīniska rakstura piespiedu līdzekļus – 601.pantā ir norāde uz "vispārējām prasībām", bet 600.panta trešā daļa paredz iespēju šādu lietu skatīt pat vienā procesā ar visiem apsūdzētajiem. 58.nodaļas – Kriminālprocess privātās apsūdzības lietās – 624.panta pirmajā daļā tieši noteikts, ka lietas "iztiesāšana notiek šajā likumā noteiktajā vispārējā kārtībā, ievērojot šajā pantā noteikto." 59.nodaļā nevienā pantā, kas reglamentē lēmuma saturu, sagatavošanas darbības, iztiesāšanas norisi, nav atsauces uz vispārējo kārtību. Tikai 631.pantā par tiesas lēmuma pārsūdzēšanas iespējām norādīts, ka "tiesas lēmums ir pārsūdzams vispārējā kārtībā." Līdz ar to tikai uz pārsūdzēšanu likumdevējs ir paredzējis vispārējo kārtību, tāpēc šo normu nevar tulkot paplašināti un attiecināt arī uz iztiesāšanas stadiju.

Sagatavojot lietu iztiesāšanai un pašā iztiesāšanas laikā jāvadās no 629.pantā noteiktā. Līdz ar to Senāta Krimināllietu departaments nepiekrīt apelācijas instances tiesas atzinumam, ka procesā par noziedzīgi iegūtu mantu prokurors un pārējās procesā iesaistītās personas drīkst iesniegt papildu pierādījumus. Šādas iespējas pieļaušana būtu pretrunā ar 626.pantā minētajām mantisko jautājumu savlaicīgas atrisināšanas un procesa ekonomijas interesēm, kā arī 629.pantā noteikto saīsināto termiņu lietas izskatīšanai.

Ņemot vērā iepriekšminēto, vadoties no Kriminālprocesa likuma 586., 587.panta, Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments

n o l ē m a

Rīgas pilsētas Latgales priekšpilsētas tiesas 2007.gada 17.septembra lēmumu un Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2007.gada 13.decembra lēmumu atcelt un procesu par noziedzīgi iegūtu mantu izbeigt.

Lēmums nav pārsūdzams.

Apsūdzības grozīšana iztiesāšanā

Ja prokurors pirmās instances tiesā nelūdz pārtraukumu jaunas smagākas apsūdzības sastādīšanai, tiesa pēc savas initiatives nevar grozīt apsūdzību uz smagāku (Kriminālprocesa likuma 462.panta trešā daļa).

Rīgā, 2008.gada 17.martā Lieta Nr.SKK-100/08

L Ē M U M S

Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments šādā sastāvā:

senators referents V.Vietnieks,
senatore V.Eilande
senators P.Dzalbe,

izskatot rakstveida procesā krimināllietu sakarā ar Organizētās noziedzības un citu nozaru specializētās prokuratūras prokurora S.Zvejnieka kasācijas protestu par Augstākās tiesas Krimināllietu tiesu palātas 2007.gada 4.decembra lēmumu,

k o n s t a t ē j a

Ar Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2007.gada 26.marta spriedumu

Aleksandrs M., (..), apsūdzībā pēc Krimināllikuma 177.panta trešās daļas atzīts par nevainīgu un attaisnots.

Pirmstiesas izmeklēšanas laikā Aleksandram M. tikusi celta apsūdzība par to, ka viņš ieguvis mantu (naudu) lielā apmērā, ļaunprātīgi izmantojot uzticēšanos un ar viltu (krāpšana).

Kā norādīts apsūdzībā, laika posmā no 2000.gada marta līdz 2003.gada janvārim Aleksandrs M., ļaunprātīgi izmantojot cietušā Sergeja B. uzticēšanos un ar viltu, nolūkā iegūt svešu mantu (naudu) lielā apmērā, piedāvājis Sergejam B. noguldīt naudas līdzekļus jaundibināmā uzņēmumā, lai tālāk uz tā pamata izveidotu kredītiestādi, kā arī ieguldīt naudas līdzekļus ārvalstu finanšu tirgū – vērtspapīros, turpmāk garantējot Sergejam B. procentus no noguldītajām naudas summām, kā arī pilnīgu ieguldīto naudas līdzekļu atgriešanu.

Saņēmis Sergeja B. piekrišanu, Aleksandrs M. iesaistījis Sergeju B. Kooperatīvās krājaizdevumu sabiedrības (turpmāk tekstā – KKS) "Savstarpējo ieguldījumu nams" (2000.gada 13.jūnijā reģistrēta Latvijas Republikas "Uzņēmumu reģistrā" ar Nr.000349826) dibināšanā, kuras direktors, viens no dibinātājiem un vēlāk arī likvidators bija Aleksandrs M.

Pārliecinot Sergeju B., ka ieguldītie naudas līdzekļi zaudējumus neradīs, jo neveiksmes gadījumā viņš tos saņems atpakaļ pilnā apjomā, bet veiksmes gadījumā saņems papildus procentus, Aleksandrs M. konkrētos datumos pieņēmis no Sergeja B. šādus noguldījumus:

- 2000.gada 9.martā naudas summu 10 000 USD (pēc "Latvijas Bankas" noteiktā USD kursa – Ls 5970,00);
- atkārtoti 2002.gada 4.jūnijā naudas summu 10 000 USD (pēc "Latvijas Bankas" noteiktā USD kursa – Ls 6020,00);
- atkārtoti 2002.gada 13.oktobrī naudas summu 5000 USD (pēc "Latvijas Bankas" noteiktā USD kursa – Ls 3025,00);
- atkārtoti 2002.gada 29.oktobrī naudas summu Ls 27 000,00;
- atkārtoti 2003.gada 6.janvārī naudas summu 100 000 USD (pēc "Latvijas Bankas" noteiktā USD kursa – Ls 58 100,00), kuru pēc Aleksandra M. norādījuma pārskaitījis uz viņa norādīto norēķinu rēķinu;
- atkārtoti 2003.gada 28.janvārī naudas summu 5000 USD (pēc "Latvijas Bankas" noteiktā USD kursa – Ls 2905,00).

Kopsummā no Sergeja B. Aleksandrs M. pieņēmis noguldījumus par kopējo summu 130 000 USD (pēc "Latvijas Bankas" noteiktā USD kursa – Ls 76 020,00) un Ls 27 000, kopā Ls 103 020,00, kas sastāda lielus apmērus.

KKS "Savstarpējo ieguldījumu nams" norēķinu kontos Aleksandrs M. no Sergeja B. saņemtos naudas līdzekļus neieskaitījis, attaisnojuma un citus grāmatvedības dokumentus par saņemtajiem noguldījumiem un to izlietojumu Sergejam B. neizsniedzis, saņemtos naudas līdzekļus Sergejam B. nav atdevis, bet izmantojis pirmstiesas izmeklēšanas gaitā nenoskaidrotiem personīgiem mērķiem, tādā veidā nodarot Sergejam B. mantisko zaudējumu par kopējo summu Ls 103 020,00, tas ir, lielā apmērā.

Šāds Aleksandra M. nodarījums pirmstiesas izmeklēšanā ticis kvalificēts pēc Krimināllikuma 177.panta trešās daļas.

Pirmās instances tiesa spriedumā, attaisnojot Aleksandru M. apsūdzībā pēc Krimināllikuma 177.panta trešās daļas, norādījusi, ka lietā neesot pierādīts apstāklis, ka Aleksandrs M. no Sergeja B. naudu saņēmis krāpšanas ceļā ar viltu, izmantojot cietušā uzticēšanos. Tāpēc Aleksandra M. darbībās iztrūkstot krāpšanas subjektīvās puses.

Izvērtējot pierādījumus, pirmās instances tiesa atzinusi, ka Aleksandra M. darbībās esot saskatāms Krimināllikuma 179.panta trešās daļas sastāvs, taču pati tiesa nevarot grozīt apsūdzību uz smagāku. Prokurors pirmās instances tiesā neesot izmantojis Kriminālprocesa likuma 461. un 462.pantā paredzētās iespējas apsūdzības grozīšanai uz smagāku.

Par pirmās instances tiesas spriedumu Organizētās noziedzības un citu nozaru specializētās prokuratūras prokurors S.Zvejnieks bija iesniedzis apelācijas protestu, bet cietušais Sergejs B. – apelācijas sūdzību.

Ar Augstākās tiesas Krimināllietu tiesu palātas 2007.gada 4.decembra lēmumu pirmās instances tiesas spriedums atstāts bez grozījumiem.

Par Augstākās tiesas Krimināllietu tiesu palātas lēmumu Organizētās noziedzības un citu nozaru specializētās prokuratūras prokurors S.Zvejnieks iesniedzis kasācijas protestu, kurā lūdzis atcelt apelācijas instances tiesas lēmumu un krimināllietu nosūtīt jaunai izskatīšanai tai pašai apelācijas instances tiesai citā tiesas sastāvā.

Kasācijas protestā norādīts, ka apelācijas instances tiesa pieļāvusi Krimināllikuma normu pārkāpumu, jo Aleksandra M. nodarījumu nav kvalificējusi pēc Krimināllikuma 177.panta trešās daļas.

Apelācijas instances tiesa neesot izvērtējusi Aleksandra M. paskaidrojumus apelācijas instances tiesas sēdē, ka naudu no Sergeja B. viņš ieguvis ar nolūku dzēst parādus citām personām.

No lietas materiāliem un tiesas izmeklēšanā pārbaudītajiem pierādījumiem izrietot, ka uzreiz pēc naudas saņemšanas no cietušā Sergeja B. Aleksandrs M. tūlīt tos izlietojis savām vajadzībām, vienlaikus turpinot maldināt cietušo, ka viņš veic darījumus finansu tirgū, lai iegūtu no cietušā vēl papildu naudas līdzekļus.

Līdz ar to apelācijas instances tiesa, kā norādīts kasācijas protestā, nepareizi izvērtērtējusi apsūdzētā Aleksandra M. nodarījuma subjektīvo pusi naudas iegūšanas brīdī, jo viņš jau pašā savu darbību sākumā apzināti ar viltu izmantojis cietušā Sergeja B. uzticību par naudas izmantošanas mērķi.

Nepareiza apsūdzētā Aleksandra M. darbību subjektīvās puses izvērtēšana novedusi pie tā, ka Aleksandrs M. ticis nepamatoti attaisnots par krāpšanas izdarīšanu lielā apmērā.

Cietušais Sergejs B. paskaidrojumos, kurus iesniedzis Kriminālprocesa likuma 575.panta otrās daļas kārtībā, norādījis, ka prokurora kasācijas protests ir pamatots, tāpēc apelācijas instances tiesas lēmums atceļams un lieta nosūtāma jaunai izskatīšanai apelācijas instances tiesai, lai panāktu taisnīgu krimināltiesisko attiecību noregulējumu un noziedzīgu nodarījumu izdarījusī persona nepaliktu nesodīta.

Cietušais Sergejs B. paskaidrojumā norādījis, ka viņš nepiekrītot pirmās un apelācijas instances tiesas secinājumiem, ka Aleksandrs M. viņam nodotos naudas līdzekļus piesavinājies, nevis izkrāpis. Aleksandrs M. apzināti maldinājis viņu – Sergeju B. – par naudas izlietojuma mērķi, jo jau sākotnēji Aleksandram M. nebijis nolūka par saņemtajiem naudas līdzekļiem iegādāties akcijas. To apstiprinot fakts, ka Aleksandrs M. nevarējis uzrādīt nekādus viņa – Sergeja B. – naudas izlietojuma apstiprinošus dokumentus vai iegādātus vērtspapīrus.

Viņa – Sergejs B. – uzticības ļaunprātīga izmantošana esot saskatāma arī tajā apstāklī, ka Aleksandrs M. uzrādījis līgumu ar firmu "ALLVPN" par akciju iegādi. Līguma noslēgšana esot apšaubāma un tā

vērtējama kā nepatiesu ziņu sniegšana Sergejam B., lai arī turpmāk varētu saņemt no viņa naudas līdzekļus.

Apsūdzētā Aleksandra M. aizstāvis zvērināts advokāts J.Belousovs paskaidrojumos sakarā ar prokurora kasācijas protestu, kurus iesniedzis Kriminālprocesa likuma 578.panta otrās daļas kārtībā, lūdzis Augstākās tiesas Krimināllietu tiesu palātas 2007.gada 4.decembra lēmumu atstāt negrozītu, bet prokurora kasācijas protestu noraidīt.

Paskaidrojumos norādīts, ka apelācijas instances tiesa atzinusi par pamatotu un tiesisku pirmās instances tiesas spriedumā izteikto secinājumu par to, ka apsūdzētā Aleksandra M. darbībās nav konstatēts Krimināllikuma 177.panta trešajā daļā paredzētais nozieguma sastāvs – mantas vai tiesību uz mantu iegūšana, ļaunprātīgi izmantojot uzticēšanos un ar viltu.

Zemākstāvošās tiesu instances, kā norādīts paskaidrojumā, vispusīgi un pilnīgi pārbaudījušas pierādījumus lietā, tos novērtējušas.

Izskatījis kriminālietas materiālus, apsvēris prokurora kasācijas protesta motīvus, ievērojot cietušā Sergeja B. un apsūdzētā aizstāvja zvērināta advokāta J.Belousova paskaidrojumos norādīto, Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments neatrod likumīga pamata apelācijas instances tiesas lēmuma atcelšanai, tādēļ prokurora kasācijas protests ir noraidāms.

Senāta Krimināllietu departaments uzskata, ka pirmās instances tiesa pietiekoši pilnīgi un vispusīgi pārbaudījusi pierādījumus lietā, tos novērtējusi, ievērojot Kriminālprocesa likuma 9.nodaļas normās noteikto, taisījusi pamatotu un taisnīgu spriedumu.

Savukārt apelācijas instances tiesa, izskatot lietu sakarā ar prokurora apelācijas protestu un cietušā Sergeja B. apelācijas sūdzību, protestā un sūdzībā norādītos motīvus izskatījusi pilnā apjomā atbilstoši Kriminālprocesa likuma 562.panta pirmajā daļā paredzētajam.

Kriminālprocesa likuma 564.panta sestajā daļā noteikts, ka, ja apelācijas instances tiesa atstāj pirmās instances tiesas spriedumu bez grozījumiem, tā var neatkārtot pirmās instances tiesas spriedumā minētos pierādījumus un atzinumus.

Senāta Krimināllietu departaments atrod, ka apelācijas instances tiesa konkrētajā lietā daļēji rīkojusies atbilstoši norādītās Kriminālprocesa likuma normas nosacījumiem.

No prokurora kasācijas protesta satura izriet, ka tiek apstrīdēts pierādījumu novērtējums pirmās instances tiesas spriedumā un apelācijas instances tiesas lēmumā.

Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 569.panta trešo daļu kasācijas instances tiesa lietas faktiskos apstākļus neskaidro, pierādījumus lietā no jauna neizvērtē.

Senāta Krimināllietu departaments uzskata par nepieciešamu atzīmēt, ka zemākstāvošo instanču tiesas konkrētajā lietā pārbaudītos pierādījumus vērtējušas to kopumā un savstarpējā sakarībā atbilstoši Kriminālprocesa likuma 128.pantā paredzētajam.

Atzīmējams, ka pirmās instances tiesa, novērtējot pārbaudītos pierādījumus, nonākusi pie secinājuma, ka Aleksandra M. darbībās saskatāms Krimināllikuma 179.panta trešajā daļā paredzētā nozieguma sastāvs – svešas mantas prettiesiska iegūšana lielos apmēros, ko izdarījusi persona, kurai šī manta uzticēta.

Pirmās instances tiesa spriedumā norādījusi, ka prokurors nelūdzis pārtraukumu jaunas smagākas apsūdzības sastādīšanai, bet tiesa pēc savas iniciatīvas nevarot grozīt apsūdzību uz smagāku.

Šāds pirmās instances tiesas norādījums spriedumā atbilst Kriminālprocesa likuma 462.panta trešajai daļai, kur noteikts, ka, ja pirmās instances tiesā prokurors atzīst, ka apsūdzība ir grozāma uz smagāku tāpēc, ka tiesas sēdē ir konstatēti citi noziedzīga nodarījuma faktiskie apstākļi, tiesa pēc prokurora lūguma pasludina pārtraukumu nepieciešamo izmeklēšanas darbību veikšanai un jaunas apsūdzības sastādīšanai.

No apelācijas instances tiesas lēmuma motīvu daļas satura izriet, ka arī apelācijas instances tiesa piekritusi pirmās instances tiesas secinājumam par to, ka Aleksandra M. nodarījums veido Krimināllikuma 179.panta trešās daļas sastāvu, norādot, ka apsūdzības grozīšana uz smagāku pirmās instances tiesā pieļaujama tikai uz prokurora lūguma pamata.

Ievērojot minēto, Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments uzskata, ka apelācijas instances tiesas lēmums atbilst Kriminālprocesa likuma 511.panta pirmajā daļā un 512.pantā norādītajam.

Pamatojoties uz teikto, vadoties pēc Kriminālprocesa likuma 585., 587.panta, Augstākās tiesas Senāta krimināllietu departaments

n o l ē m a

Augstākās tiesas Krimināllietu tiesu palātas 2007.gada 4.decembra lēmumu atstāt bez grozījumiem, bet prokurora kasācijas protestu noraidīt.

Lēmums nav pārsūdzams.

Tiesas nolēmumu izskatīšana Kriminālprocesa likuma 63.nodaļas kārtībā

Kriminālprocesa likuma 63.nodaļas kārtībā no jauna var izskatīt tikai tādus spēkā stājušos nolēmumus, kuriem Kriminālprocesa likumā ir paredzēta pārsūdzēšana kasācijas kārtībā, nevis jebkuru tiesas nolēmumu (Kriminālprocesa likuma 662.panta pirmā daļa).

Rīgā, 2008.gada 26.februārī Lieta Nr.SKK J-101/08

L Ē M U M S

Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments šādā sastāvā:

senatore referente V.Eilande,
senators P.Dzalbe,
senators V.Čiževskis,

izskatot rakstveida procesā krimināllietu sakarā ar Ģenerālprokuratūras Krimināltiesiskā departamenta virsprokurora pienākumu izpildītāja A.Kalniņa Kriminālprocesa likuma 63.nodaļas kārtībā iesniegto protestu par Latgales apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas tiesneša J.Dimpera 2007.gada 23.oktobra lēmumu,

k o n s t a t ē j a

Krāslavas rajona policijas pārvaldes kriminālpolicijas 1.nodaļas vecākais inspektors kapteinis D.Kņazevs 2007.gada 3.jūlijā pieņēma lēmumu izbeigt kriminālprocesu pret Aleksandru H., personas kods (..), un Eduardu Z., personas kods (..), par kredītu saņemšanu no Valsts Krājbankas Krāslavas nodaļas par kopējo summu Ls 95 000 laika posmā no 1993.gada 6.septembra līdz 1994.gada 23.martam "sakarā ar to, ka 2004.gada 28.martā iestājās noziedzīgā nodarījuma izdarīšanas noilgums, kas paredzēts Latvijas kriminālkodeksa 142.panta 3.daļā."

Par šo lēmumu Aleksandrs H. un Eduards Z. iesniedza sūdzību Latgales tiesas apgabala prokuratūrai, kura to nosūtīja procesa virzītājam, kurš savukārt saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 618.panta trešo daļu to nosūtīja izskatīšanai Latgales apgabaltiesai.

Ar Latgales apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas tiesneša J.Dimpera 2007.gada 23.oktobra lēmumu, pamatojoties uz Kriminālprocesa likuma 619., 620. un 344.pantu, policijas vecākā inspektora D.Kņazeva 2007.gada 3.jūlija lēmums atcelts. Kriminālprocess izbeigts nozieguma sastāva trūkuma dēļ Aleksandra H. un Eduarda Z. nodarījumā un sakarā ar Latvijas kriminālkodeksa 142.panta trešajā daļā paredzētā nozieguma kriminālatbildības noilgumu.

Kriminālprocesa likuma 63.nodaļas kārtībā Ģenerālprokuratūras Krimināltiesiskā departamenta virsprokurora pienākumu izpildītājs A.Kalniņš iesniedzis protestu, kurā lūdz atcelt Latgales apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas tiesneša J.Dimpera 2007.gada 23.oktobra lēmumu un nosūtīt lietu jaunai izskatīšanai.

Prokurors uzskata, ka lēmums ir "ne tikai prettiesisks un nepamatots, bet arī pretrunīgs un nesaprotams, jo kriminālprocess izbeigts gan pēc reabilitējoša, gan pēc nereabilitējoša apstākļa." Tādējādi tiesnesis J.Dimpers, pieņemot lēmumu, esot pieļāvis Kriminālprocesa likuma 1.panta pārkāpumu, t.i., neesot nodrošinājis efektīvu Krimināllikuma normu piemērošanu un krimināltiesisko attiecību taisnīgu noregulējumu. Šis pārkāpums esot uzskatāms par būtisku Kriminālprocesa likuma pārkāpumu un saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 575.panta trešo daļu un 665.panta 3.punktu esot pamats protesta iesniegšanai Kriminālprocesa likuma 63.nodaļas kārtībā.

Apsvēris protesta motīvus un pārbaudījis lietas materiālus, Senāta Krimināllietu departaments konstatē, ka tiesvedība ir izbeidzama.

Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 662.panta pirmo daļu spēkā stājušos tiesas nolēmumu var izskatīt no jauna, ja tas nav skatīts kasācijas kārtībā. Senāta Krimināllietu departaments izskaidro, ka no šīs likuma normas satura izriet, ka 63.nodaļas kārtībā no jauna var izskatīt tikai tādus spēkā stājušos tiesas nolēmumus, kuriem Kriminālprocesa likumā ir paredzēta pārsūdzēšana kasācijas kārtībā, nevis jebkuru tiesas nolēmumu.

Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 620.panta otro daļu tiesneša lēmums, izlemjot sūdzību par kriminālprocesa izbeigšanas pamatojumu, vispār nav pārsūdzams, tāpēc par šādu tiesneša lēmumu nevar iesniegt protestu Kriminālprocesa likuma 63.nodaļas kārtībā, līdz ar to tiesvedība ir izbeidzama.

Vienlaikus Senāta Krimināllietu departaments konstatē, ka konkrētajā lietā tiesneša lēmuma rezolutīvā daļa ir pretrunīga. Ņemot vērā, ka lēmumā viens no norādītajiem kriminālprocesa izbeigšanas apstākļiem ir nereabilitējošs, bet otrs – reabilitējošs, Senāta Krimināllietu departaments norāda, ka konkrētajā gadījumā tas jātulko par labu Aleksandram H. un Eduardam Z., atzīstot, ka kriminālprocess izbeigts uz reabilitējošu apstākļu pamata.

Ņemot vērā iepriekšminēto, vadoties no Kriminālprocesa likuma 620., 662., 587.panta, Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments

n o l ē m a

Izbeigt tiesvedību, kura uzsākta sakarā ar Ģenerālprokuratūras Krimināltiesiskā departamenta virsprokurora pienākumu izpildītāja A.Kalniņa protestu par Latgales apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas tiesneša 2007.gada 23.oktobra lēmumu.

Lēmums nav pārsūdzams.

Solidārās atbildības par zaudējumiem piemērošana

Solidārā atbildība par zaudējumiem nav piemērojam personām, kas gan notiesātas vienā krimināllietā, bet par atšķirīgiem noziegumiem (Kriminālprocesa likuma 350.pants, Civillikuma 1675.pants).

Rīgā, 2008.gada 12.martā Lieta Nr.SKK-116/08

L Ē M U M S

Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments šādā sastāvā:

senatore referente V.Eilande,
senators P.Dzalbe,
senators A.Freibergs,

izskatot rakstveida procesā krimināllietu sakarā ar apsūdzētās Birutas Ē. aizstāves zvērinātas advokātes S.Kozlovskas iesniegto kasācijas sūdzību par Augstākās tiesas Krimināllietu tiesu palātas 2007.gada 20.decembra spriedumu,

k o n s t a t ē j a

Ar Kurzemes apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2005.gada 21.marta spriedumu

Biruta Ē., (..), atzīta par vainīgu un sodīta pēc Krimināllikuma 319.panta otrās daļas (likuma redakcijā līdz 2005.gada 1.janvārim) ar naudas sodu 50 minimālo mēnešalgu apmērā, kas sastāda Ls 4000.

Pārsla K., (..), atzīta par vainīgu un sodīta pēc Krimināllikuma 177.panta pirmās daļas ar brīvības atņemšanu uz vienu gadu, pēc Krimināllikuma 179.panta trešās daļas ar brīvības atņemšanu uz sešiem gadiem, konfiscējot mantu.

Saskaņā ar Krimināllikuma 50.panta pirmo daļu, ietverot vieglāko sodu smagākajā, galīgais sods Pārslai K. noteikts brīvības atņemšana uz sešiem gadiem.

Piedzīts par labu Ventspils rajona Tārgales pagasta padomei no Pārslas K. Ls 21 945,05 un solidāri no Pārslas K. un Birutas Ē. Ls 29 441,61.

Vēl lietā ir atzīta par vainīgu Ramona O., (..), pēc Krimināllikuma 319.panta otrās daļas (likuma redakcijā līdz 2005.gada 1.janvārim), bet Inta Alma B., (..), apsūdzībā pēc Krimināllikuma 319.panta otrās daļas atzīta par nevainīgu un attaisnota noziedzīga nodarījuma sastāva trūkuma dēļ. Attiecībā uz šīm personām tiesas spriedums kasācijas kārtībā nav pārsūdzēts.

Ar pirmās instances tiesas spriedumu Biruta Ē. atzīta par vainīgu pēc Krimināllikuma 319.panta otrās daļas par to, ka viņa, būdama valsts amatpersona, aiz nolaidības neizdarīja darbības, kuras viņai pēc likuma

jāizdara, lai novērstu kaitējumu pārvaldības kārtībai, un ar to radīja pārvaldības kārtībai smagas sekas.

Biruta Ē. līdz 2002.gada 28.martam bija Ventspils rajona Tārgales pagasta padomes priekšsēdētāja. Viņa, kā valsts amatpersona un iestādes vadītāja, saskaņā ar likuma "Par grāmatvedību" 2.panta trešo daļu bija atbildīga par pienācīgu grāmatvedības kārtošanu pagasta padomē. Saskaņā ar šo likumu viņai bija pienākums nodrošināt, lai visi padomes darījumi un katrs fakts, kas rada pārmaiņas padomes mantas stāvoklī, būtu uzskatāmi, laikus, pilnīgi un patiesi atspoguļots grāmatvedībā. Biruta Ē. šo pienākumu nepildīja un nepieprasīja galvenajai grāmatvedei Ramonai O. minētā likuma 8.pantā paredzēto kases operāciju izpildes kārtības nodrošināšanu, kas paredz saņemto maksājumu ikdienas reģistrāciju un kases atlikumu uzrādīšanu grāmatvedības dokumentos. Bez tam Biruta Ē. nenodrošināja Ministru kabineta 2000.gada 25.jūlija Noteikumu par grāmatvedības kārtošanu un organizāciju 63.punkta prasības par grāmatvedības kontroles metožu un paņēmienu ieviešanu, lai kontrolētu pagasta padomes līdzekļu saglabāšanu un nodrošinātu grāmatvedības informācijas patiesumu, un šo noteikumu 42.punkta prasības par pagasta padomes īpašuma objektu apjomu noteikšanu dabā (inventarizāciju), salīdzinot prasību un parādu summas. Birutas Ē. bezdarbības dēļ savus pienākumus nepildīja Tārgales pagasta padomes galvenā grāmatvede Ramona O. Tas deva iespēju kasierei Pārslai K., neiegrāmatojot no Tārgales pagasta padomes dzīvojamā fonda iedzīvotājiem saņemtos īres un komunālos maksājumus un nenododot tos kasē, piesavināties tos Ls 29 441,61 apmērā laikā no 2000.gada jūlija līdz 2002.gada 28.martam. Tādā veidā Birutas Ē. bezdarbības dēļ Tārgales pagasta padomes pārvaldības kārtībai radītas smagas sekas materiālā zaudējuma veidā lielā apmērā.

Pārsla K. atzīta par vainīgu pēc Krimināllikuma 179.panta trešās daļas par to, ka viņa izdarīja viņas pārziņā esošas svešas mantas prettiesisku iegūšanu lielā apmērā (piesavināšanos).

Laikā no 2000.gada jūlija līdz 2002.gada 12.decembrim Pārsla K., pildot pagasta padomes namu pārvaldnieces un kasieres pienākumus, pieņēma no Tārgales pagasta dzīvojamā fonda iedzīvotājiem īres un komunālos maksājumus. Daļu no šiem maksājumiem viņa neiegrāmatoja un neiemaksāja kasē, bet paņēma sev. Pavisam Pārsla K. piesavinājās Tārgales pagasta padomes speciālā budžeta līdzekļus un iedzīvotāju komunālos maksājumus Ls 50 721,62 apmērā un nodarīja Tārgales pagasta padomei mantisku kaitējumu šīs summas apmērā.

Bez tam ar pirmās instances tiesas spriedumu Pārsla K. atzīta par vainīgu pēc Krimināllikuma 177.panta pirmās daļas par to, ka viņa, ļaunprātīgi izmantojot uzticēšanos, un ar viltu ieguva svešu mantu (krāpšana).

Laikā no 2002.gada 13.decembra līdz 2003.gada 1.janvārim Pārsla K., būdama atstādināta no Ventspils rajona Tārgales pagasta padomes kasieres pienākumu veikšanas, pagasta padomes telpās patvarīgi turpināja pieņemt komunālos maksājumus no pagasta dzīvojamā fonda iedzīvotājiem un saņemto naudu paņēma sev. Tādā veidā šajā laika posmā viņa ļaunprātīgi izmantoja iedzīvotāju uzticību un izkrāpa komunālos maksājumus par kopējo summu Ls 1584,04, un Tārgales pagasta padome nesaņēma komunālos maksājumus šīs summas apmērā.

Ar Augstākās tiesas Krimināllietu tiesu palātas 2007.gada 20.decembra spriedumu Kurzemes apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2005.gada 21.marta spriedums atcelts daļā par Pārslai K. noteikto sodu pēc Krimināllikuma 179.panta trešās daļas un galīgo sodu, kā arī daļā par soda noteikšanu un drošības līdzekļa piemērošanu Ramonai O.

Pēc Krimināllikuma 179.panta trešās daļas Pārsla K. sodīta, piemērojot Krimināllikuma 49.pantu, ar brīvības atņemšanu uz diviem gadiem. Saskaņā ar Krimināllikuma 50.panta pirmo daļu, ietverot vieglāko sodu smagākajā, galīgais sods Pārslai K. noteikts – brīvības atņemšana uz diviem gadiem.

Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 615.panta trešo daļu kriminālprocess pret Ramonu O. izbeigts, Ramonu O. nereabilitējot. Atcelts Ramonai O. piemērotais drošības līdzeklis.

Pārējā daļā spriedums atstāts negrozīts.

Kasācijas sūdzību iesniegusi apsūdzētās Birutas Ē. aizstāve zvērināta advokāte Sk.Kozlovska. Kasācijas sūdzībā lūdz atcelt Augstākās tiesas Krimināllietu tiesu palātas 2007.gada 20.decembra spriedumu daļā par mantiskās kompensācijas piedziņu un nosūtīt lietu šajā daļā jaunai izskatīšanai.

Aizstāve uzskata, ka, taisot nolēmumu šajā lietā, tiesa esot būtiski pārkāpusi Kriminālprocesa likuma 350., 352.panta normas un nepamatoti piemērojusi Civillikuma 1675.pantā paredzēto solidāro materiālo atbildību.

Aizstāve norāda, ka "tiesas spriedumā secinājumi daļā par mantiskās kompensācijas piedziņu nav atbilstoši normatīvajiem aktiem – Civillikuma 1675.pantam un civiltiesību teorijām."

Solidārā atbildība neesot piemērojama personām, kas gan notiesātas vienā krimināllietā, bet par atšķirīgiem noziegumiem. Tas izrietot no Civillikuma 1675.panta satura, kur noteikts, ka vairākas personas, kas kopīgi izdarījušas noziedzīgu nodarījumu, atbild solidāri. Biruta Ē. neesot notiesāta par kopīgu noziegumu ar Pārslu K., līdz ar to šajā krimināllietā nebija pamata piemērot solidāru atbildību. Šādu normas interpretāciju varot izlasīt arī profesora K.Torgāna mācību

grāmatā "Saistību tiesības" (Tiesu namu aģentūra, 2006., 84.lpp.) un izdevumā "Civillikuma komentāri" (Mans īpašums, 1998., 166.lpp.).

Apsūdzētā Biruta Ē. savos paskaidrojumos norāda, ka piekrīt advokātes iesniegtajai kasācijas sūdzībai, lūdz apmierināt šo sūdzību un atbrīvot viņu no solidārās atbildības.

Apsvēris kasācijas sūdzības motīvus un pārbaudījis lietas materiālus, Senāta Krimināllietu departaments konstatē, ka kasācijas sūdzība ir pamatota un apelācijas instances tiesas spriedums grozāms.

Senāta Krimināllietu departaments konstatē, ka gan pirmās instances, gan apelācijas instances tiesas nepamatoti atzinušas, ka Ls 29 441,61 piedzenami solidāri no Pārslas K. un Birutas Ē. Piedzenot kompensācijas summu solidāri, pirmās instances tiesa atsaukusies tikai uz likuma "Par grāmatvedību" 17.pantu, kurā noteikts, ka "uzņēmuma vadītājs ir atbildīgs par zaudējumiem, kas, pārkāpjot šā likuma noteikumus viņa vainas dēļ, nodarīti uzņēmumam, valstij (pašvaldībai) vai trešajai personai."

Esot šādiem apstākļiem, kad jau apelācijas sūdzībā tika apstrīdēta solidārās atbildības pamatotība par nodarītajiem zaudējumiem, nevar atzīt par likuma prasībām atbilstošu apelācijas instances tiesas spriedumā norādi tikai uz to, ka "apelācijas instances tiesā nav iegūti pierādījumi, kas liecinātu par to, ka tiesas secinājumi neatbilst krimināllietas materiāliem vai normatīviem aktiem, ar kuriem tiesa ir pamatojusi savu viedokli."

Senāta Krimināllietu departaments piekrīt kasācijas sūdzībā norādītajam, ka solidārā atbildība nav piemērojama personām, kas gan notiesātas vienā krimināllietā, bet par atšķirīgiem noziegumiem.

Konkrētajā gadījumā Kriminālprocesa likuma 350.pants jāskata kopsakarā ar Civillikuma 1675.pantu, kas nosaka, ka "vairākas personas, kas kopīgi izdarījušas noziedzīgu nodarījumu, atbild solidāri par zaudējumu, kas ar to nodarīts." Senāta Krimināllietu departaments konstatē, ka Pārsla K. un Biruta Ē. nav notiesātas par kopīgi izdarītu noziedzīgu nodarījumu, bet gan par atšķirīgiem patstāvīgiem noziegumiem, kuri nav saistīti ar kopīgu nodomu. Tiešā cēloniskā sakarā ar radītajiem zaudējumiem ir Pārslas K. aiz mantkārības izdarītie noziedzīgie nodarījumi. Aizstāve pareizi norādījusi, ka šajā gadījumā nav piemērojama solidāra atbildība, līdz ar to tiesas nolēmumu šajā daļā nevar atzīt par likumīgu.

Ņemot vērā iepriekšminēto, vadoties no Kriminālprocesa likuma 585., 587.panta, Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments

n o l ē m a

Augstākās tiesas Krimināllietu tiesu palātas 2007.gada 20.decembra spriedumu un Kurzemes apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2005.gada 21.marta spriedumu grozīt daļā par kompensācijas Ls 29 441,61 piedziņu solidāri no Pārslas K. un Birutas Ē. Piedzīt par labu Ventspils rajona Tārgales pagasta padomei Ls 29 441,61 no Pārslas K.

Pārējā daļā spriedumus atstāt negrozītus.

Lēmums nav pārsūdzams.

Apsūdzētā un cietušā izlīguma izskatīšana kasācijas instances tiesā

Tiesvedības īpatnības cietušā un apsūdzētā izlīguma gadījumā paredzētas Kriminālprocesa likuma 48. nodaļas normās, un šādu tiesvedību var veikt tikai pirmās vai apelācijas instances tiesa. Kasācijas instances tiesas kompetencē neietilpst apsūdzētā un cietušā izlīguma izskatīšana (Kriminālprocesa likuma 48.nodaļa).

Rīgā, 2008.gada 12.martā Lieta Nr.SKK-118/08

L Ē M U M S

Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments šādā sastāvā:

senators referents V.Čiževskis,
senators V.Vietnieks,
senators A.Freibergs

izskatīja rakstveida procesā lietu sakarā ar apsūdzētā Vladislava Ņ. un cietušā Andra O. kasācijas sūdzībām par Latgales apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2007.gada 19.decembra spriedumu un

k o n s t a t ē j a

Vladislavs Ņ., (..), ar Krāslavas rajona tiesas 2007.gada 1.novembra spriedumu atzīts par vainīgu un sodīts pēc Krimināllikuma 126.panta pirmās daļas ar brīvības atņemšanu uz vienu gadu. Apsūdzībā pēc Krimināllikuma 175.panta trešās daļas un 185.panta pirmās daļas Vladislavs Ņ. attaisnots. Saskaņā ar Krimināllikuma 50.panta piekto daļu noteiktajam sodam pievienots sods, kāds tika piespriests ar Krāslavas rajona tiesas 2006.gada 18. janvāra spriedumu, un galīgais sods noteikts brīvības atņemšana uz diviem gadiem un desmit mēnešiem.

Izskatījusi lietu apelācijas kārtībā sakarā ar apsūdzētā Vladislava Ņ. iesniegto apelācijas sūdzību, Latgales apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģija ar 2007.gada 19.decembra spriedumu atcēlusi pirmās instances tiesas spriedumu daļā par galīgā soda noteikšanu Vladislavam Ņ. pēc noziedzīgo nodarījumu kopības. Apelācijas instances tiesa atzinusi, ka pirmās instances tiesa nepamatoti pie soda, kāds noteikts pēc Krimināllikuma 126.panta pirmās daļas, pievienojusi sodu, kāds bija noteikts ar Krāslavas rajona tiesas 2006.gada 18.janvāra spriedumu. Tiesas spriedumā norādīts, ka pirmās instances tiesa nav ievērojusi Kriminālprocesa likuma 689.panta pirmās daļas un 693.panta prasības, kā arī 1957.gada 13.decembra Eiropas padomes Konvencijas par izdošanu 14.pantā paredzētos noteikumus. Pirmās instances tiesai nebija likumīga pamata pievienot sodu, kāds noteikts ar Krāslavas

rajona tiesas 2006.gada 18.janvāra spriedumu, jo tiesas izdotajā Eiropas apcietinājuma orderī netika lūgts Vladislavu Ņ. izdot soda izciešanai, kāds noteikts ar minēto tiesas spriedumu. Saskaņā ar apcietinājuma orderi Vladislavu Ņ. bija lūgts izdot tiesāšanai apsūdzībā pēc Krimināllikuma 126.panta pirmās daļas, 175.panta trešās daļas un 185.panta pirmās daļas.

Par apelācijas instances tiesas spriedumu apsūdzētais Vladislavs Ņ. iesniedzis kasācijas sūdzību. Kasācijas sūdzībā norādīts, ka apelācijas instances tiesa esot pieļāvusi Kriminālprocesa likuma 575.panta trešajā daļā minēto Kriminālprocesa likuma pārkāpumu, jo lietu izskatījusi, neuzaicinot uz tiesa sēdi cietušo Andri O. Apsūdzētajam ar cietušo esot bijis noslēgts izlīgums, bet tiesa šo faktu neesot ņēmusi vērā un neesot rīkojusies atbilstoši Kriminālprocesa likuma 563.panta ceturtās daļas un Krimināllikuma 58.panta otrās daļas nosacījumiem. Lūdz ņemt vērā noslēgto izlīgumu ar cietušo un atcelt apelācijas instances tiesas spriedumu, atbrīvojot viņu no soda vai arī lietu nosūtīt jaunai iztiesāšanai apelācijas instances tiesai.

Kasācijas sūdzību iesniedzis arī cietušais Andris O. Kasācijas sūdzībā norādīts, ka viņam neesot paziņots par apelācijas instances tiesas sēdi un tāpēc nav varējis tiesā apliecināt faktu par noslēgto izlīgumu ar apsūdzēto. Kopā ar kasācijas sūdzību cietušais iesniedzis rakstisku lūgumu nesodīt Vladislavu Ņ., kurā arī norādīts, ka vienojies ar Vladislavu Ņ. par izlīgumu.

Izskatījis rakstveida procesā lietas materiālus, izvērtējis iesniegto kasācijas sūdzību motīvus, Senāta Krimināllietu departaments atzīst, ka apelācijas instances tiesas spriedums atstājams negrozīts, bet apsūdzētā Vladislava Ņ. un cietušā Andra O. kasācijas sūdzības noraidāmas. Apelācijas instances tiesa nav pieļāvusi Kriminālprocesa likuma 575.panta pirmās daļas 3.punktā minēto Kriminālprocesa likuma normu pārkāpumu. No lietas materiāliem redzams, ka cietušais Andris O. tika nopratināts pirmās instances tiesas sēdē, kurā, sniedzot liecības, paskaidrojis, ka izlīgumam ar apsūdzēto nepiekrīt. Apelācijas sūdzībā apsūdzētais Vladislavs Ņ., apstrīdot viņa notiesāšanas likumību pēc Krimināllikuma 126.panta pirmās daļas, nebija norādījis par iespēju noslēgt izlīgumu ar cietušo un netika lūdzis aicināt cietušo uz apelācijas instances tiesas sēdi, lai varētu noslēgt izlīgumu. Arī apelācijas instances tiesas sēdē nav lūdzis aicināt cietušo, lai varētu izlemt par izlīguma noslēgšanu. Krimināllietu departaments norāda, ka šādos apstākļos apelācijas instances tiesai nebija pēc savas iniciatīvas uz tiesu jāaicina cietušais, jo Kriminālprocesa likuma 560.pants neuzliek tiesai obligātu pienākumu aicināt uz tiesu personas, kuras nopratinātas pirmās instances tiesā. Līdz apelācijas instances tiesas sēdei cietušais lūgumus tiesai par to, ka vēlas noslēgt izlīgumu ar apsūdzēto, netika pieteicis un netika lūdzis viņu aicināt uz tiesas sēdi. Cietušā iesniegtais rakstveida

izlīgums parakstīts 2008.gada 21.janvārī, t.i., gandrīz vienu mēnesi pēc apelācijas instances tiesas sēdes. Šādam lūgumam nav juridiska rakstura nozīmes lietas izskatīšanā kasācijas instances tiesā. Tiesvedības īpatnības cietušā un apsūdzētā izlīguma gadījumā paredzētas Kriminālprocesa likuma 48.nodaļas normās, un šādu tiesvedību var veikt tikai pirmās vai apelācijas instances tiesa. Kasācijas instances tiesas kompetencē neietilpst apsūdzētā un cietušā izlīguma izskatīšana.

Pamatojoties uz minēto, ievērojot Kriminālprocesa likuma 585., 587.pantu, Senāta Krimināllietu departaments

n o l ē m a

Latgales apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2007.gada 19.decembra spriedumu atstāt negrozītu, bet apsūdzētā Vladislava Ņ. un cietušā Andra O. kasācijas sūdzības noraidīt.

Lēmums nav pārsūdzams.

Tiesvedības īpatnības attiecībā uz pirmstiesas procesā slēgtu vienošanos un slēdzot vienošanos iztiesāšanas procesā

Atbilstoši Kriminālprocesa likuma 542.panta pirmās daļas 2.punktam tiesai ir tiesības lietu nosūtīt prokuroram atpakaļ, neapstiprinot vienošanos, ja tiek konstatēta neatbilstība Krimināllikuma normām, kā tas norādīts 539.panta pirmajā daļā, to vidū par konkrēta soda veidu un mēru.

Ja pirmstiesas kriminālprocesā slēgtas vienošanās piemērošana pieļaujama visos noziedzīgos nodarījumos, tad iztiesāšanas procesā vienošanās slēgšana nav pieļaujama, ja apsūdzētajam ir inkriminēta sevišķi smaga nozieguma izdarīšana (Kriminālprocesa likuma 539.panta pirmā daļa, 542.panta pirmās daļas 2.punkts, 544.panta otrās daļas 1.punkts).

Rīgā, 2008.gada 29.februārī Lieta Nr.SKK 1-120/08

L Ē M U M S

Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments šādā sastāvā:

senators referents P.Gruziņš,
senators V.Čiževskis,
senators A.Freibergs

izskatīja rakstveida procesā lietu sakarā ar Aizkraukles rajona prokuratūras prokurora M.Beķera kasācijas protestu un apsūdzētā Rolanda D. aizstāves zvērinātas advokātes Z.Bičkovičas kasācijas sūdzību par Aizkraukles rajona tiesas 2008.gada 23.janvāra lēmumu un

k o n s t a t ē j a

Rolands D., (..), apsūdzēts par to, ka, vadot transportlīdzekli narkotisko vielu ietekmē, pārkāpa ceļu satiksmes noteikumus, kā rezultātā iestājās viena cilvēka nāve, vienam cietušajam tika nodarīti smagi miesas bojājumi, bet vienam cietušajam – vidēja smaguma miesas bojājumi.

2007.gada 14.janvārī ap plkst. 20:10 Aizkraukles rajona Kokneses pagastā pa autoceļu Rīga–Daugavpils virzienā uz Daugavpili, Rolands D., būdams narkotisko vielu ietekmē, ar ātrumu apmēram 90–100 km stundā vadījis automašīnu BMW 530 valsts reģistrācijas numurs FZ 8833. Tajā pašā laikā pa minēto autoceļu virzienā uz Rīgu Antons B. vadījis automašīnu Audi A4 ar valsts reģistrācijas numuru GE 2810, kurā kā pasažieri atradušies Dāvis B., kurš sēdējis pasažiera priekšējā sēdeklī, Varis B., kurš nepiesprādzējies sēdējis aizmugurējā pasažieru sēdeklī pa kreisi, un Jana S., kura nepiesprādzējusies sēdējusi aizmugurējā pasažieru sēdeklī pa labi. Ceļa 94,6 km

Rolands D. izvēlējies ceļa un meteoroloģiskajiem apstākļiem neatbilstošu braukšanas ātrumu, un, nepārliecinādamies par manevra drošību, iebraucis pretējā braukšanas joslā un tur izraisījis sadursmi ar Antona B. vadīto automašīnu. Ceļu satiksmes negadījuma rezultātā no gūtajām traumām notikuma vietā gājis bojā automašīnas Audi A4 pasažieris Dāvis B., pasažieris Varis B. guvis smagus, dzīvībai bīstamus miesas bojājumus, kas izpaudušies kā zemādas asinsizplūdums un sistas brūces sejas, kreisā augšžokļa kaula, deguna starpsienas un sietiņkaula lūzuma, galvas smadzeņu satricinājuma veidā, pasažiere Jana S. guvusi vidēji smagus miesas bojājumus ar ilgstošu veselība traucējumu līdz 21 dienai, kuri izpaudušies kā abu augšdelma kaulu lūzumi. Tādējādi, vadīdams transportlīdzekli, Rolands D. pārkāpis:

- Ceļu satiksmes noteikumu 10.punktu, kurā noteikts, ka ceļu satiksmes dalībniekiem un citām personām jārīkojas tā, lai neradītu satiksmei bīstamas vai satiksmi traucējošas situācijas un nenodarītu zaudējumus,
- Ceļu satiksmes noteikumu 3.punktu, kurā noteikts, ka transportlīdzekļu braukšana Latvijā notiek pa ceļa labo pusi,
- Ceļu satiksmes noteikumu 39.2.punktu, kurā teikts, ka transportlīdzekļa vadītājam aizliegts vadīt transportlīdzekli narkotisko, psihotropo, toksisko, citu apreibinošu vielu vai arī reakcijas ātrumu un uzmanību samazinošu medikamentu iespaidā,
- Ceļu satiksmes noteikumu 112.punktu, kurā teikts, ka transportlīdzekļa vadītājam jābrauc ar ātrumu, kas nepārsniedz noteiktos ierobežojumus, ņemot vērā ceļu satiksmes intensitāti, transportlīdzekļa un kravas īpatnības un stāvokli, kā arī ceļa un meteoroloģiskos apstākļus (īpaši redzamību braukšanas virzienā),
- Ceļu satiksmes noteikumu 113.punktu, kurā teikts, ja izveidojas ceļu satiksmei bīstami šķēršļi vai citas briesmas, kuras transportlīdzekļa vadītājs spēj pamanīt, viņam jāsamazina braukšanas ātrums vai pilnīgi jāaptur transportlīdzeklis, vai, neradot bīstamību citiem ceļu satiksmes dalībniekiem, šķērslis jāapbrauc,
- Ceļu satiksmes noteikumu 121.punkta 3.apakšpunktu, kurā teikts, ka pirms apdzīšanas sākuma transportlīdzekļa vadītājam jāpārliecinās par to, vai apdzīšanas laikā netiks traucēti pretim braucošie transportlīdzekļi.

Šādas Rolanda D. darbības kvalificētas pēc Krimināllikuma 260.panta trešās daļas.

Pirmstiesas izmeklēšanas laikā 2007.gada 19.decembrī starp Aizkraukles rajona prokuratūras prokuroru M.Beķeru un apsūdzēto, piedaloties zvērinātai advokātei, noslēgta vienošanās par vainas atzīšanu un sodu, saskaņā ar kuru Rolands D. atzinis sevi par vainīgu noziedzīga nodarījuma izdarīšanā, kas paredzēts Krimināllikuma 260.panta trešajā daļā, un piekritis soda veidam un mēram – brīvības

atņemšanai uz trīs gadiem, atņemot transportlīdzekļa vadīšanas tiesības uz trīs gadiem, bez mantas konfiskācijas. Saskaņā ar Krimināllikuma 55.panta pirmo daļu piespriestais sods noteikts nosacīti, saskaņā ar šā panta trešo daļu noteikts pārbaudes laiks uz trīs gadiem un saskaņā ar Krimināllikuma 55.panta sestās daļas 3.punktu Rolandam D. uzlikts par pienākumu piedalīties probācijas programmās saskaņā ar Valsts probācijas dienesta norādījumiem.

Tiesas sēdē apsūdzētais Rolands D. sevi par vainīgu viņam inkriminētā noziedzīgā nodarījuma izdarīšanā atzinis pilnībā un apstiprinājis, ka pirmstiesas izmeklēšanā noslēgto vienošanos parakstījis apzināti un labprātīgi, un saprot tās sekas un piekritis, ka tiks ievērota noslēgtā vienošanās. Prokurors un advokāts lūguši apstiprināt vienošanos.

Atbilstoši Krimināllikuma 46.panta otrajai daļai, izvērtējot noziedzīgā nodarījuma raksturu un radīto kaitējumu, tiesa uzskatījusi, ka nosacīta soda piemērošana, neskatoties uz to, ka Krimināllikuma 260.panta trešajā daļā paredzētais noziedzīgais nodarījums atzīts par mazāk smagu noziegumu, neatbilst konkrētā noziedzīgā nodarījuma raksturam un radītajam kaitējumam.

Tiesa uzsvērusi, ka Rolands D. transportlīdzekli vadīja narkotisko vielu ietekmē un viņa darbību rezultātā, pārkāpjot Ceļu satiksmes noteikumus, iestājušās neatgriezeniskas sekas, proti, viena cilvēka nāve, bez tam miesas bojājumus ieguvušas vēl divas personas. Atbilstoši Kriminālprocesa likuma 1.pantam kriminālprocesa mērķis ir taisnīgs krimināltiesisko attiecību noregulējums. Pamatojot savu viedokli, Aizkraukles rajona tiesa atsaukusies uz Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departamenta lēmumiem lietās Nr. SKK-100/06 un Nr. SKK 01- 288/06.

Bez tam tiesa konstatējusi, ka pirmstiesas procesā nav ievēroti Kriminālprocesa likuma 434.panta pirmās daļas 2.punkta noteikumi, jo cietušie nav varējuši izteikt viedokli par vienošanās procesa iespējamo piemērošanu.

Tiesa uzsvērusi, ka cietušie Varis B. un Jana S. tiesas sēdē izteikuši viedokli, ka gandrīz gadu nav zinājuši par avārijas iemesliem. Par apsūdzētā atrašanos narkotisko vielu ietekmē uzzinājuši pirmstiesas izmeklēšanas beigās; ja apsūdzētais tiešām braucis narkotisko vielu ietekmē, nepiekrīt vienošanās noslēgšanai.

Ņemot vērā minēto, saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 542.panta pirmās daļas 2.punktu tiesa nolēmusi nosūtīt krimināllietu Rolanda D. apsūdzībā prokuroram pārkāpumu novēršanai.

Par šo tiesas lēmumu kasācijas protestu iesniedzis Aizkraukles rajona prokuratūras prokurors, bet kasācijas sūdzību iesniegusi apsūdzētā Rolanda D. aizstāve zvērināta advokāte Z.Bičkoviča.

Prokurors protestā norāda, ka tiesas lēmums neesot pamatots un cietušo tiesības pirmstiesas kriminālprocesā uz viedokļa izteikšanu par vienošanās piemērošanu nekādā mērā neesot aizskartas vai ierobežotas. Savas likumā paredzētās tiesības cietušie esot izmantojuši pilnā apjomā. Kriminālprocesa likumā neesot noteikts, ka savu viedokli cietušajiem jāizsaka tieši pirms vienošanās protokola parakstīšanas, jo cietušo viedoklis procesa virzītājam neesot saistošs.

Prokurors atzīmē, ka apsūdzētais Rolands D. agrāk neesot sodīts, neesot pieļāvis arī administratīvos pārkāpumus, no darba vietām raksturojumi esot pozitīvi. Prokurors norāda uz konstatētajiem atbildību mīkstinošiem apstākļiem – savas vainas atzīšanu un izdarītā nožēlošanu, zaudējumu atlīdzināšanu cietušajiem un to, ka atbildību pastiprinoši apstākļi izmeklēšanas gaitā neesot konstatēti. Noziedzīgais nodarījums izdarīts aiz neuzmanības, un konkrētā soda piemērošana esot atbilstoša likumam. Prokurors uzskata, ka tiesas atsauce uz Senāta Krimināllietu departamenta lēmumiem neesot pamatota, jo minētajos nolēmumos esot runa par tīšiem noziedzīgiem nodarījumiem.

Prokurors lūdz Aizkraukles rajona tiesas lēmumu atcelt un nosūtīt lietu jaunai izskatīšanai.

Kasatore uzskata, ka Aizkraukles rajona tiesa pieļāvusi būtiskus Kriminālprocesa likuma un Krimināllikuma pārkāpumus, Kriminālprocesa likuma 38. un 49.nodaļā minēto tiesību normu nepareizu interpretāciju un piemērošanu, kas ir pamats tiesas lēmuma atcelšanai.

Kasācijas sūdzības iesniedzēja uzskata, ka apsūdzība pēc Krimināllikuma 260.panta trešās daļas celta, konstatējot formālu kvalificējošo pazīmi "narkotisko vielu iespaidā", jo lietā esošajos medicīniskās pārbaudes protokolos neesot konstatētas nekādas pazīmes, kas liecinātu par jebkādu vielu "iespaidu". Šīs pazīmes pamatojumā esot Ķīmiski toksikoloģiskās izmeklēšanas rezultātos Nr.290 norādītais "atrasti amfetamīna grupas atvasinājumi, 1,4 benzodiazepīna atvasinājumi". Izdarīts arī secinājums, ka asinis bija atsūtītas uz izmeklēšanu nepietiekamā daudzumā.

Apsūdzētā aizstāve atzīmē, ka apsūdzētais piedāvājis un sedzis nodarītos zaudējumus cietušajiem. Vienošanās pirmstiesas kriminālprocesā bijusi tiesiska un pieļaujama.

Kasatore norāda, ka tiesas atsauce uz Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departamenta lēmumiem esot nepamatota, jo minētajos lēmumos Senāta viedoklis pausts par vienošanos vairāku smagu un tīšu noziedzīgu nodarījumu gadījumos, kas neatbilstot izskatāmās lietas apstākļiem.

Apsūdzētā aizstāve sūdzībā norāda, ka, slēdzot vienošanos par vainas atzīšanu un sodu un nosakot sodu pēc Krimināllikuma 260.panta trešās daļas, esot ņemta vērā tiesu prakse Latvijā, kas analizēta Augstākās tiesas 2003.gada apkopojumā "Par Latvijas tiesu praksi,

izskatot krimināllietas pēc Krimināllikuma 260.panta trešās daļas". Slēdzot vienošanos konkrētajā lietā, neesot pārkāpti Krimināllikuma 46.panta otrās daļas nosacījumi, kā arī neesot pārkāptas Kriminālprocesa likuma 434.panta pirmās daļas 2.punkta prasības.

Izskatījis lietas materiālus un izvērtējis prokurora kasācijas protesta un apsūdzētā Rolanda D. aizstāves zvērinātas advokātes Z.Bičkovičas kasācijas sūdzības motīvus, Senāta Krimināllietu departaments atzīst, ka Aizkraukles rajona tiesas lēmums, ar kuru Rolanda D. apsūdzības lieta nodota Aizkraukles rajona prokuratūras prokuroram pārkāpumu novēršanai, ir atstājams negrozīts, bet protests un kasācijas sūdzība ir noraidāmi.

Tiesvedības īpatnības attiecībā uz pirmstiesas procesā slēgto vienošanos nosaka Kriminālprocesa likuma 49.nodaļa, kas saistīta ar 38.nodaļu – Vienošanās piemērošana pirmstiesas kriminālprocesā.

Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 49.nodaļas normām tiesnesis, izskatot krimināllietu vienošanās procesā, pārbauda, vai pirmstiesas procesā vienošanās ir noslēgta likuma noteiktajā kārtībā, vai nav pieļauts Krimināllikuma normu pārkāpums, un taisa notiesājošu spriedumu, apstiprinot noslēgto vienošanos vai arī, nepiekrītot prokurora ierosinājumam, taisa lēmumu par lietas nosūtīšanu prokuroram trūkumu novēršanai. Pārkāpumi var izpausties gan materiālo, gan procesuālo tiesību normu neievērošanā vai nepamatotā piemērošanā.

Senāts atzīst, ka atbilstoši Kriminālprocesa likuma 542.panta pirmās daļas 2.punktam tiesai ir tiesības lietu nosūtīt prokuroram atpakaļ, neapstiprinot vienošanos, ja tiek konstatēta neatbilstība Krimināllikuma normām, kā tas norādīts 539.panta pirmajā daļā, to vidū par konkrētu soda veidu un mēru.

Rajona tiesa ir motivējusi savā lēmumā Krimināllikuma un Kriminālprocesa likuma prasību pārkāpumus pie noslēgtās vienošanās.

Piekrītot prokurora uzskatam, ka cietušā viedoklis procesa virzītājam nav saistošs, Senāts tomēr atzīst, ka nav pieļaujama cietušā tiesību ignorēšana, uz ko pamatoti norādīts tiesas lēmumā.

Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 433.panta pirmo daļu vienošanos par vainas atzīšanu un sodu var slēgt, ja ir noskaidroti apstākļi, kas attiecas uz pierādīšanas priekšmetu, un apsūdzētais piekrīt viņam inkriminētā nodarījuma apmēram, kvalifikācijai, radītā kaitējuma novērtējumam un vienošanās procesa piemērošanai.

No apsūdzētā Rolanda D. aizstāves zvērinātas advokātes kasācijas sūdzības redzams, ka faktiski tiek apstrīdēta Krimināllikuma 260.panta trešās daļas kvalificējošā pazīme "narkotisko vielu ietekme". No tā secināms, ka pastāv šaubas par noziedzīgā nodarījuma pareizu kvalifikāciju un apsūdzētā vainu celtajā apsūdzībā. Tādējādi nav noskaidroti visi apstākļi, kas attiecas uz pierādīšanas priekšmetu un kas ir pamatā vienošanās piemērošanai.

Nosūtot krimināllietu prokuroram, tiesa nav pārkāpusi likumu normas, uz kurām atsaucas prokurors savā protestā un apsūdzētā aizstāve kasācijas sūdzībā.

Atbilstoši likuma jēgai un Kriminālprocesa likuma 437.panta pirmās daļas 9.punktam, slēdzot vienošanos par vainas atzīšanu un sodu, protokolā tiek norādīts sods, kādu prokurors lūgs tiesu piespriest.

Pēc Senāta Krimināllietu departamenta atziņas, redzot, ka vienošanās protokolā apsūdzētajam paredzētais piespriežamais sods ir acīmredzami netaisnīgs un tādējādi nav ievēroti Krimināllikuma nosacījumi par sodu un soda noteikšanu, tiesai ir tiesības atteikt apstiprināt vienošanos.

Vienošanās piemērošana pirmstiesas procesā neietekmē noziedzīgu nodarījumu klasifikācija, kā uz to mēģina vērst uzmanību kasācijas protesta un sūdzības autori, norādot uz Senāta nolēmumu lietā SKK-288/06, kas pieminēts rajona tiesas 2008.gada 23.janvāra lēmumā.

Ierobežojumi vienošanās slēgšanai ir noteikti izziesāšanas stadijā, kas paredzēti Kriminālprocesa likuma 50.nodaļas "Tiesvedības īpatnības, slēdzot vienošanos izziesāšanas procesā" 544.panta otrajā daļā.

Ja pirmstiesas kriminālprocesā vienošanās piemērošana pieļaujama visos noziedzīgos nodarījumos, tad izziesāšanas procesā vienošanās slēgšana nav pieļaujama, ja apsūdzētajam ir inkriminēta sevišķi smaga nozieguma izdarīšana.

No rajona tiesas lēmuma redzams, ka nosacīta soda piemērošana neatbilst konkrētā noziedzīgā nodarījuma raksturam un radītajam kaitējumam. Senātam nav pamata šādu atzinumu noraidīt.

Pamatojoties uz iepriekšminēto un vadoties no Kriminālprocesa likuma 585. un 587.panta, Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments

n o l ē m a

Aizkraukles rajona tiesas 2008.gada 23.janvāra lēmumu atstāt negrozītu, bet kasācijas protestu un kasācijas sūdzību noraidīt.

Lēmums nav pārsūdzams.

Procesuālo funkciju nodalīšana

Pirmās instances tiesas spriedumā formulētie apsūdzības faktiskie apstākļi pēc būtības ir smagāki nekā pirmstiesas kriminālprocesa apsūdzības faktiskie apstākļi. Apelācijas instances tiesa, izskatot lietu sakarā ar apsūdzētā apelācijas sūdzību, tam nav pievērsusi uzmanību un, pārkāpjot Kriminālprocesa likuma 17.pantu, tāpat kā pirmās instances tiesa uzņēmusies apsūdzības funkcijas (Kriminālprocesa likuma 17.pants).

Rīgā, 2008.gada 13.martā Lieta Nr.SKK-124/08

L Ē M U M S

Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments šādā sastāvā:

senators referents P.Dzalbe,
senators V.Vietnieks,
senators A.Freibergs

izskatīja rakstveida procesā lietu sakarā ar apsūdzētā Jura J. kasācijas sūdzību par Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2007.gada 5.decembra lēmumu un

k o n s t a t ē j a

Ar Ogres rajona tiesas 2007.gada 14. septembra spriedumu Juris J., (..), atzīts par vainīgu noziedzīga nodarījuma izdarīšanā, kas paredzēts Krimināllikuma 176.panta trešajā daļā, un sodīts ar brīvības atņemšanu uz astoņiem gadiem un vienu mēnesi, konfiscējot mantu, ar policijas kontroli uz vienu gadu.

Ar Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2007.gada 5.decembra lēmumu Ogres rajona tiesas 2007.gada 14.septembra spriedums atstāts negrozīts.

Ar pirmās instances tiesas spriedumu apsūdzētais Juris J. atzīts par vainīgu un sodīts par to, ka viņš kā persona, kas jau agrāk izdarījusi laupīšanu, izdarījis svešas, kustamas mantas nolaupīšanu, kas saistīta ar vardarbību.

2007.gada 11.janvārī ap plkst. 16:50 diennakts tumšajā laikā Juris J. alkohola ietekmē Ogrē, Skolas ielā pie mājas Nr. 17 nolūkā izdarīt somas nolaupīšanu piegāja klāt cietušajai nepilngadīgajai Ainai S., kas dzimusi 1990.gadā, no muguras puses, pagrūda cietušo aiz pleca un rāva no cietušās kreisās rokas somiņu. Aina S. pretojās mantas paņemšanai, stingri turot savu somiņu. Juris J. nogrūda cietušo zemē. Cīnoties zemē nokrita arī Juris J. un nolūkā izdarīt laupīšanu līdz galam, ar savu pielietoto fizisko spēku raujot somiņu no cietušās rokām, pārvarēja Ainas S. pretošanos, saplēšot somas rokturi, izrāva un

nolaupīja cietušās somiņu ar tajā esošajām mantām kopsummā par Ls 167, kā arī sabojāja džinsu bikses Ls 25 vērtībā. Laupīšanas rezultātā Juris J. nodarīja cietušajai Ainai S. vieglus miesas bojājumus, kas neizraisīja veselības traucējumu, bet radīja tikai īslaicīgas, maznozīmīgas sekas.

2007.gada 11.janvārī ap plkst. 17:40 diennakts tumšajā laikā Juris J. alkohola ietekmē Ogrē, pie veikala "Kamene" Grīvas prospektā 6 nolūkā izdarīt somas nolaupīšanu no aizmugures piegāja klāt cietušajai Inai K. un parāva cietušās somiņu. Cietusī somiņu turēja, pretojoties tās paņemšanai, cīkstējās un nelaida vaļā somu. Juris J., pielietojot fizisku spēku, pārvarēja cietušās pretošanos un izrāva somiņu cietušajai no rokām, aizskrēja šosejas Rīga–Daugavpils virzienā, nolaupīja cietušajai Inai K. somiņu ar tajā esošajām mantām kopsummā par Ls 262,57.

Jura J. noziedzīgais nodarījums kvalificēts pēc Krimināllikuma 176.panta trešās daļas.

Apsūdzētais Juris J. iesniedzis kasācijas sūdzību, kurā norāda, ka viņa noziedzīgais nodarījums kvalificējams pēc Krimināllikuma 175.panta otrās daļas, nevis kā laupīšana. Tiesa esot nepareizi piemērojusi Krimināllikuma 48.panta pirmās daļas 12.punktu, pārkāpusi Kriminālprocesa likuma 11., 15., 19.pantu, 124.panta piekto daļu, 128.pantu, 511.panta otro daļu, likuma "Par tiesu varu" 1.panta ceturto daļu, 2.panta pirmo daļu, 4., 17., 21., 22., 23.pantu, 58.panta pirmo daļu, 68.panta pirmo daļu, 85.panta pirmo daļu, 89.panta pirmo daļu, Satversmes 91., 92.pantu.

Tiesa neesot tulkojusi visas šaubas par labu apsūdzētajam, neesot novērsusi pretrunas pierādījumos, pārkāpusi nevainīguma prezumpciju, tiesības uz taisnīgu tiesu. Tiesas lēmums esot balstīts uz pieņēmumiem, nevis faktiem par viņa atrašanos alkohola ietekmē, par Inas K. mobilā telefona nolaupīšanu, par vardarbības pielietošanu pret Ainu S. Viņa iesniegtie apelācijas sūdzības papildinājumi nebija iztulkoti valsts valodā, tāpēc apelācijas instances tiesai nav bijis zināms un saprotams to saturs, tie neesot analizēti tiesas lēmumā.

Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments atzīst, ka ir jāatceļ apelācijas instances tiesas lēmums un lieta jānosūta jaunai iztiesāšanai apelācijas instances tiesai.

Apsūdzētā Jura J. kasācijas sūdzība daļā, kurā viņš apstrīd nodarījuma pret cietušo Ainu S. faktiskos apstākļus, pierādījumu vērtēšanu, atbildību pastiprinošā apstākļa esamību, ir nepamatota. Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 569.panta pirmo un trešo daļu kasācijas instances tiesa nodarījuma faktiskos apstākļus nenoskaidro, pierādījumus lietā un atbildību ietekmējošos apstākļus no jauna neizvērtē.

Apelācijas instances tiesa ir pārbaudījusi un novērtējusi pierādījumus, uz to pamata noskaidrojusi nodarījuma faktiskos

apstākļus, apsūdzībai daļā par Ainas S. mantu nolaupīšanu devusi Krimināllikuma 176.pantā paredzētā laupīšanas sastāva juridisko vērtējumu.

Neatbilst patiesībai apsūdzētā Jura J. apgalvojums kasācijas sūdzībā par to, ka viņa apelācijas sūdzības papildinājumi nav iztulkoti valsts valodā. Lietā ir Jura J. apelācijas sūdzības papildinājumu tulkojums latviešu valodā. Nav tulkoti Jura J. atsūtītie avīžu raksti, ko likums neprasa.

Atsauce kasācijas sūdzībā uz Kriminālprocesa likuma, likuma "Par tiesu varu", Satversmes normu pārkāpumiem ir bez pamatojuma.

Kasācijas instances tiesa konstatē, ka apelācijas instances tiesa nav devusi pareizu juridisku vērtējumu apsūdzībai par cietušās Inas K. mantas nolaupīšanu. Pirmstiesas kriminālprocesā Jura J. apsūdzībā norādīts, ka Juris J. no aizmugures piegāja klāt Inai K. un parāva cietušās somiņu, taču Ina K. somiņu turēja un nepalaida vaļā, pēc tam Juris J., pielietojot fizisku spēku, izrāva cietušajai no rokām somiņu un aizskrēja. Pirmās instances tiesa spriedumā ir paplašinājusi apsūdzību šajā daļā un norādījusi, ka Juris J. no aizmugures piegāja klāt Inai K. un parāva cietušās somiņu, bet cietusī somiņu turēja, pretojoties tās paņemšanai, cīkstējās un nelaida vaļā somu, Juris J., pielietojot fizisku spēku, pārvarēja cietušās pretošanos, izrāva somiņu Inai K. no rokām un aizskrēja. No pirmās instances tiesas sēdes protokola redzams, ka prokurors Kriminālprocesa likuma 461., 462.panta kārtībā nav grozījis apsūdzību. Pirmās instances tiesas spriedumā formulētie apsūdzības faktiskie apstākļi pēc būtības ir smagāki, nekā pirmstiesas kriminālprocesa apsūdzības faktiskie apstākļi. Apelācijas instances tiesa, izskatot lietu sakarā ar apsūdzētā Jura J. apelācijas sūdzību, šim apstāklim nav pievērsusi uzmanību un, pārkāpjot Kriminālprocesa likuma 17.pantu, tāpat kā pirmās instances tiesa uzņēmusies apsūdzības funkcijas. No apelācijas instances tiesas lēmuma redzams, ka tiesa, pamatojot atzinumu par laupīšanas sastāva esamību apsūdzētā Jura J. darbībās pret cietušo Inu K., norādījusi, ka apsūdzētajam uzreiz iegūt somu savā valdījumā neizdevās, tā kā sekoja cietušās pretošanās mantas atņemšanai un cietušās mantas paņemšana notika, pārvarot sievietes pretošanos ar sava fiziskā spēka pārsvaru. Apelācijas instances tiesa kā argumentu izmantojusi apstākļus, ar kuriem pirmās instances tiesa ir paplašinājusi apsūdzību. Līdz ar to apelācijas instances tiesa nav devusi juridisku vērtējumu pirmstiesas kriminālprocesa apsūdzībai un pamatojusi, kāpēc apsūdzība daļā par Inas K. mantu nolaupīšanu kvalificējama kā laupīšana, nevis kā atklāta zādzība, kāpēc somiņas izraušana no rokām atzīstama par vardarbību Krimināllikuma 176.panta izpratnē. Apelācijas instances tiesa ir pieļāvusi Kriminālprocesa likuma 17.panta pārkāpumu, ko kasācijas instances tiesa atzīst par būtisku pārkāpumu šajā lietā Kriminālprocesa

likuma 575.panta trešās daļas izpratnē, un nepareizi piemērojusi Krimināllikuma pantu un tā daļu, kvalificējot noziedzīgo nodarījumu, t.i., pārkāpumu, kas paredzēts Kriminālprocesa likuma 574.panta 2.punktā. Apsūdzētā Jura J. noziedzīgo nodarījumu kvalifikācija un soda noteikšana atkarīga no tā, kā tiks kvalificēts noziedzīgais nodarījums par cietušās Inas K. mantas nolaupīšanu. Tāpēc apelācijas instances tiesas lēmums ir jāatceļ pilnībā.

Vadoties pēc Kriminālprocesa likuma 585., 587.panta, Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments

n o l ē m a

Atcelt Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2007.gada 5.decembra lēmumu un lietu nosūtīt jaunai iztiesāšanai.

Lēmums nav pārsūdzams.

Apelācijas instances tiesas tiesības piemērot likumu par smagāku noziedzīgu nodarījumu un noteikt smagāku sodu

Apelācijas instances tiesa, notiesājot apsūdzētos par smagāku noziedzīgu nodarījumu izdarīšanu, nekā to atzinusi pirmās instances tiesa, bet saskaņā ar celto apsūdzību, ar kādu krimināllieta nodota tiesai, un, nosakot noziedzīgā nodarījuma kvalifikācijai atbilstošu sodu, nav pārkāpusi Kriminālprocesa likuma 562.panta nosacījumus.

Kvalificējot noziedzīgo nodarījumu pēc smagāka panta, arī sods ir jānosaka šā panta sankcijas robežās. Pretējā gadījumā nav izslēgtas situācijas, kad tiesai jānosaka nelikumīgi vieglāks sods nekā tas paredzēts likumā (Kriminālprocesa likuma 562.pants).

Rīgā, 2008.gada 18.martā Lieta Nr.SKK-125/08

L Ē M U M S

Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments šādā sastāvā:

senators referents P.Gruziņš,
senators V.Vietnieks,
senators A.Freibergs

izskatīja rakstveida procesā lietu sakarā ar apsūdzētā Normunda U. aizstāvja zvērināta advokāta U.Lapiņa, apsūdzētā Normunda U., apsūdzētā Edgara S. aizstāves V.B.Puško un apsūdzētā Edgara S. kasācijas sūdzībām par Augstākās tiesas Krimināllietu tiesu palātas 2007.gada 17.decembra spriedumu un

k o n s t a t ē j a

Ar Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2007.gada 21.marta spriedumu

Edgars S., (..), atzīts par vainīgu un sodīts pēc Krimināllikuma 176.panta trešās daļas ar brīvības atņemšanu uz deviņiem gadiem ar mantas konfiskāciju un policijas kontroli uz trīs gadiem; pēc Krimināllikuma 193.panta otrās daļas ar brīvības atņemšanu uz trīs gadiem; pēc Krimināllikuma 172.panta ar brīvības atņemšanu uz diviem gadiem, pēc Krimināllikuma 20.panta trešās daļas un 185.panta pirmās daļas ar brīvības atņemšanu uz septiņiem mēnešiem.

Saskaņā ar Krimināllikuma 50.panta pirmo daļu pēc noziedzīgo nodarījumu kopības vieglākie sodi iekļauti smagākajā un galīgais sods noteikts brīvības atņemšana uz deviņiem gadiem ar mantas konfiskāciju un policijas kontroli uz trīs gadiem.

Normunds U., (..) atzīts par vainīgu un sodīts pēc Krimināllikuma 15.panta ceturtās daļas un 117.panta 6.punkta, piemērojot Krimināllikuma 49.panta pirmās daļas nosacījumus, ar brīvības atņemšanu uz

četriem gadiem un sešiem mēnešiem ar mantas konfiskāciju un policijas kontroli uz diviem gadiem; pēc Krimināllikuma 193.panta otrās daļas ar brīvības atņemšanu uz vienu gadu un sešiem mēnešiem.

Saskaņā ar Krimināllikuma 50.panta pirmo daļu pēc noziedzīgo nodarījumu kopības vieglākie sodi iekļauti smagākajā un galīgais sods noteikts brīvības atņemšana uz četriem gadiem un sešiem mēnešiem ar mantas konfiskāciju un policijas kontroli uz diviem gadiem.

Lietā notiesāti arī Valdis U. un Lauris U., par kuriem apelācijas instances tiesas nolēmums kasācijas kārtībā nav apstrīdēts.

Ar pirmās instances tiesas spriedumu Edgars S. notiesāts par to, ka viņš personu grupā pēc iepriekšējas vienošanās izdarījis svešas kustamas mantas lielā apmērā nolaupīšanu saistītu ar vardarbību.

Viņa darbības pirmās instances tiesā kvalificētas pēc Krimināllikuma 176.panta trešās daļas.

Normunds U. notiesāts par to, ka viņš izdarījis citas personas tīšas prettiesiskas nonāvēšanas (slepkavības) saistītas ar laupīšanu mēģinājumu.

Viņa darbības pirmās instances tiesā kvalificētas pēc Krimināllikuma 15.panta ceturtās daļas un 117.panta 6.punkta.

Bez tam Edgars S. un Normunds U. nolaupījuši un nelikumīgi izmantojuši svešu maksāšanas līdzekli.

Šīs darbības pirmās instances tiesā kvalificētas pēc Krimināllikuma 193.panta otrās daļas.

Edgars S. arī uzkūdījis uz svešas mantas tīšu bojāšanu personu grupā pēc iepriekšējas vienošanās.

Šīs darbības pirmās instances tiesā kvalificētas pēc Krimināllikuma 20.panta trešās daļas, 185.panta pirmās daļas.

Bez tam Edgars S. iesaistījis noziedzīgos nodarījumos nepilngadīgo.

Šīs darbības pirmās instances tiesā kvalificētas pēc Krimināllikuma 172.panta.

Lietu apelācijas kārtībā izskatījusi Augstākās tiesas Krimināllietu tiesu palāta sakarā ar apelācijas protestu daļā par Edgara S. un Normunda U. darbību kvalifikāciju, lūdzot taisīt šajā daļā jaunu spriedumu un atzīt Edgaru S. un Normundu U. par vainīgiem noziedzīgā nodarījuma izdarīšanā, kas paredzēts Krimināllikuma 15.panta ceturtajā daļā un 117.panta 4., 6. un 10.punktā.

Par pirmās instances tiesas spriedumu apelācijas sūdzības bija iesnieguši arī apsūdzēto Normunda U. un Edgara S. aizstāvji un apsūdzētais Lauris U., lūdzot mīkstināt piespriestos sodus.

Apelācijas instances tiesa 2007.gada 17.decembrī Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2007.gada 21.marta spriedumu atcēlusi daļā par Edgara S. notiesāšanu pēc Krimināllikuma 176.panta trešās daļas; daļā – par galīgā soda noteikšanu Edgaram S.

pēc Krimināllikuma 50.panta pirmās daļas; daļā – par Normunda U. notiesāšanu pēc Krimināllikuma 15.panta ceturtās daļas un 117.panta 6.punkta; daļā – par galīgā soda noteikšanu Normundam U. pēc Krimināllikuma 50.panta pirmās daļas; daļā – par morālā kaitējuma 10 000 latu piedziņu Ainas S. labā.

Edgars S. atzīts par vainīgu un sodīts pēc Krimināllikuma 15.panta ceturtās daļas un 117.panta 6., 10.punkta ar brīvības atņemšanu uz vienpadsmit gadiem, konfiscējot mantu, ar policijas kontroli uz diviem gadiem.

Saskaņā ar Krimināllikuma 50.panta pirmo daļu galīgais sods Edgaram S. noteikts, vieglākos sodus ietverot smagākajā, brīvības atņemšana uz vienpadsmit gadiem, konfiscējot mantu, ar policijas kontroli uz diviem gadiem.

Normunds U. atzīts par vainīgu un sodīts pēc Krimināllikuma 15.panta ceturtās daļas un 117.panta 6., 10.punkta, piemērojot Krimināllikuma 49.pantu, ar brīvības atņemšanu uz sešiem gadiem, konfiscējot mantu, ar policijas kontroli uz vienu gadu.

Saskaņā ar Krimināllikuma 50.panta pirmo daļu galīgais sods Normundam U. noteikts, vieglākos sodus ietverot smagākajā, brīvības atņemšana uz sešiem gadiem, konfiscējot mantu, ar policijas kontroli uz vienu gadu.

Pārējā daļā pirmās instances tiesas spriedums atstāts negrozīts.

Taisot spriedumu, apelācijas instances tiesa atzinusi, ka Edgars S. un Normunds U. izdarījuši citas personas tīšas prettiesiskas nonāvēšanas (slepkavības) mēģinājumu pastiprinošos apstākļos – saistītu ar laupīšanu personu grupā, bet Valdis U. un Lauris U. personu grupā pēc iepriekšējas vienošanās izdarījuši svešas kustamas mantas nolaupīšanu lielā apmērā saistītu ar vardarbību.

Augstākās tiesas Krimināllietu tiesu palāta 2007.gada 17.decembra spriedumā konstatējusi, ka 2006.gada janvārī, izmeklēšanā konkrēti nenoskaidrotā dienā un laikā, Edgars S. piedāvājis Laurim U., Valdim U. un Normundam U. izdarīt laupīšanu, saistītu ar vardarbības pielietošanu pret Māri S., pasakot, ka Māris S. esot viņam, Edgaram S., parādā. Lauris U., Normunds U. un Valdis U. piekrituši Edgara S. piedāvājumam.

Lai realizētu nodomu – vērstu uz svešas mantas iegūšanu, pielietojot vardarbību, Edgars S., Lauris U., Valdis U. un Normunds U. izstrādājuši nozieguma izdarīšanas plānu un sadalījuši lomas. Laurim U., lai neitralizētu cietušā Māra S. pretošanos, vajadzējis hloroformā samitrinātu lupatu pielikt pie Māra S. elpošanas ceļiem – mutes un deguna. Normundam U. bijusi jāievēro situācija, un cietušā bēgšanas gadījumā viņš bijis jāaptur, kā arī ticis norunāts, ka Normunds U. vadīs cietušajam nolaupīto automašīnu. Valdim U. vajadzējis atrasties blakus nozieguma izdarīšanas vietai un vērot apkārtni, lai brīdinātu nozieguma izdarīšanas dalībniekus, ja notikuma vietai tuvotos citas personas.

2006.gada 23.janvārī Edgars S., realizējot nodomu par Māra S. aplaupīšanu, pielietojot vardarbību, līdzi paņēmis gāzes pistoli, izsviežamo steku – virsnieku steku un saliekamo nazi, bet Lauris U. – hloroformu. Ap pulksten 18:00 Edgars S., Lauris U., Valdis U. un Normunds U. ieradušies cietušā Māra S. dzīvesvietā Ogrē, Vidus prospektā (..) un gaidījuši Māri S.

Ap pulksten 19:00 Māris S. ar automašīnu "Mercedes Benz C200" ar valsts numuru FL 1348 (piederošu Ainai S.) piebraucis pie mājas un aizgājis uz savu dzīvokli Nr.(..) un, neilgi uzkavējoties, devies atpakaļ uz automašīnu.

Laika posmā, kamēr Māris S. bijis savā dzīvoklī, Edgars S., Lauris U. un Normunds U. iegājuši kāpņu telpā un gaidījuši iznākam no dzīvokļa Māri S. Valdis U. palicis pie mājas ārdurvīm un novērojis apkārtni. Normunds U. uzkāpis stāvu augstāk, lai novērstu iespēju cietušajam aizbēgt, bet Edgars S. un Lauris U. palicis pie kāpņu telpas izejas durvīm. Edgars S. izvilcis no virsjakas līdzi paņemto gāzes pistoli un turējis to gatavībā, lai ar to draudētu Mārim S. Lauris U. nolūkā novērst Māra S. pretošanos izvilcis no kabatas līdzi paņemto hloroforma pudeli un sagatavojis to lietošanai.

Brīdī, kad Māris S. iznācis no sava dzīvokļa un bijis pie mājas kāpņu telpas izejas durvīm, Edgars S. izteicis viņam draudus. Māris S., skrienot pa kāpnēm uz augšu, mēģinājis bēgt, bet viņam tas neizdevies, jo klāt pieskrējis Normunds U. un satvēris cietušo, neļaujot viņam aizbēgt, un ne mazāk kā divas reizes iespēris Mārim S. ar kāju pa seju un ķermeni. Vienlaikus cietušajam Mārim S. klāt pieskrējis arī Edgars S. un ar pistoli ne mazāk kā divas reizes iesitis viņam pa galvu. Normunds U. no cietušā rokām izrāvis automašīnas atslēgas, maisus ar drēbēm, vīriešu somiņu, tādā veidā nolaupīdams tos. Darbojoties saskaņoti, Edgars S. ar līdzi paņemto pistoli vēl vairākas reizes iesitis cietušajam pa galvu, bet Lauris U. pielicis cietušajam pie sejas lupatu, samitrinātu ar hloroformu, tādā veidā neitralizējot cietušā pretošanās iespējas.

Normunds U. ar nolaupītajām automašīnas atslēgām izgājis no mājas kāpņu telpas, atslēdzis automašīnas durvis, Valdis U. atvēris aizmugurējās automašīnas durvis, bet Edgars S. un Lauris U., pielietojot vardarbību, turot cietušo aiz rokām, izvilkuši viņu no mājas kāpņu telpas. Edgars S. ne mazāk kā divas reizes iesitis cietušajam pa seju, un, darbojoties saskaņoti, Edgars S., Lauris U., Valdis U., un Normunds U. iegrūduši cietušo automašīnā uz aizmugurējā sēdekļa.

Automašīnā no vienas puses cietušajam blakus apsēdies Edgars S., kurš, draudot cietušajam, pret viņu pavērsis gāzes pistoli, no otras puses – Lauris U., turot rokā hloroformā samitrinātu lupatu; pie automašīnas stūres apsēdies Normunds U., bet viņam blakus pasažiera vietā – Valdis U.

Pēc Edgara S. norādījuma, braucot pa ceļu Ogre–Tīnūži Tīnūžu virzienā, cietušo Māri S. aizveduši uz nomaļāku vietu – starp dzelzceļu un mežu, uz zemes gabalu "Damakšņi" Ikšķiles novadā. Atrodoties automašīnā, Valdis U. pārmeklējis cietušajam Mārim S. piederošo somu – maku, no kura nolaupījis tur esošās mantas – kredītkartes un naudu. Māris S., lai pārtrauktu pret viņu vērsto vardarbību, piedāvājis Edgaram S., Laurim U., Valdim U. un Normundam U. naudu 800 latus un lūdzis viņu atbrīvot.

Turpinādami savas noziedzīgās darbības, nolūkā uzzināt cietušā kredītkartes PIN kodu, lai varētu izņemt naudu no cietušajam piederošās naudas kartes, Edgars S., Lauris U., Valdis U. un Normunds U. nolēmuši aizbraukt tālāk no ceļa un ievest cietušo dziļāk mežā, tuvāk dzelzceļa līnijai Ikšķiles novadā.

Braucot automašīnā, Lauris U. cietušajam pie sejas licis hloroformā samitrinātu lupatu, lai izslēgtu viņa pretošanās iespējas. Automašīnai apstājoties, Edgars S., Lauris U., Valdis U., un Normunds U., pielietojot vardarbību, izvilkuši cietušo no automašīnas un Edgars S. ar kājām un gāzes pistoli vairākas reizes iesitis cietušajam pa dažādām dzīvībai svarīgām ķermeņa daļām. Turpinādams cietušā sišanu, Edgars S. ar metāla steku vairākas reizes iesitis cietušajam pa galvu un muguru, līdz cietušais nokritis uz zemes. Tad Edgars S. cietušo piecēlis kājās, un Valdis U., lai izslēgtu cietušā pretošanās iespējas, viņam sasējis rokas aiz muguras, bet Lauris U. licis pie sejas hloroformā samitrinātu lupatu. Cietušais lūdzis atlaist viņu un piedāvājis katram apsūdzētajam 800 latus, bet Edgars S., turpinot savas darbības, ar steku ne mazāk kā trīs reizes iesitis cietušajam pa galvu un ķermeni, vienlaikus arī Lauris U. un Normunds U. iespēruši cietušajam ar kājām pa dažādām ķermeņa daļām.

Sitot Mārim S. ar steku pa ķermeni un galvu, Edgars S. pieprasījis cietušajam nosaukt kredītkartes PIN kodu un telefona "Siemens" PIN kodu. Māris S., lai pārtrauktu pret viņu pielietoto vardarbību, nosaucis kredītkartes PIN kodu, kas bija ierakstīts viņa mobilajā telefonā. Pārbaudot cietušā teikto, Normunds U. paņēmis viņa mobilo telefonu "Siemens", sameklējis PIN kodu ar Unibankas ciparu kombināciju un nolasījis ciparu kombināciju cietušajam, kuru viņš apstiprinājis.

Turpinot savas noziedzīgās darbības, Lauris U., turot cietušo, licis viņam pie sejas hloroformā samitrinātu lupatu, Normunds U. draudējis cietušajam ar pavērstu pret viņu gāzes pistoli, bet Edgars S. ar metāla steku sitis cietušajam pa galvu, līdz viņš nokritis uz zemes. Valdis U., atbilstoši iepriekšējai lomu sadalei, ar savu klātbūtni nodrošinājis netraucētu nozieguma izdarīšanu.

Tad Edgars S. steku atdevis Laurim U., no savas kabatas izņēmis nazi un nolūkā noslepkavot cietušo – izdarījis divus iegriezumus cietušā kakla ādas un mīksto audu priekšējā un sānu virsmās. Kad cietušajam

bija izdevies piecelties un viņš meties bēgt, Edgars S., Lauris U., Valdis U., un Normunds U. skrējuši viņam pakaļ. Normunds U., būdams pārliecināts, ka pie viņa ir īsta pistole, ar nodomu noslepkavot cietušo Māri S. vienu reizi izšāvis cietušā virzienā, pēc aptuveni 100 metriem panācis cietušo un ar kāju iespēris cietušajam pa muguru. Cietušais iekritis bedrē, bet Normunds U., atrazdamies no cietušā 2 metru attālumā, ar nodomu noslepkavot Māri S. izdarījis piecus tīšus mērķtiecīgus šāvienus, vērstus pret cietušo, pēc kuriem cietušais pieplacis pie zemes un izlicies, ka ir miris. Normunds U. piegājis pie bedrē guļošā cietušā un, pārbaudīdams, vai trāpījis cietušajam, vienu reizi ar kāju iespēris Mārim S. pa ķermeni. Tad pie cietušā pienācis Lauris U. un, būdams pārliecināts, ka cietušais Māris S. ir miris, par to pateicis pārējiem. Edgars S., Normunds U. un Valdis U. pie bedres, kurā gulējis cietušais Māris S., pastāvējuši apmēram 20–30 minūtes un, būdami pārliecināti, ka cietušais ir miris, ar cietušajam Mārim S. nolaupīto automašīnu "Mercedes Benz C200", valsts numurs FL 1348, kuru vadījis Normunds U., no nozieguma izdarīšanas vietas aizbraukuši. Pirms aizbraukšanas no nolaupītās automašīnas Valdis U. un Lauris U. paņēmuši maisus ar cietušā Māra S. drēbēm un tās iesvieduši bedrē blakus cietušajam, bet Edgars S. no automašīnas izmetis dažādas cietušajam piederošās mantas.

Kad Edgars S., Valdis U., Normunds U. un Lauris U. no nozieguma izdarīšanas vietas aizbraukuši, cietušais izrāpies no bedres un aizrāpojis uz mājām, kuras iedzīvotāji izsaukuši policiju un ātro medicīnisko palīdzību.

Nodomu – noslepkavot cietušo – apsūdzētajiem Edgaram S. un Normundam U. realizēt līdz galam nav izdevies no viņu gribas neatkarīgu iemeslu dēļ.

Edgars S., Normunds U. un Lauris U. nolūkā slēpt izdarītā nozieguma pēdas aptuveni pēc stundas nolēmuši atgriezties mežā un aprakt noslepkavoto Māri S. Paņemot no Normunda U. mājām divas lāpstas un lauzni, Edgars S., Normunds U. un Lauris U. aizbraukuši uz nozieguma izdarīšanas vietu. Redzot, ka cietušā nav notikuma vietā, viņi pārmeklējuši apkārtni, bet cietušo neatraduši, tad aizbraukuši uz Lielvārdi, kur nolaupīto automašīnu atstājuši Lielvārdes kapu autostāvvietā, netālu no mājas Nr.18 Meža ielā. Lai noslēptu un iznīcinātu izdarītā nozieguma pēdas, Lauris U. un Valdis U. pēc Edgara S. norādījuma iztīrījuši automašīnas "Mercedes Benz" salonu.

2006.gada 27.janvāra pēcpusdienā, izmeklēšanā konkrēti nenoskaidrotā laikā, nolūkā iznīcināt nozieguma pēdas Valdis U. Lielvārdē pie Stacijas ielas tiltiņa izmetis maisiņu ar cietušā Māra S. un Ainas S. dokumentiem, blociņiem, atslēgām, telefonu numuriem.

Apsūdzēto darbību rezultātā cietušajam Mārim S. nodarīti miesas bojājumi:

- grieztas ādas un mīksto audu brūces kakla priekšējā un sānu virsmās;
- sejas nerva labās puses bojājums;
- plašas sistas ādas un mīksto audu brūces paura-pakauša daļā ar sastrutojumu;
- sistas ādas brūces pakauša kreisā pusē, labās puses paura-pakauša daļā un pieres augšmalā;
- sistas ādas brūces uz sejas;
- sistas ādas brūces labās plaukstas ārmalā;
- galvas smadzeņu satricinājums, kas pieskaitāmi pie viegliem un vidēji smagiem miesas bojājumiem.

Noziedzīgo darbību rezultātā nolaupītas arī Mārim S. un viņa sievai Ainai S. piederošās mantas par kopējo summu 14 860,30 lati, tas ir, lielos apmēros.

Tādējādi Edgars S. un Normunds U. izdarījuši noziedzīgu nodarījumu, kas paredzēts Krimināllikuma 15.panta ceturtajā daļā un 117.panta 6. un 10.punktā, bet Valdis U. un Lauris U. izdarījuši noziedzīgu nodarījumu, kas paredzēts Krimināllikuma 176.panta trešajā daļā.

Par Augstākās tiesas Krimināllietu tiesu palātas 2007.gada 17.decembra spriedumu kasācijas sūdzības iesnieguši apsūdzētā Normunda U. aizstāvis zvērināts advokāts U.Lapiņš, apsūdzētais Normunds U., apsūdzētā Edgara S. aizstāve V.B.Puško un apsūdzētais Edgars S.

Apsūdzētais Normunds U. un viņa aizstāvis zvērināts advokāts U.Lapiņš kasācijas sūdzībās lūdz atcelt apelācijas instances tiesas spriedumu daļā par Normundam U. noteikto sodu un nosūtīt lietu jaunai skatīšanai.

Kasatori norāda, ka saskaņā ar Kriminālprocesa likumu apelācijas instances tiesa skata krimināllietu iesniegto apelācijas protestu vai notiesāto personu vai viņu aizstāvju iesniegtu apelācijas sūdzību apjomos. Prokurors savā 2007.gada 19.aprīļa apelācijas protestā bija norādījis, kādā apjomā nolēmumu noprotestē, proti, atcelt pirmās instances tiesas spriedumu daļā par Normunda U. darbību kvalifikāciju. Ar apelācijas instances tiesas spriedumu apsūdzētajam Normundam U. noteikts smagākas sods nekā to noteica pirmās instances tiesa. Tādējādi apelācijas instance tiesa esot pieļāvusi būtisku Kriminālprocesa likuma normu pārkāpumu, pārkāpjot Kriminālprocesa likuma 562.panta trešo daļu, kas paredz apjomu un ietvarus, kādos lieta tiek izskatīta apelācijas instances tiesā, konkrēti, smagāka soda noteikšana apsūdzētajam pieļaujama tad, kad šā iemesla dēļ iesniegts prokurora protests vai cietušā sūdzība.

Kasācijas sūdzības iesniedzēji uzsver, ka prokurors savā protestā neesot norādījis, ka nepiekrīt pirmās instances tiesas spriedumā Normundam U. noteiktajam sodam, kā arī cietušie apelācijas sūdzības neesot iesnieguši.

Apelācijas instances tiesa savā spriedumā neesot arī norādījusi, kāpēc tiek noraidīta apsūdzētā Normunda U. aizstāvja un apsūdzētā Normunda U. uzturētā apelācijas sūdzība, jo lietas materiālos esot ziņas, ka Normunds U. ir sedzis cietušajiem nodarītos materiālos zaudējumus.

Apsūdzētā Edgara S. aizstāve V.B.Puško savā kasācijas sūdzībā, lūdzot atcelt apelācijas instances tiesas spriedumu, norāda, ka apelācijas protestā prokurore bija lūgusi atcelt pirmās instances tiesas spriedumu daļā par Edgara S. un Normunda U. darbību kvalifikāciju, bet prasības par sprieduma pārskatīšanu daļā par abiem apsūdzētajiem piespriesto sodu, ne arī kāda motivācija šajā jautājumā apelācijas protestā neesot bijusi. Arī apelācijas protesta papildinājumi neesot bijuši iesniegti. Apelācijas instances tiesas sēdē prokurore pēkšņi bez motivācijas pieprasījusi smagāku sodu nekā bija piespriests ar pirmās instances tiesas spriedumu. Tādējādi lietas izskatīšanā apelācijas instances tiesā esot pārkāpti Kriminālprocesa likuma 562.panta otrās un trešās daļas nosacījumi par apjomu un ietvariem, kādos lietu var skatīt apelācijas tiesā, kas, pēc kasatores ieskata, ir uzskatāms par būtisku Kriminālprocesa likuma pārkāpumu saskaņā ar 575.panta trešo daļu.

Apsūdzētais Edgars S. iesniedzis analogu kasācijas sūdzību, papildus norādot, ka cietušo nogalināt neesot gribējis, gribējis viņu tikai pabaidīt, jo bijis dusmīgs par to, ka viņam nav samaksāts par padarīto darbu. Kasators uzskata, ka, ņemot vērā visus apstākļus, neesot bijis pamata viņu notiesāt par slepkavības mēģinājumu. Apsūdzētais arī ļoti nožēlojot izdarīto.

Kriminālprocesa likuma 585.panta otrās daļas kārtībā Rīgas tiesu apgabala prokuratūras prokurore I.Paeglīte iesniegusi viedokli, kurā norāda, ka apelācijas instances spriedums ir atzīstams par likumīgu un pamatotu, bet kasācijas sūdzības ir noraidāmas.

Prokurore norāda, ka apelācijas instances tiesa, nosakot apsūdzētajiem Edgaram S. un Normundam U. smagāku sodu, nekā to noteica pirmās instances tiesa savā spriedumā, nav pieļāvusi Kriminālprocesa likuma 562.panta otrās un trešās daļas pārkāpumus.

Izskatījis krimināllietas materiālus rakstveida procesā, apsvēris apsūdzētā Normunda U. aizstāvja zvērināta advokāta U.Lapiņa, apsūdzētā Normunda U., apsūdzētā Edgara S. aizstāves V.B.Puško un apsūdzētā Edgara S. kasācijas sūdzību motīvus, kā arī Rīgas tiesas apgabala prokuratūras prokurores viedokli, kas iesniegts Kriminālprocesa likuma 585.panta otrās daļas kārtībā, Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments atzīst, ka apelācijas instances tiesas lēmums atstājams negrozīts, bet kasācijas sūdzības noraidāmas.

Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 561.panta nosacījumiem lieta apelācijas instances tiesā izskatāma kārtībā, kāda noteikta krimināllietu izskatīšanai pirmās instances tiesā, izņemot šā likuma 53.nodaļā noteikto.

Par pirmās instances tiesa spriedumu prokurore bija iesniegusi apelācijas protestu, norādot, ka apsūdzēto Edgara S. un Normunda U. noziedzīgo darbību kvalifikācija attiecībā pret cietušā Māra S. dzīvības apdraudējumu ir nepareiza. Prokurore protestā bija lūgusi atcelt pirmās instances tiesas spriedumu daļā par Edgara S. darbību kvalifikāciju pēc Krimināllikuma 176.panta trešās daļas un Normunda U. noziedzīgo darbību kvalifikāciju pēc Krimināllikuma 15.panta ceturtās daļas, 117.panta 6.punkta un atzīt abus apsūdzētos par vainīgiem pēc Krimināllikuma 15.panta ceturtās daļas, 117.panta 4., 6. un 10.punkta.

Apelācijas instances tiesas sēdē, uzturot apelācijas protestu par apsūdzēto Edgara S. un Normunda U. izdarītajām noziedzīgajām darbībām un to kvalifikāciju pēc Krimināllikuma 15.panta ceturtās daļas, 117.panta 4., 6., 10.punkta, 193.panta otrās daļas, 172.panta, 185.panta pirmās daļas, prokurors ir lūdzis tiesu noteikt tādu sodu, kādu to bija prasījis pirmās instances tiesā.

Apelācijas instances tiesa, izvērtējot lietas faktiskos apstākļus, konkrēti apsūdzēto Edgara S. un Normunda U. darbības pārkvalificējusi noziedzīgo nodarījumu pēc Krimināllikuma 15.panta ceturtās daļas un 117.panta 6. un 10.punkta, kas ir atzīstams par smagāku noziegumu nekā pirmās instances tiesas atzītā kvalifikācija. Tādējādi apelācijas instances tiesa piemērojusi likumu par smagāku noziedzīgu nodarījumu, atbilstoši Kriminālprocesa likuma 562.panta otrajai daļai un atbilstoši tādai apsūdzībai, pēc kādas Edgars S. un Normunds U. bija saukti pie kriminālatbildības.

Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 562.panta pirmo daļu tiesas izmeklēšana un tiesas debates apelācijas instances tiesā notiek sūdzībā vai protestā izteikto prasību apmērā un ietvaros, kurus nedrīkst pārsniegt, izņemot gadījumus, kad apelācijas instances tiesai rodas pamatotas šaubas par pirmās instances tiesas konstatēto apsūdzētā, dalībnieku vai līdzdalībnieku vainu vai atbildību pastiprinošiem apstākļiem. Minētā panta trešā daļa nosaka gadījumus, kad apsūdzētajam pieļaujama smagāka soda noteikšana.

Senāta Krimināllietu departaments uzskata, ka apelācijas instances tiesa, notiesājot apsūdzētos par smagāku noziedzīgu nodarījumu izdarīšanu, nekā to atzinusi pirmās instances tiesa, bet saskaņā ar celto apsūdzību, ar kādu krimināllieta nodota tiesai un, nosakot noziedzīgā nodarījuma kvalifikācijai atbilstošu sodu, nav pārkāpusi Kriminālprocesa likuma 562.panta nosacījumus.

Senāta Krimināllietu departaments atzīst, ka apelācijas instances tiesa Edgaram S. un Normundam U. sodus noteikusi saskaņā ar likumu.

Kvalificējot noziedzīgo nodarījumu pēc smagāka panta, arī sods ir jānosaka panta sankcijas robežās saskaņā ar Krimināllikuma 46.pantu. Pretējā gadījumā nav izslēgtas situācijas, kad tiesai jānosaka nelikumīgi vieglāks sods, nekā tas paredzēts likumā.

Pamatojoties uz iepriekš teikto un vadoties pēc Kriminālprocesa likuma 585., 587.panta, Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments

n o l ē m a :

Augstākās tiesas Krimināllietu tiesu palātas 2007.gada 17.decembra spriedumu atstāt negrozītu, bet iesniegtās kasācijas sūdzības noraidīt.

Lēmums nav pārsūdzams.

Apelācijas instances tiesas sprieduma satura atbilstība Kriminālprocesa likuma 564.panta prasībām

Ja apelācijas instances tiesa taisa pēc būtības jaunu spriedumu, tās spriedumam jāatbilst tām prasībām, kādas izvirzītas pirmās instances tiesas spriedumam.

Atsaucoties uz liecinieku liecībām un izvērtējot tās spriedumā, bet neizklāstot liecību saturu, apelācijas instances tiesa ir pārkāpusi Kriminālprocesa likuma 527.panta otrās daļas 1.punktu (Kriminālprocesa likuma 564.pants, 527.panta otrās daļas 1.punkts).

Rīgā, 2008.gada 27.martā Lieta Nr.SKK-132/08

L Ē M U M S

Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments šādā sastāvā:

senators referents A.Freibergs,
senators P.Dzalbe,
senators V.Čiževskis

izskatīja rakstveida procesā lietu sakarā ar apsūdzētā Igora M. aizstāves zvērinātas advokātes R.Jurevičas kasācijas sūdzību par Latgales apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2008.gada 21.janvāra spriedumu un

k o n s t a t ē j a

Ar Daugavpils tiesas 2007.gada 1.jūnija spriedumu Igors M., (..), atzīts par nevainīgu un attaisnots apsūdzībā pēc Krimināllikuma 279.panta otrās daļas.

Izskatot lietu apelācijas kārtībā, Latgales apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģija ar 2008.gada 21.janvāra spriedumu atcēla Daugavpils tiesas 2007.gada 1.jūnija spriedumu par Igora M. attaisnošanu apsūdzībā par noziedzīga nodarījuma izdarīšanu, kas paredzēts Krimināllikuma 279.panta otrajā daļā.

Igors M. atzīts par vainīgu noziedzīga nodarījuma izdarīšanā, kas paredzēts Krimināllikuma 279.panta otrajā daļā un, sodīts ar naudas sodu desmit minimālo mēnešalgu apmērā, tas ir, Ls 1600 (viens tūkstotis seši simti).

Sabiedrības ar ierobežotu atbildību "SAB TRIM" un Raisas G. kompensācijas pieteikumi atstāti bez izskatīšanas ar tiesībām celt prasījumus civiltiesāšanās kārtībā.

Par šo spriedumu kasācijas sūdzību iesniegusi apsūdzētā Igora M. aizstāve zvērināta advokāte R.Jureviča, kura lūdz izskatīt lietu kasācijas instances tiesā, atcelt Latgales apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas nolēmumu pilnībā un izbeigt kriminālprocesu vai nosūtīt lietu

jaunai iztiesāšanai. Aizstāve uzskata, ka apelācijas instances tiesa, izskatot lietu, ir pieļāvusi gan Krimināllikuma, gan Kriminālprocesa likuma pārkāpumus. Sūdzībā norādīts, ka tiesa pārkāpusi Krimināllikuma 1.panta pirmās daļas noteikumus. Minētajā likuma normā noteikts, ka pie kriminālatbildības saucama un sodāma tikai tāda persona, kura ir vainīga noziedzīga nodarījuma izdarīšanā, tas ir, kura ar nodomu (tīši) vai aiz neuzmanības izdarījusi Krimināllikumā paredzētu nodarījumu, kam ir visas noziedzīgā nodarījuma pazīmes.

Kvalificējot apsūdzētā darbības kā noziedzīgu nodarījumu, kas paredzēts Krimināllikuma 279.panta otrajā daļā, tiesa pieļāvusi nepareizu, paplašinātu Krimināllikuma tulkošanu. Līdz ar to pieļauts Kriminālprocesa likuma 574.pantā paredzētais Krimināllikuma pārkāpums.

Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 124.panta otro daļu kriminālprocesā jāpierāda noziedzīga nodarījuma sastāva esamība vai neesamība. Atzīstot par pierādītu apsūdzētā vainu noziedzīga nodarījuma izdarīšanā, kas paredzēts Krimināllikuma 279.panta otrajā daļā, apelācijas instances tiesa nav konstatējusi visas noziedzīgā nodarījuma sastāva pazīmes.

Krimināllikuma 279.pantā, formulējot patvarības sastāvu, likumdevējs kriminālatbildību par kādas darbības izdarīšanu patvaļīgi, apejot normatīvajā aktā noteikto kārtību, saista ar diviem nosacījumiem: 1) darbības tiesiskumu apstrīd valsts vai pašvaldības iestāde vai cita persona un 2) šīs darbības rezultātā radīts būtisks kaitējums.

Viena no būtiskā kaitējuma obligātām pazīmēm atbilstoši likuma "Par Krimināllikuma spēkā stāšanās un piemērošanas kartību" 23.pantam ir ievērojama mantiska zaudējuma nodarīšana. Tā kā mantiskā zaudējuma apmērs ir obligāta noziedzīga nodarījuma sastāva pazīme, tas ir jākonstatē, pamatojot ar pārbaudītiem un izvērtētiem pierādījumiem. Tiesa apsūdzēto atzina par vainīgu noziedzīgā nodarījuma izdarīšanā, kaut gan nav konstatējusi mantiska zaudējuma nodarīšanu.

Nepastāv arī cita noziedzīgā nodarījuma obligātā pazīme – objekts. Krimināllikuma 279.pants ir iekļauts likuma Sevišķās daļas 22.nodaļā "Noziedzīgie nodarījumi pret pārvaldības kārtību". Tas nozīmē, ka pēc minētā panta kvalificējami tādi noziedzīgie nodarījumi, kuru objekts ir pārvaldības kārtība un kas jebkurā gadījumā apdraud noteikto pārvaldības kārtību, nevis privātpersonu tiesības un brīvības. Persona, rīkojoties privāto tiesību jomā, kaut arī pārkāpjot kādas citas personas subjektīvās tiesības, nevar veikt patvarību Krimināllikuma 279.panta izpratnē. Valsts pārvaldes iekārtas likuma 9.pants noteic, ka valsts pārvalde Ministru kabineta vadībā pilda izpildvaras administratīvās funkcijas (valsts pārvaldes funkcijas), kas sastāv no atsevišķiem pārvaldes uzdevumiem un atbildības par to izpildi. Tādējādi ar noteikto

pārvaldes kārtību Krimināllikuma 22.nodaļas izpratnē ir saprotama tiesību normās noteikta izpildvaras administratīvo funkciju īstenošana. Šādu atziņu ir izteicis Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departaments 2006.gada 27.oktobra spriedumā SKA-303/2006, skatot lietu par administratīvo pārkāpumu – patvarību.

Kasatore norāda, ka Latgales apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģija pieļāvusi būtisku Kriminālprocesa likuma 511.panta otrās daļas – kura nosaka, ka spriedumam jābūt tiesiskam un pamatotam – pārkāpumu.

Spriedumā (6.lpp.) noteikts, ka objektīvā puse ir vardarbība pret cietušajiem, taču spriedumā vardarbība nav pamatota ar pierādījumiem.

Sūdzības iesniedzēja, analizējot atsevišķus pierādījumus, secina, ka nepastāv vēl viena noziedzīga nodarījuma obligāta pazīme – objektīvā puse.

Tālāk kasatore citē tiesas sprieduma 6.lpp. norādīto, ka noziedzīgā nodarījuma subjektīvā puse ir tiešs nodoms, jo apsūdzētais organizēja un vadīja cietušās vardarbīgu izvilkšanu no telpām un pārtrauca juridiskās personas darbu. Aizstāve norāda, ka apsūdzētajam netika celta apsūdzība par cietušās vardarbīgas izvilkšanas organizēšanu un vadīšanu, tādējādi tiesa pieļāvusi būtisku Kriminālprocesa likuma 20.panta – tiesību uz aizstāvību – pārkāpumu. Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 20.panta pirmo daļu tiesības uz aizstāvību ir tiesības zināt, kāda nodarījuma izdarīšanā personu tur aizdomās vai apsūdz, un izvēlēties savu aizstāvības pozīciju. Esot šādiem apstākļiem, apsūdzētais, pēc aizstāves domām, nevarēja izvēlēties aizstāvības pozīciju, tā kā par noziedzīga nodarījuma organizēšanu un vadīšanu apsūdzība netika celta.

Kasatore sūdzībā vērš arī uzmanību uz Latgales apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas spriedumā norādīto, ka konstitucionālo tiesību pārkāpums ir pamattiesību pārkāpums un novērtējams kā ievērojams un rupjš pārkāpums. Šāds apgalvojums, pēc aizstāves domām, ir pilnīgi nepamatots. Likuma "Par Krimināllikuma spēkā stāšanās un piemērošanas kārtību" 23.panta trešā daļa nosaka, ka noziedzīgo nodarījumu rezultātā ar likumu aizsargāto interešu un tiesību apdraudējuma kritērijus var noteikt šā likuma pielikumos, tātad, lai kādu ar likumu aizsargāto interešu un tiesību apdraudējumu atzītu par ievērojamu, tam jābūt noteiktam minētā likuma pielikumā, ko tiesa nav ņēmusi vērā. Tiesa nepamatoti lēmusi, ka jebkuras konstitucionālās tiesības pārkāpums krimināltiesiskajā nozīmē uzskatāms par ievērojamu apdraudējumu, tādējādi nepareizi piemērojusi Krimināllikuma 279.pantu, to paplašināti tulkojot.

Ar apelācijas instances tiesas spriedumu Igors M. atzīts par vainīgu un sodīts par to, ka viņš izdarīja noziedzīgu nodarījumu, kas paredzēts Krimināllikuma 279.panta otrajā daļā, jo patvaļīgi izdarīja darbības,

apejot normatīvajos aktos noteikto kārtību, kuras tiesiskumu apstrīd cita persona, kas saistītas ar vardarbību, kā rezultātā radīts būtisks kaitējums un apdraudējums cietušo vēl citām ar likumu aizsargātām interesēm un tiesībām.

Latgales apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģija konstatēja, ka "sabiedrība ar ierobežotu atbildību "SAB TRIM" veica savu saimniecisko darbību telpās Daugavpilī, Rīgas ielā 34-1b, kuras tika ieķīlātas A. S., atļaujot realizēt ķīlas tiesības bez izsoles. A. S. realizēja savu tiesību un nekustamais īpašums tika pārdots E. Z., kurš to iznomāja sabiedrībai ar ierobežotu atbildību "Foto Migs". E. Z. koroborējis nekustamo īpašumu zemesgrāmatā 2002.gada 16.septembrī. Sabiedrība ar ierobežotu atbildību "SAB TRIM" 2002.gada 26.septembrī apstrīdēja īpašuma tiesību pret E. Z.

Sabiedrība ar ierobežotu atbildību "Foto Migs" 2002.gada 18.septembrī izdeva apsūdzētajam Igoram M. pilnvaru pārstāvēt tās intereses visos jautājumos, kas saistīti ar telpu nomu un 2002.gada 24.septembrī noslēdza līgumu ar apsardzes firmu "Pentano" par telpu apsardzi.

Igors Medvedevs 2002.gada 24.septembrī ap plkst. 9:30, kopā ar nolīgtajiem 8 apsardzes firmas "Pentano" darbiniekiem ieradās Daugavpilī, Rīgas ielā 34-1b telpās, kurās atradās sabiedrības ar ierobežotu atbildību "SAB TRIM" darba vieta. Lai izdarītu tīšas patvarīgas darbības, apsūdzētais deva rīkojumu apsardzes darbiniekiem nobloķēt ieeju telpās un paziņoja cietušajai, sabiedrības ar ierobežotu atbildību "SAB TRIM" direktorei, Raisai G., ka viņai nav tiesību atrasties šajās telpās, jo tām esot jauns īpašnieks un nomnieks, uzrādot to apliecinošus dokumentus. Cietusī atteicās izpildīt apsūdzētā prasības, norādot, ka tas risināms tiesas ceļā. Pēc tam apsūdzētais deva norādījumu apsardzes darbiniekiem iznest cietušo no telpām, piemērojot vardarbību. Nolīgtie apsardzes darbinieki, pielietojot vardarbību, izveda cietušo no telpām, nodarot tai vieglus miesas bojājumus, kas izraisīja īslaicīgu veselības traucējumu – galvas smadzeņu satricinājumu un ekstremitāšu nobrāzumus un asinsizplūdumus uz tām. Pārējie darbinieki paši atstāja telpas. Apsūdzētais ar savām darbībām pārtrauca sabiedrības ar ierobežotu atbildību "SAB TRIM" darbību. Apsūdzētais ar savām patvaļīgām darbībām pārkāpa likumā noteikto kārtību, jo bez tiesas nolēmuma, piemērojot vardarbību, izlika cietušo no telpām. Līdz ar to tika aizskartas sabiedrības ar ierobežotu atbildību "SAB TRIM", nekustamā īpašuma valdītāja, likumīgās intereses, kuras noteiktas Civillikumā – 911.pantā par valdījuma tiesību uz pastāvoša valdījuma aizsardzību un atņemta valdījuma atjaunošanu, pie tam šīs tiesības ir saistītas ar katru valdījumu: tiesīgu vai prettiesisku, labticīgu vai ļaunticīgu, pārkāpa Civillikuma 912.pantu, ka katru valdījumu aizsargā likums, Civillikuma 918.pantu, ka katrs valdījums uzskatāms par tiesīgu un

labticīgu, kamēr nav pierādīts pretējais, Civillikuma 922.pantu, ka valdījums, kura tiesīgumu apstrīd, ir aizsargājams līdz tam laikam, kamēr nav pierādīts un tiesa nav atzinusi, ka tam pretim stādāmā tiesība ir lielāka.

Apsūdzētais ar savām darbībām tīšām radīja būtisku kaitējumu cietušajai Raisai G., kas izpaudās ievērojamā ar Latvijas Republikas Satversmes 94.pantu un 105.pantu aizsargāto viņas interešu un tiesību apdraudējumā – nodarot tai miesas bojājumus, vardarbīgi pārtrauca viņas darbu, liedzot pieeju īpašumam, kā arī sabiedrības ar ierobežotu atbildību "SAB TRIM" Latvijas Republikas Satversmes 105.pantā noteikto tiesību būtiskā apdraudējumā – ierobežojot īpašnieka tiesības uz kustamo mantu, kad patvarīgi izlika sabiedrību no telpām un nelaida pie īpašuma, kā arī pārtrauca uzņēmējdarbību konkrētajā darba vietā, kā rezultātā tika zaudēti klienti, sabiedrības imidžs, radītas grūtības kredītsaistību izpildē".

Kriminālprocesa likuma 578.panta otrās daļas kārtībā rakstveida iebildumus par aizstāves R.Jurevičas kasācijas sūdzību iesniedzis Daugavpils pilsētas prokuratūras prokurors Dz.Zaikovskis, kurš lūdz atstāt apelācijas instances tiesas spriedumu negrozītu, bet kasācijas sūdzību noraidīt. Prokurors norāda, ka pēc būtības aizstāvības puse sūdzībā lūdz kasācijas kārtībā no jauna atkārtoti pārbaudīt apelācijas instances tiesas pārbaudītos un juridiski novērtētos pierādījumus par faktiem krimināllietā, kas izklāstīti spriedumā. Tas izriet no sūdzībā norādītiem četriem faktiskiem apstākļiem, kuriem nepiekrīt aizstāvības puse, lūdzot tos izvērtēt pretēji, par labu apsūdzētajam.

Kasācijas sūdzībā atsauce uz Krimināllikuma 1.panta pirmās daļas, 279.panta otrās daļas, Kriminālprocesa likuma 20.panta pirmās daļas, 574.panta un likuma "Par Krimināllikuma spēkā stāšanās un piemērošanas kārtība" 23.panta pārkāpumu, ir formāla un nepamatota. Sūdzība satur tikai tiesiski nepamatotus, sagrozītus spriedumus un secinājumus par minēto likumu normām, kurus lūgts iztulkot apsūdzētajam labvēlīgākā aspektā. Pēc prokurora ieskata, apelācijas instances tiesa nav pieļāvusi Krimināllikuma pārkāpumu vai Kriminālprocesa likuma būtisku pārkāpumu, lietā pieņemtais nolēmums ir pamatots un likumīgs.

Senāta Krimināllietu departaments atzīst, ka apelācijas instances tiesas spriedums jāatceļ pilnībā un lieta jānosūta jaunai iztiesāšanai apelācijas instances tiesai.

Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 561.panta nosacījumiem lieta apelācijas instances tiesā izskatāma kārtībā, kāda noteikta krimināllietu izskatīšanai pirmās instances tiesā, izņemot šā likuma 53.nodaļā noteikto.

Kasācijas instances tiesa konstatē, ka apelācijas instances tiesa taisījusi pēc būtības jaunu spriedumu, atceļot attaisnojošu spriedumu un atzīstot I.Medvedevu par vainīgu pēc Krimināllikuma 279.panta otrās daļas.

Līdz ar to Latgales apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas spriedumam pilnībā jāatbilst Kriminālprocesa likuma 511., 512., 527.pantā izvirzītajām prasībām.

Kriminālprocesa likuma 564.panta ceturtajā daļā noteikts, ka apelācijas instances tiesas nolēmuma motīvu daļā norādāms apelācijas instances tiesas atzinums par apelācijas sūdzības vai protesta pamatotību, apstākļi, ko noskaidrojusi apelācijas instances tiesa, pierādījumi, kas apstiprina tiesas atzinumu, motīvi, kāpēc tiesa noraida kādus pierādījumus, un likumi, pēc kuriem tā vadās.

Atbilstoši Kriminālprocesa likuma 129.panta nosacījumiem pierādījumi ir attiecināmi uz konkrēto kriminālprocesu, ja ziņas par faktiem tieši vai netieši apstiprina kriminālprocesā pierādāmo apstākļu esamību vai neesamību, kā arī citu pierādījumu ticamību vai neticamību, izmantošanas iespējamību vai neiespējamību.

Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 124.panta otro daļu kriminālprocesā ir pierādāma noziedzīgā nodarījuma sastāva esamība vai neesamība, kā arī citi Krimināllikumā un Kriminālprocesa likumā paredzētie apstākļi, kuriem ir nozīme konkrēto krimināltiesisko attiecību taisnīgā noregulējumā.

Apelācijas instances tiesas sprieduma 5. un 6.lpp. ir izklāstīti tie pierādījumi, kurus tiesa atzīst par Igora M. vainīguma pierādījumiem.

Senāta Krimināllietu departaments konstatē, ka šāds pierādījumu izklāsts ir fragmentārs un nepilnīgs, tāpēc arī tiesas secinājumi nevar tikt atzīti par tiesiskiem un pamatotiem.

Atsaucoties uz liecinieku liecībām un izvērtējot tās spriedumā, bet neizklāstot liecību saturu, apelācijas instances tiesa ir pārkāpusi Kriminālprocesa likuma 527.panta otrās daļas 1.punktu.

Latgales apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas spriedumā norādīts – "to, ka pret cietušo todien pielietoja vardarbību un nodarīja miesas bojājumus, apliecina arī liecinieki, sabiedrības ar ierobežotu atbildību "SAB TRIM" darbinieces I. B. (l.l. 89.–90., 4.sēj.), D. M. (l.l. 91.–93., 4.sēj.), J. D. (l.l. 93.–95., 4.sēj.). Vardarbības pielietošanu viņi apstiprinājuši arī savās liecībās pirmstiesas izmeklēšanā: I. B. (l.l. 59.–60., 2.sēj.), D. M. (l.l. 45.–46., 2.sēj.), J. D. (l.l. 47.–48., 2.sēj.). Tas, ka I. B., J. D. nav redzējuši cietušajai nodarītos miesas bojājumus, ir izskaidrojams ar to, ka viņi rūpīgi nepētīja, kā cietušo izvelk no telpām, un neapskatīja cietušo uz ielas. Viņi apstiprina vardarbības izdarīšanu pret cietušo. Šie liecinieki apliecināja, ka tika pārtraukta sabiedrības ar ierobežotu atbildību "SAB TRIM" darbība, jo izdzina no telpām visus tās darbiniekus un nelaida atpakaļ. Tiesa tic šo liecinieku liecībām. Tātad

noskaidrots, ka cietušajai miesas bojājumus nodarīja apsardzes firmas "Pentano" darbinieki pēc apsūdzētā Igora M. mutvārdu rīkojuma par cietušās piespiedu izvešanu no telpām."

Apelācijas instances tiesas spriedumā nav izklāstītas un vērtētas liecinieku – apsardzes firmas "Pentano" darbinieku V.R., V.P., A.B., O.J. un E.U. liecības, kuras izklāstītas un vērtētas pirmās instances tiesas spriedumā.

Kriminālprocesa likuma 564.panta sestā daļa nosaka, ka, ja apelācijas instances tiesa atstāj pirmās instances tiesas spriedumu bez grozījumiem, tā var neatkārtot pirmās instances tiesas spriedumā minētos pierādījumus un atzinumus.

Savukārt šā panta astotajā daļā nepārprotami norādīts, ka apelācijas instances tiesas spriedumam jāatbilst tām prasībām, kādas izvirzītas pirmās instances tiesas spriedumam, ja apelācijas instances tiesa taisa pēc būtības jaunu spriedumu.

Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments atzīst, ka Latgales apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2008.gada 21.janvāra spriedums neatbilst Kriminālprocesa likuma 564.panta prasībām. Tāds spriedums nevar tikt atzīts par tiesisku un pamatotu, atbilstošu Kriminālprocesa likuma 511., 512.panta prasībām.

Senāta Krimināllietu departaments norādīto likuma normu pārkāpumus uzskata par būtiskiem Kriminālprocesa likuma pārkāpumiem šā likuma 575.panta trešās daļas izpratnē, tāpēc apelācijas instances tiesas spriedums ir atceļams.

Bez tam kasācijas instances tiesa konstatē pretrunas apelācijas instances tiesas par pierādītu atzītā noziedzīgā nodarījuma aprakstā un tiesas secinājumos par noziedzīgā nodarījuma kvalifikāciju.

No Igora M. darbību apraksta redzams, ka pats Igors M. vardarbību nav pielietojis un tikai "devis rīkojumu apsardzes darbiniekiem nobloķēt ieeju telpās ..", "devis norādījumu apsardzes darbiniekiem izvest cietušo no telpām ..".

Igora M. darbības kvalificētas pēc Krimināllikuma 279.panta otrās daļas bez atsauces uz Krimināllikuma 20.panta attiecīgo daļu. Turpretī tiesas spriedumā vairākkārt ir secināts, ka "apsūdzētais Igors M. organizēja noziedzīga nodarījuma izdarīšanu ..".

Senāta Krimināllietu departaments atzīst, ka nav pamatota un neatbilst likuma izpratnei aizstāves norāde kasācijas sūdzībā par to, ka Krimināllikuma 279.pantā paredzētā noziedzīgā nodarījuma sastāva obligāta pazīme ir mantisks zaudējums. Atbilstoši likuma "Par Krimināllikuma spēkā stāšanās un piemērošanas kārtību" 23.panta pirmajai daļai atbildība par Krimināllikumā paredzēto noziedzīgo nodarījumu, ar kuru radīts būtisks kaitējums, iestājas, ja noziedzīgā nodarījuma rezultātā ne vien nodarīts ievērojams mantisks zaudējums,

bet arī apdraudētas vēl citas ar likumu aizsargātās intereses un tiesības vai ja šāds apdraudējums ir ievērojams.

Ievērojama apdraudējuma kritēriji ne šajā likumā, ne Krimināllikumā nav definēti. Tie jāvērtē tiesai, kas izskata lietu pēc būtības.

Igoram M. celta apsūdzība un ar apelācijas instances tiesas spriedumu viņš atzīts par vainīgu ievērojamā cietušā interešu un likumīgo tiesību apdraudējumā, pārkāpjot Latvijas Republikas Satversmes 94. un 105.pantā noteikto.

Apelācijas instances tiesas secinājums, ka "konstitucionālo tiesību pārkāpums ir pamattiesību pārkāpums un novērtējams kā ievērojams un rupjš pārkāpums", atbilst likuma prasībām.

Kasācijas instances tiesa uzskata, ka kasatora atsauces uz Senāta Administratīvo lietu departamenta lēmumu konkrētā administratīvā pārkāpuma lietā neattiecas uz izskatāmo krimināllietu un nav saistāma ar Krimināllikuma 279.pantā paredzētā noziedzīgā nodarījuma sastāva elementa – objekta – krimināltiesisko izpratni.

Senāta Krimināllietu departaments secina, ka apelācijas instances tiesa, izskatot lietu, nav pieļāvusi Kriminālprocesa likuma 20.panta pārkāpumu, kā to savā kasācijas sūdzībā norādījusi aizstāve.

Pirmās instances tiesā prokurors grozījis Igoram M. apsūdzību, un apelācijas instances tiesas par pierādītu atzītā noziedzīgā nodarījuma apraksts atbilst šai apsūdzībai. Tiesa nav izgājusi ārpus apsūdzības robežām.

Ievērojot minēto un vadoties pēc Kriminālprocesa likuma 585., 587.panta, Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments

n o l ē m a

Latgales apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2008.gada 21.janvāra spriedumu atcelt pilnībā un lietu nosūtīt jaunai iztiesāšanai apelācijas instances tiesai.

Lēmums nav pārsūdzams.

Apsūdzētā apelācijas sūdzības atsaukšana

Kriminālprocesa likuma 556.panta otrā un trešā daļa nosaka personu loku, kas ir tiesīgas atsaukt apelācijas sūdzību vai protestu. Tā kā apelācijas sūdzību atsaukusi persona, kas nav minēta Kriminālprocesa likuma 556.panta otrajā un trešajā daļā norādīto personu lokā, apelācijas instances tiesas lēmums, ar kuru izbeigta apelācijas tiesvedība, ir nepamatots un atceļams pilnībā (Kriminālprocesa likuma 556.panta otrā un trešā daļa).

Rīgā, 2008.gada 27.martā Lieta Nr.SKK-135/08

L Ē M U M S

Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments šādā sastāvā:

senators referents P.Dzalbe,
senators P.Gruziņš,
senators A.Freibergs

izskatīja rakstveida procesā lietu sakarā ar apsūdzētā Vladimira K. kasācijas sūdzību par Latgales apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2008.gada 18.janvāra lēmumu un

k o n s t a t ē j a

Ar Daugavpils tiesas 2007.gada 2.oktobra spriedumu Vladimirs K., (..), atzīts par vainīgu noziedzīga nodarījuma izdarīšanā, kas paredzēts Krimināllikuma 176.panta otrajā daļā, un sodīts ar brīvības atņemšanu uz trīs gadiem, ar policijas kontroli uz vienu gadu. Saskaņā ar Krimināllikuma 50.panta piekto daļu galīgais sods Vladimiram K. noteikts brīvības atņemšana uz trīs gadiem un policijas kontrole uz vienu gadu, t.i., pilnīgi ietverot sodu, kas noteikts ar Latgales apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2007.gada 3.jūlija spriedumu.

Lietā vēl ir atzīti par vainīgiem un sodīti Andrejs P., Aleksandrs Š., Jevgeņijs R.

Ar Latgales apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2008.gada 18.janvāra lēmumu apelācijas tiesvedība Vladimira K. krimināllietā izbeigta.

Apsūdzētais Vladimirs K. ir iesniedzis kasācijas sūdzību, kuru nosaucis par iesniegumu, par Latgales apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2008.gada 18.janvāra lēmumu un lūdz izskatīt viņa apelācijas sūdzību apelācijas instances tiesā. Apsūdzētais Vladimirs K. norāda, ka apelācijas sūdzības atsaukumu nav rakstījis, apelācijas sūdzības un apelācijas sūdzības atsaukuma rokraksti nesakrīt un apelācijas sūdzības atsaukumā neesot viņa paraksts.

Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments atzīst, ka ir jāatceļ apelācijas instances tiesas lēmums un lieta jānosūta jaunai iztiesāšanai apelācijas instances tiesai.

No lietas materiāliem redzams, ka Daugavpils tiesa 2007.gada 18.decembrī ir saņēmusi apsūdzētā Vladimira K. apelācijas sūdzību. Ar Latgales apgabaltiesas 2008.gada 3.janvāra lēmumu krimināllieta Vladimira K. apsūdzībā nozīmēta izskatīšanai 2008.gada 29.janvārī. Latgales apgabaltiesā 2008.gada 18.janvārī saņemts iesniegums, kurā lūgts neizskatīt apelācijas sūdzību un kā iesnieguma autors norādīts apsūdzētais Vladimirs K. Ar Latgales apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2008.gada 18.janvāra lēmumu apelācijas tiesvedība krimināllietā Vladimira K. apsūdzībā izbeigta, pamatojoties uz Vladimira K. iesniegumu par apelācijas sūdzības atsaukumu. Latgales apgabaltiesa 2008.gada 23.janvārī saņēmusi apsūdzētā Vladimira K. iesniegumu, kurā viņš norāda, ka nav sūtījis apelācijas sūdzības atsaukumu. Pēc Latgales apgabaltiesas lūguma Daugavpils cietumā veikta pārbaude, kurā noskaidrots, ka apsūdzētais Vladimirs K. nav atsaucis un nevienam nav lūdzis atsaukt savu apelācijas sūdzību. To pēc savas iniciatīvas izdarījis cits notiesātais – Andrejs G. Kriminālprocesa likuma 556.panta otrā un trešā daļa nosaka personu loku, kas ir tiesīgi atsaukt apelācijas sūdzību vai protestu. Tā kā apelācijas sūdzību atsaukusi persona, kas nav minēta Kriminālprocesa likuma 556.panta otrajā un trešajā daļā minēto personu lokā, kasācijas instances tiesa atzīst, ka apelācijas instances tiesas lēmums ir nepamatots un jāatceļ pilnībā.

Vadoties pēc Kriminālprocesa likuma 585., 587.panta, Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments

n o l ē m a

Atcelt Latgales apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2007.gada 2.oktobra lēmumu un lietu nosūtīt jaunai iztiesāšanai.

Lēmums nav pārsūdzams.

Kriminālprocesa izbeigšana sakarā ar izlīgumu

Kriminālprocesa likuma 379.panta pirmās daļas 2.punkts paredz procesa virzītāja tiesības, bet ne pienākumu izbeigt kriminālprocesu, ja persona, kas izdarījusi kriminālpārkāpumu vai mazāk smagu noziegumu, ir izlīgusi ar cietušo vai viņa pārstāvi (Kriminālprocesa likuma 379.panta pirmās daļas 2.punkts).

Rīgā, 2008.gada 19.martā Lieta Nr.SKK-140/08

L Ē M U M S

Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments šādā sastāvā:

senators referents P.Gruziņš,
senators A.Freibergs,
senators V.Čiževskis

izskatīja rakstveida procesā lietu sakarā ar apsūdzētā Gata B. kasācijas sūdzību par Vidzemes apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2008.gada 22.janvāra spriedumu un

k o n s t a t ē j a

Ar Alūksnes rajona tiesas 2007.gada 7.novembra spriedumu Gatis B., (..), atzīts par vainīgu un sodīts pēc Krimināllikuma 175.panta pirmās daļas ar brīvības atņemšanu uz astoņiem mēnešiem; pēc Krimināllikuma 193.panta otrās daļas ar brīvības atņemšanu uz sešiem mēnešiem bez mantas konfiskācijas.

Saskaņā ar Krimināllikuma 50.panta pirmo daļu sods pēc noziedzīgu nodarījumu kopības, ietverot vieglāko sodu smagākajā, noteikts brīvības atņemšana uz astoņiem mēnešiem bez mantas konfiskācijas.

Saskaņā ar Krimināllikuma 50.panta piekto daļu, daļēji saskaitot sodus, kas noteikti ar Valmieras rajona tiesas 2007.gada 11.maija un 2007.gada 6.jūnija spriedumiem, galīgais sods noteikts brīvības atņemšana uz diviem gadiem, atņemot transportlīdzekļa vadīšanas tiesības uz četriem gadiem, bez mantas konfiskācijas.

Ar pirmās instances tiesas spriedumu Gatis B. notiesāts par to, ka viņš izdarīja svešas kustamas mantas slepenu zādzību, kā arī nolaupīja svešu maksāšanas līdzekli.

Gata B. darbības kvalificētas pēc Krimināllikuma 175.panta pirmās daļas un 193.panta otrās daļas.

Par pirmās instances tiesas spriedumu apelācijas sūdzību bija iesniedzis apsūdzētais Gatis B., pārsūdzot spriedumu daļā par noteikto sodu tā bardzības dēļ.

Izskatot lietu apelācijas kārtībā, Vidzemes apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģija ar 2008.gada 22.janvāra spriedumu Aizkraukles rajona tiesas spriedumu atcēlusi daļā par Gata B. notiesāšanu pēc Krimināllikuma 193.panta otrās daļas, daļā par soda noteikšanu pēc Krimināllikuma 50.panta pirmās daļas un galīgā soda noteikšanu.

Gatis B. apsūdzībā pēc Krimināllikuma 193.panta otrās daļas atzīts par nevainīgu un attaisnots noziedzīga nodarījuma sastāva trūkuma dēļ.

Saskaņā ar Krimināllikuma 50.panta piekto daļu daļēji saskaitot sodus, kas noteikti ar Valmieras rajona tiesas 2007.gada 11.maija un 2007.gada 6.jūnija spriedumiem, galīgais sods noteikts brīvības atņemšana uz vienu gadu un deviņiem mēnešiem, atņemot transportlīdzekļa vadīšanas tiesības uz četriem gadiem, bez mantas konfiskācijas.

Apsūdzētais Gatis B. iesniedzis kasācijas sūdzību, kurā norāda, ka apelācijas instances tiesa lietas izskatīšanā pieļāvusi būtiskus Kriminālprocesa likuma pārkāpumus.

Pēc kasatora domām, tiesas pieļautie pārkāpumi izpaudušies tādējādi, ka tiesa nav pieņēmusi lietā esošo izlīgumu attiecībā uz Krimināllikuma 175.panta pirmo daļu. Izlīgums neesot apstiprināts tāpēc, ka viņam bijis inkriminēts arī Krimināllikuma 193.panta otrajā daļā paredzētais noziedzīgais nodarījums. Pēc kasācijas sūdzības iesniedzēja uzskata, jāņemot vērā, ka apsūdzībā pēc Krimināllikuma 193.panta otrās daļas viņš ir attaisnots un tiesa, neizbeidzot kriminālprocesu sakarā ar izlīgumu, pieļāvusi Kriminālprocesa likuma 379.panta pirmās daļas 2.punkta un 381.panta pārkāpumus.

Izskatījis krimināllietas materiālus rakstveida procesā, apsvēris apsūdzētā Gata B. kasācijas sūdzības motīvus, Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments atzīst, ka apelācijas instances tiesas spriedums atstājams negrozīts, bet kasācijas sūdzība noraidāma.

Kriminālprocesa likuma 379.panta pirmās daļas 2.punkts paredz procesa virzītāja tiesības, bet ne pienākumu izbeigt kriminālprocesu, ja persona, kas izdarījusi kriminālpārkāpumu vai mazāk smagu noziegumu, ir izlīgusi ar cietušo vai viņa pārstāvi.

Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 377.panta 9.punktu kriminālprocesu nedrīkst uzsākt, bet uzsākts process ir jāizbeidz, ja noticis cietušā un aizdomās turētā vai apsūdzētā izlīgums tādā kriminālprocesā, kuru var uzsākt tikai uz cietušās personas pieteikuma pamata, izņemot kriminālprocesu par Krimināllikuma 130.pantā paredzēto noziedzīgu nodarījumu, ja tas saistīts ar vardarbību ģimenē.

Par Krimināllikuma 175.panta pirmajā daļā paredzēto noziedzīgo nodarījumu saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 377.panta 9.punktu likumdevējs nav paredzējis izlīguma gadījumā obligātu kriminālprocesa izbeigšanu.

Ņemot vērā, ka atbrīvošana no kriminālatbildības konkrētajā gadījumā ir procesa virzītāja tiesības, nevis pienākums, pieņemot šādu lēmumu, jāievēro ne tikai konkrētā likuma norma, bet jāvadās arī pēc vispārējiem tiesību principiem, jāvērtē visi lietā konstatētie apstākļi to kopumā un savstarpējā saistībā, kā to pamatoti savā nolēmumā norādījusi arī apelācijas instances tiesa.

Senāta Krimināllietu departaments atzīst, ka apelācijas instances tiesa, izskatot lietu, nav pieļāvusi Kriminālprocesa likuma būtiskus pārkāpumus šā likuma 575.panta izpratnē, tāpēc tiesas nolēmuma atcelšanai un kriminālprocesa izbeigšanai nav tiesiska pamata.

Pamatojoties uz iepriekš norādīto un vadoties pēc Kriminālprocesa likuma 585., 587.panta, Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments

n o l ē m a

Vidzemes apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2008.gada 22.janvāra spriedumu atstāt negrozītu, bet kasācijas sūdzību noraidīt.

Lēmums nav pārsūdzams.

Personas, kuras uzaicināmas uz apelācijas instances tiesas sēdi

Tiesai uz apelācijas instances tiesas sēdi nav jāuzaicina personas, kuras nopratinātas pirmās instances tiesas sēdē. Tikai tad, ja tiesai rodas šaubas par šo liecību pilnīgumu vai apsūdzētā iespējamo vainu, tā pēc savas iniciatīvas var uzaicināt šīs personas uz apelācijas instances tiesas sēdi (Kriminālprocesa likuma 560.panta otrā daļa).

Rīgā, 2008.gada 17.martā Lieta Nr.SKK-142/08

L Ē M U M S

Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments šādā sastāvā:

senatore referente V.Eilande,
senators V.Čiževskis,
senators P.Dzalbe

izskatīja rakstveida procesā krimināllietu sakarā ar apsūdzēto Mihaila M., Vitālija B. un viņu aizstāves zvērinātas advokātes Ingunas Lambertes iesniegtajām kasācijas sūdzībām par Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2007.gada 5.devembra spriedumu un

k o n s t a t ē j a

Ar Rīgas pilsētas Latgales priekšpilsētas tiesas 2007.gada 25.aprīļa spriedumu Mihails M., (..), atzīts par nevainīgu un attaisnots apsūdzībā pēc Krimināllikuma 176.panta otrās daļas.

Vitālijs B., (..), atzīts par vainīgu un sodīts pēc Krimināllikuma 176.panta otrās daļas ar brīvības atņemšanu uz trim gadiem, ar mantas konfiskāciju.

Saskaņā ar Krimināllikuma 50.panta piekto daļu, ņemot vērā Rīgas pilsētas Latgales priekšpilsētas tiesas 2006.gada 22.marta spriedumā noteikto sodu, galīgais sods pēc noziedzīgo nodarījumu kopības noteikts, daļēji saskaitot piespriestos sodus, brīvības atņemšana uz pieciem gadiem, ar mantas konfiskāciju, atņemot transportlīdzekļu vadīšanas tiesības uz vienu gadu, desmit mēnešiem un 27 dienām.

Pamatojoties uz Krimināllikuma 55.pantu, sods noteikts nosacīti, ar pārbaudes laiku uz trim gadiem, uzliekot par pienākumu Vitālijam B. periodiski reģistrēties Valsts probācijas dienesta Rīgas nodaļā, Dzirnavu ielā 91/3, Rīgā un piedalīties probācijas programmās.

Ar Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2007.gada 5.decembra spriedumu Rīgas pilsētas Latgales priekšpilsētas tiesas 2007.gada 25.aprīļa spriedums atcelts daļā par Vitālijam B. noteikto galīgo sodu un Mihaila M. attaisnošanu, kā arī daļā par kaitējuma kompensāciju.

Vitālijam B. galīgais sods saskaņā ar Krimināllikuma 50.panta piekto daļu noteikts pēc noziedzīgo nodarījumu kopības, vieglāko sodu iekļaujot smagākajā, kas noteikts ar Rīgas pilsētas Latgales priekšpilsētas tiesas 2006.gada 22.marta spriedumu par noziedzīga nodarījuma izdarīšanu pēc Krimināllikuma 176.panta otrās daļas – brīvības atņemšana uz trim gadiem un trim mēnešiem, ar mantas konfiskāciju, ar policijas kontroli uz diviem gadiem, atņemot transportlīdzekļu vadīšanas tiesības uz vienu gadu, desmit mēnešiem un 27 dienām.

Mihails M. atzīts par vainīgu noziedzīga nodarījuma izdarīšanā, kas paredzēts Krimināllikuma 176.panta otrajā daļā, un sodīts ar brīvības atņemšanu uz trim gadiem, ar mantas konfiskāciju un ar policijas kontroli uz diviem gadiem.

Saskaņā ar Krimināllikuma 50.panta piekto daļu galīgais sods Mihailam M. noteikts pēc noziedzīgo nodarījumu kopības, vieglāko sodu ietverot smagākajā, kas noteikts ar Rīgas pilsētas Latgales priekšpilsētas tiesas 2006.gada 22.marta spriedumu, – brīvības atņemšana uz trim gadiem, ar mantas konfiskāciju, ar policijas kontroli uz diviem gadiem.

Cietušā Sandra V. kaitējuma kompensācijas pieteikums apmierināts daļēji. Piedzīta no Vitālija B. un Mihaila M. solidāri par labu Sandrim V. kaitējuma kompensācija Ls 238. Piedzīts no Vitālija B. morālais kaitējums Ls 5000 apmērā par labu Sandrim V. Piedzīts no Mihaila M. morālais kaitējums Ls 5000 apmērā par labu Sandrim V. Norādīts, ka pārējā daļā par Ls 40 000 piedziņu kaitējuma kompensāciju var pieprasīt Civilprocesa likumā noteiktajā kārtībā. Pārejā daļā spriedums atstāts negrozīts.

Ar Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas spriedumu konstatēts, ka Mihails M. un Vitālijs B. izdarīja svešas kustamas mantas nolaupīšanu, saistītu ar vardarbību, personu grupā pēc iepriekšējas vienošanās (laupīšanu).

Mihails M. grupā ar Vitāliju B. 2005.gada 7.oktobrī ap plkst. 23:50 atradās Rīgā pie iebraucamā ceļa bez nosaukuma, starp Lokomotīves ielu un māju Prūšu ielā 75. Mihails M. un Vitālijs B. ievēroja sev pa priekšu ejošo, viņiem nepazīstamo Sandri V., kurš pa iebraucamo ceļu gāja uz māju Lokomotīves ielā 62, un vienojās viņu aplaupīt. Mihails M. un Vitālijs B. no aizmugures panāca Sandri V. apgaismotā laukumā pie nama Lokomotīves ielā 56 un tur no aizmugures uzbruka Sandrim V. Darbojoties saskaņoti, Mihails M. un Vitālijs B. no aizmugures iesita Sandrim V. pa galvu un pa muguru, no kā Sandris V. nokrita uz asfalta un lauza kreiso roku. Sandrim V. tūliņ izdevās piecelties kājās un pagriezties ar seju pret uzbrucējiem. Ar nolūku aizstāvēties Sandris V. izvilka no jakas kabatas sev piederošo gāzes pistoli “Perfect” 8 mm (vērtība Ls 45,00) un mēģināja to uzvilkt – uzlādēt, bet lauztās rokas dēļ

tas viņam neizdevās. Mihails M. un Vitālijs B. tūliņ uzbruka Sandrim V. Vitālijs B. izrāva gāzes pistoli no Sandra V. rokām un to nolaupīja. Tūliņ pēc tā Mihails M. un Vitālijs B. iesita ar dūrēm Sandrim V. pa galvu, katrs ne mazāk kā četras reizes, un abi nogrūda Sandri V. uz asfalta. Turpinot pielietot vardarbību, Mihails M. un Vitālijs B. iespēra Sandrim V. ar kājām pa galvu un ķermeni, katrs ne mazāk kā piecas reizes, pēc tam noņēma no Sandra V. kreisās rokas pulksteni "Seiko" Ls 100,00 vērtībā un izvilka no Sandra V. jostas maciņa mobilo telefonu "Siemens MC 60" Ls 138 vērtībā ar SIM karti Ls 4,99 vērtībā, ko nolaupīja, pēc tam no nozieguma vietas aizbēga. Ar minētajam darbībām Mihails M. un Vitālijs B. nolaupīja cietušajam Sandrim V. piederošu mantu pavisam Ls 287,99 vērtībā.

Mihaila M. un Vitālija B. noziedzīgo darbību rezultātā cietušajam Sandrim V. tika nodarīti miesas bojājumi, kas pēc sava rakstura kopumā pieskaitāmi pie vidēja smaguma miesas bojājumiem, kas izraisa ilgstošus veselības traucējumus uz laiku, ilgāku par divdesmit vienu dienu.

Mihaila M. un Vitālija B. noziedzīgais nodarījums kvalificēts pēc Krimināllikuma 176.panta otrās daļas.

Pirmās instances tiesa bija konstatējusi, ka laupīšanu Vitālijs B. izdarījis iepriekšminētajos apstākļos ar "citu personu", jo Mihaila M. vainu neatzina par pierādītu.

Kasācijas sūdzības iesnieguši apsūdzētie Mihails M. un Vitālijs B., kā arī viņu aizstāve zvērināta advokāte I.Lamberte.

Visās trijās kasācijas sūdzībās lūgts atcelt apelācijas instances tiesas spriedumu pilnībā un lietu nosūtīt jaunai izskatīšanai, kā arī norādīts uz Krimināllikuma un Kriminālprocesa likuma prasību pārkāpumiem. Kasācijas sūdzībās norādīts, ka tiesa neesot piemērojusi Kriminālprocesa likuma 19.pantu, pārkāpusi 520.panta pirmās daļas noteikumus.

Visās kasācijas sūdzībās norādīts, ka tiesas spriedums esot pretrunīgs un balstīts uz pieņēmumiem un pierādījumiem, kuri esot atzīstami par nepieļaujamiem Kriminālprocesa likuma 127. un 130.panta izpratnē.

Notiesājošs spriedums faktiski esot balstīts tikai un vienīgi uz cietušā Sandra V. pretrunīgajām un nekonsekventajām liecībām. Apelācijas instances tiesa, pārkāpjot Kriminālprocesa likuma 128.pantu, esot vērtējusi tikai daļu no cietušā Sandra V. liecībām. Līdz ar to kopumā cietušā Sandra V. liecības nevarot vērtēt kā pārliecinošas un apsūdzēto vainu pierādošas.

Tiesa, pretrunā ar Kriminālprocesa likuma 127.pantu, kā pierādījumu apsūdzēto Mihaila M. un Vitālija B. vainai esot norādījusi 2005.gada oktobrī Vitālija B. atrasto gāzes pistoli, kuru kā savu it kā esot atpazinis cietušais Sandris V. Kā redzams no kriminālllietas materiāliem, spriedumā analizētā gāzes pistole šī kriminālprocesa ietvaros nekad

neesot tikusi atzīta par pierādījumu, līdz ar to apelācijas instances tiesa spriedumā neesot bijusi tiesīga atsaukties uz šo "pierādījumu."

Sūdzībās norādīts, ka Mihaila M. uzrādīšana uzzīmēšanai esot notikusi, pārkāpjot Kriminālprocesa likuma 177.panta prasības, jo no izmeklēšanas darbības protokola esot redzams, ka personas, kuras uzrādītas atpazīšanai cietušajam, esot ievērojami vecākas par Mihailu M. Nepamatota esot spriedumā veiktā analīze 2005.gada 24.oktobra protokolā par uzrādīšanu uzzīmēšanai Sandra V. izteiktajai frāzei, ka cietušais ir gandrīz pārliecināts par Mihaila M. līdzdalību laupīšanas uzbrukumā.

Kasācijas sūdzībās norādīts, ka ne pirmstiesas, ne tiesas izmeklēšanas laikā ne Mihails M., ne Vitālijs B. neesot atzinuši savu vainu viņiem inkriminētā noziedzīgā nodarījuma izdarīšanā.

Apsūdzēto Mihaila M. un Vitālija B. kasācijas sūdzībās papildus norādīts, ka tiesas sēdes protokolā esot fiksēts, ka apelācijas instances tiesā esot nolasīts pirmās instances tiesas sēdes protokols un citi lietā esošie dokumenti, taču esot nosauktas tikai tiesas apskatāmās lietas lapas. Šo faktu apstiprinot arī tiesas sēdes protokolā norādītais lietas iztiesāšanas laiks, līdz ar to notiesājošs spriedums esot balstīts uz tiesas sēdē nepārbaudītiem pierādījumiem.

Abi apsūdzētie uzskata, ka, ja tiesa taisījusi notiesājošu spriedumu, tai bijis jāuzaicina uz tiesas sēdi visi pirmās instances tiesas sēdē uzklausītie liecinieki, un tikai tad apelācijas instances tiesai bijušas tiesības spriedumā vērtēt šo liecinieku liecības. Tādējādi esot pārkāpts Kriminālprocesa likuma 511. un 512.pants.

Kasācijas sūdzībā Vitālijs B. norāda, ka laikā, kad tika aplaupīts Sandris V., viņš neatradies notikuma vietā un neaplaupījis cietušo Sandri V. Vitālijs B. uzskata, ka pirmās instances tiesas spriedumu šajā lietā neesot pārsūdzējis, jo uzskatījis, ka, ja piespriestais sods ir tāds pats kā Rīgas pilsētas Latgales priekšpilsētas tiesas 2006.gada 22.marta spriedumā noteiktais, viņš neesot pieļāvis varbūtību, ka izdarīs jebkādus likumpārkāpumus tiesas noteiktajā pārbaudes laikā, tad materiālo līdzekļu ekonomijas dēļ to neesot pārsūdzējis.

Apsūdzētais Mihails M. kasācijas sūdzībā norāda, ka laikā, kad tika aplaupīts cietušais Sandris V., viņš esot atradies savā dzīvesvietā, ko apliecinot liecinieki, bet šīs liecības neesot ņēmusi vērā apelācijas instances tiesa.

Apsvēris kasācijas sūdzību motīvus un pārbaudījis lietas materiālus, Senāta Krimināllietu departaments konstatē, ka kasācijas sūdzības ir nepamatotas un noraidāmas.

Senāta Krimināllietu departaments konstatē, ka Vitālijs B. apelācijas kārtībā pirmās instances tiesas spriedumu nebija pārsūdzējis. Tā kā pirmās instances tiesas spriedums attiecībā uz viņu grozīts tikai daļā par sodu, tad kasācijas kārtībā viņš varēja iesniegt sūdzību tikai par sodu.

Apelācijas instances tiesas spriedumā sīki izklāstīti un analizēti apelācijas sūdzības un protesta motīvi, kā arī vērtēti lietā esošie pierādījumi. Tiesai nav radušās šaubas par Vitālija B. un Mihaila M. vainīgumu minētā noziedzīgā nodarījuma izdarīšanā. Apelācijas instances tiesa atzinusi, ka pirmās instances tiesa pareizi kvalificējusi Vitālija B. darbības pēc Krimināllikuma 176.panta otrās daļas. Bez tam tā konstatējusi, ka pirmās instances tiesa nepamatoti attaisnojusi Mihailu M. Senāta Krimināllietu departaments atzīst, ka par pierādītām atzītās darbības pareizi kvalificētas.

Senāta Krimināllietu departaments konstatē, ka nepamatota ir norāde kasācijas sūdzībās, ka notiesājošs spriedums esot balstīts tikai un vienīgi uz cietušā Sandra V. pretrunīgajām un nekonsekventajām liecībām. Apelācijas instances tiesa izvērtēja cietušā Sandra V. liecības kopsakarā ar citiem lietā esošajiem pierādījumiem. Tiesa spriedumā vērtējusi gan liecinieču M.A. un R.K., gan liecinieku M.Š. un A.P. liecības, analizējusi tās kopsakarā ar citiem pierādījumiem. Kasācijas instances tiesa konstatē, ka kasācijas sūdzībās nepamatoti tiek apgalvots, ka cietušā Sandra V. liecības vērtētas tikai daļā.

Atsauce uz Kriminālprocesa likuma 127. un 130.panta pārkāpumiem ir formāla un nepamatota, tā saistīta ar vēlmi pārvērtēt pierādījumus krimināllietā, taču saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 569.panta trešo daļu kasācijas instances tiesa pierādījumus lietā no jauna neizvērtē.

Nepamatota ir norāde, ka tiesa kā pierādījumu apsūdzēto Mihaila M. un Vitālija B. vainai esot norādījusi 2005.gada oktobrī Vitālija B. atrasto gāzes pistoli, kuru par savu esot atpazinis cietušais Sandris V. Apelācijas instances tiesa spriedumā ir analizējusi Mihaila M. un Vitālija B. liecības, ko viņi snieguši, nopratināti kā aizdomās turētie, kā arī viņu liecības pirmās instances tiesas sēdē un Vitālija B. liecības apelācijas instances tiesas sēdē.

Senāta Krimināllietu departaments konstatē, ka apelācijas instances tiesa spriedumā jau vērtējusi Mihaila M. uzrādīšanu uzzīmēšanai un, savu viedokli motivējot, nav piekritusi pirmās instances tiesas spriedumā secinātajam, ka atpazīšana notikusi, pārkāpjot Kriminālprocesa likuma 177.panta prasības.

Apelācijas instances tiesa analizējusi un vērtējusi gan 2005.gada 24.oktobra protokolā par uzrādīšanu uzzīmēšanai ierakstīto Sandra V. frāzi, ka cietušais esot gandrīz pārliecināts par Mihaila M. dalību laupīšanas uzbrukumā, gan arī 2005.gada 24.oktobra konfrontēšanā starp cietušo Sandri V. un Mihailu M. teikto, ka cietušais ir pārliecināts, ka Mihails M. viņu aplaupīja kopā ar Vitāliju B. 2005.gada 7.oktobrī.

Apelācijas instances tiesa veikusi pierādījumu pārbaudi atbilstoši Kriminālprocesa likuma prasībām. Kā redzams no apelācijas instances tiesas sēdes protokola, ne apsūdzētais Mihails M., ne apsūdzētais Vitālijs B. nav izteikuši iebildumus par pierādījumu pārbaudes kārtību.

Nav pamatots apsūdzēto kasācijas sūdzībās paustais uzskats, ka, taisot notiesājošu spriedumu, tiesai esot bijis jāaicina uz tiesas sēdi visi pirmās instances tiesas sēdē uzklausītie liecinieki, un tikai tad apelācijas instances tiesai bijušas tiesības vērtēt spriedumā šo liecinieku liecības. Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 560.pantu uz apelācijas instances tiesas sēdi aicina prokuroru, personas, kas pārsūdzējušas spriedumu, personas attiecībā uz kurām pārsūdzēts vai noprotestēts spriedums, to aizstāvjus. Citas personas (tostarp lieciniekus) var aicināt uz tiesas sēdi tad, ja šāds lūgums izteikts apelācijas sūdzībā vai protestā un ja šīs personas nav nopratinātas, izskatot lietu pirmās instances tiesas sēdē. Tiesa pēc savas iniciatīvas var uzaicināt personas, kas nopratinātas pirmās instances tiesā, ja tiesai rodas pamatotas šaubas par sniegto liecību pilnīgumu vai par apsūdzētā iespējamo vainu inkriminētajā apsūdzībā. Apelācijas instances tiesai šādas šaubas par sniegto liecību pilnīgumu neradās. Tiesa nav pārkāpusi Kriminālprocesa likuma 511. un 512.pantā noteikto, jo Kriminālprocesa likuma 53.nodaļā noteiktas atšķirības no pirmās instances tiesai izvirzītajām prasībām.

Apelācijas instances tiesa spriedumā vērtējusi Mihaila M. liecības, ka noziedzīgā nodarījuma izdarīšanas laikā viņš atradies savās mājās. Tiesa, izvērtējot Mihaila M. un citu liecinieku liecības to kopsakarā, norādījusi, ka "lietā nav neviena tāda konkrēta pierādījuma, kas varētu liecināt, ka apsūdzētais Mihails M. 2005.gada 7.oktobra vakarā plkst. 23:50 atradās savās mājās kopā ar M.Š." Tiesa secinājusi, ka "nav pamata šaubīties par to, ka noziedzīgā nodarījuma izdarīšanas brīdī Mihails M. atradies nozieguma vietā kopā ar Vitāliju B."

Iepriekšminētajos apstākļos Senāta Krimināllietu departaments nekonstatē nekādus likuma pārkāpumus, kas varētu būt par pamatu tiesu nolēmumu atcelšanai.

Ņemot vērā iepriekšminēto, vadoties no Kriminālprocesa likuma 585., 587.panta, Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments

n o l ē m a

Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2007.gada 5.decembra spriedumu atstāt negrozītu, bet kasācijas sūdzības noraidīt.

Lēmums nav pārsūdzams.

Tiesas sēdes protokola saturs un forma

Nepilnības un svītrojumi tiesas sēdes protokolā nedod pamatu izdarīt secinājumu par Kriminālprocesa likuma 575.panta pirmās daļas 6.punktā minēto pārkāpumu – protokola neesamību lietā (Kriminālprocesa likuma 575.panta pirmās daļas 6.punkts).

Rīgā, 2008.gada 19.martā Lieta Nr.SKK-162/08

L Ē M U M S

Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments šādā sastāvā:

senatore referente V.Eilande,
senators A.Freibergs,
senators P.Dzalbe

izskatīja rakstveida procesā krimināllietu sakarā ar apsūdzētā Anrija S. aizstāvja zvērināta advokāta Armanda Šūmaņa un cietušo maksātnespējīgās akciju sabiedrības "Selinga" un maksātnespējīgās sabiedrības ar ierobežotu atbildību "INT Latvija" pārstāvja zvērināta advokāta Dmitrija Skačkova iesniegtajām kasācijas sūdzībām par Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2008.gada 30.janvāra lēmumu un

k o n s t a t ē j a

Ar Rīgas pilsētas Centra rajona tiesas 2007.gada 27.novembra spriedumu Anrijs S., (..), atzīts par nevainīgu un attaisnots apsūdzībā pēc Krimināllikuma 196.panta pirmās daļas.

Ar Finanšu un ekonomisko noziegumu izmeklēšanas prokuratūras 2007.gada 20.jūlija lēmumu Anrijs S. saukts pie kriminālatbildības pēc Krimināllikuma 196.panta pirmās daļas par to, ka viņš, būdams akciju sabiedrības "Selinga" valdes priekšsēdētājs, t.i., atbildīgs darbinieks, kuram ir tiesības rīkoties ar uzņēmējsabiedrības mantu, pārsniedzot savas pilnvaras, izdarīja tīšas darbības, kas radīja būtisku kaitējumu uzņēmējsabiedrības tiesībām un interesēm un apdraudēja vēl citas ar likumu aizsargātās intereses un tiesības, prettiesiskās darbības rezultātā nodarot mantisko zaudējumu lielā apmērā, kas vērtējams kā smagas sekas.

Pirmās instances tiesa, attaisnojot Anriju S., norādījusi, ka Anrija S. nodarījumā nav noziedzīga nodarījuma sastāva, jo apsūdzētais nav Krimināllikuma 196.pantā paredzētā noziedzīgā nodarījuma subjekts, kā arī nav pierādīta apsūdzētajam inkriminētā nodarījuma objektīvās puses esamība, un apsūdzībā nav norādīts noziedzīga nodarījuma izdarīšanas motīvs, tāpēc tiesa uzskata, ka nav iegūti pārliecinoši pierādījumi par Anrija S. vainu.

Ar Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2008.gada 30.janvāra lēmumu Rīgas pilsētas Centra rajona tiesas 2007.gada 27.novembra spriedums atcelts un krimināllieta nosūtīta jaunai izskatīšanai pirmās instances tiesā.

Apelācijas instances tiesa norādījusi, ka no tiesas sēdes protokola redzams, ka pirmās instances tiesa pretēji Kriminālprocesa likuma 509.panta pirmās daļas procesuālajam pienākumam pēc dalībnieku atsaukšanās tiesas debatēs uz nepārbaudītiem pierādījumiem turpinājusi uzklausīt replikas, kurās runājušas divas procesā iesaistītās personas, un tikai pēc tam pieņēmusi lēmumu pieteikto lūgumu par tiesas izmeklēšanas atsākšanu noraidīt. Tiesa konstatējusi arī Kriminālprocesa likuma 505., 506. un 507.panta pārkāpumus.

Tiesas kolēģija uzskatījusi, ka tādējādi nav ievērotas ne tikai Kriminālprocesa likuma 509.panta pirmās daļas prasības, bet arī pārkāptas Kriminālprocesa likuma 18.pantā noteiktās procesuālās līdzvērtības pilnvaras, liedzot valsts apsūdzības uzturētājam realizēt procesuālās tiesības, kas esot būtisks Kriminālprocesa likuma pārkāpums, kas saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 575.panta trešo daļu novedis pie nelikumīga nolēmuma.

Bez tam apelācijas instances tiesa secinājusi, ka pirmās instances tiesas spriedums acīmredzami neatbilst Kriminālprocesa likuma 525.panta prasībām. Tiesas izmeklēšanā tiesa esot pārbaudījusi lietas materiālus, bet spriedumā ņēmusi vērā un vērtējusi tikai nelielu daļu no pierādījumiem, un spriedums faktiski nesatur nekādus motīvus, kādēļ tiesa ne tikai bez vērtējuma atstājusi virkni apsūdzētāja pierādījumu, bet tos nav pat pieminējusi. Tiesas kolēģija uzskatījusi, ka tādējādi pārkāptas Kriminālprocesa likuma 525.panta otrās daļas 2., 3.punkta prasības, kas, pēc tiesas kolēģijas ieskata, novedis pie nelikumīga nolēmuma.

Tiesa arī atzīmējusi, ka saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 484.panta septīto daļu tiesas sēdes protokola saturu nedrīkst dzēst, aizkrāsot vai citādā veidā labot, piemērojot mehānisku darbību. Saskaņā ar minētā panta sesto daļu labojumus protokolā atrunā pirms tiesas sēdes sekretāra paraksta. Līdz galam neaizpildītās rindas un citas brīvās vietas protokolā aizsvītro, bet no pirmās instances tiesas sēdes protokola redzams, ka ikvienā protokola lapā ir svītrojumi un labojumi, kuri vai nu vispār nav atrunāti, vai arī atrunāti likumā nepieļaujamā veidā. Tiesas sēdes gaita fiksēta neatbilstoši Kriminālprocesa likuma 44.nodaļas prasībām.

Pie minētā tiesas kolēģija secina, ka tiesas sēdes protokols, kurš iztiesāšanā ir obligāts, neatbilst likumā noteiktajām prasībām un kā procesuāls dokuments konkrētajā gadījumā "faktiski pakļaujas Kriminālprocesa likuma 575.panta pirmās daļas 6.punktam."

Kasācijas sūdzības iesnieguši apsūdzētā Anrija S. aizstāvis zvērināts advokāts A.Šūmanis un cietušo maksātnespējīgās akciju sabiedrības "Selinga" un maksātnespējīgās sabiedrības ar ierobežotu atbildību "INT Latvija" pārstāvis zvērināts advokāts D.Skačkovs.

Abās kasācijas sūdzībās lūgts atcelt apelācijas instances tiesas lēmumu un nosūtīt krimināllietu jaunai izskatīšanai apelācijas instances tiesai citā tiesas sastāvā.

Apsūdzētā Anrija S. aizstāvis A.Šūmanis uzskata, ka tiesas kolēģija esot "nepareizi piemērojusi" Kriminālprocesa likuma 509.pantu, kā arī 506.panta ceturtās daļas noteikumus, jo šīs normas attiecināmas uz tiesu debatēm, bet nevis replikām, kas esot cita iztiesāšanas daļa. Aizstāvis atsaucas uz Kriminālprocesa likuma 507.panta pirmo daļu, kur noteikts, ka pēc tiesas debatēm katram to dalībniekam ir tiesības uz vienu repliku par runas saturu.

Aizstāvība uzskata, ka prokuroram nebija tiesību pieteikt replikā jaunus pierādījumus, kas faktiski arī neesot noticis, jo prokurors pat neesot motivējis savu lūgumu un neesot pieteicis jaunus pierādījumus, neesot sniedzis ziņas par jauniem apstākļiem, kam svarīga nozīme lietā, vai atsaucies uz tiesas sēdē nepārbaudītiem pierādījumiem, kas attiecas uz lietu. Līdz ar to aizstāvība uzskata, ka nav pārkāptas Kriminālprocesa likuma 18.pantā noteiktās procesuālās līdzvērtības pilnvaras attiecībā uz valsts apsūdzības uzturētāju.

Aizstāvība norāda, ka "Orbitex L.C" pārstāvja pilnvarojums nevarot būt jauns apstāklis lietā un neattiecoties uz apsūdzību. Bez tam uz replikas laiku tas jau ticis apspriests tiesas sēdē, cietušā pārstāvis pēc prokurores replikas neesot vēlējies iesniegt citu pilnvarojumu. Tādējādi tiesas kolēģijas viedoklis, ka tiesai esot bijis jāatsāk tiesas izmeklēšana, tiklīdz kāds procesa dalībnieks izsaka lūgumu, nenorādot šāda lūguma pamatojumu, esot nepamatots.

Tiesas kolēģijas lēmumā neesot norādīts, kā iespējamie Kriminālprocesa likuma 506. un 509.panta pārkāpumi esot ietekmējuši pierādījumu vērtēšanu un sprieduma taisīšanu lietā. Aizstāvība uzskata, ka tiesas kolēģija neesot vērtējusi iespējamo Kriminālprocesa likuma pārkāpumu cēlonisko sakaru ar lietas izskatīšanas rezultātu pirmās instances tiesā.

Aizstāvībasprāt, minētie apstākļi neesot Kriminālprocesa likuma 575.panta trešajā daļā paredzētie, kuru dēļ nolēmums atceļams tikai tad, ja procesuālie pārkāpumi noveduši pie lietas nepareizas izspriešanas.

Nepamatots esot tiesas secinājums, ka pārkāptas Kriminālprocesa likuma 525.panta otrās daļas 2., 3.punkta prasības, kas esot "novedis pie nelikumīga nolēmuma."

Konkrētajā situācijā, lai izdarītu secinājumus, ka lieta izspriesta nepareizi, tiesas kolēģijai vajadzējis lietu iztiesāt pilnā apjomā, pārbaudot un izvērtējot visus lietā esošos pierādījumus.

Aizstāvība uzskata, ka nepamatots ir tiesas kolēģijas secinājums, ka tiesas protokols neatbilst Kriminālprocesa likuma normām un tāpēc faktiski pakļaujoties Kriminālprocesa likuma 575.panta pirmās daļas 6.punktam.

Cietušo pārstāvis kasācijas sūdzībā paužot apsūdzētā aizstāvim līdzīgu viedokli visos jautājumos.

Cietušo pārstāvis norāda, ka apelācijas instances tiesas lēmumā minētie pārkāpumi vispār neesot pieļauti, kā arī tajā neesot analizēts iespējamo pārkāpumu sakars ar lietas izskatīšanas rezultātu pirmās instances tiesā.

Bez tam gan apelācijas protestā, gan sūdzībā ticis norādīts, ka pirmās instances tiesa pārkāpusi Kriminālprocesa likuma 525.panta prasības, tomēr neesot lūgts sakarā ar šiem pārkāpumiem nosūtīt lietu jaunai izskatīšanai pirmās instances tiesai, bet gan izskatīt lietu pēc būtības un taisīt jaunu spriedumu. Konkrētajā situācijā apelācijas tiesai vajadzējis lietu iztiesāt pilnā apjomā, izvērtējot visus pierādījumus lietā, lai izdarītu secinājumus par to, ka lieta tikusi izspriesta nepareizi.

Apsvēris kasācijas sūdzību motīvus un pārbaudījis lietas materiālus, Senāta Krimināllietu departaments konstatēja, ka apelācijas instances tiesa krimināllietu nosūtījusi izskatīšanai pirmās instances tiesai bez likumīga pamata.

Apelācijas instances tiesa izdarījusi nepamatotus secinājumus, ka lietā esošais tiesas sēdes protokols "neatbilst likumā noteiktajām prasībām un kā procesuāls dokuments konkrētajā gadījumā faktiski pakļaujas Kriminālprocesa likuma 575.panta pirmās daļas 6.punktam."

Tas, ka, uzsākot tiesas debates, tiesa pārbaudījusi apsūdzētā personību, kas saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 484.panta otrajā daļā noteikto bija jādara, uzsākot lietas izskatīšanu, nedod pamatu izdarīt secinājumu, ka tiesas sēdes protokolā nav fiksēta lietas izskatīšanas gaita un protokols neatbilst Kriminālprocesa likuma 482.panta pirmās daļas prasībām.

2007.gada 9.novembra tiesas sēdes protokolā ir izdarīti vairākās vietās svītrojumi un labojumi bez jebkādas atrunas, neievērojot Kriminālprocesa likuma 484.panta sestajā daļā noteikto labojumu atrunas kārtību, taču arī šis apstāklis nevar būt par pamatu, lai izdarītu atzinumu, ka lietā vispār nav protokola. Konkrētajā lietā ir notikušas pavisam 8 tiesas sēdes. Nevienā citā tiesas sēdes protokolā nav neatrunāti labojumi, bet līdz galam neaizpildītās rindas ir aizsvītrotas.

Neviena no procesā iesaistītajām personām nav apstrīdējusi tiesas sēdes protokola satura atbilstību patiesībai. Visas piezīmes pie tiesas sēdes protokoliem tiesnese ir pievienojusi tiem bez iebildēm.

Iepriekšminētajos apstākļos Senāta Krimināllietu departaments nekonstatē Kriminālprocesa likuma 575.panta pirmās daļas 6.punktā paredzēto būtisko procesuālā likuma pārkāpumu, kas katrā ziņā izraisa tiesas sprieduma atcelšanu.

Senāta Krimināllietu departaments pilnībā piekrīt kasācijas sūdzībās paustajam viedoklim, ka pirmās instances tiesa nav pieļāvusi arī nekādus Kriminālprocesa likuma 505., 506., 507. un 509.panta prasību pārkāpumus, ir ievērojusi Kriminālprocesa likuma 18.pantā noteikto procesuālo pilnvaru līdzvērtības principu.

Apelācijas protestā un cietušā pārstāvja apelācijas sūdzībā tika apstrīdēts pirmās instances tiesas spriedums pēc būtības, lūgts pārvērtēt tiesas vērtētos pierādījumus un izvērtēt visus lietā esošos pierādījumus, arī tos, kurus tiesa netika vērtējusi, un taisīt jaunu, notiesājošu spriedumu.

Nepamatoti nosūtot lietu jaunai izskatīšanai pirmās instances tiesai, apelācijas instances tiesa vispār nav lēmusi nevienu no protestā un sūdzībā minētajiem jautājumiem.

Vienlaikus Senāta Krimināllietu departaments atzīst, ka pirmās instances tiesas spriedums neatbilst Kriminālprocesa likuma 512. un 525.panta prasībām, jo tajā nav dots vērtējums visiem pierādījumiem, kurus tiesa pārbaudījusi, taču šo trūkumu vajadzēja novērst apelācijas instances tiesai.

Ņemot vērā iepriekšminēto, vadoties no Kriminālprocesa likuma 585., 587.panta, Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments

n o l ē m a

Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2008.gada 30.janvāra lēmumu atcelt un lietu nosūtīt jaunai iztiesāšanai apelācijas instances tiesai citā tiesas sastāvā.

Lēmums nav pārsūdzams.

Attaisnojoša sprieduma taisīšanas pamati

Lai taisītu apsūdzēto attaisnojošu spriedumu, jābūt konstatētam vienam no Kriminālprocesa likuma 519.pantā paredzētajiem attaisnošanas pamatiem. Vienā spriedumā attiecībā uz vienu noziedzīgo nodarījumu nevar būt divi pretrunīgi apsūdzētā attaisnošanas pamati, tāpēc šo tiesas spriedumu nevar atzīt par tiesisku un pamatotu (Kriminālprocesa likuma 519.pants).

Rīgā, 2008.gada 28.maijā Lieta Nr.SKK-235/08

L Ē M U M S

Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments šādā sastāvā:

senators referents V.Čiževskis,
senators P.Dzalbe,
senators A.Freibergs

izskatīja rakstveida procesā lietu sakarā cietušā Laura S. pārstāvja Aiņa Sproģa kasācijas sūdzību par Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2008.gada 11.februāra spriedumu un

k o n s t a t ē j a

Ainārs L., (..), ar Rīgas pilsētas Centra rajona tiesas 2007.gada 8.oktobra spriedumu atzīts par vainīgu un sodīts pēc Krimināllikuma 126.panta pirmās daļas ar piespiedu darbu uz 100 stundām. Kaitējuma kompensācija par labu cietušajam Laurim S. noteikta Ls 5089,70 apmērā.

Izskatījusi lietu apelācijas kārtībā sakarā ar apsūdzētā Aināra L. un viņa aizstāvja apelācijas sūdzībām, Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģija ar 2008.gada 11.februāra spriedumu atcēlusi pirmās instances tiesas spriedumu.

Ar apelācijas instances tiesas spriedumu Ainārs L. atzīts par nevainīgu pret viņu celtajā apsūdzībā par noziedzīga nodarījuma izdarīšanu, kas paredzēts Krimināllikuma 126.panta pirmajā daļā, un attaisnots. Lieta nosūtīta Rīgas pilsētas Centra rajona prokuratūrai pirmstiesas izmeklēšanas veikšanai.

Par apelācijas instances tiesas spriedumu kasācijas sūdzību iesniedzis cietušā Laura S. pārstāvis Ainis Sproģis.

Kasācijas sūdzībā norādīts, ka tiesa esot pieļāvusi Kriminālprocesa likuma 8.panta, 18.panta un 147.panta ceturtās daļas pārkāpumu, jo lieciniekam A. S. tiesas sēdē liegts izmantot savus pierakstus, bet apsūdzētā brālis, sniedzot liecības, varējis izmantot informāciju no sava mobilā telefona. Tādējādi neesot ievērots vienlīdzības un procesuālo pilnvaru līdzvērtības princips. Neievērojot Kriminālprocesa likuma

147.panta sestās daļas 1.punkta prasības, atsevišķas liecinieka N.L. liecības tiesā nolasītas pirms viņa nopratināšanas tiesas izmeklēšanā. Tajā pašā laikā, pratinot cietušo Lauri S., lieciniekus K. K. un S. K., viņu liecības tikušas nolasītas tikai pēc pratināšanas, radot aizstāvības pusei labvēlīgāku situāciju. Pieļauts esot arī Kriminālprocesa likuma 97.panta pārkāpums, jo cietušā pārstāvim Ainim Sproģim vispār liegta iespēja pārstāvēt cietušā intereses apelācijas instances tiesā. Neloģiska esot sprieduma rezolutīvā daļa par lietas nosūtīšanu pirmstiesas izmeklēšanas veikšanai un par apsūdzētā attaisnošanu. Esot šādam spriedumam, atbilstoši Kriminālprocesa likuma 377.panta pirmās daļas 6.punktam, tiek izslēgta iespēja jebkad turpmāk Aināru L. saukt pie kriminālatbildības. Lūdz atcelt apelācijas instances tiesas spriedumu un lietu nosūtīt jaunai iztiesāšanai. Lietu kasācijas instances tiesā lūdz izskatīt mutvārdu procesā.

Senāta Krimināllietu departaments atzīst, ka lieta kasācijas instances tiesā izskatāma rakstveida procesā, jo lēmumu iespējams pieņemt pēc lietā esošiem materiāliem. Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 572.pantu lūgumam par lietas izskatīšanu mutvārdu procesā jābūt motivētam. Cietušā pārstāvja lūgums nav motivēts.

Kasācijas instances tiesā saņemts Ģenerālprokuratūras Krimināltiesiskā departamenta Tiesās izskatāmo krimināllietu nodaļas prokurores I.Harjo viedoklis. Prokurore atzinusi, ka apelācijas instances tiesas spriedums atceļams, jo neatbilst Kriminālprocesa likuma 511., 512.panta prasībām. Tiesas secinājumi par apsūdzētā Aināra L. attaisnošanas pamatu ir pretrunīgi un savstarpēji viens otru izslēdzoši. Apelācijas instances tiesa, izskatot lietu, pārkāpusi Kriminālprocesa likuma 564.panta ceturtās daļas prasības.

Izskatījis rakstveida procesā lietas materiālus, izvērtējis kasācijas sūdzības motīvus un prokurores viedokli, Senāta Krimināllietu departaments atzīst, ka apelācijas instances tiesas spriedums atceļams. Konkrētajā gadījumā kasācijas instances tiesa, ievērojot Kriminālprocesa likuma 584.panta otrās daļas nosacījumus, nolemj pārsniegt kasācijas sūdzībā izteikto prasību apjomu lietas izskatīšanā. Krimināllietu departaments secina, ka apelācijas instances tiesas spriedums neatbilst Kriminālprocesa likuma 511.panta otrās daļas un 512.panta pirmās daļas prasībām par sprieduma tiesiskumu un pamatotību un minēto likuma normu pārkāpums atzīstams par būtisku. Konkrētajā lietā apelācijas instance tiesa taisījusi attaisnojošu spriedumu. Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 519.pantu tiesa taisa attaisnojošu spriedumu, ja: 1) apsūdzētā izdarītajā nodarījumā nav noziedzīga nodarījuma sastāva, 2) apsūdzētā piedalīšanās noziedzīgā nodarījumā nav pierādīta. Tātad, lai taisītu attaisnojošu spriedumu, jābūt konstatētam vienam no minētajā likuma normā paredzētajiem attaisnošanas pamatiem. No apelācijas tiesas sprieduma konkrētajā lietā izriet, ka Ainārs L. attaisnots, gan

nekonstatējot viņa darbībās Krimināllikuma 126.panta pirmajā daļā paredzētā noziedzīgā nodarījuma sastāvu, gan atzīstot, ka Aināra L. piedalīšanās noziedzīgā nodarījumā nav pierādīta. To, ka tiesa atzinusi Aināra L. piedalīšanos noziedzīgā nodarījumā par nepierādītu, liecina tiesas spriedums par lietas nosūtīšanu prokuratūrai pirmstiesas izmeklēšanas veikšanai. Senāta Krimināllietu departaments norāda, ka vienā spriedumā nevar būt divi pretrunīgi apsūdzētā attaisnošanas pamati, tāpēc šo tiesas spriedumu nevar atzīt par tiesisku un pamatotu un tas ir atceļams. Senāta Krimināllietu departaments pārējās kasācijas sūdzībā izteiktās prasības neizskata, jo tiesas spriedums tiek atcelts jau iepriekš minēto iemeslu dēļ, un lietas jaunā iztiesāšanā tiesai jāievēro materiālās un procesuālās tiesību normas.

Pamatojoties uz minēto, ievērojot Kriminālprocesa likuma 585., 587.pantu, Senāta Krimināllietu departaments

n o l ē m a

Atcelt Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2008.gada 11.februāra spriedumu un lietu nosūtīt jaunai iztiesāšanai apelācijas instances tiesai.

Lēmums nav pārsūdzams.

Eksperta atzinums kā viens no pierādījumu veidiem

Eksperta atzinums saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 132.panta pirmo daļu ir viens no pierādījumu veidiem. Arī eksperta atzinums saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 128.panta pirmo daļu ir pakļauts ticamības izvērtēšanai, un tam nav augstāka ticamība kā citiem pierādījumiem (Kriminālprocesa likuma 128.panta pirmā un trešā daļa, 132.panta pirmā daļa).

Rīgā, 2008.gada 19.jūnijā Lieta Nr.SKK-258/08

L Ē M U M S

Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments šādā sastāvā:

senators referents V.Čiževskis,
senators P.Gruziņš,
senators P.Dzalbe

izskatīja rakstveida procesā cietušās Svetlanas I. pārstāves, zvērinātas advokātes Irinas Kaukes kasācijas sūdzību par Augstākās tiesas Krimināllietu tiesu palātas 2007.gada 18.oktobra lēmumu un

k o n s t a t ē j a

Vitālijs R., (..), ar Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2006.gada 11.decebra lēmumu atbrīvots no kriminālatbildības, jo izdarījis Krimināllikuma 118.panta otrajā punktā paredzēto noziedzīgo nodarījumu, būdams nepieskaitāmības stāvoklī.

Kriminālprocess attiecībā uz Vitāliju R. izbeigts. Vitālijam R. piemērots medicīniska rakstura piespiedu līdzeklis – nodošana ārstniecības iestādes uzraudzībā.

Izskatījusi lietu apelācijas kārtībā sakarā ar cietušās Svetlanas I. pārstāves, zvērinātas advokātes I.Kaukes apelācijas sūdzību, Augstākās tiesas Krimināllietu tiesu palāta ar 2007.gada 18.oktobra lēmumu pirmās instances tiesas lēmumu atstāja negrozītu.

Par šo lēmumu cietušās Svetlanas I. pārstāve, zvērināta advokāte I.Kauke iesniegusi kasācijas sūdzību, kurā lūdz atcelt apelācijas instances tiesas lēmumu pilnībā un lietu nosūtīt jaunai izskatīšanai.

Kasācijas sūdzības iesniedzēja uzskata, ka apelācijas instances tiesa, atstājot negrozītu pirmās instances tiesas lēmumu, nepareizi piemērojusi Krimināllikuma 68.pantu personai, kura netika atzīta par nepieskaitāmu ar pēdējās atkārtotās ekspertīzes atzinumu. Cietušās pārstāve kasācijas sūdzībā vērš uzmanību uz to, ka tiesa, nozīmējot atkārtoto ekspertīzi, neesot piekritusi arī tiem atsevišķu ekspertu secinājumiem, sakarā ar kuriem Vitālijs R. tika atzīts par nepieskaitāmu sakarā ar pārejošo apziņas krēslas stāvokli ne tikai to nepamatotības

dēļ, bet, iespējams, sakarā ar to, ka eksperti narkologi pārsniedza savas kompetences robežas.

Kasācijas sūdzības iesniedzēja norāda, ka apelācijas instances tiesa esot pārkāpusi Kriminālprocesa likuma 19.panta trešās daļas nosacījumus, jo saprātīgo šaubu vērtēšana par labu apsūdzētajam attiecas uz vainu, tātad uz noziedzīga nodarījuma subjektīvo pusi, nevis uz subjektu, un līdz ar to minētais nosacījums neattiecas uz nepieskaitāmību.

Apelācijas instances tiesa Kriminālprocesa likuma 124.panta piektajā daļā paredzēto nosacījumu, ka pierādīšanas priekšmetā ietilpstošie apstākļi uzskatāmi par pierādītiem, ja pierādīšanas gaitā izslēgtas jebkādas saprātīgas šaubas par to esamību vai neesamību, kas tieši attiecas uz nepieskaitāmību (subjektu), kļūdaini esot aizvietojusi ar Kriminālprocesa likuma 19.panta trešo daļu, kas attiecas uz noziedzīga nodarījuma izdarītāja vainu, kas esot novedis pie nelikumīga sprieduma.

Cietušās pārstāve kasācijas sūdzībā norāda, ka apelācijas instances tiesa esot pārkāpusi Kriminālprocesa kodeksa 19.panta otrās daļas nosacījumus. Apelācijas instances tiesa atstājusi negrozītu pirmās instances tiesas lēmumu, kas ir balstīts uz pierādījumu – 2004.gada 5.oktobra ekspertīzes atzinumu, kas tika iegūts, rupji pārkāpjot Latvijas kriminālprocesa kodeksa 189. un 190.pantā paredzēto procedūru. Proti, prokurore pati, ekspertu iestādes vadītāja vietā, esot formējusi ekspertu komisijas sastāvu, norādot savā lēmumā divus konkrētus ekspertus, kuri strādāja Narkoloģijas valsts aģentūrā, kur viņu darbs nebija saistīts ar psihiatriskās ekspertīzes veikšanu nepieskaitāmības gadījumos. Lēmumā par ekspertīzes nozīmēšanu neesot motivēts, kāpēc ekspertīzei bija nepieciešami divi narkologi, ja reiz lēmumā netika uzdots neviens jautājums, kas būtu saistīts ar alkohola lietošanu. Nav motivēts, pēc kādiem kritērijiem tika izraudzīti eksperti. Lai arī apelācijas instances tiesa savā lēmumā norādījusi, ka neesot pamata apšaubīt, ka prokurors pirms ekspertīzes veikšanas esot noskaidrojis minēto ekspertu attiecības ar apsūdzēto un pārbaudījis, vai ir pamats noraidījumam, tomēr krimināllietā nav dokumentu, kas apstiprinātu šādu tiesas secinājumu.

Kasācijas sūdzības iesniedzēja norāda, ka apelācijas instances tiesa, norādot savā lēmumā, ka Kriminālprocesa likuma 479.panta ceturtajai daļai nav izsmeļošs raksturs, esot pieļāvusi procesuālās normas paplašinātu tulkošanu, kas esot nepieļaujami, ņemot vērā, ka nevienas citas procesuālas normas, kura būtu paredzējusi citu gadījumu, likumā nav, izņemot Kriminālprocesa likuma 55.nodaļu, kurā nav paredzēta iespēja turpināt procesu medicīniska rakstura piespiedu līdzekļu noteikšanai iztiesāšanas laikā bez tiesu psihiatriskās ekspertīzes atzinuma saņemšanas par personas nepieskaitāmību.

Cietušās pārstāve norāda, ka apelācijas instances tiesa, izlemjot jautājumu par to, vai ir pamats personai noteikt medicīniska rakstura piespiedu līdzekli, un vadoties no Kriminālprocesa likuma 592.panta pirmās daļas, esot pārkāpusi Kriminālprocesa likuma 593.panta otrās daļas nosacījumus, saskaņā ar kuriem pēc tiesu psihiatriskās ekspertīzes atzinuma saņemšanas, kurā ir apstiprināts Kriminālprocesa likuma 592.panta pirmās daļas minētais pamats, procesa virzītājam 10 dienu laikā jāpieņem lēmums par procesa turpināšanu medicīniska rakstura piespiedu līdzekļu noteikšanai un jāatceļ lēmums par saukšanu pie kriminālatbildības. Lai arī minētais pants attiecas tikai uz pirmstiesas procesu, redzams, ka, lai vispārējā kārtībā uzsāktu kriminālprocesu turpinātu medicīniska rakstura piespiedu līdzekļu noteikšanai, jāatceļ apsūdzība, ko var darīt tikai prokurors. Pārstāve norāda, ka iztiesāšanas stadijā atteikšanos no apsūdzības regulē Kriminālprocesa likuma 459.pants, kura nosacījumi neesot ievēroti.

Apelācijas instances tiesa esot pārkāpusi Kriminālprocesa likuma 460.panta pirmajā daļā paredzēto procedūru.

Kriminālprocesa likuma 585.panta otrās daļas kārtībā Senāta Krimināllietu departamentā saņemts Ģenerālprokuratūras Krimināltiesiskā departamenta Tiesās izskatāmo krimināllietu nodaļas prokurora A.Mickeviča viedoklis.

Prokurors norāda, ka kasatore uzskatot, ka tiesai nebija tiesību savā lēmumā atsaukties uz 2004.gada 5.oktobra ekspertīzes atzinumu, jo pati tiesa to esot apšaubījusi, nosakot atkārtotu ekspertīzi. Šāds kasatores pamatojums esot ticis izteikts arī apelācijas sūdzībā, ko Krimināllietu tiesu palātā savā lēmumā vērtēja, un šim vērtējumam prokurors pilnībā pievienojas. Ekspertīžu atzinumi apelācijas instances tiesā tika vērtēti. Prokurors neuzskata, ka pie krimināllietā esošajiem apstākļiem netika konstatēts nepieskaitāmības fakts un nebija pamata Krimināllikuma 68.pantā noteiktā medicīniska rakstura piespiedu līdzekļa piemērošanai. Prokurors uzskata, ka šādos apstākļos nebija iespējams kategoriski atzīt arī to, ka apsūdzētais ir pieskaitāms un ir Krimināllikuma 118.pantā paredzētā noziedzīgā nodarījuma subjekts, jo, iztrūkstot šai nozieguma sastāva pazīmei, apsūdzēto nevarot atzīt par vainīgu noziedzīga nodarījuma izdarīšanā un notiesāt. Gan pirmās instances, gan apelācijas instances tiesa pierādījumus šajā sakarā ir vērtējušas.

Prokurors nevarot piekrist kasatores viedoklim, ka apelācijas instances tiesa esot pārkāpusi Kriminālprocesa likuma 19.panta trešo daļu, jo saprātīgu šaubu vērtēšana par labu apsūdzētajam attiecoties uz vainu, tātad uz noziedzīga nodarījuma subjektīvo pusi, nevis subjektu. Prokurors uzskata, ka, vērtējot iepriekš norādītos apstākļus, kas skar subjekta konstatācijas faktu, tiesa esot vērtējusi pierādījumus un tai bija tiesības, atsaucoties uz Kriminālprocesa likuma 19.panta trešo daļu, tos atzīt par saprātīgām šaubām, kuras ir tulkojamas par labu

apsūdzētajam. Prokurors norāda, ka, pielietojot sistēmisko tulkošanas metodi, vaina Kriminālprocesa likuma 19.panta izpratnē esot ne tikai noziedzīga nodarījuma sastāva raksturojošā subjektīvās puses pazīme, bet gan viss Krimināllikuma sevišķajā daļā paredzētā noziedzīga nodarījuma sastāvs, tostarp arī šī sastāva pazīme – subjekts.

Prokurors norāda, ka kasācijas sūdzībā minētais apstāklis, ka 2004.gada 5.oktobra ekspertīzes atzinums esot iegūts, pārkāpjot Latvijas kriminālprocesa kodeksa 189. un 190.pantā paredzēto procedūru, jo ekspertīzes komisijas sastāvu esot noteicis prokurors, nevis ekspertu iestādes vadītājs, esot plaši un pamatoti analizēts apelācijas instances tiesas lēmumā un šādam apelācijas instances tiesas Kriminālprocesa kodeksa normu vērtējumam un no tā izrietošajiem secinājumiem prokurors pilnībā pievienojas.

Kasācijas sūdzībā norādīts, ka apelācijas instances tiesa esot paplašināti tulkojusi Kriminālprocesa likuma 479.panta ceturto daļu, norādot, ka konkrētajai normai neesot izsmeļošs raksturs. Prokurors uzskata, ka arī par šo jautājumu apelācijas instances tiesa, izvērtējot Kriminālprocesa likuma normas, nonāca pie pamatota secinājuma, ka tās netika pārkāptas un prokurors šiem tiesas lēmumā izklāstītajiem motīviem pilnībā pievienojas.

Tāpat kasācijas sūdzības iesniedzēja sūdzībā norādījusi, ka apelācijas instances tiesa esot pārkāpusi Kriminālprocesa likuma 593.panta otro daļu, neievērojot Kriminālprocesa likuma 459.pantā noteikto kārtību. Prokurors savā viedoklī norāda, ka arī uz šo Kriminālprocesa likuma normu piemērošanu apelācijas instances tiesa savā lēmumā esot sniegusi vērtējumu, kuram prokurors pilnībā pievienojas. Prokurors uzsver, ka Rīgas tiesas apgabala prokurore pirmās instances tiesā, izsakot savu viedokli, debatēs uzturēja Vitālijam R. inkriminēto apsūdzību, uzskatot, ka ar savām darbībām viņš ir izdarījis noziegumu, kas paredzēts Krimināllikuma 118.panta 2.punktā. Tomēr, novērtējot krimināllietā esošos eksperta atzinumus un ievērojot Kriminālprocesa likuma 19.panta trešajā daļā noteikto, vadoties no Kriminālprocesa likuma 481.panta pirmās daļas 3.punkta, prokurore lūdza izbeigt šo kriminālprocesu un turpināt procesu medicīniska rakstura piespiedu līdzekļa noteikšanai. Prokurors norāda, ka šajā gadījumā likums neparedz amatā augstāka prokurora apstiprinātu atteikuma motivācijas iesniegšanu.

Senāta Krimināllietu departaments uzskata, ka lieta izskatāma rakstveida procesā, jo atbilstoši Kriminālprocesa likuma 583.panta nosacījumiem ir iespējams pieņemt lēmumu pēc lietā esošajiem materiāliem.

Senāts konstatē, ka cietušās pārstāve savā kasācijas sūdzībā izklāsta argumentus, kuri apelācijas instances tiesas lēmumā jau ir analizēti un kurus Senāta Krimināllietu departamentam nav pamats

apšaubīt. Senāta Krimināllietu departaments piekrīt apelācijas instances tiesas lēmumā paustajām viedoklim.

Senāta krimināllietu departaments norāda, ka nav pamatots kasācijas sūdzībā norādītais arguments, ka tiesa nepareizi piemērojusi Krimināllikuma 68.pantu, jo ar pēdējo ekspertīzi Vitālijs R. neesot atzīts par pieskaitāmu. Saskaņā ar Krimināllikuma 68.panta pirmo daļu medicīniska rakstura piespiedu līdzekļus var noteikt personām, kas izdarījušas Krimināllikumā paredzētos noziedzīgos nodarījumus, bet sirgst ar psihiskiem traucējumiem un ir atzītas par nepieskaitāmām vai ierobežoti pieskaitāmām. Personu atzīt par nepieskaitāmu var vienīgi tiesa, nevis ekspertu komisija. Eksperta atzinums saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 132.panta pirmo daļu ir viens no pierādījumu veidiem. Arī eksperta atzinums saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 128.panta pirmo daļu ir pakļauts ticamības izvērtēšanai, un tam nav augstāka ticamība kā citiem pierādījumiem. Tādēļ tiesai bija pamats atzīt Vitāliju R. par nepieskaitāmu un piemērot Krimināllikuma 68.pantu.

Pie tam par nepamatotu uzskatāms kasācijas sūdzībā ietvertais secinājums, ka 2004.gada 5.oktobra ekspertīzes atzinums iegūts, pārkāpjot Latvijas kriminālprocesa kodeksa 189. un 190.pantu, ekspertīzes komisijas sastāvu esot noteicis prokurors, nevis ekspertu iestādes vadītājs. Senāta Krimināllietu departaments norāda, ka Latvijas kriminālprocesa kodeksa 189.pantā ietvertie nosacījumi attiecas uz gadījumiem, kad procesa virzītājs ekspertīzes veikšanu uzdevis ekspertu iestādei, nenorādot konkrētus ekspertus. Kasācijas sūdzībā norādītajam motīvam, ka tiesu psihiatriskajā ekspertīzē piedalījušies arī narkologi, nav nozīmes, jo nav norādīts, kā šis fakts varēja novest pie nelikumīga nolēmuma.

Ne pirmās instances, ne apelācijas instances tiesai nav radušās šaubas par to, ka noziedzīgu nodarījumu, kas paredzēts Krimināllikuma 118.panta 2.punktā, izdarījis Vitālijs R. Taču ir radušās šaubas par viņa vainu, t.i., vai nodarījums izdarīts pieskaitāmības vai nepieskaitāmības stāvoklī. Senāta Krimināllietu departaments norāda, ka saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 19.panta trešo daļu visas saprātīgas šaubas par vainu, kuras nav iespējams novērst, jāvērtē par labu personai, kurai ir tiesības uz aizstāvību. Krimināllikuma 8.panta otrā daļa paredz, ka, nosakot noziedzīga nodarījuma izdarījušas personas vainas formu, jākonstatē šīs personas psihiskā attieksme pret noziedzīgā nodarījuma objektīvajām pazīmēm. Tādējādi Kriminālprocesa likuma 19.panta trešās daļas izpratnē šaubas par vainu ietver arī šaubas par personas psihisko attieksmi. Krimināllikuma 13.panta pirmā daļa paredz, ka pie kriminālatbildības nav saucama persona, kas nodarījuma izdarīšanas laikā psihisko traucējumu vai garīgās atpalicības dēļ nav varējusi saprast savu darbību vai to vadīt. Līdz ar to secināms, ka konkrētajā gadījumā noziedzīga nodarījuma subjekts ir jāvērtē kopsakarā ar subjektīvo pusi.

Rezultātā šaubas par personas psihisko attieksmi ietver arī šaubas par to, vai persona noziedzīga nodarījuma izdarīšanas brīdī ir bijusi pieskaitāma, jo bez šī kritērija konstatēšanas nav iespējams noskaidrot personas psihisko attieksmi.

Persona, kas noziedzīgu nodarījumu izdarījusi, atrazdamās nepieskaitāmības stāvoklī, nav saucama pie kriminālatbildības, tādēļ lēmums par personas atzīšanu par nepieskaitāmu kriminālprocesā ir labvēlīgāks, nekā konstatējums, ka persona ir bijusi pieskaitāma.

Tā kā lietas materiālos ir vairāki nepārliecinoši tiesu psihiatrisko ekspertīžu atzinumi par Vitālija R. psihisko stāvokli noziedzīga nodarījuma izdarīšanas brīdī, pirmās instances un apelācijas instances tiesa pamatoti konstatējusi, ka apsūdzētais noziedzīgo nodarījumu izdarījis, būdams nepieskaitāms, jo par viņa pieskaitāmību bijis pamats šaubīties.

Senāta Krimināllietu departaments atzīmē, ka kasācijas sūdzībā nepamatota ir atsauce uz Kriminālprocesa likuma 479.panta ceturtās daļas nepareizu piemērošanu. Kriminālprocesa likuma 479.panta ceturtās daļas nosacījumi, izskatot šo lietu pirmās instances tiesā, nav piemēroti. Konkrētajā gadījumā kriminālprocess izbeigts un process turpināts medicīniska rakstura piespiedu līdzekļu noteikšanai atbilstoši Kriminālprocesa likuma 481.panta nosacījumiem. Kriminālprocesa likuma 481.panta nosacījumi piemērojami arī tajā gadījumā, kad lietas iztiesāšanas laikā atklājas, ka persona noziedzīgu nodarījumu izdarījusi, būdama nepieskaitāmības stāvoklī.

Senāta Krimināllietu departaments konstatē, ka apelācijas instances tiesa pierādījumu pārbaudi ir veikusi Kriminālprocesa likumā noteiktā kārtībā, Krimināllikuma un Kriminālprocesa likuma normu pārkāpums nav pieļauts.

Pamatojoties uz minēto, ievērojot Kriminālprocesa likuma 585., 587.pantu, Senāta Krimināllietu departaments

n o l ē m a

Augstākās tiesas Krimināllietu tiesas palātas 2007.gada 18.oktobra lēmumu atstāt negrozītu un cietušās Svetlanas I. pārstāves zvērinātas advokātes Irinas Kaukes kasācijas sūdzību noraidīt.

Lēmums nav pārsūdzams.

Apsūdzības grozīšana uz smagāku apelācijas instances tiesā

Tulkojot Kriminālprocesa likuma 562.panta otrās daļas nosacījumus, atzīstams, ka apsūdzības, kādā persona apsūdzēta un nodota tiesai, grozīšana uz smagāku, tostarp papildināšana ar nodarījuma faktiskiem apstākļiem, ir pieļaujama tikai likumā paredzētajos gadījumos un tikai pirmās instances tiesā (Kriminālprocesa likuma 562.panta otrā daļa).

Rīgā, 2008.gada 2.jūnijā Lieta Nr.SKK-269/08

L Ē M U M S

Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments šādā sastāvā:

senators referents A.Freibergs,
senators V.Vietnieks,
senators P.Dzalbe

izskatīja rakstveida procesā lietu sakarā ar apsūdzētās Larisas S. un cietušā Nikolaja K. kasācijas sūdzībām par Latgales apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2008.gada 17.marta lēmumu un

k o n s t a t ē j a

Ar Rēzeknes tiesas 2008.gada 11.janvāra spriedumu Larisa S., (..), atzīta par vainīgu noziedzīga nodarījuma izdarīšanā, kas paredzēts Kriminālikuma 156.pantā, un sodīta ar naudas sodu 2 minimālo mēnešalgu, tas ir, Ls 320 apmērā.

Apsūdzībā par Kriminālikuma 157.pantā paredzētā noziedzīgā nodarījuma izdarīšanu Larisa S. atzīta par nevainīgu un attaisnota.

No Larisas S. par labu Nikolajam K. piedzīta kaitējuma atlīdzība Ls 250.

Izskatot lietu apelācijas kārtībā sakarā ar apsūdzētās Larisas S. apelācijas sūdzību, Latgales apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģija ar 2008.gada 17.marta lēmumu pirmās instances tiesas spriedumu atcēlusi daļā par Larisas S. notiesāšanu par noziedzīga nodarījuma izdarīšanu, kas paredzēts Kriminālikuma 156.pantā, un kaitējuma piedziņu Ls 250 un lietu šajā daļā nodevusi jaunai izskatīšanai tai pašai tiesai citā tiesa sastāvā.

Par šo lēmumu kasācijas sūdzības iesnieguši apsūdzētā Larisa S. un cietušais Nikolajs K.

Larisa S. lūdz atcelt gan apelācijas, gan pirmās instances tiesas nolēmumus un kriminālprocesu viņas apsūdzībā pēc Kriminālikuma 156.panta izbeigt. Izskatot lietu, apelācijas instances tiesa ir būtiski pārkāpusi Kriminālprocesa likuma normas – 19., 23., 102., 625.panta un 562.panta pirmās daļas prasības. Šie pārkāpumi noveduši pie

nepamatota nolēmuma taisīšanas. Apelācijas instances tiesa norāda pirmās instances tiesai par nepieciešamību grozīt apsūdzību, kas vispār neietilpst tiesas kompetencē. Pirmās instances tiesa pati nedrīkst paplašināt apsūdzības formulējumu, jo cietušais apsūdzību uzturēja tieši tādā apjomā, kā izteikts sūdzībā.

Kasācijas sūdzībā norādīts, ka tiesa lēmumā atsaucas uz Augstākās tiesas Senāta 2007.gada 1.februāra lēmumu lietā SKK-85/2007. Taču tiesa nav ņēmusi vērā minētajā Senāta nolēmumā norādīto, ka, ja cietušā iesniegums tiesai neatbilst likuma prasībām, tas nevar būt par pamatu tiesai ierosināt privātās apsūdzības krimināllietu un nevar tikt uzskatīts par cietušā sūdzību Kriminālprocesa likuma 625.panta pirmās daļas 1.punkta izpratnē, tāpēc kriminālprocess izbeidzams.

Konkrētajā lietā cietušā sūdzība neatbilst likuma prasībām, jo tajā ir jābūt ietvertam konkrētās apsūdzības formulējumam, tostarp noziedzīga nodarījuma izdarīšanas vietai, motīviem un apstākļiem. Cietušais savu sūdzību pirmās instances tiesā negrozīja, bet apelācijas instances tiesā, ievērojot Kriminālprocesa likuma 462.panta noteikumus, apsūdzības grozīšana nav pieļaujama.

Līdz ar to apelācijas instances tiesai bija pienākums izskatīt viņas, Larisas S., apelācijas sūdzību pēc būtības un pieņemt attiecīgu nolēmumu.

Cietušais Nikolajs K. kasācijas sūdzībā lūdz atcelt apelācijas instances tiesas lēmumu.

Nikolajs K. norāda, ka Latgales apgabaltiesa nav pareizi tulkojusi Kriminālprocesa likuma 527.panta pirmajā daļā noteikto par notiesājoša sprieduma aprakstošās daļas saturu, norādot, ka Rēzeknes tiesas 2008.gada 11.janvāra spriedumā neesot norādīts noziedzīga nodarījuma motīvs un vieta, kurā izdarīts noziedzīgs nodarījums. Rēzeknes tiesas spriedumā aprakstošajā daļā ir norādīts, ka Larisa S., ejot garām viņa, Nikolaja K., īpašumam ar nodomu pazemot viņa godu un cieņu citu personu klātbūtnē, tīši aizskāra viņa godu un pazemoja viņa cieņu. Latgales apgabaltiesa nepareizi izvērtēja Rēzeknes tiesas sprieduma aprakstošajā daļā norādīto, jo Kriminālprocesa likuma 527.panta pirmajā daļā nav noteikts, ka noziedzīga nodarījuma izdarīšanas vieta un motīvs ir jānorāda kā īpaši. Viņa nekustamais īpašums ir ar ierobežotu platību, tāpēc Kriminālprocesa likums neparedz norādīt noziedzīga nodarījuma vietu kaut kā īpaši, norādot adresi vai atrašanās koordinātes.

Kasators norāda, ka nav pamatots Latgales apgabaltiesas secinājums par noziedzīga nodarījuma izdarīšanas laika precizēšanu saistībā ar noilgumu. Rēzeknes tiesas spriedumā norādīts noziedzīga nodarījuma izdarīšanas laiks – 2006.gada oktobris. Rēzeknes tiesa jau bija izlēmusi jautājumu par kriminālatbildības noilgumu, atzīstot, ka viņš – Nikolajs K. – ievērojis Kriminālikuma 56.panta pirmās daļas 1.punktā

noteikto termiņu, līdz ar to Latgales apgabaltiesa pārkāpa savu pilnvaru robežas, kā arī neievēroja Krimināllikuma 56.panta pirmās daļas 1.punktā noteikto.

Sūdzībā norādīts, ka Rēzeknes tiesa, taisot spriedumu, nebija pieļāvusi Kriminālprocesa likuma pārkāpumu, kas paredzēts Kriminālprocesa likuma 575.pantā un katrā ziņā izraisa sprieduma atcelšanu, tāpēc nav pamatots Latgales apgabaltiesas lēmums par pirmās instances sprieduma atcelšanu daļā un krimināllietas nosūtīšanu izskatīšanai pirmās instances tiesā. Tikai tajos gadījumos, kad pieļauts Kriminālprocesa likuma būtisks pārkāpums, saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 566.pantu lieta nosūtāma skatīšanai pirmās instances tiesai. Latgales apgabaltiesa neievēroja Kriminālprocesa likuma 566.pantu, kas ir Kriminālprocesa likuma būtisks pārkāpums, kas noveda pie nelikumīga lēmuma.

Kasators uzskata, ka saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 562.panta pirmo daļu apelācijas instances tiesai bija jāskata apelācijas sūdzība un bija jāizspriež apelācijas sūdzības motīvi sūdzībā norādītajā apjomā. Latgales apgabaltiesa apelācijas sūdzības motīvus neizsprieda, līdz ar to pieļaujot Kriminālprocesa likuma būtisku pārkāpumu.

Ar pirmās instances spriedumu Larisa S. atzīta par vainīgu un sodīta par to, ka viņa tīši mutvārdos aizskāra Nikolaja K. godu un pazemoja viņa cieņu. Tiesa konstatēja, ka "2006.gada oktobrī, tiesas izmeklēšanā nenoskaidrotā datumā, Larisa S., ejot garām, vairākkārt nosauca Nikolaju K. necenzētos krievu valodas vārdos, tādējādi aizskarot Nikolaja K. godu un pazemojot viņa cieņu".

Šādas Larisas S. darbības kvalificētas pēc Krimināllikuma 156.panta.

Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments atzīst, ka apelācijas instances tiesas lēmums jāatceļ daļā par Rēzeknes tiesas sprieduma atcelšanu un nodošanu atceltajā daļā pirmās instances tiesai jaunai izskatīšanai, bet pārējā daļā tiesas lēmums jāatstāj negrozīts.

Latgales apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģija pirmās instances tiesas spriedumu atcēla, pamatojoties uz Kriminālprocesa likuma 527.panta pirmajā daļā noteikto, ka "notiesājoša sprieduma aprakstošajā daļā jānorāda noziedzīga nodarījuma izdarīšanas vieta un laiks, kā arī motīvi". Tiesas kolēģija atzina, ka "Rēzeknes tiesas spriedumā nav noteikts noziedzīgā nodarījuma motīvs, nav noteikta vieta, kurā izdarīts noziedzīgs nodarījums. Tas nav norādīts arī privātsūdzībā. Tas ir būtisks Kriminālprocesa likuma pārkāpums un ir pamats šā likuma 575.panta trešās daļas piemērošanai, atceļot apstrīdēto spriedumu daļā par apsūdzētās notiesāšanu par noziedzīga nodarījuma izdarīšanu, kas paredzēts Krimināllikuma 156.pantā".

Senāta Krimināllietu departaments atzīst, ka apelācijas instances tiesa, izskatot lietu, ir pārkāpusi Kriminālprocesa likuma 562.panta pirmās

daļas noteikumus par apjomu un ietvariem, kurus, izskatot apelācijas protestu vai sūdzību, apelācijas instances tiesa nedrīkst pārsniegt.

Kriminālprocesa īpatnības privātās apsūdzības lietās regulētas ar Kriminālprocesa likuma 58.nodaļas normām, bet lietas izskatīšana apelācijas instancē – ar šā likuma 53.nodaļas normām.

Atbilstoši Kriminālprocesa likuma 7.panta trešās daļas noteikumiem par Krimināllikuma 156.pantā paredzēto noziedzīgo nodarījumu tiek veikts privātās apsūdzības kriminālprocess, kurā apsūdzības funkcijas īsteno cietušais.

No lietas materiāliem nepārprotami secināms, ka cietušais pirmās instances tiesas spriedumu nepārsūdzēja apelācijas kārtībā, tādējādi piekrītot tādam noziedzīgā nodarījuma aprakstam, kāds norādīts pirmās instances tiesas spriedumā.

Kriminālprocesa likuma 566.pants nosaka, ka, ja apelācijas instances tiesa, izskatot lietu, konstatē Kriminālprocesa likuma pārkāpumu, kas katrā ziņā izraisa sprieduma atcelšanu, tā pieņem lēmumu par pirmās instances tiesas sprieduma atcelšanu pilnībā vai kādā tā daļā un lietas nosūtīšanu jaunai izskatīšanai pirmās instances tiesai citā sastāvā.

Savukārt Kriminālprocesa likuma 575.panta pirmajā daļā ir norādīti tie šā likuma pārkāpumi, kas katrā ziņā izraisa tiesas nolēmuma atcelšanu.

Šāds tiesību normas tulkojums izriet arī no Senāta Krimināllietu departamenta lēmuma lietā SKK-0654/05.

Tulkojot Kriminālprocesa likuma 562.panta otrās daļas normas, Senāts atzīmē, ka apsūdzības grozīšana uz smagāku, tostarp tāda apsūdzības papildināšana, kas vērtējama kā smagāka par to apsūdzību, kādā persona apsūdzēta un nodota tiesai, ir pieļaujama tikai likumā īpaši paredzētajos gadījumos un tikai pirmās instances tiesā.

Šajā lietā tādi apstākļi nepastāv.

Kasācijas instances tiesa uzskata, ka apelācijas tiesai nebija tiesiska pamata neskatīt pašai lietu pēc būtības.

Ievērojot minēto un vadoties pēc Kriminālprocesa likuma 585., 587.panta, Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments

n o l ē m a

Latgales apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2008.gada 17.marta lēmumu atcelt daļā par Rēzeknes tiesas 2008.gada 11.janvāra sprieduma atcelšanu daļā un lietas nodošanu atceltajā daļā jaunai izskatīšanai pirmās instances tiesai. Atceltajā daļā lietu nosūtīt jaunai iztiesāšanai apelācijas instances tiesai.

Pārējā daļā apelācijas instances tiesas lēmumu atstāt negrozītu, bet kasācijas sūdzības noraidīt.

Lēmums nav pārsūdzams.

Kasācijas sūdzības iesniegšanas termiņš un nokavētā termiņa atjaunošana

Kasācijas sūdzības iesniegšanas termiņš ir tiesību realizācijas termiņš. Šo tiesību realizēšanas obligāts nosacījums – kasācijas sūdzības iesniegšana, bet nokavētā termiņa gadījumā – kasācijas sūdzības iesniegšana un lūguma iesniegšana par nokavētā termiņa atjaunošanu, kas var būt kā atsevišķs procesuāls dokuments vai ietverts kasācijas sūdzībā.

Nokavētā kasācijas sūdzības termiņa atjaunošana atšķirībā no termiņa pagarināšanas attiecas uz pagājušo laika posmu, nevis uz noteiktu vai nenoteiktu laiku nākotnē (Kriminālprocesa likuma 570.panta pirmā un otrā daļa).

Rīgā, 2008.gada 5.jūnijā Lieta Nr.SKK-330/08

L Ē M U M S

Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments šādā sastāvā:

senators referents P.Dzalbe,
senators A.Freibergs,
senators V.Čiževskis

izskatīja lietu rakstveida procesā sakarā ar apsūdzētā Viktora M. sūdzību par Latgales apgabaltiesas priekšsēdētāja Kārļa Valdemiera 2008.gada 7.aprīļa lēmumu un

k o n s t a t ē j a

Ar Daugavpils tiesas 2008.gada 7.janvāra spriedumu Viktors M., (..) atzīts par vainīgu noziedzīga nodarījuma izdarīšanā, kas paredzēts Krimināllikuma 175.panta trešajā daļā, un sodīts ar brīvības atņemšanu uz diviem gadiem. Saskaņā ar Krimināllikuma 51.pantu galīgais sods noteikts brīvības atņemšana uz četriem gadiem, t.i., daļēji pieskaitot neizciesto sodu pēc Daugavpils tiesas 2005.gada 12.oktobra sprieduma.

Ar Latgales apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2008.gada 3.marta lēmumu Daugavpils tiesas 2008.gada 7.janvāra spriedums atstāts negrozīts.

Lietā vēl atzīts par vainīgu un sodīts Valerijs L., (..), kurš tiesas nolēmumus nav pārsūdzējis.

2008.gada 4.aprīlī apsūdzētais Viktors M. iesniedzis iesniegumu par nokavētā kasācijas sūdzības iesniegšanas termiņa atjaunošanu.

Ar Latgales apgabaltiesas priekšsēdētāja K.Valdemiera 2008.gada 7.aprīļa lēmumu Viktora M. lūgums noraidīts.

Apsūdzētais Viktors M. iesniedzis sūdzību un lūdz atcelt Latgales apgabaltiesas priekšsēdētāja 2008.gada 7.aprīļa lēmumu un atjaunot kasācijas sūdzības iesniegšanas termiņu.

Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments atzīst, ka Latgales apgabaltiesas priekšsēdētāja K.Valdemiera 2008.gada 7.aprīļa lēmums jāatceļ un tiesvedība par kasācijas sūdzības iesniegšanas termiņa atjaunošanu jāizbeidz.

Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 317.panta pirmo daļu ieinteresētajai personai, kura attaisnojoša iemesla dēļ nokavējusi tiesību realizācijai noteikto termiņu, ir tiesības iesniegt iesniegumu par šā termiņa atjaunošanu.

Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 570.panta pirmo un otro daļu kasācijas sūdzību iesniedz ne vēlāk kā 10 dienu laikā pēc dienas, kad tiesas spriedums vai lēmums kļuvis pieejams. Pēc noteiktā termiņa iesniegto kasācijas sūdzību tiesnesis ar lēmumu, ko uzraksta rezolūcijas veidā, atsaka pieņemt, ja vien iesniedzējs nav lūdzis termiņa atjaunošanu.

Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 72.panta trešo daļu apsūdzētajam ir tiesības iesniegt kasācijas sūdzību.

Analizējot minētās Kriminālprocesa likuma normas, Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments secina, ka kasācijas sūdzības iesniegšanas termiņš ir tiesību realizācijas termiņš. Šo tiesību realizēšanas obligāts nosacījums – kasācijas sūdzības iesniegšana, bet nokavēta termiņa gadījumā – kasācijas sūdzības iesniegšana un lūguma par nokavētā termiņa atjaunošanu, kas var būt kā atsevišķs procesuāls dokuments vai ietverts kasācijas sūdzībā, iesniegšana. Tātad, lai lemtu jautājumu par nokavētā kasācijas sūdzības iesniegšanas termiņa atjaunošanu, ir jābūt iesniegtai kasācijas sūdzībai. Nokavētā termiņa atjaunošana atšķirībā no termiņa pagarināšanas attiecas uz pagājušo laika posmu, nevis uz noteiktu vai nenoteiktu laiku nākotnē.

No lietā esošajiem materiāliem redzams, ka apsūdzētais Viktors M. 2008.gada 4.aprīlī iesniedzis iesniegumu, kurā lūdz atjaunot kasācijas sūdzības iesniegšanas termiņu, bet kasācijas sūdzība nav iesniegta. Tāpēc tiesas priekšsēdētājam nebija pamata lemt jautājumu par nokavētā termiņa atjaunošanu.

Vadoties pēc Kriminālprocesa likuma 585., 587.panta, Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments

n o l ē m a

Latgales apgabaltiesas priekšsēdētāja Kārļa Valdemiera 2008.gada 7.aprīļa lēmumu atcelt un izbeigt tiesvedību par kasācijas sūdzības iesniegšanas termiņa atjaunošanu.

Lēmums nav pārsūdzams.

Kasācijas sūdzības papildinājumu iesniegšana

Kasācijas sūdzības papildinājumi, kas iesniegti Kriminālprocesa likuma 579.panta trešajā daļā noteiktajā termiņā, nevar aizstāt kasācijas sūdzību (Kriminālprocesa likuma 579.panta trešā daļa).

Rīgā, 2008.gada 17.jūnijā Lieta Nr.SKK-344/08

L Ē M U M S

Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments šādā sastāvā:

senators referents P.Dzalbe,
senators A.Freibergs,
senators V.Čiževskis

izskatīja lietu rakstveida procesā sakarā ar apsūdzēto Alekseja Ļ. un Santa S. kasācijas sūdzībām par Augstākās tiesas Krimināllietu tiesu palātas 2008.gada 5. februāra lēmumu un

k o n s t a t ē j a

Ar Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2007.gada 25. maija spriedumu

Aleksejs Ļ., (..), atzīts par vainīgu noziedzīga nodarījuma izdarīšanā, kas paredzēts Krimināllikuma 320.panta trešajā daļā, un sodīts ar brīvības atņemšanu uz astoņiem gadiem, konfiscējot mantu, papildsodu vēršot arī uz pirmstiesas kriminālprocesa laikā arestam pakļauto apsūdzētā mantu;

Santis S., (..), atzīts par vainīgu noziedzīga nodarījuma izdarīšanā, kas paredzēts Krimināllikuma 320.panta trešajā daļā, un sodīts ar brīvības atņemšanu uz astoņiem gadiem, konfiscējot mantu.

Ar Latvijas Republikas Augstākās tiesas Krimināllietu tiesu palātas 2008.gada 5.februāra lēmumu Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2007.gada 25.maija spriedums atstāts negrozīts.

Aleksejs Ļ. un Santis S. atzīti par vainīgiem un sodīti par to, ka, rīkojoties personu grupā pēc iepriekšējas vienošanās, pieņēmuši kukuli, tas ir, būdami amatpersonas, izmantojot savu dienesta stāvokli, pieprasīja un pieņēma mantiskas vērtības par kādas darbības neizdarīšanu kukuļdevēja interesēs.

Laika posmā no 2004.gada aprīļa–maija līdz 2005.gada 12.jūlijam apsūdzētais Aleksejs Ļ. bija Rīgas pilsētas Galvenās policijas pārvaldes Kārtības policijas pārvaldes Patruļpolicijas vienības Patruļpolicijas bataljona (turpmāk tekstā – Rīgas PGPP KPP PPV PPB) 9.rotas kārtībnieks, viņam bija policijas virsseržanta dienesta pakāpe, bet apsūdzētais Santis S. bija Rīgas PGPP KPP PPV PPB 9.rotas

komandieris, viņam bija policijas seržanta dienesta pakāpe, t.i., abi apsūdzētie bija valsts amatpersonas.

2004.gada aprīlī–maijā, pirmstiesas kriminālprocesā precīzi nenoskaidrotā laikā, apsūdzētie Aleksejs Ļ. un Santis S., izmantojot savu dienesta stāvokli un apstākli, ka Aleksandra G. dzīvesvieta Rīgā, Bukaišu ielā (..) atrodas apsūdzēto patrulēšanas maršrutā, veicot šīs vietas pārbaudi, ieguvuši informāciju, ka šī persona neoficiāli nodarbojas ar automašīnu riepu montāžu, nemaksā nodokļus. Aleksejs Ļ. un Santis S., rīkojoties personu grupā pēc iepriekšējas vienošanās, pieprasījuši no Aleksandra G. kukuli – naudu Ls 3000 par to, ka viņi Aleksandra G. interesēs neziņos Latvijas Republikas Valsts ieņēmumu dienestam (tālāk tekstā – LR VID) par šo saimniecisko darbību. Saņemot Aleksandra G. paskaidrojumus, ka viņam nav naudas pieprasītās summas apmērā, Aleksejs Ļ. un Aleksandrs G. Santa S. klātbūtnē vienojušies, ka kukuļa summa tiek samazināta līdz Ls 1500 un ka pieprasīto naudu iespējams samaksāt pa daļām.

Bez tam apsūdzētie, lai viņi turpmāk klusētu un Aleksandrs G. varētu turpināt savu saimniecisko darbību, pieprasījuši no Aleksandra G. maksāt viņiem katru mēnesi Ls 100. Tās pašas dienas vakarā Aleksejs Ļ. no Aleksandra G. Rīgā, Bukaišu ielā (..), mājas pagalmā, pieņēmis naudu Ls 400, kas bija pirmā iemaksa no pieprasītajiem Ls 1500.

Turpinot savas noziedzīgās darbības, realizējot vienotu noziedzīgu nodomu, kas vērsts uz kukuļa pieņemšanu, izmantojot savu dienesta stāvokli, Aleksejs Ļ. un Santis S. pēc Aleksandra G. sarunas pa telefonu ar Alekseju Ļ. laika posmā no 2004.gada aprīļa–maija līdz 2005.gada 12.jūlijam, pirmstiesas kriminālprocesā precīzi nenoskaidrotā laikā, gan kopā, gan katrs atsevišķi, izmantojot gan dienesta, gan personīgo autotransportu, braukuši uz Bukaišu ielu (..), Rīgā, kur no Aleksandra G. saņēmuši katra mēneša maksājumu – Ls 100, kā arī pieprasītā kukuļa daļu – naudas summu no 50 līdz 100 latu apmērā vai automašīnu riepas un diskus. Šos priekšmetus pieņēmis Aleksejs Ļ. Viņš, izmantojot dienesta automašīnu "Rover", valsts reģistrācijas numura zīme (turpmāk tekstā – v.n.) BU 6518, vai viņa rīcībā nodoto automašīnu "Audi 100", v.n. CV 6128, automašīnu riepas un diskus nogādājis SIA "Jures IK" veikalā "Riepu serviss" Rīgā, Mežotnes ielā 64 vai citās pirmstiesas kriminālprocesā precīzi nenoskaidrotās autoremonta darbnīcās Rīgā un Rīgas rajonā, kur riepas un diskus realizējuši.

Tādējādi, izmantojot dienesta transportu savtīgos nolūkos, ar to pārkāpjot Latvijas Republikas Ministru kabineta 2003.gada 28.oktobra noteikumus Nr. 594 "Iekšlietu ministrijas sistēmas iestāžu darbinieku ar speciālajām dienesta pakāpēm disciplinārais reglaments" 2.punktu, kas nosaka, ka darbinieka pienākums ir apzinīgi pildīt dienesta pienākumus un nepieļaut pārkāpumus un nolaidību, neveikt darbības, kas kaitē Latvijas Republikas Iekšlietu ministrijas sistēmas iestāžu prestižam, kā

arī pārkāpjot Latvijas Republikas likuma "Par policiju" 27.panta trešās daļas prasības, kas nosaka, ka policijas darbinieka pienākums ir nelokāmi pildīt likuma prasības, Aleksejs Ļ. un Santis S., būdami valsts amatpersonas, izmantojot savu dienesta stāvokli, rīkojoties personu grupā pēc iepriekšējās vienošanās un kukuļdevēja interesēs, pieprasījuši un apzināti prettiesiski, ilgstoši pieņēmuši no Aleksandra G. materiālās vērtības – naudu, automašīnu riepas un diskus.

Šādas Alekseja Ļ. un Santa S. darbības kvalificētas pēc Krimināllikuma 320.panta trešās daļas.

Apsūdzētais Santis S. iesniedzis kasācijas sūdzību, lūdz atcelt Augstākās tiesas Krimināllietu tiesu palātas 2008.gada 5.februāra lēmumu un nosūtīt lietu jaunai iztiesāšanai.

Apsūdzētais Santis S. norāda, ka apelācijas instances tiesa neesot taisījusi tiesisku un pamatotu spriedumu, jo apsūdzētā vaina neesot pierādīta, kas esot Kriminālprocesa likuma 520.panta pirmās daļas būtisks pārkāpums. Tiesa esot neatbilstoši lietas materiāliem interpretējusi lietas faktiskos apstākļus. Tiesa esot atsaukusies uz Aleksandra G. liecībām, kādas lietā nemaz neesot, par to, ka viņš ieradies pie Aleksandra G. pirmās iemaksas saņemšanai. Tiesa neobjektīvi un nepilnvērtīgi novērtējusi pierādījumus, tādā veidā neievērojot Kriminālprocesa likuma 527.panta otrās daļas nosacījumus. Tiesa neesot pamatoti un motivēti norādījusi, kāpēc Santa S. liecības neesot ņemtas vērā un tikušas noraidītas. Viņš neesot nodarbojies ar riepu tirgošanu, bet to darījis Aleksejs Ļ. To apstiprinot Aleksandra G. liecības, tādēļ viņa, Santa S., vaina kukuļņemšanā neapstiprinoties. Arī liecinieka J.E. liecības nepierādot viņa vainu, jo J.E. neesot zinājis, par ko tieši un kuriem policistiem tiek maksāts, turklāt J.E. esot liecinājis, ka redzējis divus policistus, bet apsūdzēto Santi S. tiesā neesot atpazinis. Neesot noskaidrots, vai viņš vispār ir ņēmis naudu, vai atdevis visu no Aleksandra G. saņemto naudu Aleksejam Ļ., kā arī, vai Aleksejs Ļ. ir naudu devis viņam kā sabiedrotajam. Visu naudu, ko saņēmis no cietušā Aleksandra G., viņš esot nodevis apsūdzētajam Aleksejam Ļ. Visa apsūdzība balstoties tikai uz Aleksandra G. nepatiesi sniegtajām liecībām.

Apelācijas instances tiesa esot virspusēji izvērtējusi lietā esošos pierādījumus, kā rezultātā nepareizi izdarījusi secinājumus par viņa vainu, kas esot novedis pie nelikumīga nolēmuma. Tiesa esot devusi lielāku ticamību Aleksandra G. un citu liecinieku liecībām, nekā apsūdzēto liecībām, bet neesot tam sniegusi pamatojumu, motīvus un pierādījumus, tādējādi neievērojot Kriminālprocesa likuma 527.panta otrās daļas nosacījumus. Pirmstiesas izmeklēšanas laikā neesot noskaidrots konkrēts noziedzīgā nodarījuma izdarīšanas laiks. Lietā tas esot 2005.gada pavasaris, bet tas esot pārāk izstiepts laiks, līdz ar to viņš nevarot pierādīt, ka laikā, kad it kā esot pieprasījis kukuli no

Aleksandra G., ir atradies citur. Tādā veidā esot pārkāpta Kriminālprocesa likuma 126.panta ceturtā daļa, t.i., viņa tiesības uz aizstāvību sakarā ar alibi norādīšanu.

Apsūdzētais Santis S. uzskata, ka Kriminālprocesa likuma 19.panta, 126.panta ceturtās daļas, 511.panta otrās daļas, 520.panta pirmās daļas, 527.panta otrās daļas pārkāpumi saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 575.panta trešo daļu atzīstami par būtiskiem pārkāpumiem, kas noveduši pie nelikumīga nolēmuma.

Apsūdzētā Alekseja Ļ. kasācijas sūdzībā norādīts: "Uzskatu, ka Augstākās tiesas lēmums ir pieņemts ar būtiskiem materiālo un procesuālo normu pārkāpumiem. Kasācijas sūdzības papildinājumus iesniegšu 10 dienu laikā saskaņā ar KPL 579.panta noteikumiem".

Kasācijas sūdzības papildinājumos apsūdzētais Aleksejs Ļ. lūdz atcelt apelācijas instances tiesas lēmumu, nosūtīt lietu jaunai iztiesāšanai, un norāda, ka apelācijas instances tiesa neesot ievērojusi Kriminālprocesa likuma 561.panta pirmo daļu, 562.panta otro daļu, pārkāpusi Kriminālprocesa likuma 124., 128.pantu, analizē pierādījumus un izsaka savu viedokli par pierādījumu vērtējumu.

Kriminālprocesa likuma 585.panta otrās daļas kārtībā Ģenerālprokuratūras Krimināltiesiskā departamenta Tiesās izskatāmo krimināllietu nodaļas prokurors A. Andrejevs iesniedzis viedokli izskatāmajā lietā. Prokurors norāda, ka, lai pēc būtības varētu lemt jautājumu par Alekseja Ļ. kasācijas sūdzībā izvirzīto argumentu pamatotību, svarīgi esot no tiesiskās paļāvības un vienlīdzības principiem izvērtēt sūdzības iesniegšanas atbilstību spēkā esošajai likumdošanai. Kārtību par kasācijas sūdzības iesniegšanas termiņiem un to saturu regulē Kriminālprocesa likuma 570., 572.pants. Šie panti kā obligātu prasību paredz, ka kasācijas sūdzības saturā jābūt pamatotām norādēm par Krimināllikuma vai Kriminālprocesa likuma normu pārkāpumiem un sūdzība iesniedzama 10 dienu laikā pēc dienas, kad tiesas spriedums vai lēmums kļuvis pieejams. Vērtējot Alekseja Ļ. 2008.gada 20.aprīļa kasācijas sūdzības iesniegšanas apstākļus, prokurors konstatē, ka norādītās likuma prasības netika ievērotas. Tā no lietas materiāliem redzams, ka Augstākās tiesas Krimināllietu tiesas palātas 2008.gada 5.februāra lēmumu apsūdzētais Aleksejs Ļ. saņēmis 2008.gada 10.aprīlī, bet 2008.gada 20.aprīļa sastādītajā kasācijas sūdzībā nav norādījis nevienu prasību un pamatojumu par likuma pārkāpumiem. Nenorādot pārsūdzēšanas robežas un pārbaudes priekšmetu, sūdzībā esot tikai vispārināta norāde uz tiesas lēmuma nelikumību un nepamatotību, ko saskaņā ar likumu nevarot uzskatīt par kasācijas sūdzību.

Tiesas rīcībā ir nodots arī Alekseja Ļ. 2008.gada 28.aprīlī sagatavotais dokuments, kurš nosaukts par "kasācijas sūdzības papildinājumiem". Kaut arī 2008.gada 28.aprīļa "kasācijas sūdzības

papildinājumos" esot norādes uz iespējamiem likuma pārkāpumiem un satura ziņā tie varētu atbilst kasācijas sūdzībai, tomēr tie iesniegti ar nokavēšanos. Tā kā 2008.gada 28.aprīļa dokumentā neesot lūgts atjaunot kasācijas sūdzības iesniegšanas termiņu, tad saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 587.panta pirmo punktu kasācijas sūdzība esot noraidāma.

Apsūdzētais Santis S. savā kasācijas sūdzībā norādot, ka apelācijas instances tiesa nolēmumu balstījusi uz nepilnīgu un neobjektīvu pierādījumu novērtēšanu, kā arī nepareizi interpretējusi lietas faktiskos apstākļus, tādā veidā pārkāpjot Kriminālprocesa likuma 19.pantu, 126.panta ceturto daļu, 511.panta otro daļu, 520.panta pirmo daļu, 527.panta otro daļu. Tajā pašā laikā sūdzībā sniegtais pamatojums par likuma pārkāpumiem balstīts ar pierādījumu un faktu pārvērtēšanu, kas saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 569.panta trešo daļu nevar būt izskatīšanas priekšmets kasācijas instances tiesā. Esot minētajiem apstākļiem, neesot pamata iesniegtās kasācijas sūdzības apmierināšanai.

Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments atzīst, ka apelācijas instances tiesas lēmums jāatstāj negrozīts, bet apsūdzēto Alekseja Ļ. un Santa S. kasācijas sūdzības jānoraida.

Kasācijas instances tiesa piekrīt prokurora viedoklim par rīcību ar apsūdzētā Alekseja Ļ. kasācijas sūdzību. Apsūdzētā Alekseja Ļ. kasācijas sūdzības saturs neatbilst Kriminālprocesa likuma 572.panta prasībām. Kasācijas sūdzības papildinājumu saturs atbilst kasācijas sūdzības saturam, bet papildinājumi nav iesniegti Kriminālprocesa likuma 570.panta pirmajā daļā noteiktajā termiņā un papildinājumos nav lūgts šo termiņu atjaunot. Kasācijas sūdzības papildinājumi, kas iesniegti Kriminālprocesa likuma 579.panta trešajā daļā noteiktajā termiņā, nevar aizstāt kasācijas sūdzību. Tāpēc apsūdzētā Alekseja Ļ. kasācijas sūdzība kā neatbilstoša likuma prasībām jānoraida.

Apsūdzētais Santis S. kasācijas sūdzībā būtībā analizē pierādījumus, izsaka savu viedokli par to vērtēšanu un lietas faktiskajiem apstākļiem.

Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 569.panta pirmo un trešo daļu kasācijas instances tiesa lietas faktiskos apstākļus nenoskaidro un pierādījumus lietā no jauna neizvērtē. Pierādījumu vērtēšana, to ticamība, pietiekamība, uz ko kasācijas sūdzībā norāda apsūdzētais Santis S., piekrīt tiesai, kas lietu izskata pēc būtības, t.i., pirmās instances un apelācijas instances tiesai. Kasācijas instances tiesa nekonstatē Kriminālprocesa likumā izvirzīto prasību pārkāpumu pierādījumu vērtēšanā apelācijas instances tiesā. Saprātīgu šaubu esamība vai neesamība, kas ir saistīta ar pierādījumu pietiekamību, balstās uz tiesnešu iekšējo pārliecību un likumā nav formalizēti kritēriji šai pārliecībai.

Versiju par apsūdzības nekonkrētību, kas liedzot iespēju iesniegt pierādījumus par alibi, apsūdzētais Santis S. izvirza tikai kasācijas sūdzībā. Taču saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 569.panta pirmo daļu pārsūdzēšana kasācijas kārtībā ir apelācijas instances tiesas nolēmuma tiesiskuma apstrīdēšana juridisku iemeslu dēļ, nevis jaunu versiju izvirzīšana par lietas faktiskajiem apstākļiem un apstākļiem, par ko nebija iesniegta apelācijas sūdzība.

Attiecībā par apsūdzētā Santa S. norādi kasācijas sūdzībā par liecinieka Aleksandra G. liecību nepareizu izklāstu apelācijas instances tiesas lēmumā kasācijas instances tiesa konstatē, ka apsūdzētais Santis S. saskaņā ar lēmuma aprakstošo daļu netiek apsūdzēts par to, ka tieši viņš no Aleksandra G. Rīgā, Bukaišu ielā (..), mājas pagalmā pieņēmis naudu Ls 400.

Apelācijas instances tiesas lēmums atbilst Kriminālprocesa likuma 511.panta otrajai daļai, 520.panta pirmajai daļai, 527.panta otrajai daļai, 564.pantam, tā motīvu daļā ir ietvertas visas prasības, kas izriet no Kriminālprocesa likuma 564.panta ceturtās daļas.

Līdz ar to apsūdzētais Santis S. kasācijas sūdzībā norādījis uz neesošiem Kriminālprocesa likuma pārkāpumiem apelācijas instances tiesā un pārkāpumiem, kas neatbilst Kriminālprocesa likuma 575.panta trešās daļas nosacījumiem.

Vadoties pēc Kriminālprocesa likuma 585., 587.panta, Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments

n o l ē m a

Augstākās tiesas Krimināllietu tiesu palātas 2008.gada 5.februāra lēmumu atstāt negrozītu, bet apsūdzēto Alekseja Ļ. un Santa S. kasācijas sūdzības noraidīt.

Lēmums nav pārsūdzams.

Tiesas apspriedes noslēpuma pārkāpums

Kriminālprocesa likums neatļauj laikā, kad tiesnesis atrodas apspriežu istabā kādas lietas izskatīšanā, šim pašam tiesnesim piedalīties arī citas lietas izskatīšanā.

Apspriedes pārtraukšanu, lai izskatītu citu lietu, var atzīt par Kriminālprocesa likuma 575.panta pirmās daļas 7.punktā noteikto pārkāpumu, jo tas objektīvi saistīts ar Kriminālprocesa likuma 15., 18.pantā paredzēto kriminālprocesa pamatprincipu ievērošanu, t.i., ikviena tiesībām uz lietas izskatīšanu objektīvā tiesā un procesuālo pilnvaru līdzvērtību (Kriminālprocesa likuma 15., 18., 513.pants un 510.panta otrā daļa).

Rīgā, 2008.gada 31.jūlijā Lieta Nr.SKK-385/08

L Ē M U M S

Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments šādā sastāvā:

senators referents P.Dzalbe,
senatore V.Eilande,
senators V.Vietnieks

izskatīja lietu rakstveida procesā sakarā ar apsūdzēto Aināra M. un Alekseja K. kasācijas sūdzībām par Latgales apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2008.gada 10.aprīļa lēmumu un

k o n s t a t ē j a

Ar Ludzas rajona tiesas 2007.gada 16. oktobra spriedumu Ainārs M., (..), atzīts par vainīgu noziedzīgu nodarījumu izdarīšanā, kas paredzēti Krimināllikuma 176.panta trešajā daļā, 175.panta trešajā daļā, un sodīts pēc Krimināllikuma 176.panta trešās daļas ar brīvības atņemšanu uz deviņiem gadiem, konfiscējot mantu, ar policijas kontroli uz trim gadiem, pēc Krimināllikuma 175.panta trešās daļas ar brīvības atņemšanu uz trim gadiem. Saskaņā ar Krimināllikuma 50.panta pirmo daļu sods pēc noziedzīgo nodarījumu kopības noteikts brīvības atņemšana uz desmit gadiem, konfiscējot mantu, un policijas kontrole uz trim gadiem, t.i., daļēji saskaitot piespriestos sodus. Pēc Krimināllikuma 50.panta piektās daļas galīgais sods noteikts brīvības atņemšana uz vienpadsmit gadiem, konfiscējot mantu, un policijas kontrole uz trim gadiem, noteiktajam sodam daļēji pievienojot neizciesto sodu pēc Krāslavas rajona tiesas 2007.gada 2.aprīļa sprieduma;

Aleksejs K., (..), atzīts par vainīgu noziedzīgu nodarījumu izdarīšanā, kas paredzēti Krimināllikuma 176.panta otrajā daļā, 175.panta trešajā daļā, 193.panta otrajā daļā, un sodīts pēc Krimināllikuma 176.panta otrās daļas ar brīvības atņemšanu uz četriem gadiem,

konfiscējot mantu, ar policijas kontroli uz trim gadiem, pēc Krimināllikuma 175.panta trešās daļas ar brīvības atņemšanu uz trim gadiem, pēc Krimināllikuma 193.panta otrās daļas ar brīvības atņemšanu uz diviem gadiem. Saskaņā ar Krimināllikuma 50.panta pirmo daļu sods pēc noziedzīgo nodarījumu kopības noteikts brīvības atņemšana uz sešiem gadiem, konfiscējot mantu, un policijas kontrole uz trim gadiem, t.i., daļēji saskaitot piespriestos sodus. Pēc Krimināllikuma 50.panta piektās daļas galīgais sods noteikts brīvības atņemšana uz sešiem gadiem, konfiscējot mantu, un policijas kontrole uz trim gadiem, atņemot transportlīdzekļa vadīšanas tiesības uz desmit mēnešiem, noteiktajam sodam daļēji pieskaitot papildsoda daļu, kas nav izciests pēc Preiļu rajona tiesas 2006.gada 25.jūlija sprieduma.

Ar Latgales apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2008.gada 10.aprīļa lēmumu Ludzas rajona tiesas 2007.gada 16.oktobra spriedums atstāts negrozīts.

Ar Ludzas rajona tiesas spriedumu, ko negrozītu atstājusi apelācijas instances tiesa, Ainārs M. un Aleksejs K. atzīti par vainīgiem un sodīti par to, ka Ainārs M. kā persona, kas agrāk izdarījusi laupīšanu, pēc iepriekšējas vienošanās grupā ar Alekseju K. izdarījuši svešas kustamas mantas nolaupīšanu, saistītu ar vardarbību, iekļūstot dzīvoklī.

2004.gada 11.februārī laikā no plkst. 21:30 līdz 22:30 Ainārs M. un Aleksejs K., abi alkohola ietekmē, laupīšanas nolūkā iekļuvuši Jāņa R. mājā Krāslavas rajona Dagdas pagasta Slobodas ciematā, kur uzbrukuši Jānim R., pielietojuši vardarbību, nolaupījuši naudu Ls 47.

Aināra M. darbības šajā apsūdzības daļā kvalificētas pēc Krimināllikuma 176.panta trešās daļas, bet Alekseja K. darbības pēc Krimināllikuma 176.panta otrās daļas.

Bez tam Ainārs M. un Aleksejs K., abi personu grupā pēc iepriekšējas vienošanās, atkārtoti izdarījuši svešas kustamas mantas slepenu nolaupīšanu, iekļūstot telpā.

Naktī uz 2004.gada 27.februāri Ainārs M. un Aleksejs K. Madonas rajona Varakļānos Brīvības ielā (..) no mājas pagalma nolaupījuši Jura V. automašīnu VW Golf, valsts reģistrācijas numurs EG3479, Ls 900 vērtībā.

2004.gada 28.februārī ap plkst. 6:00 Ainārs M. un Aleksejs K. Ludzas rajona Pušmucovas pagasta Pušmucovas ciematā zādzības nolūkā iekļuvusi Andra R. individuālā uzņēmuma “Dimants AR” veikalā un nolaupījuši mantas kopsummā par Ls 357,24.

Šajā apsūdzības daļā Aināra M. un Alekseja K. katra darbības kvalificētas pēc Krimināllikuma 175.panta trešās daļas.

Bez tam Aleksejs K. nelikumīgi izmantojis svešu maksāšanas līdzekli.

2004.gada februārī Aleksejs K. no nenoskaidrotām personām Rīgā iegādājies Dmitrijam I. nozagto Latvijas Krājbankas kredītkarti *Visa*

Electron un 2004.gada 2.martā plkst. 19:01, 21:25, 21:26, 21:29, 21:38, 22:00, 22:06 Krāslavā dažādās vietās, 2004.gada 3.martā plkst. 9:54 Krāslavas rajona Dagdā nelikumīgi to izmantojis, iegādājoties preces.

Šajā apsūdzības daļā Alekseja K. darbības kvalificētas pēc Kriminālliikuma 193.panta otrās daļas.

Apsūdzētie Ainārs M. un Aleksejs K. katrs iesnieguši kasācijas sūdzību, lūdz atcelt apelācijas instances tiesas lēmumu un nosūtīt lietu jaunai iztiesāšanai.

Apsūdzētais Ainārs M. norāda, ka pirmās instances tiesa bija pieļāvusi Kriminālprocesa likuma 575.panta pirmās daļas 7.punktā noteikto pārkāpumu, bet apelācijas instances tiesa neesot atcēlusi pirmās instances tiesas nelikumīgo spriedumu. No lietā esošajiem materiāliem redzams, ka 2007.gada 2.oktobrī plkst. 17:30 tiesa esot aizgājusi apspriežu telpā, 2007.gada 16.oktobrī plkst. 14:00 pasludinājusi saīsināto spriedumu, tajā pašā laikā 2007.gada 16.oktobrī no plkst. 10:00–10:45 tiesnesis A.Jonikāns izskatījis civillietu. Bez tam apelācijas instances tiesa esot pārkāpusi Kriminālprocesa likuma 1., 15.pantu. 2008.gada 5.marta lēmumā par krimināllietas pieņemšanu izskatīšanai apelācijas kārtībā tiesnesis J.Raciņš bija nolēmis uz tiesas sēdi aicināt lieciniekus A.P., V.G. un N.Ž. Taču 2008.gada 10.aprīlī tiesas sēdē šis lēmums ticis grozīts un nolemts lieciniekus neaicināt uz tiesas sēdi, nolasīt viņu liecības. Tiesa uz pieņēmuma pamata atzinusi, ka liecinieks V.G. atrodas ārzemēs un tāpēc nevar ierasties tiesā. Savukārt lieciniecei N.Ž. esot mazs bērns, bet to nevarot atzīt par apstākli, kas liedz ierasties tiesā. Norādītie liecinieki varējuši apstiprināt viņa nevainīgumu. 2007.gada 16.oktobra spriedumā galīgais sods noteikts, daļēji pievienojot Krāslavas rajona tiesas 2007.gada 2.aprīļa spriedumā, kurš vēl neesot bijis likumīgā spēkā, noteikto sodu. Tas esot pretrunā arī ar Daugavpils tiesas 2007.gada 8.oktobra lēmumu, kurā noteikts galīgais sods pēc Krāslavas rajona tiesas 2007.gada 2.aprīļa sprieduma un Preiļu rajona tiesas 2007.gada 18.jūlija sprieduma.

Apsūdzētais Aleksejs K. norāda, ka apelācijas instances tiesa pārkāpusi Kriminālprocesa likuma 566.pantu. Pirmās instances tiesa, taisot spriedumu, pārkāpusi tiesas apspriedes noslēpumu, jo tiesnesis A.Jonikāns laikā, kad tiesa aizgājusi apspriesties līdz saīsinātā sprieduma pasludināšanai, izskatījis civillietu. Tiesa bija atzinusi, ka lieta esot sarežģīta un vajadzīgs laiks sprieduma taisīšanai, bet šajā laikā tiesnesis skatījis citu lietu, kas liecinot, ka viņam jau iepriekš bijis izveidojies viedoklis lietā. Tāpēc apelācijas instances tiesai bija jāatceļ pirmās instances tiesas spriedums un krimināllieta jānosūta jaunai izskatīšanai pirmās instances tiesai. Līdz ar to apelācijas instances tiesas rīcībā saskatāms Kriminālprocesa likuma 511.panta otrās daļas pārkāpums. Apelācijas instances tiesas sēde bijusi noteikta 2008.gada 10.aprīlī plkst. 10:30, tajā pašā dienā plkst. 12:00 jau bijusi nozīmēta

izskatīšanai cita lieta. Tik īsā laikā apelācijas instances tiesa nevarējusi noskaidrot visus apstākļus, par ko bijis norādīts apelācijas sūdzībā. Tāpēc tiesa pārkāpusi Kriminālprocesa likuma 562.pantu. Tiesa neesot nodrošinājusi liecinieku V.G. un N.Ž. ierašanos un nopratināšanu tiesā, kas esot Kriminālprocesa likuma 15.panta pārkāpums. 2008.gada 18.aprīlī viņš esot lūdzis tiesu iepazīstināt ar tiesas sēdes protokolu, bet 2008.gada 16.oktobra tiesas sēdes protokola kopiju viņš neesot saņēmis, un tikai 2008.gada 22.aprīlī, iepazīstoties ar krimināllietas materiāliem, viņš atradis 16.oktobra tiesas sēdes protokolu.

Tas dodot pamatu uzskatīt, ka tiesas sēdes protokols ticis sastādīts tikai pēc apelācijas sūdzības iesniegšanas, tāpēc saskatāms Kriminālprocesa likuma 575.panta pirmās daļas 6.punktā paredzētais pārkāpums pirmās instances tiesā.

Kriminālprocesa likuma 585.panta otrās daļas kārtībā Ģenerālprokuratūras Krimināltiesiskā departamenta Tiesās izskatāmo krimināllietu nodaļas prokurore I.Ščepavičute iesniegusi viedokli izskatāmajā lietā.

Prokurore uzskata, ka kasācijas sūdzības neesot pamatotas, un lūdz atstāt tās bez apmierinājuma.

Ludzas rajona tiesa, taisot 2007.gada 16.oktobra spriedumu, neesot pieļāvusi Kriminālprocesa likuma 575.panta pirmās daļas 7.punktā paredzēto pārkāpumu. Saskaņā ar 510.panta otro daļu, ja sarežģītā lietā tiesa atzīst, ka šajā tiesas sēdē nav iespējams taisīt tiesas spriedumu, tā nosaka nākamo tiesas sēdi tuvāko 14 dienu laikā, kurā tā paziņo spriedumu. Saskaņā ar 2007.gada 2.oktobra tiesas sēdes protokolu tiesa esot paziņojusi, ka dodas uz apspriežu istabu sprieduma taisīšanai, bet, tā kā šajā tiesas sēdē taisīt spriedumu nebija iespējams, tiesa noteikusi nākamo tiesas sēdi 2007.gada 16.oktobrī plkst. 14:00, kurā paziņos saīsināto spriedumu. Saskaņā ar 2007.gada 16.oktobra tiesas sēdes protokolu ticis pasludināts saīsināts spriedums. Kriminālprocesa likums nenosakot ierobežojumus citu lietu izskatīšanai krimināllietas iztiesāšanas atlikšanas starplaikos.

No krimināllietas materiāliem esot redzams, ka lietas iztiesāšana tikusi vairākkārt atlikta, lai tiesas sēdē nopratinātu lieciniekus N.Ž., A.P. un V.G., tikuši veikti visi likumā paredzētie pasākumi, lai nodrošinātu liecinieku ierašanos uz tiesas sēdi, taču tas neesot bijis iespējams, jo neesot noskaidrota liecinieku atrašanās vieta. Esot šādiem apstākļiem, Ludzas rajona tiesa pilnīgi pamatoti atbilstoši Kriminālprocesa likuma 501.panta prasībām nolasījusi šo liecinieku pirmstiesas izmeklēšanā sniegtās liecības un vērtējusi tās.

Prokurore uzskata, ka apelācijas instances tiesa neesot pieļāvusi likuma pārkāpumu, lemjot par šo liecinieku atkārtotu neaicināšanu uz apelācijas instances tiesas sēdi. No tiesas sēdes protokola esot redzams, ka liecinieku neierašanās iemesli tikuši noskaidroti, uzklausīti procesa dalībnieku viedokļi, noskaidroti iemesli, kādēļ ir nepieciešama liecinieku ierašanās uz tiesas sēdi, un pilnīgi pamatoti tiesa esot nolēmusi neaicināt lieciniekus atkārtoti. Tas apstāklis, ka apelācijas tiesai bija nozīmētas vairākas lietas izskatīšanai vienā dienā, neradot šaubas par tiesas neobjektivitāti, jo no apelācijas instances tiesas sēdes protokola esot redzams, ka tiesa ir iepazinusies ar visiem lietas materiāliem, uzklausījusi apsūdzētos un neviens no procesa dalībniekiem laikā nav ticis ierobežots.

Prokurore uzskata, ka Ludzas rajona tiesa, taisot 2007.gada 16.oktobra spriedumu, esot pareizi piemērojusi Krimināllikuma 50.panta piektās daļas nosacījumus, jo uz sprieduma taisīšanas dienu Ainārs M. nebija izcietis sodu pēc Krāslavas rajona tiesas 2007.gada 2.aprīļa sprieduma, un kriminālllietas materiālos neesot bijušas nekādas ziņas par Aināra M. notiesāšanu 2007.gada 8.oktobrī Daugavpils tiesā. Uz sprieduma taisīšanas laiku tiesas rīcībā neesot bijušas ziņas, ka neizciestais sods pēc Krāslavas rajona tiesas 2007.gada 2.aprīļa sprieduma būtu pievienots kādam citam spriedumam, kurš jau stājies likumīgā spēkā. Šādas ziņas Ainārs M. paziņojis tikai kasācijas sūdzībā, un tās būtu atsevišķi pārbaudāmas.

Prokurore uzskata, ka kasācijas sūdzībās tikai formāli esot norādīts uz Krimināllikuma un Kriminālprocesa likuma normu pārkāpumiem. Kasācijas sūdzībās faktiski tiekot apšaubīti tiesu secinājumi par Aināra M. un Alekseja K. vainas pierādījumiem.

Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 569.panta trešo daļu kasācijas instances tiesas kompetencē neietilpstot novērtēt to, vai apsūdzētā vaina inkriminētā nozieguma izdarīšanā ir pierādīta, jo tas saistās ar pierādījumu pārvērtēšanu, kas esot pirmās instances un apelācijas instances tiesas kompetencē. Apelācijas instances tiesa izvērtējusi gan lietā esošos pierādījumus, gan it kā pirmās instances tiesā pieļautos Kriminālprocesa likuma normu pārkāpumus, devusi tiem pamatotu un objektīvu novērtējumu.

Prokurore uzskata, ka Latgales apgabaltiesas 2008.gada 10.aprīļa lēmums esot likumīgs un pamatots, un lūdz atstāt to bez grozījumiem.

Augstākās tiesas Senāta Kriminālllietu departaments atzīst, ka ir jāatceļ apelācijas instances tiesas lēmums, pirmās instances tiesas spriedums un lieta jānosūta jaunai izskatīšanai pirmās instances tiesai.

Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 575.panta pirmās daļas 7.punktu Kriminālprocesa likuma būtisks pārkāpums, kas katrā ziņā izraisa tiesas nolēmuma atcelšanu, ir, ja, taisot spriedumu, pārkāpts tiesas apspriedes noslēpums.

Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 566.pantu, ja apelācijas instances tiesa, izskatot lietu, konstatē Kriminālprocesa likuma pārkāpumu, kas katrā ziņā izraisa sprieduma atcelšanu, tā pieņem lēmumu par pirmās instances tiesas sprieduma atcelšanu pilnībā vai kādā tā daļā un lietas nosūtīšanu jaunai izskatīšanai pirmās instances tiesai citā sastāvā.

No pirmās instances tiesas 2007.gada 2.oktobra tiesas sēdes protokola redzams, ka tiesa paziņo, ka dodas apspriežu istabā sprieduma taisīšanai un, tā kā šajā tiesas sēdē taisīt spriedumu nav iespējams, nosaka nākamo tiesas sēdi 2007.gada 16.oktobrī plkst. 14:00, kurā tā paziņos saīsināto spriedumu, tiesas sēde slēgta plkst. 17:30.

No pirmās instances tiesas 2007.gada 16.oktobra tiesas sēdes protokola redzams, ka plkst. 14:00 tiesas sēdes priekšsēdētājs atklāj tiesas sēdi, paziņo tiesas sastāvu, kāda lieta tiek izskatīta, un tiek pasludināts saīsinātais spriedums, paziņota pilna sprieduma pieejamības diena, izskaidrota kārtība, kādā var iepazīties ar tiesas sēdes protokolu.

No apelācijas instances tiesas lēmuma redzams, ka tiesa nekonstatē Kriminālprocesa likuma normu pārkāpumus, ka, taisot spriedumu būtu pārkāpts tiesas apspriedes istabas noslēpums, pasludinot spriedumu šajā kriminālllietā 2007.gada 16.oktobrī, jo Kriminālprocesa likums nenosakot ierobežojumus citu lietu skatīšanai kriminālllietas iztiesāšanas atlikšanas starplaikos.

Kasācijas instances tiesa uzskata, ka šāds apelācijas instances tiesas un prokurores viedoklī par šo jautājumu izteiktais secinājums ir kļūdains.

Līdz lietas iztiesāšanas uzsākšanai apelācijas instances tiesā kriminālllietas materiāliem ir pievienots Ludzas rajona tiesas priekšsēdētāja A.Jonikāna paziņojums, ka civillieta, kurā Viktors V. bijis atbildētājs, tikusi skatīta 2007.gada 16.oktobrī, tiesas sēde atklāta plkst. 10:00, slēgta plkst. 10:45.

Kriminālllietai ir pievienotas izdrukas no tiesu informatīvās sistēmas par tiesneša A.Jonikāna izskatīšanai nozīmētajām kriminālllietām un civillietām no 2007.gada 2.oktobra līdz 16.oktobrim.

Apelācijas instances tiesa un prokurore neapstrīd, ka tiesnesis A.Jonikāns, kas bija tiesas sastāvā kriminālllietas Aināra M. un Alekseja K. apsūdzībā, laikā no 2007.gada 2.oktobra līdz 16.oktobrim izskatījis citu lietu.

Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 510.panta otro daļu, ja sarežģītā lietā tiesa atzīst, ka šajā tiesas sēdē nav iespējams taisīt tiesas spriedumu, tā nosaka nākamo tiesas sēdi tuvāko 14 dienu laikā, kurā tā paziņos spriedumu.

Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 513.panta pirmo un otro daļu tiesas apspriede notiek apspriežu istabā. Apspriedes laikā šajā istabā atrodas tikai tiesas sastāvs, kas izziesā lietu. Tiesa var pārtraukt apspriedi, lai atpūstos, kā arī brīvdienās un svētku dienās.

Izziesāšanas atlikšana ir noteikta Kriminālprocesa likuma 477.pantā, un tā var notikt tikai vienā gadījumā – ja krimināllietu nav iespējams izziesāt sakarā ar to, ka uz tiesas sēdi nav ieradusies kāda uz to izsauktā persona. Līdz ar to apelācijas instances tiesa nepareizi tulkojusi Kriminālprocesa likuma 510.panta otro daļu, jo Kriminālprocesa likums neatļauj laikā, kad tiesnesis atrodas apspriežu istabā kādas lietas izskatīšanā, šim pašam tiesnesim piedalīties arī citas lietas izskatīšanā.

Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments lietā Nr. SKK-267/08 ir izteicis viedokli, ka Kriminālprocesa likuma 510.panta otrā daļa jāskata kopsakarā ar Kriminālprocesa likuma 513.pantā noteikto, un atzinis par Kriminālprocesa likuma 575.panta pirmās daļas 7.punktā noteikto pārkāpumu to, ka tiesnesis laikā, kad tiesa aizgājusi apspriežu istabā taisīt spriedumu līdz saīsinātā sprieduma pasludināšanai, izskatījis citu krimināllietu.

Analizējot Kriminālprocesa likuma 513.pantu "Tiesas apspriedes noslēpums", var secināt, ka tā pirmās un otrās daļas saturs attiecas uz tiesas apspriedes organizācijas jautājumiem, bet panta trešajā daļā ietverts aizliegums tiesnešiem pārtraukuma laikā vākt ziņas par izziesājamo lietu, izpaust apspriedes laikā izteiktos viedokļus, kā arī pieņemto nolēmumu saturu. Līdz ar to darbības, kas ietvertas Kriminālprocesa likuma 513.panta trešajā daļā, bez papildu argumentācijas atzīstamas par tiesas apspriedes noslēpuma pārkāpumu. Savukārt apspriedes pārtraukšanu, lai izskatītu citu lietu, arī var atzīt par Kriminālprocesa likuma 575.panta pirmās daļas 7.punktā noteikto pārkāpumu, jo tas objektīvi saistīts ar Kriminālprocesa likuma 15., 18.pantā paredzēto kriminālprocesa pamatprincipu ievērošanu, t.i., ikviena tiesībām uz lietas izskatīšanu objektīvā tiesā un procesuālo pilnvaru līdzvērtību. Arī tiesai, tiesnesim, izskatot lietu, jāievēro likumā noteiktās tiesības un pienākumi. To neievērošanas gadījumā var rasties šaubas par tiesas, tiesneša objektivitāti, kā tas ir noticis šajā lietā un uz ko apelācijas un kasācijas sūdzībās ir norādījuši apsūdzētie Ainārs M. un Aleksejs K.

Apelācijas instances tiesai vajadzēja konstatēt Kriminālprocesa likuma 575.panta pirmās daļas 7.punktā paredzēto pārkāpumu pirmās instances tiesā un pieņemt Kriminālprocesa likuma 566.pantā noteikto lēmumu, ko tā nav izdarījusi. Tāpēc arī apelācijas instances tiesas lēmumu, ar kuru atstāts negrozīts pirmās instances tiesas spriedums, nevar atzīt par tiesisku un pamatotu. Līdz ar to apelācijas instances tiesa ir pārkāpusi Kriminālprocesa likuma 511., 512., 566.pantu, kas šajā lietā atzīstams par būtisku pārkāpumu Kriminālprocesa likuma 575.panta trešās daļas izpratnē.

Tā kā jāatceļ abu instanču tiesu nolēmumi un lieta jānosūta jaunai izskatīšanai pirmās instances tiesai, tad kasācijas instances tiesai nav jāizvērtē pārējie kasācijas sūdzību motīvi, jo tie ir saistīti ar lietas izskatīšanu pēc būtības, pierādījumu vērtēšanu, galīgā soda noteikšanu.

Vadoties pēc Kriminālprocesa likuma 585., 587.panta, Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments

n o l ē m a

Atcelt Latgales apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2008.gada 10.aprīļa lēmumu un Ludzas rajona tiesas 2007.gada 16.oktobra spriedumu, lietu nosūtīt jaunai izskatīšanai pirmās instances tiesai citā sastāvā.

Lēmums nav pārsūdzams.

Kriminālprocesa likuma 52.panta ceturtās daļas 1.punkta piemērošana

Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 52.panta ceturtās daļas 1.punktu lietas izskatīšanā tiesā nedrīkst piedalīties tiesnesis, kurš ir piedalījies šajā kriminālprocesā jebkādā statusā (Kriminālprocesa likuma 52.panta ceturtās daļas 1.punkts).

Rīgā, 2008.gada 15.jūlijā Lieta Nr.SKK-411/08

L Ē M U M S

Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments šādā sastāvā:

senators referents P.Gruziņš,
senators V.Vietnieks,
senatore V.Eilande

izskatīja rakstveida procesā lietu sakarā ar apsūdzētā Andreja D. kasācijas sūdzību un kasācijas sūdzības papildinājumiem par Latgales apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2008.gada 6.maija spriedumu un

k o n s t a t ē j a

Ar Rēzeknes tiesas 2008.gada 10.janvāra spriedumu Andrejs D., (..), atzīts par vainīgu un sodīts pēc Krimināllikuma 177.panta otrās daļas ar brīvības atņemšanu uz vienu gadu un sešiem mēnešiem; pēc Krimināllikuma 275.panta otrās daļas ar brīvības atņemšanu uz vienu gadu; pēc Krimināllikuma 175.panta trešās daļas ar brīvības atņemšanu uz vienu gadu bez mantas konfiskācijas; pēc Krimināllikuma 176.panta otrās daļas ar brīvības atņemšanu uz četriem gadiem bez mantas konfiskācijas, ar policijas kontroli uz trīs gadiem; pēc Krimināllikuma 193.panta otrās daļas ar brīvības atņemšanu uz vienu gadu bez mantas konfiskācijas.

Saskaņā ar Krimināllikuma 50.panta pirmo daļu sods pēc noziedzīgo nodarījumu kopības noteikts, daļēji saskaitot piespriestos sodus – brīvības atņemšana uz četriem gadiem un sešiem mēnešiem bez mantas konfiskācijas, ar policijas kontroli uz trīs gadiem.

Saskaņā ar Krimināllikuma 51.panta pirmo daļu galīgais sods noteikts, ar šo spriedumu noteiktajam sodam pilnīgi pievienojot pēc Ludzas rajona tiesas 2003.gada 17.jūlija sprieduma neizciesto papildsodu – transportlīdzekļa vadīšanas tiesību atņemšana uz divdesmit dienām, brīvības atņemšana uz četriem gadiem un sešiem mēnešiem bez mantas konfiskācijas, ar policijas kontroli uz trīs gadiem, atņemot transportlīdzekļa vadīšanas tiesības uz divdesmit dienām.

Lietā vēl notiesāta Svetlana P., daļā par kuru pirmās instances tiesas spriedums nav pārsūdzēts.

Ar Latgales apgabaltiesas spriedumu Andrejs D. notiesāts par to, ka viņš un divas pirmstiesas izmeklēšanā noskaidrotas personas (turpmāk – noskaidrotās personas) atkārtoti, grupā un pēc iepriekšējas vienošanās ar viltu ieguvis tiesības uz svešu mantu.

Andreja D. darbības kvalificētas pēc Krimināllikuma 177.panta otrās daļas.

Bez tam noskaidrotās personas pēc iepriekšējās vienošanās mantkārīgā nolūkā izgatavojušas viltotu dokumentu, kas piešķir tiesības, un Andrejs D. mantkārīgā nolūkā izmantojis šo viltoto dokumentu.

Viņa darbības pirmās instances tiesā kvalificētas pēc Krimināllikuma 275.panta otrās daļas.

Bez tam Andrejs D. atkārtoti un personu grupā pēc iepriekšējas vienošanās ar noskaidrotām personām aiz mantkārības no glabātavas slepeni nolaupījis svešu mantu.

Apsūdzētie Andrejs D. un Svetlana P. izdarījuši svešas kustamas mantas zādzību personu grupā pēc iepriekšējas vienošanās.

Andreja D. darbības pirmās instances tiesa kvalificējusi pēc Krimināllikuma 175.panta trešās daļas.

Andrejs D. arī izdarījis laupīšanu personu grupā pēc iepriekšējas vienošanās.

Šīs darbības pirmās instances tiesā kvalificētas pēc Krimināllikuma 176.panta otrās daļas.

Andrejs D. personu grupā veicis arī nelikumīgas darbības ar maksāšanas līdzekli.

Šīs darbības pirmās instances tiesā kvalificētas pēc Krimināllikuma 193.panta otrās daļas.

Par pirmās instances tiesas spriedumu apelācijas sūdzību bija iesniedzis apsūdzētais Andrejs D., lūdzot mīkstināt pamatsodu un samazināt papildsodu – policijas kontroli. Apsūdzētais nav piekritis apstāklim, ka par Krimināllikuma 177.panta trešajā daļā un 275.panta otrajā daļā paredzēto noziedzīgo nodarījumu izdarīšanu Ls 448,10 piedzīti tikai no viņa. Tāpat apsūdzētais apstrīdējis cietušā Ivara Č. pieteiktās kompensācijas apmēru. Andrejs D. apstrīdējis arī savu vainu apsūdzībā pēc Krimināllikuma 176.panta otrās daļas. Tiesas sēdē apsūdzētais uzturējis apelācijas sūdzību tikai daļā par kompensācijas pieteikumu.

Izskatot lietu apelācijas kārtībā, Latgales apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģija ar 2008.gada 6.maija spriedumu Rēzeknes tiesas spriedumu atcēlusi daļā par solidāri no Andreja D. un Svetlanas P. cietušā Ivara Č. labā piedzīto mantisko zaudējumu Ls 732,90. Šajā daļā krimināllieta nosūtīta jaunai izskatīšanai pirmās instances tiesai.

Pārējā daļā spriedums atstāts negrozīts.

Par apelācijas instances tiesas spriedumu kasācijas sūdzību un kasācijas sūdzības papildinājumus iesniedzis apsūdzētais Andrejs D., lūdzot atcelt abu instanču tiesu nolēmumus sakarā ar pieļautajiem kriminālprocesuālajiem pārkāpumiem.

Apsūdzētais norāda, ka Rēzeknes tiesas tiesnese A.Jermacāne, izskatot konkrēto krimināllietu, esot pieļāvusi Kriminālprocesa likuma 575.panta pirmās daļas 2.punkta pārkāpumu, apzinoties, ka viņa bijusi referente krimināllietā Nr.11330066804 ar apsūdzētajiem Andri Š., Māri Š., Kārli Z. un citiem, kurā viņam piešķirts noskaidrotas personas statuss. Krimināllietas apsūdzībā pret viņu izdalīšana atsevišķā lietvedībā esot notikusi bez jebkāda pamata, nepārliecinoties, kāpēc apsūdzētie Vitālijs B. un Jurijs A. nav ieradušies uz tiesas sēdi, kā arī neņemot vērā, ka ne krimināllietā Nr.11330066804 apsūdzētie, ne viņu aizstāvji nav piekrituši lēmumam par lietas sadalīšanu. Izskatot krimināllietu Nr.11330066804, tiesnese principā esot atzinusi viņu par vainīgu, tādejādi pārkāpjot Kriminālprocesa likuma 19.pantu.

Tāpat tiesa esot pieļāvusi arī Kriminālprocesa likuma 52. un 58.panta pārkāpumus.

Laikā, kad pieņemts lēmums par krimināllietu sadalīšanu, esot bijis beidzies viņam noteiktā drošības līdzekļa apcietinājuma termiņš, bet viņš minētajā laikā atradies Centrālcietuma slimnīcā, un tiesnesei viņa atrašanās vieta esot bijusi zināma.

Kasācijas sūdzības iesniedzējs uzskata, ka tāpat arī apelācijas instances tiesas tiesnesis J.Dimpers pretlikumīgi esot piedalījies divas reizes vienas un tās pašas lietas izskatīšanā.

Kasators atsaucas uz krimināllietu Nr.11330066804, kurā prokurors pieteicis noraidījumu tiesas sastāvam sakarā ar to, ka konkrētais tiesnesis jau lietā pieņēmis lēmumu par drošības līdzekli, kas apmierināts, un lieta nosūtīta Vidzemes apgabaltiesai.

Kasācijas sūdzības papildinājumos apsūdzētais Andrejs D. papildus norāda, ka, pieņemot lēmumu par krimināllietas Nr.11330066804 sadalīšanu, tiesa esot pieļāvusi Kriminālprocesa likuma 476.panta pirmās daļas un 479.panta pirmās daļas pārkāpumus, jo tiesai lietas izskatīšanu esot vajadzējis atlikt, līdz viņš izveseļotos.

Apsūdzētais Andrejs D. kasācijas sūdzības papildinājumos lūdz izprasīt papildu materiālus no Vidzemes apgabaltiesā esošās krimināllietas Nr.11330066804.

Izskatījis krimināllietas materiālus rakstveida procesā, apsvēris apsūdzētā Andreja D. kasācijas sūdzības un kasācijas sūdzības papildinājumu motīvus, Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments atzīst, ka apelācijas instances tiesas spriedums atstājams negrozīts, bet apsūdzētā kasācijas sūdzība noraidāma.

Senāta Krimināllietu departaments uzsver, ka saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 569.panta pirmo daļu pārsūdzēšana kasācijas kārtībā ir rakstveida kasācijas protesta vai sūdzības iesniegšana Augstākās tiesas Senātam par tāda apelācijas instances tiesas nolēmuma tiesiskumu, kurš vēl nav stājies spēkā, nolūkā panākt tā atcelšanu pilnībā vai kādā tā daļā vai arī tā grozīšanu juridisku iemeslu dēļ. Kasācijas instances tiesas kompetencē neietilpst jautājumu izlemšana, kas saistīta ar pirmās instances tiesā pieņemtajiem lēmumiem, ja tie ir skatīti apelācijas instances tiesā.

Senāta Krimināllietu departaments nekonstatē, ka Rēzeknes tiesa, pieņemot lēmumu Kriminālprocesa likuma 476.panta kārtībā par materiālu Andreja D. apsūdzībā izdalīšanu no krimināllietas Nr.K26-18/06/3 atsevišķā lietvedībā, būtu pieļāvusi minētā panta pārkāpumus. Pieņemtais lēmums atbilst likuma prasībām.

Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 52.panta ceturtās daļas 1.punktu lietas izskatīšanā tiesā nedrīkst piedalīties tiesnesis, kurš ir piedalījies šajā kriminālprocesā jebkādā statusā. Kā redzams no konkrētās krimināllietas materiāliem, Rēzeknes tiesas tiesnese A.Jermacāne un Latgales apgabaltiesas tiesnesis J.Dimpers nav piedalījušies konkrētajā kriminālprocesā kādā citā statusā. Apsūdzētā atsauce uz krimināllietā Nr.11330066804 pieteikto noraidījumu tiesas sastāvam sakarā ar iepriekš pieņemtu lēmumu par drošības līdzekļa piemērošanu nav attiecināma uz izskatāmo lietu Nr.11330055507.

Kā redzams no apelācijas instances tiesas sēdes protokola, apsūdzētais nav izmantojis savas tiesības pieteikt noraidījumu tiesas sastāvam, kas paredzētas Kriminālprocesa likuma 71.pantā. Tāpat noraidījumu Andrejs D. nav pieteicis arī tiesas sastāvam pirmajā instancē.

Kā kasācijas sūdzībā norādījis apsūdzētais, krimināllietā Nr.11330066804 viņa, Andreja D., statuss ir noskaidrotā persona. Senāta Krimināllietu departaments atzīst, ka konkrētajā lietā tiesa nav pieļāvusi Kriminālprocesa likuma 19.panta pārkāpumu, jo Andrejs D. minētajā krimināllietā nav atzīts par vainīgu, viņa personība nav identificēta.

Senāta Krimināllietu departaments norāda, ka saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 569.pantu kasācijas instances tiesa papildus pierādījums un materiālus nevāc un nepārbauda.

Senāta Krimināllietu departaments atzīst, ka apelācijas instances tiesa, izskatot lietu, nav pieļāvusi Krimināllikuma pārkāpumus un Kriminālprocesa likuma būtiskus pārkāpumus Kriminālprocesa likuma 574. un 575.panta izpratnē, tāpēc tiesas nolēmuma atcelšanai nav tiesiska pamata.

Pamatojoties uz iepriekš norādīto un vadoties pēc Kriminālprocesa likuma 585., 587.panta, Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments

n o l ē m a

Latgales apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2008.gada 6.maija spriedumu atstāt negrozītu, bet kasācijas sūdzību noraidīt.

Lēmums nav pārsūdzams.

Personas rakstveida iesniegums kā dokuments, kuru var izmantot pierādīšanā

Personas sarunas ar policijas darbiniekiem, iesniegumu rakstīšana pirms šīs personas iesaistīšanas konkrētā kriminālprocesā nav atzīstamas par izmeklēšanas darbībām šajā kriminālprocesā. Rakstveida iesniegums ir nevis liecības, kas iegūtas pratināšanā, bet dokuments, ko var izmantot pierādīšanā (Kriminālprocesa likuma 130.pants).

Rīgā, 2008.gada 12.augustā Lieta Nr.SKK-454/08

L Ē M U M S

Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments šādā sastāvā:

senators referents P.Dzalbe,
senatore V.Eilande,
senators V.Vietnieks

izskatīja lietu rakstveida procesā sakarā ar apsūdzētā Alda G. aizstāvja zvērināta advokāta P.Makarova-Makaronoka kasācijas sūdzību par Zemgales apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2008.gada 3.jūnija spriedumu un

k o n s t a t ē j a

Ar Jelgavas tiesas 2008.gada 11.februāra spriedumu Uģis J., (..), atzīts par vainīgu noziedzīga nodarījuma izdarīšanā, kas paredzēts Kriminālliikuma 185.panta otrajā daļā, un sodīts ar brīvības atņemšanu uz trim gadiem. Saskaņā ar Kriminālliikuma 50.panta piekto daļu galīgais sods pēc vairākiem noziedzīgiem nodarījumiem noteikts brīvības atņemšana uz trim gadiem un četriem mēnešiem, t.i., noteiktajam sodam daļēji pieskaitot sodu pēc Jelgavas tiesas 2007.gada 25.oktobra sprieduma;

Aldis G., (..), atzīts par vainīgu noziedzīga nodarījuma izdarīšanā, kas paredzēts Kriminālliikuma 185.panta otrajā daļā, un sodīts ar brīvības atņemšanu uz trim gadiem. Saskaņā ar Kriminālliikuma 55.pantu Aldis G. notiesāts nosacīti, ar pārbaudes laiku uz diviem gadiem. Aldim G. uzlikts par pienākumu nemainīt dzīvesvietu bez Valsts probācijas dienesta Jelgavas teritoriālās struktūrvienības piekrišanas un piedalīties probācijas programmās saskaņā ar Valsts probācijas dienesta norādījumiem.

Piedzīti no Alda G. subsidāri ar A.G. par labu cietušajam Sergejam S. Ls 47 604,50.

Piedzīti no Uģa J. subsidāri ar L.J. par labu cietušajam Sergejam S. Ls 47 604,50.

Ar Zemgales apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2008.gada 3.jūnija spriedumu Jelgavas tiesas 2008.gada 11.februāra spriedums atcelts daļā par Aldim G. noteikto sodu. Aldis G. sodīts pēc Krimināllikuma 185.panta otrās daļas ar brīvības atņemšanu uz trim gadiem. Pārējā daļā spriedums atstāts negrozīts.

Saskaņā ar Jelgavas tiesas spriedumu noziedzīgais nodarījums izdarīts šādos apstākļos.

2006.gada 16.decembrī ap plkst. 4:00 apsūdzētie Aldis G. un Uģis J. personu grupā zādzības nolūkā ieradušies pie cietušajam Sergejam S. piederošās mājas Jelgavā, Gulbju ielā (..). Pieliekot pie balkona trepes un izņemot logam stiklu, abi pa otrā stāva balkonu iekļuvuši mājā. Mājas pirmajā stāvā zem kāpnēm abi atraduši kannas ar benzīnu, kuru nolūkā tīši iznīcināt svešu mantu izlējuši uz kāpnēm un otrajā stāvā. Tad mājas aizdedzināšanas nolūkā abi izgājuši uz balkona un vairākkārt metuši mājā aizdedzinātus sērkociņus, kā rezultātā izcēlies ugunsgrēks. Ugunsgrēkā iznīcinātas mājā esošās mantas un sabojāta māja, cietušajam nodarīts materiālais zaudējums lielos apmēros – Ls 60 000 par bojāto ēku un Ls 5209 par iznīcinātajām mantām.

Šīs apsūdzēto Uģa J. un Alda G. darbības tiesa kvalificējusi pēc Krimināllikuma 185.panta otrās daļas.

Apsūdzētā Alda G. aizstāvis zvērināts advokāts P.Makarovs-Makaronoks iesniedzis kasācijas sūdzību, lūdz atcelt Zemgales apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2008.gada 3.jūnija spriedumu daļā par Alda G. atzīšanu par vainīgu pēc Krimināllikuma 185.panta otrās daļas, nodarītā kaitējuma piedziņu subsidāri no Alda G. un izbeigt šajā daļā kriminālprocesu.

Apsūdzētā Alda G. aizstāvis P.Makarovs-Makaronoks uzskata Zemgales apgabaltiesas spriedumu par prettiesisku, nelikumīgu, tādu, kas pārkāpj Alda G. kriminālprocesā garantētās tiesības, tādu, kas pieņemts, būtiski pārkāpjot Kriminālprocesa likuma 2.nodaļā noteiktos kriminālprocesa pamatprincipus, kas ir novedis pie nelikumīga tiesas nolēmuma.

Tiesa spriedumā esot konstatējusi, ka pierādījumi, kas tikai un vienīgi varētu būt par pamatu notiesājošam spriedumam, iegūti ar procesuāliem pārkāpumiem, kurus tomēr tiesa uzskatījusi par nebūtiskiem un tādēļ šos pierādījumus izmantojusi Aldi G. notiesājoša sprieduma pamatā. Šie pierādījumi esot informācija par faktiem, ko saturot Alda G. 2007.gada 14.augusta iesniegums policijai un 2007.gada 14.augusta Alda G. kā nepilngadīgā aizdomās turētā nopratināšanas protokols. Iepriekš minētie dokumenti nevarot tikt izmantoti kā pierādījumi Alda G. vainas atzīšanai, jo esot iegūti, pārkāpjot Kriminālprocesa likuma 2.nodaļā noteiktos kriminālprocesa pamatprincipus, konkrēti, 20.pantā noteiktās personas tiesības uz aizstāvību.

Šīs minētās kriminālprocesa pamatprincipu normas esot jāpiemēro kopā ar Kriminālprocesa likuma 130.panta otrās daļas 4.punktu, 146.panta trešo daļu, 83.panta pirmās daļas 1.punktu.

Lietā nepastāvot strīds, ka policija neievērojusi Kriminālprocesa likuma 146.pantā noteikto nepilngadīgās personas aicināšanas uz pratināšanu kārtību, proti, Aldis G. bez vecāku starpniecības un klātbūtnes 2007.gada 14.augustā ap pulksten 14:00 ticis aizvests no savas dzīvesvietas uz Jelgavas policijas pārvaldi. Policijā nekavējoties pret Aldi G. bez likumiskā pārstāvja un aizstāvja klātbūtnes ticis izteikts pieņēmums, ka viņš it kā esot vainojams noziedzīgā nodarījumā. Policijas darbinieks A.M. apstiprinājis, ka, kaut daļēji, bet ir diktējis Aldim G. 2007.gada 14.augusta iesnieguma tekstu, ko papildus apliecinot vārdi, kas lietoti iesnieguma tekstā – bez jebkādīgas vardarbības un psiholoģiskās ietekmes, kuru nozīmi 15 gadīgais Aldis G. nesaprotot joprojām. Izsakot pieņēmumu par it kā Alda G. izdarīto noziedzīgo nodarījumu saskaņā ar Kriminālprocesa 83.pantu, policijas darbiniekiem nekavējoties bijis jānodrošina Aldim G. aizstāvja klātbūtne, lai Aldis G. varētu izmantot Kriminālprocesa likuma 20.panta pirmajā daļā noteiktās tiesības izvēlēties savu aizstāvības pozīciju. Tā vietā ticis pieņemts "pilnīgi brīvas gribas" iesniegums policijai. Aldis G. tiesā liecinājis, ka policisti viņam teikuši, ka, ja viņš nerakstīšot šāda satura iesniegumu, tad iemetīšot viņu pagrabā. Analoģiskas liecības sniedzis arī apsūdzētais Uģis J. Apelācijas instances tiesā Uģis J. apliecinājis, ka policijas darbinieki viņam draudējuši ar beisbola nūju, lai Uģis J. stāstot "taisnību".

Atbilstoši lietā esošajam 2007.gada 14.augusta Alda G. nopratināšanas protokolam viņa pratināšana sākta pulksten 17:00 un pabeigta 18:40, lai gan faktiski tā sākusies ap pulksten 14:00. Pēc aizstāvja paziņojuma par juridiskās palīdzības sniegšanu kriminālprocesā aizstāvis sniedzis juridisko palīdzību Aldim G. 2007.gada 14.augustā tikai no pulksten 17:00 līdz 18:40, tātad tikai uz pratināšanas protokolā norādīto pratināšanas laiku. Esot apšaubāmi, ka nepilngadīgs pusaudzis, tikko uzrakstījis viena veida versiju par notikušo, saņemot apsolījumu no policijas darbiniekiem, ka pēc šāda iesnieguma uzrakstīšanas tikšot atlaists uz mājām, otrreiz, burtiski uzreiz pēc "brīvprātīgi" uzrakstītā iesnieguma, sniedzot liecību pulksten 17:00, mainītu versiju, lai arī aizstāvja klātbūtnē, bet neesot klāt kādam no tuviem cilvēkiem.

Aldis G. savu vainu viņam inkriminētajā noziedzīgajā nodarījumā neatzīstot pilnīgi, sniedzis pēc būtības konsekventas liecības nopratināšanās, kuras notikušas šajā lietā, ievērojot Kriminālprocesa likuma normu prasības, pirmstiesas izmeklēšanas laikā un tiesā.

Kasācijas sūdzībā aizstāvis izdara šādus secinājumus:

1. Aldis G. uz pratināšanu 2007.gada 14.augustā ticis aicināts, neievērojot Kriminālprocesa likuma 146.panta prasības;

2. Par Aldi G. 2007.gada 14.augustā nekavējoties pēc ierašanās policijas telpās esošā kriminālprocesa ietvaros ap pulksten 14:00 no policijas darbinieku puses ticis izteikts pieņēmums, ka viņš ir izdarījis noziedzīgu nodarījumu, nenodrošinot Aldi G. ar obligātu aizstāvja klātbūtni;

3. 2007.gada 14.augusta Alda G. iesniegumā un 2007.gada 14.augusta Alda G. nopratināšanas protokolā norādītās ziņas par faktiem esot nepieļaujamas, defektīvas un pierādīšanā neizmantojamas;

4. Izslēdzot defektīvos pierādījumus, citu pierādījumu, kas varētu būt par pamatu notiesājošam spriedumam, lietā neesot, jo nevarot būt pietiekami pierādījumi otra līdzapsūdzētā liecības.

Bez tam aizstāvis norāda, ka ar Zemgales apgabaltiesas spriedumu esot pārkāptas Alda G. garantētās tiesības, kas noteiktas Apvienoto Nāciju Organizācijas 1989.gada 20.novembra Konvencijā par bērnu tiesībām, Apvienoto Nāciju Organizācijas Pusaudžu tieslietu administrēšanas Minimālā Standarta noteikumos (Pekinas noteikumi), Latvijas Republikas Satversmē un Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijā noteiktās tiesības uz lietas taisnīgu izskatīšanu.

Aizstāvis lūdz lietu izskatīt mutvārdu procesā.

Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments uzskata, ka ir iespējams lietu izskatīt rakstveida procesā, jo apsūdzētā Alda G. aizstāvis P.Makarovs-Makaronoks kasācijas sūdzībā ir plaši izklāstījis savu viedokli un kasācijas instances tiesai nav nepieciešams tiesas sēdē gūt priekšstatu par nepilngadīgā apsūdzētā personību, viņa spējām aizstāvēties, ar ko savu lūgumu par lietas skatīšanu mutvārdu procesā ir motivējis aizstāvis.

Kasācijas instances tiesa atzīst, ka ir jāatstāj negrozīts apelācijas instances tiesas spriedums, bet apsūdzētā Alda G. aizstāvja P.Makarova-Makaronoka kasācijas sūdzība jānoraida.

Kriminālprocesa likums, reglamentējot aizstāvības un pārstāvības jautājumus, nosaka, ka aizstāvis un pārstāvis ir nepilngadīgām personām, kurām ir tiesības uz aizstāvību. Savukārt starp personām, kurām ir tiesības uz aizstāvību, ir persona, pret kuru uzsākts kriminālprocess, aizturētais, aizdomās turētais, apsūdzētais.

No krimināllietā esošajiem materiāliem redzams, ka 2006.gada 16.decembrī pieņemts lēmums par kriminālprocesa uzsākšanu pēc Sergeja S. iesnieguma pēc piederības pie noziedzīga nodarījuma grupas objekta saskaņā ar Kriminālkuma XVIII nodaļu, nevis pret Aldi G. Krimināllietai ir pievienots Alda G. iesniegums, kas datēts ar 2007.gada 14.augustu un adresēts Jelgavas policijas priekšniekam. 2007.gada 14.augustā pieņemts lēmums par Alda G. atzīšanu par

aizdomās turēto, lēmums paziņots plkst. 15:05. Tātad no šī brīža Aldis G. kļuva kriminālprocesā par personu, kurai ir tiesības uz aizstāvību. Aldis G. kā aizdomās turētais nopratināts 2007.gada 14.augustā no plkst. 17:00 līdz plkst. 18:40, nopratināšanā piedalījusies aizstāve zvērināta advokāte I.Cīrule, ko apliecina 2007.gada 14.augusta orderis Nr. 79410. No Alda G. kā aizdomās turētā nopratināšanas protokola redzams, ka likumiskais pārstāvis pratināšanā nav piedalījies.

Kriminālprocesa likuma 130.panta otrajā daļā uzskaitīti absolūti nepieļaujamie pierādījumi, tajā skaitā par nepieļaujamām un pierādīšanā neizmantojamām atzīstamas tādas ziņas par faktiem, kuras iegūtas, pārkāpjot kriminālprocesa pamatprincipus.

Kriminālprocesa likuma 2.nodaļā ietverti kriminālprocesa pamatprincipi un 20.pantā "Tiesības uz aizstāvību" noteikts, ka katrai personai, par kuru izteikts pieņēmums vai apgalvojums, ka tā izdarījusi noziedzīgu nodarījumu, ir tiesības uz aizstāvību, tas ir, tiesības zināt, kāda nodarījuma izdarīšanā to tur aizdomās vai apsūdz, un izvēlēties savu aizstāvības pozīciju.

Aldis G. kriminālprocesā šajā krimināllietā tika iesaistīts ar brīdi, kad tika pieņemts un viņam paziņots lēmums par atzīšanu par aizdomās turēto, t.i., izteikts pieņēmums, ka, visticamāk, izmeklējamo noziedzīgo nodarījumu izdarījusi šī persona.

No apelācijas instances tiesas sprieduma redzams, ka tiesa ir izvērtējusi Alda G. aizstāvja argumentus par Alda G. iesnieguma izslēgšanu no pierādījumu loka kā absolūti nepieļaujamu pierādījumu un atzinusi iesniegumu par ierobežoti pieļaujamu pierādījumu atbilstoši Kriminālprocesa likuma 130.panta trešās daļas nosacījumiem, uzskatot, ka advokāta, ko tiesa kļūdaini nosaukusi par aizstāvi, nepiedalīšanās nepilngadīgas personas iesnieguma rakstīšanā nevarēja ietekmēt iegūto ziņu patiesumu un to ticamību apstiprina pārējās procesā iegūtās ziņas. Šāds secinājums atbilst Kriminālprocesa likuma 130.pantā ietvertajām normām.

Kasācijas instances tiesa uzskata, ka personas sarunas ar policijas darbiniekiem, iesniegumu rakstīšana pirms šīs personas iesaistīšanas konkrētā kriminālprocesā nav atzīstamas par izmeklēšanas darbībām šajā kriminālprocesā. Rakstveida iesniegums ir nevis liecības, kas iegūtas pratināšanā, bet dokuments, ko var izmantot pierādīšanā.

Kasācijas instances tiesa atzīmē, ka jebkurai personai ir tiesības uz advokāta palīdzību jebkurā jautājumā. Taču šīs tiesības viņam jāizmanto pēc savas iniciatīvas. Pēc personas iesaistīšanas kriminālprocesā tiesības uz aizstāvību, advokāta pakalpojumu izmantošanu reglamentē Kriminālprocesa likums. Neapšaubāmi, ka pret nepilngadīgām personām, kā to pamatoti kasācijas sūdzībā norāda apsūdzētā Alda G. aizstāvis, ir jābūt īpaši uzmanīgai pieejai viņa tiesību realizēšanā.

Apelācijas instances tiesa ir ļoti rūpīgi izmeklējusi un izanalizējusi situāciju, kāda bija radusies nepilngadīgajam Aldim G., tostarp par viņa aicināšanas uz policiju, atrašanās policijā apstākļiem, un nesaskatīja, ka faktiski jau pirms rakstveida lēmuma pieņemšanas par Alda G. atzīšanu par aizdomās turēto bija izteikts pieņēmums, ka viņš izdarījis noziedzīgu nodarījumu. Tajā pašā laikā tiesa norādījusi, ka advokātam, ko kļūdaini nosaukusi par aizstāvi, ir bijušas tiesības būt klāt iesnieguma rakstīšanā, un iesniegumu atzinusi par daļēji pieļaujamu pierādījumu.

Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 146.panta trešo daļu nepilngadīgo uz pratināšanu parasti aicina ar viņa likumiskā pārstāvja, mācību iestādes vai bāriņtiesas (pagasttiesas) starpniecību. Ja ir apstākļi, kas pamatoti liedz vai apgrūtina izmantot šādu aicināšanas kārtību, nepilngadīgo aicina, neizmantojot minēto starpniecību. Līdz ar to likums nenosaka, ka nepilngadīgais uz nopratināšanu obligāti jāaicina ar likumiskā pārstāvja, mācību iestādes vai bāriņtiesas (pagasttiesas) starpniecību, kā to kasācijas sūdzībā norāda apsūdzētā Alda G. aizstāvis P.Makarovs-Makaronoks. No parastās kārtības likumā ir paredzēti arī izņēmumi. Apelācijas instances tiesa konstatējusi, ka Aldis G. klaiņojis, bieži neuzturējies mājās, neklausījis vecākus. Pirms nopratināšanas viņš jau ir atradies policijas telpās.

Nopratinot Aldi G. kā aizdomās turēto, ne Aldis G., ne viņa aizstāve nav izteikuši iebildumus par aizstāvības tiesību realizēšanas ierobežošanu.

Apelācijas instances tiesa ir izvērtējusi to faktu, ka Alda G., kurš bija sasniedzis 15 gadu vecumu, nopratināšanā nav piedalījies likumiskais pārstāvis. Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 152.panta otro daļu vienam no nepilngadīgā likumiskajiem pārstāvjiem ir tiesības piedalīties pratināšanā. Šīs tiesības Alda G. likumiskais pārstāvis nav izmantojis, kas nepadara liecības par absolūti nepieļaujamu pierādījumu.

Kasācijas sūdzībā izteiktās domas par iespējamām Alda G. paskaidrojumu versijām ir aizstāvja pieņēmums.

Saprātīgu šaubu esamība vai neesamība par personas vainīgumu ir saistīta ar pieļaujamu, ticamu pierādījumu pietiekamību.

Apelācijas instances tiesai, novērtējot pierādījumus, nav radušās šaubas par apsūdzētā Alda G. vainīgumu viņam inkriminētajā noziedzīgajā nodarījumā, kas kvalificēts pēc Krimināllikuma 185.panta otrās daļas.

Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 569.panta trešo daļu kasācijas instances tiesa pierādījumus lietā no jauna neizvērtē. Pierādījumu vērtēšanā apelācijas instances tiesā Kriminālprocesa likuma normu pārkāpumus kasācijas instances tiesa nesaskata.

Vienlaikus kasācijas instances tiesa atzīmē, ka apelācijas instances tiesas spriedumā ir pieļautas atsevišķas terminoloģiskās neprecizitātes.

Taču tās nav atzīstamas par tādu Kriminālprocesa likuma pārkāpumu, kas novedis pie nelikumīga nolēmuma.

Vadoties pēc Kriminālprocesa likuma 585., 587.panta, Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments

n o l ē m a

Zemgales apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2008.gada 3.jūnija spriedumu atstāt negrozītu, bet apsūdzētā Alda G. aizstāvja P.Makarova-Makaronoka kasācijas sūdzību noraidīt.

Lēmums nav pārsūdzams.

Attaisnojoša sprieduma saturs

Attaisnojoša sprieduma motīvu daļā jānorāda motīvi, kāpēc tiesa noraida pierādījumus, ar kuriem pamatota apsūdzība (Kriminālprocesa likuma 525.panta otrās daļas 3.punkts).

Rīgā, 2008.gada 9.septembrī Lieta Nr.SKK-477/08

L Ē M U M S

Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments šādā sastāvā:

senators referents V.Vietnieks,
senators P.Dzalbe,
senators V.Čiževskis

izskatīja rakstveida procesā lietu sakarā ar Latvijas Republikas Ģenerālprokuratūras Krimināltiesiskā departamenta Sevišķi svarīgu lietu izmeklēšanas nodaļas prokurora A.Miglāna kasācijas protestu par Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2008.gada 3.jūnija spriedumu un

k o n s t a t ē j a

Ar Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas 2006.gada 9.jūnija spriedumu

Zigurds L., (..), notiesāts pēc Kriminālliikuma 320.panta pirmās daļas ar brīvības atņemšanu uz diviem gadiem, konfiscējot mantu; pēc Kriminālliikuma 318.panta otrās daļas ar naudas sodu 65 minimālo mēnešalgu – LVL 5850 apmērā, atņemot tiesības ieņemt amatus valsts pārvaldē uz trim gadiem; pēc Kriminālliikuma 219.panta otrās daļas ar naudas sodu desmit minimālo mēnešalgu – LVL 900 apmērā.

Saskaņā ar Kriminālliikuma 50.panta pirmo daļu daļēji saskaitot piespriestos sodus, galīgais sods noteikts divi gadi brīvības atņemšanas, konfiscējot mantu, un naudas sods 70 minimālo mēnešalgu – LVL 6300 apmērā, atņemot tiesības ieņemt amatus valsts pārvaldē uz trim gadiem, kas izpildāmi patstāvīgi.

Ar pirmās instances tiesas spriedumu Zigurds L. notiesāts par to, ka viņš, būdams valsts amatpersona, pieņēmis kukuli, tas ir, apzināti, prettiesiski ar starpnieku pieņēmis mantisku labumu par kādas darbības izdarīšanu kukuļdevēja interesēs, izmantojot savu dienesta stāvokli.

Noziedzīgais nodarījums ticis izdarīts šādos apstākļos.

Zigurds L., būdams Veselības obligātās apdrošināšanas valsts aģentūras (turpmāk tekstā VOAVA vai aģentūra) ar atrašanās vietu Rīgā, Baznīcas ielā 25, direktora vietnieks ārstniecības pakalpojumu jautājumos, kurš ar Latvijas Republikas Veselības ministrijas 2003.gada 24.decembra rīkojumu Nr.638/06 no 2003.gada 30.decembra iecelts par

šīs pašas aģentūras direktora pienākumu izpildītāju un ar VOAVA direktora 2003.gada 25.septembra rīkojumu Nr.154 iecelts par iepirkuma konkursa "Par hemodialīzes un nieru transplantācijas nodrošinājuma ārstniecības līdzekļu iepirkumu", iepirkuma identifikācijas Nr.VOAVA 2003/37, (turpmāk tekstā konkurss), komisijas priekšsēdētāju, tas ir, valsts amatpersona, pirmstiesas izmeklēšanā nenoskaidrotā laikā ar ārvalstu komersanta zāļu ražotāja "Novartis Pharma Services Inc." (turpmāk tekstā "Novartis") pārstāvniecības atbildīgajiem darbiniekiem, to pārstāvjiem vienojies par to, ka ar savām darbībām veicināšot un nodrošināšot, lai iepirkumu konkursa komisija pieņemtu lēmumu, ar kuru no zāļu lieltirgotavas SIA "Recipe Plus" tiktu iepirkti zāļu ražotāja "Novartis" ražotie ārstniecības līdzekļi.

Izpildot minēto vienošanos, Zigurds L. 2003.gada 16.oktobrī, pārsniedzot savas pilnvaras, vienpersoniski mainījis 2003.gada 15.oktobrī noteiktā kārtībā pieņemto un apstiprināto konkursa "Par hemodialīzes un nieru transplantācijas nodrošinājuma ārstniecības līdzekļu iepirkumu" nolikumu (turpmāk tekstā konkursa nolikums), grozot konkursa nolikuma pielikuma 28., 29. un 30.punktu tehniskās specifikācijas, lai gan saskaņā ar likuma "Par iepirkumu valsts vai pašvaldību vajadzībām" 23.panta ceturto daļu un konkursa nolikuma 86.4.punktu šī nolikuma un pielikuma grozīšanai bijis nepieciešams koleģiālas institūcijas – iepirkumu konkursa komisijas – balsojums un lēmums.

Bez tam Zigurds L. konkursa pretendentu izvērtēšanas laikā vairākkārt pa tālruni sazinājies ar zāļu ražotāja "Astra Zeneca AB" pārstāvniecības pārstāvi, bijušo zāļu ražotāja "Novartis" pārstāvniecības darbinieku A. G. un SIA "Ārstu konsultatīvais dienests" valdes priekšsēdētāju D. B., ar kuriem pārrunājis ciklosporīna iepirkuma procedūru un gaitu, izrādot interesi zāļu ražotāja "Novartis" pārstāvniecības labā, tādējādi pārkāpjot likuma "Par iepirkumu valsts vai pašvaldību vajadzībām" 3.panta 1.punktu, kurš nosaka, ka informācijas apmaiņa starp pasūtītāju un pretendentu vai kandidātu notiek rakstveidā, izņemot sarunu procedūru.

Zigurds L., izmantojot savu dienesta stāvokli un sniedzot pa tālruni papildu informāciju, veicinājis un nodrošinājis, lai konkursa 28., 29. un 30.pozīcijā uzvarētu zāļu lieltirgotavas SIA "Recipe Plus" sadarbības partneris "Novartis". Minēto darbību rezultātā zāļu lieltirgotava SIA "Recipe Plus" ar VOAVA 2004.gada 9.februārī noslēgusi līgumu Nr.0302/PM-1278/2004 par to, ka piegādās BO VAS "Paula Stradiņa klīniskā universitātes slimnīca" zāļu ražotāja "Novartis" ražotos medikamentus pacientiem ar transplantētu nieri – ciklosporīnu Sandimmun Neoral kopsummā par 229 048 latiem.

Izpildot minēto vienošanos, nolūkā norēķināties ar Zigurdu L. par zāļu ražotāja "Novartis" pārstāvniecībai un zāļu lieltirgotavai SIA "Recipe Plus" sniegto atbalstu konkursā, kā arī iespējamo atbalstu gala lēmuma pieņemšanā, biznesa vienības vadītājs I. R. no zāļu ražotāja "Novartis" pārstāvniecības līdzekļiem apmaksājis Zigurda L., viņa sievas un divu bērnu tūrisma ceļojumu 3904 eiro vērtībā, šim nolūkam 2003.gada 16.decembrī pārskaitot uz ceļojumu biroju "Alptūrs" no zāļu ražotāja "Novartis" pārstāvniecības bankas konta 3904 eiro, 2003.gada 18.decembrī uzrakstot garantijas vēstuli par atlikušās summas 3904 eiro apmērā samaksu ceļojumu birojam "Alptūrs", kā arī 2003.gada 24.decembrī pārskaitot no zāļu ražotāja "Novartis" pārstāvniecības bankas konta atlikušo summu 3904 eiro apmērā, bet A.G. 2003.gada decembra sākumā ar ceļojumu biroju "Alptūrs" noslēdzis līgumu par tūrisma pakalpojumu sniegšanu, kas bijuši paredzēti arī Zigurdam L. ar ģimeni.

2003.gada 27.decembrī Zigurds L. ar A.G. starpniecību pieņēmis kukuli – zāļu ražotāja "Novartis" pārstāvniecības apmaksāto ceļazīmi 3904 eiro vērtībā, kas pēc Latvijas Bankas noteiktā valūtas kursa atbilst 2627,39 latiem, un no Rīgas lidostas kopā ar sievu un diviem bērniem izlidojis uz Meribeles pilsētu Francijā. Tādā veidā Zigurds L. izmantojis ceļojumu biroja "Alptūrs" sniegtos pakalpojumus, proti, 8 dienu ceļojumu ar lidmašīnu Rīga–Ženēva–Rīga, kurā ietilpuši tūristu mītnes *Res Les Proveres* apartamenti un ģimenes slēpošanas karte. No minētā ceļojuma Zigurds L. ar ģimeni atgriezies 2004.gada 3.janvārī.

Šādas apsūdzētā Zigurda L. darbības pirmās instances tiesa kvalificējusi pēc Krimināllikuma 320.panta pirmās daļas.

Bez tam ar Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas 2006.gada 9.jūnija spriedumu Zigurds L. notiesāts par to, ka, būdams valsts amatpersona, ļaunprātīgi izmantojot dienesta stāvokli, izdarījis tīšas darbības, kas radījis būtisku kaitējumu valsts pārvaldības kārtībai un ar likumu aizsargātām personu tiesībām un interesēm, kuras izdarītas mantkārīgā nolūkā.

Kā spriedumā konstatējusi pirmās instances tiesa, noziedzīgais nodarījums ticis izdarīts šādos apstākļos.

Zigurds L. ar Valsts obligātās veselības apdrošināšanas aģentūras (turpmāk tekstā VOVAA vai aģentūra) direktores Ināras Bluķes 1999.gada 15.februāra rīkojumu Nr.6 bijis iecelts par aģentūras direktora vietnieku ārstniecības pakalpojumu jautājumos, tas ir, būdams valsts amatpersona, ļaunprātīgi izmantojot dienesta stāvokli mantkārīgā nolūkā, pieņēmis Zviedrijas uzņēmējsabiedrības "Johnson & Johnson AB", kas nodarbojusies ar medicīnisko un ķirurģisko iekārtu un ortopēdisko ierīču ražošanu, pārstāvniecības darbinieka, pirmstiesas izmeklēšanā nenoskaidrotas personas, pa tālruni izteikto priekšlikumu apmaksāt Zigurdam L. ceļa izdevumus uz Apvienotajiem Arābu

Emirātiem, Dubajas pilsētu, kur no 2001.gada 6.februāra līdz 2001.gada 9.februārim noticis kongress "Iedzimto sirds slimību ķirurģiskās ārstēšanas simpozijs".

Nenokārtojot komandējumu un par šo braucienu neinformējot aģentūras vadību, sava atvaļinājuma laikā Zigurds L. par "Johnson & Johnson AB" pārstāvniecības līdzekļiem 2001.gada 5.februārī aizlidojis uz kongresu "Iedzimto sirds slimību ķirurģiskās ārstēšanas simpozijs", kurš norisinājies Apvienotajos Arābu Emirātos, Dubaijas pilsētā no 2001.gada 6.februāra līdz 2001.gada 9.februārim. Tā "Johnson & Johnson AB" pārstāvniecība apmaksājusi, bet Zigurds L. pieņēmis aviobiļeti Rīga–Dubaija–Rīga par 460,64 latiem un 2001.gada 5.februārī izlidojis uz Dubaiju, bet 2001.gada 11.februārī atgriezies Rīgā.

Tādā veidā "Johnson & Johnson AB" pārstāvniecībai par aviobiļešu iegādi Zigurdam L. radušies izdevumi 460,64 latu apmērā.

Ar šādām savām darbībām Zigurds L. nodarījis būtisku kaitējumu valsts pārvaldības kārtībai un ar likumu aizsargātām personu tiesībām un interesēm, radot neuzticību VOVAA, jo, organizējot ārstniecības līdzekļu iepirkumus valsts vajadzībām un būdams šo aģentūras rīkoto konkursu komisijas priekšsēdētājs, pieņēmis "Johnson & Johnson AB" pārstāvniecības apmaksāto braucienu par 460,64 latiem uz Apvienotajiem Arābu Emirātiem, Dubaijas pilsētu.

Bez tam Zigurds L. ar VOVAA direktores I.Bluķes 1999.gada 15.februāra rīkojumu Nr.6 iecelts par aģentūras direktora vietnieku ārstniecības pakalpojumu jautājumos, tas ir, būdams valsts amatpersona, ļaunprātīgi izmantojot dienesta stāvokli mantkārīgā nolūkā, 2002.gada 19.septembrī, nenokārtojot komandējumu vai atvaļinājumu, līdz ar to pieļaujot neattaisnotu darba kavējumu, par šo braucienu neinformējot VOVAA vadību, un bez vadības atļaujas, par Somijas ārstniecības līdzekļu ražotāju uzņēmējsabiedrības "Baxter" līdzekļiem aizbraucis uz "Peritoneālās dialīzes materiālu konferenci", kura norisinājusies Itālijā, Grosotto pilsētā no 2002.gada 20.septembra līdz 2000.gada 21.septembrim. Tā Somijas ārstniecības līdzekļu ražotāju uzņēmējsabiedrība "Baxter" apmaksājusi, bet Zigurds L. pieņēmis aviobiļeti Rīga–Kopenhāgena–Milāna–Kopenhāgena–Rīga 337,70 latu vērtībā un apdrošināšanu par 4,80 ASV dolāriem, kas pēc Latvijas Bankas noteiktā valūtas kursa atbildusi 2,43 latiem, un 2002.gada 19.septembrī izlidojis uz Milānu, bet 2002.gada 22.septembrī atgriezies Rīgā.

Tādā veidā Somijas ārstniecības līdzekļu ražotāju uzņēmēj-sabiedrībai "Baxter" par aviobiļešu iegādi Zigurdam L. un viņa apdrošināšanu radušies izdevumi 340,13 latu apmērā.

Ar šādām savām darbībām, pieļaujot neattaisnotu darba kavējumu divas darba dienas, Zigurds L. nodarījis materiālus zaudējumus VOVAA 82,73 latu apmērā, kā arī nodarījis būtisku kaitējumu valsts pārvaldības

kārtībai un ar likumu aizsargātām personu tiesībām un interesēm, vairojot neuzticību VOVAA, jo, organizējot ārstniecības līdzekļu iepirkumus valsts vajadzībām un būdams šo aģentūras rīkoto konkursu komisijas priekšsēdētājs, pieņēmis Somijas ārstniecības līdzekļu ražotāju uzņēmējsabiedrības "Baxter" apmaksāto braucienu par 340,13 latiem uz Itāliju Grosotto pilsētu.

Bez tam Zigurds L. ar VOVAA direktores I.Bluķes 1999.gada 15.februāra rīkojumu Nr.6 iecelts par aģentūras (saskaņā ar Ministru kabineta 2002.gada 1.oktobra rīkojumu Nr.550 "Par bezpeļņas organizācijas valsts akciju sabiedrības "Valsts obligātās veselības apdrošināšanas aģentūra" reorganizāciju un Veselības obligātās apdrošināšanas valsts aģentūras izveidi", no 2003.gada 1.janvāra Veselības obligātās apdrošināšanas valsts aģentūra) direktora vietnieku ārstniecības pakalpojumu jautājumos, tas ir, būdams valsts amatpersona, ļaunprātīgi izmantojot dienesta stāvokli mantkārīgā nolūkā, 2003.gada janvārī, izmeklēšanā precīzi nenoskaidrotā datumā, nolūkā noorganizēt sev un savai sievai atpūtas ceļojumu uz Šveices kalnu kūrortu, piezvanījis ārvalstu komersanta "Eli Lilly (Suisse) S.A.", kas nodarbojies arī ar medicīnas un farmācijas preču ražošanu, pārstāvniecības direktoram J.S. un aicinājis sponsorēt ārstu izglītošanas pasākumus valsts nacionālās veselības programmas ietvaros, kā arī izteicis priekšlikumu šim mērķim pārskaitīt 2224 latus ceļojumu birojam "Fortlats". J.S. piekritis pārskaitīt naudu 2224 latu apmērā semināru rīkošanai, kuru norisi organizējuši aģentūras darbinieki, un piekritis, ka tehniskos ar semināru organizēšanu saistītos jautājumus kārtos ceļojumu birojs "Latvia Tours", ar kuru "Eli Lilly (Suisse) S.A." pārstāvniecībai 2002.gada 11.decembrī bijis noslēgts līgums par darījumu braucienu un pasākumu apkalpošanu.

Pēc tam Zigurds L. 2003.gada 3.februārī noslēdzis ar ceļojumu biroju "Fortlats" līgumu par 8 dienu ceļojumu uz Šveices kalnu kūrortu ar lidmašīnu Rīga–Ženēva–Rīga par summu 2608 ASV dolāri un 706 lati, bet ceļojumu birojs "Latvia Tours" 2003.gada 05.februārī pārskaitījis ceļojumu birojam "Fortlats" 2224 latus, ko savukārt segusi "Eli Lilly (Suisse) S.A." pārstāvniecība, apmaksājot ceļojumu biroja "Latvia Tours" rēķinus par kopējo summu 2224 lati.

Nenokārtojot komandējumu un par šo braucienu neinformējot aģentūras vadību, sava atvaļinājuma laikā Zigurds L. kopā ar sievu R.L. par "Eli Lilly (Suisse) S.A." pārstāvniecības līdzekļiem 2003.gada 15.martā devies 8 dienu ceļojumā uz Šveices kalnu kūrortu un no ceļojuma atgriezies 2003.gada 22.martā.

Ar šādām darbībām Zigurds L. nodarījis būtisku kaitējumu valsts pārvaldības kārtībai un ar likumu aizsargātām personu tiesībām un interesēm, jo par "Eli Lilly (Suisse) S.A." pārstāvniecības ziedoto naudu 2224 latu apmērā netikuši noorganizēti semināri ārstiem valsts

nacionālās veselības programmas ietvaros, bet tā tikusi izlietota aģentūras darbinieka privātā ceļojuma apmaksai. Tādā veidā ticis nodarīts būtisks kaitējums "Eli Lilly (Suisse) S.A." pārstāvniecības ar likumu aizsargātām tiesībām un interesēm un tikusi vairota neuzticība VOAVA.

Bez tam Zigurds L. ar VOVAA direktores I.Bluķes 1999.gada 15.februāra rīkojumu Nr.6 iecelts par aģentūras direktora vietnieku ārstniecības pakalpojumu jautājumos, tas ir, būdams valsts amatpersona, ļaunprātīgi izmantojot dienesta stāvokli mantkārīgā nolūkā, pieņēmis ārvalstu komersanta "Aventis Pharma International" (līdz 2003.gada 6.maijam "Aventis Pharma International S.A."), kas nodarbojies arī ar farmaceitisku produktu izgatavošanu, darbinieces I.P. 2003.gada februārī, izmeklēšanā precīzi nenoskaidrotā laikā un datumā, telefoniski izteikto priekšlikumu apmaksāt Zigurdam L. ceļa izdevumus braucienam kopā ar sievu no 2003.gada 2.jūnija līdz 2003.gada 12.jūnijam uz Dienvidāfrikas Republiku, Durbanas pilsētu, kur no 2003.gada 7.jūnija līdz 2003.gada 9.jūnijam noticis 23.starptautiskais ķīmijterapijas kongress.

Nenokārtojot komandējumu un par šo braucienu neinformējot aģentūras vadību, sava atvaļinājuma laikā Zigurds L. kopā ar sievu R.L. par "Aventis Pharma International" pārstāvniecības līdzekļiem aizbraucis uz 23.starptautisko ķīmijterapijas kongresu, kurš norisinājies Dienvidāfrikas Republikā, Durbanas pilsētā no 2003.gada 7.jūnija līdz 2003.gada 9.jūnijam.

"Aventis Pharma Intemational" pārstāvniecība apmaksājusi, bet Zigurds L. pieņēmis aviobiļetes Rīga–Durbana–Rīga 918,57 latu vērtībā katru, par kopējo summu 1837,14 lati, apdrošināšanu divām personām 17,05 latu vērtībā katru, par kopējo summu 34,10 lati, dalības maksu konferencē 600 eiro vērtībā, kas pēc Latvijas Bankas noteiktā valūtas kursa atbildusi 382,20 latiem, uzturēšanās maksu divām personām viesnīcā par kopējo summu 19704 Dienvidāfrikas Republikas randi, kas pēc AS "Nordea" bankas noteiktā valūtas kursa atbildusi 145,80 latiem, un 2003.gada 2.jūnijā kopā ar sievu R.L. izlidojis uz Durbanu, bet 2003.gada 12.jūnijā atgriezies Rīgā.

Tādā veidā "Aventis Pharma International" pārstāvniecībai par Zigurda L. un viņa sievas R.L. dalību kongresā radušies izdevumi 2399,24 latu apmērā.

Ar šādām savām darbībām Zigurds L. nodarījis būtisku kaitējumu valsts pārvaldības kārtībai un ar likumu aizsargātām personu tiesībām un interesēm, vairojot neuzticību VOAVA, jo, organizējot ārstniecības līdzekļu iepirkumus valsts vajadzībām un būdams šo aģentūras rīkoto konkursu komisijas priekšsēdētājs, pieņēmis "Aventis Pharma International" pārstāvniecības apmaksāto braucienu par 2399,24 latiem sev un savai sievai uz Dienvidāfrikas Republikas Durbanas pilsētu.

Šādas apsūdzētā Zigurda L. darbības pirmās instances tiesa kvalificējusi pēc Kriminālliikuma 318.panta otrās daļas.

Bez tam ar Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas 2006.gada 9.jūnija spriedumu Zigurds L. notiesāts par to, ka likumā noteiktajā ienākumu, īpašuma, darījumu deklarācijā atkārtoti norādījis nepatiesas ziņas par mantu lielā apmērā.

Kā spriedumā konstatējusi pirmās instances tiesa, noziedzīgais nodarījums ticis izdarīts šādos apstākļos.

Zigurds L. ar VOVAA direktores I.Bluķes 1999.gada 15.februāra rīkojumu Nr.6 iecelts par aģentūras direktora vietnieku ārstniecības pakalpojumu jautājumos, tas ir, būdams valsts amatpersona, saskaņā ar 2002.gada 25.aprīļa likumu "Par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonu darbībā" un Ministru kabineta 2002.gada 22.oktobra noteikumiem Nr.478 "Kārtība, kādā aizpildāmas, iesniedzamas, reģistrējamas un glabājamas valsts amatpersonu deklarācijas un aizpildāmi un iesniedzami valsts amatpersonu saraksti", 2003.gada 31.martā aizpildījis kārtējo valsts amatpersonas deklarāciju par 2002.gadu un iesniedzis Valsts ieņēmuma dienesta Rīgas reģionālajai iestādei, kur tā tikusi reģistrēta 2003.gada 31.martā.

Iesniegtajā valsts amatpersonas deklarācijā par 2002.gadu Zigurds L. norādījis apzināti nepatiesas ziņas par šādu savu mantu, proti, ka AS "Latvijas Unibanka" bezskaidras naudas uzkrājums viņam ir 2500 lati un 1500 ASV dolāri, kaut gan patiesībā uz 2003.gada 1.janvāri viņam naudas uzkrājumi bijuši šādi:

1) speciālajā depozītā AS "Latvijas Unibanka" konta Nr. (..) naudas uzkrājums uz 2003.gada 1.janvāri bija 1261,99 ASV dolāri, kas pēc Latvijas Bankas noteiktā valūtas kursa atbilda 749,03 latiem;

2) kredītkartes AS "Latvijas Unibanka" kontā Nr. (..) naudas uzkrājums uz 2003.gada 1.janvāri bijis 985,36 ASV dolāri, kas pēc Latvijas Bankas noteiktā kursa atbilda 585,09 latiem;

3) kredītkartes AS "Latvijas Unibanka" kontā Nr. (..) naudas uzkrājums uz 2003.gada 1.janvāri bijis 3271,78 lati;

4) AS "Parex banka" maksājumu kartes kontā Nr. (..) naudas uzkrājums uz 2003.gada 1.janvāri bijis 978,99 ASV dolāri, kas pēc Latvijas Bankas noteiktā valūtas kursa atbilda 581,52 latiem;

5) AS "Parex banka" termiņnoguldījuma kontā Nr. (..) naudas uzkrājums uz 2003.gada 1.janvāri bijis 1000 ASV dolāri, kas pēc Latvijas Bankas noteiktā valūtas kursa atbilda 594 latiem.

Tāpat Zigurdam L. piederējusi 12,5 procenti kapitāla daļu SIA "SALUS", vienotais reģistrācijas Nr.(..), kas deklarācijā neticis norādīts.

Bez tam Zigurds L., aizpildot kārtējo valsts amatpersonas deklarāciju par 2002.gadu, norādījis apzināti nepatiesas ziņas par mantu lielā apmērā, proti, ka Zigurdam L. esot skaidras naudas uzkrājumi 10 000

latu apmērā, kaut gan viņam šādu skaidras naudas uzkrājumu nebijis, kā arī viņš faktiski nevarējis norādīt šīs mantas patieso izcelsmes avotu.

Tādā veidā Zigurds L. kārtējā valsts amatpersonas deklarācijā par 2002.gadu norādījis apzināti nepatiesas ziņas par savu mantu lielā apmērā, proti, ka viņam esot skaidras naudas uzkrājumi 10 000 latu apmērā, kaut gan faktiski viņam šādu skaidras naudas uzkrājumu uz 2003.gada 1.janvāri nebijis, kā arī nenorādījis savus AS "Latvijas Unibanka" esošos bezskaidras naudas uzkrājumus 1214,9 latu apmērā un AS "Parex banka" esošos bezskaidras naudas uzkrājumus 1175,52 latu apmērā, tas ir, nenorādījis bezskaidras naudas uzkrājumus kopsummā par 2390,42 latiem.

Bez tam vēl Zigurds L. ar VOVAA direktores I.Bluķes 1999.gada 15.februāra rīkojumu Nr.6 iecelts par aģentūras direktora vietnieku ārstniecības pakalpojumu jautājumos un ar Veselības ministrijas 2003.gada 24.decembra rīkojumu Nr.638/06 iecelts par VOAVA direktora pienākumu izpildītāju (atstādināts no VOAVA direktora pienākumu pildīšanas saskaņā ar Veselības ministrijas 2004.gada 04.februāra rīkojumu Nr.35/06), tas ir, būdams valsts amatpersona, saskaņā ar 2002.gada 25.aprīļa likumu "Par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonu darbībā" un Ministru kabineta 2002.gada 22.oktobra noteikumiem Nr.478 "Kārtība, kādā aizpildāmas, iesniedzamas, reģistrējamas un glabājamas valsts amatpersonu deklarācijas un aizpildāmi un iesniedzami valsts amatpersonu saraksti" 2004.gada 31.martā, tas ir, atkārtoti, aizpildījis kārtējo valsts amatpersonas deklarāciju par 2003.gadu un iesniedzis Valsts ieņēmuma dienesta Rīgas reģionālajai iestādei, kur tā tikusi reģistrēta 2004.gada 31.martā.

Iesniegtajā valsts amatpersonas deklarācijā par 2002.gadu Zigurds L. atkārtoti norādījis apzināti nepatiesas ziņas par šādu savu mantu, proti, ka AS "Parex banka" bezskaidras naudas uzkrājums viņam esot 1500 ASV dolāri un AS "Latvijas Unibanka" bezskaidras naudas uzkrājums viņam esot 800 lati un 1500 ASV dolāri, kaut gan patiesībā uz 2004.gada 1.janvāri viņam naudas uzkrājumi bijuši šādi:

1) speciālajā depozītā AS "Latvijas Unibanka" konta Nr. (..) naudas uzkrājums uz 2004.gada 1.janvāri bijis 1290,25 ASV dolāri, kas pēc Latvijas Bankas noteiktā valūtas kursa atbilda 687,89 latiem;

2) kredītkartes AS "Latvijas Unibanka" kontā Nr. (..) naudas uzkrājums uz 2004.gada 1.janvāri bijis 1734,19 ASV dolāri, kas pēc Latvijas Bankas noteiktā valūtas kursa atbilda 938,09 latiem;

3) kredītkartes AS "Latvijas Unibanka" kontā Nr. (..) naudas uzkrājums uz 2004.gada 1.janvāri bijis 2136,99 lati;

4) AS "Parex banka" bankas maksājumu kartes kontā Nr. (..) naudas uzkrājums uz 2004.gada 1.janvāri bijis 808,68 ASV dolāri, kas pēc Latvijas Bankas noteiktā valūtas kursa atbilda 437,50 latiem;

5) AS "Parex banka" bankas termiņnoguldījuma kontā Nr. (..) naudas uzkrājums uz 2004.gada 1.janvāri bijis 1000 ASV dolāri, kas pēc Latvijas Bankas noteiktā valūtas kursa atbilda 541 latam;

Tāpat Zigurdam L. piederējuši 12,5 procenti kapitāla daļu SIA "SALUS", vienotais reģistrācijas Nr.40103087430, kas deklarācijā neticis norādīts.

Bez tam Zigurds L., aizpildot kārtējo valsts amatpersonas deklarāciju par 2003.gadu, norādījis apzināti nepatiesas ziņas, proti, ka Zigurdam L. esot skaidras naudas uzkrājumi 3580 latu apmērā, kaut gan viņam šādu skaidras naudas uzkrājumu nebijis, kā arī viņš faktiski nevarējis norādīt šīs mantas patieso izcelsmes avotu.

Tādā veidā Zigurds L. kārtējā valsts amatpersonas deklarācijā par 2003.gadu norādījis apzināti nepatiesas ziņas par savu mantu lielā apmērā, proti, ka viņam esot skaidras naudas uzkrājumi 3580 latu apmērā, kaut gan faktiski viņam šādu skaidras naudas uzkrājumu uz 2004.gada 1.janvāri nebijis, kā arī nenorādījis savus AS "Latvijas Unibanka" esošos bezskaidras naudas uzkrājumus 2161,47 latu apmērā.

Šādas apsūdzētā Zigurda L. darbības pirmās instances tiesa kvalificējusi pēc Krimināllikuma 219.panta otrās daļas.

Par pirmās instances tiesas spriedumu Latvijas Republikas Ģenerālprokuratūras Krimināltiesiskā departamenta Sevišķi svarīgu lietu izmeklēšanas nodaļas prokurors A.Miglāns bija iesniedzis apelācijas protestu, bet apsūdzētais Zigurds L. bija iesniedzis apelācijas sūdzību.

Latvijas Republikas Ģenerālprokuratūras Krimināltiesiskā departamenta Sevišķi svarīgu lietu izmeklēšanas nodaļas prokurors A.Miglāns, pamatojot savu apelācijas protestu ar Kriminālprocesa likuma 549. un 552.pantu, bija lūdzis atcelt Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas 2006.gada 9.jūnija spriedumu daļā par Zigurdam L. piespriesto sodu, taisīt šajā daļā jaunu spriedumu, kā arī izlemt jautājumu par noziedzīgi iegūtās mantas vērtības (kukuļa) konfiskāciju.

Prokurors uzskatījis, ka pirmās instances spriedums daļā par Zigurdam L. piespriesto sodu esot nelikumīgs un nepamatots, jo tiesa, taisot spriedumu, apsūdzētajam piemērojusi sodu, kas neatbilstot Zigurda L. izdarītā noziedzīgā nodarījuma smagumam, raksturam un radītām kaitējumam, kā arī viņa atbildību mīkstinošajiem un pastiprinošajiem apstākļiem.

Tāpat prokurors uzskatījis, ka Zigurdam L. par Krimināllikuma 320.panta pirmajā daļā un 318.panta otrajā daļā paredzēto noziedzīgo nodarījumu izdarīšanu piemērojams bargāks reālas brīvības atņemšanas sods nekā pirmās instances tiesa viņam piespriedusi, jo apsūdzētais esot izdarījis vairākus smagus noziedzīgus nodarījumus valsts institūciju dienestā, kā arī Zigurdam L. neesot konstatēti atbildību

mīkstinoši apstākļi, turklāt esot konstatēts atbildību pastiprinošs apstāklis – noziedzīgus nodarījumus viņš izdarījis atkārtoti.

Prokurors lūdzis saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 358.panta ceturtās daļas 5.punktu piedzīt no apsūdzētā Zigurda L. par labu valstij noziedzīgi iegūtās mantas (kukuļa), proti, cita rakstura labuma (ceļojuma) materiālo vērtību – EUR 3904 jeb LVL 2627,39, ko neesot izdarījusi pirmās instances tiesa.

Pamatojot savu apelācijas sūdzību ar Kriminālprocesa likuma 549.–552., 563.–565.pantu, apsūdzētais Zigurds L. lūdzis atcelt Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas 2006.gada 9.jūnija spriedumu un attaisnot viņu par visiem noziedzīgiem nodarījumiem, par kuriem pirmās instances tiesa taisījusi notiesājošu spriedumu, vai, apelācijas sūdzības neapmierināšanas gadījumā – mīkstināt Zigurdam L. noteikto sodu pēc Krimināllikuma 320.panta pirmās daļas, piemērojot Krimināllikuma 55.panta nosacījumus, kā arī nepiemērojot papildsodu – mantas konfiskāciju.

Bez tam apsūdzētais Zigurds L. bija iesniedzis apelācijas sūdzības papildinājumus, kuros norādījis, ka, ja lietā būtu iegūti pierādījumi viņam inkriminētajās epizodēs pēc Krimināllikuma 320.panta pirmās daļas un 318.panta otrās daļas, tad Zigurda L. darbības būtu kvalificējamas pēc Krimināllikuma 325.panta pirmās daļas.

Zigurds L. apelācijas sūdzības papildinājumos uzturējis apelācijas sūdzībā izteiktos prasījumus par viņa attaisnošanu par visiem inkriminētajiem nodarījumiem, atstājot vienīgi apelācijas instances tiesas ziņā jautājuma izlemšanu par Zigurda L. darbību pārkvalifikāciju no Krimināllikuma 320.panta pirmās daļas un 318.panta otrās daļas uz Krimināllikuma 325.panta pirmo daļu, nosakot adekvātu un samērīgu sodu atbilstoši Krimināllikuma 35. un 46.panta prasībām, kas nebūtu saistīts ar brīvības atņemšanu.

Skatot lietu apelācijas kārtībā, apelācijas instances tiesa, ievērojot Kriminālprocesa likuma 562.panta pirmās daļas prasības, izdarījusi pierādījumu pārbaudi Zigurda L. apsūdzības daļā pēc Krimināllikuma 320.panta pirmās daļas, un arī apsūdzības daļā pēc Krimināllikuma 318.panta otrās daļas.

Apelācijas instances tiesa konstatējusi, ka Zigurds L. izdarījis tīšu pilnvaru realizēšanu interešu konflikta situācijā, ar to radot būtisku kaitējumu valsts interesēm un ar likumu aizsargātām personu tiesībām.

Zigurds L. ar Valsts obligātās veselības apdrošināšanas aģentūras (turpmāk tekstā VOVAA vai aģentūra) direktores Ināras Bluķes 1999.gada 15.februāra rīkojumu Nr.6 iecelts par aģentūras direktora vietnieku ārstniecības pakalpojumu jautājumos, tas ir, būdams valsts amatpersona, pieņēmis Zviedrijas uzņēmējsabiedrības "Johnson & Johnson AB", kas nodarbojas ar medicīnisko un ķirurģisko iekārtu un ortopēdisko ierīču ražošanu, pārstāvniecības darbinieka, pirmstiesas

izmeklēšanā nenoskaidrotas personas, pa tālruni izteikto priekšlikumu apmaksāt Zigurdam L. ceļa izdevumus uz Apvienotajiem Arābu Emirātiem, Dubajas pilsētu, kur no 2001.gada 6.februāra līdz 2001.gada 9.februārim noticis kongress "Iedzimto sirds slimību ķirurģiskās ārstēšanas simpozijs".

Zigurds L. par "Johnson & Johnson AB" pārstāvniecības līdzekļiem 2001.gada 5.februārī aizlidojis uz kongresu "Iedzimto sirds slimību ķirurģiskās ārstēšanas simpozijs", kurš norisinājies Apvienotajos Arābu Emirātos, Dubaijas pilsētā no 2001.gada 6.februāra līdz 2001.gada 9.februārim. Tā "Johnson & Johnson AB" pārstāvniecība apmaksājusi, bet Zigurds L. pieņēmis aviobiļeti Rīga–Dubaija–Rīga par 460,64 latiem un 2001.gada 5.februārī izlidojis uz Dubaiju, bet 2001.gada 11.februārī atgriezies Rīgā, un tādā veidā "Johnson & Johnson AB" pārstāvniecībai par aviobiļešu iegādi Zigurdam L. radušies izdevumi 460,64 latu apmērā.

Ar šādām savām darbībām Zigurds L. nodarījis būtisku kaitējumu valsts pārvaldības kārtībai un ar likumu aizsargātām personu tiesībām un interesēm, radot neuzticību VOVAA, jo, organizējot ārstniecības līdzekļu iepirkumus valsts vajadzībām un būdams šo aģentūras rīkoto konkursu komisijas priekšsēdētājs, pieņēmis "Johnson & Johnson AB" pārstāvniecības apmaksāto braucienu par 460,64 latiem uz Apvienotajiem Arābu Emirātiem, Dubaijas pilsētu.

Bez tam Zigurds L. ar VOVAA direktores I.Bluķes 1999.gada 15.februāra rīkojumu Nr.6 iecelts par aģentūras direktora vietnieku ārstniecības pakalpojumu jautājumos, tas ir, būdams valsts amatpersona, 2002.gada 19.septembrī par Somijas ārstniecības līdzekļu ražotāju uzņēmējsabiedrības "Baxter" līdzekļiem aizbraucis uz "Peritoneālās dialīzes materiālu konferenci", kura norisinājusies Itālijā Grosotto pilsētā no 2002.gada 20.septembra līdz 2000.gada 21.septembrim. Tā Somijas ārstniecības līdzekļu ražotāju uzņēmējsabiedrība "Baxter" apmaksājusi, bet Zigurds L. pieņēmis aviobiļeti Rīga–Kopenhāgena–Milāna–Kopenhāgena–Rīga 337,70 latu vērtībā un apdrošināšanu par 4,80 ASV dolāriem, kas pēc Latvijas Bankas noteiktā valūtas kursa atbilda 2,43 latiem, un 2002.gada 19.septembrī izlidojis uz Milānu, bet 2002.gada 22.septembrī atgriezies Rīgā, un tādā veidā Somijas ārstniecības līdzekļu ražotāju uzņēmējsabiedrībai "Baxter" par aviobiļešu iegādi Zigurdam L. un viņa apdrošināšanu bija radušies izdevumi 340,13 latu apmērā.

Ar šādām darbībām Zigurds L. nodarījis būtisku kaitējumu valsts pārvaldības kārtībai un ar likumu aizsargātām personu tiesībām un interesēm, vairojot neuzticību VOVAA, jo, organizējot ārstniecības līdzekļu iepirkumus valsts vajadzībām un būdams šo aģentūras rīkoto konkursu komisijas priekšsēdētājs, pieņēmis Somijas ārstniecības līdzekļu ražotāju uzņēmējsabiedrības "Baxter" apmaksāto braucienu par 340,13 latiem uz Itāliju, Grosotto pilsētu.

Šādas apsūdzētā Zigurda L. darbības apelācijas instances tiesa kvalificējusi pēc Krimināllikuma 325.panta pirmās daļas (redakcijā līdz 2002.gada 27.novembrim).

Bez tam Zigurds L. izdarījis valsts amatpersonai noteikto ierobežojumu pārkāpšanu, ar to radot būtisku kaitējumu valsts interesēm un ar likumu aizsargātām personas tiesībām un interesēm.

Zigurds L. ar VOVAA direktores I.Bluķes 1999.gada 15.februāra rīkojumu Nr.6 iecelts par aģentūras (saskaņā ar Ministru kabineta 2002.gada 01.oktobra rīkojumu Nr.550 "Par bezpeļņas organizācijas valsts akciju sabiedrības "Valsts obligātās veselības apdrošināšanas aģentūra" reorganizāciju un Veselības obligātās apdrošināšanas valsts aģentūras izveidi", no 2003.gada 1.janvāra Veselības obligātās apdrošināšanas valsts aģentūra) direktora vietnieku ārstniecības pakalpojumu jautājumos, tas ir, būdams valsts amatpersona, 2003.gada janvārī, izmeklēšanā precīzi nenoskaidrotā datumā, nolūkā noorganizēt sev un savai sievai atpūtas ceļojumu uz Šveices kalnu kūrortu, piezvanījis ārvalstu komersanta "Eli Lilly (Suisse) S.A.", kas nodarbojies arī ar medicīnas un farmācijas preču ražošanu, pārstāvniecības direktoram J.S. un aicinājis sponsorēt ārstu izglītošanas pasākumus valsts nacionālās veselības programmas ietvaros, kā arī izteicis priekšlikumu šim mērķim pārskaitīt 2224 latus ceļojumu birojam "Fortlats". J.S. piekritis pārskaitīt naudu 2224 latu apmērā semināru rīkošanai, kuru norisi organizēšot aģentūras darbinieki, un piekritis, ka tehniskos ar semināru organizēšanu saistītos jautājumus kārtos ceļojumu birojs "Latvia Tours", ar kuru "Eli Lilly (Suisse) S.A." pārstāvniecībai 2002.gada 11.decembrī bijis noslēgts līgums par darījumu braucienu un pasākumu apkalpošanu.

Pēc tam Zigurds L. 2003.gada 3.februārī noslēdzis ar ceļojumu biroju "Fortlats" līgumu par 8 dienu ceļojumu uz Šveices kalnu kūrortu ar lidmašīnu Rīga–Ženēva–Rīga par summu 2608 ASV dolāri un 706 lati, bet ceļojumu birojs "Latvia Tours" 2003.gada 5.februārī pārskaitījis ceļojumu birojam "Fortlats" 2224 latus, ko, savukārt segusi "Eli Lilly (Suisse) S.A." pārstāvniecība, apmaksājot ceļojumu biroja "Latvia Tours" rēķinus par kopējo summu 2224 lati, un tādā veidā "Eli Lilly (Suisse) S.A." pārstāvniecībai radušies izdevumi 2224 latu apmērā.

Zigurds L. kopā ar sievu R.L. par "Eli Lilly (Suisse) S.A." pārstāvniecības līdzekļiem 2003.gada 15.martā devušies 8 dienu ceļojumā uz Šveices kalnu kūrortu un no ceļojuma atgriezušies 2003.gada 22.martā.

Ar šādām darbībām Zigurds L. nodarījis būtisku kaitējumu valsts pārvaldības kārtībai un ar likumu aizsargātām personu tiesībām un interesēm, vairojot neuzticību VOVAA, jo, organizējot ārstniecības līdzekļu iepirkumus valsts vajadzībām un būdams šo aģentūras rīkoto

konkursu komisijas priekšsēdētājs, pieņēmis "Eli Lilly (Suisse) S.A." apmaksāto braucienu par 2224 latiem uz Šveices kalnu kūrortu.

Bez tam Zigurds L. ar VOVAA direktores I.Bluķes 1999.gada 15.februāra rīkojumu Nr.6 iecelts par aģentūras direktora vietnieku ārstniecības pakalpojumu jautājumos, tas ir, būdams valsts amatpersona, pieņēmis ārvalstu komersanta "Aventis Pharma International" (līdz 2003.gada 6.maijam "Aventis Pharma International S.A."), kas nodarbojies arī ar farmaceitisku produktu izgatavošanu, darbinieces I.P. 2003.gada februārī, izmeklēšanā precīzi nenoskaidrotā laikā un datumā, telefoniski izteikto priekšlikumu apmaksāt Zigurdam L. ceļa izdevumus braucienam kopā ar sievu no 2003.gada 2.jūnija līdz 2003.gada 12.jūnijam uz Dienvidāfrikas Republiku, Durbanas pilsētu, kur no 2003.gada 7.jūnija līdz 2003.gada 9.jūnijam noticis 23.starptautiskais ķīmijterapijas kongress.

Zigurds L. kopā ar sievu R.L. par "Aventis Pharma International" pārstāvniecības līdzekļiem aizbraucis uz 23.starptautisko ķīmijterapijas kongresu, kurš norisinājies Dienvidāfrikas Republikā, Durbanas pilsētā no 2003.gada 7.jūnija līdz 2003.gada 9.jūnijam.

Tā "Aventis Pharma International" pārstāvniecība apmaksājusi, bet Zigurds L. pieņēmis aviobiļetes Rīga–Durbana–Rīga 918,57 latu vērtībā katru, par kopējo summu 1837,14 lati, apdrošināšanu divām personām 17,05 latu vērtībā katru, par kopējo summu 34,10 lati, dalības maksu konferencē 600 eiro vērtībā, kas pēc Latvijas Bankas noteiktā valūtas kursa atbilda 382,20 latiem, uzturēšanās maksu divām personām viesnīcā par kopējo summu 19704 Dienvidāfrikas Republikas randi, kas pēc AS "Nordea" bankas noteiktā valūtas kursa atbilda 145,80 latiem, un 2003.gada 2.jūnijā kopā ar sievu R.L. izlidojis uz Durbanu, bet 2003.gada 12.jūnijā atgriezies Rīgā, un tādā veidā "Aventis Pharma International" pārstāvniecībai par Zigurda L. un viņa sievas R.L. dalību kongresā radušies izdevumi 2399,24 latu apmērā.

Ar šādām savām darbībām Zigurds L. nodarījis būtisku kaitējumu valsts pārvaldības kārtībai un ar likumu aizsargātām personu tiesībām un interesēm, vairojot neuzticību VOAVA, jo, organizējot ārstniecības līdzekļu iepirkumus valsts vajadzībām un būdams šo aģentūras rīkoto konkursu komisijas priekšsēdētājs, pieņēmis "Aventis Pharma International" pārstāvniecības apmaksāto braucienu par 2399,24 latiem sev un savai sievai uz Dienvidāfrikas Republikas Durbanas pilsētu.

Šādas apsūdzētā Zigurda L. darbības apelācijas instances tiesa kvalificējusi pēc Krimināllikuma 325.panta pirmās daļas (redakcijā no 2002.gada 27.novembra).

Ar Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2008.gada 3.jūnija spriedumu Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas 2006.gada 9.jūnija spriedums atcelts daļā par Zigurda L. notiesāšanu pēc Krimināllikuma 320.panta pirmās daļas, daļā par Zigurda L.

notiesāšanu pēc Krimināllikuma 318.panta otrās daļas un daļā par galīgā soda noteikšanu pēc Krimināllikuma 50.panta pirmās daļas.

Zigurds L. apsūdzībā pēc Krimināllikuma 320.panta pirmās daļas attaisnots.

Zigurds L. notiesāts pēc Krimināllikuma 325.panta pirmās daļas ar naudas sodu 50 (piecdesmit) minimālo mēnešalgu – LVL 8000 (astoņi tūkstoši latu) apmērā.

Saskaņā ar Krimināllikuma 50.panta pirmo daļu galīgais sods pēc noziedzīgo nodarījumu kopības, pilnīgi saskaitot piespriestos sodus, noteikts naudas sods 60 (sešdesmit) minimālo mēnešalgu – LVL 8900 (astoņi tūkstoši deviņi simti latu) apmērā.

Atcelts arests, kas uzlikts Zigurda L. mantai: naudai Latvijas Unibankas kredītkartes kontā Nr. (..) (Maestro karte Nr. (..), kura depozītā noguldītā summa ir LVL 890,99; naudai Latvijas Unibankas kontā Nr. (..), kura depozītā noguldītā summa ir USD 413,16 un procentiem; naudai Latvijas Unibankas kontā Nr. (..), kura depozītā noguldītā summa ir USD 1294,37 un procentiem; naudai Parex bankas kontā Nr. (..), kura depozītā noguldītā summa ir USD 651,73 un procentiem; naudai Parex bankas termiņnoguldījuma kontā Nr. (..), kura depozītā noguldītā summa ir USD 1000,00 un procentiem; Latvijas Krājbankas sertifikātu kontam Nr. (..), kuram ir "0" atlikums; nekustamam īpašumam Ozolkalnu ielā (..), Rīgā, kadastra Nr.(..); SIA "Salus", vienotais reģistrācijas Nr.40103087430, Zigurda L. kapitāldaļām; R.L. mantai: naudai Latvijas Unibankas kontā Nr. (..), kura depozītā noguldītā summa ir USD 15 000,00 un procentiem; naudai Latvijas Unibankas kontā Nr. (..), kura depozītā noguldītā summa ir EUR 2055,11 un procentiem; naudai Parex bankas kontā Nr. (..), kura depozītā noguldītā summa ir USD 269,17 un procentiem; naudai Parex bankas termiņnoguldījuma kontā Nr. (..), kura depozītā noguldītā summa ir USD 15 000,00 un procentiem; automašīnai Toyota Carina, valsts reģistrācijas Nr.DT 5046, 1996.izlaiduma gads.

Pārējā daļā pirmās instances tiesas spriedumu atstāts negrozīts.

Par Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2008.gada 3.jūnija spriedumu Ģenerālprokuratūras Krimināltiesiskā departamenta Sevišķi svarīgu lietu izmeklēšanas nodaļas prokurors A.Miglāns iesniedzis kasācijas protestu, kurā lūdzis atcelt Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2008.gada 3.jūnija spriedumu daļā par apsūdzētā Zigurda L. attaisnošanu pēc Krimināllikuma 320.panta pirmās daļas, Krimināllikuma 318.panta otrās daļas, Zigurdam L. inkriminēto darbību pārkvalificēšanu pēc Krimināllikuma 325.panta pirmās daļas un par soda noteikšanu Zigurdam L. pēc Krimināllikuma 320.panta pirmās daļas, Krimināllikuma 318.panta otrās daļas, Krimināllikuma 219.panta otrās daļas. Prokurors lūdzis lietu nodot jaunai izskatīšanai apelācijas instances tiesai citā tiesas sastāvā.

Prokurors protestā norādījis, ka apelācijas instances tiesa, izskatot lietu, pieļāvusi būtiskus Krimināllikuma un Kriminālprocesa likuma pārkāpumus.

Attiecībā uz Zigurda L. attaisnošanu pēc Krimināllikuma 320.panta pirmās daļas prokurors protestā norādījis, ka apelācijas instances tiesa esot nepamatoti secinājusi, ka apsūdzētā Zigurda L. rīcībā neesot Krimināllikuma 320.panta pirmajā daļā paredzētā noziedzīgā nodarījuma pazīmes un ka Zigurda L. darbības nesaturot Krimināllikuma 320.panta paredzētā noziedzīgā nodarījuma sastāvam nepieciešamo objektīvo un subjektīvo pusi, jo pierādījumu vērtējumā neesot iekļauti tie fakti, kas esot nozīmīgi kukuļņemšanas sastāvam, bet par izšķirošu apelācijas instances tiesa atzinusi to, ka it kā neesot pierādījumu tam, ka zāļu ražotājs "Novartis" apmaksājis Zigurda L. ceļojumu, lai viņš vienpersoniski grozītu 2003.gada 15.oktobrī pieņemto un apstiprināto konkursa nolikumu "Par hemodialīzes un nieru transplantācijas nodrošinājuma ārstniecības līdzekļu iepirkumu".

Attiecībā uz kukuļņemšanas objektīvo pusi prokurors kasācijas protestā atsaucies uz telefonsarunām starp Zigurdu L. un A.G., uz faktu par dienesta izmeklēšanas uzsākšanu par Zigurdu L. un uz faktu, ka Zigurds L. un citi konkursa komisijas locekļi konkursa norises laikā lēmuši par zāļu ražotāja "Novartis" produkcijas iepirkšanu.

Prokurors kasācijas protestā atzīmējis, ka noziedzīgā nodarījuma subjektīvo pusi veidojot vainīgās personas nodoms. Apsūdzētais Zigurds L. apzinājies, ka viņa vienpersoniski izdarītie grozījumi esot izdarīti prettiesiski un rezultātā tikšot nodarīts kaitējums, un viņš paredzējis seku iestāšanos, to, ka varot tikt apstrīdēti visi konkursa rezultāti. Tādējādi apsūdzētais Zigurds L., pieņemot zāļu ražotāja "Novartis" apmaksāto ceļojumu, esot izdarījis kukuļņemšanu, bet nevis Krimināllikuma 325.pantā paredzēto noziedzīgo nodarījumu. To, ka apsūdzētā Zigurda L. darbības kvalificējamas pēc Krimināllikuma 320.panta, apstiprinot arī tiesu prakse un Augstākās tiesas plēnuma 1993.gada 21.jūnija lēmums Nr.7 "Par tiesu praksi kukuļošanas lietās".

Prokurors norādījis, ka apelācijas instances tiesa neesot motivējusi, kāpēc tā uzskatījusi, ka neesot konstatējamas noziedzīgā nodarījuma sastāva subjektīvās puses pazīmes. Savukārt tas motīvs, kurš tomēr esot norādīts spriedumā, proti, "ka neesot pierādījumu, lai izdarītu secinājumu par to, ka zāļu ražotājs "Novartis" esot apmaksājis Zigurda L. ceļojumu par to, tas ir, ar mērķi, lai Zigurds L. 2003.gada 16.oktobrī, pārsniedzot savas pilnvaras, vienpersoniski mainītu konkursa nolikumu, pēc prokurora uzskata, neesot pamatots, jo atbildība par kukuļņemšanu iestājoties gan pirms, gan pēc vēlamo darbību izdarīšanas vai neizdarīšanas kukuļdevēja interesēs, un šajā gadījumā apsūdzētais Zigurds L. kukuli esot pieņēmis pēc darbību izdarīšanas, un par to, ka šādas darbības Zigurds L. bija izdarījis, zinājis ne tikai pats apsūdzētais

Zigurds L., bet to zinājusi arī zāļu ražotāja "Novartis" pārstāvis, kā arī kukuļdošanas starpnieks.

Tādējādi Krimināllikuma 320.panta dispozīcijas nepareiza interpretācija, pēc prokurora ieskata, izraisījusi Kriminālprocesa likuma 124.panta pirmās daļas un 129.panta pārkāpumu, kā arī Kriminālprocesa likuma 564.panta ceturtās daļas pārkāpumu, jo apelācijas instances tiesa neesot motivējusi, kādēļ tā esot noraidījusi pierādījumus, uz kuriem balstīta apsūdzība.

Bez tam apelācijas instances tiesa neesot bijusi konsekventa, uzskatot, ka šajā epizodē neesot bijis likumīga pamata paplašināt celto apsūdzību, pārkvalificējot apsūdzētā darbības pēc Krimināllikuma 318.panta un Krimināllikuma 325.panta, jo tādā veidā, pēc tiesas ieskata, tiktu pārkāptas apsūdzētā tiesības uz aizstāvību.

Prokurors kasācijas protestā norādījis, ka apelācijas instances tiesa varējusi pārkvalificēt Zigurda L. darbības pēc Krimināllikuma 318.panta otrās daļas, ņemot vērā to, ka Zigurda L. darbībās esot saskatāmas Krimināllikuma 318.pantā paredzētā noziedzīgā nodarījuma sastāva pazīmes daļā par apsūdzētā darbībām, vienpersoniski grozot konkursa nolikumu un sniedzot pa tālruni papildu informāciju, lai veicinātu un nodrošinātu zāļu lieltirgotavas SIA "Recipe Plus" sadarbības partnera "Novartis" uzvaru konkursā.

Prokurors kasācijas protestā norādījis, ka apelācijas instances tiesas secinājumi par dienesta stāvokļa ļaunprātīgas izmantošanas sastāva neesamību izdarīti nepareizas Krimināllikuma 318.panta dispozīcijas interpretācijas rezultātā. Prokurors norādījis, ka Zigurdam L. saskaņā ar likuma "Par iepirkumu valsts vai pašvaldību vajadzībām" 23.panta trešo daļu bijis rakstveidā jāapliecina, ka neesot tādu apstākļu, kuru dēļ varētu uzskatīt, ka viņš personīgi ieinteresēts kāda pretendenta labā, jo minētais likums nosakot, ka iepirkuma komisijas loceklis nevarot būt saistīts ar pretendentu. Taču Zigurds L., sniedzot šādus apliecinājumus, sniedzis citiem konkursa komisijas locekļiem, konkursa pretendentiem un VOAVA vadībai nepatiesu informāciju. Līdz ar to esot nepareizs apelācijas instances tiesas secinājums, ka apsūdzētais Zigurds L. ar šādām darbībām esot pārkāpis tikai 1995.gada 15.oktobra Korupcijas novēršanas likuma" 13.pantu, kurš bijis spēkā līdz 2002.gada 9.maijam, likuma "Par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonu darbībā" 13.pantu, kurš stājies spēkā ar 2002.gada 10.maiju. Tādējādi apelācijas instances tiesa Zigurda L. darbības nepamatoti pārkvalificējusi uz Krimināllikuma 325.pantu. Sniedzot citiem konkursa locekļiem, konkursa pretendentiem un VOAVA vadībai nepatiesu informāciju, Zigurds L. pārkāpis arī likuma "Par iepirkumu valsts vai pašvaldību vajadzībām" 23.pantu, jo viņš ar šādiem rakstveida apliecinājumiem sniedzis nepatiesu informāciju. Ja viņš būtu informējis vadību par to, ka pieņem zāļu ražotāju apmaksātus braucienus uz

konferencēm un kongresiem, viņš nevarētu vadīt konkursus, pret to varētu iebilst konkursa pretendenti, kā arī konkursa vadība, konkursa pretendenti varētu izvirzīt jautājumu par Zigurda L. noraidīšanu.

Tādējādi apelācijas instances tiesa esot nepareizi interpretējusi Krimināllikuma 6. un 318.pantu.

Prokurors kasācijas protestā uzsvēris, ka apsūdzētajam Zigurdam L. par Krimināllikuma 320.panta pirmās daļas, 318.panta otrās daļas un 219.panta otrajā daļā paredzēto noziedzīgo nodarījumu piemērojams bargāks reālas brīvības atņemšanas sods, jo apsūdzētais Zigurds L. esot izdarījis vairākus smagus noziedzīgus nodarījumus valsts institūciju dienestā, kā arī apsūdzētajam Zigurdam L. neesot konstatēti atbildību mīkstinoši apstākļi, bet viņam esot konstatēts atbildību pastiprinošs apstāklis. Būdams valsts amatpersona, Zigurds L. pieņēmis uzņēmējsabiedrību, kuras nodarbojas ar medicīnas un farmācijas preču ražošanu, apmaksātus braucienus sev un savai ģimenei par kopējo summu, ieskaitot izdevumus, kas saistīti ar dalību kongresos, konferencēs LVL 8514, bet Zigurdam L. tiesa piespriedusi naudas sodu LVL 8000. Noteiktais sods neatbilstot viņa izdarītā noziedzīgā nodarījuma smagumam, raksturam un radītajam kaitējumam, vainīgā personībai. Tādējādi tiesa nepareizi piemērojusi Krimināllikuma Vispārīgās daļas pantu, un Zigurdam L. piespriestais sods esot pretrunā Krimināllikuma 35.pantam.

Apsūdzētā Zigurda L. aizstāvis zvērināts advokāts E.Rusanovs iesniedzis iebildumus pret prokurora kasācijas protestu, norādot, ka tas esot sastādīts neatbilstoši Kriminālprocesa likuma 572.panta prasībām, jo protesta pamatojumā ietvertās norādes uz Kriminālprocesa likuma un Krimināllikuma normu pārkāpumu esot formālas, līdz ar to atbilstoši Kriminālprocesa likuma 573.panta nosacījumiem apelācijas instances tiesas nolēmuma tiesiskumu kasācijas kārtībā neesot jāpārbauda. Bez tam atbilstoši Kriminālprocesa likuma 569.panta trešajai daļai kasācijas instances tiesa pierādījumus lietā no jauna neizvērtējot.

Aizstāvis iebildumos norādījis, ka prokurora apgalvojumi saistībā ar apelācijas instances tiesas sprieduma novērtējumu kopumā, kā arī daļā par pierādījumu novērtējumu esot tendenciozi un neatbilstoši faktiskajiem apstākļiem. Aizstāvība lūgusi kasācijas instances tiesu ņemt vērā aizstāvības argumentus daļā par Krimināllikuma 318., 320., 325.panta piemērošanu, kuri tikuši izteikti aizstāvības iesniegtajā tiesas debašu runā rakstveidā apelācijas instances tiesā.

Iebildumos par prokurora kasācijas protestu apsūdzētā aizstāvis analizējis protesta saturu un tajā izteiktos secinājumus.

Attiecībā uz Zigurda L. attaisnošanu pēc Krimināllikuma 320.panta pirmās daļas aizstāvis norādījis, ka prokurors pretēji Kriminālprocesa likuma 569.panta trešās daļas noteikumiem lūdzis kasācijas instances tiesu pārvērtēt pierādījumus par šo epizodi. Aizstāvis uzsvēris, ka apelācijas instances tiesa neesot pieļāvusi Kriminālprocesa likuma

564.panta ceturtās un astotās daļās un 525.panta otrās daļas 3.punkta noteikumu pārkāpumus. Prokurors protestā norādot, ka apelācijas instances tiesa pierādījumu vērtējumā neesot iekļāvusi tos faktus, kas esot nozīmīgi kukuļņemšanas sastāvā, bet neesot norādījis uz konkrētiem pierādījumiem, kurus apelācijas instances tiesa esot it kā noraidījusi. Vienīgais izņēmums esot atsauce uz telefonsarunu ieraksta atšifrējumu starp Zigurdu L. un A.G., no kuras izrietot, ka Zigurds L. esot izdarījis grozījumus konkursa nolikumā tā, lai konkursā uzvarētu zāļu ražotājs "Novartis". Taču arī šī saruna esot analizēta apelācijas instances tiesas spriedumā. Aizstāvis atzīmējis, ka pats būtiskākais esot tas, ka ne no šīs sarunas, ne arī no citām sarunām un pierādījumiem neizrietot, ka firma "Novartis" bija apmaksājusi šo ceļojumu tieši par Zigurda L. "darbībām" konkursa gaitā. Līdz ar to apsūdzība šajā daļā esot pretrunīga saistībā ar citiem pirmstiesas procesā izdarītajiem procesa virzītāja secinājumiem. Norādītā epizode būtībā neatšķiroties no Zigurdam L. apsūdzībā celtām citām epizodēm pēc Krimināllikuma 318.panta otrās daļas.

Apelācijas instances tiesa esot izvērtējusi visus lielā esošos pierādījumus un nonākusi pie secinājuma, ka Zigurda L. ceļojumu patiešām apmaksājusi kapitālsabiedrība "Novartis", ka Zigurds L., izmantojot savu dienesta stāvokli un sniedzot pa tālruni papildu informāciju, esot veicinājis, lai konkursā uzvarētu zāļu lieltirgotavas SIA "Recipe Plus" sadarbības partneris "Novartis", taču lietā esošie pierādījumi nekādā veidā nedodot pamatu secinājumam, ka Zigurda L. ceļojumu apmaksa tikusi veikta ar konkrētu mērķi, lai Zigurds L. vienpersoniski grozītu konkursa nolikumu un nodrošinātu, lai konkursā uzvarētu zāļu lieltirgotavas SIA "Recipe Plus" sadarbības partneris "Novartis".

Krimināllietas materiālos neesot nekādu objektīvu pierādījumu par cēlonisko saiti starp minētajiem formālajiem procedūras pārkāpumiem un "atlīdzību", bet esot acīm redzami, ka šajā daļā esot izdarīti minējumi un pieņēmumi, ka "ceļojuma apmaksa" saņemta tieši par šiem "procedūras pārkāpumiem".

Aizstāvis iebildumos atzīmējis, ka Zigurdam L. netikusi celta apsūdzība par to, ka viņš komisijas sēdē balsojis par SIA 'Recipe Plus" piedāvāto "Novartis" preparātu vai arī ietekmējis citus komisijas locekļus. No lietas materiāliem redzams, ka konkursa komisija esot vienbalsīgi nobalsojusi par konkursa rezultātu apstiprināšanu. To apstiprinot arī aizstāvības iesniegtais apelācijas instances tiesai VOAVA sniegtās informācijas rakstveida apstiprinājums, ka arī 2004., 2005., 2006.gadā VOAVA tikuši organizēti nieru aizstājterapijas nodrošinājuma iepirkuma konkursi, kuros ticis iepirkts ciklosporīns ar nosaukumu Sandimnum Neoral, ražotājs Novartis un kuri notikuši bez Zigurda L.

Aizstāvis iebildumos pretēji prokurora paustajam viedoklim kasācijas protestā atzīmējis, ka nevarot pārkvalificēt Zigurdam L.

inkriminētās noziedzīgās darbības pēc Krimināllikuma 318.panta otrās daļas. Apelācijas instances tiesa spriedumā arī atzīmējusi, ka prokurors neesot cēlis apsūdzību par to, ka Zigurds L. ar savām darbībām būtu radījis būtisku kaitējumu valsts vai sabiedrības interesēm vai ar likumu aizsargātām personas tiesībām un interesēm. Savukārt kriminālatbildība pēc Krimināllikuma 318.panta iestājoties tikai tad, ja valsts amatpersona ar savām tīšām darbībām, ļaunprātīgi izmantojot dienesta stāvokli, radījusi būtisku kaitējumu valsts varai vai pārvaldības kārtībai vai ar likumu aizsargātām personas tiesībām un interesēm. Līdz ar to apelācijas instances tiesai nebijis tiesību pārkvalificēt Zigurda L. darbības minētajā epizodē pēc Krimināllikuma 318.panta. Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 562.panta pirmās un otrās daļas noteikumiem tiesas izmeklēšana un tiesu debates apelācijas instances tiesā notiek sūdzībā vai protestā izteikto prasību apjomā un ietvaros, kurus nedrīkst pārsniegt, izņemot gadījumus, kad apelācijas instances tiesai rodas šaubas par pirmās instances tiesas konstatēto apsūdzētā, dalībnieku vai līdzdalībnieku vainu vai atbildību pastiprinošiem apstākļiem. Apelācijas instances tiesa drīkst piemērot likumu par smagāku noziedzīgu nodarījumu nekā atzinusi pirmās instances tiesa tikai tad, ja to lūdzis prokurors savā protestā vai cietušais savā sūdzībā privātās apsūdzības lietā, vai cietušais savā sūdzībā publiskās apsūdzības lietā, kuru atbalsta prokurors. Šajā gadījumā tomēr nedrīkstot piemērot likumu par smagāku nodarījumu nekā tas, par kuru persona bija apsūdzēta, nosūtot krimināllietu uz tiesu, izņemot gadījumus, kad prokurors pirmās instances tiesas sēdē grozījis apsūdzību uz smagāku.

Daļā par Zigurda L. noziedzīgā nodarījuma pārkvalificēšanu pēc Krimināllikuma 325.panta pirmās daļas, jo Zigurda L. darbībās esot saskatāmas 325.pantā paredzētā noziedzīgā nodarījuma sastāva pazīmes, aizstāvis atzīmējis, ka Krimināllikuma 325.panta pirmajā daļā paredzētā noziedzīgā nodarījuma izdarīšanu kriminālatbildība iestājoties tad, ja amatpersona likumā noteikto ierobežojumu pārkāpums radījis būtisku kaitējumu valsts vai sabiedrības interesēm vai ar likumu aizsargātām personas tiesībām un interesēm, kas savukārt neesot norādīts apsūdzībā. Līdz ar to saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 562.panta pirmās un otrās daļās noteikumiem apelācijas instances tiesai nebijis tiesību pārkvalificēt Zigurda L. darbības pēc Krimināllikuma 325.panta pirmās daļas.

Kasācijas protestā izteiktie apsvērumi un formulējumi, kā atzīmējis aizstāvis iebildumos, nekad neesot bijuši norādīti Zigurdam L. celto apsūdzību formulējumos, ne pirmās instances tiesa sēdē, ne arī tiesu debatēs apelācijas instances tiesā. Prokurors nekad neesot izmantojis Kriminālprocesa likuma 462.pantā paredzētās tiesības grozīt apsūdzību iztiesāšanas laikā. Līdz ar to prokurors esot pārsniedzis apsūdzības ietvarus, sniedzot principiāli jaunu apsūdzības formulējumu.

Tikai kasācijas protestā prokurors pirmo reizi mēģinājis atsaukties uz likuma "Par iepirkumu valsts vai pašvaldību vajadzībām" 23.panta trešo daļu, kura nosaka, ka iepirkuma komisijas loceklis vai iepirkuma veikšanai pilnvarotā persona nevar vienlaikus pārstāvēt pasūtītāja un pretendenta intereses, kā arī nevar būt saistīta ar pretendentu. Tādējādi kasācijas protestā prokurors faktiski esot grozījis celto apsūdzību par to, ka viņš, sniedzot nepatiesu informāciju apliecinājumos, kas tikuši doti dažādiem konkursiem, ļaunprātīgi izmantojis dienesta stāvokli, un šīs darbības radījušas būtisku kaitējumu valsts varai vai pārvaldes kārtībai vai ar likumu aizsargātām personas tiesībām un interesēm. Līdz ar to, kā uzsvēris aizstāvis iebildumos, prokurors esot faktiski atzinis juridiskās kvalifikācijas pareizību pēc Krimināllikuma 325.panta pirmās daļas, jo šādas minētās darbības aizliedzot speciālā norma – Krimināllikuma 325.pants, kurai kā speciālai normai esot " priekšroka" tādu noziedzīgu nodarījumu kvalifikācijā, kuri savā starpā "robežojas". Nedrīkstot neņemt vērā, ka gan Krimināllikuma 320.pantā, gan 321.panta otrajā daļā, gan 323.panta otrajā daļā, gan 325.pantā visas paredzētās darbības esot dienesta ļaunprātības dažādi veidi. Pārkāpjot likuma "Par iepirkuma valsts vai pašvaldību vajadzībām" prasības, Zigurds L. atradies interešu konflikta situācijā, kuru aptvērušas "Korupcijas novēršanas likuma" un likuma "Par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonu darbībā" prasības un darbība, un šo speciālo likumu pārkāpums tieši veidojot Krimināllikuma 325.panta sastāvu.

Apsūdzētā Zigurda L. aizstāvis lūdzis noraidīt kasācijas protestu, atstājot negrozītu apelācijas instances tiesas spriedumu.

Izskatījis lietas materiālus, apsvēris prokurora kasācijas protesta motīvus, ievērojot apsūdzētā Zigurda L. aizstāvja iebildumus pret kasācijas protestā norādīto, Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments uzskata, ka atceļams apelācijas instances tiesas spriedums daļā par Zigurda L. attaisnošanu apsūdzībā pēc Krimināllikuma 320.panta pirmās daļas, daļā par Zigurdam L. noteikto galīgo sodu, daļā par aresta atcelšanu Zigurda L. un R.L. mantai, bet krimināllieta nosūtāma jaunai izskatīšanai apelācijas instances tiesai citā tiesas sastāvā šādu iemeslu dēļ.

Apelācijas instances tiesa, kā redzams no sprieduma teksta konkrētajā lietā, ir secinājusi, ka "ir nenoliedzami pierādīts, ka Zigurds L. 2003.gada 16.oktobrī, pārsniedzot savas pilnvaras, vienpersoniski ir mainījis 2003.gada 15.oktobrī noteiktā kārtībā pieņemto un apstiprināto konkursa "Par hemodialīzes un nieru transplantācijas nodrošinājuma ārstniecības līdzekļu iepirkuma" nolikumu (turpmāk tekstā konkursa nolikums), grozot konkursa nolikuma pielikuma 28., 29. un 30.punktu tehniskās specifikācijas, lai gan nolikuma un pielikuma grozīšanai bija nepieciešams koleģiālas institūcijas, proti, iepirkumu konkursa komisijas balsojums un lēmums, kā arī, izmantojot savu dienesta stāvokli un

sniedzot pa tālruni papildu informāciju, ir veicinājis un nodrošinājis, lai konkursa konkrētās pozīcijās uzvarētu zāļu lieltirgotavas SIA "Recipe Plus" sadarbības partneris "Novartis", kā arī nenoliedzami ir pierādīts, ka Zigurda L. ceļojumu apmaksāja tieši zāļu ražotājs "Novartis". Taču vienlaikus arī apelācijas instances tiesa secina, ka iepriekšminētie pierādījumi nedod pamatu secinājumam par to, ka zāļu ražotājs "Novartis" ir apmaksājis Zigurda L. ceļojumu un Zigurds L. to ir pieņēmis tieši ar mērķi, lai 2003.gada 16.oktobrī, pārsniedzot savas pilnvaras, vienpersoniski mainītu 2003.gada 15.oktobrī noteiktā kārtībā pieņemto un apstiprināto konkursa "Par hemodialīzes un nieru transplantācijas nodrošinājuma ārstniecības līdzekļu iepirkumu" nolikumu, kā arī, izmantojot savu dienesta stāvokli un sniedzot pa tālruni papildu informāciju, veicinātu un nodrošinātu, lai konkursā uzvarētu zāļu lieltirgotavas SIA "Recipe Plus" sadarbības partneris "Novartis", proti, ceļojuma apmaksa un tās prettiesiska pieņemšana būtu notikusi par kādas konkrētas darbības izdarīšanu vai neizdarīšanu tieši "Novartis" interesēs, Zigurdam L. to apzinoties un izmantojot savu dienesta stāvokli, līdz ar to Zigurda L. darbības nesatur Krimināllikuma 320.pantā paredzētā noziedzīgā nodarījuma sastāvam nepieciešamo objektīvo un subjektīvo pusi."

Senāta Krimināllietu departaments uzskata, ka apelācijas instances tiesa ir izdarījusi priekšlaicīgu secinājumu par to, ka Zigurda L. darbībās nav saskatāms Krimināllikuma 320.panta pirmajā daļā paredzētais nozieguma sastāvs, tādēļ apsūdzēto attaisnojusi.

Senāta Krimināllietu departaments uzskata, ka apelācijas instances tiesa, izskatot konkrēto lietu kukuļņemšanas epizodē, nav ievērojusi Kriminālprocesa likuma 525.panta otrās daļas 3.punktu, ka attaisnojoša sprieduma motīvu daļā jānorāda motīvi, kāpēc tiesa noraida pierādījumus, ar kuriem pamatota apsūdzība.

No prokurora lēmuma par krimināllietas nodošanu tiesai redzams, ka prokurors Zigurda L. apsūdzības daļā pēc Krimināllikuma 320.panta pirmās daļas kā tiesā izmantojamos pierādījumus apsūdzības pamatošanai norādījis uz faktiem, kas izriet no operatīvās darbības pasākumos legāli noklausītajām telefonsarunām.

Kā redzams no apelācijas instances tiesas sēdes protokola, apelācijas instances tiesa ir pārbaudījusi fonoskopiskās ekspertīzes atzinumu, nolasījusi atsevišķu telefonsarunu tekstu.

Savukārt spriedumā apelācijas instances tiesa tikai uzskaitījusi daļu telefonsarunu satura, bet nav devusi telefonsarunās minētajiem faktiem atbilstošu novērtējumu.

Esot šādiem apstākļiem, Senāta Krimināllietu departaments atrod, ka apelācijas instances tiesa, izskatot lietu Zigurda L. apsūdzības daļā pēc Krimināllikuma 320.panta pirmās daļas, nav ievērojusi

Kriminālprocesa likuma 124.panta pirmo daļu, 128.panta otro daļu, 129.pantu un 564.panta ceturto daļu.

Apelācijas instances tiesa nav pilnībā izanalizējusi un novērtējusi apsūdzētā Zigurda L. objektīvās darbības 2003.gada 16.oktobrī, kuras tā atzinusi par pretlikumīgām un vērstām uz to, lai zāļu iepirkuma konkursā "Par hemodialīzes un nieru transplantācijas nodrošinājuma ārstniecības līdzekļu iepirkumu" uzvarētu zāļu ražotāja firma "Novartis Pharma Services Inc.", kas arī faktiski noticis, kopsakarībā ar apsūdzētā Zigurda L. rīcību 2003.gada 27.decembrī, pieņemot zāļu ražotāja "Novartis Pharma Services Inc." apmaksāto ceļazīmi sava un ģimenes locekļu tūrisma ceļojumam uz Franciju.

Atbilstoši Latvijas Republikas Augstākās tiesas plēnuma 1993.gada 21.jūnija lēmuma Nr.7 "Par tiesu praksi kukuļdošanas lietās" 5.punkta rekomendācijai, kas balstīta uz tiesu prakses analīzi, atbildība par kukuļņemšanu iestājas neatkarīgi no laika, kad amatpersona saņēmusi kukuli – pirms veicamo darbību izdarīšanas vai neizdarīšanas kukuļdevēja interesēs (kukulis-uzpirkšana) vai pēc (kukulis-pateicība).

Ievērojot minēto, Senāta Krimināllietu departaments atzīst, ka apelācijas instances tiesas spriedums daļā par Zigurda L. attaisnošanu par nozieguma izdarīšanu, kurš paredzēts Krimināllikuma 320.panta pirmajā daļā, neatbilst Kriminālprocesa likuma 511.panta otrajai daļai, kas novedis pie nelikumīga nolēmuma. Tāpēc apelācijas instances tiesas spriedums šajā daļā ir atceļams, un lieta nosūtāma izskatīšanai apelācijas instances tiesai.

Atceļams apelācijas instances tiesas nolēmums daļā par Zigurdam L. noteikto galīgo sodu un aresta atcelšanu Zigurda L. un R.L. mantai.

Senāta Krimināllietu departaments prokurora kasācijas protestu daļā par Zigurda L. darbību nepareizu pārkvalificēšanu no Krimināllikuma 318.panta otrās daļas uz 325.panta otro daļu atzīst par nepamatotu. Ar pārbaudītajiem un novērtētajiem pierādījumiem tiesa pamatoti ir konstatējusi Krimināllikuma 325.panta otrās daļas, nevis 318.panta otrajā daļā paredzētā noziedzīgā nodarījuma sastāva pazīmes apsūdzētā Zigurda L. rīcībā. Tāpēc norādītajā apjomā apelācijas instances tiesas spriedums atstājams bez grozījumiem.

Pamatojoties uz teikto, vadoties pēc Kriminālprocesa likuma 585., 587.panta, Augstākās tiesas Senāta krimināllietu departaments

n o l ē m a

Prokurora kasācijas protestu apmierināt daļā.

Atcelt Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas spriedumu daļā par apsūdzētā Zigurda L. attaisnošanu apsūdzībā pēc Krimināllikuma 320.panta pirmās daļas, galīgā soda noteikšanu, aresta atcelšanu Zigurda L. un R.L. mantai, bet lietu šajā daļā nosūtīt jaunai izskatīšanai apelācijas kārtībā tai pašai tiesai citā tiesnešu sastāvā.

Lēmums nav pārsūdzams.

Cietušā un apsūdzētā izlīgums

Kriminālprocesa likuma 538.pantā nav paredzēts tiesas pienākums cietušā un apsūdzētā izlīguma gadījumā, nepārbaudot lietas materiālus, obligāti pieņemt lēmumu par apsūdzētā atbrīvošanu no kriminālatbildības un kriminālprocesa izbeigšanu (Kriminālprocesa likuma 538.pants).

Rīgā, 2008.gada 4.augustā Lieta Nr.SKK-483 /08

L Ē M U M S

Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments šādā sastāvā:

senators referents V.Vietnieks,
senatore V.Eilande,
senators P.Dzalbe,

izskatot rakstveida procesā krimināllietu sakarā ar apsūdzētā Jura T. kasācijas sūdzību par Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2008.gada 12.jūnija lēmumu,

k o n s t a t ē j a

Ar Jūrmalas pilsētas tiesas 2008.gada 6.maija lēmumu Juris T., (..), atbrīvots no kriminālatbildības un kriminālprocess pret viņu izbeigts sakarā ar noslēgto izlīgumu.

Pirmās instances tiesa lēmumā atzinusi, ka Juris T. izdarījis valsts amatpersonai likumā noteikto ierobežojumu pārkāpšanu, ar ko ticis radīts būtisks kaitējums valsts un sabiedrības interesēm.

Juris T., būdams valsts amatpersona – Jūrmalas pilsētas pašvaldības bezpeļņas uzņēmuma "Bulduru slimnīca" galvenais ārsts – direktors (no 1999.gada 14.jūlija līdz 1999.gada 12.decembrim), bezpeļņas organizācijas pašvaldības sabiedrības ar ierobežotu atbildību "Bulduru slimnīca" direktors (no 1999.gada 22.decembra līdz 2002.gada 13.martam), privatizējamās bezpeļņas organizācijas pašvaldības sabiedrības ar ierobežotu atbildību "Bulduru slimnīca" direktors (no 2002.gada 13.marta līdz 2004.gada 5.maijam), sabiedrības ar ierobežotu atbildību "Bulduru slimnīca" valdes priekšsēdētājs (no 2004.gada 5.maija), t.i., valsts amatpersona, vienpersoniski un prettiesiski, neievērojot Korupcijas novēršanas likumā (spēkā no 1995.gada 25.oktobra līdz 2002.gada 10.maijam) un likumā "Par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonu darbībā" (spēkā no 2002.gada 10.maija) valsts amatpersonai noteiktos ierobežojumus, izmaksājis sev papildu atlīdzību par kopējo summu Ls 23 660 apsūdzībā par katru epizodi konkrēti norādītajos apstākļos.

Šādu Jura T. nodarījumu pirmās instances tiesa kvalificējusi pēc Kriminālkuma 325.panta pirmās daļas.

Pirmās instances tiesa, izvērtējot Jura T. noziedzīgā nodarījuma raksturu, noradīto kaitējumu un viņa atbildību mīkstinošos apstākļus kopsakarībā ar apsūdzētā personību, pieņēmusi lēmumu atbrīvot Juri T. no kriminālatbildības un izbeigt kriminālprocesu sakarā ar noslēgto izlīgumu.

Par pirmās instances tiesas lēmumu apelācijas protestu bija iesniegusi Jūrmalas pilsētas prokuratūras virsprokurore S.Priede un lūgusi atcelt pirmās instances tiesas lēmumu.

Ar Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2008.gada 12.jūnija lēmumu ticis atcelts Jūrmalas pilsētas tiesas 2008.gada 6.maija lēmums pilnībā un krimināllieta nosūtīta jaunai izskatīšanai citā tiesas sastāvā.

Par apelācijas instances tiesas lēmumu apsūdzētais Juris T. iesniedzis kasācijas sūdzību, kurā lūdzis atcelt Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2008.gada 12.jūnija lēmumu un izbeigt kriminālprocesu.

Kasācijas sūdzībā norādīts, ka izlīgums starp cietušo SIA "Jūrmalas slimnīca" un viņu – Juri T. ticis noslēgts saskaņā ar Kriminālkuma un Kriminālprocesa likuma tiesisko regulējumu. Arī apelācijas instances tiesa savā lēmumā atzinusi, ka izlīgums noformēts atbilstoši likuma prasībām, noslēgts labprātīgi, cietušajam saprotot izlīguma sekas.

Kasācijas sūdzībā uzsvērts, ka Jūrmalas pilsētas tiesa, pieņemot lēmumu par apsūdzētā atbrīvošanu no kriminālatbildības un kriminālprocesa izbeigšanu pret viņu sakarā ar noslēgto izlīgumu, ievērojusi Kriminālprocesa likuma 538.panta nosacījumus. Pirmās instances tiesa esot pietiekoši izvērtējusi noziedzīgā nodarījuma raksturu, radīto kaitējumu un citus svarīgus lietas apstākļus kopsakarā ar apsūdzētā personību.

Pirmās instances tiesas pieņemtā lēmuma forma atbilstot Kriminālprocesa likuma 319. un 320.panta prasībām. Kriminālprocesa likuma 538.pants nenosakot, cik plašam jābūt tiesas secinājumu izklāstam.

Ievērojot minēto, kasācijas sūdzībā norādīts, ka apelācijas instances tiesas secinājumi par to, ka Jūrmalas pilsētas tiesa, pieņemot izlīgumu un izbeidzot kriminālprocesu, neesot pietiekoši izvērtējusi visus būtiskos lietas apstākļus, noziedzīgā nodarījuma raksturu, radīto kaitējumu, neatbilstot pirmās instances tiesas lēmuma saturam. Kasācijas sūdzībā uzsvērts, ka apelācijas instances tiesa nepamatoti atcēlusi pirmās instances tiesas lēmumu.

Lēmumā neesot norādīti arī tādi Kriminālprocesa likuma pārkāpumi, kas katrā ziņā izraisot tiesas nolēmuma atcelšanu.

Izskatījis krimināllietas materiālus, apsvēris apsūdzētā Jura T. kasācijas sūdzības motīvus, izšķirot lietu Kriminālprocesa likuma 585.panta kārtībā, Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments neatrod likumīga pamata kasācijas sūdzības apmierināšanai un apelācijas instances tiesas lēmuma atcelšanai.

Senāta Krimināllietu departaments, atstājot negrozītu apelācijas instances tiesas lēmumu, uzskata par nepieciešamu uzsvērt, ka Kriminālprocesa likuma 538.pantā nav paredzēts tiesas pienākums cietušā un apsūdzētā izlīguma gadījumā, nepārbaudot lietas materiālus, obligāti pieņemt lēmumu par apsūdzētā atbrīvošanu no kriminālatbildības un kriminālprocesa izbeigšanu.

Apelācijas instances tiesa konkrētajā lietā norādījusi uz Jura T. izdarītā noziedzīgā nodarījuma raksturu un ilgstošo laika posmu, kurā tas neatlaidīgi īstenots, radītā kaitējuma apmēru un tikai tā daļēju segšanu, tādēļ pamatoti izdarījusi secinājumu, ka pirmās instances tiesas lēmums neatbilst Kriminālprocesa likuma 1.pantā definētajam mērķim par krimināltiesisko attiecību taisnīgu noregulējumu.

Ievērojot minēto, kasācijas instances tiesa atzīst, ka apelācijas instances tiesas lēmums atbilst likuma prasībām.

Pamatojoties uz teikto, vadoties pēc Kriminālprocesa likuma 585., 587.panta, Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments

n o l ē m a

apelācijas instances tiesas lēmumu atstāt bez grozījumiem, bet apsūdzētā Jura T. kasācijas sūdzību noraidīt.

Lēmums nav pārsūdzams.

Kriminālprocesu apvienošana

Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 475.panta pirmo daļu, ja vienā tiesā ir divas vai vairākas krimināllietas par vienas personas izdarītiem noziedzīgiem nodarījumiem vai vairāku personu dalību vai līdzdalību viena vai vairāku noziedzīgu nodarījumu izdarīšanā, kriminālprocesus par šiem nodarījumiem apvieno, izņemot gadījumus, kad kriminālprocesu apvienošana būtiski sarežģītu krimināllietas izskatīšanu.

Lietas izskatīšanas sarežģītība nav attiecināma tikai uz juridiskajiem jautājumiem, bet uz tiesas darba organizāciju kopumā, kas savukārt saistīta ar procesuālo principu ievērošanu, to vidū procesuālās ekonomijas principu, kas paredz, ka tiesneši izspriež tiesu tik ātri, cik vien iespējams (Kriminālprocesa likuma 475.panta pirmā daļa).

Rīgā, 2008.gada 9.septembrī Lieta Nr.SKK-488 /08

L Ē M U M S

Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments šādā sastāvā:

senators referents P.Gruziņš,
senators V.Čiževskis,
senators A.Freibergs

izskatīja rakstveida procesā lietu sakarā ar apsūdzētā Dmitrija R. kasācijas sūdzību par Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2008.gada 20.maija spriedumu un

k o n s t a t ē j a

Ar Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas 2008.gada 10.aprīļa spriedumu Dmitrijs R., (..), atzīts par vainīgu un sodīts pēc Krimināllikuma 262.panta otrās daļas ar brīvības atņemšanu uz vienu gadu un sešiem mēnešiem bez mantas konfiskācijas, atņemot transportlīdzekļu vadīšanas tiesības uz trīs gadiem.

Saskaņā ar Krimināllikuma 51.pantu, noteiktajam sodam pilnībā pievienojot neizciesto sodu pēc Rīgas pilsētas Latgales priekšpilsētas tiesas 2005.gada 26.aprīļa sprieduma, galīgais sods noteikts brīvības atņemšana uz vienu gadu un sešiem mēnešiem bez mantas konfiskācijas, atņemot transportlīdzekļu vadīšanas tiesības uz trīs gadiem, ar policijas kontroli uz septiņiem mēnešiem un divdesmit vienu dienu.

Ar pirmās instances tiesas spriedumu Dmitrijs R. notiesāts par to, ka viņš vadījis transportlīdzekli bez transportlīdzekļa vadīšanas tiesībām, būdams alkohola ietekmē.

Dmitrija R. darbības kvalificētas pēc Krimināllikuma 262.panta otrās daļas.

Par pirmās instances tiesas spriedumu apelācijas sūdzību bija iesniedzis apsūdzētais Dmitrijs R., lūdzot atcelt Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas spriedumu un lietu nodot jaunai izskatīšanai pirmās instances tiesai kriminālllietas apvienošanai ar citu lietu, kas atrodas tās pašas tiesas lietvedībā. Apsūdzētais norādījis, ka spriedums atceļams, jo tas taisīts, būtiski pārkāpjot Kriminālprocesa likumu, kas katrā ziņā izraisa sprieduma atcelšanu.

Izskatot lietu apelācijas kārtībā, Rīgas apgabaltiesas Kriminālllietu tiesas kolēģija ar 2008.gada 20.maija spriedumu Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas spriedumu atcēla daļā par Dmitrijam R. noteikto papildsodu – policijas kontroli – un nosprieda šādu papildsodu nepiemērot. Pārējā daļā pirmās instances tiesas spriedums atstāts negrozīts.

Apsūdzētais Dmitrijs R. iesniedzis kasācijas sūdzību, kurā lūdz atcelt Rīgas apgabaltiesas Kriminālllietu tiesas kolēģijas 2008.gada 23.aprīļa lēmumu pilnībā un nosūtīt lietu jaunai iztiesāšanai apelācijas instances tiesai. Kasators lūdz lietu izskatīt mutvārdu vai rakstveida procesā, pēc tiesas ieskata.

Kasācijas sūdzības iesniedzējs norāda, ka apelācijas sūdzība par sprieduma būtību netika iesniegta, jo sūdzības raksturs izslēdzot iespēju apstrīdēt lietas būtību. Apelācijas instances tiesa savu nolēmumu taisījusi kā spriedumu pēc būtības, to pamatojot ar tādu pašu atzinumu kā pirmās instances tiesa, proti, ka kriminālprocesu apvienošana var būtiski sarežģīt izskatāmās lietas izskatīšanu, kas atbilstot Kriminālprocesa likuma 475.panta pirmās daļas noteikumiem, izslēdzot lietu apvienošanu un nepieciešamību izskatīt lietu pēc iespējas īsākos termiņos, jo apsūdzētais atrodas apcietinājumā kopš 2008.gada 29.februāra.

Kasators uzskata, ka šis nolēmums ir nepareizs un tāpēc atceļams, jo apelācijas instances tiesa, atzīstot apstrīdēto pirmās instances tiesas nolēmumu par pareizu, ir būtiski pārkāpusi Kriminālprocesa likumu, kas novedis pie nepareiza nolēmuma taisīšanas kriminālprocesu apvienošanas jautājumā. Apsūdzētais uzskata, ka 475.panta pirmā daļa ir jāsaprot tādējādi, ka tiesai bija jāvērtē apvienotās lietas izskatīšanas iespējamā sarežģītība, taču tiesa minēto likuma normu ir pārveidojusi, lai to interpretētu nepareizi un tulkotu tādējādi, ka vērtējama tikai vienas apvienojamās lietas iespējamā izskatīšanas sarežģītības palielināšanās lietu apvienošanas gadījumā. Tiesai neesot bijušas tiesības vispār šo jautājumu vērtēt, jo konkrētā lieta ir vieglākas apsūdzības, un Kriminālprocesa likuma 475.panta trešā daļa nosaka, ka materiāli par vieglāku noziedzīgu nodarījumu pievienojami kriminālllietai par smagāku

noziedzīgu nodarījumu, sakarā ar ko par lietu apvienošanu bija jālemj tiesnesim, kura lietvedībā atrodas lieta par smagāko apsūdzību.

Pirmās instances tiesā arī tika lūgts atlikt lietas izskatīšanu, lai lietu apvienošanas jautājumu likumā paredzētā kārtībā izlemtu tiesas sastāvs, kas bija tiesīgs to darīt, taču šis lūgums arī esot nepamatoti noraidīts.

Apelācijas instances tiesas atzinums par vienas apvienojamās lietas izskatīšanas sarežģītības palielināšanos lietu apvienošanas gadījumā nav pareizs pēc būtības, jo lietu apvienošana, kā tas izriet no Kriminālprocesa likuma 475.panta trešās daļas, neizraisa katras atsevišķās lietas izskatīšanas sarežģītību.

Pēc kasatora ieskata, nepareizs esot arī lietu apvienošanas atteikuma pamatojums, ka lietu nepieciešams izskatīt pēc iespējas ātrāk, jo šāds pamatojums likumā neesot paredzēts.

Kasācijas sūdzības iesniedzējs uzskata, ka, atņemot viņam tiesības uz lietu apvienošanu, kas noteiktas Kriminālprocesa likuma 475.panta pirmajā daļā, viņam esot nodarīts būtisks kaitējums, jo tādējādi liegta iespēja taisnīgi noregulēt krimināltiesiskās attiecības. Tādā veidā viņam nepamatoti tikšot palielināts sodāmību skaits, nelabvēlīgi varot tikt ietekmēta sodu un to izciešanas režīma noteikšana, kā arī aizkavēsies lietu izskatīšana un līdz ar to arī soda izciešanas uzsākšana.

Apelācijas instances tiesas nolēmuma nepareizība ir arī tajā apstāklī, ka tā, daļēji atzīstot pirmās instances tiesas kļūdas lietu apvienošanas jautājumā, šos pārkāpumus neuzskatot par būtiskiem, jo neesot taisīts nepareizs spriedums par lietas būtību.

Apelācijas instances tiesas atsauce uz to, ka spriedums pēc būtības ir pareizs, esot nevietā. Tas neesot bijis pārsūdzēts. Apelācijas instances tiesa nav izpratusi sūdzības priekšmetu.

Augstākās tiesas Senāta Kriminālllietu departaments atzīst ka, atbilstoši Kriminālprocesa likuma 583.pantam, ir iespējams pieņemt lēmumu pēc lietā esošajiem materiāliem.

Izskatījis kriminālllietas materiālus rakstveida procesā, apsvēris apsūdzētā Dmitrija R. kasācijas sūdzības motīvus, Augstākās tiesas Senāta Kriminālllietu departaments atzīst, ka apelācijas instances tiesas spriedums atstājams negrozīts, bet apsūdzētā kasācijas sūdzība noraidāma.

Senāta Kriminālllietu departaments konstatē, ka no pirmās instances tiesas sēdes protokola ir redzams, ka tiesa ir pieņēmusi lēmumu noraidīt apsūdzētā Dmitrija R. un viņa aizstāvja lūgumu par kriminālprocesu apvienošanu atbilstoši Kriminālprocesa likuma 475.panta pirmās daļas prasībām, norādot, ka kriminālprocesu apvienošana var būtiski sarežģīt izskatāmās lietas izskatīšanu.

Senāta Krimināllietu departaments uzsver, ka lietas izskatīšanas sarežģīšana nav attiecināma tikai uz juridiskajiem jautājumiem, bet uz tiesas darba organizāciju kopumā, kas savukārt saistīta ar procesuālo principu ievērošanu, to vidū procesuālās ekonomijas principu, kas paredz, ka tiesneši izspriež tiesu tik ātri, cik vien iespējams.

Kriminālprocesa likuma 477.pants paredz, kādā gadījumā tiesa pieņem lēmumu par tiesas sēdes atlikšanu. Minētā norma neparedz atlikt iztiesāšanu, lai sagaidītu lietas iztiesāšanas uzsākšanu citā krimināllietā.

Ņemot vērā iepriekš minēto, Senāta Krimināllietu departaments atzīst, ka pirmās instances tiesa, pieņemot tiesas sēdē lēmumu noraidīt apsūdzētā un viņa aizstāvja lūgumu par kriminālprocesu apvienošanu, nav pieļāvusi Kriminālprocesa likuma pārkāpumus.

Senāta Krimināllietu departaments atzīmē, ka gadījumos, kad galīgais sods noteikts saskaņā ar Krimināllikuma 50.panta piekto daļu, tas papildu sodāmību nerada.

Senāta Krimināllietu departaments atzīst, ka Rīgas apgabaltiesa, izskatot konkrēto lietu apelācijas kārtībā un taisot spriedumu pēc būtības, nav pieļāvusi Kriminālprocesa likuma pārkāpumus, jo, kā redzams no apelācijas instances tiesas sprieduma, arī jautājums par kriminālprocesu apvienošanu ir izvērtēts.

Senāta Krimināllietu departaments atzīst, ka apelācijas instances tiesa, izskatot lietu, nav pieļāvusi Krimināllikuma pārkāpumu vai Kriminālprocesa likuma būtisku pārkāpumu šā likuma 574., 575.panta izpratnē, tāpēc tiesas nolēmuma atcelšanai nav tiesiska pamata.

Pamatojoties uz iepriekš norādīto un vadoties pēc Kriminālprocesa likuma 585., 587.panta, Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments

n o l ē m a

Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2008.gada 20.maija spriedumu atstāt negrozītu, bet apsūdzētā Dmitrija R. kasācijas sūdzību noraidīt.

Lēmums nav pārsūdzams.

Apspriežu istabas noslēpuma pārkāpums

Ja laikā, kad tiesa saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 510.panta pirmo daļu aizgājusi apspriežu istabā taisīt spriedumu, tā skatījusi citas lietas, tas uzskatāms par Kriminālprocesa likuma 575.panta pirmās daļas 7.punkta, t.i., apspriežu istabas noslēpuma, pārkāpumu (Kriminālprocesa likuma 510.panta pirmā daļa, 513.pants).

Rīgā, 2008.gada 25.augustā Lieta Nr.SKK-496/08

L Ē M U M S

Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments šādā sastāvā:

senatore referente V.Eilande,
senators P.Dzalbe,
senators A.Freibergs

izskatīja rakstveida procesā Daugavpils pilsētas prokuratūras prokurora Dz.Zaikovska iesniegto kasācijas protestu par Latgales apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2008.gada 18.jūnija lēmumu un

k o n s t a t ē j a

Ar Daugavpils tiesas 2008.gada 13.februāra spriedumu Viktors V., (..), atzīts par nevainīgu un attaisnots pēc Krimināllikuma 318.panta otrās daļas.

Ar Latgales apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2008.gada 18.jūnija lēmumu pirmās instances tiesas spriedums atstāts negrozīts.

Viktors V. attaisnots apsūdzībā par Krimināllikuma 318.panta otrajā daļā paredzētā noziedzīgā nodarījuma izdarīšanu, tas ir, par to, ka Viktors V. kā valsts amatpersona izdarījis tīšas darbības, ļaunprātīgi izmantojot dienesta stāvokli, ja šīs darbības radījušas būtisku kaitējumu pārvaldes kārtībai un ar likumu aizsargātām personas tiesībām un interesēm, un ja tas izdarīts mantkārīgā nolūkā.

Par šo apelācijas instances tiesas lēmumu prokurors iesniedzis kasācijas protestu, kurā lūdz atcelt apelācijas instances tiesas lēmumu (kasācijas protestā kļūdaini norādīts "spriedumu") un nosūtīt krimināllietu jaunai iztiesāšanai.

Kasators uzskata, ka tiesas lēmums esot prettiesisks un nepamatots, jo neatbilstot Kriminālprocesa likuma 511.panta otrās daļas, 512., 514. un 564.panta nosacījumiem.

Tiesa neesot devusi juridisku vērtējumu visiem pierādījumiem, kas norādīti lēmumā par krimināllietas nodošanu tiesai. Neesot vērtēts Daugavpils domes revīzijas akts ar pielikumiem, Daugavpils tiesas 2004.gada 8.aprīļa spriedums un Latgales apgabaltiesas Civillietu tiesas

kolēģijas 2004.gada 8.decembra spriedums, uzņēmuma sniegtās ziņas Nr. 01-12/597, cietušā pārstāvja J.B. liecības, liecinieku F.G. un A.S. liecības.

Tiesa neesot devusi juridisku vērtējumu tam, vai Viktors V. ir pieļāvis likumu un uzņēmuma rīkojumu pārkāpumus, uz kuriem norādīts apsūdzībā. Juridiski neizvērtējot un nepārprotami nekonstatējot, ir vai nav Viktors V. pieļāvis norādītos pārkāpumus, tiesa neobjektīvi izvērtējusi citus apsūdzības pierādījumus kopsakarībā, kas ļautu izdibināt cēloņsakarību starp Viktora V. darbībām un sekām.

Tiesa neesot ievērojusi visas liecinieku un cietušā pārstāvja sniegtās liecības, bez motivācijas lielāku ticamības pakāpi devusi zemāka ranga uzņēmuma darbinieku liecībām, nevis vadošo uzņēmuma darbinieku un īpašnieku liecībām.

Prokurors uzskata, ka tiesa nepamatoti secinājusi, ka nav pierādīts Viktora V. mantkārīgs nolūks, kaut gan tas izrietot no pierādījumiem krimināllietā.

Papildus protestā minētajam prokurors atsūtījis informāciju, kas viņam kļuvusi zināma pēc kasācijas protesta iesniegšanas, iepazīstoties ar Daugavpils pilsētas prokuratūras uzraudzības krimināllietām. No tām redzams, ka laika posmā no 2008.gada 30.janvāra līdz 13.februārim, kad tiesai bija jāatrodas apspriežu istabā, tiesnese J.Zīle izskatījusi vai sākusi izskatīt 6 krimināllietas personu apsūdzībā par dažādiem noziedzīgiem nodarījumiem, 1 krimināllietu par medicīniska rakstura piespiedu līdzekļu piemērošanu, kā arī izskatījusi tiesas sēdē jautājumu par soda aizstāšanu vienai personai, tādējādi pārkāpjot Kriminālprocesa likuma 513.panta nosacījumus (tiesas apspriedes noslēpums), kas esot pamats sprieduma atcelšanai.

Apsvēris protesta motīvus un pārbaudījis lietas materiālus, Senāta Krimināllietu departaments konstatē, ka jāatceļ gan apelācijas instances tiesas lēmums, gan pirmās instances tiesas spriedums un lieta jānosūta jaunai izskatīšanai pirmās instances tiesai.

No pirmās instances tiesas sēdes protokola redzams, ka tiesa pabeigusi tiesas izmeklēšanu, noklausījusies tiesas debates un apsūdzētā pēdējo vārdu un 2008.gada 30.janvārī paziņojusi, ka saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 510.panta otro daļu nākamā tiesas sēde sprieduma pasludināšanai nozīmēta uz 2008.gada 13.februāri.

Šajā laikā, kad tiesai saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 510.panta pirmo daļu bija jāatrodas apspriežu istabā un jāvadās pēc Kriminālprocesa likuma 513.pantā noteiktā, no 2008.gada 4.februāra līdz 12.februārim Daugavpils tiesas tiesnese J.Zīle izskatījusi vai sākusi izskatīt vismaz 7 krimināllietas, kā arī 2008.gada 31.janvārī izskatījusi tiesas sēdē jautājumu par soda aizstāšanu.

Senāta Krimināllietu departaments konstatē, ka tādējādi ir pieļauts Kriminālprocesa likuma 575.panta pirmās daļas 7.punktā paredzētais

Kriminālprocesa likuma būtisks pārkāpums, kas katrā ziņā izraisa tiesas nolēmuma atcelšanu – taisot spriedumu, pirmās instances tiesa pārkāpusi tiesas apspriedes noslēpumu.

Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments jau lietā Nr.SKK-267/08 ir norādījis, ka "Kriminālprocesa likuma 510.panta otrā daļa jāskata kopsakarā ar Kriminālprocesa likuma 513.pantā noteikto." Kasācijas instances tiesa atzinusi par Kriminālprocesa likuma 575.panta pirmās daļas 7.punktā paredzēto pārkāpumu, to, ka laikā, kad tiesa bija aizgājusi apspriežu istabā taisīt spriedumu, tiesnesis līdz saīsinātā sprieduma pasludināšanai bija skatījis citu krimināllietu.

Papildus Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments lietā Nr.SKK-385/08 norādījis, ka "analizējot Kriminālprocesa likuma 513.pantu "Tiesas apspriedes noslēpums", var secināt, ka tā pirmās un otrās daļas saturs attiecas uz tiesas apspriedes organizācijas jautājumiem, bet panta trešajā daļā ietverts aizliegums tiesnešiem pārtraukuma laikā vākt ziņas par iztiesājamo lietu, izpaust apspriedes laikā izteiktos viedokļus, kā arī pieņemto nolēmumu saturu. Līdz ar to darbības, kas ietvertas Kriminālprocesa likuma 513.panta trešajā daļā bez papildus argumentācijas atzīstamas par tiesas apspriedes noslēpuma pārkāpumu. Savukārt apspriedes pārtraukšanu, lai izskatītu citu lietu, arī var atzīt par Kriminālprocesa likuma 575.panta pirmās daļas 7.punktā noteikto pārkāpumu, jo tas objektīvi saistīts ar Kriminālprocesa likuma 15., 18.pantā paredzēto kriminālprocesa pamatprincipu ievērošanu, t.i., ikviena tiesībām uz lietas izskatīšanu objektīvā tiesā un procesuālo pilnvaru līdzvērtību. Arī tiesai, tiesnesim, izskatot lietu, jāievēro likumā noteiktās tiesības un pienākumi. To neievērošanas gadījumā var rasties šaubas par tiesas, tiesneša objektivitāti."

Tā kā Kriminālprocesa likuma būtisko pārkāpumu, kas katrā ziņā izraisa tiesas nolēmuma atcelšanu, pieļāvusi pirmās instances tiesa, tad atceļami abu instanču tiesu nolēmumi.

Esot šādiem apstākļiem, Senāta Krimināllietu departaments nevērtē pārējos kasācijas protestā minētos apstākļus.

Ņemot vērā iepriekšminēto, vadoties no Kriminālprocesa likuma 585., 587.panta, Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments

n o l ē m a

Latgales apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2008.gada 18.jūnija lēmumu un Daugavpils tiesas 2008.gada 13.februāra spriedumu atcelt, bet lietu nosūtīt jaunai izskatīšanai pirmās instances tiesai citā tiesas sastāvā.

Lēmums nav pārsūdzams.

Apelācijas instances tiesas nolēmuma saturs

Kriminālprocesa likuma 564.panta ceturtajā daļā noteikts, ka apelācijas instances tiesas nolēmuma motīvu daļā norādāms apelācijas instances tiesas atzinums par apelācijas sūdzības vai protesta pamatotību, apstākļi, ko noskaidrojusi apelācijas instances tiesa, pierādījumi, kas apstiprina tiesas atzinumu, motīvi, kāpēc tiesa noraida kādus pierādījumus, un likumi, pēc kuriem tā vadās.

Neizvērtējot un neatspēkojot apelācijas protesta motīvus un cietušā apelācijas sūdzībā minētos argumentus, atzīstams, ka nolēmums neatbilst Kriminālprocesa likuma 564.panta prasībām (Kriminālprocesa likuma 564.panta ceturtā daļa).

Rīgā, 2008.gada 16.septembrī Lieta Nr.SKK-499/08

L Ē M U M S

Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments šādā sastāvā:

senators referents P.Gruziņš,
senators V.Čiževskis,
senators A.Freibergs

izskatīja rakstveida procesā lietu sakarā ar Rīgas pilsētas Latgales priekšpilsētas prokuratūras prokurores J.Aleksējevas kasācijas protestu un cietušā SIA "Baltikums Līzings" pārstāves kasācijas sūdzību par Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2008.gada 14.maija lēmumu un

k o n s t a t ē j a

Ar Rīgas pilsētas Latgales priekšpilsētas tiesas 2007.gada 20.decembra spriedumu Anatolijs B., (..), atzīts par nevainīgu pret viņu celtajā apsūdzībā pēc Krimināllikuma 216.panta un attaisnots.

Cietušā SIA "Baltikums Līzings" pieteikums par materiālā kaitējuma kompensāciju Ls 288 390,40 atstāts bez izskatīšanas.

Pirmstiesas izmeklēšanas laikā Anatolijam B. tikusi celta apsūdzība par to, ka viņš izdarījis komercķīlas veidā ieķīlātu lietu atsavināšanu bez ķīlas ņēmēja atļaujas, ar ko radījis būtisku kaitējumu ķīlas ņēmēja mantiskajām interesēm.

Saskaņā ar celto apsūdzību noziedzīgais nodarījums izdarīts šādos apstākļos. 2004.gada 29.jūnijā SIA "TAMMI" direktors Anatolijs B. ar SIA "Baltikums Līzings" noslēdzis aizdevuma līgumu Nr. BLC2.4-149, saskaņā ar kuru SIA "TAMMI" no SIA "Baltikums Līzings" saņēmis aizdevumu Ls 105 230 apmērā. Tāpat 2004.gada 29.jūnijā SIA "TAMMI" direktors Anatolijs B. ar SIA "Baltikums Līzings" noslēdzis komercķīlas līgumu Nr. BLCK2.4-040, saskaņā ar kuru SIA "Baltikums

Līzings" labā tikusi ieķīlāta visa SIA "TAMMI" manta kā aktīvi (visi kā lietu kopība uz ieķīlāšanas brīdi, kā arī lietu kopības nākamās sastāvdaļas): nemateriālie ieguldījumi; ķermeniskie pamatlīdzekļi; prasījuma tiesības; vērtspapīri, obligācijas un cita līdzdalība uzņēmējsabiedrību kapitālā; noguldījumi; krājumi. Tālāk, rīkojoties tīši, pārkāpjot Komercķīlas likuma 34.panta pirmās daļas prasības, kā arī komercķīlas līguma Nr. BLCK2.4-040, noslēgta ar SIA "Baltikums Līzings", nosacījumus, Anatolijs B. bez ķīlas ņēmēja SIA "Baltikums Līzings" rakstveida atļaujas 2005.gada 21.martā noslēdzis ar SIA "Vinudels" izlīgumu, kuru 2005.gada 30.martā apstiprinājusi Lielrīgas reģionālā šķīrējtiesa (lieta Nr. 01/05/11) un saskaņā ar kuru parāda Ls 99 600 dzēšanai SIA "TAMMI" nodevis visas SIA "TAMMI" piederošās preces par summu Ls 25 017,71, kustamu mantu par summu Ls 3800 SIA "Vinudels", t.i., tādā veidā izdarījis lietu, kuras tajā brīdī bija ieķīlātas par labu SIA "Baltikums Līzings" komercķīlas veidā, atsavināšanu. Tālāk saskaņā ar minēto ar SIA "Vinudels" noslēgto izlīgumu Anatolijs B. kā SIA "TAMMI" direktors laika posmā no 2005.gada 31.marta līdz 2005.gada 17.maijam pēc preču pavadzīmēm nodevis SIA "Vinudels" īpašumā SIA piederošās preces par summu Ls 25 017,71, kustamu mantu par summu Ls 3800, bet pavisam mantu par summu Ls 28 817,71, t.i., izdarījis lietu, kuras tajā brīdī bija ieķīlātas par labu SIA "Baltikums Līzings" komercķīlas veidā, atsavināšanu.

Tālāk, turpinot sava noziedzīgā nodoma realizāciju, kas ticis vērsts uz komercķīlas veidā ieķīlātu lietu atsavināšanu, pārkāpjot Komercķīlas likuma 34.panta pirmās daļas prasības, kā arī komercķīlas līguma Nr. BLCK2.4-040, noslēgtā ar SIA "Baltikums Līzings", nosacījumus, Anatolijs B. kā SIA "TAMMI" direktors bez ķīlas ņēmēja SIA "Baltikums Līzings" rakstveida atļaujas 2005.gada 5.aprīlī noslēdzis ar SIA "Vinudels" cesijas līgumu, saskaņā ar kuru SIA "TAMMI" nodeva SIA "Vinudels" prasījuma tiesības pret SIA "Krialinss" par parādu piedziņu par preču piegādi Ls 21,69 apmērā un ar to saistītajām procentu, līgumsodu, kavējuma procentu un tiesāšanās izdevumu summām, t.i., tādā veidā izdarījis lietu, kuras tajā brīdī bija ieķīlātas par labu SIA "Baltikums Līzings" komercķīlas veidā, atsavināšanu.

Tādējādi Anatolija B. noziedzīgo darbību rezultātā SIA "Baltikums Līzings" bijusi liegta iespēja izmantot savas komercķīlas tiesības attiecībā uz SIA "TAMMI" mantu, un SIA "Baltikums Līzings" ticis nodarīts zaudējums Ls 105 230 apmērā, t.i., nodarīts būtisks kaitējums SIA "Baltikums Līzings" mantiskajām interesēm.

Šāds Anatolija B. nodarījums pirmstiesas izmeklēšanas laikā ticis kvalificēts pēc Krimināllikuma 216.panta.

Par pirmās instances tiesas spriedumu apelācijas protestu bija iesniedzis Rīgas pilsētas Latgales priekšpilsētas prokuratūras prokurors S.Aleksējevs, lūdzot atcelt pirmās instances tiesas spriedumu, taisīt jaunu spriedumu, kurā atzīt Anatoliju B. par vainīgu noziedzīga nodarījuma, kas paredzēts Krimināllikuma 216.pantā, izdarīšanā.

Apelācijas sūdzību par pirmās instances tiesas spriedumu bija iesniegusi arī cietušā SIA "Baltikums Līzings" pārstāve, lūdzot atcelt Rīgas pilsētas Latgales priekšpilsētas tiesa spriedumu pilnībā un izskatīt lietu no jauna.

Izskatot lietu apelācijas kārtībā, Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģija ar 2008.gada 14.maija lēmumu Rīgas pilsētas Latgales priekšpilsētas tiesas 2007.gada 20.decembra spriedumu atcēla un kriminālprocesu izbeidza.

Kasācijas protestu par apelācijas instances tiesas lēmumu iesniegusi Rīgas pilsētas Latgales priekšpilsētas prokuratūras prokurore, lūdzot atcelt pilnībā Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2008.gada 14.maija lēmumu un nosūtīt krimināllietu jaunai iztiesāšanai apelācijas instances tiesā citā tiesas sastāvā.

Kasatore uzskata, ka apelācijas instances tiesas lēmums ir pieņemts, pārkāpjot Kriminālprocesa likuma 564.panta noteikumus un nepareizi piemērojot Kriminālprocesa likuma 481. un 377.panta noteikumus.

Apelācijas instances tiesa nepamatoti esot uzskatījusi, ka apsūdzētā Anatolija B. izdarītajā nodarījumā nav Krimināllikuma 216.pantā paredzētā noziedzīgā nodarījuma sastāva, motivējot ar to, ka Anatolijam B. celtajā apsūdzībā nav norādīts, ka bez materiālā zaudējuma būtu apdraudētas vēl kādas citas ar likumu aizsargātas SIA "Baltikums Līzings" vai citu personu intereses, vai ka šāds apdraudējums būtu ievērojams likuma "Par Krimināllikuma spēkā stāšanās un piemērošanas kārtību" 23.panta izpratnē.

Apelācijas instances tiesa, norādot, ka tikai viena no apsūdzībā minētajām būtiskā kaitējuma pazīmēm – "ievērojams mantisks zaudējums" – nevar būt atzīta par būtiska kaitējuma nodarīšanu personas ar likumu aizsargātām tiesībām un interesēm, un ka bez tās iztrūkst vēl citas būtiska kaitējuma pazīmes – "ar likumu aizsargātu interešu apdraudējums", nekā neesot analizējusi un motivējusi, kāpēc apsūdzībā norādīto, ka "SIA "Baltikums Līzings" bija liegta iespēja izmantot savas komercķīlas tiesības attiecībā uz SIA "TAMMI" mantu", neuzskata par būtiska kaitējuma pazīmi.

Prokurore norāda, ka iepriekš minētā noziedzīgā nodarījuma sastāva objektīvās puses obligātā pazīme – būtisks kaitējums – Anatolijam B. celtajā apsūdzībā ticis atspoguļots pilnā apjomā.

Apelācijas instances tiesa esot pārkāpusi arī Kriminālprocesa likuma 564.pantā trešajā un ceturtajā daļā noteiktās prasības, jo

nolēmuma aprakstošajā daļā neesot norādīta pārsūdzētā un noprotestētā sprieduma būtība, kā arī lēmumā neesot dots atzinums par apelācijas sūdzības un protesta pamatotību un motīvi, kāpēc apelācijas instances tiesa noraida kādus pierādījumus, turklāt apsūdzības pierādījumi vispār neesot tikuši objektīvi atspoguļoti un izvērtēti.

Pēc prokurores ieskata, minētie pārkāpumi esot uzskatāmi par Kriminālprocesa likuma 575.pantā trešajā daļā norādītā likuma būtisku pārkāpumu, kas novedis pie nelikumīga nolēmuma.

Kasācijas sūdzību par Rīgas apgabaltiesas lēmumu iesniegusi cietušā SIA "Baltikums Līzings" pārstāve, lūdzot atcelt apelācijas instances tiesas lēmumu un lietu nosūtīt jaunai izskatīšanai.

Kasatore uzskata, ka apelācijas instances tiesa pieļāvusi Kriminālprocesa likuma 574.panta pārkāpumus, proti, savā lēmumā balstās uz pašas izdomātu apsvērumu par to, ka Anatolijam B. celtajā apsūdzībā nav norādīts, ka bez materiālā zaudējuma būtu apdraudētas vēl kādas citas ar likumu aizsargātas SIA "Baltikums Līzings" vai citu personu intereses, vai ka šāds apdraudējums būtu ievērojams likuma "Par Krimināllikuma spēkā stāšanās un piemērošanas kārtību" 23.panta izpratnē, ar to norādot, ka it kā trūkst viens no "būtiska kaitējuma" elementiem – ievērojams personas ar likumu aizsargāto tiesību apdraudējums. Tādējādi tiesa nonākot pretrunā pati ar sevi, jo pirms tam lēmumā norādījusi, ka Anatolijam B. celtajā apsūdzībā norādīts, ka Anatolija B. noziedzīgo darbību rezultātā SIA "Baltikums Līzings" bija liegta iespēja izmantot savas komercķīlas tiesības attiecībā uz SIA "TAMMI" mantu.

Pēc kasatores ieskata, ar likumu aizsargāto personas tiesību apdraudējumam likuma "Par Krimināllikuma spēkā stāšanās un piemērošanas kārtību" 23.panta izpratnē ir vienkārši jābūt, un tam nav obligāti jābūt ievērojamam.

Konkrētajā gadījumā, Anatolijam B. izdarot komercķīlas veidā par labu cietušajam ieķīlātas mantas prettiesisko atsavināšanu, cietušā ar likumu aizsargātas tiesības ne vien ir apdraudētas, bet jau ir pārkāptas, ierobežotas un atņemtas. Ja šāds ar likumu aizsargātu tiesību aizskārums nebūtu noticis, cietušais varētu vērst piedziņu uz SIA "TAMMI" komercķīlas veidā par labu cietušajam ieķīlāto mantu, tādā veidā kaut daļēji apmierinot savu prasījumu.

Uzskatot, ka cietušā ar likumu aizsargātās tiesības nav apdraudētas un pārkāptas, vai, ka šāds apdraudējums nav ievērojams, tiesa esot nepareizi piemērojusi likuma "Par Krimināllikuma spēkā stāšanās un piemērošanas kārtību" 23.pantu. Ievērojot minēto, izzūdot tiesas lēmumā norādītais pamats kriminālprocesa izbeigšanai.

Kasatore uzskata, ka saskaņā ar likuma "Par Krimināllikuma spēkā stāšanās un piemērošanas kārtību" 23.panta trešo daļu tiesai,

uzskatot cietušā ar likumu aizsargāto tiesību apdraudējumu par nebūtisko vai neesošu vispār, vajadzēja pašai noteikt noziedzīga nodarījuma rezultātā ar likumu aizsargāto interešu un tiesību apdraudējuma kritērijus, savus secinājumus pamatojot un motivējot. Taču tiesa vispār neesot vērtējusi, vai cietušā ar likumu aizsargāto interešu pārkāpums ir ievērojams, kā arī neesot motivējusi, kāpēc uzskata par neiespējamu izmantot ar Komercķīlas likumu cietušajam piešķirtas tiesības.

Apelācijas instances tiesa, pieņemot lēmumu, esot pieļāvusi arī Kriminālprocesa likuma būtiskus pārkāpumus, kas tieši ietekmējis nolēmuma tiesiskumu.

Cietušā pārstāve uzskata, ka apelācijas instances tiesas nolēmumā neesot iekļauts tiesas atzinums par apelācijas sūdzības pamatotību, neesot norādīti pierādījumi, kas apstiprina apelācijas instances tiesas atzinumu, tādā veidā esot būtiski pārkāpti Kriminālprocesa likuma 564.panta ceturtās daļas noteikumi.

Apelācijas instances tiesas spriedumā neesot norādīti tie pierādījumi, kurus tiesa konkrētajā kriminālprocesā atzīst par būtiskā kaitējuma neesamības pierādošiem, kā arī nekādā veidā neesot motivējusi izdarīto secinājumu, tādējādi pieļaujot Kriminālprocesa likuma 124.panta otrās daļas pārkāpumu. Tāpēc tiesas secinājumu par būtiskā kaitējuma neesamību nevarot atzīt par tiesisku un pamatotu.

Apelācijas sūdzībā cietušais esot norādījis uz vairākiem apstākļiem un ziņām, kuru papildu vai atkārtota pārbaude bija nepieciešama apelācijas instances tiesā.

Kasācijas sūdzības iesniedzēja norāda uz izmeklēšanas laikā un pirmās instances tiesas izmeklēšanas laikā iegūtām, bet pirmās instances tiesā nenovērtētas ziņām, kas bija minētas apelācijas sūdzībā un kuras apelācijas instances tiesa neesot pārbaudījusi. Tāpat apelācijas instances tiesa neesot vērtējusi lietā esošus pierādījumus un apelācijas sūdzības motīvus par nodarījuma juridisko pusi un nozieguma juridisko kvalifikāciju.

Tādā veidā apelācijas instances tiesa neesot veikusi tiesas izmeklēšanu, pārkāpjot Kriminālprocesa likuma 562.panta otrās daļas normas. Apelācijas instances tiesas lēmumā trūkstot arī motīvu daļa. Pieļauti arī iepriekš minētā likuma 138.panta pirmās daļas pārkāpumi.

Apelācijas instances tiesa savā lēmumā esot vērtējusi un atspoguļojusi tikai apsūdzētā Anatolija B. lietas izskatīšanas laikā sniegtas liecības. Pēc kasatores ieskata, uz apsūdzētā liecībām balstītus tiesas secinājumus nevar uzskatīt par objektīviem, īpaši ņemot vērā to, ka apsūdzētais neatzīst sevi par vainīgu viņam inkriminētajā noziedzīgajā nodarījumā.

Izskatījis krimināllietas materiālus rakstveida procesā, apsvēris Rīgas pilsētas Latgales priekšpilsētas prokuratūras prokurores J.Aleksējevas kasācijas protestu un cietušā SIA "Baltikums Līzings"

pārstāves kasācijas sūdzību, Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments atzīst, ka protests un sūdzība ir pamatoti un apelācijas instances tiesas lēmums jāatceļ pilnībā un lieta jānosūta jaunai iztiesāšanai apelācijas instances tiesai.

Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 561.panta nosacījumiem lieta apelācijas instances tiesā izskatāma kārtībā, kāda noteikta krimināllietu izskatīšanai pirmās instances tiesā, izņemot šā likuma 53.nodaļā noteikto.

Kriminālprocesa likuma 511.panta otrajā daļā noteikts, ka spriedumam jābūt tiesiskam un pamatotam. Spriedums ir tiesisks un pamatots, ja tas atbilst Kriminālprocesa likuma 512.panta nosacījumiem, un konkrētajā gadījumā šīs likuma normas otrajā daļā noteiktajam, ka tiesa spriedumu pamato ar pierādījumiem, kuri pārbaudīti tiesas sēdē vai kurus saskaņā ar šā likuma 125.panta noteikumiem nav nepieciešams pārbaudīt.

Kriminālprocesa likuma 564.panta ceturtajā daļā noteikts, ka apelācijas instances tiesas nolēmuma motīvu daļā norādāms apelācijas instances tiesas atzinums par apelācijas sūdzības vai protesta pamatotību, apstākļi, ko noskaidrojusi apelācijas instances tiesa, pierādījumi, kas apstiprina tiesas atzinumu, motīvi, kāpēc tiesa noraida kādus pierādījumus, un likumi, pēc kuriem tā vadās.

Apelācijas instances tiesa, noraidot prokurora protestu un cietušā sūdzību, aprobežojusies tikai ar atzinumu, ka izdarītajā nodarījumā nav Kriminālliikuma 216.pantā paredzētā noziedzīgā nodarījuma sastāva.

Kasācijas instances tiesa atzīst, ka apelācijas instances tiesas lēmuma motīvu daļā nav argumentēti, izvērtēti un atspēkoti apelācijas protesta motīvi un cietušā apelācijas sūdzībā minētie argumenti. Tāpat nav norādīti motīvi, kāpēc tiesa noraida pierādījumus, ar kuriem pamatota apsūdzība, konkrēti, kāpēc apsūdzībā norādīto, ka "SIA "Baltikums Līzings" bija liegta iespēja izmantot savas komercķīlas tiesības attiecībā uz SIA "TAMMI" mantu", nevar atzīt par būtiska kaitējuma pazīmi likuma "Par Kriminālliikuma spēkā stāšanās un piemērošanas kārtību" 23.panta izpratnē.

Ievērojot iepriekš teikto, Senāta Krimināllietu departaments atzīst, ka Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģija, izskatot lietu, ir pārkāpusi Kriminālprocesa likuma 564.panta ceturtās daļas prasības.

Apelācijas instances tiesas nolēmums neatbilst Kriminālprocesa likuma 511., 512., 481. un 377.panta prasībām.

Šādus Kriminālprocesa likuma pārkāpumus Senāts konkrētajā lietā atzīst par būtiskiem šā likuma pārkāpumiem Kriminālprocesa likuma 575.panta trešās daļas izpratnē, kas noveduši pie nelikumīga nolēmuma.

Pamatojoties uz iepriekš teikto un vadoties pēc Kriminālprocesa likuma 585., 587.panta, Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments

n o l ē m a

Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2008.gada 14.maija lēmumu atcelt un lietu nosūtīt jaunai iztiesāšanai apelācijas instances tiesā citā tiesas sastāvā.

Lēmums nav pārsūdzams.

Apsūdzības saturs, saucot personu pie kriminālatbildības pēc Krimināllikuma 320.panta

Aprakstot lietas faktiskos apstākļus kukuļņemšanas lietā, apsūdzībā jānorāda konkrētas (nevis vispārīgas) objektīvās puses pazīmes par kādas konkrētas darbības izdarīšanu vai neizdarīšanu konkrēta kukuļdevēja vai kukuļa piedāvātāja interesēs, vai citas konkrētas personas interesēs, no kuras amatpersona pieņēmusi kukuli, izmantojot savu dienesta stāvokli (Kriminālprocesa likuma 405.pants, Krimināllikuma 320.pants).

Rīgā, 2008.gada 15.oktobrī Lieta Nr.SKK-535/08

L Ē M U M S

Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments šādā sastāvā:

senators referents V.Vietnieks,
senators V.Čiževskis,
senators A.Freibergs

izskatīja rakstveida procesā lietu sakarā ar Ģenerālprokuratūras Krimināltiesiskā departamenta Tiesās izskatāmo krimināllietu nodaļas prokurora A.Andrejeva kasācijas protestu par Augstākās tiesas Krimināllietu tiesu palātas 2008.gada 28.aprīļa spriedumu un

k o n s t a t ē j a

Ar Latgales apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2005.gada 8.novembra spriedumu Aivars A., (..), notiesāts pēc Krimināllikuma 318.panta otrās daļas ar brīvības atņemšanu uz diviem gadiem; pēc Krimināllikuma 320.panta otrās daļas ar brīvības atņemšanu uz trim gadiem, daļēji konfiscējot mantu – naudu 26 300 ASV dolārus un 20 latus.

Saskaņā ar Krimināllikuma 50.panta pirmo daļu, ietverot vieglāko sodu smagākajā, galīgais sods pēc noziedzīgo nodarījumu kopības Aivaram A. noteikts brīvības atņemšana uz trim gadiem, daļēji konfiscējot mantu – naudu 26 300 ASV dolārus un 20 latus.

Atcelts arests, kas uzlikts ar 2005.gada 3.februāra lēmumu Aivara A. īpašumam, mantai, kapitāldaļām uzņēmējsabiedrībās un naudas noguldījumiem.

Atcelts arests, kas uzlikts ar 2005.gada 23.februāra lēmumu Aivara A. skaidras naudas uzkrājumiem daļā par 4220 (četri tūkstoši divi simti divdesmit) eiro un minētā nauda, kas glabājas Latvijas Republikas Iekšlietu ministrijas Drošības policijā (kvīts Nr. 000192), atdota Aivaram A.

Atcelts arests, kas uzlikts ar 2005.gada 6.jūlija lēmumu Aivara A. šaujamieročiem un to piederumiem, un nolemts šaujamieročus un to piederumus, kas glabājas Rēzeknes pilsētas un rajona policijas pārvaldē, atdot Aivaram A.

Saskaņā ar pirmās instances tiesas spriedumu Aivars A. notiesāts par to, ka, būdams valsts amatpersona, pildot Valsts ieņēmumu dienesta Latgales reģionālās iestādes Muitas pārvaldes priekšnieka vietnieka pienākumus, mantkārīgā nolūkā ļaunprātīgi izmantojis savu dienesta stāvokli, kā arī izdarījis atkārtotu kukuļa pieņemšanu no Valsts ieņēmumu dienesta Latgales reģionālās iestādes Muitas noteikumu pārkāpumu novēršanas daļas Austrumlatgales fiziskās kontroles sektora vadītāja A.K. par kontrabandas preču pārvietošanu pāri Latvijas Republikas muitas robežai, tīši neveicot savus amata pienākumus muitas kontroles jomā.

Noziedzīgais nodarījums ticis izdarīts šādos apstākļos.

Aivars A., kura dienesta pienākumos ietilpis organizēt, kontrolēt un atbildēt par Austrumlatgales un Dienvidlatgales muitas kontrolposteņu daļas darbu atbilstoši likumdošanai, veikt pasākumus nodokļu maksimālai iekasēšanai un veicināt profilaktiskos un operatīvos pasākumus kontrabandas apkarošanas jomā, pretēji saviem valsts amatpersonas uzdevumiem un dienesta interesēm, pārkāpjot likuma "Par Valsts ieņēmumu dienestu" 11.pantu, Muitas likuma un citu normatīvo aktu prasības, aiz mantkārības, saņemot mantisku labumu – naudu, iesaistījis dienesta stāvokļa ļaunprātīgā izmantošanā un kukuļņemšanā citu valsts amatpersonu – Valsts ieņēmumu dienesta Latgales reģionālās iestādes Muitas noteikumu pārkāpumu novēršanas daļas Austrumlatgales fiziskās kontroles sektora vadītāju A.K.

2004.gada 16.decembrī Rēzeknē, Latgales ielā 20, autostāvvietā pie universālveikala A.K. nodevis Aivaram A. naudu summā 700 latus kā daļu no saņemtā kukuļa. Pēc tam operatīvā eksperimenta laikā 2005.gada 2.februāra vakarā Rēzeknē, Latgales ielā 20, autostāvvietā pie universālveikala Aivars A. saņēmis no A.K. naudu 3000 ASV dolārus jeb 1617 latus.

Tādējādi Valsts ieņēmumu dienesta Latgales reģionālās iestādes Muitas pārvaldes priekšnieka vietnieks Aivars A. ar savām tīšām darbībām, atkārtoti izdarot kukuļņemšanu, radījis būtisku kaitējumu valsts pārvaldes kārtībai, ievērojami apdraudot ar likumu aizsargātās valsts intereses un tiesības muitas politikas īstenošanā, jo, ieņemot atbildīgu amatu, diskreditējis muitu kā valsts institūciju un veidojis sabiedrībā uzskatu par muitas darbinieku korumpētību.

Šādas Aivara A. darbības pirmās instances tiesa kvalificējusi pēc Krimināllikuma 318.panta otrās daļas un 320.panta otrās daļas.

Par Latgales apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas spriedumu apelācijas protestu bija iesniegusi Latgales tiesas apgabala prokuratūras

prokurore I.Maļkova, bet apsūdzētā Aivara A. aizstāvji zvērināti advokāti J.Grīnbergs un J.Rakevičs bija iesnieguši apelācijas sūdzības.

Apelācijas protestā prokurore I.Maļkova bija lūgusi atcelt pirmās instances tiesas spriedumu, taisīt jaunu spriedumu un atzīt Aivaru A. par vainīgu Krimināllikuma 318.panta otrajā daļā un 320.panta trešajā daļā paredzēto noziedzīgo nodarījumu izdarīšanā, nosakot viņam bargāku sodu.

Apsūdzētā Aivara A. aizstāvji zvērināti advokāti J.Grīnbergs un J.Rakevičs apelācijas sūdzībās bija lūguši atcelt Latgales apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2005.gada 8.novembra spriedumu, taisīt jaunu spriedumu un Aivaru A. attaisnot, norādot, ka tiesas spriedums esot nelikumīgs un nepamatots, jo tas balstoties nevis uz pierādījumiem, bet pieņēmumiem. Ne pirmstiesas izmeklēšanas laikā, ne tiesas izmeklēšanas laikā neesot iegūti pierādījumi, kas apstiprinātu Aivara A. vainīgumu noziedzīgo nodarījumu izdarīšanā.

Ar Augstākās tiesas Krimināllietu tiesu palātas 2008.gada 28.aprīļa spriedumu pirmās instances tiesas 2005.gada 8.novembra spriedums atcelts. Aivars A. apsūdzībā pēc Krimināllikuma 318.panta otrās daļas un 320.panta otrās daļas atzīts par nevainīgu un attaisnots.

Par Augstākās tiesas Krimināllietu tiesu palātas spriedumu Ģenerālprokuratūras Krimināltiesiskā departamenta Tiesās izskatāmo krimināllietu nodaļas prokurors A.Andrejevs iesniedzis kasācijas protestu.

Prokurors A.Andrejevs kasācijas protestā norādījis, ka apelācijas instances tiesa neesot ievērojusi Kriminālprocesa likuma 511.panta nosacījumus. Prokurors uzsvēris, ka lietā esošo pierādījumu nevērtēšana esot novedusi pie Kriminālprocesa likuma 43.panta pirmās daļas 4.punkta un Kriminālprocesa likuma 525.panta otrās daļas pārkāpumiem.

Apelācijas instances tiesa esot izdarījusi kļūdainu secinājumu par to, ka kriminālprocesā neesot noskaidrotas personas un fakti, kas apstiprinātu liecinieka A.K. liecības par Ls 700 nodošanu. Tiesas secinājums izdarīts, balstoties vienīgi uz fragmentārām tiesā sniegtām liecinieka liecībām. Lietas materiālos atrodoties pirmstiesas izmeklēšanas laikā sniegtās liecinieka liecības, kas guvušas apstiprinājumu ar fonoskopiskās ekspertīzes atzinumiem, krimināllietai pievienotājā videoierakstā par Ls 700 nodošanas apstākļiem, izziņās, Ģenerālprokuratūras 2007.gada 6.decembra sagatavotajā atbildē. Ar fonoskopiskās ekspertīzes atzinumu apstiprinoties arī liecinieka A.K. 2005.gada 15.decembra paskaidrojums par naudas saņemšanu.

Prokurors kasācijas protestā atzīmējis, ka apsūdzētā Aivara A. liecības vērtētas, pārkāpjot Kriminālprocesa likuma 127., 500. un 501.pantā paredzēto kārtību. Pierādījumu un ziņu nepareiza novērtēšana liegusi atklāt apsūdzētā Aivara A. patieso nodomu.

Apelācijas instances tiesa esot ignorējusi apsūdzības iesniegtos pierādījumus, tādējādi bijusi ierobežota apsūdzības uzturēšana, kas saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 575.panta trešo daļu atzīstams par būtisku pārkāpumu.

Prokurors A.Andrejevs kasācijas protestā lūdzis atcelt apelācijas instances tiesas spriedumu un lietu nosūtīt jaunai iztiesāšanai apelācijas instances tiesai.

Apsūdzētā Aivara A. aizstāvis zvērināts advokāts J.Rakevičs Kriminālprocesa likuma 578.panta kārtībā iesniedzis rakstveida iebildumus pret kasācijas protestu.

Apsūdzētā Aivara A. aizstāvis iebildumos atzīmējis, ka apelācijas instances tiesa esot pietiekami izvērtējusi lietā esošos pierādījumus. Tiesa pamatoti konstatējusi, ka apsūdzētā Aivara A. darbībās neesot Krimināllikuma 320.panta otrajā daļā paredzētās objektīvās puses pazīmju. Lietā neesot konstatēts, kādas darbības vai bezdarbību Aivars A. esot veicis kukuļdevēja A.K. interesēs.

Aizstāvis J.Rakevičs uzsvēris, ka apelācijas instances tiesa esot pilnībā pārbaudījusi apsūdzības iesniegtos pierādījumus, kā arī pēc savas iniciatīvas atjaunojusi tiesas izmeklēšanu, atkārtoti uzaicinot liecinieku A.K.

Aizstāvis norādījis, ka apelācijas instances tiesa neesot pārkāpusi Kriminālprocesa likuma 43.panta pirmās daļas 4.punkta un 525.panta nosacījumus. Apelācijas instances tiesa vērtējusi visus apsūdzības iesniegtos pierādījumus, analizējusi tos atbilstoši Kriminālprocesa likuma 525.panta nosacījumiem. Tādējādi apelācijas instances tiesa pamatoti norādījusi, ka apsūdzētais Aivars A. apsūdzībās pēc Krimināllikuma 320.panta otrās daļas un 318.panta otrās daļas ir attaisnojams noziedzīga nodarījuma sastāva neesamības dēļ. Esot šādiem apstākļiem, pēc Aivara A. aizstāvja ieskata, Ģenerālprokuratūras Krimināltiesiskā departamenta Tiesās izskatāmo krimināllietu nodaļas prokurora A.Andrejeva kasācijas protests kā nepamatots būtu noraidāms un apelācijas instances tiesas spriedums atstājams negrozīts.

Izskatījis krimināllietas materiālus, apsvēris prokurora A.Andrejeva kasācijas protesta motīvus, ievērojot attaisnotā Aivara A. aizstāvja zvērināta advokāta J.Rakeviča iebildumus par prokurora kasācijas protestā norādīto, izlemjot lietu Kriminālprocesa likuma 585.panta kārtībā rakstveida procesā, Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments uzskata, ka apelācijas instances tiesas spriedums pēc būtības atstājams bez grozījumiem, bet prokurora kasācijas protests noraidāms šādu tālāk norādīto apsvērumu dēļ.

Izskatot konkrēto lietu sakarā ar prokurora kasācijas protestu, Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments uzskata par nepieciešamu norādīt, ka tas vadās pēc Kriminālprocesa likuma

584.panta otrajā daļā paredzētā, ka kasācijas instances tiesa drīkst pārsniegt kasācijas protestā izteikto prasību apjomu un ietvarus, kad tā konstatē Kriminālprocesa likuma 574. un 575.pantā norādītos pārkāpumus un tie nav norādīti protestā.

Senāta Krimināllietu departaments atrod, ka apelācijas instances tiesa Latgales apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2005.gada 8.novembra spriedumu ir pamatoti atcēlusi un taisījusi jaunu, apsūdzēto Aivaru A. attaisnojošu spriedumu pilnā viņam uzrādītās apsūdzības apjomā.

Apelācijas instances tiesas spriedumā faktiski ir norādīts, citu iemeslu starpā, pēc Senāta ieskata, arī uz tādu galveno iemeslu, kura dēļ pirmās instances tiesas spriedums atzīstams par nelikumīgu un tāpēc atceļams.

Apelācijas instances tiesa, pārbaudot un vērtējot lietas faktiskos apstākļus, pierādījumus lietā, nonākusi pie secinājuma, ka tā nekonstatē noziegumu, kuri inkriminēti Aivaram A., objektīvās puses pazīmes.

Senāta Krimināllietu departaments atzīst, ka šāds apelācijas instances tiesas secinājums, ievērojot Aivaram A. uzrādītās apsūdzības saturu, atbilst likuma prasībām.

Krimināllikuma 320.panta pirmajā daļā dotas kukuļņemšanas objektīvās puses vispārīgas pazīmes, norādot, ka kukuļa pieņemšana ir materiālu vērtību, mantiska vai citāda rakstura labumu, to piedāvājuma apzināti prettiesiska pieņemšana, ko izdarījusi valsts amatpersona pati vai ar starpnieku par kādas darbības izdarīšanu vai neizdarīšanu kukuļdevēja vai kukuļa piedāvātāja vai citas personas interesēs, izmantojot savu dienesta stāvokli.

Kriminālprocesa likuma 405.pants nosaka, ka lēmumā par personas saukšanu pie kriminālatbildības prokuroram jānorāda katra inkriminētā noziedzīgā nodarījuma faktiskie apstākļi, kas nosaka juridisko kvalifikāciju.

Senāta Krimināllietu departaments uzskata par nepieciešamu uzsvērt, ka, aprakstot lietas faktiskos apstākļus kukuļņemšanas lietā, apsūdzībā jānorāda konkrētas (nevis vispārīgas) objektīvās puses pazīmes par kādas konkrētas darbības izdarīšanu vai neizdarīšanu konkrēta kukuļdevēja vai kukuļa piedāvātāja interesēs, vai citas konkrētas personas interesēs amatpersona pieņēmusi kukuli, izmantojot savu dienesta stāvokli.

Konkrētajā krimināllietā, ceļot apsūdzību Aivaram A. pēc Krimināllikuma 320.panta trešās daļas un 318.panta otrās daļas pēc noziegumu ideālās kopības, minētās likuma prasības nav ievērotas.

Ņemot vērā norādīto un Kriminālprocesa likuma 19.panta trešajā daļā noteikto, ka visas saprātīgas šaubas par vainu, kuras nav iespējams novērst, jātulko par labu personai, kurai ir tiesības uz aizstāvību, Aivars A. attaisnots pamatoti.

Bez tam Senāta Krimināllietu departaments atzīmē, ka pirmstiesas izmeklēšanas laikā rupji pārkāpts Kriminālprocesa likuma 20.pantā deklarētais kriminālprocesa pamatprincips – apsūdzētā tiesības uz aizstāvību. Sakarā ar nekonkrēto apsūdzību šīs tiesības Aivaram A. un viņa aizstāvim nebija iespējams pilnvērtīgi realizēt.

Senāta Krimināllietu departaments atzīst, ka Kriminālprocesa pamatprincipa neievērošana atzīstama par būtisku Kriminālprocesa likuma pārkāpumu Kriminālprocesa likuma 575.panta trešās daļas izpratnē, kas novedis pie nelikumīga tiesas nolēmuma pirmās instances tiesā.

Senāta Krimināllietu departaments atzīst, ka Kriminālprocesa likuma būtiskos pārkāpumus, kas pieļauti pirmstiesas kriminālprocesā, lietas iztiesāšanas laikā apelācijas instances tiesā nav bijis iespējams novērst un tie ir principiāli nenovēršami.

Ievērojot minēto, nav pamata atcelt apelācijas instances tiesas spriedumu, ar kuru Aivars A. attaisnots pilnā apjomā viņam uzrādītajā apsūdzībā.

Ievērojot norādīto, citi prokurora kasācijas protestā norādītie motīvi netiek šajā nolēmumā analizēti kā tādi, kuriem nav izšķirošas juridiskas nozīmes.

Apelācijas instances tiesa spriedumā norādījusi, ka operatīvie eksperimenti, kas veikti ar A.K. palīdzību, uzskatāmi par provokāciju pret Aivaru A.

Senāta Krimināllietu departaments atzīst, ka šāds apelācijas instances tiesas secinājums nav balstīts uz spriedumā izvērtētajiem pierādījumiem, tāpēc tas no apelācijas instances tiesas sprieduma izslēdzams.

Tā kā apelācijas instances tiesas spriedums pēc būtības atbilst Kriminālprocesa likuma 511.panta otrajai daļai, tas atstājams bez grozījumiem.

Pamatojoties uz teikto, vadoties pēc Kriminālprocesa likuma 585., 587.panta, Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments

n o l ē m a

Augstākās tiesas Krimināllietu tiesu palātas 2008.gada 28.aprīļa spriedumu atstāt negrozītu, bet prokurora kasācijas protestu noraidīt.

Lēmums nav pārsūdzams.

Lietas izskatīšanas apjoms un ietvari apelācijas instances tiesā

Ja kasācijas kārtībā spriedums atcelts daļā par sodu, bet pārējā daļā atstāts negrozīts, skatot lietu no jauna apelācijas kārtībā, tiesai nav likumīga pamata vēlreiz skatīt apelācijas sūdzību daļā par apsūdzētā vainu (Kriminālprocesa likuma 562., 591.pants).

Rīgā, 2008.gada 28.oktobrī Lieta Nr. SKK-561/08

L Ē M U M S

Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments šādā sastāvā:

senatore referente V.Eilande,
senators P.Gruziņš,
senators V.Vietnieks

izskatīja rakstveida procesā krimināllietu sakarā ar apsūdzētā Jura B. iesniegto kasācijas sūdzību par Augstākās tiesas Krimināllietu tiesu palātas 2008.gada 22.augusta lēmumu un

k o n s t a t ē j a

Ar Latgales apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2007.gada 9.oktobra spriedumu

Juris B., (..), atzīts par vainīgu un sodīts pēc Krimināllikuma 20.panta otrās, trešās daļas un 92.panta ar brīvības atņemšanu uz astoņiem mēnešiem, piemērojot Krimināllikuma 44.[1] pantu – aizliedzot kandidēt Saeimas, Eiropas Parlamenta, pilsētas domes, novada domes un pagasta padomes vēlēšanās uz diviem gadiem.

Vēl šajā lietā ar pirmās instances tiesas spriedumu notiesāts Igors B., (..), Maruta A., (..), Vera Ļ., (..), Aina S., (..), un Ligita T., (..), daļā par kuriem spriedums nav pārsūdzēts kasācijas kārtībā.

Juris B. notiesāts pēc Krimināllikuma 20.panta otrās, trešās daļas un 92.panta kā organizētājs un uzkūdītājs vēlēšanu dokumentu viltošanā. Būdams no 2006.gada 29.marta Balvu rajona Kubulu pagasta padomes priekšsēdētājs, tas ir, valsts amatpersona, kura ieņem atbildīgu stāvokli Krimināllikuma 316.panta otrās daļas izpratnē, viņš pamudinājis Marutu A. izdarīt šo noziegumu (uzkūdītājs), to izplānojis un organizējis, nododot viņai fiktīvu vēlētāju sarakstu, iesaistījis vēlēšanu dokumentu viltošanā citas personas (organizētājs).

Juris B., kurš bija pieteikts 9.Saeimas vēlēšanām reģistrētajā apvienības "Tēvzemei un Brīvībai"/ LNNK kandidātu sarakstā Nr. 19 kā kandidāts Nr.1 no Latgales vēlēšanu apgabala, personiskās ieinteresētības vadīts, nolūkā panākt savu ievēlēšanu Saeimā, izmantojot apstākli, ka Kubulu pagasta vēlēšanu iecirkņa komisija pārsvarā sastāvēja no viņam pakļautajiem pagasta padomes

darbiniekiem un to radiniekiem, jau dažus mēnešus pirms vēlēšanām sarunā ar Marutu A. Balvu rajona Kubulu pagasta Kurnā pieprasīja, lai vēlēšanu iecirkņa komisijas locekļi, viltojot vēlēšanu dokumentus, palielinātu par 19.kandidātu sarakstu un konkrēti par viņu nobalsojušo vēlētāju skaitu.

Lai īstenotu savu noziedzīgo nodomu, Juris B. uzkūdīja, pamudinot Marutu A. kopīgi ar pārējiem vēlēšanu iecirkņa komisijas locekļiem 9.Saeimas vēlēšanu dienā – 2006.gada 7.oktobrī ierakstīt balsotāju sarakstos personas – vietējos iedzīvotājus, kuri, būdami vēlētāji, neieradīsies vēlēt Kubulu pagasta vēlēšanu iecirknī, viltot viņu parakstus un attiecīgu skaitu 19.kandidātu saraksta vēlēšanu zīmju, izdarot tajās atzīmi "+" pretī kandidāta Nr.1 Jura B. uzvārdam un svītrojot citus šī saraksta kandidātus, un pēc tam viltotās vēlēšanu zīmes ielikt vēlēšanu aploksnēs un iemest vēlēšanu kastē.

Bez tam 2006.gada oktobra sākumā izmeklēšanā nenoskaidrotā vietā Juris B. saņēma no sava dēla Igora B. ne mazāk kā 20 viņa bijušo studiju vai darba biedru un citu personu datus (vārds, uzvārds un personas kods) iekļaušanai personu sarakstā un izmantošanai 9 Saeimas vēlēšanu dokumentu viltošanā Kubulu pagasta vēlēšanu iecirknī.

Turpinot savas noziedzīgās darbības, Juris B. 2006.gada 6. vai 7.oktobrī Kubulu pagasta padomes telpās Balvu ielā 15, Kurna, Kubulu pagasts, Balvu rajons, kur atradās vēlēšanu iecirknis Nr.328, nodeva Marutai A. sagatavoto sarakstu ar ne mazāk kā 28 personu vārdiem, uzvārdiem un personas kodiem.

Lielākā daļa no uzskaitītajām personām bija Jura un Igora B. paziņas no Rīgas un citām republikas apdzīvotām vietām, to vidū pēc Igora B. norādījuma sarakstā iekļautās ne mazāk kā 20 personas, un arī visas šīs personas Juris B. lika Marutai A. ierakstīt Kubulu pagasta vēlēšanu iecirkņa balsotāju sarakstos un, viltojot vēlēšanu dokumentus, nobalsot šo neesošo vēlētāju vietā par 19.kandidātu sarakstu ar īpašu atbalstu kandidātam Nr.1.

Maruta A. piekrita izpildīt Jura B. norādījumus un iesaistīja viņa iecerētā noziedzīgā nodarījuma realizēšanā vēlēšanu iecirkņa komisijas locekles Ainu S., Ligitu T., Veru L. un I.K.

9.Saeimas vēlēšanu dienā 2006.gada 7.oktobrī laikā no pulksten 7:00 līdz pulksten 22:00, atrodoties vēlēšanu iecirknī Nr. 328, Maruta A. pēc iepriekšējas vienošanās personu grupā ar Veru L., Ainu S., I.K. un savu māsu Ligitu T., kuras arī nevēlējās pasliktināt darba attiecības ar pagasta padomes priekšsēdētāju un personisko interešu vadītas, pārkāpjot Latvijas Republikas 1995.gada 25.maija Saeimas vēlēšanu likumu, izmantoja Kubulu pagasta padomes rīcībā esošo vietējo iedzīvotāju personu datu bāzi un ierakstīja balsotāju sarakstos ne mazāk kā 21 pagasta iedzīvotāju, no kuriem 19 vispār nepiedalījās vēlēšanās, 1

balsoja citā vēlēšanu iecirknī, bet 1 tika reģistrēts divas reizes, un ne mazāk kā 28 personas no Jura B. iedotā saraksta, viltoja viņu parakstus balsotāju sarakstos un attiecīgi ne mazāk kā 49 apvienības "Tēvzemei un Brīvībai"/LNNK 19.kandidātu saraksta vēlēšanu zīmes, izdarot tajās atzīmi "+" pretī kandidāta Nr.1 Jura B. uzvārdam un svītrojot citu kandidātu uzvārdus, ielika vēlēšanu aploksnēs un iemeta vēlēšanu kastē, bet pēc vēlēšanu iecirkņa slēgšanas saskaitīja viltotās vēlēšanu zīmes kopā ar pārējām par 19.kandidātu sarakstu nodotajām derīgajām vēlēšanu zīmēm, iekļaujot šīs nepatiesās ziņas par vēlēšanu rezultātiem Balvu rajona Kubulu pagasta vēlēšanu iecirkņa Nr. 328 balsu skaitīšanas protokolā.

No Jura B. iedotā saraksta Vera L. pēc Marutas A. priekšlikuma ierakstīja vēlēšanu iecirkņa Nr. 328 balsotāju sarakstā 24 personas, viltojot viņu parakstus.

Tādējādi Maruta A., Vera L., Aina S. un Ligita T. izdarīja vēlēšanu dokumentu viltošanu, par ko viņas notiesātas pēc Krimināllikuma 92.panta.

Izskatot lietu apelācijas kārtībā, Augstākās tiesas Krimināllietu tiesu palāta ar 2008.gada 13.marta spriedumu atcēlusi Latgales apgabaltiesas 2007.gada 9.oktobra spriedumu daļā par Jurim B. noteikto pamatsodu. Jurim B. pēc Krimināllikuma 20.panta otrās, trešās daļas un 92.panta pamatsods noteikts – brīvības atņemšana uz sešiem mēnešiem. Pārējā daļā spriedums atstāts negrozīts.

Izskatot lietu kasācijas kārtībā sakarā ar prokurora kasācijas protestu un apsūdzētā Jura B. kasācijas sūdzību, Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments ar 2008.gada 16.jūnija lēmumu atcēlis Krimināllietu tiesu palātas 2008.gada 13.marta spriedumu daļā par Jurim B. noteikto pamatsodu un šajā daļā nosūtījis lietu jaunai iztiesāšanai apelācijas instances tiesai. Pārējā daļā apelācijas instances tiesas spriedums atstāts negrozīts, Jura B. kasācijas sūdzība noraidīta.

Ar Augstākās tiesas Krimināllietu tiesu palātas 2008.gada 22.augusta lēmumu Latgales apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2007.gada 9.oktobra spriedums daļā par Jurim B. piespriesto pamatsodu atstāts negrozīts.

Apsūdzētais Juris B. iesniedzis kasācijas sūdzību un tās papildinājumus, kuros lūdz atcelt apelācijas instances tiesas 2008.gada 22.augusta lēmumu un, pamatojoties uz Kriminālprocesa likuma 120.panta pirmo daļu, izbeigt kriminālprocesu daļā pret viņu. Apsūdzētais lūdz skatīt lietu mutvārdu procesā.

Juris B. uzskata, ka gan pirmās instances tiesas, gan arī apelācijas instances tiesas nolēmumi taisīti, iztiesāšanas laikā pieļaujot būtiskus materiālo un procesuālo tiesību normu pārkāpumus, kuri noveduši pie nepamatota un prettiesiska nolēmuma.

Apsūdzētais norāda, ka tiesa esot pārkāpusi Krimināllikuma 1.panta nosacījumus un nepareizi piemērojusi Krimināllikuma 92.pantu. Viņš uzskata, ka tiesa neesot objektīvi pierādījusi viņam inkriminētā noziedzīgā nodarījuma objektīvo un subjektīvo pusi.

Apelācijas instances tiesa esot ignorējusi viņa personību raksturojošus apstākļus, tādējādi pārkāpjot Krimināllikuma 46.panta nosacījumus, jo neesot izvērtējusi dokumentus, kas raksturo viņa personību un kas tika iesniegti apelācijas instances tiesā.

Gan pirmās instances tiesa, gan apelācijas instances tiesa pretrunā Krimināllikuma 48.panta ceturtās daļas nosacījumiem nepareizi esot konstatējusi viņa atbildību pastiprinošu apstākli – ļaunprātīgu dienesta stāvokļa izmantošanu.

Juris B. kasācijas sūdzībā apšauba tiesas sniegto pierādījumu vērtējumu, norādot, ka lietā neesot objektīvu ziņu, ka viņš būtu veicis viņam inkriminētās darbības.

Apsūdzētais uzskata, ka tiesa pārkāpusi Kriminālprocesa likuma 15.pantā noteiktās tiesības uz lietas izskatīšanu taisnīgā, objektīvā un neatkarīgā tiesā, ko viņš sasaista ar Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas 6.panta pirmo daļu, Latvijas Republikas Satversmes 92.panta pirmo teikumu. Kasators atsaucas uz Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departamenta 2004.gada 7.oktobra rīcības sēdes lēmumu lietā Nr.SKK-549, kurā esot norādīts, ka "tiesas pieņēmums no pierādījumu pietiekamības viedokļa nevar būt par pamatu notiesāšanai." Apsūdzētais uzskata, ka tiesas nolēmumi esot pamatoti nevis ar pierādījumiem, bet gan pieņēmumiem.

Apsūdzētais apšauba tiesas sniegto pierādījumu vērtējumu un uzskata, ka tiesa pārkāpusi Kriminālprocesa likuma 124.un 128.panta nosacījumus.

Kasators norāda, ka apelācijas instances tiesa, atkārtoti skatot lietu apelācijas kārtībā, pārkāpusi Kriminālprocesa likuma 561.panta pirmās daļas un 562.panta pirmās daļas nosacījumus. Viņš uzskata, ka tiesai bija jāskata lieta pēc būtības, iesniegto sūdzību pilnā apjomā un ietvaros, nevis tikai daļā par viņam noteikto sodu.

Kasācijas sūdzības papildinājumos apsūdzētais atsaucas uz Kriminālprocesa likuma 120.pantu, kas paredz likumos garantēto valsts amatpersonas kriminālprocesuālo imunitāti, kā arī Kriminālprocesa likuma 117.panta pirmās daļas 1. un 2.punktu. Apsūdzētais norāda, ka viņš ticis apstiprināts par 9.Saeimas deputātu. Bez tam apsūdzētais uzskata, ka ir pārkāpti Saeimas kārtības ruļļa 17.panta un 179.panta pirmās daļas 2.punkta nosacījumi, kas attiecas uz viņa kā deputāta saukšanu pie kriminālatbildības. Kasators uzskata, ka ģenerālprokurors, kas bija tiesīgs iesniegt šādu iesniegumu Saeimai, bija atteicies no šīm tiesībām. Bez tam lietas materiālos nav Saeimas lēmuma par viņa izdošanu kriminālvajāšanas uzsākšanai.

Apsūdzētais uzskata, ka ir pārkāpti Kriminālprocesa likuma 405.panta pirmās daļas 2.punkta nosacījumi, liedzot viņam pilnvērtīgi aizstāvēties. Pārkāpti esot arī Kriminālprocesa likuma 406.panta piektās daļas nosacījumi.

Tiesa esot piespriedusi netaisnīgu sodu, kā arī varējusi piemērot viņam Krimināllikuma 61.panta trešās daļas 1.punktā paredzētos atvieglojumus atbrīvošanai no pamatsoda.

Apsūdzētais Juris B. atsūtījis 2008.gada 17.oktobrī rakstītus papildu paskaidrojumus, kuri pievienoti lietai, bet netiek ņemti vērā, jo iesniegti pēc likumā paredzētā termiņa, kas ir 10 dienas pēc pārsūdzēšanas termiņa beigām.

Rakstveida paskaidrojumus par apsūdzētā kasācijas sūdzību un tās papildinājumiem iesniedzis viņa aizstāvis G.Gailis, kuros norāda, ka kasācijas sūdzības papildinājumu faktiskais autors ir viņš. Aizstāvis uzskata, ka apsūdzētais bauda privilēģijas, kādas paredz Kriminālprocesa likuma 120.panta pirmā daļa.

Aizstāvis uzskata, ka konkrētajā gadījumā pastāv pretruna starp vispārīgo likumu, t.i., Kriminālprocesa likumu, un speciālo likumu, t.i., Saeimas kārtības rulli, tāpēc piemērojams speciālā likuma 179.panta pirmās daļas 2.punkts. Viņš uzskata, ka lēmums par Jura B. saukšanu pie kriminālatbildības nav likumīgs. Aizstāvis lūdz lietu skatīt mutvārdu procesā.

Senāta Krimināllietu departaments ir saņēmis apsūdzētā Jura B. pieteikto noraidījumu senatorei V.Eilandei. Apsūdzētais atsaucas uz Kriminālprocesa likuma 52.panta ceturtās daļas 1.punktu un norāda, ka senatore V.Eilande nedrīkstētu piedalīties lietas izlemšanā, jo viņa savu viedokli jau esot izteikusi, strādājot valsts amatpersonas statusā Centrālajā vēlēšanu komisijā un apstiprinot viņa ievēlēšanu 9.Saeimā.

Senāta Krimināllietu departaments, izvērtējis noraidījuma pieteikumu senatorei V.Eilandei, konstatē, ka tas ir nepamatots un tāpēc noraidāms.

Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 52.panta ceturtās daļas 1.punktu lietas izskatīšanā tiesā nedrīkst piedalīties persona, kas piedalījusies šajā kriminālprocesā jebkurā statusā. Senāta Krimināllietu departaments konstatē, ka senatore V.Eilande šajā kriminālprocesā nav piedalījusies nekādā statusā, līdz ar to nepastāv likumā noteiktie ierobežojumi piedalīties lietas izskatīšanā kasācijas instances tiesā. Senatores darbošanās Centrālās vēlēšanu komisijas sastāvā nav attiecināma uz konkrēto kriminālprocesu. Senāta Krimināllietu departaments norāda, ka nepastāv arī citi likuma 51. un 52.pantā noteiktie interešu konflikta apstākļi.

Apsverot apsūdzētā Jura B. kasācijas sūdzībā un aizstāvja paskaidrojumos izteikto lūgumu lietu skatīt tiesas sēdē mutvārdu procesā, Senāta Krimināllietu departaments nekonstatē Kriminālprocesa

likuma 583.panta otrajā daļā minētos apstākļus, kas būtu par šķērsli lietas izskatīšanai rakstveida procesā. Tā kā kasācijas sūdzībā dots pietiekams pamatojums aizstāvja prasījumam, lieta tiek skatīta rakstveida procesā, jo kasācijas sūdzību iespējams izlemt pēc lietas materiāliem, dodot vērtējumu sūdzībā paustajam apsūdzētā un viņa aizstāvja viedoklim.

Apsvēris kasācijas sūdzības un tās papildinājumu motīvus, pārbaudījis lietas materiālus, Senāta Krimināllietu departaments konstatē, ka apelācijas instances tiesas sprieduma atcelšanai nav pamata.

Senāta Krimināllietu departaments konstatē, ka apelācijas instances tiesa nav pieļāvusi kasācijas sūdzībā minētos materiālo un procesuālo tiesību normu pārkāpumus.

Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 587.panta 2.punktu kasācijas instances tiesa var atcelt nolēmumu pilnībā vai tā daļā. Lietas izskatīšanas nosacījumus pēc sprieduma vai lēmuma atcelšanas nosaka Kriminālprocesa likuma 591.pants. Izskatot lietu kasācijas kārtībā, Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments ar 2008.gada 16.jūnija lēmumu atcēlis Krimināllietu tiesu palātas 2008.gada 13.marta spriedumu tikai daļā par Jurim B. noteikto pamatsodu un šajā daļā nosūtījis lietu jaunai iztiesāšanai apelācijas instances tiesai. Pārējā daļā apelācijas instances tiesas spriedums atstāts negrozīts. Tātad daļā par apsūdzētā vainu abu instanču tiesu spriedumi stājušies spēkā jau 2008.gada 16.jūnijā, un apelācijas instances tiesai, skatot lietu 2008.gada 22.augustā, nebija likumīga pamata vēlreiz skatīt apelācijas sūdzību daļā par apsūdzētā Jura B. vainu. Līdz ar to apelācijas instances tiesa nav pieļāvusi Kriminālprocesa likuma 562.panta nosacījumu pārkāpumu.

Senāta Krimināllietu departaments konstatē, ka sods apsūdzētajam Jurim B. noteikts, ievērojot Krimināllikuma 35.un 46.panta nosacījumus. Sodu ietekmējošo apstākļu novērtējums, ja vien nav pārkāpti soda noteikšanas pamatprincipi, ir pirmās instances un apelācijas instances, bet nevis kasācijas instances tiesas kompetencē.

Apelācijas instances tiesa ir izvērtējusi apsūdzētā aizstāvja iebildi, ka Jurim B. nepareizi konstatēts Krimināllikuma 48.panta pirmās daļas 3.punktā paredzētais atbildību pastiprinošais apstāklis. Tiesa pamatoti secinājusi, ka "šī pazīme – dienesta stāvokļa ļaunprātīga izmantošana – nav norādīta Krimināllikuma 92.panta dispozīcijā kā noziedzīgā nodarījuma sastāva pazīme, tādējādi Krimināllikuma 48.panta ceturtās daļas nosacījumi konkrētajā gadījumā nav attiecināmi."

Bez tam nav pamatots apsūdzētā iebildums, ka tiesa esot ignorējusi viņa personību raksturojošus apstākļus, neesot izvērtējusi dokumentus, kas raksturo viņa personību, tādējādi pārkāpjot Krimināllikuma 46.panta nosacījumus. Apelācijas instances tiesa ir

vērtējusi visus apsūdzētā aizstāvja iesniegtos Jura B. pozitīvos raksturojumus. Tiesa secinājusi, ka "Jurim B. piespriestais sods nav vērtējams kā nesamērīgi bargs sods." Tiesa konstatējusi, ka nav pamats mīkstināt pirmās instances tiesas noteikto sodu Jurim B. Vērtējot apsūdzētā personību, tostarp arī pozitīvos raksturojumus, tiesa secinājusi, ka tie "nevar būt par vienīgo pamatu viņa nosacītai notiesāšanai." Kasācijas instances tiesa nevērtē pierādījumus arī daļā par sodu.

Krimināllikuma 61.panta nosacījumus var piemērot tikai pēc tiesas nolēmumu spēkā stāšanās soda izciešanas laikā.

Ņemot vērā iepriekšminēto, vadoties no Kriminālprocesa likuma 585., 587.panta, Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments

n o l ē m a

Augstākās tiesas Krimināllietu tiesu palātas 2008.gada 22.augusta lēmumu atstāt negrozītu, bet apsūdzētā Jura B. kasācijas sūdzību noraidīt.

Lēmums nav pārsūdzams.

Dubultās sodīšanas nepieļaujamība (*ne bis in idem*)

Nosakot galīgo sodu pēc sprieduma kopības, tiesai jāievēro Krimināllikuma 51.panta nosacījumi, un atkārtota galīgā soda noteikšana pēc cita sprieduma nav pieļaujama, jo personu par vienu un to pašu noziedzīgu nodarījumu var tiesāt un sodīt vienu reizi (Kriminālprocesa likuma 25.pants, Krimināllikuma 51.pants).

Rīgā, 2008.gada 6.oktobrī Lieta Nr.SKK J-565/08

L Ē M U M S

Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments šādā sastāvā:

senators referents P.Gruziņš,
senators A.Freibergs,
senators V.Čiževskis,

izskatot rakstveida procesā krimināllietu sakarā ar Ģenerālprokuratūras Krimināltiesiskā departamenta virsprokurora p.i. A.Kalniņa iesniegto protestu Kriminālprocesa likuma 63.nodaļas kārtībā par Jelgavas tiesas 2008.gada 15.maija spriedumu un Zemgales apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2008.gada 17.jūlija lēmumu,

k o n s t a t ē j a

Ar Jelgavas tiesas 2008.gada 15.maija spriedumu Tadijs V., (..), atzīts par vainīgu un sodīts pēc Krimināllikuma 180.panta otrās daļas ar brīvības atņemšanu uz astoņiem mēnešiem.

Saskaņā ar Krimināllikuma 51.pantu galīgais sods noteikts, daļēji pievienojot neizciesto sodu pēc Zemgales apgabaltiesas 2005.gada 5.oktobra sprieduma, brīvības atņemšana uz pieciem gadiem un diviem mēnešiem.

Tadijs V. notiesāts pēc Krimināllikuma 180.panta otrās daļas par to, ka viņš atkārtoti, būdams agrāk izdarījis zādzības, izdarīja zādzību nelielā apmērā.

Tadija V. darbības kvalificētas pēc Krimināllikuma 180.panta otrās daļas.

Zemgales apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģija, 2008.gada 17.jūlijā izskatot lietu apelācijas kārtībā, pirmās instances tiesas spriedumu atstājusi negrozītu.

Kasācijas kārtībā lieta nav skatīta.

Kriminālprocesa likuma 63.nodaļas kārtībā par šo pirmās instances tiesas spriedumu un apelācijas instances tiesas lēmumu protestu iesniedzis Ģenerālprokuratūras Krimināltiesiskā departamenta virsprokurora p.i. A.Kalniņš. Protestā lūgts atcelt Jelgavas tiesas

2008.gada 15.maija spriedumu daļā par Krimināllikuma 51.panta nosacījumu piemērošanu galīgā soda noteikšanai.

Protestā prokurors norāda, ka, piemērojot Krimināllikuma 51.panta nosacījumus un pievienojot noteiktajam sodam soda daļu, kas nebija izciests pēc Zemgales apgabaltiesas 2005.gada 5.oktobra sprieduma, tiesa ir pārkāpusi Kriminālprocesa likuma 25.pantā noteikto kriminālprocesa principu, ka personu par vienu un to pašu noziedzīgu nodarījumu var tiesāt un sodīt vienu reizi, līdz ar to ir pasliktinājies notiesātās personas stāvoklis.

Prokurors norāda, ka Tadijs V. pirms šī sprieduma bija notiesāts ar Jelgavas tiesas 2008.gada 19.marta spriedumu, kurā galīgais sods pēc spriedumu kopības jau noteikts ar Zemgales apgabaltiesas 2005.gada 5.oktobra spriedumu.

Izskatījis krimināllietas materiālus, apsvēris prokurora protesta motīvus, Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments uzskata, ka prokurora protests ir apmierināms.

Senāta Krimināllietu departaments konstatē, ka Jelgavas tiesa 2008.gada 15.maija spriedumā ir nepareizi piemērojusi Krimināllikuma 51.panta nosacījumus un, atkārtoti nosakot galīgo sodu pēc spriedumu kopības ar Zemgales apgabaltiesas 2005.gada 5.oktobra spriedumu, pasliktinājusi notiesātā Tadija V. stāvokli. Tiesa ir pieļāvusi Kriminālprocesa likuma 25.pantā nostiprinātā dubultās sodīšanas nepieļaujamības (*ne bis in idem*) principa pārkāpumu.

Taisot 2008.gada 15.maija spriedumu par noziedzīgo nodarījumu, kas izdarīts 2007.gada 22.aprīlī, Jelgavas tiesa nav ņēmusi vērā, ka apsūdzētais Tadijs V. pirms šī sprieduma tajā pašā tiesā ir notiesāts citā krimināllietā 2008.gada 19.martā.

Jelgavas tiesas 2008.gada 19.marta spriedumā jau saskaņā ar Krimināllikuma 51.pantu tika noteikts galīgais sods pēc spriedumu kopības ar Zemgales apgabaltiesas 2005.gada 5.oktobra spriedumu. Līdz ar to tiesai nebija likumīga pamata vēlreiz pilnībā vai daļēji pieskaitīt sodu, kas nebija izciests pēc 2006.gada 5.oktobra sprieduma.

Tādējādi tiesa ir pieļāvusi Kriminālprocesa likuma 574.panta 1.punktā norādīto Krimināllikuma pārkāpumu par Vispārīgās daļas pantu nepareizu piemērošanu, kurš novedis pie notiesātās personas stāvokļa nelikumīgas pasliktināšanas.

Esot iepriekš norādītajiem apstākļiem, Jelgavas tiesas 2008.gada 15.maija spriedums atceļams daļā par galīgā soda noteikšanu Tadijam V. pēc spriedumu kopības un Zemgales apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2008.gada 17.jūlija lēmums atceļams daļā par pirmās instances tiesas sprieduma atstāšanu negrozītu daļā par galīgā soda noteikšanu pēc spriedumu kopības.

Pamatojoties uz teikto un vadoties no Kriminālprocesa likuma 670., 585., 587.panta, Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments

n o l ē m a

Protestu apmierināt. Atcelt Jelgavas tiesas 2008.gada 15.maija spriedumu daļā par galīgā soda noteikšanu pēc Krimināllikuma 51.panta nosacījumiem un atcelt Zemgales apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2008.gada 17.jūlija lēmumu daļā par pirmās instances tiesas sprieduma atstāšanu negrozītu daļā par galīgā soda noteikšanu pēc spriedumu kopības.

Pārējā daļā spriedumu un lēmumu atstāt negrozītus.

Lēmums nav pārsūdzams.

Kompensācijas par cietušajam pēc Krimināllikuma 260.panta radīto kaitējumu apmēra noteikšana

Vadoties tikai un vienīgi pēc Sauszemes transportlīdzekļu īpašnieku civiltiesiskās atbildības obligātās apdrošināšanas likuma un Ministru kabineta 2005.gada 17.maija noteikumiem Nr.331, cietusī persona pēc Krimināllikuma 260.panta tiktu ierobežota ar normatīvajos aktos noteiktiem kaitējuma kompensācijas apmēriem, kas ir pretrunā ar Kriminālprocesa likuma 350.pantu (Kriminālprocesa likuma 350.pants, Sauszemes transportlīdzekļu īpašnieku civiltiesiskās atbildības obligātās apdrošināšanas likums, Ministru kabineta 2005.gada 17.maija noteikumi Nr.331 "Noteikumi par apdrošināšanas atlīdzības apmēru un aprēķināšanas kārtību par personai nodarītajiem nemateriālajiem zaudējumiem").

Rīgā, 2008.gada 25.novembrī Lieta Nr.SKK-570/08

L Ē M U M S

Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments šādā sastāvā:

senators referents A.Freibergs,
senatore V.Eilande,
senators P.Dzalbe

izskatīja rakstveida procesā lietu sakarā ar apsūdzētās Dainas K. kasācijas sūdzību par Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2008.gada 31.jūlija spriedumu un

k o n s t a t ē j a

Ar Jūrmalas pilsētas tiesas 2008.gada 16.aprīļa spriedumu Daina K., (..), atzīta par vainīgu noziedzīga nodarījuma izdarīšanā, kas paredzēts Krimināllikuma 260.panta otrajā daļā, un sodīta ar brīvības atņemšanas sodu uz diviem gadiem, atņemot transportlīdzekļa vadīšanas tiesības uz vienu gadu.

Piemērojot Krimināllikuma 55.pantu, pamatsods noteikts nosacīti, ar pārbaudes laiku uz vienu gadu.

Cietušās Vidas P. kompensācijas pieteikums apmierināts daļēji.

Piedzīts no Dainas K. par labu Vidai P. morālā kaitējuma atlīdzība Ls 3000; Ls 185 par sabojātām drēbēm un Ls 50 par advokāta pakalpojumiem lietā, kopā Ls 3235.

Izskatot lietu apelācijas kārtībā, Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģija ar 2008.gada 31.jūlija spriedumu Jūrmalas pilsētas tiesas 2008.gada 16.aprīļa spriedumu (sprieduma ievaddaļā un rezolutīvajā daļā kļūdaini norādīts 2008.gada 12.marta spriedums) atcēla daļā par

morālā kaitējuma atlīdzību 3000 latu apmērā un par kopējo kaitējuma kompensācijas summu 3235 latu apmērā.

Piedzīts no Dainas K., personas kods (..), par labu Vidai P., personas kods (..), kaitējuma kompensācija 7235 (septiņu tūkstošu divu simtu trīsdesmit piecu) latu apmērā, tai skaitā 7000 (septiņi tūkstoši) lati morālā kaitējuma atlīdzība.

Pārējā daļā spriedums atstāts negrozīts.

Par šo spriedumu kasācijas sūdzību iesniegusi apsūdzētā Daina K., kura lūdz atcelt Rīgas apgabaltiesas 2008.gada 31.jūlija spriedumu un krimināllietu nodot jaunai izskatīšanai apelācijas instances tiesā citā tiesas sastāvā.

Kasatore uzskata, ka tiesa, nosakot viņai papildsodu – transportlīdzekļa vadīšanas tiesību atņemšanu, nav ievērojusi Krimināllikuma 46.panta nosacījumus un vispārīgos tiesību principus.

Krimināllikuma 260.panta otrās daļas sankcija paredz brīvības atņemšanas sodu uz laiku līdz desmit gadiem, atņemot transportlīdzekļa vadīšanas tiesības uz laiku līdz pieciem gadiem vai bez tā.

Pirmās instances tiesas sēdē apsūdzības uzturētājs lūdza tiesu nenoteikt apsūdzētajai papildsodu – transportlīdzekļu vadīšanas tiesību atņemšanu.

Pirmās instances tiesa savu viedokli par nepieciešamību noteikt papildsodu ir argumentējusi tikai ar noziedzīgā nodarījuma vietu un sekām, kas pēc būtības ir noziedzīgā nodarījuma sastāva pazīmes, un tādējādi ir pārkāpti Krimināllikumā noteiktā soda piemērošanas principi.

Apsūdzētā uzskata, ka tiesa nav pietiekami izvērtējusi to, ka satiksmes negadījums ir noticis aiz neuzmanības, viņa agrāk nav sodīta, administratīvie pārkāpumi ceļu satiksmes jomā nav bijuši. Savu vainu atzinusi pilnībā, patiesi nožēlojusi un smagi pārdzīvojusi notikušo. Viņa, Daina K., viena audzina nepilngadīgu bērnu. Sakarā ar ieņemamo amatu un darba specifiku 2006.gada 10.novembrī ar viņu ESF projekta "Profesionālās izglītības ieguves formu pilnveide invalīdiem, izmantojot modernās informācijas un komunikāciju tehnoloģijas, pirmā līmeņa augstākās profesionālās izglītības uzņēmējdarbības programmās" ietvaros tiešo pienākumu veikšanai saskaņā ar v/a "SIC" Dienesta transporta līdzekļu izmantošanas noteikumiem ir noslēgts patapinājuma līgums par personiskā automobiļa patapināšanu.

Apsūdzētā Daina K. norāda, ka, piemērojot papildsodu, ir skartas viņas profesionālās un sadzīves intereses, kuras nesastāv tikai no naudas pelnīšanas, bet arī no palīdzības invalīdiem profesionālās izglītības ieguves formu pilnveidē.

Kasatore uzskata, ka ne pirmās, ne apelācijas instances tiesa nav pievērsusi nepieciešamo uzmanību lietas materiāliem pievienotajam Valsts probācijas dienesta Jūrmalas teritoriālas struktūrvienības vadītājas K.Brices paziņojumam par to, ka Daina K. jau pirmstiesas

izmeklēšanas sākumā ir vērsusies probācijas dienestā ar vēlmi panākt izlīgumu ar cietušo Vidu P. Izlīgums netika panākts, jo cietusī ir atteikusies izlīgt ar aizdomās turamo. Šo faktu Daina K. lūdz kriminālprocesa iztiesāšanas laikā ņemt vērā kā vainu mīkstinošu apstākli.

Daina K. uzskata, ka arī fakts, ka viņa labprātīgi samaksājusi cietušajai par ārstēšanos slimnīcā Ls 150, ir atzīstams par atbildību mīkstinošu apstākli.

Tā kā ne pirmās instances tiesa, ne apelācijas instances tiesa šos apstākļus nav ņēmusi vērā, lemjot jautājumu par sodu, kasatore uzskata, ka spriedums nav likumīgs un pamatots, tādēļ daļā par papildsoda piemērošanu ir atceļams.

Kasatore norāda, ka ir apdrošinājusi savu transportlīdzekļa īpašnieka civiltiesisko atbildību apdrošināšanas kompānijā BALTA, un cietušajai bija jāgriežas pie apdrošinātāja par kompensācijas izmaksu.

Sauszemes transportlīdzekļu īpašnieku civiltiesiskās atbildības obligātās apdrošināšanas likums cietušajai dod pamatu prasīt no apdrošināšanas kompānijas materiālos un nemateriālos zaudējumus.

Tiesai, nosakot kaitējuma kompensācijas apmēru, kas tiek piedzīts no vainīgās personas, ir jāņem vērā apdrošinātāja izmaksātā vai iespējamā apdrošināšanas atlīdzība. Tiesas to nav ņēmušas vērā, un cietušās pieprasītā kaitējuma kompensācija ir pilnā mērā piedzīta no viņas – Dainas K.

Bez tam cietusī Vida P. par pirmās instances tiesas spriedumu 2008.gada 22.aprīlī iesniedza apelācijas sūdzību, kurā lūdza piedzīt morālo kaitējumu Ls 2000 apmērā.

Kriminālprocesa likuma 555.panta trešā daļa paredz, ka personas, kas iesniegušas apelācijas sūdzību ne vēlāk kā 10 dienu laikā pēc pārsūdzības termiņa beigām, ir tiesīgas iesniegt apelācijas instances tiesai sūdzības papildinājumus, taču tie nedrīkst grozīt sākotnējā lūguma būtību.

Neskatoties uz šī likuma normu, 2008.gada 31.jūlijā apelācijas instances tiesas sēdē cietusī iesniedza savus papildinājumus, kuros norāda, ka apelācijas sūdzībā ir kļūdaini norādīta morālā kaitējuma summa divi tūkstoši lati, bet viņa lūdz piedzīt divdesmit tūkstošus latu.

Kasatore uzskata, ka tiesa, pieņemot šos papildinājumus, ir rupji pārkāpusi Kriminālprocesa likuma 555.panta normas un lēmusi par sūdzības papildinājumiem, kuri iesniegti pēc likumā paredzētā termiņa beigām un kuri groza sākotnējā lūguma būtību.

Atsaucoties uz Kriminālprocesa likuma 1., 19., 512., 574.pantu, Daina K. uzskata, ka spriedums ir nelikumīgs un nepamatots un tādēļ tas ir atceļams, nododot lietu jaunai izskatīšanai apelācijas instances tiesā.

Iebildumus pret kasācijas sūdzību iesniegusi cietusī Vida P., kura lūdz apelācijas instances tiesas spriedumu negrozīt, bet kasācijas sūdzību noraidīt. Cietusī norāda, ka apsūdzētās vainas dēļ viņa kļuvusi

par invalīdi, pārcietusi operācijas, viņai ir ožas, garšas, redzes un dzirdes traucējumi. Apelācijas sūdzību viņa bija iesniegusi arī tāpēc, ka pirmās instances tiesā nav apmierināta viņas pieteiktā kaitējuma kompensācija Ls 20 000 apmērā, bet sūdzības rezolutīvajā daļā ir drukas kļūda.

Ar Jūrmalas pilsētas tiesas 2008.gada 16.aprīļa spriedumu Daina K. atzīta par vainīgu noziedzīga nodarījuma izdarīšanā, kas paredzēts Krimināllikuma 260.panta otrajā daļā, tas ir, par to, ka viņa, vadot transportlīdzekli, pārkāpa ceļu satiksmes noteikumus, kam sekas bija ceļu satiksmes negadījuma izraisīšana, kura rezultātā Vidai P. tika nodarīti smagi miesas bojājumi.

Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments atzīst, ka apelācijas instances tiesas spriedums jāatstāj negrozīts, bet kasācijas sūdzība jānoraida.

Kasācijas instances tiesa konstatē, ka daļā par papildsodu kasācijas sūdzībā atkārtoti apelācijas motīvi, kuri jau likumā paredzētajā kārtībā izvērtēti, izskatot lietu apelācijas instances tiesā.

Kā redzams no Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas sprieduma, tiesa secināja, ka "piemērotais papildsods – transportlīdzekļu vadīšanas tiesību atņemšana uz 1 gadu ir samērīgs ar noziedzīgā nodarījuma smagumu un radīto kaitējumu un nav uzskatāms par pārāk bargu". Apelācijas instances tiesa nekonstatēja kādus citus apstākļus, kas būtu par pamatu soda mīkstināšanai, tiesa izvērtējusi arī apsūdzētās argumentus par to, ka transportlīdzekļu vadīšanas tiesības viņai ir nepieciešamas darba specifikas dēļ.

Senāta Krimināllietu departaments atzīst, ka, nosakot Dainai K. papildsodu, tiesa nav pieļāvusi Krimināllikuma 46.panta pārkāpumu, nav pieļauti arī citi Kriminālprocesa likuma 574.pantā norādītie Krimināllikuma pārkāpumi.

Atbilstoši Kriminālprocesa likuma 569.panta trešajai daļai kasācijas instances tiesa pierādījumus lietā nepārvērtē, lietas faktiskos apstākļus neskaidro un lietu pēc būtības neizskata. Tas nozīmē, ka kasācijas instances tiesas kompetencē nav pārvērtēt arī sodu ietekmējošos apstākļus.

Senāta Krimināllietu departaments atzīst, ka, piedzenot morālā kaitējuma kompensāciju Ls 7000 apmērā no Dainas K. par labu Vidai P., apelācijas instances tiesa nav pieļāvusi Kriminālprocesa likuma pārkāpumu.

Kā redzams no lietā esošajiem dokumentiem, pirmās instances tiesā cietusī Vida P. bija pieteikusi kaitējuma kompensāciju par morālo kaitējumu Ls 20 000 apmērā. Tiesa piedzina morālo kaitējumu Ls 3000 apmērā. Par šādu tiesas nolēmumu tika iesniegta cietušās Vidas P. apelācijas sūdzība.

Senāta Krimināllietu departaments atzīst, ka apsūdzētā Daina K. nevietā atsaukusies kasācijas sūdzībā uz it kā tiesas pieļautu Kriminālprocesa likuma 555.panta trešās daļas pārkāpumu, jo neapšaubāmi redzams, ka Vidas P. apelācijas sūdzībā ir pieļauta pārrakstīšanās kļūda, norādot sūdzībā Ls 20 000 vietā Ls 2000. No sūdzības satura secināms, ka Vida P. nav apmierināta ar to, ka viņas morālās kompensācijas apjoms piedzīts tikai Ls 3000 apmērā.

Bez tam cietusī Vida P. kompensācijas pieteikumu, kurā lūgts piedzīt Ls 20 000 kā morālo kaitējumu, ir iesniegusi jau pirmstiesas kriminālprocesa laikā, bet nevis apelācijas instances tiesā.

Senāta Krimināllietu departaments atzīst, ka apelācijas instances tiesa, kura ir tiesa, kas izskata lietu pēc būtības, nav pieļāvusi likuma pārkāpumu, piedzenot par labu cietušajai Ls 7000 morālā kaitējuma kompensēšanai.

Senāts atzīst, ka, vadoties tikai un vienīgi pēc Sauszemes transportlīdzekļu īpašnieku civiltiesiskās atbildības obligātās apdrošināšanas likuma un Ministru kabineta 2005.gada 17.maija noteikumiem Nr. 331, cietusī persona pēc Krimināllikuma 260.panta tiktu ierobežota ar normatīvajos aktos noteiktiem kaitējuma kompensācijas apmēriem, kas ir pretrunā ar Kriminālprocesa likuma 350.pantu, pirmkārt, ar pirmo daļu, kurā likums nosaka kompensāciju kā gandarījumu par morālo kaitējumu un, otrkārt, ar trešo daļu, kas paredz cietušā tiesības nepiekrist kompensācijas apmēriem, ja uzskata, ka ar to nav atlīdzināts viss radītais kaitējums.

Iepriekš norādītie Ministru kabineta noteikumi paredz apdrošināšanas atlīdzības apmēru par cietušās personas sāpēm un garīgām ciešanām cietušās personas fiziskas traumas dēļ, ja cietušajai personai ir smagi miesas bojājumi – no 250 līdz 400 latiem.

Lietas iztiesāšanas laikā abu iepriekšējo instanču tiesām minētie noteikumi bija zināmi un tātad arī iespējamā apdrošināšanas atlīdzība bija zināma, nosakot konkrētu morālās kompensācijas apmēru.

Senāta Krimināllietu departaments atzīst, ka apelācijas instances tiesa sprieduma 8. un 9. lapā ir motivējusi konkrētas morālā kaitējuma summas noteikšanas apmēru. Bez tam apelācijas kārtībā Dainas K. aizstāvis nebija apstrīdējis kaitējuma kompensācijas noteikšanas tiesiskumu, tāpēc kasācijas kārtībā arī to nav iespējams apstrīdēt.

Vadoties pēc Kriminālprocesa likuma 585., 587.panta, Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments

n o l ē m a

Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2008.gada 31.jūlija spriedumu atstāt negrozītu, bet apsūdzētās Dainas K. kasācijas sūdzību noraidīt.

Lēmums nav pārsūdzams.

Kompensācija par cietušajam radīto kaitējumu ceļu satiksmes negadījuma lietā

Nosakot materiālā zaudējuma un morālā kaitējuma apmēru krimināllietās par ceļu satiksmes negadījumā personai nodarītajiem zaudējumiem, tiesai ir jāņem vērā apdrošinātāja izmaksātā vai iespējamā apdrošināšanas atlīdzība (Kriminālprocesa likuma 350.pants, Sauszemes transportlīdzekļu īpašnieku civiltiesiskās atbildības obligātās apdrošināšanas likums, Ministru kabineta 2005.gada 17.maija noteikumi Nr. 331 "Noteikumi par apdrošināšanas atlīdzības apmēru un aprēķināšanas kārtību par personai nodarītajiem nemateriālajiem zaudējumiem").

Rīgā, 2008.gada 29.oktobrī Lieta Nr.SKK-586/08

L Ē M U M S

Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments šādā sastāvā:

senators referents P.Gruziņš,
senators V.Vietnieks,
senators V.Čiževskis

izskatīja rakstveida procesā lietu sakarā ar apsūdzētā Raivja S. kasācijas sūdzību par Zemgales apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2008.gada 3.septembra lēmumu un

k o n s t a t ē j a

Ar Jelgavas tiesas 2008.gada 11.jūlija spriedumu Raivis S., (..), atzīts par vainīgu un sodīts pēc Kriminālkuma 260.panta pirmās daļas ar naudas sodu vienas minimālās mēnešalgas jeb Ls 160 (simt sešdesmit) apmērā, nepiemērojot papildsodu – transportlīdzekļa vadīšanas tiesību atņemšanu.

Piedzīts no apsūdzētā Raivja S. cietušās Baibas L. labā Ls 701,38 (septiņi simti viens lats un trīsdesmit astoņi santīmi).

Ar pirmās instances tiesas spriedumu Raivis S. notiesāts par to, ka viņš, vadot transportlīdzekli, pārkāpis ceļu satiksmes noteikumus, kā rezultātā cietušajai nodarīts viegls miesas bojājums ar veselības traucējumu.

Raivja S. darbības Jelgavas tiesā kvalificētas pēc Kriminālkuma 260.panta pirmās daļas.

Par pirmās instances tiesas spriedumu apelācijas sūdzību bija iesniedzis apsūdzētais Raivis S., kurā lūdzis atcelt pirmās instances tiesas spriedumu un viņu pilnībā attaisnot, jo tiesa neesot izvērtējusi visus lietā esošos pierādījumus. Tāpat apelācijas sūdzībā apsūdzētais

norādīja, ka nepiekrīt tam, kā izlemts jautājums par cietušās pieteikto kompensāciju.

Izskatot lietu apelācijas kārtībā, Zemgales apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģija ar 2008.gada 3.septembra lēmumu Jelgavas tiesas 2008.gada 11.jūlija spriedumu atstāja negrozītu.

Par apelācijas instances tiesas lēmumu apsūdzētais Raivis S. iesniedzis kasācijas sūdzību, kurā lūdz atcelt apelācijas instances tiesas lēmumu un lietu nosūtīt jaunai izskatīšanai.

Kasators uzskata, ka apelācijas instances tiesa ir pārkāpusi Kriminālprocesa likuma 19.panta trešās daļas, 127., 130., 171., 511. un 512.panta nosacījumus, taisot nepamatotu spriedumu, kas balstīts uz pieņēmumiem, nevis lietas izskatīšanas gaitā gūtiem neapgāžamiem pierādījumiem. Apelācijas instances tiesas lēmums neatbilstot arī Kriminālprocesa likuma 527. un 564.panta prasībām, jo tajā, tāpat kā pirmās instances tiesas spriedumā, neesot motivēti atspēkoti aizstāvības argumenti.

Kasācijas sūdzības iesniedzējs norāda, ka abu instanču tiesas neesot vērtējušas to, ka velosipēda vadītāja – cietusī pirms sadursmes esot braukusi ļoti ātri un rupji pārkāpusi Ceļu satiksmes noteikumu 10. un 227.punkta prasības. Aizstāvības pozīciju apstiprinot Latvijas Republikas Tieslietu ministrijas Valsts tiesu ekspertīžu biroja eksperta R.Mihņeviča sagatavotais atzinums Nr.330, kurā tas esot konstatēts.

Apsūdzētais uzskata, ka pirmstiesas izmeklēšanas laikā veiktais izmeklēšanas eksperiments neesot uzskatāms par pierādījumu šajā krimināllietā, jo veikts, pieļaujot būtiskus kriminālprocesuālus pārkāpumus. Ne pirmās instances tiesa, ne arī apelācijas instances tiesa neesot motivējusi Kriminālprocesa likuma 171.panta piemērošanas pamatprincipu un nozīmi, kas novedis pie nepareizas izmeklēšanas darbības veikšanas, kā rezultātā eksperts nonācis pie kļūdaina secinājuma.

Kasācijas sūdzības iesniedzējs norāda, ka apelācijas instances tiesa neesot analizējusi viņa iebildumu pamatotību, tādējādi liedzot tiesības, kas noteiktas Kriminālprocesa likuma 66.panta pirmās daļas 18.punktā. Kasators uzskata, ka abās tiesu instancēs neesot vērtēti aizstāvības argumenti par to, ka mantiskais un morālais kaitējums nav cēloniskā sakarībā ar ceļu satiksmes negadījumu. Apelācijas instances tiesā neesot arī noskaidrots, vai cietusī ir vērsusies ar pretenzijām apdrošināšanas kompānijā un vai viņai bija izmaksāta kompensācija. Apelācijas instances tiesa savu nolēmumu esot balstījusi, pamatojoties uz cietušās iebildumiem par apelācijas sūdzību.

Izskatījis krimināllietas materiālus rakstveida procesā, apsvēris apsūdzētā Raivja S. kasācijas sūdzības motīvus, Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments atzīst, ka apelācijas instances tiesas

lēmums jāatceļ daļā par Ls 701,38 piedziņu no apsūdzētā Raivja S. par labu cietušajai Baibai L. un lieta šajā daļā jānosūta apelācijas instances tiesai jaunai izskatīšanai.

No lietas materiāliem redzams, ka cietusī Baiba L. pirmās instances tiesā pieteikusi kaitējuma kompensāciju Ls 665,05 apmērā par ārstēšanās izdevumiem un juridisko palīdzību, kā arī Ls 3000 morālo kaitējumu.

Pirmās instances tiesa saskaņā ar Civillikuma 1779.pantu apmierinājusi cietušās Baibas L. mantiskā kaitējuma kompensāciju daļā par ārstēšanās izdevumiem un juridisko palīdzību Ls 401,38 apmērā, kas ir apliecināta ar dokumentiem. Daļā par morālo kaitējumu tiesa atzinusi, ka kompensācija Ls 300 apmērā cietušajai saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 352.panta nosacījumiem ir samērīga noziedzīgā nodarījuma smagumam un raksturam. Tiesa savu atzinumu pamatojusi ar Civillikuma 1635.pantu un Kriminālprocesa likuma 350.pantu.

Pirmās instances tiesas spriedumu arī daļā par kaitējuma kompensāciju apelācijas kārtībā bija pārsūdzējis apsūdzētais Raivis S., norādot, ka transportlīdzekļa īpašnieka civiltiesisko atbildību viņš apdrošinājis apdrošināšanas kompānijā PTA un, izlemjot jautājumu par pieteikto materiālo kompensāciju, tiesa neesot ņēmusi vērā, ka cietušajai ir tiesības prasīt no apdrošināšanas kompānijas atlīdzību par nodarītajiem zaudējumiem.

Senāta Kriminālllietu departaments konstatē, ka apelācijas instances tiesa savā lēmumā nav izvērtējusi jautājumu par cietušās tiesībām prasīt atlīdzību par viņai radītajiem zaudējumiem no apdrošināšanas kompānijas.

Saskaņā ar Sauszemes transportlīdzekļu īpašnieku civiltiesiskās atbildības obligātās apdrošināšanas likuma 19.pantu personai nodarītie zaudējumi iedalās materiālos zaudējumos un nemateriālos zaudējumos. Ceļu satiksmes negadījumā personai nodarītie materiālie zaudējumi ir zaudējumi sakarā ar cietušās personas ārstēšanu, pārejošu darbnespēju un citiem gadījumiem, savukārt nemateriālie zaudējumi ir zaudējumi, kas saistīti ar sāpēm un garīgām ciešanām sakarā ar cietušās personas fizisku traumu un citiem gadījumiem.

Apdrošināšanas atlīdzības apmēru un aprēķināšanas kārtību nosaka Latvijas Republikas Ministru kabineta 2004.gada 14.decembra noteikumi Nr.1008 “Noteikumi par apdrošināšanas atlīdzības apmēru un aprēķināšanas kārtību par personai nodarītajiem materiālajiem zaudējumiem” un Latvijas Republikas Ministru kabineta 2005.gada 17.maija noteikumi Nr.331 “Noteikumi par apdrošināšanas atlīdzības apmēru un aprēķināšanas kārtību par personai nodarītajiem nemateriālajiem zaudējumiem”.

Senāta Kriminālllietu departaments atzīst, ka, nosakot materiālā zaudējuma un morālā kaitējuma apmēru, tiesai ir jāņem vērā apdrošinātāja izmaksātā vai iespējamā apdrošināšanas atlīdzība. Konkrētajā lietā pirmās instances un apelācijas instances tiesa to nav ņēmusi vērā.

Jautājuma, kas saistīts ar tiesas noteikto, cietušajai Baibai L. atlīdzināmo radītā kaitējuma kompensācijas apmēru izlemšana ir saistīta ar pierādījumu vērtēšanu un jaunu pierādījumu iegūšanu, kas nav kasācijas instances tiesas kompetencē.

Attiecībā uz pārējiem kasācijas sūdzībā norādītajiem argumentiem Senāta Kriminālllietu departaments norāda, ka saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 569.panta trešās daļas nosacījumiem kasācijas instances tiesa pierādījumus no jauna nevērtē un lietu pēc būtības no jauna neizskata.

Senāta Kriminālllietu departaments atzīst, ka apelācijas instances tiesa, izskatot lietu daļā par kaitējuma kompensāciju, ir pieļāvusi Kriminālprocesa likuma 562. un 564.panta pārkāpumu, kas atzīstams par būtisku šā likuma 575.panta izpratnē.

Pamatojoties uz iepriekš norādīto un vadoties pēc Kriminālprocesa likuma 585., 587.panta, Augstākās tiesas Senāta Kriminālllietu departaments

n o l ē m a

Zemgales apgabaltiesas Kriminālllietu tiesas kolēģijas 2008.gada 3.septembra lēmumu atcelt daļā par kaitējuma kompensācijas Ls 701,38 apmērā piedziņu no apsūdzētā Raivja S. par labu cietušajai Baibai L. un lietu šajā daļā nosūtīt jaunai izskatīšanai apelācijas instances tiesai.

Pārējā daļā apelācijas instances tiesas lēmumu atstāt negrozītu, bet apsūdzētā Raivja S. kasācijas sūdzību noraidīt.

Lēmums nav pārsūdzams.

Kompensācijas apmērs par cietušajam radīto kaitējumu

Gadījumos, kad noziedzīgais nodarījums nav bijis tieši vērsts pret personu, kura iesniegusi morālā kaitējuma kompensācijas pieteikumu, saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 352.panta pirmo daļu šai personai ir jāpamato viņai pienākošās kompensācijas apmērs un morālā aizskāruma dziļums.

Kompensācijas nenoteikšana vai pieteikuma atstāšana bez izskatīšanas neliedz personai tiesības prasīt kaitējuma atlīdzināšanu civiltiesiskā kārtībā jeb Civilprocesa likumā noteiktajā kārtībā. Tāpat, ja cietušais uzskata, ka ar kompensāciju kriminālprocesā nav atlīdzināts viss radītais kaitējums, viņam ir tiesības prasīt tā atlīdzināšanu Civilprocesa likumā noteiktajā kārtībā (Kriminālprocesa likuma 350.panta trešā daļa, 352.panta pirmā daļa).

Rīgā, 2008.gada 29.oktobrī Lieta Nr.SKK-592/08

L Ē M U M S

Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments šādā sastāvā:

senators referents P.Gruziņš,
senators A.Freibergs,
senators V.Čiževskis

izskatīja rakstveida procesā lietu sakarā ar cietušā Kristapa Ķ. un cietušā Harija S. kasācijas sūdzību par Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2008.gada 25.augusta spriedumu un

k o n s t a t ē j a

Ar Siguldas tiesas 2008.gada 10.jūnija spriedumu Alvils K., (..), atzīts par vainīgu un sodīts pēc Krimināllikuma 126.panta pirmās daļas ar brīvības atņemšanu uz vienu gadu.

Saskaņā ar Krimināllikuma 55.panta pirmo daļu, 55.panta sestās daļas 3.punktu sods noteikts nosacīti ar pārbaudes laiku uz vienu gadu, uzliekot par pienākumu piedalīties probācijas dienesta programmās saskaņā ar Valsts probācijas dienesta norādījumiem.

No Alvila K. par labu Harijam S. piedzīta materiālā kaitējuma kompensācija Ls 600 (seši simti latu) apmērā un morālā kaitējuma kompensācija Ls 10 000 (desmit tūkstoši latu) apmērā.

Ar Siguldas tiesas spriedumu Alvils K. notiesāts par to, ka viņš tīši nodarījis tādu miesas bojājumu, kas nav bīstams dzīvībai un nav izraisījis Krimināllikuma 125.pantā paredzētās sekas (nav smags miesas bojājums), bet izraisījis ilgstošus veselības traucējumus (vidēja smaguma miesas bojājumu).

Alvila K. darbības pirmās instances tiesā kvalificētas pēc Krimināllikuma 126.panta pirmās daļas.

Par pirmās instances tiesas spriedumu apelācijas sūdzību bija iesniedzis apsūdzētā Alvila K. aizstāvis zvērināts advokāts R.Bortaščenoks, kurā lūdzis atcelt pirmās instances tiesas spriedumu daļā par morālā kaitējuma kompensācijas piedziņu par labu cietušajam Harijam S. Ls 10 000 apmērā.

Izskatot lietu apelācijas kārtībā, Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģija ar 2008.gada 25.augusta spriedumu Siguldas tiesas spriedumu atcēlusi daļā par morālā kaitējuma kompensācijas piedziņu Ls 10 000 (desmit tūkstoši) apmērā par labu Harijam S.

No Alvila K. par labu nepilngadīgā Kristapa Ķ. likumiskajam pārstāvim Harijam S. piedzīta morālā kaitējuma kompensācija Ls 3000 (trīs tūkstoši).

Cietušajam Harijam S. morālā kaitējuma kompensācija kriminālprocesā nav noteikta.

Pārējā daļā pirmās instances tiesas spriedums atstāts negrozīts.

Par apelācijas instances tiesas spriedumu cietušais Kristaps Ķ. un cietušais Harijs S. iesniedzis kasācijas sūdzību, kurā lūdz atcelt apelācijas instances tiesas spriedumu un lietu nosūtīt jaunai izskatīšanai apelācijas instances tiesai, kā arī krimināllietu izskatīt mutvārdu procesā tiesas sēdē.

Kasācijas sūdzības iesniedzēji sūdzībā citējuši apelācijas instances tiesas sprieduma motīvu daļu par nepilngadīgā cietušā pārstāvim Harijam S. piedzenamā morālā kaitējuma apmēru.

Kasatori uzskata, ka, izdarot tiesas spriedumā secinājumu, ka samērīga morālā kaitējuma kompensācija cietušajam Kristapam Ķ. konkrētajā lietā ir Ls 3000, tiesas kolēģija vadījusies no tiem pašiem kritērijiem, kādi norādīti cietušo 2007.gada 12.novembrī procesa virzītājam iesniegtajā "Pieteikumā par morālā un materiālā kaitējuma kompensāciju", pirmās instances tiesas spriedumā un Kriminālprocesa likuma 352.panta pirmajā daļā. Tiesas kolēģija minētos kritērijus esot tikai formāli uzskaitījusi, bet neesot tos analizējusi. Tādēļ cietušajiem neesot saprotams, kādēļ, pastāvot vieniem un tiem pašiem lietā noskaidrotiem apstākļiem un vadoties no vieniem un tiem pašiem kritērijiem, apelācijas instances tiesa atzīst pirmās instances tiesas noteikto morālā kaitējuma apmēru par pārāk lielu, bet tā vietā noteiktas kompensācijas Ls 3000 apmērs būtu jāuzskata par taisnīgu un objektīvu. Tiesas kolēģija spriedumā esot atsaukusies uz judikatūru un tiesu praksi, taču neesot norādījusi konkrētas lietas un nolēmumus tajās. Tādējādi apelācijas instances tiesa esot pieļāvusi Kriminālprocesa likuma 564.panta pārkāpumu.

Tāpat kasatori uzskata par neobjektīvu un nepamatotu apelācijas instances tiesas secinājumu par to, ka ir likumīgs pamats izlemt morālā

kaitējuma kompensācijas pieteikumu daļā par cietušo Kristapu Ķ., taču nav likumīga pamata to izlemt attiecībā uz cietušo Hariju S. Abu instanču tiesu sēdēs Harijs S. esot paskaidrojis, ka notikušo ļoti pārdzīvojusi visa ģimene un ka pieprasītā kompensācija par morālo kaitējumu būtu gandarījums par nodarīto gan viņam, gan Kristapam Ķ.

Cietušie norāda, ka saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 125.panta pirmās daļas 1.punktu esot pašsaprotami, ka jebkurš normāls vecāks pārdzīvo par sava bērna, vēl jo vairāk nepilngadīga, dzīvību un veselību.

Neņemot vērā minētās likuma normas un neizvērtējot lietas apstākļus spriedumā, tiesas kolēģija esot pārkāpusi Kriminālprocesa likuma 564.panta noteikumus.

Nepamatots esot tiesas kolēģijas atzinums, ka tai nav likumīga pamata izlemt morālā kaitējuma kompensācijas jautājumu attiecībā uz Hariju S. Tā kā Kriminālprocesa likuma 352.panta pirmā daļa paredz, ka kompensācijas apmēru nosaka tiesa, izvērtējot cietušā viedokli, tad drīzāk tā esot tiesas nevēlēšanās izlemt minēto jautājumu.

Kasācijas sūdzības iesniedzēji uzskata, ka tiesas kolēģijas noteiktā kompensācija Ls 3000 apmērā, kas spriedumā apzīmēta kā "likumisks apmierinājums", nav adekvāta sekām, kas radušās pēc Alvila K. izdarītā noziedzīgā nodarījuma, un cietušajiem gandarījumu par morālo aizskārumu nesniedz.

Paskaidrojumus par kasācijas sūdzību Kriminālprocesa likuma 578.panta otrās daļas kārtībā iesniedzis apsūdzētā Alvila K. aizstāvis, zvērināts advokāts R.Bortaščenoks, lūdzot apelācijas instances tiesas spriedumu atstāt negrozītu.

Aizstāvis uzskata, ka iesniegtā kasācijas sūdzība neatbilst Kriminālprocesa likuma 569., 572. un 573.panta prasībām un ir noraidāma, jo tā nesaturot norādes uz Krimināllikuma vai būtiskiem Kriminālprocesa likuma pārkāpumiem. Nepamatota esot arī kasatoru norāde par to, ka apelācijas instances tiesa nav vērtējusi Kriminālprocesa likuma 352.panta pirmajā daļā noteiktos kritērijus, jo Rīgas apgabaltiesa tos ir vērtējusi, kas esot redzams no sprieduma teksta. Paskaidrojumu iesniedzējs norāda, ka lietā nav pieļauts Kriminālprocesa likuma 564.panta pārkāpums un būtībā kasatori lūdzot pārvērtēt lietā esošos pierādījumus.

Apelācijas instances tiesa pamatoti neesot noteikusi cietušajam Harijam S. morālā kaitējuma kompensāciju, jo konkrētajā gadījumā noziedzīgais nodarījums nebija vērsts pret viņu, bet pret cietušo Kristapu Ķ., tāpēc Harijam S. sava morālā kaitējuma apmērs bija jāpamato un jāpierāda, kas neesot izdarīts.

Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments atzīst, ka atbilstoši Kriminālprocesa likuma 583.pantam ir iespējams pieņemt lēmumu pēc lietā esošajiem materiāliem.

Izskatījis krimināllietas materiālus rakstveida procesā, apsvēris cietušo Kristapa Ķ. un Harija S. kasācijas sūdzību, kā arī apsūdzētā aizstāvja zvērināta advokāta R.Bortaščenoka paskaidrojumu motīvus, Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments atzīst, ka apelācijas instances tiesas lēmums atstājams negrozīts, bet cietušo kasācijas sūdzība noraidāma.

Senāta Krimināllietu departaments norāda, ka saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 569.panta trešās daļas nosacījumiem kasācijas instances tiesa pierādījumus no jauna nevērtē un lietu pēc būtības no jauna neizskata. Lietā esošo pierādījumu novērtēšana piekrīt tiesai, kas izspriež lietu pēc būtības.

Jautājuma izlemšana, kas saistīta ar tiesas noteikto cietušā pārstāvim Harijam S. atlīdzināmo morālā kaitējuma kompensācijas apmēru, ir saistīta ar pierādījumu vērtēšanu un jaunu pierādījumu iegūšanu, kas nav kasācijas instances tiesas kompetencē.

Senāta Krimināllietu departaments konstatē, ka apelācijas instances tiesa, izlemjot jautājumu par morālā kaitējuma apmēru, ir ievērojusi Kriminālprocesa likuma 352.panta noteikumus, izvērtējusi visus šī panta pirmajā daļā noteiktos kritērijus un atzinusi, ka morālā kaitējuma kompensācija Ls 3000 apmērā konkrētajā gadījumā ir atzīstama par samērīgu. Apšaubīt šo apelācijas instances tiesas atzinumu nav pamata.

Senāta Krimināllietu departaments atzīst par pamatotu apelācijas instances tiesas secinājumu, ka konkrētajā lietā nav likumīga pamata apmierināt cietušā Harija S. pieteikumu par morālā kaitējuma kompensēšanu, jo šajā daļā nav ievēroti Kriminālprocesa likuma 352.panta pirmās daļas nosacījumi, proti, cietušais Harijs S. nav pamatojis viņam pienākošās kompensācijas apmēru un morālā aizskāruma dziļumu, kas konkrētajā gadījumā bija obligāts nosacījums, jo noziedzīgais nodarījums nebija vērsts pret Hariju S.

Kompensācijas nenoteikšana vai pieteikuma atstāšana bez izskatīšanas neliedz personai tiesības prasīt kaitējuma atlīdzināšanu civiltiesiskā kārtībā jeb Civilprocesa likumā noteiktajā kārtībā. Tāpat, ja cietušais uzskata, ka ar kompensāciju kriminālprocesā nav atlīdzināts viss radītais kaitējums, viņam ir tiesības prasīt tā atlīdzināšanu Civilprocesa likumā noteiktajā kārtībā.

Ņemot vērā iepriekš minēto, Senāta Krimināllietu departaments konstatē, ka apelācijas instances tiesa, nosakot radītā morālā kaitējuma apmēru, ir ievērojusi Kriminālprocesa likuma 350., 351. un 352.panta noteikumus.

Senāta Krimināllietu departaments atzīst, ka apelācijas instances tiesa, izskatot lietu, nav pieļāvusi Kriminālprocesa likuma būtisku pārkāpumu šā likuma 575.panta izpratnē, tāpēc tiesas nolēmuma atcelšanai nav tiesiska pamata.

Pamatojoties uz iepriekš norādīto un vadoties pēc Kriminālprocesa likuma 585., 587.panta, Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments

n o l ē m a

Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2008.gada 25.augusta spriedumu atstāt negrozītu, bet cietušo Kristapa Ķ. un Harija S. kasācijas sūdzību noraidīt.

Lēmums nav pārsūdzams.

Tiesneša tiesības privātās apsūdzības lietās

Kriminālprocesa likums neparedz tiesības tiesnesim, izlemjot jautājumu par kriminālprocesa uzsākšanu privātās apsūdzības lietās, atcelt citas procesuāli pilnvarotas amatpersonas likumā noteiktajā kārtībā pieņemtu lēmumu.

Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 621.panta otro daļu pēc sūdzības saņemšanas tiesnesis pārbauda, vai cietušās personas sūdzībā pareizi norādīts Krimināllikuma pants un daļa, pēc kuras uzsākams kriminālprocess privātās apsūdzības lietā. Krimināllikuma panta un tā daļas nenorādīšana sūdzībā ir šķērslis jautājuma izlemšanai par kriminālprocesa uzsākšanu.

Kriminālprocesa pamatprincips, kas nostiprināts Kriminālprocesa likuma 17.pantā, par procesuālo funkciju nodalīšanu nosaka, ka cilvēka tiesību ierobežojuma kontroles funkcija pirmstiesas procesā un apsūdzības, aizstāvības un tiesas spriešanas funkcijas kriminālprocesā ir nodalītas. Privātās apsūdzības lietās apsūdzības funkcijas veic cietusī persona un cietušais. Tiesnese, lēmumā norādot Krimināllikuma panta daļu, ir iesaistījusies apsūdzības funkciju īstenošanā (Kriminālprocesa likuma 17.pants, 377.panta 6.punkts, 621.panta otrā daļa).

Rīgā, 2008.gada 27.novembrī Lieta Nr.SKK-603/08

L Ē M U M S

Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments šādā sastāvā:

senators referents P.Dzalbe,
senators A.Freibergs,
senators V.Čiževskis

izskatīja lietu rakstveida procesā sakarā ar cietušā Jura C. kasācijas sūdzību par Latgales apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2008.gada 26.augusta lēmumu un

k o n s t a t ē j a

Ar Preiļu rajona tiesas 2008.gada 10. aprīļa spriedumu Oļegs G., (..), atzīts par vainīgu noziedzīga nodarījuma izdarīšanā, kas paredzēts Krimināllikuma 130.panta pirmajā daļā, un sodīts ar naudas sodu trīs minimālo mēnešalgu, t.i., Ls 480 apmērā. Saskaņā ar Krimināllikuma 55.pantu Oļegs G. ar naudas sodu notiesāts nosacīti, ar pārbaudes laiku uz vienu gadu. Oļegam G. uzlikts par pienākumu piedalīties probācijas programmā saskaņā ar Valsts probācijas dienesta norādījumiem.

No Oļega G. par labu Jurim C. piedzīts morālais kaitējums Ls 150.

Helēna G., (..), atzīta par nevainīgu apsūdzībā pēc Krimināllikuma 130.panta pirmās daļas un attaisnota.

Ar Latgales apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2008.gada 26.augusta lēmumu Preiļu rajona tiesas 2008.gada 10.aprīļa spriedums atcelts daļā par Oļega G. notiesāšanu pēc Krimināllikuma 130.panta pirmās daļas, par kompensācijas piedziņu cietušā Jura C. labā un kriminālprocess izbeigts. Pārējā daļā spriedums atstāts negrozīts.

Cietušais Juris C. iesniedzis kasācijas sūdzību, kur lūdz atcelt apelācijas instances tiesas lēmumu un nosūtīt lietu jaunai iztiesāšanai.

Cietušais Juris C. norāda, ka apelācijas instances tiesa esot pārkāpusi Kriminālprocesa likuma 12., 99., 100., 102., 130.pantu, 377.panta pirmās daļas 6.punktu, 511.panta otro daļu, 519., 525., 526.pantu, Krimināllikuma 1., 8.pantu. Sūdzībā norādīts, ka apelācijas instances tiesa ar savu rīcību pārkāpusi Satversmes 92.pantā nodrošinātās tiesības uz lietas taisnīgu izskatīšanu un, atceļot pirmās instances spriedumu un taisot attaisnojošu spriedumu, tiesa ar savu rīcību pārkāpusi Satversmes 93.pantā nodrošinātās tiesības uz dzīvību. Cietušais Juris C. kasācijas sūdzībā izklāsta Kriminālprocesa likuma 7.panta trešās daļas, 102., 621., 124.pantu, 126.panta otrās daļas, 130.panta pirmās, otrās daļas, 377.panta pirmās daļas 6.punkta saturu, uzskata, ka pilnīgi nepareizs esot apelācijas instances tiesas atzinums, ka Preiļu rajona tiesai esot bijis jāvadās no Preiļu rajona Kārtības policijas biroja 2.nodaļas 1.iecirkņa priekšnieka vietnieka A.Putāna 2007.gada 16.jūlija lēmuma par atteikšanos uzsākt kriminālprocesu un Preiļu rajona prokuratūras virsprokurora A.Pauras 2007.gada 24.jūlija lēmuma, ar kuru izmeklētāja lēmums atstāts negrozīts, un tiesa nedrīkstējusi uzsākt kriminālprocesu pēc cietušā Jura C. sūdzības privātās apsūdzības lietā. Par apelācijas instances tiesas neobjektivitāti liecinot norāde, ka Preiļu rajona tiesa, saņemot cietušā Jura C. sūdzību, neesot bijusi tiesīga pieņemt lēmumu par kriminālprocesa uzsākšanu, jo Preiļu rajona Kārtības policijas biroja 2.nodaļas 1.iecirkņa un Preiļu rajona prokuratūras virsprokurora lēmumi par atteikšanos uzsākt kriminālprocesu neesot atcelti. Apelācijas instances tiesa nepamatoti norādījusi lēmumā, ka kriminālprocesu nedrīkstot uzsākt, bet uzsāktais process jāizbeidzot, ja spēkā stājies procesa virzītāja lēmums par kriminālprocesa izbeigšanu tajā pašā apsūdzībā pret personu, kura iepriekš saukta pie kriminālatbildības par to pašu noziedzīgu nodarījumu.

Cietušais Juris C. norāda, ka privātās apsūdzības lietā pirmstiesas kriminālprocess nenotiekot, līdz ar to kriminālprocesā par nepieļaujamām un pierādīšanā neizmantojamām atzīstamas tādas ziņas par faktiem, kuras iegūtas procesuālajā darbībā, ko veikusi persona, kurai saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 130.panta otro daļu (domājams, 130.panta otrās daļas 2.punktu) neesot bijušas tiesības to veikt. Tiesai

esot jānoskaidro visi lietas apstākļi un jāiegūst pierādījumi ar Kriminālprocesa likumā noteiktajiem pierādīšanas līdzekļiem, nevis jāvadās no citu institūciju rakstiem, ignorējot likuma normas.

Cietušais Juris C. uzskata, ka Preiļu rajona tiesas spriedums bijis likumīgs un pamatots, kas novērsis jebkādas saprātīgas šaubas par apsūdzētā Oļega G. vainu miesas bojājumu nodarīšanā. Lietā neesot pierādījumu tam, ka miesas bojājumus cietušais būtu ieguvis, krītot vai atsitoties pret kaut ko. Cietušais Juris C. norāda, ka viņam esot nodarīts ne tikai tīšs viegls miesas bojājums, bet bijis uzbrukums laupīšanas nolūkā.

Cietušais Juris C. lūdz lietu izskatīt mutvārdu procesā tiesas sēdē.

Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments uzskata, ka ir iespējams pieņemt lēmumu pēc lietā esošajiem materiāliem. Cietušais Juris C. atbilstoši Kriminālprocesa likuma 572.panta prasībām lūgumu par lietas izskatīšanu mutvārdu procesā tiesas sēdē nav motivējis.

Kasācijas instances tiesa atzīst, ka apelācijas instances tiesas lēmums jāatstāj negrozīts, bet cietušā Jura C. kasācijas sūdzība jānoraida.

Krimināllikuma 1.pants kā vienīgo kriminālatbildības pamatu nosaka, ka pie kriminālatbildības saucama persona, ja tā izdarījusi Krimināllikumā paredzēto noziedzīgu nodarījumu.

Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 377.panta 6.punktu kriminālprocesu nedrīkst uzsākt, bet uzsāktais process ir jāizbeidz, ja stājies spēkā spriedums vai procesa virzītāja lēmums par kriminālprocesa izbeigšanu tajā pašā apsūdzībā pret personu, kura iepriekš saukta pie kriminālatbildības par to pašu noziedzīgu nodarījumu.

Šī likuma norma paredz divus kriminālprocesa pabeigšanas veidus: ar spriedumu, ar lēmumu par kriminālprocesa izbeigšanu.

Lai kriminālprocesu pabeigtu ar spriedumu, persona jāsauc pie kriminālatbildības. Lai kriminālprocesu pabeigtu ar lēmumu par kriminālprocesa izbeigšanu, ir jābūt uzsāktam kriminālprocesam.

Kriminālprocesa uzsākšanas pamats ir norādīts Kriminālprocesa likuma 370.pantā: ja pastāv reāla iespēja, ka noticis noziedzīgs nodarījums; ja ziņas satur informāciju par iespējamu notikušu noziedzīgu nodarījumu un tās ir iespējams pārbaudīt tikai ar kriminālprocesa līdzekļiem un metodēm.

No lietā esošajiem dokumentiem redzams, ka 2007.gada 27.jūnijā Juris C. bija iesniedzis Preiļu rajona policijas pārvaldē iesniegumu, kur lūdza saukt G. ģimeni pie atbildības par to, ka 2007.gada 25.jūnijā Oļegs G. viņam iesitis, bet Helēna G. mēģinājusi izraut mobilo telefonu.

Ar Preiļu rajona policijas pārvaldes Kārtības policijas biroja 2.nodaļas 1.iecirkņa priekšnieka vietnieka A.Putāna 2007.gada 16.jūlija lēmumu, vadoties no Kriminālprocesa likuma 373.panta pirmās daļas, 377.panta 2.punkta, atteikts uzsākt kriminālprocesu pēc Jura C.

iesnieguma noziedzīga nodarījuma sastāva trūkuma dēļ. Lēmumā konstatēts, ka Juris C. alkohola reibumā, ejot pa trotuāru, ar kāju aizķēris trotuāra malu un nokritis.

Šo lēmumu Juris C. bija pārsūdzējis prokuroram un ar Preiļu rajona virsprokurora A.Pauras 2007.gada 24.jūlija lēmumu noraidīta Jura C. sūdzība par A.Putāna 2007.gada 16.jūlija lēmumu par atteikšanos uzsākt kriminālprocesu.

Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 373.panta septīto daļu prokurora lēmums ir galīgs.

2007.gada 19.septembrī Juris C. Preiļu rajona tiesā iesniedzis sūdzību, kur lūdz uzsākt kriminālprocesu pret Oļegu G. un Helēnu G. par noziedzīgu nodarījumu, kas paredzēts Krimināllikuma 130.pantā., t.i., par to, ka 2007.gada 25.jūnijā Oļegs G. viņam iesitis, bet Helēna G. mēģinājusi izraut mobilo telefonu.

Ar Preiļu rajona tiesas tiesneses 2007.gada 19.septembra lēmumu uzsākts kriminālprocess pret Oļegu G. un Helēnu G. par noziedzīga nodarījuma izdarīšanu, kas paredzēts Krimināllikuma 130.panta pirmajā daļā.

Apelācijas instances tiesa ir atzinusi, ka šajā situācijā, kad spēkā ir procesuāli pilnvarotu amatpersonu lēmumi, kuros atzīts, ka Oļega G. darbībās vispār nav nekāda noziedzīga nodarījuma sastāva, kriminālprocess uzsākts nelikumīgi. Pirmās instances tiesas secinājums, ka ar šiem lēmumiem atteikts uzsākt kriminālprocesu tāpēc, ka Oļega G. darbībās neesot publiskās apsūdzības noziedzīga nodarījuma sastāva, bet varētu būt saskatīts privātās apsūdzības noziedzīga nodarījuma sastāvs, neatbilst lēmuma saturam.

Šādi apelācijas instances tiesas atzinumi atbilst lietā esošo dokumentu saturam, Kriminālprocesa likuma 377.panta 6.punkta tulkojumam.

Kriminālprocesa likums neparedz tiesības tiesnesim, izlemjot jautājumu par kriminālprocesa uzsākšanu privātās apsūdzības lietās, atcelt citas procesuāli pilnvarotas amatpersonas likumā noteiktajā kārtībā pieņemtu lēmumu.

Bez tam kasācijas instances tiesa norāda, ka saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 621.panta otro daļu pēc sūdzības saņemšanas tiesnesis pārbauda, vai cietušās personas sūdzībā pareizi norādīts Krimināllikuma pants un daļa, pēc kuras uzsākams kriminālprocess privātās apsūdzības lietā. Krimināllikuma panta un tā daļas nenorādīšana sūdzībā ir šķērslis jautājuma izlemšanai par kriminālprocesa uzsākšanu.

Juris C. sūdzībā tiesai bija norādījis tikai Krimināllikuma 130.pantu. Šajā pantā ir trīs daļas. Tiesnese, uzsākot kriminālprocesu, lēmumā norādījusi Krimināllikuma 130.panta pirmo daļu.

Kriminālprocesa pamatprincips, kas nostiprināts Kriminālprocesa likuma 17.pantā, par procesuālo funkciju nodalīšanu nosaka, ka cilvēka tiesību ierobežojuma kontroles funkcija pirmstiesas procesā un apsūdzības, aizstāvības un tiesas spriešanas funkcijas kriminālprocesā ir nodalītas. Privātās apsūdzības lietās apsūdzības funkcijas veic cietusī persona un cietušais. Tiesnese, lēmumā norādot Krimināllikuma panta daļu, ir iesaistījusies apsūdzības funkciju īstenošanā.

Tā kā apelācijas instances tiesa nav pieļāvusi Krimināllikuma pārkāpumu un Kriminālprocesa likuma būtisku pārkāpumu, kas norādīti Kriminālprocesa likuma 574., 575.pantā, tad tiesas lēmums ir likumīgs un pamatots.

Vadoties pēc Kriminālprocesa likuma 585. un 587.panta, Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments

n o l ē m a

Latgales apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2008.gada 26.augusta lēmumu atstāt negrozītu, bet cietušā Jura C. kasācijas sūdzību noraidīt.

Lēmums nav pārsūdzams.

Kriminālprocesa likuma piemērošana procesā par noziedzīgi iegūtu mantu

Izskatot materiālus par noziedzīgi iegūtu mantu, tiesai jāizlemj, vai ir zināms mantas īpašnieks vai likumīgais valdītājs. Savukārt saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 360.panta pirmo daļu, ja noziedzīgi iegūta manta atrasta pie trešās personas, tā atdodama pēc piederības īpašniekam vai likumīgajam valdītājam (Kriminālprocesa likuma 356.panta otrās daļas 1.punkts, 360.panta pirmā daļa).

Rīgā, 2008.gada 18.decembrī Lieta Nr.SKK-606/08

L Ē M U M S

Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments šādā sastāvā:

senators referents A.Freibergs,
senators P.Dzalbe,
senators V.Čiževskis

izskatīja rakstveida procesā lietu sakarā ar Oļega Ļ. kasācijas sūdzību par Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2008.gada 16.septembra lēmumu un

k o n s t a t ē j a

Ar Rīgas pilsētas Latgales priekšpilsētas tiesas 2008.gada 14.jūlija lēmumu manta – finanšu līdzekļi LVL 5317,00 (pieci tūkstoši trīs simti septiņpadsmit lati un 00 santīmi) apmērā, kas nonākuši Oļega Ļ., personas kods (..), kontā Nr. (..) a/s "Norvik banka", atzīti par noziedzīgi iegūtiem, konfiscēti un ieskaitīti valsts budžetā.

Izskatot lietu apelācijas kārtībā sakarā ar Oļega Ļ. apelācijas sūdzību, Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģija ar 2008.gada 16.septembra lēmumu pirmās instances tiesas lēmumu atstāja negrozītu.

Par šo lēmumu kasācijas sūdzību un tās papildinājumus iesniedzis Oļegs Ļ., kurš lūdz atcelt apelācijas instances tiesas lēmumu un nosūtīt lietu jaunai iztiesāšanai.

Kasācijas sūdzības iesniedzējs norāda, ka naudas pārskaitījumu varēja veikt tikai konta īpašnieki, bet nevis cita persona. Līdz ar to nauda, kura atrodas viņa, Oļega Ļ., kontā, nav uzskatāma par noziedzīgas izcelsmes līdzekļiem. Izmeklētājs pārkāpis Kriminālprocesa likuma 355.panta pirmās daļas, 356.panta otrās daļas 1.punkta, 626.panta 1., 2.punkta noteikumus. Tiesai bija jānoskaidro Čehijas likumu noteikumi un tas, ka Čehijas policija konstatējusi, ka nav noticis noziedzīgs nodarījums. Nenoskaidrojot šos apstākļus, tiesa ir pārkāpusi

likuma "Par tiesu varu" 17.panta pirmo daļu, kā arī Kriminālprocesa likuma 15.panta noteikumus.

Oļegs Ļ. uzskata, ka viņa bankas kontā esošie naudas līdzekļi nav iegūti zādzības vai krāpšanas rezultātā un tiem nav noziedzīgas izcelsmes, jo šos līdzekļus viņš ir nopelnījis, strādājot celtnieka amatā dažādos būvuzņēmumos.

Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģija, pēc kasācijas sūdzības iesniedzēja uzskata, ir pieņēmusi nemotivētu un nepamatotu lēmumu, ar kuru nepamatoti noraidījusi viņa lūgumu izprasīt informāciju par norādīto būvfirmu darbību, kā arī lūgumu par liecinieku nopratināšanu. Izskatot lietu, tiesa pārkāpusi likuma "Par tiesu varu" 1.panta ceturto daļu, 3.panta pirmo, otro daļu, 4.panta pirmo daļu, 17.panta pirmo daļu, 24.panta pirmo, otro daļu, 25.panta pirmo, otro daļu, 68.panta pirmo daļu, 89.panta pirmo daļu, kā arī Kriminālprocesa likuma 18., 123., 129.pantu, 124.panta pirmo, otro daļu, 127.panta pirmo, otro daļu, 131.panta pirmo daļu, 133.panta trešo daļu, 135.panta pirmo daļu, 318.panta otro daļu, 320.panta ceturto daļu, 321.panta pirmo daļu, 559.panta pirmo daļu, 560.panta otro daļu.

Apelācijas instances tiesa noteikusi augstāku ticamības pakāpi konta īpašnieku Čehijas bankā sniegtajai informācijai, tādējādi pārkāpjot Kriminālprocesa likuma 128.panta trešajā daļā noteikto.

Ar pirmās instances tiesas lēmumu konstatēti šādi apstākļi.

"2007.gada 8.jūlijā pirmās instances tiesā saņemts Ekonomikas policijas pārvaldes izmeklētāja R.Visitova lēmums par procesa par mantas atzīšanu par noziedzīgi iegūtu uzsākšanu, izdalot no krimināllietas Nr. 11810018307 materiālus par noziedzīgi iegūtu mantu, un izdalītais materiāls nosūtīts izskatīšanai tiesai.

Lēmumā norādīts, ka LR IeM VP GKrPP Ekonomikas policijas pārvaldē 2007.gada 1.jūnijā uzsākts kriminālprocess pēc Kriminālkuma 195.panta otrās daļas, pamatojoties uz LR Prokuratūras Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas novēršanas dienesta (turpmāk tekstā – Kontroles dienesta) 2007.gada 14.maija ziņojumu Nr. 3-9/MZ-07-681 par nelikumīgi iegūto naudas līdzekļu legalizācijas mēģinājumu, kas izdarīts, veicot divus pārskaitījumus no J.M.J. (dzimis 1966.gada 15.septembrī) un K.J. (dzimusi 1962.gada 22.februārī) CITIBANK A.S. (Praha) kopēja konta, naudas summas LVL 5320 (10000 USD) apmērā uz Latvijas Republikas iedzīvotāja Oļegam Ļ., personas kods (..), piederošo kontu Nr. (..) a/s "Norvik banka" (iepriekšējais nosaukums – a/s "Lateko banka").

Pirmais ieskaitījums uz Oļega Ļ. kontu 5000 USD apmērā veikts 2005.gada 25.aprīlī un otrais ieskaitījums uz Oļega Ļ. kontu 5000 USD apmērā veikts 2005.gada 26.aprīlī.

Pēc 2007.gada 24.maija Kontroles dienesta ziņojuma Nr. 3-9/MZ-07-681 informācijas, CITIBANK A.S. Praha 2005.gada 16.jūnijā vērsusies ar iesniegumu Nr. ORI-7599/OHK-6-2005-LO Čehijas policijas Prāgas reģiona departamentā par krāpšanu internetā, jo 2005.gada 25.aprīlī J.M.J. telefoniski sazinājies ar CITIBANK A/S Praha, informējot, ka notikusi finanšu līdzekļu zādzība no viņa konta (minētai personai ir konts CITIBANK A.S. Praha, kuru pārvalda kopā ar K.J.). Abi konta turētāji informējuši banku, ka neviens no viņiem nav devis rīkojumu 2005.gada 21. un 22.aprīlī pārskaitīt finanšu līdzekļus 5385,53 GBP apmērā uz Oļega Ļ. kontu Nr. (..) a/s "Norvik banka" (iepriekšējais nosaukums – a/s "Lateko banka").

2005.gada 28.aprīlī a/s "Norvik banka" saņēmusi SWIFT pieprasījumu no "CITIBANK A.S." (Praha, Čehija) par naudas līdzekļu atgriešanu ar norādi par notikušo krāpšanu, izmantojot internetu.

Pirmstiesas izmeklēšanā noskaidrots, ka naudas līdzekļi iegūti zādzības rezultātā un šī ir kriminālsodāma darbība gan Čehijas Republikā, gan Latvijā.

Tā kā bija mēģinājums noziedzīgi iegūtos naudas līdzekļus legalizēt Latvijā, tad pirmstiesas izmeklēšanā savāktie pierādījumi norāda uz to, ka naudas līdzekļi, kuri tika arestēti Latvijā iepriekš minētajā bankas kontā, ir saistīti ar noziedzīgu nodarījumu, šīs darbības Latvijā ir kvalificējamas pēc Krimināllikuma 195.panta otrās daļas, jo pārskaitījumi veikti atkārtoti.

Procesa virzītājs lēmumā norādījis, ka, izanalizējot kriminālprocesa materiālus kopumā, ir pamats uzskatīt, ka finanšu līdzekļiem, kas arestēti Oļega Ļ. kontā Nr. (..) a/s "Norvik banka", ir noziedzīga izcelsme, jo tie iegūti noziedzīgu nodarījumu rezultātā Čehijas Republikā un pastāv Kriminālprocesa likuma 626.pantā minētie nosacījumi. Iesniedzējs lūdzis tiesai Oļega Ļ. kontā a/s "Norvik banka" arestētos naudas līdzekļus Ls 5317 apmērā konfiscēt un iegūtos finanšu līdzekļus ieskaitīt valsts budžetā."

Atbilstoši Kriminālprocesa likuma 585.panta otrajai daļai viedokli par kasācijas sūdzību iesniedzis Organizētās noziedzības un citu nozaru specializētās prokuratūras prokurors I.Krauze, kurš uzskata, ka nedz Rīgas pilsētas Latgales priekšpilsētas tiesa, nedz arī apelācijas instances tiesa nav pieļāvusi Krimināllikuma pārkāpumus vai Kriminālprocesa likuma būtiskus pārkāpumus, kas noveduši pie nelikumīga nolēmuma, sakarā ar ko Oļega Ļ. kasācijas sūdzība ir noraidāma, bet Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2008.gada 16.septembra nolēmums atstājams negrozīts.

Savā kasācijas sūdzībā Oļegs L. norāda, ka tikuši būtiski pārkāpti Kriminālprocesa likuma 355.panta pirmās daļas, 356.panta otrās daļas 1.punkta un 626.panta 1. un 2. punkta noteikumi.

Prokurors uzsver, ka šādu apgalvojumu Oļegs Ļ. pamato faktiski tikai ar daļēju pierādījumu izklāstu, par citiem pierādījumiem faktiski neminot, un tieši: saskaņā ar atbildi uz tiesiskās palīdzības lūgumu CITIBANK A.S. Praha 2005.gada 16.jūnijā ir vērsusies ar iesniegumu Čehijas tiesības aizsardzības iestādēs par krāpšanu internetā, jo ar viņiem esot sazinājies J.M.J. un informējis, ka ir notikusi finanšu līdzekļu zādzība. Konta līdzīpašnieks ir K.J. Abi konta īpašnieki esot informējuši banku, ka viņi nav devuši rīkojumu bankai pārskaitīt naudas līdzekļus uz Oļega Ļ. kontu. Kā izriet no šiem materiāliem, tad šo nepilnvaroto pārskaitījumu ir konstatējusi K.J. kundze pēc izrakstīšanās no slimnīcas. Operācijas ar kontu varēja veikt ar interneta bankas palīdzību.

Prokurors norāda, ka pats Oļegs Ļ., nopratināts kā liecinieks šai lietā, paskaidrojis, ka šie naudas līdzekļi esot viņa darba alga par celtniecības darbiem firmās "Grata Plus" un "AZ Inter". Pārbaudot šīs Oļega Ļ. liecības, tika nopratināti darbinieki no personāldaļas firmās "Grata Plus" un "AZ Inter", no kuru liecībām izriet, ka Oļegs Ļ. šajās firmās nav strādājis. Par zādzības faktu Čehijas Republikā ir uzsākts kriminālprocess Nr. ORI-7599/OHK-6-2005-LO.

Prokurors atzīmē, ka no iepriekš norādītajiem lietas materiāliem redzams, ka naudas līdzekļi Oļega Ļ. kontā ir ieskaitīti nevis no Oļega Ļ. norādītajiem darba devējiem vai kādas citas firmas, kurā viņš būtu strādājis, bet gan no viņam nezināmu fizisku personu J.M.J. un K.J. (kuras ir paziņojušas par izdarīto naudas līdzekļu zādzību) konta, līdz ar to ir redzams, ka kontā, kurš a/s "Lateko banka" (tagad a/s "Norvik banka") ir atvērts uz Oļega Ļ. vārda, ir ieskaitīta šīm personām nozagtā nauda.

Bez tam, lūdzot atcelt apelācijas instances tiesas nolēmumu, Oļegs Ļ. savā kasācijas sūdzībā ir norādījis, ka tiesa esot pārkāpusi likuma "Par tiesu varu" 1.panta ceturtās daļas, 3.panta pirmās un otrās daļas, 4.panta pirmās daļas, 24.panta pirmās un otrās daļas, 25.panta pirmās un otrās daļas, 68.panta pirmās daļas, 89.panta pirmās daļas, 17.panta pirmās daļas, Kriminālprocesa likuma 15.panta, 18.panta, 123.panta, 124.panta pirmās un otrās daļas, 127.panta pirmās un otrās daļas, 129.panta, 131.panta pirmās daļas, 133.panta trešās daļas, 135.panta pirmās daļas, 318.panta otrās daļas, 320.panta ceturtās daļas, 321.panta pirmās daļas, 559.panta pirmās daļas, 560.panta otrās daļas noteikumus, jo process neesot izmeklēts pilnīgi, vispusīgi un objektīvi. Oļegs Ļ. norādījis, ka tiesa nav nopratinājusi viņa pieteiktos lieciniekus un nav izprasījusi datus par būvfirmu veiktajiem darbiem konkrētajos termiņos un vietās, nav pieņēmusi motivētu lēmumu par lietas nozīmēšanu apelācijas instances tiesā, tiesā nav nodrošinātas viņa tiesības iesniegt pierādījumus, tiesa ir noteikusi augstāku ticamības pakāpi vieniem pierādījumiem, bet citiem – ne, nav ņēmusi vērā to apstākli, ka lieta, kas atrodas Čehijas Republikā, ar policijas komisāra

lēmumu ir atlikta, jo nav izdevies konstatēt faktus, kuri ļautu uzsākt konkrētas personas vajāšanu.

Prokurors uzskata, ka šie Oļega Ļ. izteiktie apgalvojumi ir nepamatoti, jo gan Rīgas pilsētas Latgales priekšpilsētas tiesa, gan arī apelācijas instances tiesa ir izvērtējusi pilnīgi un vispusīgi visus lietas apstākļus, kā arī Oļega Ļ. sniegtos paskaidrojumus, vērtējot tos kopsakarībā ar citiem lietā iegūtajiem pierādījumiem. Tas apstāklis, ka šajā gadījumā abas tiesu instances ir vērtējušas kritiski šīs Oļega Ļ. liecības, pēc prokurora domām, nenozīmē to, ka tiesa kādam lietā esošajam pierādījumam ir piešķīrusi jau iepriekš noteiktu spēku.

Prokurors norāda, ka atbilstoši Čehijas Krimināllikuma normām lieta ir atlikta, nevis izbeigta vai pabeigta, un šajā gadījumā šī lieta ir atlikta tā iemesla dēļ, ka nav izdevies noskaidrot vainīgo personu, pret kuru varētu sākt kriminālo tiesvedību. Līdz ar to ir nepamatots Oļega Ļ. izteiktais apgalvojums, ka šī Krimināllikuma norma norāda uz to, ka naudas līdzekļiem nav noziedzīgas izcelsmes.

Prokurors norāda, ka, izanalizējot Oļega Ļ. kasācijas sūdzībā un papildinājumā pie kasācijas sūdzības izklāstītos motīvus un apstākļus, ir redzams, ka šajā sūdzībā izklāstītos apstākļus ir vērtējusi jau apelācijas instances tiesa, un šajā kasācijas sūdzībā Oļegs Ļ. faktiski lūdz pārvērtēt lietā esošos pierādījumus, kas nav kasācijas iemesls.

Daļā par Oļega Ļ. apgalvojumu, ka tiesa ir rupji pārkāpusi viņa tiesības uz lietas objektīvu izskatīšanu, neuzaicinot lieciniekus un neizprasot ziņas no būvfirmām, prokurors uzskata, ka tas ir nepamatots, jo tiesa pamatoti un likumīgi noraidīja šo Oļega Ļ. lūgumu, jo Kriminālprocesa likuma 629.pants, kurš ir faktiski speciālā norma, kas regulē tiesas procesa kārtību lietās par noziedzīgi iegūtu mantu, neparedz nedz prokuroram, nedz pārējām procesā iesaistītām personām papildus pierādījumu iesniegšanu.

Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments atzīst, ka apelācijas instances tiesas lēmums jāatceļ un lieta jānosūta jaunai iztiesāšanai apelācijas instances tiesai.

Atbilstoši Kriminālprocesa likuma 630.panta pirmajai daļai, izskatot materiālus par noziedzīgi iegūtu mantu, tiesai jāizlemj:

1) vai manta ir saistīta ar noziedzīgu nodarījumu;
2) vai ir zināms mantas īpašnieks vai likumīgais valdītājs;
3) vai kādai personai ir likumīgas tiesības uz mantu;
4) rīcība ar noziedzīgi iegūtu mantu.

Kriminālprocesa likuma 356.panta otrās daļas 1.punktā noteikts, ka pirmstiesas kriminālprocesa laikā mantu par noziedzīgi iegūtu var atzīt arī ar rajona (pilsētas) tiesas lēmumu šā likuma 59.nodaļā noteiktajā kārtībā, ja mantas īpašnieks vai likumīgais valdītājs nav zināms un procesa virzītājam ir pietiekami pierādījumi, kas nerada šaubas par mantas noziedzīgo izcelsmi (mantas saistību ar noziedzīgu nodarījumu).

Savukārt Kriminālprocesa likuma 360.panta pirmā daļa nosaka, ja noziedzīgi iegūta manta atrasta pie trešās personas, tā atdodama pēc piederības īpašniekam vai likumīgajam valdītājam.

Senāta Krimināllietu departaments konstatē, ka apelācijas instances tiesas lēmums ir pretrunīgs un neatbilst likuma prasībām.

Kā redzams no tiesas lēmuma motīvu daļas, tiesa "piekrīt pirmās instances tiesas secinājumam, ka kontā bankā naudas līdzekļi ieskaitīti nevis no Oļega Ļ. darba devējiem SIA "Grata Plus" un SIA "AZ Inter" vai kāda cita Latvijas uzņēmuma, kurā viņš būtu strādājis, bet gan no viņam nepazīstamu Lielbritānijas pilsoņu M.J.J. un K.J. bankas konta Čehijas Republikā."

Tiesa konstatē, ka "no LR Prokuratūras Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas novēršanas dienesta ziņojumā noskaidrotās informācijas secināms, ka 2005.gada 16.jūnijā CITIBANK A.S. Praha ir vērsusies ar iesniegumu Čehijas policijā par krāpšanas faktu internetā, atspoguļojot krāpšanas darbības, proti, kā veikti naudas pārskaitījumi."

Vienlaikus apelācijas instances tiesa secina, ka "pirmās instances tiesa nav pārkāpusi Kriminālprocesa likuma 356.panta nosacījumus, ka tiesa ir izvērtējusi, kādos gadījumos pirmstiesas kriminālprocesā mantu var atzīt par noziedzīgi iegūtu, un pamatoti secinājusi, ka ir iegūti pierādījumi tam, ka Oļega Ļ. kontā a/s "Norvik banka" finanšu līdzekļiem Ls 5385,53 apmērā ir saistība ar noziedzīgu nodarījumu, Oļegam Ļ. šī manta nepieder, mantas īpašnieks vai likumīgais valdītājs nav zināms, tādējādi atbilstoši Kriminālprocesa likuma 358.panta pirmajai daļai, noziedzīgi iegūtu mantu Ls 5385,53 apmērā pirmās instances tiesa pamatoti konfiscējusi un ieskaitījusi valsts budžetā."

Senāta Krimināllietu departaments atzīst, ka apelācijas instances tiesas secinājumi par to, ka naudas līdzekļi ieskaitāmi valsts budžetā, nebalstās uz lietā konstatētajiem pierādījumiem par to, ka naudas īpašnieks vai likumīgais valdītājs nav zināmi.

Kasācijas instances tiesa atzīst, ka apelācijas instances tiesa, izskatot lietu, ir pieļāvusi Kriminālprocesa likuma 511., 512., 564.panta pārkāpumus, kuri konkrētā lietā ir atzīstami par būtiskiem Kriminālprocesa likuma pārkāpumiem, kas ietekmēja nolēmuma tiesiskumu.

Atbilstoši Kriminālprocesa likuma 569.panta pirmajai un trešajai daļai kasācijas instances tiesa pierādījumus lietā no jauna neizvērtē un lietas faktiskos apstākļus neskaidro.

Līdz ar to nav kasācijas instances tiesas izskatīšanas priekšmets apelācijas instances tiesas secinājums, ka Oļegs Ļ. nav strādājis viņa nosauktajos būvuzņēmumos un nauda viņa kontā nav pārskaitīta par darbu tajos, kā arī tas fakts, ka nauda izkrāpta no šajā lēmumā norādīto personu bankas konta, kas varētu liecināt par to, ka naudas īpašnieks vai likumīgais valdītājs ir zināms.

Kasācijas instances tiesa konstatē, ka apelācijas instances tiesas sēdē pieteiktie lūgumi izlemti atbilstoši Kriminālprocesa likuma 496.panta prasībām.

Senāts atzīst, ka Oļegs Ļ. kasācijas sūdzībā nepamatoti norādījis, ka tiesa pārkāpusi viņa norādītās tiesību normas. Kasācijas, tāpat kā apelācijas, sūdzībā apstrīdēti tiesas konstatētie faktiskie lietas apstākļi, kuri nav izskatīšanas priekšmets kasācijas instances tiesā atbilstoši Kriminālprocesa likuma 569.panta pirmās un trešās daļas prasībām.

Izskatot lietu no jauna, tiesai jānoskaidro, vai ir Kriminālprocesa likumā noteiktais pamats naudas līdzekļu konfiskācijai.

Ievērojot minēto un vadoties pēc Kriminālprocesa likuma 585., 587.panta, Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments

n o l ē m a

Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2008.gada 16.septembra lēmumu atcelt un lietu nosūtīt jaunai iztiesāšanai apelācijas instances tiesai.

Lēmums nav pārsūdzams.

Aicināmās personas pienākums būt sasniedzamai

Apsūdzētā iebildumi, ka viņš apelācijas instances tiesas lēmumu nav saņēmis, kaut gan tiesa lēmumu nosūtījusi pa pastu uz apsūdzētā norādīto adresi, nevar būt par pamatu, lai tiesa atjaunotu kasācijas sūdzības iesniegšanas termiņu.

Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 333.panta pirmo daļu personai, kura konkrētajā kriminālprocesā norādījusi procesuālās darbības veicējam savu adresi, ir pienākums būt sasniedzamai šajā adresē (Kriminālprocesa likuma 317.panta pirmā daļa, 333.panta pirmā daļa).

Rīgā, 2008.gada 3.decembrī Lieta Nr.SKK-628/08

L Ē M U M S

Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments šādā sastāvā:

senators referents V.Čiževskis,
senatore V.Eilande,
senators P.Gruziņš

izskatīja rakstveida procesā lietu sakarā ar apsūdzētā Zigmāra R. aizstāvja, zvērināta advokāta E.Rusanova sūdzību par Augstākās tiesas Krimināllietu tiesu palātas tiesneses 2008.gada 14.oktobra lēmumu un

k o n s t a t ē j a

Zigmārs R., (..), ar Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2007.gada 27.decembra spriedumu atzīts ar vainīgu un sodīts pēc Krimināllikuma 20.panta trešās daļas un 323.panta pirmās daļas ar brīvības atņemšanu uz četriem gadiem; pēc Krimināllikuma 321.panta pirmās daļas ar mantas konfiskāciju.

Saskaņā ar Krimināllikuma 50.panta pirmās daļas nosacījumiem galīgais sods Zigmāram R. noteikts pēc noziedzīgo nodarījumu kopības, noteiktos sodus pilnībā saskaitot, brīvības atņemšana uz četriem gadiem, konfiscējot mantu.

Augstākās tiesas Krimināllietu tiesu palāta ar 2008.gada 28.augusta lēmumu apsūdzētā apelācijas sūdzību atstāja bez izskatīšanas, pamatojoties uz Kriminālprocesa likuma 560.panta trešo daļu, atzīstot, ka apsūdzētais nav ieradies uz tiesas sēdi neattaisnojošu iemeslu dēļ.

Par minēto apelācijas instances tiesas lēmumu apsūdzētā Zigmāra R. aizstāvis zvērināts advokāts E.Rusanovs iesniedza kasācijas sūdzību ar lūgumu atjaunot kasācijas sūdzības iesniegšanas termiņu. Ar Augstākās tiesas Krimināllietu tiesu palātas tiesneses 2008.gada 14.oktobra lēmumu procesuālo termiņu kasācijas sūdzības iesniegšanai atjaunot atteikts.

Par minēto apelācijas instances tiesas lēmumu apsūdzētā Zigmāra R. aizstāvis zvērināts advokāts E.Rusanovs iesniedzis sūdzību, kurā lūdz atcelt apelācijas instances tiesas 2008.gada 14.oktobra lēmumu par procesuālā termiņa neatjaunošanu, atjaunot procesuālo termiņu kasācijas sūdzības iesniegšanai, kā arī lietu nodot jaunai izskatīšanai apelācijas instances tiesā.

Sūdzības iesniedzējs norāda, ka apelācijas instances tiesa esot pieļāvusi Kriminālprocesa likuma pārkāpumus. Tiesnese savā lēmumā norādījusi, ka tiesa nav atbildīga par pasta darbinieku rīcību. Kasators uzskata, ka minētais nevarot būt par pamatu atteikumam atjaunot procesuālo termiņu, jo neesot saskatāma arī apsūdzētā Zigmāra R. vaina. Apsūdzētā aizstāvis norāda, ka apsūdzētais līdz 2008.gada 1.oktobrim nebija saņēmis nevienu apelācijas instances tiesas paziņojumu par kriminālprocesa virzību apelācijas instances tiesā. Līdz ar to pasta darbinieku rīcības rezultātā esot pārkāptas apsūdzētā Zigmāra R. tiesības uz pieeju tiesai un uz taisnīgu tiesu. Apelācijas instances tiesas lēmums neesot motivēts un esot pretrunā ar Kriminālprocesa likuma 1.panta, 2.panta pirmās daļas, 12.panta pirmās daļas, 15.panta un Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas 6.panta prasībām.

Apsūdzētā Zigmāra R. aizstāvis norāda, ka apelācijas instances tiesa esot pieļāvusi Kriminālprocesa likuma 328.panta, 330.panta otrās un trešās daļas, kā arī 331.panta pirmās un otrās daļas pārkāpumus. Pretēji Kriminālprocesa likuma 331.panta piektās daļas noteikumiem apsūdzētā parakstīta pavēste neesot bijusi tiesas rīcībā un no lietas materiāliem esot redzams, ka pavēste Zigmāram R. nebija izsniegta Kriminālprocesa likuma 331.panta pirmajā un otrajā daļā noteiktajā kārtībā. Pie tam apelācijas instances tiesa neesot izmantojusi citus saziņas veidus, kā tas noteikts Kriminālprocesa likuma 328.pantā un 330.panta otrajā un trešajā daļā.

Apelācijas instances tiesas secinājums, ka apsūdzētais Zigmārs R. uz tiesas sēdi neesot ieradies neattaisnojošu iemeslu dēļ, esot deklaratīvs, neesot motivēts un balstīts uz pierādījumiem un likuma normu pareizu piemērošanu, kā arī esot pretrunā ar lietas faktiskajiem apstākļiem. Līdz ar to tiesa esot pārkāpusi Kriminālprocesa likuma 560.panta trešās daļas noteikumus. Pie tam apsūdzētais Zigmārs R. nekad neesot atteicies no savām Kriminālprocesa likuma 72.panta otrās daļas 4.punktā norādītajām tiesībām un neesot atsaucis savu apelācijas sūdzību saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 556.panta noteikumiem. Minētais esot novedis pie Kriminālprocesa likuma 575.panta pirmās daļas 3. un 5.punktā norādītajiem pārkāpumiem, kas esot pamats apelācijas instances tiesas lēmuma atcelšanai.

Sūdzības iesniedzējs arī atzīmē, ka apelācijas instances tiesas lēmumā ietvertā norāde, ka apelācijas instances tiesas lēmums bijis

pieejams tiesas kancelejā 2008.gada 15.septembrī, kā arī norāde uz Kriminālprocesa likuma 570.panta pirmās daļas un 535.panta pirmās daļas noteikumiem un to, ka 2008.gada 15.septembrī apelācijas instances tiesas lēmums apsūdzētajam Zigmāram R. bijis nosūtīts pa pastu, esot juridiski un faktiski nepamatota.

Izskatījis rakstveida procesā lietas materiālus, izvērtējis sūdzības motīvus, Senāta Krimināllietu departaments atzīst, ka Augstākās tiesas Krimināllietu tiesu palātas tiesneses 2008.gada 14.oktobra lēmums ir atstājams negrozīts, bet apsūdzētā Zigmāra R. aizstāvja zvērināta advokāta E.Rusanova sūdzība noraidāma.

Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 570.pantu kasācijas sūdzību vai protestu iesniedz ne vēlāk kā 10 dienu laikā pēc dienas, kad tiesas spriedums vai lēmums kļuvis pieejams.

No lietas materiāliem redzams, ka 2008.gada 28.augusta lēmums tiesas kancelejā bija pieejams 2008.gada 15.septembrī un tajā pašā dienā tika nosūtīts pa pastu apsūdzētajam Zigmāram R. Kasācijas sūdzība iesniegta 2008.gada 14.oktobrī. Iesniegumā par kasācijas sūdzības iesniegšanas termiņa atjaunošanu nav norādīti vērā ņemami iemesli, kuru dēļ sūdzības iesniegšanas termiņš nokavēts. Iesniegumā faktiski tiek norādīti kasācijas sūdzības motīvi, kas attiecas uz apelācijas instances tiesas lēmuma par apelācijas sūdzības atstāšanu bez izskatīšanas pārsūdzēšanu.

Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 317.pantu ieinteresētajai personai, kura attaisnojošu iemeslu dēļ nokavējusi tiesību realizācijai noteikto termiņu, ir tiesības iesniegt iesniegumu par šā termiņa atjaunošanu. Iesniegumā norādāmi iemesli, kāpēc termiņš nokavēts, un tam pievienojami dokumenti, kas apliecina termiņa nokavējuma attaisnojumu.

Konkrētajā lietā var uzskatīt, ka, ja apsūdzētais Zigmārs R. nav piedalījies apelācijas instances tiesas sēdē, tad viņš nevarēja zināt, ka tiesas lēmums būs pieejams 2008.gada 15.septembrī. Apsūdzētajam, kuram piemērots ar brīvības atņemšanu nesaistīts drošības līdzeklis, lai realizētu savas tiesības, pašam bija jānoskaidro tiesas lēmuma pieejamības diena. Turklāt, kā jau iepriekš norādīts, tad attiecīgā lēmuma kopija apsūdzētajam Zigmāram R. bija nosūtīta pa pastu. Sūdzībā izteiktie iebildumi, ka šādu lēmumu apsūdzētais neesot saņēmis, nevar būt par pamatu, lai tiesa atjaunotu kasācijas sūdzības iesniegšanas termiņu. Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 333.panta pirmo daļu personai, kura konkrētajā kriminālprocesā norādījusi procesuālās darbības veicējam savu adresi, ir pienākums būt sasniedzamai šajā adresē. Augstākās tiesas Krimināllietu tiesu palātas 2008.gada 14.oktobra lēmums kā likumīgs un pamatots atstājams negrozīts, bet iesniegtā sūdzība par šo lēmumu noraidāma.

Pamatojoties uz minēto un vadoties pēc Kriminālprocesa likuma 585. un 587.panta, Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments

n o l ē m a

Augstākās tiesas Krimināllietu tiesu palātas tiesneses 2008.gada 14.oktobra lēmumu atstāt negrozītu, bet apsūdzētā Zigmāra R. aizstāvja zvērināta advokāta E.Rusanova sūdzību noraidīt.

Lēmums nav pārsūdzams.

Apsūdzētā tiesības uz aizstāvību

Apelācijas instances tiesa nav izvērtējusi, vai pirmās instances tiesā nav pārkāpts Kriminālprocesa likuma 20.pantā noteiktais kriminālprocesa pamatprincips – tiesības uz aizstāvību, vai aizstāvis ir pildījis Kriminālprocesa likuma 86.pantā noteiktos pienākumus, vai apsūdzētā intereses nav bijušas pretrunā ar aizstāvja interesēm, par ko ir norādīts Kriminālprocesa likuma 87.panta pirmās daļas 3.punktā (Kriminālprocesa likuma 20.pants, 86.pants, 87.panta pirmās daļas 3.punkts).

Rīgā, 2008.gada 2.decembrī Lieta Nr.SKK-632/08

L Ē M U M S

Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments šādā sastāvā:

senators referents P.Dzalbe,
senatore V.Eilande,
senators P.Gruziņš

izskatīja lietu rakstveida procesā sakarā ar apsūdzētā Andreja K. kasācijas sūdzību par Latgales apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2008.gada 23.septembra lēmumu un

k o n s t a t ē j a

Ar Daugavpils tiesas 2008.gada 9.jūnija spriedumu Andrejs K., (..), atzīts par vainīgu noziedzīga nodarījuma izdarīšanā, kas paredzēts Krimināllikuma 231.panta otrajā daļā, un sodīts ar brīvības atņemšanu uz diviem gadiem un ar policijas kontroli uz trim gadiem. Saskaņā ar Krimināllikuma 51.pantu galīgais sods noteikts brīvības atņemšana uz četriem gadiem un sešiem mēnešiem un policijas kontrole uz trim gadiem, t.i., daļēji pieskaitot neizciesto sodu pēc Rīgas pilsētas Zemgales priekšpilsētas tiesas 2007.gada 30.janvāra sprieduma.

Ar Latgales apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2008.gada 23.septembra lēmumu Daugavpils tiesas 2008.gada 9.jūnija spriedums atstāts negrozīts.

Andrejs K. atzīts par vainīgu un sodīts par to, ka viņš izdarījis rupju sabiedriskā miera traucēšanu, kas izpaudās acīmredzamā necieņā pret sabiedrību, ignorējot vispārpieņemtās uzvedības normas un traucējot cilvēku mieru, kas saistīts ar miesas bojājumu nodarīšanu cietušajam. Andreja K. noziedzīgais nodarījums kvalificēts pēc Krimināllikuma 231.panta otrās daļas.

Apsūdzētais Andrejs K. iesniedzis kasācijas sūdzību, lūdz atcelt pirmās un otrās instances tiesu nolēmumus un lietu nosūtīt jaunai iztiesāšanai pirmās instances tiesai.

Apsūdzētais Andrejs K. norāda, ka apelācijas sūdzībā viņš esot izklāstījis pirmās instances tiesas pieļautos Kriminālprocesa likuma un Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas pārkāpumus. Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 71.pantu viņš bija lūdzis nomainīt advokātu, kurš neesot veicis efektīvu aizstāvēšanu, – neesot sniedzis juridisko palīdzību, neesot apmeklējis viņu cietumā, ticies ar viņu pirms tiesas sēdes, neesot saskaņojis aizstāvības taktiku.

Pirmās instances tiesa uzskatījusi, ka viņš pieteicis tikai noraidījumu advokātam. Tiesa neesot saskatījusi Kriminālprocesa likuma 87.pantā norādītos apstākļus, kas liedz advokātam piedalīties kriminālprocesā. Pēc viņa paziņojuma tiesai par atteikšanos no advokāta V.Naumova advokāts atbildējis, ka atsakās viņu aizstāvēt. Taču tiesa norādījusi, ka advokāts nevarot atteikties no apsūdzētā aizstāvības. Šādā tiesas rīcībā esot saskatāms Kriminālprocesa likuma 575.panta trešajā daļā paredzētais pārkāpumus. Bez tam pirmās instances tiesa bija pieļāvusi Kriminālprocesa likuma 575.panta otrajā daļā paredzēto pārkāpumu un nepamatoti viņu izraidījusi no tiesas sēžu zāles. Apelācijas instances tiesa neesot izskatījusi pirmās instances tiesas pieļautos pārkāpumus. Apelācijas instances tiesa lietu izskatījusi nelikumīgā sastāvā – tiesnesis J.Dimpers esot skatījis viņa sūdzību par drošības līdzekļa grozīšanu, kas esot Kriminālprocesa likuma 52.panta ceturtās daļas 1. punkta un likuma "Par tiesu varu" 15.panta pārkāpums.

Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments atzīst, ka ir jāatceļ apelācijas instances tiesas lēmums un lieta jānosūta jaunai izskatīšanai.

Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 562.panta pirmo daļu apelācijas instances tiesā tiesas izmeklēšana un tiesas debates notiek sūdzībā vai protestā izteikto prasību apjomā un ietvaros.

Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 564.panta ceturto daļu apelācijas instances tiesas nolēmuma motīvu daļā norādāms tiesas atzinums par apelācijas sūdzības vai protesta pamatotību, apstākļi, ko noskaidrojusi apelācijas instances tiesa, pierādījumi, kas apstiprina apelācijas instances tiesas atzinumu, motīvi, kāpēc apelācijas instances tiesa noraida kādus pierādījumus, un likumi, pēc kuriem tā vadās.

No apsūdzētā Andreja K. apelācijas sūdzības redzams, ka viņš sūdzējās par aizstāvības tiesību pārkāpumiem, nepamatotu izraidīšanu no tiesas sēžu zāles pirmās instances tiesā. Apelācijas sūdzības motīvi būtībā sakrīt ar kasācijas sūdzībā norādītajiem motīviem.

Apelācijas instances tiesā kā apsūdzētā Andreja K. aizstāve piedalījusies zvērināta advokāte J.Vaivode, kas sniegusi valsts nodrošinātu juridisko palīdzību. Kasācijas sūdzībā apsūdzētais Andrejs K. neizsaka pretenzijas pret aizstāves J.Vaivodes darbu. Aizstāve tiesas debatēs apelācijas instances tiesā ir uzskatījusi, ka apsūdzētajam Andrejam K. pirmās instances tiesā bijušas liegtas

tiesības uz aizstāvību, advokāts pats esot atteicies piedalīties tiesas sēdē, bet tiesa likusi advokātam piedalīties lietas izskatīšanā.

Apelācijas instances tiesa lietu Andreja K. apsūdzībā pēc Krimināllikuma 231.panta otrās daļas pēc būtības no jauna nav skatījusi. Apelācijas instances tiesa ir atzinusi, ka apsūdzētā Andreja K. pieteiktais noraidījums advokātam V.Naumovam nebija pamatots un pieņemams, jo Andreja K. norādītās ziņas nebija pamats V.Naumovu noraidīt un uzskatīt, ka advokāts darbojas interešu konflikta situācijā.

No apelācijas instances tiesas sēdes protokola un lēmuma izriet, ka tiesa ir izskatījusi tikai advokātam pieteiktā noraidījuma pamatotību.

No pirmās instances tiesa sēdes protokola redzams, ka pēc tam, kad apsūdzētais Andrejs K. paziņojis tiesai par to, ka advokāts V.Naumovs nav sniedzis viņam juridisko palīdzību, advokāts V.Naumovs ir atbildējis: "Ja mans aizstāvamais uzskata, ka es viņu neefektīvi aizstāvu, tad vajag mani atbrīvot no tālākas aizstāvamā aizstāvēšanas...Es lūdzu atbrīvot mani no tālākas aizstāvamā aizstāvēšanas...Lūdzu atbrīvojiet mani no šiem pienākumiem, lai es vairāk neredzētu apsūdzēto un nedzirdētu, ko viņš man saka."

Apelācijas instances tiesa nav izvērtējusi, vai pirmās instances tiesā nav pārkāpts Kriminālprocesa likuma 20.pantā noteiktais kriminālprocesa pamatprincips – tiesības uz aizstāvību, vai aizstāvis ir pildījis Kriminālprocesa likuma 86.pantā noteiktos pienākumus, vai apsūdzētā Andreja K. intereses nav bijušas pretrunā ar advokāta V.Naumova interesēm, par ko ir norādīts Kriminālprocesa likuma 87.panta pirmās daļas 3.punktā, kā arī to, vai apsūdzētā Andreja K. izraidīšana no tiesas sēžu zāles ir bijusi tiesiska un pamatota.

Līdz ar to apelācijas instances tiesa ir pieļāvusi Kriminālprocesa likuma 562.panta pirmās daļas, 564.panta ceturtās daļas pārkāpumus, kas šajā lietā atzīstami par Kriminālprocesa likuma būtisku pārkāpumu Kriminālprocesa likuma 575.panta trešās daļas izpratnē.

Lietā nav ziņu par to, ka tiesnesis J.Dimpers šajā kriminālprocesā būtu piedalījies kā tiesnesis, kas izskatījis apsūdzētā Andreja K. sūdzību par drošības līdzekli.

Vadoties pēc Kriminālprocesa likuma 585. un 587.panta, Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments

n o l ē m a

Atcelt Latgales apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2008.gada 23.septembra lēmumu un lietu nosūtīt jaunai izskatīšanai apelācijas instances tiesai.

Lēmums nav pārsūdzams.

Aicināmās personas pienākums būt sasniedzamai Kriminālprocesa likuma 333.panta izpratnē

Kriminālprocesa likuma 560.panta trešā daļa nosaka, ka, ja persona, kura iesniegusi apelācijas sūdzību, neierodas uz tiesas sēdi bez attaisnojoša iemesla, tās sūdzību atstāj bez izskatīšanas.

Atbilstoši Kriminālprocesa likuma 333.panta pirmajai daļai personai, kura konkrētajā kriminālprocesā norādījusi procesuālās darbības veicējam savu adresi, ir pienākums būt sasniedzamai šajā adresē, bet šā panta otrā daļa nosaka, ka, ja pavēste nogādāta šā likuma 22.nodaļā noteiktajā kārtībā, uzskatāms, ka aicināmajai personai ir paziņots par kriminālprocesa norises laiku un vietu (Kriminālprocesa likuma 333.panta pirmā daļa, 560.panta trešā daļa).

Rīgā, 2008.gada 21.novembrī Lieta Nr.SKK-638/08

L Ē M U M S

Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments šādā sastāvā:

senators referents P.Gruziņš,
senators P.Dzalbe,
senators V.Čiževskis

izskatīja rakstveida procesā lietu sakarā ar apsūdzētā Jāņa T. sūdzību par Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2008.gada 21.oktobra lēmumu un

k o n s t a t ē j a

Ar Rīgas pilsētas Latgales priekšpilsētas tiesas 2008.gada 29.aprīļa spriedumu Jānis T., (..), atzīts par vainīgu un sodīts pēc Krimināllikuma 312.panta ar brīvības atņemšanu uz sešiem mēnešiem, pēc Krimināllikuma 262.panta otrās daļas ar brīvības atņemšanu uz vienu gadu, atņemot transportlīdzekļa vadīšanas tiesības uz pieciem gadiem, bez mantas konfiskācijas.

Saskaņā ar Krimināllikuma 50.panta pirmo daļu sods pēc noziedzīgu nodarījumu kopības noteikts brīvības atņemšana uz vienu gadu, atņemot transportlīdzekļa vadīšanas tiesības uz pieciem gadiem, bez mantas konfiskācijas.

Saskaņā ar Krimināllikuma 51.pantu, noteiktajam sodam daļēji pievienojot neizciesto sodu pēc Rīgas pilsētas Latgales priekšpilsētas tiesas 2007.gada 27.aprīļa sprieduma, galīgais sods noteikts brīvības atņemšana uz diviem gadiem, atņemot transportlīdzekļa vadīšanas tiesības uz pieciem gadiem, bez mantas konfiskācijas.

Ar pirmās instances tiesas spriedumu Jānis T. notiesāts par to, ka viņš vadījis transportlīdzekli narkotisko vielu ietekmē bez

transportlīdzekļa vadīšanas tiesībām, kā arī izvairījies no tiesību ierobežošanas soda izciešanas.

Jāņa T. darbības pirmās instances tiesā kvalificētas pēc Krimināllikuma 262.panta pirmās daļas, 262.panta otrās daļas un 312.panta.

Par pirmās instances tiesas spriedumu apelācijas sūdzību bija iesniedzis apsūdzētais Jānis T.

Ar Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas tiesneses 2008.gada 22.maija lēmumu lieta nozīmēta izskatīšanai apelācijas kārtībā 2008.gada 7.jūlijā.

Laika posmā līdz 2008.gada 21.oktobrim minētās lietas izskatīšana atlikta divas reizes.

Ar Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2008.gada 21.oktobra lēmumu apsūdzētā Jāņa T. iesniegtā apelācijas sūdzība atstāta bez izskatīšanas atbilstoši Kriminālprocesa likuma 560.panta trešās daļas nosacījumiem, jo uz tiesas sēdi apsūdzētais nebija ieradies neattaisnojošu iemeslu dēļ.

Par šo lēmumu apsūdzētais Jānis T. iesniedzis sūdzību, lūdzot tiesas lēmumu atcelt un nosūtīt lietu apelācijas sūdzības izskatīšanai pēc būtības Rīgas apgabaltiesai.

Apsūdzētais norādījis, ka dienā, kad lietas izskatīšanas laiks ticis grozīts uz 2008.gada 21.oktobri, viņš esot zvanījis uz tiesas kanceleju un viņam pateikts, ka lieta tiks skatīta 21.oktobrī pulksten 10:30. Viņš šajā datumā esot ieradies tiesā pulksten 10:20, kad lieta jau bijusi izskatīta, jo tās izskatīšana faktiski notikusi pulksten 10:00. Paziņojumu par tiesas sēdi viņš neesot saņēmis.

Sūdzības iesniedzējs norāda, ka 80.lietas lapā esot viņa nepilngadīgā brāļa G.T. paraksts par paziņojuma saņemšanu. Tādējādi esot pārkāpti Kriminālprocesa likuma 331.panta otrās daļas nosacījumi.

Izskatījis lietas materiālus, Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments atzīst, ka Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2008.gada 21.oktobra lēmums jāatstāj negrozīts, bet apsūdzētā Jāņa T. sūdzība jānoraida.

Tiesas kolēģijas lēmumā konstatēts, ka apsūdzētajam Jānim T. par lietas izskatīšanas vietu un laiku paziņots un pavēste viņam nogādāta saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 330. un 331.panta noteikumiem. Apsūdzētais nav informējis apgabaltiesu par viņa neierašanās attaisnojošiem iemesliem, kā arī nav lūdzis atlikt lietas izskatīšanu. Līdz ar to tiesas kolēģija uzskatīja, ka apsūdzētais Jānis T. uz tiesas sēdi nav ieradies bez attaisnojoša iemesla.

Senāta Krimināllietu departaments uzsver, ka Kriminālprocesa likuma 560.panta trešā daļa nosaka, ka, ja persona, kura iesniegusi apelācijas sūdzību, neierodas uz tiesas sēdi bez attaisnojoša iemesla, tās sūdzību atstāj bez izskatīšanas.

Atbilstoši Kriminālprocesa likuma 333.panta pirmajai daļai personai, kura konkrētajā kriminālprocesā norādījusi procesuālās darbības veicējam savu adresi, ir pienākums būt sasniedzamai šajā adresē, bet šā panta otrā daļa nosaka, ka, ja pavēste nogādāta šā likuma 22.nodaļā noteiktajā kārtībā, uzskatāms, ka aicināmajai personai ir paziņots par kriminālprocesa norises laiku un vietu.

Senāta Krimināllietu departaments konstatē, ka pavēste par tiesas sēdi laikus, tas ir, 23.septembrī, nodota pastā un Jānim T. 25.septembrī atstāts aicinājums ierasties pasta nodaļā, lai saņemtu paziņojumu.

Sūdzības iesniedzēja norāde par to, ka viņa nepilngadīgais brālis parakstījis paziņojumu par sūtījuma saņemšanu, nav attiecināma uz 2008.gada 21.oktobrī paredzēto tiesas sēdi, jo no minētā paziņojuma redzams, ka tā saņemšanas datums ir 2008.gada 8.augusts.

Senāta Krimināllietu departaments atzīst, ka apelācijas instances tiesas lēmuma atcelšanai nav likumīga pamata.

Ievērojot minēto un vadoties pēc Kriminālprocesa likuma 585.panta, Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments

n o l ē m a

Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2008.gada 21.oktobra lēmumu atstāt negrozītu, bet apsūdzētā Jāņa T. sūdzību noraidīt.

Lēmums nav pārsūdzams.

Apsūdzētā atrašanās stacionārā kā attaisnojošs neierašanās iemesls uz tiesas sēdi

Atrašanās stacionārā ir atzīstama par attaisnojošu neierašanās iemeslu uz apelācijas instances tiesas sēdi (Kriminālprocesa likuma 560.panta trešā daļa).

Rīgā, 2008.gada 1.decembrī Lieta Nr.SKK J-641/08

L Ē M U M S

Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments šādā sastāvā:

senatora referenta A.Freibergs,
senatora V.Čiževskis,
senatore V.Eilande,

izskatot rakstveida procesā krimināllietu sakarā ar Ģenerālprokuratūras Kriminālties iskā departamenta virsprokurora Ē.Zvejnieka iesniegto protestu Kriminālprocesa likuma 63.nodaļas kārtībā par Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2007.gada 18.decembra lēmumu,

k o n s t a t ē j a

Ar Rīgas pilsētas Kurzemes rajona tiesas 2007.gada 23.oktobra spriedumu Dmitrijs S., (..), atzīts par vainīgu noziedzīga nodarījuma izdarīšanā, kas paredzēts Krimināllikuma 262.panta otrajā daļā, un sodīts ar brīvības atņemšanu uz sešiem mēnešiem, atņemot tiesības iegūt transportlīdzekļu vadīšanas tiesības uz trijiem gadiem, bez mantas konfiskācijas.

Saskaņā ar Krimināllikuma 51.panta pirmo daļu daļēji pievienots neizciestais sods pēc Rīgas pilsētas Kurzemes rajona tiesas 2005.gada 7.decembra sprieduma, un galīgais sods noteikts brīvības atņemšana uz pieciem gadiem un septiņiem mēnešiem, atņemot tiesības iegūt transportlīdzekļu vadīšanas tiesības uz trijiem gadiem, bez mantas konfiskācijas.

Par pirmās instances tiesas spriedumu apsūdzētais Dmitrijs S. iesniedza apelācijas sūdzību, lūdzot atcelt pirmās instances tiesas spriedumu, nosūtot lietu jaunai izskatīšanai pirmās instances tiesai.

Lieta bija nozīmēta izskatīšanai apelācijas kārtībā, un sakarā ar to, ka apsūdzētais Dmitrijs S. nebija ieradies uz tiesas sēdi 2007.gada 18.decembrī, kaut par tiesas sēdes vietu un laiku viņam paziņots likumā noteiktajā kārtībā, nebija iesniedzis tiesai attaisnojošus dokumentus, Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģija 2007.gada 18.decembrī pieņēma lēmumu apsūdzētā Dmitrija S. apelācijas sūdzību atstāt bez

izskatīšanas, jo nav konstatēti attaisnojoši iemesli, kuru dēļ Dmitrijs S. nav ieradies uz tiesas sēdi.

Minētais lēmums netika pārsūdzēts. Pirmās instances tiesas spriedums stājies likumīgā spēkā 2008.gada 8.janvārī.

Kriminālprocesa likuma 63.nodaļas kārtībā par Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2007.gada 18.decembra lēmumu protestu iesniedzis Ģenerālprokuratūras Krimināltiesiskā departamenta virsprokurors Ē.Zvejnieks. Protestā lūgts atcelt Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2007.gada 18.decembra lēmumu, nosūtot lietu jaunai izskatīšanai Rīgas apgabaltiesai.

Prokurors uzskata, ka apelācijas instances tiesas lēmums taisīts ar būtiskiem Kriminālprocesa likuma pārkāpumiem.

Protestā norādīts, ka no apelācijas instances tiesas sēdes 2007.gada 18.decembra protokola ir redzams, ka uz tiesas sēdi nav ieradies apelācijas sūdzības iesniedzējs – apsūdzētais Dmitrijs S. Tiesa konstatējusi, ka apsūdzētais tiesas pavēsti par tiesas sēdes laiku un vietu ir saņēmis likumā noteiktajā kārtībā, bet neierašanās iemeslus nav paziņojis. Tiesa konstatēja, ka ir pamats rīkoties Kriminālprocesa likuma 560.panta trešajā daļā paredzētajā kārtībā un pieņēma lēmumu par apelācijas sūdzības atstāšanu bez izskatīšanas.

Krimināllietas materiālos atrodas Dmitrija S. 2008.gada 6.maija lūgums un 2008.gada 6.maija dokuments (nosaukts par apelācijas sūdzību), kuros norādīts, ka 2007.gada 18.decembra tiesas sēdē viņš neesot piedalījies sakarā ar atrašanos stacionārā Rīgas 1.slimnīcā.

Pārbaudot minētajos dokumentos norādītos faktus, prokurors konstatējis, ka Dmitrijs S. laikā no 2007.gada 15.decembrim līdz 2008.gada 9.janvārim ārstējies Rīgas 1.slimnīcā.

Prokurors norāda, ka minētais apstāklis uzskatāms kā attaisnojošs iemesls, kura dēļ apsūdzētais nav ieradies uz tiesas sēdi, savukārt tiesas rīcība, atstājot apelācijas sūdzību bez izskatīšanas, kā Kriminālprocesa likuma 575.panta pirmās daļas 3.punktā noteiktais būtiskais pārkāpums.

Izskatījis krimināllietas materiālus, apsvēris prokurora protesta motīvus, Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments uzskata, ka prokurora protests ir apmierināms.

No protestam pievienotā izraksta – epikrīzes no stacionārā slimnieka kartes Nr.29472 redzams, ka Dmitrijs S. iestājies Rīgas 1.slimnīcā 2007.gada 15.decembrī un izrakstīts 2008.gada 9.janvārī. Minētais izraksts apstiprina faktu, ka Dmitrijs S. laikā, kad notika apelācijas instances tiesas sēde, 2007.gada 18.decembrī, atradās stacionārā, tāpēc nav piedalījies tiesas sēdē. Senāts atzīst, ka atrašanās stacionārā ir atzīstama par attaisnojošu neierašanās iemeslu uz apelācijas instances tiesas sēdi.

Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 560.panta trešo daļu, ja persona, kura iesniegusi apelācijas sūdzību, neierodas uz tiesas sēdi bez attaisnojoša iemesla, tās sūdzību atstāj bez izskatīšanas.

Senāts konstatē, ka Dmitrijs S. neieradās uz tiesas sēdi attaisnojošu iemeslu dēļ, tāpēc tiesas lēmums ir atceļams kā nepamatots.

Pamatojoties uz teikto un vadoties no Kriminālprocesa likuma 670., 585., 587.panta, Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments

n o l ē m a

Protestu apmierināt.

Atcelt Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2007.gada 18.decembra lēmumu un lietu nosūtīt iztiesāšanai apelācijas kārtībā.

Lēmums nav pārsūdzams.

Tiesas nolēmuma pieejamības diena

Personām, kas neatrodas apcietinājumā, mājas arestā vai sociālās korekcijas izglītības iestādē, tiesas nolēmuma pieejamības diena ir diena, kad tas saņemams tiesas kancelejā, nevis diena, kad tas saņemts pa pastu (Kriminālprocesa likuma 535.panta pirmā daļa).

Rīgā, 2008.gada 5.decembrī Lieta Nr.SKK-654/08

L Ē M U M S

Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments šādā sastāvā:

senatore referente V.Eilande,
senators A.Freibergs,
senators P.Gruziņš

izskatīja rakstveida procesā krimināllietu sakarā ar Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas prokuratūras virsprokurora V.Zabarovska protestu par Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas tiesneses Ā.Ždanovas 2008.gada 24.oktobra lēmumu, ar kuru atteikts atjaunot nokavēto termiņu kasācijas protesta iesniegšanai Andreja S. apsūdzībā pēc Krimināllikuma 275.panta pirmās daļas, un

k o n s t a t ē j a

Ar Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas 2008.gada 13.maija spriedumu Andrejs S., (..), atzīts par nevainīgu un attaisnots pēc Krimināllikuma 275.panta pirmās daļas.

Ar Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2008.gada 20.augusta lēmumu pirmās instances tiesas spriedums atstāts negrozīts.

Lēmuma pilns teksts bijis pieejams 2008.gada 8.septembrī.

2008.gada 22.septembrī Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas prokuratūras prokurore tiesā iesniegusi kasācijas protestu.

2008.gada 24.septembrī tiesnese atteikusies pieņemt kasācijas protestu, jo tas iesniegts pēc termiņa notecējuma, par ko šajā pašā datumā paziņots prokurorei.

2008.gada 30.septembrī prokurore ar vēstuli vērsusies pie Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas priekšsēdētājas ar lūgumu "pieņemt kasācijas protestu," jo uzskatījusi, ka termiņu nav nokavējusi.

2008.gada 14.oktobrī Rīgas apgabaltiesas priekšsēdētāja ar lēmumu, kuru pieņēmusi saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 344.panta pirmo daļu, prokurores protestu par tiesneses rīcību noraidījusi.

2008.gada 22.oktobrī Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas prokuratūras virsprokurors ar vēstuli lūdzis Rīgas apgabaltiesas

Krimināllietu tiesas kolēģijas tiesnesi atjaunot kasācijas protesta iesniegšanas termiņu.

2008.gada 24.oktobrī tiesnese, atsaucoties uz Kriminālprocesa likuma 49. un 317.pantu, pieņēmusi lēmumu atteikt atjaunot nokavēto kasācijas termiņu. Lēmumā norādīts, ka to var pārsūdzēt 10 dienu laikā Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senātā.

2008.gada 29.oktobrī Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas prokuratūras virsprokurors Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departamenta priekšsēdētājam adresētajā vēstulē lūdz atcelt šo tiesneses lēmumu un atjaunot nokavēto termiņu kasācijas protesta iesniegšanai. Savu lūgumu prokurors pamato ar Kriminālprocesa likuma 337.panta otrās daļas 6.punktu.

Tā kā šo vēstuli Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas tiesnese pieņēmusi kā protestu, Senāta Krimināllietu departaments to skata kā prokurora protestu, turpmāk dēvējot par protestu.

Virsprokurors norāda, ka 2008.gada 8.septembrī Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas prokuratūras prokurore bija ieradusies Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas kancelejā, lai saņemtu pilno tiesas lēmuma tekstu, taču kancelejā ticis paskaidrots, ka minētais lēmums nosūtīts prokuratūrai pa pastu. Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas prokuratūras kancelejā lēmums saņemts 2008.gada 12.septembrī.

Virsprokurors uzskata par nepamatotu tiesneses norādi, ka iesniegumā par kasācijas protesta termiņa atjaunošanu neesot norādīti tādi apstākļi, kuri būtu uzskatāmi par attaisnojošiem un būtu par pamatu nokavētā procesuālā termiņa atjaunošanai. Viņaprāt, iesniegumā par lūgumu atjaunot termiņu pietiekami argumentēti tikuši norādīti apstākļi, kas būtu par pamatu atjaunot termiņu kasācijas protesta iesniegšanai. Pieņemot lēmumu atteikt atjaunot termiņu, esot ticis pārkāpts Kriminālprocesa likuma 18.pantā paredzētais procesuālo pilnvaru līdzvērtības princips. Tikušas pārkāptas tiesības likumā noteiktā kārtībā pārsūdzēt apelācijas instances tiesas nolēmumu, jo Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas prokuratūra uzskatīja, ka pārsūdzēšanas termiņš ir 2008.gada 22.septembris – 10 dienas pēc pilna lēmuma saņemšanas Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas prokuratūrā.

Apsvēris protesta motīvus, pārbaudījis lietas materiālus, Senāta Krimināllietu departaments konstatē, ka apelācijas instances tiesas tiesneses lēmuma atcelšanai nav pamata.

Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 570.panta pirmo daļu kasācijas sūdzību vai protestu iesniedz ne vēlāk kā 10 dienu laikā pēc dienas, kad tiesas spriedums vai lēmums kļuvis pieejams.

No apelācijas instances tiesas sēdes protokola redzams, ka par lēmuma pieejamības datumu ir noteikts 2008.gada 8.septembris. Minētajā datumā tiesas kanceleja ir nosūtījusi pilnu lēmuma tekstu

prokuratūrai pa pastu. Kasācijas protestu, kas datēts ar 2008.gada 22.septembri un iesniegts tiesā arī 2008.gada 22.septembrī, ar tiesneses 24.septembra lēmumu rezolūcijas veidā atteikts pieņemt nokavētā termiņa dēļ. Iesniedzot protestu, netika lūgts termiņu atjaunot.

Ar 2008.gada 24.oktobra tiesneses lēmumu atteikts atjaunot nokavēto termiņu kasācijas protesta iesniegšanai. Lēmumā pamatoti norādīts, ka tas, ka minētais lēmums 2008.gada 8.septembrī nosūtīts prokuratūrai pa pastu, "neliedza prokurorei to pieprasīt kancelejā tiesas noteiktajā lēmuma pieejamības dienā – 8.septembrī un iesniegt kasācijas protestu Kriminālprocesa likuma 570.panta pirmajā daļā paredzētajā termiņā."

Senāta Krimināllietu departaments konstatē, ka tiesnese pamatoti atteicās pieņemt kasācijas protestu, konstatējot, ka tā iesniegšanas pēdējais termiņš bija 2008.gada 18.septembris. Nepamatots ir prokurora izvirzītais arguments, ka prokuratūra uzskatījusi, ka pārsūdzēšanas termiņš ir 2008.gada 22.septembris, t.i., 10 dienas pēc pilna lēmuma saņemšanas Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas prokuratūrā. Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 535.panta pirmo daļu sprieduma pieejamības diena ir diena, kad spriedums saņemams tiesas kancelejā, un tikai apcietinājumā, mājas arestā vai sociālās korekcijas izglītības iestādē esošai personai tā ir diena, kad šai personai dota iespēja ar spriedumu iepazīties tai saprotamā valodā. Līdz ar to nav pamata uzskatīt, ka tiesas lēmums prokuratūrai būtu kļuvis pieejams 2008.gada 12.septembrī, t.i., kad tas ticis saņemts prokuratūras kancelejā. Šāds prokurora protestā paustais viedoklis neatbilst Kriminālprocesa likuma 570.panta pirmās daļas un 535.panta pirmās daļas jēgai.

Senāta Krimināllietu departaments atzīst, ka tiesnese arī pamatoti konstatējusi, ka iesniegumā par kasācijas protesta iesniegšanas termiņa atjaunošanu nav norādīti tādi apstākļi, kuri būtu uzskatāmi par attaisnojošiem un būtu par pamatu nokavētā procesuālā termiņa atjaunošanai.

Ņemot vērā iepriekšminēto, vadoties no Kriminālprocesa likuma 585., 587.panta, Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments

n o l ē m a

Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas tiesneses 2008.gada 24.oktobra lēmumu atstāt negrozītu, bet prokurora protestu noraidīt.

Lēmums nav pārsūdzams.

Nepamatota lietas skatīšana bez pierādījumu pārbaudes

Ja par pierādītām atzītās darbības ir nepareizi kvalificētas, lietu nedrīkst skatīt bez pierādījumu pārbaudes.

Pirmās instances tiesas pieļautā kļūda jānovērš apelācijas instances tiesai, atceļot spriedumu un nosūtot lietu jaunai izskatīšanai pirmās instances tiesai (Kriminālprocesa likuma 499.panta pirmās daļas 2.punkts, ceturtā daļa).

Rīgā, 2008.gada 29.decembrī Lieta Nr.SKK-671/08

L Ē M U M S

Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments šādā sastāvā:

senatore referente V.Eilande,
senators V.Čiževskis,
senators A.Freibergs

izskatīja rakstveida procesā krimināllietu sakarā apsūdzētā Dmitrija Z. kasācijas sūdzību par Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2008.gada 23.septembra lēmumu un

k o n s t a t ē j a

Ar Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas 2008.gada 17.jūnija spriedumu

Dmitrijs Z., (..) atzīts par vainīgu un sodīts pēc Krimināllikuma 175.panta otrās daļas ar brīvības atņemšanu uz vienu gadu, pēc Krimināllikuma 253.^{2}panta pirmās daļas ar brīvības atņemšanu uz astoņiem mēnešiem.

Saskaņā ar Krimināllikuma 50.panta pirmo daļu sods, daļēji saskaitot piespriestos sodus, noteikts brīvības atņemšana uz vienu gadu un sešiem mēnešiem.

Saskaņā ar Krimināllikuma 51.panta pirmo daļu sodam pēc šī sprieduma daļēji pieskaitīta neizciestā soda daļa pēc Rīgas pilsētas Centra rajona tiesas 2004.gada 22.septembra sprieduma, un galīgais sods Dmitrijs Z. noteikts brīvības atņemšana uz diviem gadiem.

Ar Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2008.gada 23.septembra lēmumu Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas 2008.gada 17.jūnija spriedums atstāts negrozīts.

Dmitrijs Z. notiesāts par noziedzīga nodarījuma izdarīšanu, kas paredzēts Krimināllikuma 175.panta otrajā daļā, par to, ka viņš izdarīja svešas kustamas mantas slepenu nolaupīšanu (zādzību) atkārtoti.

"2007.gada 22.augustā ap plkst. 18:30 Dmitrijs Z. atkārtoti, būdams persona, kas agrāk izdarījusi zādzību, par ko sodāmība nav dzēsta vai noņemta likumā noteiktā kārtībā, nolūkā izdarīt svešas kustamas mantas

slepenu nolaupīšanu iegāja SIA "Latvija Statoil" degvielas uzpildes stacijas veikalā Rīgā, Brīvības gatvē 265, kur slepeni paņēma akumulatoru Bosch 6CN Silver Ls 57,90 vērtībā, ko ielika līdzpaņemtajā maisiņā un nesamaksājot pagāja garām kasēm, taču zādzību neizdevās realizēt no viņa gribas neatkarīgu iemeslu dēļ, jo Dmitriju Z. aiz veikala izejas aizturēja.

Tādejādi Dmitrijs Z. izdarīja SIA "Latvija Statoil" piederošās mantas Ls 57,90 apmērā zādzības mēģinājumu.

Bez tam 2007.gada 22.decembrī ap plkst. 17:00 Dmitrijs Z. atkārtoti, atrazdamies SIA "MOS Retail" veikalā "Mango" Rīgā, Brīvības ielā 47, mantkārīga nolūka vadīts, nolēma izdarīt svešas kustamas mantas zādzību. Realizējot savu noziedzīgo nodomu, Dmitrijs Z., izmantojot brīdi, kad viņa darbības netiek novērotas, piegāja veikalā pie preču stenda un no tā nozaga piecus naudas makus, katru Ls 8,29 vērtībā, kopā Ls 41,45 vērtībā. Minētos makus Dmitrijs Z. ielika līdzpaņemtā ar foliju izklātā somā un, nesamaksājot par tiem, izgāja no veikala.

Bez tam 2007.gada 28.decembrī plkst. 15:48 Dmitrijs Z. atkārtoti, atrazdamies SIA "MOS Retail" veikalā "Mango" Rīgā, Brīvības ielā 47, mantkārīga nolūka vadīts, nolēma izdarīt svešas kustamas mantas zādzību. Realizējot savu noziedzīgo nodomu, Dmitrijs Z., izmantojot brīdi, kad viņa darbības netiek novērotas, piegāja veikalā pie preču stenda un no tā nozaga divus džemperus, katru Ls 11,49 vērtībā, kopā Ls 22,98 vērtībā. Minētos džemperus Dmitrijs Z. ielika līdzpaņemtā ar foliju izklātā somā un, nesamaksājot par tiem, izgāja no veikala.

Tādejādi Dmitrijs Z. izdarīja SIA "MOS Retail" piederošo mantu Ls 64,43 apmērā zādzību.

Kopumā Dmitrijs Z. izdarīja svešas kustamas mantas Ls 122,43 apmērā zādzību, atkārtoti."

Bez tam Dmitrijs Z. notiesāts par noziedzīga nodarījuma izdarīšanu, kas paredzēts Kriminālliikuma 253.^{2}panta pirmajā daļā, t.i., par narkotisko un psihotropo vielu lietošanu bez ārsta nozīmējuma atkārtoti gada laikā. Šajā daļā apsūdzētais spriedumu nepārsūdz.

Apsūdzētais Dmitrijs Z. iesniedzis kasācijas sūdzību, kurā norāda, ka ne pirmās instances, ne apelācijas instances tiesa neesot ņēmusi vērā, ka viņam bija celta apsūdzība pēc Kriminālliikuma 180.panta otrās daļas, kas vēlāk nepamatoti pārkvalificēta uz apsūdzību pēc Kriminālliikuma 175.panta otrās daļas, kaut gan reāli nodarītie zaudējumi esot Ls 41,45.

Bez tam tiesa neesot ņēmusi vērā viņa veselības stāvokli, kā arī ignorējusi viņa lūgumu izprasīt izziņu no Valsts Tuberkulozes un plaušu slimību centra Sauriešos un no Infektoloģijas centra izziņu par saslimstību ar hepatītu. Ar šīm slimībām viņš slimojot kopš 2000.gada.

Apsūdzētais norāda, ka uz apelācijas instances tiesas sēdi neesot ieradušies liecinieki, kurus viņš lūdzis izsaukt.

Apsvēris kasācijas sūdzības motīvus, pārbaudījis lietas materiālus, Senāta Kriminālliietu departaments konstatē, ka atceļami abu instanču tiesu nolēmumi daļā par Dmitrija Z. notiesāšanu pēc Kriminālliikuma 175.panta otrās daļas un līdz ar to arī daļā par soda noteikšanu saskaņā ar Kriminālliikuma 50.panta pirmo daļu un 51.panta pirmo daļu.

Senāta Kriminālliietu departaments konstatē, ka par pierādītām atzītās apsūdzētā noziedzīgās darbības nepamatoti kvalificētas pēc Kriminālliikuma 175.panta otrās daļas, jo katra no trim atsevišķām zādzības epizodēm ir zādzība nelielā apmērā. Tās neveido turpinātu noziegumu, kuram nepieciešamas vienots nodoms.

Kriminālliieta bija nodota tiesai Dmitrija Z. apsūdzībā pēc Kriminālliikuma 15.panta ceturtās daļas un 180.panta otrās daļas, kā arī 180.panta otrās daļas, 253.^{2}panta pirmās daļas. Pirmās instances tiesas sēdē prokurors pirms tiesas izmeklēšanas uzsākšanas saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 462.panta otro daļu, nemainot noziedzīgo nodarījumu faktiskos apstākļus, grozīja apsūdzību no Kriminālliikuma 15.panta ceturtās daļas un 180.panta otrās daļas, kā arī 180.panta otrās daļas uz apsūdzību pēc Kriminālliikuma 175.panta otrās daļas. Pēc iepazīšanās ar kriminālliietas materiāliem pēc pirmstiesas izmeklēšanas pabeigšanas apsūdzētais bija izteicis lūgumu kriminālliietu tiesā izskatīt bez pierādījumu pārbaudes. Pirmās instances tiesas sēdē, noklausījies grozīto apsūdzību, apsūdzētais uzturēja pieteikto lūgumu par pierādījumu pārbaudes neizdarīšanu. Tiesa piekrita šim lūgumam un nolēma saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 499.panta nosacījumiem neizdarīt pierādījumu pārbaudi tiesas izmeklēšanā.

Piekrītot lūgumam lietu skatīt bez pierādījumu pārbaudes, tiesa nav ievērojusi Kriminālprocesa likuma 499.panta pirmās daļas 2.punktā noteikto, ka tā var pieņemt lēmumu par pierādījumu pārbaudes neizdarīšanu tikai tad, ja tai pēc lietas materiālu pārbaudes nav šaubu par apsūdzētā vainu. Šī prasība ietver sevī arī noziedzīgo nodarījumu pareizu kvalifikāciju.

Iepriekšminētajos apstākļos apelācijas instances tiesa, atsaucoties uz Kriminālprocesa likuma 499.panta ceturto daļu, nedrīkstēja atteikt izskatīt apsūdzētā apelācijas sūdzību daļā par noziedzīgā nodarījuma nepareizu kvalifikāciju pēc Kriminālliikuma 175.panta otrās daļas, jo Kriminālprocesa likuma 499.panta pirmās daļas nosacījumi jāievēro arī apelācijas instances tiesai. Tā kā konkrētajā gadījumā pirmās instances tiesa nedrīkstēja lietu skatīt bez pierādījumu pārbaudes, jo prokurora pieļauto kļūdu tiesa varēja novērst, tikai veicot tiesas izmeklēšanu šajā apsūdzības daļā, apelācijas instances tiesas pienākums bija konstatēt pirmās instances tiesas pieļauto kļūdu un atcelt pirmās instances tiesas spriedumu šajā apsūdzības daļā, nododot lietu jaunai iztiesāšanai.

Ņemot vērā iepriekšminēto, Senāta Krimināllietu departaments konstatē, ka atceļami abu tiesu instanču nolēmumi daļā par Dmitrija Z. apsūdzību pēc Krimināllikuma 175.panta otrās daļas.

Esot šādiem apstākļiem, Senāta Krimināllietu departaments atzīst, ka nav nepieciešams vērtēt pārējos kasācijas sūdzībā izteiktos motīvus.

Tā kā tiesu nolēmumi apsūdzībā pēc Krimināllikuma 253.^{2}panta pirmās daļas ir pamatoti un šajā daļā tie nav pārsūdzēti, šajā daļā tie atstājami negrozīti.

Ņemot vērā iepriekšminēto, vadoties no Kriminālprocesa likuma 585., 587.panta, Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments

n o l ē m a

Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2008.gada 23.septembra lēmumu un Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas 2008.gada 17.jūnija spriedumu atcelt daļā par Dmitrija Z. notiesāšanu pēc Krimināllikuma 175.panta otrās daļas, kā arī daļā par soda noteikšanu pēc Krimināllikuma 50.panta pirmās daļas un 51.panta pirmās daļas, un šajā daļā nosūtīt lietu jaunai iztiesāšanai pirmās instances tiesā.

Apsūdzībā pēc Krimināllikuma 253.^{2}panta pirmās daļas tiesu nolēmumus atstāt negrozītus.

Lēmums nav pārsūdzams.

Jēdzienu alfabētiskais rādītājs

lpp.

A

Administratīvā atbildība 137, 145, 147, 176, 179, 316

Advokāts
- ***noraidījums*** 554

Amatpersona
- ***bezdarbība*** 199, 202
  - *ja tā izraisījusi smagas sekas* 199
- ***valsts***
  - *tai noteikto ierobežojumu pārkāpšana* 470, 472, 490
  - *tās bezdarbība izraisījusi smagas sekas* 232, 237, 375, 376

Apdraudējums (ar likumu aizsargāto interešu un tiesību)
- ***ievērojams*** 405, 407

Apelācijas instances tiesa 24, 25, 187, 335, 389, 393, 403, 436, 513, 553, 565
- ***attaisnojošs neierašanās iemesls uz tiesas sēdi*** 559–561
- ***lietas izskatīšanas apjoms un ietvari*** 4, 53, 400, 438, 439, 486, 513, 516, 554
- ***nolēmums*** 484, 549
  - *aprakstošā daļa* 180
  - *ievaddaļa* 111
  - *motīvu daļa* 313, 320, 408, 500, 504, 505, 554
  - *pamatotība* 105, 108, 116, 136, 140, 192
  - *saturs* 403, 500
  - *tiesiskums* 79, 116
- ***tiesības***
  - *piemērot likumu par smagāku noziedzīgu nodarījumu un noteikt smagāku sodu* 393, 400, 401
- ***uz tiesas sēdi uzaicināmās personas*** 416, 421

Apelācijas protests 335, 394, 400, 500, 505

Apelācijas sūdzība 391, 500, 503, 505
- ***atsaukšana*** 411, 412
- ***atstāšana bez izskatīšanas*** 332–334, 349, 549, 556, 559–561
- ***papildinājumi*** 391

Apsūdzētais
- ***stāvokļa pasliktināšana*** 59, 131, 323, 325, 521
- ***tiesības***
  - *uz aizstāvību* 236, 315–317, 341, 405, 445, 483, 512, 553
  - *uz sadarbību* 47–49

Apsūdzība
grozīšana
uz smagāku.....368, 369, 372, 391, 436, 439
privātā..... 72, 353–355, 437, 439, 486, 537
izsniegšana.....70–73
publiskā.....119, 128, 540
saturs..... 507

Arests.....43, 44, 198

Atbildība
administratīvā – sk. Administratīvā atbildība
solidāra
par zaudējumiem.....375, 377–379

Atkārtotība (noziedzīga nodarījuma).....327, 330

Atstāšana bez palīdzības.....168

Atzinums
eksperta.....223, 224, 231, 430, 431

Autortiesību un blakustiesību objekti.....137, 138
iegūšana..... 144
izmantošana..... 137, 138, 146, 147
materiāla labuma gūšana.....137, 138, 146
nelikumīgas darbības.....137, 144, 145
realizācija..... 144, 145
slēpšana..... 144
uzglabāšana..... 144

B

Brīvības atņemšana – sk. Sods: brīvības atņemšana

C

Ceļu satiksmes noteikumi
pārkāpšana
alkohola ietekmē..... 111, 130, 181, 183, 189, 190, 191
izraisot cilvēka nāvi.....75, 111, 383, 384, 385
narkotisko vielu ietekmē..... 383
nodarot smagus miesas bojājumus.....75, 111, 126, 357, 358, 383, 384, 526
nodarot vidēja smaguma miesas bojājumus..... 75, 126, 383, 384
nodarot vieglus miesas bojājumus..... 126, 130, 182, 528

Cietušais.....60, 61
apelācijas sūdzība..... 335

tā pārstāvis.....349, 351, 352
tiesības.....357, 358, 360
tā sūdzība privātās apsūdzības lietā..... 353–356
tiesības izteikt savus iebildumus..... 385, 386
tiesības pašam piedalīties kriminālliet izskatīšanā..... 350, 352

D

Deklarācija
amatpersonas
tajā norādāmās ziņas par mantu vai citiem ienākumiem.....149, 155, 583
ienākumu
izvairīšanās no tās iesniegšanas..... 311, 313
nepatiesu ziņu norādīšana.....151–154, 474, 476

Dienesta pilnvaru pārsniegšana.....96, 98, 319

Dienesta stāvokļa ļaunprātīga izmantošana.....94, 470–473, 483, 486, 487, 508, 516, 518

Dokuments.....461, 462
vēlēšanu dokumentu viltošana..... 514, 515
viltošana.....32, 175, 247, 252, 255, 258, 260, 263, 264, 272, 273, 278, 282, 283, 312, 457, 513, 514
viltots.....287, 457
atkārtota izmantošana.....31–33
izmantošana.....32, 33, 35, 258, 260, 283, 457

Draudi
izdarīt slepkavību..... 329

Drošības līdzeklis
apcietinājums.....45, 46

Dzīvnieku turēšanas noteikumi
pārkāpšana..... 213, 217

G

Galējā nepieciešamība.....74, 76, 78

Goda un cieņas aizskārums
goda aizskaršana un cieņas pazemošana.....315–317, 355, 437
goda aizskaršana un neslavas celšana masu saziņas līdzeklī.....62–64

I

Ienākumu deklarācija – sk. Deklarācija: ienākumu

Iesniegums
rakstveida 461

Intereses
interešu konflikts 21, 149, 150, 153, 155, 235, 236, 238, 456, 474, 475, 477, 483, 487, 490, 517, 555

Izlīgums 77, 118, 119, 126–128, 139, 357, 358–360, 380–382, 413, 414, 490–492, 501, 525
tā notariāls apliecinājums 357, 358

Izspiešana 297, 301
personu grupā pēc iepriekšējas vienošanās 337, 343

Izvairīšanās no uzturēšanas 39, 40

J

Juridiska persona 60, 62, 77, 138, 139, 143, 144, 280

H

Huligānisms
saistīts ar mantas bojāšanu 301
saistīts ar miesas bojājumu nodarīšanu 300, 337, 553

K

Kaitējums 490, 491
atlīdzināšana
civiltiesiskā kārtībā 220
būtisks 98, 100, 200, 202, 209–211, 232, 235, 264, 279, 282, 404, 422, 471–473, 477, 479, 486, 490, 500, 502, 505
mantisks 376, 502, 528–530
morāls 61, 62, 90, 395, 417, 523–525, 527–532, 534, 535
novērstais 74, 78, 232, 233, 237
radītais 74, 75

Kasācijas instances tiesa
kompetence 382

Kasācijas protests
iesniegšanas termiņš 562, 563
nokavētā termiņa atjaunošana 562–564

Kasācijas sūdzība
iesniegšanas termiņš 440, 441, 549–551
nokavēta termiņa atjaunošana 440, 441, 549–551
papildinājumi 442, 445
saturs 445, 446

Kompensācija
apdrošināšanas atlīdzības 528, 530, 531
apmēra nenoteikšana 532, 535
apmēra noteikšana 523, 525, 526
apmēra pamatojums 532–535

Konfiskācija – sk. Papildsods: mantas konfiskācija

Krāpšana 252, 256, 257, 261, 264–267, 269, 274–277, 284, 288, 289, 368, 369, 376, 544, 545, 547
atkārota 24, 32, 457
lielā apmērā 32, 266, 369, 370, 372
nelielā apmērā 24, 81
personu grupā pēc iepriekšējas vienošanās 32, 33, 266, 272, 457

Kriminālatbildība 60, 62, 137, 145, 147, 177, 179, 180
atbildību mīkstinošie apstākļi 10–12, 47–50, 53, 66, 68, 90, 93, 101, 104–106, 108, 113, 169, 171, 293, 295, 296, 359, 386, 476, 484, 491, 525
izdarītā nožēlošana 12, 47, 49, 68, 84, 108, 113, 386
labprātīga nodarīto zaudējumu atlīdzināšana 41
pieteikšanās par vainīgu 68
atbildību pastiprinošie apstākļi 10, 12, 15, 16, 51, 53–55, 90, 93, 105, 121, 123, 124, 171, 194, 195–197, 211, 292, 293, 295, 390, 477, 516
atbrīvošana no tās 117–119, 126–128, 163–166, 207, 359, 415, 430, 490–492,
par narkotisko un psihotropo vielu iegādāšanos, glabāšanu, pārvadāšanu un pārsūtīšanu 163
noilgums 219, 220, 373
tā beigu termiņš 70, 72

Kriminālliet a
nelikumīgas darbības ar kriminālliet as materiāliem 244, 246

Kriminālpārkāpums 14, 15

Kriminālprocess
apvienošana 44, 493–497
iesaistītās personas
tiesības uz aizstāvību 462, 511, 512
uz tiesas sēdi aicināmās personas pienākums būt sasniedzamai 549, 556, 558
uz tiesas sēdi uzaicināmās personas 416, 421
sk. arī Apsūdzētais; Cietušais

izbeigšana 28, 29, 31, 35, 65, 70, 104, 117–119, 128, 144, 219, 220, 317, 353, 374, 413, 414, 433, 435, 490–492, 538, 539
noziedzīga nodarījuma sastāva trūkuma dēļ 374
lēmums par procesa uzsākšanu par noziedzīgi iegūtu mantu.....364
nepieļaujošs apstāklis 118, 127, 219, 220, 231
par noziedzīgi iegūtu mantu..... 542, 546, 547
mantas īpašnieka vai likumīgā mantinieka noskaidrošana..... 542, 546, 547
pamats mantas atzīšanai par noziedzīgi iegūtu 361, 365, 366
principi
dubultās sodīšanas nepieļaujamība 191, 192, 520, 521
procesuālās funkcijas
nodalīšana 390, 537
uzsākšanas pamats 361, 364, 365, 537–540

Krimināltiesiskās attiecības
taisnīgs noregulējums 156, 202, 224, 228, 304, 321, 325, 370, 374, 385, 408, 492

Kukuļošana.....442, 444, 507
kukulis
pieprasīšana personu grupā pēc iepriekšējas vienošanās.... 442–444
piesavināšanās 97
kukuļdošana.....94
kukuļņemšana..... 97, 507, 511

L

Laupīšana.....297, 306, 322, 457
lielā apmērā 87, 292, 394, 395, 399
personu grupā pēc iepriekšējas vienošanās..... 87, 300, 327, 328, 330, 336, 337, 394, 417, 449
saistīta ar iekļūšanu dzīvoklī..... 327, 328, 330, 331, 336, 337, 449
šaujamieroča.....336
tādas personas izdarīta, kas jau agrāk izdarījusi laupīšanu..... 66, 300, 327, 330, 331, 389, 390, 449

Liecinieks
liecības..... 18, 21, 76, 121, 123, 124, 327, 330, 331, 403, 408, 409, 419, 421, 444, 447

Lieta
ieķīlāta
prettiesisks atsavinājums 500, 503

Līdzdalība
atbalstītājs 300

M

Maksāšanas līdzeklis
nelikumīgas darbības 457
nolaupīšana..... 306, 308, 309, 397, 413
sveša maksāšanas līdzekļa nelikumīga izmantošana 306, 308, 309, 449

Maksātnespēja
pieteikums
neiesniegšana.....248, 250

Manta
arests 33, 135, 136
bojāšana 18, 119, 293, 294, 462
nelikumīga iegūšana.....288, 543
noziedzīgā kārtā iegūta
iegādāšanās.....292
realizēšana.....292
sk. arī Kriminālprocess: par noziedzīgi iegūtu mantu; lēmums par procesa uzsākšanu par noziedzīgi iegūtu mantu
piesavināšanās – sk. Piesavināšanās: mantas
sveša
izšķērdēšana..... 218, 219, 240
prettiesiska iegūšana 239
tīša iznīcināšana vai bojāšana 294, 329
tiesību uz to nelikumīga iegūšana.....288
vērtība 252, 269, 289

Medicīniska rakstura piespiedu līdzekļi.....430, 432

Miesas bojājumi
smagi 75, 111, 121, 123, 126, 168–170, 172, 186, 187, 213, 217, 357, 358, 383, 384, 527
vidēja smaguma.... 75, 78, 126, 213, 217, 350, 383, 384, 399, 418, 532
viegli..... 26, 130, 182, 213, 214, 217, 300, 329, 390, 399, 406, 528, 539

N

Nacionālā naida un nesaticības izraisīšana.....222, 225–227

Narkotiskas vielas
labprātīga to nodošana.....163, 165
lietošana bez ārsta nozīmējuma.....163
atkārtota.....56, 566
neatļautas darbības
glabāšana 163–166
iegādāšanās.....163–165
izgatavošana.....164, 166

pārsūtīšana 163
pārvadāšana 163
realizēšana 165
sk. arī Kriminālatbildība: atbrīvošana no tās: par narkotisko un psihotropo vielu iegādāšanos, glabāšanu, pārvadāšanu un pārsūtīšanu

Naudas sods – sk. Pamatsods: naudas sods

Nepilngadīgais 463, 465, 466
iesaistīšana noziedzīgā nodarījumā 394

Neslavas celšana 355

Sk. arī Goda un cieņas aizskārums

Neziņošana
par noziegumu 196, 197

Nodokļi
izvairīšanās no to nomaksas
nodarot zaudējumus lielā apmērā 311

Noilgums
naudas soda izpildes 80, 82

Nolēmums
pieejamības diena 562–564
spēkā esoša nolēmuma jauna izskatīšana sakarā ar materiālo vai procesuālo likuma normu būtisku pārkāpumu 347, 373, 374

sk. arī Apelācijas instances tiesa: nolēmums; Spriedums

Nosacīta notiesāšana 3–6, 11, 12, 17, 20, 21, 41–43, 45, 84, 86, 89–92, 110, 114, 115, 118, 119, 181, 207, 385

Notiesātais
stāvokļa pasliktināšana 347

Noziedzīgs nodarījums
atkārtots – sk. Atkārtotība
atsevišķs ilgstošs 251
ilgstošs 39, 42, 129, 189, 191, 251, 492
izdarīšanas rīki un līdzekļi 287
jauns 3–8, 20, 27–29, 35, 36, 80–82
kopība 189, 192
ideālā 284
kvalificējošās pazīmes 139, 192, 264, 279, 282, 291, 293, 294, 322, 324, 325, 327, 330, 331, 386, 387

kvalifikācija 30, 31, 54, 123, 166, 179, 181, 195, 203, 243–245, 281, 288, 291, 303, 307, 325, 355, 387, 393, 401, 409, 487, 504, 567
nepabeigts
mēģinājums 286, 287
sagatavošanās 287
nodoms
vienots 567
priekšmets 31, 153, 184, 187, 252, 255, 259, 260, 263, 265, 276
sastāvs 31, 39, 42, 62, 64, 77, 78, 117, 119, 120, 139, 145, 146, 149, 153–156, 166, 172, 183, 191, 192, 197, 203, 205, 210, 211, 220, 222, 239–242, 250, 252, 255, 260, 265, 274, 276, 284, 286–288, 310, 315, 318, 320, 404, 422, 432, 482, 483, 487, 502, 540
formāls 151, 153, 205, 206, 207, 224
materiāls 147
objektīvā puse 77, 119, 145, 147, 153–157, 159, 160, 171, 201, 227, 239, 241, 250, 260, 261, 265, 274, 284, 286, 295, 310, 312, 313, 317, 320, 322, 324, 325, 405, 482, 502, 507, 511
objekts 31, 149, 154–156, 255, 264, 279, 282, 284, 286, 404, 410
papildu tiešais objekts 149
speciālais subjekts 30, 31, 237, 240
subjektīvā puse 31, 117, 150, 151, 153, 156, 159, 222, 225, 230, 232, 235, 242, 243, 245, 250, 318, 320, 405, 431–434, 482
subjekts 30, 60, 62, 138, 232, 422, 431–434
sk. arī Kriminālpārkāpums; Noziegums

Noziegums
mazāk smags 219, 220
mēģinājums 306, 309
pabeigts 306, 309
piesaistība citas personas izdarītajam noziegumam 184, 187
sevišķi smags 184, 185, 187

P

Pamatsods 91, 194, 198, 515, 517, 518
arests 198
brīvības atņemšana 86, 91
naudas sods 80–82, 102, 110, 198
piespiedu darbs 198

Papildsods
mantas konfiskācija ... 55, 83, 84, 86, 89, 114, 133, 135–137, 144, 145
tiesību ierobežošana
transportlīdzekļa vadīšanas tiesību atņemšana 59, 159, 161, 181, 182, 523, 524
policijas kontrole 340, 345

Pārbaudes laiks 3–6
tā sākšanās 17, 20, 21

Patvarība 211, 212, 405

Persona
juridiska – sk. Juridiska persona
nepieskaitāmība 430, 431
nepilngadīga – sk. Nepilngadīgais
raksturojoši apstākļi 10, 12, 53, 90, 91, 115, 196, 516, 518
tiesības un intereses
to ievērojams apdraudējums 209

Sk. arī Amatpersona; Kriminālprocess: iesaistītās personas

Pierādījumi
absolūti nepieļaujami 465
attiecināmība 407, 408
pārbaudes neizdarīšana 112, 113, 169, 172, 187, 206, 565
papildus iesniegšana 363, 366
vērtēšana 302, 319, 321

Piesavināšanās 240, 242
mantas
lielā apmērā 376

Pilnvaras
ļaunprātīga pārsniegšana 422
mantkārīgā nolūkā 318
sk. arī Dienesta pilnvaru pārsniegšana

Policijas kontrole – sk. Papildsods: policijas kontrole

Prokurors
amatā augstāks
tiesības iesniegt protestu 104
protests – sk. Apelācijas protests

Protokols
tiesas sēdes 61, 64, 356, 422, 423, 425, 451, 452, 498
saturs un forma 422, 423
vienošanās 48, 49, 182, 386, 388

R

Rokasnauda 239–242

S

Slepkavība
pastiprinošos apstākļos 395
sevišķi pastiprinošos apstākļos 430

Slēpšana
sevišķi smaga nozieguma pēdu
iepriekš neapsolīta 184, 185

Sods *(kriminālsods)*
acīmredzami netaisnīgs 388
agrāk piespriestais 3, 6
atbrīvošana no tā 3–6, 205, 207, 381
brīvības atņemšana 43, 45
galīgais 7–9, 17, 21, 24–26, 39, 41, 43–45, 56–59, 67, 80–82, 130–132, 168, 173, 181, 192, 285, 293, 295, 296, 331, 327, 340, 345, 417, 487, 493, 520–522, 572
noteikšana pēc atsevišķiem spriedumiem 43, 56, 57
ietekmējošie apstākļi 517, 519, 524, 526
izvairīšanās no tā izciešanas 8, 84, 157, 159, 160, 162, 205, 206, 232, 333, 557
neizciestais 7, 8
noteikšana 163, 167, 195, 197, 207
smagāka soda noteikšana 335, 393
vispārīgie principi 207, 285

Sk. arī Pamatsods; Papildsods

Spriedums
aprakstošā daļa 317
attaisnojošs 468, 489, 511
pamats 427–429
motīvu daļa 468, 489
notiesājošs 286
pasludināšana 498

Sūdzība
apelācijas – sk. Apelācijas sūdzība
kasācijas – sk. Kasācijas sūdzība
par kriminālprocesa izbeigšanas pamatojumu 373

Š

Šaujamierocis
nelikumīga iegāde, nēsāšana, glabāšana 337, 341
nelikumīga pārvadāšana, glabāšana 174, 175, 337

T

Tiesa
apelācijas instance – sk. Apelācijas instances tiesa
apspriedes noslēpums 448, 497–499
kasācijas instance – sk. Kasācijas instances tiesa
nolēmums – sk. Nolēmums, Spriedums
pirmās instances
kompetence 371, 372

Tiesiskās attiecības
krimināltiesiskās – sk. Krimināltiesiskās attiecības

Tiesību norma
apsūdzētajam labvēlīgāka 17, 21
atpakaļejošs spēks 20, 46, 179
konkurence 172, 284

Tiesvedība
iztiesāšana
tās atlikšana 451, 453

Transportlīdzeklis
mehāniskais 159, 161, 162
tā vadīšana 134, 157, 158, 161, 162, 189
tā vadīšana alkohola reibumā 84, 88, 114, 130, 189, 191, 192
ja nav transportlīdzekļa vadīšanas tiesību 10, 11, 14, 84, 111, 181–183, 493
tā vadīšana, ja nav transportlīdzekļa vadīšanas tiesību 133, 134, 159, 161, 181, 182, 190, 191, 556, 557
tā vadīšana narkotisko vielu ietekmē 385–387
ja nav transportlīdzekļa vadīšanas tiesību 133, 134, 556, 557
tā vadītājs 134, 157, 160, 181
vadītāja stāžs 181, 183

V

Vaina
šaubas par apsūdzētā vainu 434, 511, 567

Valsts amatpersona – sk. Amatpersona: valsts

Z

Zaudējumi
materiālie 528, 531
nemateriālie 530

Zaudējums
mantisks
ievērojams 199, 201, 210

Zādzība
atkārtota 4, 19, 58, 80, 81, 87, 117, 292, 323, 299, 337, 520, 565, 566
lielā apmērā 292, 376
nelielā apmērā 117, 520, 567
no glabātavas 19, 331, 457
personu grupā pēc iepriekšējas vienošanās 19, 292, 294, 337, 449, 457
saistīta ar iekļūšanu telpā 292, 322–325, 337, 338, 340, 449

Tiesību aktu rādītājs

lpp.

1. Latvijas normatīvie tiesību akti

1.1. Satversme

Latvijas Republikas Satversme
(pieņemta 15.02.1922.) 279, 391, 464

1.pants 289
83.pants 289
8.nodaļa *(89.–116.pants)* 214
89.pants 61
90.pants 214
91.pants 256, 285, 390
92.pants 256, 285, 390, 516, 538
93.pants 538
94.pants 407, 410
96.pants 210, 211
100.pants 227
105.pants 135, 407, 410

1.2. Latvijas Republikas likumi

Autortiesību likums
(pieņemts 06.04.2000.)

1.pants
17.punkts 142, 146
15.pants
otrā daļa 142
ceturtā daļa 142
40.pants 142
68.pants 142
pirmā daļa 142

Ceļu satiksmes likums
(pieņemts 01.10.1997.)

1.pants 289
28.punkts 158

26.pants
pirmā daļa 158
trešā daļa 183
28.pants
pirmā daļa
1.punkts 183
4.punkts 160, 161
29.pants
ceturtā daļa 183

Civillikums
(pieņemts 28.01.1937.)

841.pants 262
853.pants 83, 85
857.pants 83, 85
911.pants 406
912.pants 406
918.pants 406
922.pants 406
1278.pants 259, 261
1290.pants 262
1319.pants 259, 262
1321.pants 262
1325.pants 262
1328.pants 262
1334.pants 262
1380.pants 262
1403.pants 151
1440.pants 260
1473.pants 259
1474.pants 259
1482.pants 259
1489.pants 255
1490.pants 255
1635.pants 530
1675.pants 375, 377, 378
1725.pants 240, 241
1729.pants 242

1730.pants 240
1779.pants 530
1804.pants 261
1806.pants 263, 278, 283
1812.pants 259
1823.pants 259
1825.pants 259
1828.pants 259
1832.pants 259
1837.pants 259
1934.pants 151
1943.pants 151
2076.pants 262
2289.pants 237

Civilprocesa likums
(pieņemts 14.10.1998.)
74.pants
otrā daļa 233, 234, 237
93.pants
pirmā daļa 234
96.pants
piektā daļa 234
148.pants 233
49.nodaļa *(395.–399.pants)* 257, 262
396.pants 262
397.pants 62
561.pants 262
582.pants 262
611.pants 262
632.pants 262

Dzīvnieku aizsardzības likums
(pieņemts 09.12.1999.) 213, 217
5.pants
otrā daļa
3.punkts 213, 215, 216
10.pants 216

Pārejas noteikumi
3.punkts 215

Grozījumi Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksā
(pieņemts 12.06.2003.) 215

Grozījumi likumā "Par Krimināllikuma spēkā stāšanās un piemērošanas kārtību"
(pieņemts 12.12.2002.) 45, 46

Grozījumi likumā "Par Krimināllikuma spēkā stāšanās un piemērošanas kārtību"
(pieņemts 15.02.2007.) 46

Grozījumi likumā "Par tiesu varu"
(pieņemts 31.10.2002.) 289
Pārejas noteikumi
1.punkts 46

Ieroču aprites likums
(pieņemts 06.06.2002.)
8.pants 178
21.pants 178
VI nodaļa *(32.–33.pants)* 176
86.pants 237

Komercķīlas likums
(pieņemts 21.10.1998.)
24.pants 135
28.pants 135
33.pants 134
34.pants
pirmā daļa 501
36.pants 134
48.pants 134

Komerclikums
(pieņemts 13.04.2000.)
137.pants 139
324.pants 249
325.pants 249

Korupcijas novēršanas likums
(pieņemts 21.09.1995.) 487, 490

13.pants 483

Kriminālliikums
(pieņemts 17.06.1998.)

I nodaļa *(1.–5.pants)* 284

1.pants 62, 77, 153, 175, 254, 257, 312, 516, 538, 539
pirmā daļa 145, 209, 259, 298, 404, 407
otrā daļa 135, 261, 330

2.pants
pirmā daļa 135

5.pants 105
pirmā daļa 20, 103
otrā daļa 17, 20, 113, 215
trešā daļa 103, 179

6.pants 257, 284, 298, 312, 484
pirmā daļa 145, 261

7.pants 184, 186, 187, 197
trešā daļa 219, 220
piektā daļa 29

8.pants 298, 538
otrā daļa 165, 434

9.pants 230, 249, 312

10.pants 249

11.pants 60, 62

12.pants 60, 62
pirmā daļa 143, 144

13.pants 60, 62
pirmā daļa 434

14.pants 60, 62

15.pants 175
trešā daļa 287
ceturtā daļa 17, 19, 22, 253– 255, 257, 259, 261, 262, 265, 272, 276, 284, 285, 287, 290, 307, 393, 394, 399, 401, 567

20.pants 409
otrā daļa 93, 94, 96, 100, 101, 513, 515
trešā daļa 93, 96, 100, 393, 394, 513, 515, 549
ceturtā daļa 297, 299, 300

23.pants
ceturtā daļa 39, 42, 251

26.pants 191
otrā daļa 284

32.pants 74, 76, 78

34.pants 246
pirmā daļa 245

35.pants 53, 103, 115, 118, 125, 167, 484, 518
otrā daļa 104, 114

36.pants
pirmā daļa 198
otrā daļa
1.punkts 135

38.pants 86

41.pants
otrā daļa 105
ceturtā daļa 81

42.pants
pirmā daļa 133, 135
trešā daļa 83, 114, 133, 134–136

44.[1]pants 513

46.pants 25, 54, 103, 125, 167, 194, 198, 256, 285, 296, 402, 477, 516, 518, 526
pirmā daļa 135
otrā daļa 113, 385, 387

47.pants 47, 293
pirmā daļa 106
1.punkts 68, 101
2.punkts 106, 108, 294, 295
4.punkts 294
7.punkts 66, 67, 68
otrā daļa 49, 101, 102, 108, 113

48.pants 54, 113, 123
pirmā daļa
3.punkts 53, 518
6.punkts 121, 123, 124
8.punkts 121, 124
11.punkts 51, 54
12.punkts 121, 124, 390
ceturtā daļa 516, 518

49.pants 48–50, 53, 55, 66, 93, 94, 105, 107, 108, 395
pirmā daļa 50, 105, 393
otrā daļa 50
trešā daļa 55

50.pants 44, 57, 181, 182, 192, 335, 336
pirmā daļa 17, 21, 27, 28, 39, 40, 51, 59, 66, 80, 83, 86, 89, 93, 94, 100, 101, 106, 114, 131, 168, 169, 171–173, 189, 254, 285, 290–292, 297, 306, 307, 310, 322, 327, 331, 332, 376, 393–395, 413, 414, 448, 449, 456, 468, 481, 507, 549, 556, 559, 565–568, 567, 568
piektā daļa 43–46, 56, 57, 81–83, 86, 89, 184, 253, 254, 285, 290, 297, 306, 338, 340, 341, 345,346, 380, 411, 413, 414, 416, 417, 448, 449, 452, 461, 496

51.pants 17, 18, 20, 21, 23–26, 39, 41, 42, 58, 59, 66, 74, 80–82, 130, 131, 157, 163, 167, 205, 207, 291–293, 295, 307, 335, 336, 357, 440, 493, 520–522, 553, 556

52.pants 20, 28, 80, 205, 207, 293
otrā daļa 27, 40, 101

54.pants 256, 285

55.pants 20, 27, 53, 55, 86, 89–91, 102, 103, 105, 107, 111, 114, 115, 118, 126, 127, 133, 159, 160, 181, 182, 190, 218, 239, 243, 248, 310, 332, 350, 416, 461, 477, 523, 537
pirmā daļa 115, 169, 174, 385, 532
trešā daļa 17, 20, 21
sestā daļa 114, 133
3.punkts 69, 385, 532
desmitā daļa 17, 20, 31, 118, 207

56.pants 28, 35, 71, 219
pirmā daļa 27–29
1.punkts 72, 437, 438
3.punkts 219, 220
5.punkts 29
otrā daļa 70–73, 219
trešā daļa 27–29, 35

58.pants 118, 119, 206
pirmā daļa 117, 206, 207
otrā daļa 119, 126, 128, 381

59.pants 206
trešā daļa 127, 206

61.pants 519
trešā daļa
1.punkts 517

62.pants
pirmā daļa
1.punkts 80–82

63.pants 41, 323
trešā daļa 18, 41

68.pants 430, 432, 434

78.pants 222, 229, 230
pirmā daļa 222, 224–226, 230

92.pants 513, 515, 516, 518

116.pants 347

117.pants 252
4.punkts 394, 401
6.punkts 393–395, 399, 401
10.punkts 394, 395, 399, 401

118.pants 432
2.punkts 430, 433, 434

123.pants
trešā daļa 185, 187

124.pants
otrā daļa 211, 408

XIII nodaļa *(125.–142.pants)* 186, 187

125.pants 123, 168, 172, 350, 352
trešā daļa 121, 123–125, 168, 169, 171–173, 185–187, 197, 198, 345

126.pants
pirmā daļa 380, 381, 427, 429, 532, 533
otrā daļa 350, 351

130.pants 71, 119, 127, 355, 414, 540
pirmā daļa 537, 538, 540
otrā daļa 70, 72, 73

132.pants 327, 329

141.pants
otrā daļa 168, 169, 171–173

149.pants 138, 144, 145
pirmā daļa 139, 144, 145, 147
otrā daļa 137, 139, 144, 145, 147
trešā daļa 137, 138, 141, 142, 144, 145, 147, 148

152.pants
otrā daļa 86, 88

156.pants 60, 315–317, 353–356, 436, 438, 439

157.pants 60, 353–355, 357, 436

158.pants 60–65, 355

159.pants
pirmā daļa 81

160.pants
trešā daļa 106

162.pants
otrā daļa 106
170.pants 39–42
172.pants 393, 394, 401
XVIII nodaļa *(175.–189.pants)* 464
175.pants
pirmā daļa 413, 414
otrā daļa 58, 80, 117, 297–299, 304, 390, 565–568
trešā daļa 17, 19, 22, 86, 87, 306, 322–326, 335–337, 340, 344, 380, 381, 440, 448, 449, 456, 457
ceturtā daļa 291–293, 295, 296
176.pants
pirmā daļa 196
otrā daļa 89, 91, 300, 303, 328–331, 411, 416–418, 420, 448, 449, 456, 457
trešā daļa 66–68, 86–89, 297–300, 303, 327, 329–331, 335, 336, 337–340, 342, 343, 390, 393, 394, 448, 449
ceturtā daļa 196
177.pants 255, 258, 261, 264, 265, 274–276, 280, 284, 285, 288
otrā daļa 456, 457
trešā daļa 27, 29, 30–32, 36, 37, 253–255, 257, 259, 261, 265, 272, 276, 284–286, 290, 368–371, 399, 401, 457
178.pants 285
179.pants 239, 240, 242
pirmā daļa 218–220
trešā daļa 218, 239–242, 372, 375–377
180.pants 119
otrā daļa 24, 25, 80, 117–119, 323, 324, 326, 520, 566, 567
183.pants 297, 301
otrā daļa 335–337, 341, 343
185.pants 291, 294
pirmā daļa 43, 45, 117–120, 291–296, 327, 329–381, 393, 394, 401
otrā daļa 461, 462, 466
187.pants
pirmā daļa 17, 19, 22
193.pants 285
otrā daļa 87, 306, 307, 309, 393, 394, 401, 413, 414, 448–450, 456, 457
ceturtā daļa 306–308
195.pants
otrā daļa 27, 28, 34, 362, 543, 544
196.pants 422

pirmā daļa 422
otrā daļa 318–321
207.pants
otrā daļa 362
214.pants 151, 249, 250
pirmā daļa 248–251
216.pants 500–502, 505
218.pants 362
otrā daļa 310–312, 314
219.pants 149, 151, 152
pirmā daļa 310–313
otrā daļa 149–151, 153–156, 468, 476, 481, 484
230.pants 215
230.[1]pants 214
pirmā daļa 213, 214, 217
231.pants
otrā daļa 44, 45, 297, 301, 335, 337, 338, 344, 345, 553, 555
232.pants
otrā daļa 487
233.pants 175
otrā daļa 174–176, 178, 179
trešā daļa 335–337, 341, 343
253.pants 164
pirmā daļa 51, 52, 54, 66
otrā daļa 163, 164, 166
253.[1]pants
trešā daļa 51, 53, 54
253.[2]pants
pirmā daļa 56, 306, 565–568
254.pants 163, 165, 166
260.pants 76, 158, 171, 189, 190, 523, 527
otrā daļa 74, 79, 126–128, 183, 357, 358, 384, 523, 524, 526
trešā daļa 111, 113, 114, 130, 131, 181–183, 189–193, 384–387
261.pants 158
262.pants 151, 158–160, 189–192
pirmā daļa 83, 84, 557
otrā daļa 83, 84, 111, 113, 114, 133, 181–183, 189–191, 193, 493, 494, 556, 557, 559
263.pants 158
264.pants 158
265.pants 158

XXII nodaļa *(269.–288.[2] pants)* 255, 264, 279, 404, 405

274.pants
pirmā daļa 306, 307

275.pants 29, 31, 252, 255, 260, 263, 264, 278, 279, 281–285
pirmā daļa 260, 263, 278, 283, 562
otrā daļa 253, 284, 285, 456, 457

279.pants 210, 211, 404, 405, 410
pirmā daļa 209, 210
otrā daļa 27, 28, 30, 31, 33, 35–37, 175, 253, 254, 257, 259, 260, 263, 264, 274, 277, 279, 281, 282, 403–405, 407–409

298.pants
pirmā daļa 283

300.pants 224

307.pants 243–247

312.pants 83, 84, 157–160, 205–207, 332, 556, 557

313.pants
otrā daļa 184–187

314.pants 294, 295
pirmā daļa 291–296

315.pants 194–198

316.pants 235
pirmā daļa 236, 238
otrā daļa 513

317.pants
otrā daļa 93, 99, 100, 105

318.pants 30, 483, 484, 486
otrā daļa ... 93, 100, 474, 476, 477, 481, 483–486, 489, 497, 507–511

319.pants 202, 232
pirmā daļa 232, 327
otrā daļa 199–202, 235–237, 375

320.pants 482–484, 487, 488, 507
pirmā daļa 93, 94, 97, 100, 101, 468, 470, 476, 477, 480–482, 484, 487–489, 511
otrā daļa 47, 48, 105, 468, 507–510

321.pants
pirmā daļa 94, 98, 101, 549
otrā daļa 93, 97, 100, 487

323.pants
pirmā daļa 93, 96, 100, 549

325.pants 483, 484, 486, 487
pirmā daļa 477, 479– 481, 486, 487, 491
otrā daļa 489

Kriminālprocesa likums

(pieņemts 21.04.2005.)

1.pants 164, 304, 325, 385, 492, 525, 550

2.pants
pirmā daļa 262, 550

7.pants 70
pirmā daļa 128
otrā daļa 119, 128
trešā daļa 61, 63, 71, 355, 439, 538

8.pants 76, 135, 228

9.pants
pirmā daļa 18

11.pants 227, 390
otrā daļa 354, 356

12.pants 304, 538
pirmā daļa 262, 298, 550
otrā daļa 262

15.pants 18, 90, 92, 177, 262, 298, 299, 304, 339, 390, 448, 451, 454, 499, 516, 545, 550

17.pants 355, 389, 391, 537, 541

18.pants 62, 164, 165, 262, 423, 424, 426, 427, 488, 454, 459, 499, 543, 545, 563

19.pants 18, 76, 123, 164, 219, 298, 299, 309, 312, 316, 339, 341, 344, 390, 418, 436, 445, 446, 458, 525
otrā daļa 431
trešā daļa 68, 78, 298, 339, 343, 349, 431, 432–434, 511, 529

20.pants 164, 236, 339, 342, 405, 410, 462, 465, 512, 553, 555
pirmā daļa 262, 315, 317, 405, 407, 463

23.pants 316, 320, 339, 436

25.pants 57, 131, 191, 520, 521
pirmā daļa 192

42.pants 103
otrā daļa 101, 104
trešā daļa 135

43.pants 236
pirmā daļa
4.punkts 509, 510

44.pants 61
pirmā daļa 355

46.pants 102, 103
otrā daļa
3.punkts 101

9.punkts 101, 102
48.pants
otrā daļa
3.punkts 30
49.pants 563
51.pants 517
52.pants 458, 517
ceturtā daļa
1.punkts 456, 459, 517, 554
58.pants 458
otrā daļa 18, 22
62.pants
pirmā daļa
1.punkts 81
66.pants
pirmā daļa 227
18.punkts 529
68.pants 434
pirmā daļa 434
70.pants 227
71.pants 459, 554
72.pants
otrā daļa
4.punkts 550
trešā daļa 441
82.pants 227
83.pants 463
pirmā daļa
1.punkts 463
85.pants 197
86.pants 227, 553, 555
87.pants 554
pirmā daļa
3.punkts 553, 555
96.pants
trešā daļa 202
97.pants 428
septītā daļa 64
99.pants 350, 351, 538
100.pants 350, 351, 538
102.pants 316, 436, 538

104.pants 64
107.pants 358
pirmā daļa 357, 360
117.pants
pirmā daļa
1.punkts 516
2.punkts 516
120.pants 516
pirmā daļa 515, 517
121.pants 227
121.pants 538
123.pants 543, 545
124.pants 123, 176, 245, 299, 304, 312, 319, 339, 445, 516, 538
pirmā daļa 483, 489, 543, 545
otrā daļa 77, 78, 156, 210, 240, 241, 286, 404, 504, 543, 545
piektā daļa 211, 228, 390, 431
125.pants 18, 286, 505
pirmā daļa
1.punkts 534
otrā daļa 143
126.pants 123
otrā daļa 30, 445, 446, 538
127.pants 123, 176, 223, 245, 339, 341, 344, 418, 320, 509, 529
pirmā daļa 543, 545
otrā daļa 262, 265, 280, 290, 339, 543, 545
trešā daļa 262, 265, 280, 290
128.pants 123, 245, 298, 299, 302, 304, 319, 339, 372, 390, 418, 445, 516
pirmā daļa 430, 434
otrā daļa 489
trešā daļa 76, 430, 543
129.pants 211, 229, 245, 262, 339, 408, 483, 489, 543, 545
130.pants 123, 227, 229, 231, 290, 298, 302, 304, 319, 339, 418, 420, 461, 465, 538
pirmā daļa 262, 265, 280, 538
otrā daļa 465
2.punkts 538
4.punkts 262, 265, 280, 290, 463
trešā daļa 465
131.pants
pirmā daļa 543, 545
132.pants 227–229, 340
pirmā daļa 430, 434

otrā daļa 228
133.pants
trešā daļa 543, 545
135.pants
pirmā daļa 543, 545
138.pants 227
pirmā daļa 504
146.pants 463, 464
147.pants
ceturtā daļa 427
sestā daļa 428
152.pants
otrā daļa 466
156.pants 224, 229
171.pants 529
177.pants 419, 420
190.pants 266, 280
192.pants 266, 280
194.pants 77, 228, 348, 349
195.pants
10.punkts 348, 349
196.pants 224
197.pants 223, 231
otrā daļa 223
199.pants 224, 228, 229, 231
200.pants 223, 228
202.pants 224, 231
203.pants 223, 224, 231
260.pants
pirmā daļa 528
264.pants 18
317.pants 551, 563
pirmā daļa 441, 549
318.pants
otrā daļa 543, 545
319.pants 491
320.pants 228, 491
ceturtā daļa 543, 545

321.pants
pirmā daļa 543, 545
328.pants 550
330.pants 557
otrā daļa 550
trešā daļa 550
331.pants 557
pirmā daļa 550
otrā daļa 550, 557
piektā daļa 550
333.pants 556
pirmā daļa 549, 551, 556, 558
337.pants
otrā daļa
6.punkts 563
344.pants 373
pirmā daļa 562
350.pants 375, 377, 378, 523, 527, 528, 530, 532, 535
351.pants 535
otrā daļa 301
352.pants 377, 530, 532, 534, 535
pirmā daļa 532, 533, 535
353.pants
pirmā daļa
3.punkts 139
otrā daļa 220
355.pants
pirmā daļa 542, 544
356.pants 362, 363, 547
otrā daļa 364
1.punkts 363, 366, 542, 544, 546
2.punkts 363
358.pants
pirmā daļa 547
ceturtā daļa
5.punkts 477
360.pants
pirmā daļa 542, 547
361.pants
pirmā daļa 135
septītā daļa 135
370.pants 539

371.pants 246
piektā daļa 246

373.pants
pirmā daļa 539
septītā daļa 540

377.pants 127, 502, 505
pirmā daļa
2.punkts 31, 63, 259, 539
3.punkts 220
6.punkts 428, 537–540
9.punkts 119, 127, 414
trešā daļa 219

379.pants
pirmā daļa
2.punkts 118, 360, 413, 414

381.pants 126, 414

384.pants 29

391.pants
pirmā daļa
1.punkts 187

405.pants 30, 507, 511
pirmā daļa
2.punkts 517

406.pants
piektā daļa 517

412.pants 363

433.pants
pirmā daļa 387

434.pants
pirmā daļa
2.punkts 385, 387

437.pants
pirmā daļa
9.punkts 388

39.nodaļa *(439.–441.pants)* 62

441.pants 63

499.pants 18, 21
pirmā daļa 18
trešā daļa 320

452.pants 301

455.pants 228
otrā daļa 30

459.pants 432, 433

460.pants
pirmā daļa 432

461.pants 236, 369, 391

462.pants 368, 369, 391, 437, 486
otrā daļa 567
trešā daļa 372

463.pants
pirmā daļa 352
otrā daļa 352

473.pants 104
otrā daļa
1.punkts 101

474.pants 182

475.pants
pirmā daļa 493–495
trešā daļa 494, 495

476.pants 459
pirmā daļa 458

477.pants 454, 496

479.pants
pirmā daļa 458
ceturtā daļa 431, 433, 435

481.pants 219, 435, 502, 505
pirmā daļa
3.punkts 433

482.pants
pirmā daļa 425

484.pants
otrā daļa 425
sestā daļa 423, 425
septītā daļa 423

486.pants 423, 425

487.pants 180

494.pants
pirmā daļa 21

496.pants 231, 548
otrā daļa 103

499.pants 172, 567
pirmā daļa
2.punkts 206, 565, 567
ceturtā daļa 565, 567

500.pants 509
501.pants 451, 509
4.punkts 21
505.pants 423, 426
506.pants 108, 423, 424, 426
507.pants 423, 426
pirmā daļa 424
508.pants
ceturtā daļa 18, 21
509.pants 262, 423, 424, 426
pirmā daļa 423
510.pants
pirmā daļa 497, 498
otrā daļa 448, 451, 453, 454, 498, 499
511.pants 44, 64, 79, 102, 112, 116, 125, 175, 187, 200, 202, 231, 240, 241, 247, 251, 256, 293, 308, 312–314, 339, 372, 408, 409, 419, 421, 428, 454, 505, 509, 529, 547
otrā daļa 185, 191, 195, 198, 245, 286, 319, 339, 390, 405, 428, 445, 446, 447, 450, 489, 497, 505, 512, 538
512.pants 64, 76, 79, 112, 116, 125, 187, 229, 231, 240, 241, 247, 251, 256, 304, 308, 312–314, 339, 341, 344, 372, 408, 409, 419, 421, 426, 428, 454, 497, 505, 525, 529, 547
pirmā daļa 185, 286, 428
otrā daļa 76, 262, 319
513.pants 448, 454, 497–499
pirmā daļa 454, 499
trešā daļa 454, 499
otrā daļa 454, 499
514.pants 312, 497
pirmā daļa
2.punkts 301
519.pants 427, 428, 538
520.pants 140, 241, 312, 339
pirmā daļa 241, 418, 444–447
525.pants 79, 222, 230, 423, 425, 426, 510, 538
otrā daļa 509
3.punkts 245, 423, 424, 468, 485, 488
526.pants 538
527.pants 175, 180, 312, 316, 339, 408, 529
pirmā daļa 177, 437, 438

otrā daļa 177, 444, 445–447
1.punkts 103, 286, 403, 408
2.punkts 76, 103, 207, 262
ceturtā daļa 90, 91
535.pants
pirmā daļa 551, 562, 564
536.pants 358
trešā daļa 357, 360
538.pants 118, 359, 490–492
49.nodaļa *(539.–543.pants)* 181
539.pants
pirmā daļa 383, 387
541.pants 182
542.pants 182
pirmā daļa
2.punkts 50, 383, 385, 387
544.pants
otrā daļa 388
1.punkts 383
51.nodaļa *(547.–548.pants)* 62
549.pants 476, 477
550.pants 477
551.pants 477
piektā daļa 104
552.pants 476, 477
555.pants 525
trešā daļa 525, 527
556.pants 550
53.nodaļa *(560.–568.pants)* 79, 162
560.pants 304, 381, 421
otrā daļa 18, 338, 340, 416, 543, 595
trešā daļa 332, 334, 549, 550, 556, 557, 559–561
561.pants 79, 175, 177, 308, 339, 401, 407, 505
pirmā daļa 301, 445, 516
562.pants 45, 53, 54, 214, 215, 251, 304, 312, 393, 436, 438, 451, 513, 518, 531
pirmā daļa 22, 44, 206, 298, 301, 304, 371, 401, 477, 486, 516, 554, 555
otrā daļa 400, 401, 436, 439, 445, 486, 504
trešā daļa 24, 25, 335, 345, 399, 400

563.pants 477
pirmā daļa
1.punkts 228
4.punkts 381

564.pants 18, 22, 64, 112, 116, 125, 175, 196, 247, 258, 304, 308, 339, 343, 403, 409, 447, 477, 497, 500, 502, 529, 531, 533, 534, 547
otrā daļa 110, 140
trešā daļa 207, 502
ceturtā daļa 111, 116, 177, 185, 195, 198, 225, 245, 262, 299, 313, 319, 408, 428, 447, 483, 485, 489, 500, 502, 504, 505, 554, 555
sestā daļa 22, 223, 231, 281, 304, 371, 409
astotā daļa 245, 485

565.pants 89–91477

566.pants 438, 439, 450, 453, 454

54.nodaļa *(569.–591.pants)* 202

569.pants 459, 534
pirmā daļa 21, 36, 84, 220, 281, 302, 309, 362, 364, 390, 446, 447, 459, 547, 548
trešā daļa 36, 42, 64, 68, 77, 127, 166, 173, 180, 207, 220, 281, 296, 302, 321, 344, 371, 390, 446, 452, 466, 484, 526, 535, 548

570.pants 445, 551
pirmā daļa 342, 440, 441, 446, 551, 563, 564
otrā daļa 441

572.pants 171, 428, 445, 484, 534, 539

573.pants 28, 70, 158, 195, 347, 484, 534

574.pants 26, 28, 42, 59, 68, 79, 85, 120, 127, 128, 156, 158, 162, 172, 180, 190, 198, 208, 209, 212, 217, 247, 257, 260, 305, 321, 334, 347, 348, 404, 407, 459, 496, 503, 511, 525, 526, 541
1.punkts 20, 21, 35, 63, 70, 77, 111, 115, 220, 521
2.punkts 120, 131, 223, 241, 281, 303, 308, 317, 323, 325, 329, 330, 392
3.punkts 173

575.pants 21, 57, 68, 79, 85, 120, 128, 156, 162, 172, 180, 198, 202, 212, 217, 237, 247, 305, 321, 334, 347, 348, 415, 438, 459, 496, 511, 531, 535, 541
pirmā daļa 439
2.punkts 458
3.punkts 381, 550, 560
5.punkts 550
6.punkts 422, 432, 425, 426, 451
7.punkts 448, 450–452, 454, 497–499

otrā daļa 370, 554
trešā daļa 21, 22, 70, 107, 111, 116, 185, 195, 245, 308, 314, 338, 348, 355, 374, 381, 392, 400, 409, 423, 424, 438, 445, 447, 454, 503, 505, 510, 512, 554, 555

578.pants 510
otrā daļa 371, 407, 534

579.pants
trešā daļa 342, 442, 446

583.pants 183, 211, 216, 246, 308, 433, 495, 534
otrā daļa 20, 124, 518

584.pants 156
otrā daļa 120, 172, 428, 511

585.pants 23, 26, 37, 42, 50, 55, 57, 59, 64, 68, 73, 79, 82, 85, 92, 103, 105, 109, 116, 120, 125, 129, 132, 136, 162, 165, 167, 173, 180, 188, 193, 198, 204, 208, 212, 220, 230, 231, 238, 242, 247, 251, 296, 305, 309, 314, 317, 321, 331, 334, 345, 349, 352, 356, 360, 372, 378, 382, 388, 392, 402, 410–412, 421, 426, 429, 435, 439, 441, 447, 455, 460, 467, 489, 492, 496, 499, 506, 510, 512, 519, 522, 527, 531, 536, 541, 548, 552, 555, 558, 561, 564, 568
otrā daļa 61, 62, 77, 84, 134, 136, 142, 171, 196, 202, 215, 274, 301, 400, 432, 445, 451, 544

586.pants 46, 156, 290, 326, 367

587.pants 23, 26, 37, 42, 46, 50, 55, 57, 59, 64, 68, 73, 79, 82, 85, 92, 105, 109, 116, 120, 125, 129, 132, 136, 147, 156, 162, 167, 173, 183, 188, 193, 198, 204, 208, 212, 217, 220, 231, 238, 242, 247, 251, 290, 296, 305, 309, 314, 317, 321, 326, 331, 334, 349, 352, 356, 360, 367, 372, 374, 378, 382, 388, 392, 402, 410, 411, 415, 421, 426, 429, 435, 439, 441, 447, 455, 460, 467, 489, 492, 496, 499, 506, 512, 519, 522, 527, 531, 536, 541, 548, 552, 555, 561, 564, 568
1.punkts 446
2.punkts 518

591.pants 513, 518

592.pants
pirmā daļa 432

593.pants
otrā daļa 432, 433

600.pants
trešā daļa 366

601.pants 366

615.pants
trešā daļa 377
618.pants
trešā daļa 373
619.pants 373
620.pants 373, 374
otrā daļa 374
58.nodaļa *(621.–625.pants)* 61, 63
621.pants 70, 71, 538
pirmā daļa 71
otrā daļa 71, 73, 537, 540
622.pants 70, 71
pirmā daļa
1.punkts 73
624.pants 70, 71
pirmā daļa 366
625.pants 316, 354, 436
pirmā daļa
1.punkts 353, 355, 356, 437
626.pants 363, 365, 366
1.punkts 542, 544
2.punkts 542, 544
627.pants 361, 365
otrā daļa
1.punkts 365
629.pants 366
630.pants
pirmā daļa 546
631.pants 364, 366
632.pants
pirmā daļa 330
649.pants 45
650.pants 45
651.pants 45
655.pants 339
657.pants 339
63.nodaļa *(662.–695.pants)* 56, 58–81, 130, 131
662.pants 374
pirmā daļa 373, 374

665.pants
3.punkts 347, 374
670.pants 57, 82, 132, 349, 522, 561
672.pants 59, 326
689.pants
pirmā daļa 380
693.pants 380

Latvijas administratīvo pārkāpumu kodekss
(pieņemts 07.12.1984.)

106.pants 215
149.[15]pants 182
otrā daļa 134
155.[8]pants 140, 144, 145
181.pants 176, 179

Latvijas kriminālkodekss
(pieņemts 06.01.1961.)

142.pants
trešā daļa 373
162.pants
otrā daļa 279
164.pants
otrā daļa 279
190.pants 263

Latvijas kriminālprocesa kodekss
(pieņemts 06.01.1961.)

5.pants
pirmā daļa
3.punkts 33
8.punkts 32
49.pants
trešā daļa 262
50.pants
trešā daļa 227
58.pants 227
62.pants
otrā daļa 227
83.pants
pirmā daļa 32

95.pants 227
109.pants 354, 356
111.pants
2.punkts 356
156.pants
pirmā daļa 228
otrā daļa 228
161.[3]pants
pirmā daļa 81
175.pants 32
186.pants 227
188.pants 227
189.pants 227, 431, 433, 434
190.pants 227, 431, 433, 434
196.pants
pirmā daļa 227
208.pants
pirmā daļa
1.punkts 32
otrā daļa
1.punkts 33
2.punkts 33
212.pants 32

Muitas likums
(pieņemts 18.03.2004.) 508

Operatīvās darbības likums
(pieņemts 16.12.1993.) 262

24.pants 290

Par dzīvojamo telpu īri
(pieņemts 16.02.1993.)

28.pants 212
28.[4]pants
pirmā daļa 210

Par grāmatvedību
(pieņemts 14.10.1992.)

2.pants
trešā daļa 376

8.pants 376
17.pants 378

Par iedzīvotāju ienākuma nodokli
(pieņemts 11.05.1993.) 151, 155

1.pants
pirmā daļa
3.punkts 311
2.pants
1.punkts 311
3.pants
pirmā daļa 311
4.pants
pirmā daļa
3.punkts 311
7.pants 152, 311
8.pants 154
trešā daļa
11.punkts 152,
9.pants 152, 154
pirmā daļa
19.punkts 311
15.pants
otrā daļa 311
19.pants 311
22.pants
trešā daļa 311
ceturtā daļa 311

Par iepirkumu valsts vai pašvaldību vajadzībām
(pieņemts 05.07.2001.) 487

3.pants
1.punkts 469
23.pants 483
trešā daļa 483, 487
ceturtā daļa 469

Par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonu darbībā
(pieņemts 25.04.2002.) 149, 150, 153, 155, 235, 238, 474, 475, 487, 490

4.pants
trešā daļa 236
13.pants 483

24.pants 155
pirmā daļa
9.punkts 150

Par Kriminālliikuma spēkā stāšanās un piemērošanas kārtību
(pieņemts 15.10.1998.) 313

20.pants 154

23.pants 209, 210, 212, 404, 405, 407, 409, 502, 503, 505
pirmā daļa 209, 211
trešā daļa 210, 503

Pārejas noteikumi 43
1.punkts 44

Par Latvijas Republikas valstisko statusu
(pieņemts 01.10.1991.) 177

Par likumu un citu Saeimas, Valsts prezidenta un Ministru kabineta pieņemto aktu izsludināšanas, publicēšanas, spēkā stāšanās kārtību un spēkā esamību
(pieņemts 08.06.1994.)

7.pants 179, 180

Par nodokļiem un nodevām
(pieņemts 02.02.1995.)

23.pants
pirmā daļa 312

Par pašvaldībām
(pieņemts 19.05.1994.) 199–201, 203

2.pants 235

62.pants
3.punkts 235
4.punkts 235

77.pants 235

Par pilsētas domes, rajona padomes, novada domes un pagasta padomes deputāta statusu
(pieņemts 17.03.1994.) 202

3.pants
pirmā daļa
2.punkts 202

Par policiju
(pieņemts 04.06.1991.)

27.pants
trešā daļa 444

Par privatizējamo valsts un pašvaldību īpašuma objektu novērtēšanas kārtību
(pieņemts 10.02.1994.) 200

Par tiesu varu
(pieņemts 15.12.1992.) 391

1.pants
ceturtā daļa 390, 543, 545

2.pants
pirmā daļa 67, 390

3.pants
pirmā daļa 543, 544
otrā daļa 544

4.pants 390
pirmā daļa 545

15.pants 554

17.pants 67, 390
pirmā daļa 543, 545

21.pants 390

22.pants 390

23.pants 67, 390

24.pants
pirmā daļa 543, 544
otrā daļa 543, 544

25.pants
pirmā daļa 543, 544
otrā daļa 543, 544

49.pants
otrā daļa 289

58.pants 390

68.pants
pirmā daļa 67, 390, 543, 545

85.pants
pirmā daļa 390

89.pants
pirmā daļa 390, 543, 545

Par uzņēmumu un uzņēmējsabiedrību maksātnespēju
(pieņemts 12.09.1996.) 248
1.pants
6.punkts 249
42.pants 249, 250
pirmā daļa 249, 251
43.pants 250
112.pants 249

Par Valsts ieņēmumu dienestu
(pieņemts 28.10.1993.) 313
11.pants 508

Par valsts un pašvaldības finanšu līdzekļu un mantas izšķērdēšanas novēršanu
(pieņemts 19.07.1995.) 199, 200

Par valsts un pašvaldību īpašuma objektu privatizāciju
(pieņemts 17.02.1994.) 199, 200

Prokuratūras likums
(pieņemts 19.05.1994.)
6.pants
ceturtā daļa 102, 104

Saeimas kārtības rullis
(pieņemts 28.07.1994.)
17.pants 516
179.pants
pirmā daļa
2.punkts 516, 517

Sauszemes transportlīdzekļu īpašnieku civiltiesiskās atbildības obligātās apdrošināšanas likums
(pieņemts 13.03.1997.) 523, 527, 528
19.pants 530

Tiesu ekspertu likums
(pieņemts 14.09.2006.) 229

Uzturlīdzekļu garantiju fonda likums
(pieņemts 17.06.2004.)
1.pants
3.punkts 40

Valsts pārvaldes iekārtas likums
(pieņemts 06.06.2002.)
9.pants 404

1.3. Ministru kabineta noteikumi

Ceļu satiksmes noteikumi
(29.06.2004. noteikumi Nr.571) 75, 78, 134, 159–161, 182, 183, 358, 384, 529

Dokumentu izstrādāšanas un noformēšanas noteikumi
(23.04.1996. noteikumi Nr.154) 31, 255, 259, 278, 282, 316

Grozījumi Ministru kabineta 1999.gada 2.februāra noteikumos Nr.33 "Noteikumi par latviešu valodas prasmes un Latvijas Republikas Satversmes pamatnoteikumu, valsts himnas teksta un Latvijas vēstures zināšanu pārbaudi personām, kuras vēlas iegūt Latvijas pilsonību naturalizācijas kārtībā"
(05.06.2001. noteikumi Nr.232) 99

Grozījumi Ministru kabineta 1999.gada 2.februāra noteikumos Nr.33 "Noteikumi par latviešu valodas prasmes un Latvijas Republikas Satversmes pamatnoteikumu, valsts himnas teksta un Latvijas vēstures zināšanu pārbaudi personām, kuras vēlas iegūt Latvijas pilsonību naturalizācijas kārtībā"
(14.08.2001. noteikumi Nr.373) 99

Grozījums Ministru kabineta 1999.gada 2.februāra noteikumos Nr.33 "Noteikumi par latviešu valodas prasmes un Latvijas Republikas Satversmes pamatnoteikumu, valsts himnas teksta un Latvijas vēstures zināšanu pārbaudi personām, kuras vēlas iegūt Latvijas pilsonību naturalizācijas kārtībā"
(29.08.2000. noteikumi Nr.305) 99

Grozījums Ministru kabineta 1999.gada 2.februāra noteikumos Nr.33 "Noteikumi par latviešu valodas prasmes un Latvijas Republikas Satversmes pamatnoteikumu, valsts himnas teksta un Latvijas vēstures zināšanu pārbaudi personām, kuras vēlas iegūt Latvijas pilsonību naturalizācijas kārtībā"
(22.04.2003. noteikumi Nr.198) 99

Grozījums Ministru kabineta 1999.gada 2.februāra noteikumos Nr.33 "Noteikumi par latviešu valodas prasmes un Latvijas Republikas Satversmes pamatnoteikumu, valsts himnas teksta un Latvijas vēstures zināšanu pārbaudi personām, kuras vēlas iegūt Latvijas pilsonību naturalizācijas kārtībā"
(03.08.2004. noteikumi Nr.660) 99

Iekšlietu ministrijas sistēmas iestāžu darbinieku ar speciālajām dienesta pakāpēm disciplinārais reglaments
(28.10.2003. noteikumi Nr.594) 443

Kārtība, kādā aizpildāmas, iesniedzamas, reģistrējamas un glabājamas valsts amatpersonu deklarācijas un aizpildāmi un iesniedzami valsts amatpersonu saraksti
(22.10.2002. noteikumi Nr.478) 149, 150, 152, 153, 155, 474, 475

Labturības prasības mājas (istabas) dzīvnieku turēšanai, tirdzniecībai, pārvadāšanai un demonstrēšanai publiskās izstādēs, kā arī suņu apmācībai
(04.04.2006. noteikumi Nr.266) 213, 215, 216

Likuma "Par iedzīvotāju ienākuma nodokli" normu piemērošanas kārtība
(26.09.2006. noteikumi Nr.793) 151, 152, 156

Ministru kabineta kārtības rullis
(12.03.2002. noteikumi Nr.111) 215, 216

Noteikumi par apdrošināšanas atlīdzības apmēru un aprēķināšanas kārtību par personai nodarītajiem materiālajiem zaudējumiem
(14.12.2004. noteikumi Nr.1008) 530

Noteikumi par apdrošināšanas atlīdzības apmēru un aprēķināšanas kārtību par personai nodarītajiem materiālajiem zaudējumiem
(17.05.2005. noteikumi Nr.331) 523, 527, 528, 530

Noteikumi par grāmatvedības kārtošanu un organizāciju
(25.07.2000. noteikumi Nr.243) 376

Noteikumi par latviešu valodas prasmes un Latvijas Republikas Satversmes pamatnoteikumu, valsts himnas teksta un Latvijas vēstures zināšanu pārbaudi personām, kuras vēlas iegūt Latvijas pilsonību naturalizācijas kārtībā
(02.02.1999. noteikumi Nr.33) 99

Noteikumi par minimālo mēneša darba algu un minimālo stundas tarifa likmi
(28.08.2007. noteikumi Nr.592) 103

Par valsts un pašvaldību uzņēmumiem vai uzņēmējsabiedrībām piederošo kapitāla daļu pārdošanu
(18.10.1994. noteikumi Nr.206) 200

Suņu un kaķu turēšanas noteikumi
(03.10.1995. noteikumi Nr.291) 214–216, 217

2. Starptautiskie tiesību akti

ANO Konvencija par bērnu tiesībām
(pieņemta 20.11.1989.; Latvijā spēkā no 14.05.1992.) 464

ANO Pusaudžu tieslietu administrēšanas Minimālā Standarta noteikumi (Pekinas noteikumi)
(pieņemti 29.11.1985.) 464

Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencija
(pieņemta 04.11.1950; Latvijā spēkā no 27.06.1997.) 280, 303, 464, 554
6.pants 103, 256, 262, 285, 312, 550
pirmā daļa 298, 516
otrā daļa 185, 186
trešā daļa 298
7.pants 178, 260, 262, 290
8.pants 262

10.pants 227
1.punkts 231
2.punkts 231
1.protokols
1.pants 135
7.protokols
4.pants 192

Eiropas Padomes konvencija par izdošanu
(pieņemta 13.12.1957.)
14.pants 380

Latvijas Republikas un Krievijas Federācijas līgums par tiesisko palīdzību un tiesiskajām attiecībām civilajās, ģimenes un krimināllietās
(noslēgts 03.02.1993.; spēkā no 28.03.1995.)
13.pants 176, 179

Pasaules tirdzniecības organizācijas līgums par intelektuālā īpašuma aspektiem, kas saistīti ar tirdzniecību (TRIPS)
(noslēgts 15.04.1994: Latvijā spēkā no 10.02.1999.)
61.pants 143

3. Citi Latvijas tiesību akti

3.1. Ministru kabineta rīkojums

Par bezpeļņas organizācijas valsts akciju sabiedrības "Valsts obligātās veselības apdrošināšanas aģentūra" reorganizāciju un Veselības obligātās apdrošināšanas valsts aģentūras izveidi
(01.10.2002. rīkojums Nr.550)....472, 479

3.2. Ministriju tiesību akti

Nolikums par latviešu valodas prasmes, Latvijas Republikas Satversmes pamatnoteikumu, valsts himnas teksta un Latvijas vēstures zināšanu pārbaudes komisijām
(Tieslietu ministrijas 09.03.1999. nolikums Nr.1-1/26)....98, 99

Nolikums par latviešu valodas prasmes, Latvijas Republikas Satversmes pamatnoteikumu, valsts himnas teksta un Latvijas vēstures zināšanu pārbaudes komisijām
(Tieslietu ministrijas 29.10.2001. nolikums Nr.1-1/464)....98, 99

Par latviešu valodas prasmes, Latvijas Republikas Satversmes pamatnoteikumu, valsts himnas teksta un Latvijas vēstures zināšanu pārbaudes organizāciju un pretendenta prasmes un zināšanu vērtēšanu
(Tieslietu ministrijas 09.03.1999. instrukcija Nr.2) 98, 99

Par latviešu valodas prasmes, Latvijas Republikas Satversmes pamatnoteikumu, valsts himnas teksta un Latvijas vēstures zināšanu pārbaudes organizāciju un pretendenta prasmes un zināšanu vērtēšanu
(Tieslietu ministrijas 31.10.2001. instrukcija Nr.1-2/3)....98, 99

Par latviešu valodas prasmes, Latvijas Republikas Satversmes pamatnoteikumu, valsts himnas teksta un Latvijas vēstures zināšanu pārbaudes organizāciju un pretendenta prasmes un zināšanu vērtēšanu
(Tieslietu ministrijas 29.04.2002. instrukcija Nr.1-2/2)....98, 99

Par latviešu valodas prasmes, Latvijas Republikas Satversmes pamatnoteikumu, valsts himnas teksta un Latvijas vēstures zināšanu pārbaudes organizāciju un pretendenta prasmes un zināšanu vērtēšanu
(Tieslietu ministrijas 10.07.2003. instrukcija Nr.1-2/12)....98, 99

3.3. Pašvaldību tiesību akti

Kārtība, kādā Juridiskajā pārvaldē sakārtojami un saglabājami lietās tiesvedības lietu materiāli un tiem pievienojamie dokumenti
(Rīgas domes Juridiskās pārvaldes 09.12.2002. rīkojums Nr.3) 234

Par informācijas par tiesu lietām, kurās aizskartas īpašuma tiesības, apmaiņu Rīgas domes institūcijās
(Rīgas domes 02.04.2003. rīkojums Nr.245-r) 233, 234

Tēžu rādītājs[1]

lpp.

Latvijas Republikas likumi

Ceļu satiksmes likums

Ne Ceļu satiksmes likums, ne Ceļu satiksmes noteikumi neparedz, ka transportlīdzekļa vadīšanas tiesību atņemšana pilnībā anulētu transportlīdzekļa vadītāja stāžu, kāds tam ir bijis līdz tiesību atņemšanai.

Gadījumos, kad transportlīdzekli persona vada bez transportlīdzekļa vadīšanas tiesībām, jāņem vērā šīs personas transportlīdzekļa vadītāja stāžs, kāds bijis līdz tiesību zaudēšanai, jo šis apstāklis ir būtisks, lai konstatētu, vai transportlīdzekli šī persona vadījusi alkohola ietekmē *(Krimināllikuma 260.panta trešā daļa un 262.panta otrā daļa, Ceļu satiksmes likums, Ceļu satiksmes noteikumi). (Lieta Nr.SKK-103)* 181

Civillikums

853.pants

Dīzeļdegviela un automašīnas remonta instrumenti Civillikuma 857.panta izpratnē atzīstami par automašīnas, kas ir galvenā lieta, blakus lietām, tas ir, piederumiem. Civillikuma 853.pants paredz, ka visas tiesiskās attiecības, kas zīmējas uz galveno lietu, pašas par sevi attiecas arī uz blakus lietām, tādēļ, atsavinot galveno lietu, pie tās piederīga blakus lieta šaubu gadījumā atzīstama par atsavinātu kopā ar to, ja vien nav tieši noteikts pretējais. Ievērojot minēto, atzīstams, ka dīzeļdegviela un automašīnas remonta instrumenti konfiscējami kopā ar automašīnu *(Krimināllikuma 42.panta trešā daļa). (Lieta Nr.SKK-435)* 83

857.pants

Dīzeļdegviela un automašīnas remonta instrumenti Civillikuma 857.panta izpratnē atzīstami par automašīnas, kas ir galvenā lieta, blakus lietām, tas ir, piederumiem. Civillikuma 853.pants paredz, ka visas tiesiskās attiecības, kas zīmējas uz galveno lietu, pašas par sevi attiecas arī uz blakus lietām, tādēļ, atsavinot galveno lietu, pie tās piederīga blakus lieta šaubu gadījumā atzīstama par atsavinātu kopā ar to, ja vien nav tieši noteikts pretējais. Ievērojot minēto, atzīstams, ka dīzeļdegviela un automašīnas remonta instrumenti konfiscējami kopā ar automašīnu *(Krimināllikuma 42.panta trešā daļa). (Lieta Nr.SKK-435)* 83

[1] Tēzes sakārtotas pēc attiecīgajā tēzē minētajiem tiesību aktiem alfabēta secībā.

1675.pants

Solidārā atbildība par zaudējumiem nav piemērojam personām, kas gan notiesātas vienā krimināllietā, bet par atšķirīgiem noziegumiem *(Kriminālprocesa likuma 350.pants, Civillikuma 1675.pants). (Lieta Nr.SKK-116)* 375

Civilprocesa likums

Gadījumos, kad noziedzīgais nodarījums nav bijis tieši vērsts pret personu, kura iesniegusi morālā kaitējuma kompensācijas pieteikumu, saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 352.panta pirmo daļu šai personai ir jāpamato viņai pienākošās kompensācijas apmērs un morālā aizskāruma dziļums.

Kompensācijas nenoteikšana vai pieteikuma atstāšana bez izskatīšanas neliedz personai tiesības prasīt kaitējuma atlīdzināšanu civiltiesiskā kārtībā jeb Civilprocesa likumā noteiktajā kārtībā. Tāpat, ja cietušais uzskata, ka ar kompensāciju kriminālprocesā nav atlīdzināts viss radītais kaitējums, viņam ir tiesības prasīt tā atlīdzināšanu Civilprocesa likumā noteiktajā kārtībā *(Kriminālprocesa likuma 350.panta trešā daļa, 352.panta pirmā daļa). (Lieta Nr.SKK-592)* 532

Dzīvnieku aizsardzības likums

Ministru kabineta noteikumi zaudē spēku, ja pieņemts attiecīgo jautājumu regulējošs normatīvais akts ar augstāku juridisko spēku. Tādējādi laika posmā no 2000.gada 1.janvāra līdz 2006.gada 12.aprīlim, kad stājās spēkā Ministru kabineta noteikumi Nr.266, jautājumus par dzīvnieku turēšanas noteikumiem regulēja tikai Dzīvnieku aizsardzības likums.

Krimināllikuma 230.[1]panta pirmā daļa paredz kriminālatbildību par dzīvnieku turēšanas noteikumu pārkāpšanu, ja tās rezultātā cietušajam nodarīts viegls vai vidēja smaguma miesas bojājums. Ar dzīvnieku turēšanas noteikumiem minētajā Krimināllikuma pantā ir saprotamas normas, kas regulē dzīvnieku turēšanas kārtību, to vidū Dzīvnieku aizsardzības likums *(Krimināllikuma 230.[1]panta pirmā daļa, Dzīvnieku aizsardzības likums). (Lieta Nr.SKK-377)* 213

Krimināllikums

5.pants

Tulkojot Krimināllikuma 55.panta desmito daļu un 51.panta pirmo daļu saistībā ar Krimināllikuma 55.panta trešo daļu, apsūdzētajam labvēlīgāka interpretācija ir nosacītas notiesāšanas pārbaudes laika sākšanās ar tiesas sprieduma spēkā stāšanās dienu. Tāpēc, nosakot galīgo sodu, pirmās un apelācijas instances tiesa ir kļūdaini piemērojusi Krimināllikuma 51.pantu, kas ir Kriminālprocesa likuma 574.panta 1.punktā paredzētais pārkāpums. *(Krimināllikuma 5.panta otrā daļa, 51.panta pirmā daļa, 55.panta trešā un desmitā daļa). (Lieta Nr.SKK-112)* 17

7.pants

Kriminālliikuma 313.panta otrajā daļā ir paredzēta atbildība par noziedznieka, kā arī nozieguma izdarīšanas rīku un līdzekļu, nozieguma pēdu vai noziedzīgā kārtā iegūtu priekšmetu iepriekš neapsolītu slēpšanu, ja slēpjamais noziegums ir sevišķi smags. Tā ir piesaistība citas personas izdarītajam noziegumam. Tas nozīmē, ka ir jābūt konstatētam citas personas konkrētam noziegumam, kuru var kvalificēt pēc attiecīga Kriminālliikuma panta, daļas, punkta, lai atbilstoši Kriminālliikuma 7.pantam to varētu kvalificēt kā sevišķi smagu noziegumu *(Kriminālliikuma 313.panta otrā daļa). (Lieta Nr.SKK-168)* 184

11.pants

Noziedzīga nodarījuma subjekts ir fiziska persona. Juridiska persona nevar tikt saukta pie krimināllatbildības, bet tai var piemērot piespiedu ietekmēšanas līdzekļus *(Kriminālliikuma 11., 12., 13. 14.pants). (Lieta Nr.SKK-305)* 60

12.pants

Noziedzīga nodarījuma subjekts ir fiziska persona. Juridiska persona nevar tikt saukta pie krimināllatbildības, bet tai var piemērot piespiedu ietekmēšanas līdzekļus *(Kriminālliikuma 11., 12., 13. 14.pants). (Lieta Nr.SKK-305)* 60

13.pants

Noziedzīga nodarījuma subjekts ir fiziska persona. Juridiska persona nevar tikt saukta pie krimināllatbildības, bet tai var piemērot piespiedu ietekmēšanas līdzekļus *(Kriminālliikuma 11., 12., 13. 14.pants). (Lieta Nr.SKK-305)* 60

14.pants

Noziedzīga nodarījuma subjekts ir fiziska persona. Juridiska persona nevar tikt saukta pie krimināllatbildības, bet tai var piemērot piespiedu ietekmēšanas līdzekļus *(Kriminālliikuma 11., 12., 13. 14.pants). (Lieta Nr.SKK-305)* 60

23.pants

Saskaņā ar Kriminālliikuma 23.panta ceturto daļu ilgstošs noziedzīgs nodarījums ir nepārtraukta viena noziedzīga nodarījuma sastāva realizēšana, konkrētajā gadījumā bezdarbība, kas saistīta ar tai sekojošu ilgstošu to pienākumu nepildīšanu, kurus likums ar kriminālvajāšanas piedraudējumu uzlicis vainīgajai personai.

Tiesa, nosakot apsūdzētajam galīgo sodu, pamatoti piemērojusi Kriminālliikuma 51.panta noteikumus, jo apsūdzētais Kriminālliikuma 170.pantā paredzēto noziedzīgo nodarījumu, kurš konkrētajā gadījumā atzīstams par ilgstošu, ir izdarījis nosacīta soda izciešanas laikā *(Kriminālliikuma 23.panta ceturtā daļa, 51.pants). (Lieta Nr.SKK-191)* 39

32.pants

Saskaņā ar Kriminālliikuma 32.pantu galējā nepieciešamība ir darbība, ko persona izdara, lai novērstu kaitējumu, kas apdraud valsts vai sabiedrības intereses, šīs personas vai citas personas tiesības. Turklāt šajos apstākļos radītajam kaitējumam jābūt mazākam nekā novērstais kaitējums.

Lai noteiktu, vai radītais kaitējums ir bijis mazāks nekā novērstais, jānovērtē apdraudēto interešu svarīgums un jāsalīdzina novērstā kaitējuma bīstamība ar radīto kaitējumu *(Kriminālliikuma 32.pants). (Lieta Nr.SKK-355)* 74

38.pants

Brīvības atņemšanas sods, kas noteikts nosacīti, nav cits, atšķirīgs, soda veids *(Kriminālliikuma 38. un 55.pants). (Lieta Nr.SKK-444)* 86

42.pants

Dīzeļdegviela un automašīnas remonta instrumenti Civillikuma 857.panta izpratnē atzīstami par automašīnas, kas ir galvenā lieta, blakus lietām, tas ir, piederumiem. Civillikuma 853.pants paredz, ka visas tiesiskās attiecības, kas zīmējas uz galveno lietu, pašas par sevi attiecas arī uz blakus lietām, tādēļ, atsavinot galveno lietu, pie tās piederīga blakus lieta šaubu gadījumā atzīstama par atsavinātu kopā ar to, ja vien nav tieši noteikts pretējais. Ievērojot minēto, atzīstams, ka dīzeļdegviela un automašīnas remonta instrumenti konfiscējami kopā ar automašīnu *(Kriminālliikuma 42.panta trešā daļa). (Lieta Nr.SKK-435)* 83

Likumdevējs ir paredzējis tiesības kriminālprocesa ietvaros procesa virzītājam uzlikt arestu īpašumā esošai mantai, arī tādai, uz kuru ir reģistrēta komercķīla, lai nodrošinātu iespējamo mantas konfiskāciju. Līdz ar to šāda manta var tikt konfiscēta *(Kriminālliikuma 42.panta pirmā un trešā daļa). (Lieta Nr.SKK-637)* 133

47.pants

Kriminālliikuma 47.panta pirmās daļas 2.punktā paredzētā aktīvā rīcība, veicinot noziedzīga nodarījuma atklāšanu un izmeklēšanu, var izpausties tādējādi, ka vainīgais sniedz pirmstiesas izmeklēšanas iestādēm informāciju, kura tām nebija zināma *(Kriminālliikuma 47.panta pirmās daļas 2.punkts). (Lieta Nr.SKK-461)* 106

Noziedzīga nodarījuma izdarīšana cietušā prettiesiskas vai amorālas uzvedības ietekmē saskaņā ar Kriminālliikuma 47.panta pirmās daļas 7.punktu ir atzīstama par atbildību mīkstinošu apstākli gadījumos, kad cietušā rīcība izpaudusies vardarbībā, smagā goda aizskārumā vai citās prettiesiskās darbībās pret vainīgo vai kādu trešo personu *(Kriminālliikuma 47.panta pirmās daļas 7.punkts). (Lieta Nr.SKK-313)* 66

Par atbildību mīkstinošiem apstākļiem Krimināllikuma 47.panta otrās daļas izpratnē tiesa var atzīt tikai tādus apstākļus, kas pēc sava satura atbilst Krimināllikuma 47.panta jēgai un kas nav vērtējami kā personību raksturojoši apstākļi. Apsūdzētā veselības stāvoklis ir ņemams vērā, izlemjot ar soda noteikšanu saistītos jautājumus, bet nav pieļaujams šo faktu atzīt par apsūdzētā atbildību mīkstinošu apstākli *(Krimināllikuma 47.panta otrā daļa). (Lieta Nr.SKK-84)* 10

Tas, ka apsūdzētais izmanto savas tiesības uz sadarbību vienkāršotāka procesa izvēlē, pastiprina savas vainas atzīšanu un nožēlošanu, bet nav atzīstams par patstāvīgu viņa atbildību mīkstinošu apstākli *(Krimināllikuma 47.pants). (Lieta Nr.SKK-232)* 47

48.pants

Personas bezpalīdzības stāvoklim raksturīga ierobežota iespēja vai nespēja pretdarboties citas personas aktīvajai rīcībai. Šī spēja var būt saistīta ar fiziskiem, psihiskiem trūkumiem, arī personas atrašanos apreibinošu vielu ietekmē, ko vainīgais apzinās un izmanto noziedzīga nodarījuma izdarīšanā.

Sevišķa cietsirdība ir juridiska kategorija, kuru konstatē, ņemot par pamatu medicīniskos un fiziskos kritērijus.

Par alkohola ietekmes pierādījumiem var būt ne tikai ziņas, kas iegūtas Ministru kabineta noteiktajā kārtībā, bet arī citi Kriminālprocesa likumā paredzētie pierādījumi, piemēram, liecinieku vai apsūdzētā liecības *(Krimināllikuma 48. panta pirmās daļas 6.,8. un 12. punkts). (Lieta Nr.SKK-545)* 121

Tiesa, to motivējot, var atzīt atbildību pastiprinošu apstākli arī tādā gadījumā, ja prokurors nav norādījis uz konkrētu apstākli kā atbildību pastiprinošu, kā arī tad, ja prokurors uzskata, ka konkrēts apstāklis nepastiprina apsūdzētā atbildību *(Krimināllikuma 48.panta pirmās daļas 11.punkts). (Lieta Nr.SKK-243)* 51

49.pants

Ja kriminālietā konstatēti divi vai vairāki atbildību mīkstinošie apstākļi un nav konstatēti atbildību pastiprinošie apstākļi, tiesai nav pienākuma obligāti piemērot Krimināllikuma 49.pantu. Krimināllikuma 49.panta nosacījumi piemērojami tikai īpašos gadījumos, ja tiesa konstatē, ka Krimināllikuma panta sankcijā paredzētā minimālā soda vai obligātā papildsoda piemērošana nebūs taisnīga un ir pārāk barga, ievērojot izdarītā nodarījuma raksturu un apsūdzētā personību *(Krimināllikuma 49.pants). (Lieta Nr.SKK-447)* 93

Ja persona atzīta par vainīgu kriminālpārkāpuma izdarīšanā, tad fakts, ka šī persona agrāk bijusi notiesāta par noziedzīga nodarījuma izdarīšanu, neliedz Krimināllikuma 49.panta nosacījumu piemērošanu *(Krimināllikuma 49.panta ceturtā daļa). (Lieta Nr.SKK-86)* 14

50.pants

Neatbilstoši likumam galīgais sods saskaņā ar Krimināllikuma 50.panta piekto daļu noteikts, atkārtoti pieskaitot sodu, kas jau pieskaitīts citā tiesas spriedumā *(Krimināllikuma 50.panta piektā daļa). (Lieta Nr.SKK J-255)* 56

Nosakot galīgo sodu saskaņā ar Krimināllikuma 50.panta piekto daļu, tiesai jāizvērtē, vai, lai panāktu krimināltiesisko attiecību taisnīgu noregulējumu, apsūdzētajam būtu jāizcieš arī ar otro spriedumu piespriestais nosacītais brīvības atņemšanas sods *(Krimināllikuma 50.panta piektā daļa). (Lieta Nr.SKK-224)* 43

51.pants

Apstāklis, ka pie apelācijas instances tiesas noteiktā soda pēc Krimināllikuma 180.panta otrās daļas saskaņā ar Krimināllikuma 51.panta prasībām pievienota lielāka neizciestā brīvības atņemšanas soda daļa nekā pirmās instances tiesas spriedumā, nav atzīstams par smagāka soda noteikšanu Kriminālprocesa likuma 562.panta trešās daļas izpratnē, ja apelācijas instances tiesas noteiktais galīgais sods nav lielāks par pirmās instances tiesas noteikto.

Pie galīgā soda noteikšanas saskaņā ar Krimināllikuma 51.pantu tiesai ir tiesības jaunajā spriedumā noteiktajam sodam pilnīgi vai daļēji pievienot sodu, kas nav izciests pēc iepriekšējā sprieduma, un galīgajam sodam jābūt lielākam par neizciestā soda daļu pēc iepriekšējā sprieduma *(Krimināllikuma 51.pants, Kriminālprocesa likuma 562.panta trešā daļa). (Lieta Nr.SKK-147)* 24

Gadījumos, kad jauns noziedzīgs nodarījums izdarīts nosacītas notiesāšanas pārbaudes laikā, jāievēro Krimināllikuma 55.panta otrajā un desmitajā daļā noteiktais, ka iepriekš piespriestais sods ir izpildāms un sods nosakāms saskaņā ar Krimināllikuma 51. un 52.panta nosacījumiem *(Krimināllikuma 55.panta otrā un desmitā daļa). (Lieta Nr.SKK-30)* 3

Ja galīgais sods apsūdzētajam pirmās instances tiesā noteikts saskaņā ar Krimināllikuma 51.pantu, apelācijas instances tiesai, izskatot lietu, ir jāpārbauda galīgā soda noteikšanas pamatotība, konkrēti, vai ar iepriekšējo spriedumu personai noteiktais sods uz lietas izskatīšanas brīdi apelācijas instances tiesā ir vai nav izciests *(Krimināllikuma 51.pants). (Lieta Nr.SKK J-613)* 130

Nosakot galīgo sodu pēc sprieduma kopības, tiesai jāievēro Krimināllikuma 51.panta nosacījumi, un atkārtota galīgā soda noteikšana pēc cita sprieduma nav pieļaujama, jo personu par vienu un to pašu noziedzīgu nodarījumu var tiesāt un sodīt vienu reizi *(Kriminālprocesa likuma 25.pants, Krimināllikuma 51.pants). (Lieta Nr.SKK J-565)* 520

Nosakot galīgo sodu saskaņā ar Krimināllikuma 51.pantu, nav piemērojams papildsods, kas nav bijis noteikts ar tiesu spriedumiem par noziedzīgiem nodarījumiem *(Krimināllikuma 51.pants). (Lieta Nr.SKK J-290)* 58

Saskaņā ar Krimināllikuma 23.panta ceturto daļu ilgstošs noziedzīgs nodarījums ir nepārtraukta viena noziedzīga nodarījuma sastāva realizēšana, konkrētajā gadījumā bezdarbība, kas saistīta ar tai sekojošu ilgstošu to pienākumu nepildīšanu, kurus likums ar kriminālvajāšanas piedraudējumu uzlicis vainīgajai personai.

Tiesa, nosakot apsūdzētajam galīgo sodu, pamatoti piemērojusi Krimināllikuma 51.panta noteikumus, jo apsūdzētais Krimināllikuma 170.pantā paredzēto noziedzīgo nodarījumu, kurš konkrētajā gadījumā atzīstams par ilgstošu, ir izdarījis nosacīta soda izciešanas laikā *(Krimināllikuma 23.panta ceturtā daļa, 51.pants). (Lieta Nr.SKK-191)* 39

Saskaņā ar Krimināllikuma 51.panta otro daļu galīgajam sodam pēc vairākiem spriedumiem jābūt lielākam par sodu, kāds noteikts par jaunu izdarītu noziedzīgu nodarījumu, kā arī par neizciestā soda daļu pēc iepriekšējā sprieduma *(Krimināllikuma 51.panta otrā daļa). (Lieta Nr.SKK J-58)* 7

Tulkojot Krimināllikuma 55.panta desmito daļu un 51.panta pirmo daļu saistībā ar Krimināllikuma 55.panta trešo daļu, apsūdzētajam labvēlīgāka interpretācija ir nosacītas notiesāšanas pārbaudes laika sākšanās ar tiesas sprieduma spēkā stāšanās dienu. Tāpēc, nosakot galīgo sodu, pirmās un apelācijas instances tiesa ir kļūdaini piemērojusi Krimināllikuma 51.pantu, kas ir Kriminālprocesa likuma 574.panta 1.punktā paredzētais pārkāpums. *(Krimināllikuma 5.panta otrā daļa, 51.panta pirmā daļa, 55.panta trešā un desmitā daļa). (Lieta Nr.SKK-112)* 17

52.pants

Gadījumos, kad jauns noziedzīgs nodarījums izdarīts nosacītas notiesāšanas pārbaudes laikā, jāievēro Krimināllikuma 55.panta otrajā un desmitajā daļā noteiktais, ka iepriekš piespriestais sods ir izpildāms un sods nosakāms saskaņā ar Krimināllikuma 51. un 52.panta nosacījumiem *(Krimināllikuma 55.panta otrā un desmitā daļa). (Lieta Nr.SKK-30)* 3

55.pants

Brīvības atņemšanas sods, kas noteikts nosacīti, nav cits, atšķirīgs, soda veids *(Krimināllikuma 38. un 55.pants). (Lieta Nr.SKK-444)* 86

Gadījumos, kad jauns noziedzīgs nodarījums izdarīts nosacītas notiesāšanas pārbaudes laikā, jāievēro Krimināllikuma 55.panta otrajā un desmitajā daļā noteiktais, ka iepriekš piespriestais sods ir izpildāms un sods nosakāms saskaņā ar Krimināllikuma 51. un 52.panta nosacījumiem *(Krimināllikuma 55.panta otrā un desmitā daļa). (Lieta Nr.SKK-30)* 3

Nosakot sodu brīvības atņemšanas, aresta, piespiedu darba vai naudas soda veidā, tiesa, ņemot vērā izdarītā noziedzīgā nodarījuma raksturu un radīto kaitējumu, vainīgā personību un citus lietas apstākļus, iegūst pārliecību, ka vainīgais, sodu neizciešot, turpmāk neizdarīs likumpārkāpumus, tā vainīgo var notiesāt nosacīti.

Likums nepārprotami uzskaita apstākļus, kas jāņem vērā, piemērojot nosacītu notiesāšanu.

Tiesai nav tiesību ignorēt kādu no likumā norādītajiem apstākļiem *(Krimināllikuma 55.panta pirmā daļa). (Lieta Nr.SKK-478)* 110

Tulkojot Krimināllikuma 55.panta desmito daļu un 51.panta pirmo daļu saistībā ar Krimināllikuma 55.panta trešo daļu, apsūdzētajam labvēlīgāka interpretācija ir nosacītas notiesāšanas pārbaudes laika sākšanās ar tiesas sprieduma spēkā stāšanās dienu. Tāpēc, nosakot galīgo sodu, pirmās un apelācijas instances tiesa ir kļūdaini piemērojusi Krimināllikuma 51.pantu, kas ir Kriminālprocesa likuma 574.panta 1.punktā paredzētais pārkāpums. *(Krimināllikuma 5.panta otrā daļa, 51.panta pirmā daļa, 55.panta trešā un desmitā daļa). (Lieta Nr.SKK-112)* 17

56.pants

Kriminālatbildības noilguma beigu termiņš privātapsūdzības lietās ir apsūdzības izsniegšanas diena apsūdzētajam *(Krimināllikuma 56.panta otrā daļa). (Lieta Nr.SKK-331)* 70

Kriminālatbildības noilguma termiņš tiek pārtraukts, ja persona līdz noilguma izbeigšanās brīdim izdara jaunu noziedzīgu nodarījumu. Šajā gadījumā noilguma laiku, kas paredzēts par smagāko no izdarītajiem noziedzīgajiem nodarījumiem, sāk skaitīt no jaunā noziedzīgā nodarījuma izdarīšanas brīža *(Krimināllikuma 56.panta pirmā un trešā daļa). (Lieta Nr.SKK-161)* 27

58.pants

No kriminālatbildības var atbrīvot personu, kas izdarījusi noziedzīgu nodarījumu. Tas nozīmē, ka tiesai ir jākonstatē visas noziedzīgā nodarījuma sastāva objektīvās un subjektīvās pazīmes *(Krimināllikuma 58. panta pirmā daļa). (Lieta Nr.SKK-490)* 117

Personu, kas izdarījusi kriminālpārkāpumu vai mazāk smagu noziegumu, saskaņā ar Krimināllikuma 58.panta otro daļu var atbrīvot no kriminālatbildības, ja ir izlīgums ar cietušo vai viņa pārstāvi. Ja krimināllietā par cietušajām atzītas vairākas personas, tad, lai atzītu, ka izpildītas pantā noteiktās prasības, izlīgumam jābūt noslēgtam ar visām cietušajām personām *(Krimināllikuma 58.panta otrā daļa). (Lieta Nr.SKK-572)* 126

62.pants

Nosakot galīgo sodu, nav pamata neizpildītā naudas soda pievienošanai, ja uz jaunā noziedzīgā nodarījuma izdarīšanas dienu iestājies naudas soda izpildes noilgums *(Krimināllikuma 62.panta pirmās daļas 1.punkts). (Lieta Nr.SKK J-420)* 80

78.pants

Krimināllikuma 78.pantā paredzētā noziedzīgā nodarījuma subjektīvā puse ir tīša vaina tieša nodoma veidā *(Krimināllikuma 78.pants). (Lieta Nr.SKK-404)* 222

125.pants

Ja vainīgā persona pati nostādījusi cietušo dzīvībai bīstamā stāvoklī, kādēļ šai personai radušies smagi miesas bojājumi, un konstatēts, ka vainīgajai personai bija tiešs vai netiešs nodoms nodarīt cietušajam dzīvībai bīstamus smagus miesas bojājumus, nodarījums kvalificējams saskaņā ar Krimināllikuma 125.pantu, un papildu kvalifikācija pēc Krimināllikuma 141.panta otrās daļas nav nepieciešama *(Krimināllikuma 125.panta trešā daļa un 141.panta otrā daļa). (Lieta Nr.SKK-51)* 168

141.pants

Ja vainīgā persona pati nostādījusi cietušo dzīvībai bīstamā stāvoklī, kādēļ šai personai radušies smagi miesas bojājumi, un konstatēts, ka vainīgajai personai bija tiešs vai netiešs nodoms nodarīt cietušajam dzīvībai bīstamus smagus miesas bojājumus, nodarījums kvalificējams saskaņā ar Krimināllikuma 125.pantu, un papildu kvalifikācija pēc Krimināllikuma 141.panta otrās daļas nav nepieciešama *(Krimināllikuma 125.panta trešā daļa un 141.panta otrā daļa). (Lieta Nr.SKK-51)* 168

149.pants

Atbildība par nelikumīgām darbībām ar autortiesību un blakustiesību objektiem ir stingri diferencēta, nodalot administratīvo un kriminālo atbildību.

Krimināllikuma 149.panta otrās daļas izpratnē izmantošana nevar tikt tulkota kā datorprogrammu instalēšana, jo starp materiāla labuma gūšanu un nelikumīgu autortiesību objekta izmantošanu ir jābūt tiešai saiknei. Vainīgajai personai jāgūst materiāls labums tieši ar šo objektu izmantošanu tam paredzētajam nolūkam *(Krimināllikuma 149.panta otrā daļa). (Lieta Nr.SKK-4)* 137

156.pants

Tiesas nolēmumā nav jānorāda necenzētie lamu vārdi, taču ir nepieciešams, lai tiesa būtu noskaidrojusi, ar kādiem vārdiem ir pazemota cietušā cieņa un aizskarts viņa gods, un vai šie vārdi

atzīstami par necenzētiem. Pretējā gadījumā apsūdzība ir tikai formāla un tāda, kas liedz apsūdzētajam tiesības uz aizstāvību, kas paredzēta Kriminālprocesa likuma 20.panta pirmajā daļā *(Krimināllikuma 156.pants, Kriminālprocesa likuma 20.panta pirmā daļa). (Lieta Nr.SKK-640)* 315

170.pants

Saskaņā ar Krimināllikuma 23.panta ceturto daļu ilgstošs noziedzīgs nodarījums ir nepārtraukta viena noziedzīga nodarījuma sastāva realizēšana, konkrētajā gadījumā bezdarbība, kas saistīta ar tai sekojošu ilgstošu to pienākumu nepildīšanu, kurus likums ar kriminālvajāšanas piedraudējumu uzlicis vainīgajai personai.

Tiesa, nosakot apsūdzētajam galīgo sodu, pamatoti piemērojusi Krimināllikuma 51.panta noteikumus, jo apsūdzētais Krimināllikuma 170.pantā paredzēto noziedzīgo nodarījumu, kurš konkrētajā gadījumā atzīstams par ilgstošu, ir izdarījis nosacīta soda izciešanas laikā *(Krimināllikuma 23.panta ceturtā daļa, 51.pants). (Lieta Nr.SKK-191)* 39

175.pants

Zādzība, atbilstoši Krimināllikuma 175.panta trešās daļas dispozīcijai, jākvalificē kā izdarīta, iekļūstot dzīvoklī vai citā telpā, gadījumos, kad nolaupīšana izdarīta, prettiesiski, slepeni vai atklāti ieejot, ielaužoties, ielienot, iesniedzoties slēgtā vai neslēgtā telpā vai piekļūstot mantai citādā veidā.

Kvalificējošā pazīme „iekļūšana telpā" ir saistāma ar nodomu izdarīt zādzību vai laupīšanu, tomēr, ja zādzības izdarīšanas brīdī personas atrašanās dzīvoklī vai citā telpā nav bijusi prettiesiska, tad nodarījums, neatkarīgi no iepriekšējā nodoma, nav kvalificējams kā izdarīts ar iekļūšanu telpā.

Iekļūšana kā objektīvās puses pazīme nozīmē, ka vainīgais telpā vai citā objektā iekļuvis prettiesiski. Nozīme ir tam, vai persona iekļuvusi telpā, kādu maldinot, vai arī iekļūšana telpā konkrētai personai ir brīva. Brīvas piekļuves gadījumos, kas nav atkarīga no kādas personas maldināšanas vai izmantojot viņas uzticēšanos, nav pamata uzskatīt, ka persona izdarījusi nelikumīgu iekļūšanu *(Krimināllikuma 175.panta trešā daļa). (Lieta Nr.SKK J-698)* 322

176.pants

Izspiešana norobežojama no laupīšanas pēc vardarbības piedraudējuma satura un pēc mantas nodošanas brīža. Mantas nolaupīšanas gadījumā vainīgā persona to iegūst nekavējoties, bet izspiešanas gadījumā vainīgais mantu var iegūt pēc laika, kuru viņš pats noteicis, ja cietušais, draudu ietekmēts, izpilda vainīgā pieprasījumu *(Krimināllikuma 176.pants un 183.pants). (Lieta Nr.SKK-546)* 297

Kriminālliikuma 176.panta trešajā daļā paredzēto laupīšanas kvalificējošo pazīmi – agrāk izdarītu laupīšanu jeb atkārtotību – veido agrāk izdarīta laupīšana, par kuru persona ir notiesāta un saglabājušās sodāmības juridiskās sekas (speciālais recidīvs), vai agrāk izdarīta laupīšana, par kuru persona nav notiesāta un nav iestājies kriminālatbildības noilgums (speciālā atkārtotība). Otrajā gadījumā visas personas izdarītās laupīšanas tiek izskatītas vienā krimināllietā *(Kriminālliikuma 176.panta trešā daļa). (Lieta Nr.SKK J-702)* 327

177.pants

Kriminālliikumā nav noteikts, ka 177.pantā paredzētā noziedzīgā nodarījuma sastāvs veidojas tikai tad, kad mantu maldinātais cietušais atdod krāpniekam labprātīgi.

Mantas vai tiesību uz mantu iegūšana krāpšanas ceļā ir iespējama gadījumos, kad vainīgā persona iegūst citas personas mantu vai tiesības uz mantu gan bezatlīdzības ceļā, gan arī samaksājot kādu daļu no vērtības.

Kriminālatbildība par Kriminālliikuma 275.pantā paredzētu noziedzīgu nodarījumu iestājas personai tikai par tāda dokumenta viltošanu vai izmantošanu, kas piešķir tiesības vai atbrīvo no pienākumiem. Likumdevējs Kriminālliikuma 275.panta dispozīciju nav veidojis kā blanketu dispozīciju ar atsauci uz citu normatīvo aktu. Līdz ar to tiesai, izlemjot, vai konkrētās personas darbības satur Kriminālliikuma 275.pantā paredzētā noziedzīgā nodarījuma sastāva pazīmes, ir jāvērtē, vai dokuments ir atzīstams par tādu, kas piešķir tiesības vai atbrīvo no pienākumiem.

Krāpšanu, kura var tikt izdarīta ar viltu vai arī ļaunprātīgi izmantojot uzticību, var izdarīt arī ar Kriminālliikuma 275.pantā paredzētā noziedzīgā nodarījuma priekšmeta – atbilstoša dokumenta – palīdzību. Gadījumā, kad tiesa, izskatot lietu, konstatē gan visas nepieciešamās un obligātās Kriminālliikuma 177.panta attiecīgajā daļā paredzētā noziedzīgā nodarījuma sastāva pazīmes, gan arī 275.panta attiecīgajā daļā paredzētās sastāva pazīmes, vainīgās personas darbības kvalificējamas pēc abiem šiem likuma pantiem *(Kriminālliikuma 177.pants un 275.pants). (Lieta Nr.SKK-486)*.....252

179.pants

Izšķērdēšanu raksturo tas, ka uzticētā vai pārziņā esošā manta pēc tās prettiesiskas paņemšanas tūlīt tiek atsavināta, patērēta vai citādi izlietota *(Kriminālliikuma 179.panta pirmā daļa). (Lieta Nr.SKK-402)* 218

Pēc Kriminālliikuma 179.panta pirmās daļas piesavināšanās var izpausties kā svešas mantas prettiesiska iegūšana vai izšķērdēšana.

Rokasnaudas līguma noslēgšanas gadījumā saņemtā nauda nav uzskatāma par svešu mantu Kriminālliikuma 179.panta izpratnē. Rokasnaudas saņēmēja darbībās nav Kriminālliikuma 179.pantā

paredzētā noziedzīgā nodarījuma sastāva, kaut arī konstatēts, ka rokasnauda netika izmantota līgumā paredzēto papildsaistību izpildei *(Kriminālliikuma 179.pants). (Lieta Nr.SKK-445)* 239

180.pants

Apstāklis, ka pie apelācijas instances tiesas noteiktā soda pēc Kriminālliikuma 180.panta otrās daļas saskaņā ar Kriminālliikuma 51.panta prasībām pievienota lielāka neizciestā brīvības atņemšanas soda daļa nekā pirmās instances tiesas spriedumā, nav atzīstams par smagāka soda noteikšanu Kriminālprocesa likuma 562.panta trešās daļas izpratnē, ja apelācijas instances tiesas noteiktais galīgais sods nav lielāks par pirmās instances tiesas noteikto.

Pie galīgā soda noteikšanas saskaņā ar Kriminālliikuma 51.pantu tiesai ir tiesības jaunajā spriedumā noteiktajam sodam pilnīgi vai daļēji pievienot sodu, kas nav izciests pēc iepriekšējā sprieduma, un galīgajam sodam jābūt lielākam par neizciestā soda daļu pēc iepriekšējā sprieduma *(Kriminālliikuma 51.pants, Kriminālprocesa likuma 562.panta trešā daļa). (Lieta Nr.SKK-147)* 24

183.pants

Izspiešana norobežojama no laupīšanas pēc vardarbības piedraudējuma satura un pēc mantas nodošanas brīža. Mantas nolaupīšanas gadījumā vainīgā persona to iegūst nekavējoties, bet izspiešanas gadījumā vainīgais mantu var iegūt pēc laika, kuru viņš pats noteicis, ja cietušais, draudu ietekmēts, izpilda vainīgā pieprasījumu *(Kriminālliikuma 176.pants un 183.pants). (Lieta Nr.SKK-546)* 297

185.pants

Kriminālliikuma 185.pantā nav paredzēta noziedzīga nodarījuma kvalificējošā pazīme – personu grupa. Līdz ar to katrai personai ir jāatbild par tām darbībām, kuras tā ir izdarījusi *(Kriminālliikuma 185.pants). (Lieta Nr.SKK-505)* 291

193.pants

Ja viena no Kriminālliikuma 193.panta otrajā daļā paredzētajām darbībām ir pabeigts noziegums (nolaupīšana), bet otra ir nozieguma mēģinājums (izmantošana), tad vainīgās personas darbības kvalificējamas kā pabeigts noziegums *(Kriminālliikuma 193.panta otrā daļa). (Lieta Nr.SKK-599)* 306

196.pants

Mantkārīgs nolūks ir Kriminālliikuma 196.panta otrajā daļā paredzētā noziedzīgā nodarījuma sastāva obligāta subjektīvās puses pazīme. Ja mantkārīgs nolūks nav konstatēts, tad nav šā noziedzīgā nodarījuma sastāva *(Kriminālliikuma 196.panta otrā daļa). (Lieta Nr.SKK-683)* 318

214.pants

Lai personu sauktu pie kriminālatbildības pēc Krimināllikuma 214.panta pirmās daļas, nepieciešams noskaidrot, kad ir iestājušies apstākļi, kas parādniekam uzliek par pienākumu iesniegt tiesā maksātnespējas pieteikumu, un kad parādniekam bija iespēja atbilstoši likuma prasībām iesniegt tiesā maksātnespējas pieteikumu un tiem pievienojamos dokumentus *(Krimināllikuma 214.panta pirmā daļa, likums „Par uzņēmumu un uzņēmējsabiedrību maksātnespēju"). (Lieta Nr.SKK-484)* 248

218.pants

Nomaksājamā nodokļa apmērs ir viens no noziedzīga nodarījuma, kas paredzēts Krimināllikuma 218.panta otrajā daļā, sastāva objektīvās puses pazīmēm *(Krimināllikuma 218.panta otrā daļa). (Lieta Nr.SKK-627)* 310

219.pants

Krimināllikuma 219.panta otrajā daļā paredzētā noziedzīgā nodarījuma sastāva papildu tiešais objekts ir valsts amatpersonu darbības mantiskajā sfērā atklātuma apdraudējums.

Krimināllikuma 219.panta otrās daļas dispozīcijā ietvertais jēdziens „manta vai citi ienākumi" ir tulkojams saistībā ar likumu „Par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonu darbībā" un saskaņā ar to izdotajiem Ministru kabineta 2002.gada 22. oktobra noteikumiem Nr. 478 „Kārtība, kādā aizpildāmas, iesniedzamas, reģistrējamas un glabājamas valsts amatpersonu deklarācijas un aizpildāmi un iesniedzami valsts amatpersonu saraksti."

Krimināllikuma 219.panta otrajā daļā jēdziens „manta vai citi ienākumi" attiecas uz deklarācijā norādītajām ziņām par īpašumiem, naudas uzkrājumiem, darījumiem, parādsaistībām vai aizdevumiem *(Krimināllikuma 219.panta otrā daļa). (Lieta Nr.SKK-5)* 149

230.[1]pants

Ministru kabineta noteikumi zaudē spēku, ja pieņemts attiecīgo jautājumu regulējošs normatīvais akts ar augstāku juridisko spēku. Tādējādi laika posmā no 2000.gada 1.janvāra līdz 2006.gada 12.aprīlim, kad stājās spēkā Ministru kabineta noteikumi Nr.266, jautājumus par dzīvnieku turēšanas noteikumiem regulēja tikai Dzīvnieku aizsardzības likums.

Krimināllikuma 230.[1]panta pirmā daļa paredz kriminālatbildību par dzīvnieku turēšanas noteikumu pārkāpšanu, ja tās rezultātā cietušajam nodarīts viegls vai vidēja smaguma miesas bojājums. Ar dzīvnieku turēšanas noteikumiem minētajā Krimināllikuma pantā ir saprotamas normas, kas regulē dzīvnieku turēšanas kārtību, to vidū Dzīvnieku aizsardzības likums *(Krimināllikuma 230.[1]panta pirmā daļa, Dzīvnieku aizsardzības likums). (Lieta Nr.SKK-377)* 213

233.pants

Citā valstī izsniegta atļauja medību bises iegādei, pārvietošanai un glabāšanai nav uzskatāma par attiecīgu atļauju Krimināllikuma 233.panta otrās daļas izpratnē *(Krimināllikuma 233.panta otrā daļa). (Lieta Nr.SKK-97)* 174

254.pants

Narkotisko un psihotropo vielu nodošana ir aktīva rīcība, kuras rezultātā šīs vielas no vainīgā nelikumīga valdījuma tiek nodotas attiecīgajām institūcijām vai amatpersonām. Nodošana izdarāma līdz brīdim, kamēr tiesībsargājošām institūcijām nav kļuvis zināms par personas neatļautām darbībām ar narkotiskajām vai psihotropajām vielām. Šajā gadījumā persona atbrīvojama no kriminālatbildības tikai par narkotisko vai psihotropo vielu lietošanu, to iegādāšanos, glabāšanu, pārvadāšanu un pārsūtīšanu, bet ne par izgatavošanu *(Krimināllikuma 254.pants). (Lieta Nr.SKK-40)* 163

260.pants

Kriminālatbildība pēc Krimināllikuma 260.panta trešās daļas iestājas ne tikai par transportlīdzekļa vadīšanu alkohola ietekmē, bet par ceļu satiksmes noteikumu vai transportlīdzekļa ekspluatācijas noteikumu pārkāpumu, ja šie pārkāpumi izdarīti, vadot transportlīdzekli alkohola ietekmē, un šiem pārkāpumiem ir cēloniskais sakars ar tām sekām, kādas paredzētas Krimināllikuma 260.pantā.

Krimināllikuma 262.pantā paredzētais noziedzīgais nodarījums ir ilgstošs, tas sākas ar brīdi, kad persona uzsāk transportlīdzekļa vadīšanu, un ilgst līdz brīdim, kad persona pabeidz vadīt transportlīdzekli neatkarīgi no iemesla. Ja ilgstoša noziedzīga nodarījuma laikā persona izdara citu noziedzīgu nodarījumu, tad veidojas noziedzīgu nodarījumu kopība *(Krimināllikuma 260.panta trešā daļa un 262.pants). (Lieta Nr.SKK-253)* 189

Ne Ceļu satiksmes likums, ne Ceļu satiksmes noteikumi neparedz, ka transportlīdzekļa vadīšanas tiesību atņemšana pilnībā anulētu transportlīdzekļa vadītāja stāžu, kāds tam ir bijis līdz tiesību atņemšanai.

Gadījumos, kad transportlīdzekli persona vada bez transportlīdzekļa vadīšanas tiesībām, jāņem vērā šīs personas transportlīdzekļa vadītāja stāžs, kāds bijis līdz tiesību zaudēšanai, jo šis apstāklis ir būtisks, lai konstatētu, vai transportlīdzekli šī persona vadījusi alkohola ietekmē *(Krimināllikuma 260.panta trešā daļa un 262.panta otrā daļa, Ceļu satiksmes likums, Ceļu satiksmes noteikumi). (Lieta Nr.SKK-103)* 181

Vadoties tikai un vienīgi pēc Sauszemes transportlīdzekļu īpašnieku civiltiesiskās atbildības obligātās apdrošināšanas likuma un Ministru kabineta 2005.gada 17.maija noteikumiem Nr. 331, cietusī persona pēc Krimināllikuma 260.panta tiktu ierobežota ar normatīvajos aktos

noteiktiem kaitējuma kompensācijas apmēriem, kas ir pretrunā ar Kriminālprocesa likuma 350.pantu *(Kriminālprocesa likuma 350.pants, Sauszemes transportlīdzekļu īpašnieku civiltiesiskās atbildības obligātās apdrošināšanas likums, Ministru kabineta 2005.gada 17.maija noteikumi Nr.331 „Noteikumi par apdrošināšanas atlīdzības apmēru un aprēķināšanas kārtību par personai nodarītajiem nemateriālajiem zaudējumiem"). (Lieta Nr.SKK-570)* 523

262.pants

Kriminālatbildība pēc Krimināllikuma 260.panta trešās daļas iestājas ne tikai par transportlīdzekļa vadīšanu alkohola ietekmē, bet par ceļu satiksmes noteikumu vai transportlīdzekļa ekspluatācijas noteikumu pārkāpumu, ja šie pārkāpumi izdarīti, vadot transportlīdzekli alkohola ietekmē, un šiem pārkāpumiem ir cēloniskais sakars ar tām sekām, kādas paredzētas Krimināllikuma 260.pantā.

Krimināllikuma 262.pantā paredzētais noziedzīgais nodarījums ir ilgstošs, tas sākas ar brīdi, kad persona uzsāk transportlīdzekļa vadīšanu, un ilgst līdz brīdim, kad persona pabeidz vadīt transportlīdzekli neatkarīgi no iemesla. Ja ilgstoša noziedzīga nodarījuma laikā persona izdara citu noziedzīgu nodarījumu, tad veidojas noziedzīgu nodarījumu kopība (*Krimināllikuma 260.panta trešā daļa un 262.pants). (Lieta Nr.SKK-253)*.....189

Ne Ceļu satiksmes likums, ne Ceļu satiksmes noteikumi neparedz, ka transportlīdzekļa vadīšanas tiesību atņemšana pilnībā anulētu transportlīdzekļa vadītāja stāžu, kāds tam ir bijis līdz tiesību atņemšanai.

Gadījumos, kad transportlīdzekli persona vada bez transportlīdzekļa vadīšanas tiesībām, jāņem vērā šīs personas transportlīdzekļa vadītāja stāžs, kāds bijis līdz tiesību zaudēšanai, jo šis apstāklis ir būtisks, lai konstatētu, vai transportlīdzekli šī persona vadījusi alkohola ietekmē *(Krimināllikuma 260.panta trešā daļa un 262.panta otrā daļa, Ceļu satiksmes likums, Ceļu satiksmes noteikumi). (Lieta Nr.SKK-103)* 181

275.pants

Krimināllikumā nav noteikts, ka 177.pantā paredzētā noziedzīgā nodarījuma sastāvs veidojas tikai tad, kad mantu maldinātais cietušais atdod krāpniekam labprātīgi.

Mantas vai tiesību uz mantu iegūšana krāpšanas ceļā ir iespējama gadījumos, kad vainīgā persona iegūst citas personas mantu vai tiesības uz mantu gan bezatlīdzības ceļā, gan arī samaksājot kādu daļu no vērtības.

Kriminālatbildība par Krimināllikuma 275.pantā paredzētu noziedzīgu nodarījumu iestājas personai tikai par tāda dokumenta viltošanu vai izmantošanu, kas piešķir tiesības vai atbrīvo no pienākumiem. Likumdevējs Krimināllikuma 275.panta dispozīciju nav veidojis kā blanketu dispozīciju ar atsauci uz citu normatīvo aktu. Līdz ar to tiesai, izlemjot, vai konkrētās personas darbības satur Krimināllikuma 275.pantā paredzētā noziedzīgā nodarījuma sastāva pazīmes, ir jāvērtē, vai dokuments ir atzīstams par tādu, kas piešķir tiesības vai atbrīvo no pienākumiem.

Krāpšanu, kura var tikt izdarīta ar viltu vai arī ļaunprātīgi izmantojot uzticību, var izdarīt arī ar Krimināllikuma 275.pantā paredzētā noziedzīgā nodarījuma priekšmeta – atbilstoša dokumenta – palīdzību. Gadījumā, kad tiesa, izskatot lietu, konstatē gan visas nepieciešamās un obligātās Krimināllikuma 177.panta attiecīgajā daļā paredzētā noziedzīgā nodarījuma sastāva pazīmes, gan arī 275.panta attiecīgajā daļā paredzētās sastāva pazīmes, vainīgās personas darbības kvalificējamas pēc abiem šiem likuma pantiem *(Krimināllikuma 177.pants un 275.pants). (Lieta Nr.SKK-486)*.....252

279.pants

Satversmē garantēto tiesību aizskārums katrā ziņā atzīstams par personas tiesību un interešu ievērojamu apdraudējumu likuma „Par Krimināllikuma spēkā stāšanās un piemērošanas kārtību" 23.panta izpratnē *(Krimināllikuma 279.panta pirmā daļa, likuma „Par Krimināllikuma spēkā stāšanās un piemērošanas kārtību" 23.panta pirmā daļa). (Lieta Nr.SKK-351)* 209

307.pants

Subjektīvā attieksme pret noziedzīgu nodarījumu, kas noteikts Krimināllikuma 307.pantā, izpaužas tieša nodoma veidā, un vainīgais apzinās savu darbību kaitīgumu, kā arī vēlas šīs darbības izdarīt *(Krimināllikuma 307.pants). (Lieta Nr.SKK-481)*.....243

312.pants

Krimināllikuma 312.pantā iekļautā noziedzīgā nodarījuma sastāvs ir formāls, kas satur pašas sodāmās darbības pazīmes neatkarīgi no seku iestāšanās. Kaitīgo seku neesamība pati par sevi nav pamats, lai noziedzīgo nodarījumu atzītu par mazsvarīgu *(Krimināllikuma 312.pants). (Lieta Nr.SKK-349)* 205

Par velkamā transportlīdzekļa vadīšanu uzskatāma arī transportlīdzekļa vadīšana, ja to velk lokanajā sakabē un velkamais transportlīdzeklis kaut kāda iemesla dēļ pats nevar pārvietoties. Arī velkamā transportlīdzekļa vadīšanai ir nepieciešamas zināmas iemaņas un prasmes, kuru esamību atbilstoši valstī noteiktajai kārtībai apliecina kompetentas institūcijas izsniegtas transportlīdzekļa vadītāja tiesības. Ja personai šādas tiesības ir atņemtas ar likumīgā spēkā stājušos tiesas spriedumu, atzīstams, ka viņa izvairās no tiesas piespriestā tiesības ierobežojošā soda Krimināllikuma 312.panta izpratnē *(Krimināllikuma 312.pants). (Lieta Nr.SKK-33)* 157

313.pants

Kriminālliikuma 313.panta otrajā daļā ir paredzēta atbildība par noziedznieka, kā arī nozieguma izdarīšanas rīku un līdzekļu, nozieguma pēdu vai noziedzīgā kārtā iegūtu priekšmetu iepriekš neapsolītu slēpšanu, ja slēpjamais noziegums ir sevišķi smags. Tā ir piesaistība citas personas izdarītajam noziegumam. Tas nozīmē, ka ir jābūt konstatētam citas personas konkrētam noziegumam, kuru var kvalificēt pēc attiecīga Kriminālliikuma panta, daļas, punkta, lai atbilstoši Kriminālliikuma 7.pantam to varētu kvalificēt kā sevišķi smagu noziegumu *(Kriminālliikuma 313.panta otrā daļa). (Lieta Nr.SKK-168)* 184

315.pants

Pēc Kriminālliikuma 315.panta sankcijas par minimālo sodu uzskatāms naudas sods vienas minimālās mēnešalgas apmērā, tāpēc nav pamatots prokurora arguments, ka tiesa, pastāvot atbildību pastiprinošam apstāklim, nepamatoti noteikusi vainīgajam minimālo brīvības atņemšanas sodu *(Kriminālliikuma 315.pants). (Lieta Nr.SKK-259)* 194

319.pants

Kriminālliikuma 319.panta pirmās daļas dispozīcija ietver norādi, ka pie kriminālatbildības saucams speciālais subjekts – valsts amatpersona, kura tīši vai aiz nolaidības neizdara darbības, kuras tai pēc likuma vai uzlikta pienākuma jāizdara, lai novērstu kaitējumu valsts varai vai pārvaldības kārtībai, vai ar likumu aizsargātām tiesībām un interesēm, ja ar to valsts varai, pārvaldības kārtībai vai ar likumu aizsargātām personas tiesībām un interesēm radīts būtisks kaitējums *(Kriminālliikums 319.pants). (Lieta Nr.SKK-417)* 232

Mantiska zaudējuma nodarīšana atzīstama arī tādos gadījumos, kad amatpersonas noziedzīgā nodarījuma rezultātā ir ne tikai zaudēta konkrēta manta, bet arī zaudēta iespēja to iegūt turpmāk, ja vien šīm sekām ir tiešs cēlonisks sakars ar apsūdzētās personas Kriminālliikuma attiecīgā normā paredzēto noziedzīgo darbību vai bezdarbību *(Kriminālliikuma 319.panta otrā daļa). (Lieta Nr.SKK-312)* 199

320.pants

Aprakstot lietas faktiskos apstākļus kukuļņemšanas lietā, apsūdzībā jānorāda konkrētas (nevis vispārīgas) objektīvās puses pazīmes par kādas konkrētas darbības izdarīšanu vai neizdarīšanu konkrēta kukuļdevēja vai kukuļa piedāvātāja interesēs, vai citas konkrētas personas interesēs, no kuras amatpersona pieņēmusi kukuli, izmantojot savu dienesta stāvokli *(Kriminālprocesa likuma 405.pants, Kriminālliikuma 320.pants). (Lieta Nr.SKK-535)* 507

Kriminālprocesa likums

15.pants

Kriminālprocesa likums neatļauj laikā, kad tiesnesis atrodas apspriežu istabā kādas lietas izskatīšanā, šim pašam tiesnesim piedalīties arī citas lietas izskatīšanā.

Apspriedes pārtraukšanu, lai izskatītu citu lietu, var atzīt par Kriminālprocesa likuma 575.panta pirmās daļas 7.punktā noteikto pārkāpumu, jo tas objektīvi saistīts ar Kriminālprocesa likuma 15., 18.pantā paredzēto kriminālprocesa pamatprincipu ievērošanu, t.i., ikviena tiesībām uz lietas izskatīšanu objektīvā tiesā un procesuālo pilnvaru līdzvērtību *(Kriminālprocesa likuma 15., 18., 513.pants un 510.panta otrā daļa). (Lieta Nr.SKK-385)* 448

17.pants

Kriminālprocesa likums neparedz tiesības tiesnesim, izlemjot jautājumu par kriminālprocesa uzsākšanu privātās apsūdzības lietās, atcelt citas procesuāli pilnvarotas amatpersonas likumā noteiktajā kārtībā pieņemtu lēmumu.

Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 621.panta otro daļu pēc sūdzības saņemšanas tiesnesis pārbauda, vai cietušās personas sūdzībā pareizi norādīts Kriminālliikuma pants un daļa, pēc kuras uzsākams kriminālprocess privātās apsūdzības lietā. Kriminālliikuma panta un tā daļas nenorādīšana sūdzībā ir šķērslis jautājuma izlemšanai par kriminālprocesa uzsākšanu.

Kriminālprocesa pamatprincips, kas nostiprināts Kriminālprocesa likuma 17.pantā, par procesuālo funkciju nodalīšanu nosaka, ka cilvēka tiesību ierobežojuma kontroles funkcija pirmstiesas procesā un apsūdzības, aizstāvības un tiesas spriešanas funkcijas kriminālprocesā ir nodalītas. Privātās apsūdzības lietās apsūdzības funkcijas veic cietusī persona un cietušais. Tiesnese, lēmumā norādot Kriminālliikuma panta daļu, ir iesaistījusies apsūdzības funkciju īstenošanā *(Kriminālprocesa likuma 17.pants, 377.panta 6.punkts, 621.panta otrā daļa). (Lieta Nr.SKK-603)* 537

Pirmās instances tiesas spriedumā formulētie apsūdzības faktiskie apstākļi pēc būtības ir smagāki nekā pirmstiesas kriminālprocesa apsūdzības faktiskie apstākļi. Apelācijas instances tiesa, izskatot lietu sakarā ar apsūdzētā apelācijas sūdzību, tam nav pievērsusi uzmanību un, pārkāpjot Kriminālprocesa likuma 17.pantu, tāpat kā pirmās instances tiesa uzņēmusies apsūdzības funkcijas *(Kriminālprocesa likuma 17.pants). (Lieta Nr.SKK-124)* 389

18.pants

Kriminālprocesa likums neatļauj laikā, kad tiesnesis atrodas apspriežu istabā kādas lietas izskatīšanā, šim pašam tiesnesim piedalīties arī citas lietas izskatīšanā.

Apspriedes pārtraukšanu, lai izskatītu citu lietu, var atzīt par Kriminālprocesa likuma 575.panta pirmās daļas 7.punktā noteikto pārkāpumu, jo tas objektīvi saistīts ar Kriminālprocesa likuma 15., 18.pantā paredzēto kriminālprocesa pamatprincipu ievērošanu, t.i., ikviena tiesībām uz lietas izskatīšanu objektīvā tiesā un procesuālo pilnvaru līdzvērtību *(Kriminālprocesa likuma 15., 18., 513.pants un 510.panta otrā daļa). (Lieta Nr.SKK-385)* 448

20.pants

Apelācijas instances tiesa nav izvērtējusi, vai pirmās instances tiesā nav pārkāpts Kriminālprocesa likuma 20.pantā noteiktais kriminālprocesa pamatprincips – tiesības uz aizstāvību, vai aizstāvis ir pildījis Kriminālprocesa likuma 86.pantā noteiktos pienākumus, vai apsūdzētā intereses nav bijušas pretrunā ar aizstāvja interesēm, par ko ir norādīts Kriminālprocesa likuma 87.panta pirmās daļas 3.punktā *(Kriminālprocesa likuma 20.pants, 86.pants, 87.panta pirmās daļas 3.punkts). (Lieta Nr.SKK-632)* 553

Tiesas nolēmumā nav jānorāda necenzētie lamu vārdi, taču ir nepieciešams, lai tiesa būtu noskaidrojusi, ar kādiem vārdiem ir pazemota cietušā cieņa un aizskarts viņa gods, un vai šie vārdi atzīstami par necenzētiem. Pretējā gadījumā apsūdzība ir tikai formāla un tāda, kas liedz apsūdzētajam tiesības uz aizstāvību, kas paredzēta Kriminālprocesa likuma 20.panta pirmajā daļā *(Krimināllikuma 156.pants, Kriminālprocesa likuma 20.panta pirmā daļa). (Lieta Nr.SKK-640)* 315

25.pants

Nosakot galīgo sodu pēc sprieduma kopības, tiesai jāievēro Krimināllikuma 51.panta nosacījumi, un atkārtota galīgā soda noteikšana pēc cita sprieduma nav pieļaujama, jo personu par vienu un to pašu noziedzīgu nodarījumu var tiesāt un sodīt vienu reizi *(Kriminālprocesa likuma 25.pants, Krimināllikuma 51.pants). (Lieta Nr.SKK J-565)* 520

52.pants

Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 52.panta ceturtās daļas 1.punktu lietas izskatīšanā tiesā nedrīkst piedalīties tiesnesis, kurš ir piedalījies šajā kriminālprocesā jebkādā statusā *(Kriminālprocesa likuma 52.panta ceturtās daļas 1.punkts). (Lieta Nr.SKK-411)* 456

86.pants

Apelācijas instances tiesa nav izvērtējusi, vai pirmās instances tiesā nav pārkāpts Kriminālprocesa likuma 20.pantā noteiktais kriminālprocesa pamatprincips – tiesības uz aizstāvību, vai aizstāvis ir pildījis Kriminālprocesa likuma 86.pantā noteiktos pienākumus, vai apsūdzētā intereses nav bijušas pretrunā ar aizstāvja interesēm, par

ko ir norādīts Kriminālprocesa likuma 87.panta pirmās daļas 3.punktā *(Kriminālprocesa likuma 20.pants, 86.pants, 87.panta pirmās daļas 3.punkts). (Lieta Nr.SKK-632)* 553

87.pants

Apelācijas instances tiesa nav izvērtējusi, vai pirmās instances tiesā nav pārkāpts Kriminālprocesa likuma 20.pantā noteiktais kriminālprocesa pamatprincips – tiesības uz aizstāvību, vai aizstāvis ir pildījis Kriminālprocesa likuma 86.pantā noteiktos pienākumus, vai apsūdzētā intereses nav bijušas pretrunā ar aizstāvja interesēm, par ko ir norādīts Kriminālprocesa likuma 87.panta pirmās daļas 3.punktā *(Kriminālprocesa likuma 20.pants, 86.pants, 87.panta pirmās daļas 3.punkts). (Lieta Nr.SKK-632)* 553

99.pants

Tiesa nepamatoti izdarījusi secinājumu, ka cietušais nav paudis savu vēlmi piedalīties lietas izskatīšanā apelācijas instances tiesā.

Pārstāvja esamība cietušajam neatņem tiesības pašam piedalīties tiesas sēdē *(Kriminālprocesa likuma 99. un 100.pants). (Lieta Nr.SKK-26)* 350

100.pants

Tiesa nepamatoti izdarījusi secinājumu, ka cietušais nav paudis savu vēlmi piedalīties lietas izskatīšanā apelācijas instances tiesā.

Pārstāvja esamība cietušajam neatņem tiesības pašam piedalīties tiesas sēdē *(Kriminālprocesa likuma 99. un 100.pants). (Lieta Nr.SKK-26)* 350

107.pants

Gadījumos, kad rakstveida izlīgumu tiesai iesniedz apsūdzētais cietušā pārstāvja klātbūtnē, tam nav jābūt notariāli apliecinātam. Notariāls apliecinājums obligāti nepieciešams tikai tādos gadījumos, kad cietušais vai viņa pārstāvis nepiedalās tiesas sēdē *(Kriminālprocesa likuma 107.panta pirmā daļa, 536.panta trešā daļa). (Lieta Nr.SKK-61)* 357

128.pants

Eksperta atzinums saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 132.panta pirmo daļu ir viens no pierādījumu veidiem. Arī eksperta atzinums saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 128.panta pirmo daļu ir pakļauts ticamības izvērtēšanai, un tam nav augstāka ticamība kā citiem pierādījumiem *(Kriminālprocesa likuma 128.panta pirmā un trešā daļa, 132.panta pirmā daļa). (Lieta Nr.SKK-258)* 430

132.pants

Eksperta atzinums saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 132.panta pirmo daļu ir viens no pierādījumu veidiem. Arī eksperta atzinums saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 128.panta pirmo daļu ir pakļauts

ticamības izvērtēšanai, un tam nav augstāka ticamība kā citiem pierādījumiem *(Kriminālprocesa likuma 128.panta pirmā un trešā daļa, 132.panta pirmā daļa). (Lieta Nr.SKK-258)* 430

317.pants

Apsūdzētā iebildumi, ka viņš apelācijas instances tiesas lēmumu nav saņēmis, kaut gan tiesa lēmumu nosūtījusi pa pastu uz apsūdzētā norādīto adresi, nevar būt par pamatu, lai tiesa atjaunotu kasācijas sūdzības iesniegšanas termiņu.

Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 333.panta pirmo daļu personai, kura konkrētajā kriminālprocesā norādījusi procesuālās darbības veicējam savu adresi, ir pienākums būt sasniedzamai šajā adresē *(Kriminālprocesa likuma 317.panta pirmā daļa, 333.panta pirmā daļa). (Lieta Nr.SKK-628)* 549

22.nodaļa (328.–333.pants)

Kriminālprocesa likuma 560.panta trešā daļa nosaka, ka, ja persona, kura iesniegusi apelācijas sūdzību, neierodas uz tiesas sēdi bez attaisnojoša iemesla, tās sūdzību atstāj bez izskatīšanas.

Atbilstoši Kriminālprocesa likuma 333.panta pirmajai daļai personai, kura konkrētajā kriminālprocesā norādījusi procesuālās darbības veicējam savu adresi, ir pienākums būt sasniedzamai šajā adresē, bet šā panta otrā daļa nosaka, ka, ja pavēste nogādāta šā likuma 22.nodaļā noteiktajā kārtībā, uzskatāms, ka aicināmajai personai ir paziņots par kriminālprocesa norises laiku un vietu *(Kriminālprocesa likuma 333.panta pirmā daļa, 560.panta trešā daļa). (Lieta Nr.SKK-638)* 556

333.pants

Apsūdzētā iebildumi, ka viņš apelācijas instances tiesas lēmumu nav saņēmis, kaut gan tiesa lēmumu nosūtījusi pa pastu uz apsūdzētā norādīto adresi, nevar būt par pamatu, lai tiesa atjaunotu kasācijas sūdzības iesniegšanas termiņu.

Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 333.panta pirmo daļu personai, kura konkrētajā kriminālprocesā norādījusi procesuālās darbības veicējam savu adresi, ir pienākums būt sasniedzamai šajā adresē *(Kriminālprocesa likuma 317.panta pirmā daļa, 333.panta pirmā daļa). (Lieta Nr.SKK-628)* 549

Kriminālprocesa likuma 560.panta trešā daļa nosaka, ka, ja persona, kura iesniegusi apelācijas sūdzību, neierodas uz tiesas sēdi bez attaisnojoša iemesla, tās sūdzību atstāj bez izskatīšanas.

Atbilstoši Kriminālprocesa likuma 333.panta pirmajai daļai personai, kura konkrētajā kriminālprocesā norādījusi procesuālās darbības veicējam savu adresi, ir pienākums būt sasniedzamai šajā adresē, bet šā panta otrā daļa nosaka, ka, ja pavēste nogādāta šā likuma

22.nodaļā noteiktajā kārtībā, uzskatāms, ka aicināmajai personai ir paziņots par kriminālprocesa norises laiku un vietu *(Kriminālprocesa likuma 333.panta pirmā daļa, 560.panta trešā daļa). (Lieta Nr.SKK-638)* 556

350.pants

Gadījumos, kad noziedzīgais nodarījums nav bijis tieši vērsts pret personu, kura iesniegusi morālā kaitējuma kompensācijas pieteikumu, saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 352.panta pirmo daļu šai personai ir jāpamato viņai pienākošās kompensācijas apmērs un morālā aizskāruma dziļums.

Kompensācijas nenoteikšana vai pieteikuma atstāšana bez izskatīšanas neliedz personai tiesības prasīt kaitējuma atlīdzināšanu civiltiesiskā kārtībā jeb Civilprocesa likumā noteiktajā kārtībā. Tāpat, ja cietušais uzskata, ka ar kompensāciju kriminālprocesā nav atlīdzināts viss radītais kaitējums, viņam ir tiesības prasīt tā atlīdzināšanu Civilprocesa likumā noteiktajā kārtībā *(Kriminālprocesa likuma 350.panta trešā daļa, 352.panta pirmā daļa). (Lieta Nr.SKK-592)* 532

Nosakot materiālā zaudējuma un morālā kaitējuma apmēru krimināllietās par ceļu satiksmes negadījumā personai nodarītajiem zaudējumiem, tiesai ir jāņem vērā apdrošinātāja izmaksātā vai iespējamā apdrošināšanas atlīdzība *(Kriminālprocesa likuma 350.pants, Sauszemes transportlīdzekļu īpašnieku civiltiesiskās atbildības obligātās apdrošināšanas likums, Ministru kabineta 2005.gada 17.maija noteikumi Nr. 331 „Noteikumi par apdrošināšanas atlīdzības apmēru un aprēķināšanas kārtību par personai nodarītajiem nemateriālajiem zaudējumiem”). (Lieta Nr.SKK-586)* 528

Solidārā atbildība par zaudējumiem nav piemērojam personām, kas gan notiesātas vienā krimināllietā, bet par atšķirīgiem noziegumiem *(Kriminālprocesa likuma 350.pants, Civillikuma 1675.pants). (Lieta Nr.SKK-116)* 375

Vadoties tikai un vienīgi pēc Sauszemes transportlīdzekļu īpašnieku civiltiesiskās atbildības obligātās apdrošināšanas likuma un Ministru kabineta 2005.gada 17.maija noteikumiem Nr. 331, cietusī persona pēc Krimināllikuma 260.panta tiktu ierobežota ar normatīvajos aktos noteiktiem kaitējuma kompensācijas apmēriem, kas ir pretrunā ar Kriminālprocesa likuma 350.pantu *(Kriminālprocesa likuma 350.pants, Sauszemes transportlīdzekļu īpašnieku civiltiesiskās atbildības obligātās apdrošināšanas likums, Ministru kabineta 2005.gada 17.maija noteikumi Nr.331 „Noteikumi par apdrošināšanas atlīdzības apmēru un aprēķināšanas kārtību par personai nodarītajiem nemateriālajiem zaudējumiem”). (Lieta Nr.SKK-570)* 523

352.pants

Gadījumos, kad noziedzīgais nodarījums nav bijis tieši vērsts pret personu, kura iesniegusi morālā kaitējuma kompensācijas pieteikumu, saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 352.panta pirmo daļu šai personai ir jāpamato viņai pienākošās kompensācijas apmērs un morālā aizskāruma dziļums.

Kompensācijas nenoteikšana vai pieteikuma atstāšana bez izskatīšanas neliedz personai tiesības prasīt kaitējuma atlīdzināšanu civiltiesiskā kārtībā jeb Civilprocesa likumā noteiktajā kārtībā. Tāpat, ja cietušais uzskata, ka ar kompensāciju kriminālprocesā nav atlīdzināts viss radītais kaitējums, viņam ir tiesības prasīt tā atlīdzināšanu Civilprocesa likumā noteiktajā kārtībā *(Kriminālprocesa likuma 350.panta trešā daļa, 352.panta pirmā daļa). (Lieta Nr.SKK-592)* 532

356.pants

Izskatot materiālus par noziedzīgi iegūtu mantu, tiesai jāizlemj, vai ir zināms mantas īpašnieks vai likumīgais valdītājs. Savukārt saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 360.panta pirmo daļu, ja noziedzīgi iegūta manta atrasta pie trešās personas, tā atdodama pēc piederības īpašniekam vai likumīgajam valdītājam *(Kriminālprocesa likuma 356.panta otrās daļas 1.punkts, 360.panta pirmā daļa). (Lieta Nr.SKK-606)* 542

360.pants

Izskatot materiālus par noziedzīgi iegūtu mantu, tiesai jāizlemj, vai ir zināms mantas īpašnieks vai likumīgais valdītājs. Savukārt saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 360.panta pirmo daļu, ja noziedzīgi iegūta manta atrasta pie trešās personas, tā atdodama pēc piederības īpašniekam vai likumīgajam valdītājam *(Kriminālprocesa likuma 356.panta otrās daļas 1.punkts, 360.panta pirmā daļa). (Lieta Nr.SKK-606)* 542

377.pants

Kriminālprocesa likums neparedz tiesības tiesnesim, izlemjot jautājumu par kriminālprocesa uzsākšanu privātās apsūdzības lietās, atcelt citas procesuāli pilnvarotas amatpersonas likumā noteiktajā kārtībā pieņemtu lēmumu.

Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 621.panta otro daļu pēc sūdzības saņemšanas tiesnesis pārbauda, vai cietušās personas sūdzībā pareizi norādīts Krimināllikuma pants un daļa, pēc kuras uzsākams kriminālprocess privātās apsūdzības lietā. Krimināllikuma panta un tā daļas nenorādīšana sūdzībā ir šķērslis jautājuma izlemšanai par kriminālprocesa uzsākšanu.

Kriminālprocesa pamatprincips, kas nostiprināts Kriminālprocesa likuma 17.pantā, par procesuālo funkciju nodalīšanu nosaka, ka cilvēka tiesību ierobežojuma kontroles funkcija pirmstiesas procesā un apsūdzības, aizstāvības un tiesas spriešanas funkcijas kriminālprocesā ir nodalītas. Privātās apsūdzības lietās apsūdzības

funkcijas veic cietusī persona un cietušais. Tiesnese, lēmumā norādot Krimināllikuma panta daļu, ir iesaistījusies apsūdzības funkciju īstenošanā *(Kriminālprocesa likuma 17.pants, 377.panta 6.punkts, 621.panta otrā daļa). (Lieta Nr.SKK-603)* 537

379.pants

Kriminālprocesa likuma 379.panta pirmās daļas 2.punkts paredz procesa virzītāja tiesības, bet ne pienākumu izbeigt kriminālprocesu, ja persona, kas izdarījusi kriminālpārkāpumu vai mazāk smagu noziegumu, ir izlīgusi ar cietušo vai viņa pārstāvi *(Kriminālprocesa likuma 379.panta pirmās daļas 2.punkts). (Lieta Nr.SKK-140)* 413

405.pants

Aprakstot lietas faktiskos apstākļus kukuļņemšanas lietā, apsūdzībā jānorāda konkrētas (nevis vispārīgas) objektīvās puses pazīmes par kādas konkrētas darbības izdarīšanu vai neizdarīšanu konkrēta kukuļdevēja vai kukuļa piedāvātāja interesēs, vai citas konkrētas personas interesēs, no kuras amatpersona pieņēmusi kukuli, izmantojot savu dienesta stāvokli *(Kriminālprocesa likuma 405.pants, Krimināllikuma 320.pants). (Lieta Nr.SKK-535)* 507

462.pants

Ja prokurors pirmās instances tiesā nelūdz pārtraukumu jaunas smagākas apsūdzības sastādīšanai, tiesa pēc savas iniciatīvas nevar grozīt apsūdzību uz smagāku *(Kriminālprocesa likuma 462.panta trešā daļa). (Lieta Nr.SKK-100)* 368

475.pants

Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 475.panta pirmo daļu, ja vienā tiesā ir divas vai vairākas krimināllietas par vienas personas izdarītiem noziedzīgiem nodarījumiem vai vairāku personu dalību vai līdzdalību viena vai vairāku noziedzīgu nodarījumu izdarīšanā, kriminālprocesus par šiem nodarījumiem apvieno, izņemot gadījumus, kad kriminālprocesu apvienošana būtiski sarežģītu krimināllietas izskatīšanu.

Lietas izskatīšanas sarežģītība nav attiecināma tikai uz juridiskajiem jautājumiem, bet uz tiesas darba organizāciju kopumā, kas savukārt saistīta ar procesuālo principu ievērošanu, to vidū procesuālās ekonomijas principu, kas paredz, ka tiesneši izspriež tiesu tik ātri, cik vien iespējams *(Kriminālprocesa likuma 475.panta pirmā daļa). (Lieta Nr.SKK-488)* 493

499.pants

Ja par pierādītām atzītās darbības ir nepareizi kvalificētas, lietu nedrīkst skatīt bez pierādījumu pārbaudes.

Pirmās instances tiesas pieļautā kļūda jānovērš apelācijas instances tiesai, atceļot spriedumu un nosūtot lietu jaunai izskatīšanai pirmās instances tiesai *(Kriminālprocesa likuma 499.*panta *pirmās daļas 2.punkts, ceturtā daļa). (Lieta Nr.SKK-671)* 565

510.pants

Kriminālprocesa likums neatļauj laikā, kad tiesnesis atrodas apspriežu istabā kādas lietas izskatīšanā, šim pašam tiesnesim piedalīties arī citas lietas izskatīšanā.

Apspriedes pārtraukšanu, lai izskatītu citu lietu, var atzīt par Kriminālprocesa likuma 575.panta pirmās daļas 7.punktā noteikto pārkāpumu, jo tas objektīvi saistīts ar Kriminālprocesa likuma 15., 18.pantā paredzēto kriminālprocesa pamatprincipu ievērošanu, t.i., ikviena tiesībām uz lietas izskatīšanu objektīvā tiesā un procesuālo pilnvaru līdzvērtību *(Kriminālprocesa likuma 15., 18., 513.pants un 510.panta otrā daļa). (Lieta Nr.SKK-385)* 448

513.pants

Kriminālprocesa likums neatļauj laikā, kad tiesnesis atrodas apspriežu istabā kādas lietas izskatīšanā, šim pašam tiesnesim piedalīties arī citas lietas izskatīšanā.

Apspriedes pārtraukšanu, lai izskatītu citu lietu, var atzīt par Kriminālprocesa likuma 575.panta pirmās daļas 7.punktā noteikto pārkāpumu, jo tas objektīvi saistīts ar Kriminālprocesa likuma 15., 18.pantā paredzēto kriminālprocesa pamatprincipu ievērošanu, t.i., ikviena tiesībām uz lietas izskatīšanu objektīvā tiesā un procesuālo pilnvaru līdzvērtību *(Kriminālprocesa likuma 15., 18., 513.pants un 510.panta otrā daļa). (Lieta Nr.SKK-385)* 448

519.pants

Lai taisītu apsūdzēto attaisnojošu spriedumu, jābūt konstatētam vienam no Kriminālprocesa likuma 519.pantā paredzētajiem attaisnošanas pamatiem. Vienā spriedumā attiecībā uz vienu noziedzīgo nodarījumu nevar būt divi pretrunīgi apsūdzētā attaisnošanas pamati, tāpēc šo tiesas spriedumu nevar atzīt par tiesisku un pamatotu *(Kriminālprocesa likuma 519.pants). (Lieta Nr.SKK-235)* 427

525.pants

Attaisnojoša sprieduma motīvu daļā jānorāda motīvi, kāpēc tiesa noraida pierādījumus, ar kuriem pamatota apsūdzība *(Kriminālprocesa likuma 525.panta otrās daļas 3.punkts). (Lieta Nr.SKK-477)* 468

527.pants

Ja apelācijas instances tiesa taisa pēc būtības jaunu spriedumu, tās spriedumam jāatbilst tām prasībām, kādas izvirzītas pirmās instances tiesas spriedumam.

Atsaucoties uz liecinieku liecībām un izvērtējot tās spriedumā, bet neizklāstot liecību saturu, apelācijas instances tiesa ir pārkāpusi Kriminālprocesa likuma 527.panta otrās daļas 1.punktu *(Kriminālprocesa likuma 564.pants, 527.panta otrās daļas 1.punkts). (Lieta Nr.SKK-132)* 403

535.pants

Personām, kas neatrodas apcietinājumā, mājas arestā vai sociālās korekcijas izglītības iestādē, tiesas nolēmuma pieejamības diena ir diena, kad tas saņemams tiesas kancelejā, nevis diena, kad tas saņemts pa pastu *(Kriminālprocesa likuma 535.panta pirmā daļa). (Lieta Nr.SKK-654)* 562

48.nodaļa (536.–538.pants)

Tiesvedības īpatnības cietušā un apsūdzētā izlīguma gadījumā paredzētas Kriminālprocesa likuma 48. nodaļas normās, un šādu tiesvedību var veikt tikai pirmās vai apelācijas instances tiesa. Kasācijas instances tiesas kompetencē neietilpst apsūdzētā un cietušā izlīguma izskatīšana *(Kriminālprocesa likuma 48.nodaļa). (Lieta Nr.SKK-118)* 380

536.pants

Gadījumos, kad rakstveida izlīgumu tiesai iesniedz apsūdzētais cietušā pārstāvja klātbūtnē, tam nav jābūt notariāli apliecinātam. Notariāls apliecinājums obligāti nepieciešams tikai tādos gadījumos, kad cietušais vai viņa pārstāvis nepiedalās tiesas sēdē *(Kriminālprocesa likuma 107.panta pirmā daļa, 536.panta trešā daļa). (Lieta Nr.SKK-61)* 357

538.pants

Kriminālprocesa likuma 538.pantā nav paredzēts tiesas pienākums cietušā un apsūdzētā izlīguma gadījumā, nepārbaudot lietas materiālus, obligāti pieņemt lēmumu par apsūdzētā atbrīvošanu no kriminālatbildības un kriminālprocesa izbeigšanu *(Kriminālprocesa likuma 538.pants). (Lieta Nr.SKK-483)* 490

539.pants

Atbilstoši Kriminālprocesa likuma 542.panta pirmās daļas 2.punktam tiesai ir tiesības lietu nosūtīt prokuroram atpakaļ, neapstiprinot vienošanos, ja tiek konstatēta neatbilstība Krimināllikuma normām, kā tas norādīts 539.panta pirmajā daļā, to vidū par konkrēta soda veidu un mēru.

Ja pirmstiesas kriminālprocesā slēgtas vienošanās piemērošana pieļaujama visos noziedzīgos nodarījumos, tad iztiesāšanas procesā vienošanās slēgšana nav pieļaujama, ja apsūdzētajam ir inkriminēta sevišķi smaga nozieguma izdarīšana *(Kriminālprocesa likuma 539.panta pirmā daļa, 542.panta pirmās daļas 2.punkts, 544.panta otrās daļas 1.punkts). (Lieta Nr.SKK-120)* 383

542.pants

Atbilstoši Kriminālprocesa likuma 542.panta pirmās daļas 2.punktam tiesai ir tiesības lietu nosūtīt prokuroram atpakaļ, neapstiprinot vienošanos, ja tiek konstatēta neatbilstība Krimināllikuma normām, kā tas norādīts 539.panta pirmajā daļā, to vidū par konkrēta soda veidu un mēru.

Ja pirmstiesas kriminālprocesā slēgtas vienošanās piemērošana pieļaujama visos noziedzīgos nodarījumos, tad iztiesāšanas procesā vienošanās slēgšana nav pieļaujama, ja apsūdzētajam ir inkriminēta sevišķi smaga nozieguma izdarīšana *(Kriminālprocesa likuma 539.panta pirmā daļa, 542.panta pirmās daļas 2.punkts, 544.panta otrās daļas 1.punkts). (Lieta Nr.SKK-120)* 383

544.pants

Atbilstoši Kriminālprocesa likuma 542.panta pirmās daļas 2.punktam tiesai ir tiesības lietu nosūtīt prokuroram atpakaļ, neapstiprinot vienošanos, ja tiek konstatēta neatbilstība Krimināllikuma normām, kā tas norādīts 539.panta pirmajā daļā, to vidū par konkrēta soda veidu un mēru.

Ja pirmstiesas kriminālprocesā slēgtas vienošanās piemērošana pieļaujama visos noziedzīgos nodarījumos, tad iztiesāšanas procesā vienošanās slēgšana nav pieļaujama, ja apsūdzētajam ir inkriminēta sevišķi smaga nozieguma izdarīšana *(Kriminālprocesa likuma 539.panta pirmā daļa, 542.panta pirmās daļas 2.punkts, 544.panta otrās daļas 1.punkts). (Lieta Nr.SKK-120)* 383

556.pants

Kriminālprocesa likuma 556.panta otrā un trešā daļa nosaka personu loku, kas ir tiesīgas atsaukt apelācijas sūdzību vai protestu. Tā kā apelācijas sūdzību atsaukusi persona, kas nav minēta Kriminālprocesa likuma 556.panta otrajā un trešajā daļā norādīto personu lokā, apelācijas instances tiesas lēmums, ar kuru izbeigta apelācijas tiesvedība, ir nepamatots un atceļams pilnībā *(Kriminālprocesa likuma 556.panta otrā un trešā daļa). (Lieta Nr.SKK-135)* 411

560.pants

Apelācijas instances tiesa pamatoti, ievērojot Kriminālprocesa likuma 560.panta trešās daļas noteikumus, ir pieņēmusi lēmumu par apelācijas sūdzības atstāšanu bez izskatīšanas, jo tiesai nebija

nekādas informācijas par iemesliem, kāpēc apsūdzētais nav ieradies uz tiesas sēdi *(Kriminālprocesa likuma 560.panta trešā daļa). (Lieta Nr.SKK-7)* 332

Atrašanās stacionārā ir atzīstama par attaisnojošu neierašanās iemeslu uz apelācijas instances tiesas sēdi *(Kriminālprocesa likuma 560.panta trešā daļa). (Lieta Nr.SKK J-641)*.....559

Kriminālprocesa likuma 560.panta trešā daļa nosaka, ka, ja persona, kura iesniegusi apelācijas sūdzību, neierodas uz tiesas sēdi bez attaisnojoša iemesla, tās sūdzību atstāj bez izskatīšanas.

Atbilstoši Kriminālprocesa likuma 333.panta pirmajai daļai personai, kura konkrētajā kriminālprocesā norādījusi procesuālās darbības veicējam savu adresi, ir pienākums būt sasniedzamai šajā adresē, bet šā panta otrā daļa nosaka, ka, ja pavēste nogādāta šā likuma 22.nodaļā noteiktajā kārtībā, uzskatāms, ka aicināmajai personai ir paziņots par kriminālprocesa norises laiku un vietu *(Kriminālprocesa likuma 333.panta pirmā daļa, 560.panta trešā daļa). (Lieta Nr.SKK-638)* 556

Tiesai uz apelācijas instances tiesas sēdi nav jāuzaicina personas, kuras nopratinātas pirmās instances tiesas sēdē. Tikai tad, ja tiesai rodas šaubas par šo liecību pilnīgumu vai apsūdzētā iespējamo vainu, tā pēc savas iniciatīvas var uzaicināt šīs personas uz apelācijas instances tiesas sēdi *(Kriminālprocesa likuma 560.panta otrā daļa). (Lieta Nr.SKK-142)* 416

562.pants

Apelācijas instances tiesa, notiesājot apsūdzētos par smagāku noziedzīgu nodarījumu izdarīšanu, nekā to atzinusi pirmās instances tiesa, bet saskaņā ar celto apsūdzību, ar kādu krimināllieta nodota tiesai, un, nosakot noziedzīgā nodarījuma kvalifikācijai atbilstošu sodu, nav pārkāpusi Kriminālprocesa likuma 562.panta nosacījumus.

Kvalificējot noziedzīgo nodarījumu pēc smagāka panta, arī sods ir jānosaka šā panta sankcijas robežās. Pretējā gadījumā nav izslēgtas situācijas, kad tiesai jānosaka nelikumīgi vieglāks sods nekā tas paredzēts likumā *(Kriminālprocesa likuma 562.pants). (Lieta Nr.SKK-125)* 393

Apstāklis, ka pie apelācijas instances tiesas noteiktā soda pēc Krimināllikuma 180.panta otrās daļas saskaņā ar Krimināllikuma 51.panta prasībām pievienota lielāka neizciestā brīvības atņemšanas soda daļa nekā pirmās instances tiesas spriedumā, nav atzīstams par smagāka soda noteikšanu Kriminālprocesa likuma 562.panta trešās daļas izpratnē, ja apelācijas instances tiesas noteiktais galīgais sods nav lielāks par pirmās instances tiesas noteikto.

Pie galīgā soda noteikšanas saskaņā ar Krimināllikuma 51.pantu tiesai ir tiesības jaunajā spriedumā noteiktajam sodam pilnīgi vai daļēji pievienot sodu, kas nav izciests pēc iepriekšējā sprieduma, un galīgajam sodam jābūt lielākam par neizciestā soda daļu pēc

iepriekšējā sprieduma *(Kriminālliikuma 51.pants, Kriminālprocesa likuma 562.panta trešā daļa). (Lieta Nr.SKK-147)* 24

Ja kasācijas kārtībā spriedums atcelts daļā par sodu, bet pārējā daļā atstāts negrozīts, skatot lietu no jauna apelācijas kārtībā, tiesai nav likumīga pamata vēlreiz skatīt apelācijas sūdzību daļā par apsūdzētā vainu *(Kriminālprocesa likuma 562., 591.pants). (Lieta Nr.SKK-561)*.....513

Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 562.panta trešo daļu bargāka soda noteikšana apsūdzētajam apelācijas instances tiesā pieļaujama tikai tad, kad šī iemesla dēļ iesniegts prokurora protests vai cietušā sūdzība *(Kriminālprocesa likuma 562.panta trešā daļa). (Lieta Nr.SKK-18)* 335

Tulkojot Kriminālprocesa likuma 562.panta otrās daļas nosacījumus, atzīstams, ka apsūdzības, kādā persona apsūdzēta un nodota tiesai, grozīšana uz smagāku, tostarp papildināšana ar nodarījuma faktiskiem apstākļiem, ir pieļaujama tikai likumā paredzētajos gadījumos un tikai pirmās instances tiesā *(Kriminālprocesa likuma 562.panta otrā daļa). (Lieta Nr.SKK-269)* 436

564.pants

Ja apelācijas instances tiesa taisa pēc būtības jaunu spriedumu, tās spriedumam jāatbilst tām prasībām, kādas izvirzītas pirmās instances tiesas spriedumam.

Atsaucoties uz liecinieku liecībām un izvērtējot tās spriedumā, bet neizklāstot liecību saturu, apelācijas instances tiesa ir pārkāpusi Kriminālprocesa likuma 527.panta otrās daļas 1.punktu *(Kriminālprocesa likuma 564.pants, 527.panta otrās daļas 1.punkts). (Lieta Nr.SKK-132)* 403

Kriminālprocesa likuma 564.panta ceturtajā daļā noteikts, ka apelācijas instances tiesas nolēmuma motīvu daļā norādāms apelācijas instances tiesas atzinums par apelācijas sūdzības vai protesta pamatotību, apstākļi, ko noskaidrojusi apelācijas instances tiesa, pierādījumi, kas apstiprina tiesas atzinumu, motīvi, kāpēc tiesa noraida kādus pierādījumus, un likumi, pēc kuriem tā vadās.

Neizvērtējot un neatspēkojot apelācijas protesta motīvus un cietušā apelācijas sūdzībā minētos argumentus, atzīstams, ka nolēmums neatbilst Kriminālprocesa likuma 564.panta prasībām *(Kriminālprocesa likuma 564.panta ceturtā daļa). (Lieta Nr.SKK-499)* 500

570.pants

Kasācijas sūdzības iesniegšanas termiņš ir tiesību realizācijas termiņš. Šo tiesību realizēšanas obligāts nosacījums – kasācijas sūdzības iesniegšana, bet nokavētā termiņa gadījumā – kasācijas sūdzības iesniegšana un lūguma iesniegšana par nokavētā termiņa atjaunošanu, kas var būt kā atsevišķs procesuāls dokuments vai ietverts kasācijas sūdzībā.

Nokavētā kasācijas sūdzības termiņa atjaunošana atšķirībā no termiņa pagarināšanas attiecas uz pagājušo laika posmu, nevis uz noteiktu vai nenoteiktu laiku nākotnē *(Kriminālprocesa likuma 570.panta pirmā un otrā daļa). (Lieta Nr.SKK-330)* 440

574.pants

Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 665.panta pirmās daļas 3.punktu pamats pieteikuma iesniegšanai ir Kriminālprocesa likuma 574. vai 575.pantā minētie pārkāpumi, kuri noveduši pie notiesātās personas stāvokļa nelikumīgas pasliktināšanās. Savukārt Kriminālprocesa likuma 574.pants nosaka, kas ir uzskatāms par Kriminālliikuma pārkāpumu, bet 575.pants – kas ir Kriminālprocesa likuma būtisks pārkāpums *(Kriminālprocesa likuma 665.panta pirmās daļas 3.punkts). (Lieta Nr.SKK J-23)* 347

Tulkojot Kriminālliikuma 55.panta desmito daļu un 51.panta pirmo daļu saistībā ar Kriminālliikuma 55.panta trešo daļu, apsūdzētajam labvēlīgāka interpretācija ir nosacītas notiesāšanas pārbaudes laika sākšanās ar tiesas sprieduma spēkā stāšanās dienu. Tāpēc, nosakot galīgo sodu, pirmās un apelācijas instances tiesa ir kļūdaini piemērojusi Kriminālliikuma 51.pantu, kas ir Kriminālprocesa likuma 574.panta 1.punktā paredzētais pārkāpums. *(Kriminālliikuma 5.panta otrā daļa, 51.panta pirmā daļa, 55.panta trešā un desmitā daļa). (Lieta Nr.SKK-112)* 17

575.pants

Ja laikā, kad tiesa saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 510.panta pirmo daļu aizgājusi apspriežu istabā taisīt spriedumu, tā skatījusi citas lietas, tas uzskatāms par Kriminālprocesa likuma 575.panta pirmās daļas 7.punkta, t.i., apspriežu istabas noslēpuma, pārkāpumu *(Kriminālprocesa likuma 510.panta pirmā daļa, 513.pants). (Lieta Nr.SKK-496)*.....497

Kriminālprocesa likums neatļauj laikā, kad tiesnesis atrodas apspriežu istabā kādas lietas izskatīšanā, šim pašam tiesnesim piedalīties arī citas lietas izskatīšanā.

Apspriedes pārtraukšanu, lai izskatītu citu lietu, var atzīt par Kriminālprocesa likuma 575.panta pirmās daļas 7.punktā noteikto pārkāpumu, jo tas objektīvi saistīts ar Kriminālprocesa likuma 15., 18.pantā paredzēto kriminālprocesa pamatprincipu ievērošanu, t.i., ikviena tiesībām uz lietas izskatīšanu objektīvā tiesā un procesuālo pilnvaru līdzvērtību *(Kriminālprocesa likuma 15., 18., 513.pants un 510.panta otrā daļa). (Lieta Nr.SKK-385)* 448

Nepilnības un svītrojumi tiesas sēdes protokolā nedod pamatu izdarīt secinājumu par Kriminālprocesa likuma 575.panta pirmās daļas 6.punktā minēto pārkāpumu – protokola neesamību lietā *(Kriminālprocesa likuma 575.panta pirmās daļas 6.punkts). (Lieta Nr.SKK-162)* 422

Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 665.panta pirmās daļas 3.punktu pamats pieteikuma iesniegšanai ir Kriminālprocesa likuma 574. vai 575.pantā minētie pārkāpumi, kuri noveduši pie notiesātās personas stāvokļa nelikumīgas pasliktināšanās. Savukārt Kriminālprocesa likuma 574.pants nosaka, kas ir uzskatāms par Krimināllikuma pārkāpumu, bet 575.pants – kas ir Kriminālprocesa likuma būtisks pārkāpums *(Kriminālprocesa likuma 665.panta pirmās daļas 3.punkts). (Lieta Nr.SKK J-23)* 347

579.pants

Kasācijas sūdzības papildinājumi, kas iesniegti Kriminālprocesa likuma 579.panta trešajā daļā noteiktajā termiņā, nevar aizstāt kasācijas sūdzību *(Kriminālprocesa likuma 579.panta trešā daļa). (Lieta Nr.SKK-344)* 442

591.pants

Ja kasācijas kārtībā spriedums atcelts daļā par sodu, bet pārējā daļā atstāts negrozīts, skatot lietu no jauna apelācijas kārtībā, tiesai nav likumīga pamata vēlreiz skatīt apelācijas sūdzību daļā par apsūdzētā vainu *(Kriminālprocesa likuma 562., 591.pants). (Lieta Nr.SKK-561)*.....513

621.pants

Kriminālprocesa likums neparedz tiesības tiesnesim, izlemjot jautājumu par kriminālprocesa uzsākšanu privātās apsūdzības lietās, atcelt citas procesuāli pilnvarotas amatpersonas likumā noteiktajā kārtībā pieņemtu lēmumu.

Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 621.panta otro daļu pēc sūdzības saņemšanas tiesnesis pārbauda, vai cietušās personas sūdzībā pareizi norādīts Krimināllikuma pants un daļa, pēc kuras uzsākams kriminālprocess privātās apsūdzības lietā. Krimināllikuma panta un tā daļas nenorādīšana sūdzībā ir šķērslis jautājuma izlemšanai par kriminālprocesa uzsākšanu.

Kriminālprocesa pamatprincips, kas nostiprināts Kriminālprocesa likuma 17.pantā, par procesuālo funkciju nodalīšanu nosaka, ka cilvēka tiesību ierobežojuma kontroles funkcija pirmstiesas procesā un apsūdzības, aizstāvības un tiesas spriešanas funkcijas kriminālprocesā ir nodalītas. Privātās apsūdzības lietās apsūdzības funkcijas veic cietusī persona un cietušais. Tiesnese, lēmumā norādot Krimināllikuma panta daļu, ir iesaistījusies apsūdzības funkciju īstenošanā *(Kriminālprocesa likuma 17.pants, 377.panta 6.punkts, 621.panta otrā daļa). (Lieta Nr.SKK-603)* 537

625.pants

Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 625.panta pirmās daļas 1.punktu kriminālprocess privātās apsūdzības lietā izbeidzams iztiesāšanas stadijā, ja noskaidrots, ka nav cietušā sūdzības *(Kriminālprocesa likuma 625.panta pirmās daļas 1.punkts). (Lieta Nr.SKK-44)* 353

627.pants

Procesa virzītāja lēmums ar būtiskiem trūkumiem nevar būt par pamatu procesam par noziedzīgi iegūtu mantu *(Kriminālprocesa likums 627.pants). (Lieta Nr.SKK-93)* 361

63.nodaļa (662.–672.pants)

Kriminālprocesa likuma 63.nodaļas kārtībā no jauna var izskatīt tikai tādus spēkā stājušos nolēmumus, kuriem Kriminālprocesa likumā ir paredzēta pārsūdzēšana kasācijas kārtībā, nevis jebkuru tiesas nolēmumu *(Kriminālprocesa likuma 662.panta pirmā daļa). (Lieta Nr.SKK J-101)* 373

662.pants

Kriminālprocesa likuma 63.nodaļas kārtībā no jauna var izskatīt tikai tādus spēkā stājušos nolēmumus, kuriem Kriminālprocesa likumā ir paredzēta pārsūdzēšana kasācijas kārtībā, nevis jebkuru tiesas nolēmumu *(Kriminālprocesa likuma 662.panta pirmā daļa). (Lieta Nr.SKK J-101)* 373

665.pants

Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 665.panta pirmās daļas 3.punktu pamats pieteikuma iesniegšanai ir Kriminālprocesa likuma 574. vai 575.pantā minētie pārkāpumi, kuri noveduši pie notiesātās personas stāvokļa nelikumīgas pasliktināšanās. Savukārt Kriminālprocesa likuma 574.pants nosaka, kas ir uzskatāms par Krimināllikuma pārkāpumu, bet 575.pants – kas ir Kriminālprocesa likuma būtisks pārkāpums *(Kriminālprocesa likuma 665.panta pirmās daļas 3.punkts). (Lieta Nr.SKK J-23)* 347

Par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonu darbībā

Krimināllikuma 219.panta otrajā daļā paredzētā noziedzīgā nodarījuma sastāva papildu tiešais objekts ir valsts amatpersonu darbības mantiskajā sfērā atklātuma apdraudējums.

Krimināllikuma 219.panta otrās daļas dispozīcijā ietvertais jēdziens „manta vai citi ienākumi" ir tulkojams saistībā ar likumu „Par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonu darbībā" un saskaņā ar to izdotajiem Ministru kabineta 2002.gada 22. oktobra noteikumiem Nr. 478 „Kārtība, kādā aizpildāmas, iesniedzamas, reģistrējamas un glabājamas valsts amatpersonu deklarācijas un aizpildāmi un iesniedzami valsts amatpersonu saraksti."

Krimināllikuma 219.panta otrajā daļā jēdziens „manta vai citi ienākumi" attiecas uz deklarācijā norādītajām ziņām par īpašumiem, naudas uzkrājumiem, darījumiem, parādsaistībām vai aizdevumiem *(Krimināllikuma 219.panta otrā daļa). (Lieta Nr.SKK-5)*.....149

Par Krimināllikuma spēkā stāšanās un piemērošanas kārtību 23.pants

Satversmē garantēto tiesību aizskārums katrā ziņā atzīstams par personas tiesību un interešu ievērojamu apdraudējumu likuma „Par Krimināllikuma spēkā stāšanās un piemērošanas kārtību" 23.panta izpratnē *(Krimināllikuma 279.panta pirmā daļa, likuma „Par Krimināllikuma spēkā stāšanās un piemērošanas kārtību" 23.panta pirmā daļa). (Lieta Nr.SKK-351)* 209

Sauszemes transportlīdzekļu īpašnieku civiltiesiskās atbildības obligātās apdrošināšanas likums

Nosakot materiālā zaudējuma un morālā kaitējuma apmēru kriminālietās par ceļu satiksmes negadījumā personai nodarītajiem zaudējumiem, tiesai ir jāņem vērā apdrošinātāja izmaksātā vai iespējamā apdrošināšanas atlīdzība *(Kriminālprocesa likuma 350.pants, Sauszemes transportlīdzekļu īpašnieku civiltiesiskās atbildības obligātās apdrošināšanas likums, Ministru kabineta 2005.gada 17.maija noteikumi Nr. 331 „Noteikumi par apdrošināšanas atlīdzības apmēru un aprēķināšanas kārtību par personai nodarītajiem nemateriālajiem zaudējumiem"). (Lieta Nr.SKK-586)* 528

Vadoties tikai un vienīgi pēc Sauszemes transportlīdzekļu īpašnieku civiltiesiskās atbildības obligātās apdrošināšanas likuma un Ministru kabineta 2005.gada 17.maija noteikumiem Nr.331, cietusī persona pēc Krimināllikuma 260.panta tiktu ierobežota ar normatīvajos aktos noteiktiem kaitējuma kompensācijas apmēriem, kas ir pretrunā ar Kriminālprocesa likuma 350.pantu *(Kriminālprocesa likuma 350.pants, Sauszemes transportlīdzekļu īpašnieku civiltiesiskās atbildības obligātās apdrošināšanas likums, Ministru kabineta 2005.gada 17.maija noteikumi Nr.331 „Noteikumi par apdrošināšanas atlīdzības apmēru un aprēķināšanas kārtību par personai nodarītajiem nemateriālajiem zaudējumiem"). (Lieta Nr.SKK-570)* 523

Latvijas Republikas Ministru kabineta noteikumi

Ceļu satiksmes noteikumi *(29.06.2004. noteikumi Nr.571)*

Ne Ceļu satiksmes likums, ne Ceļu satiksmes noteikumi neparedz, ka transportlīdzekļa vadīšanas tiesību atņemšana pilnībā anulētu transportlīdzekļa vadītāja stāžu, kāds tam ir bijis līdz tiesību atņemšanai.

Gadījumos, kad transportlīdzekli persona vada bez transportlīdzekļa vadīšanas tiesībām, jāņem vērā šīs personas transportlīdzekļa vadītāja stāžs, kāds bijis līdz tiesību zaudēšanai, jo šis apstāklis ir būtisks, lai konstatētu, vai transportlīdzekli šī persona vadījusi alkohola ietekmē *(Krimināllikuma 260.panta trešā daļa un 262.panta otrā daļa, Ceļu satiksmes likums, Ceļu satiksmes noteikumi). (Lieta Nr.SKK-103)* 181

Kārtība, kādā aizpildāmas, iesniedzamas, reģistrējamas un glabājamas valsts amatpersonu deklarācijas un aizpildāmi un iesniedzami valsts amatpersonu saraksti (*22.10.2002. noteikumi Nr.478)*

Krimināllikuma 219.panta otrajā daļā paredzētā noziedzīgā nodarījuma sastāva papildu tiešais objekts ir valsts amatpersonu darbības mantiskajā sfērā atklātuma apdraudējums.

Krimināllikuma 219.panta otrās daļas dispozīcijā ietvertais jēdziens „manta vai citi ienākumi" ir tulkojams saistībā ar likumu „Par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonu darbībā" un saskaņā ar to izdotajiem Ministru kabineta 2002.gada 22. oktobra noteikumiem Nr. 478 „Kārtība, kādā aizpildāmas, iesniedzamas, reģistrējamas un glabājamas valsts amatpersonu deklarācijas un aizpildāmi un iesniedzami valsts amatpersonu saraksti."

Krimināllikuma 219.panta otrajā daļā jēdziens „manta vai citi ienākumi" attiecas uz deklarācijā norādītajām ziņām par īpašumiem, naudas uzkrājumiem, darījumiem, parādsaistībām vai aizdevumiem *(Krimināllikuma 219.panta otrā daļa). (Lieta Nr.SKK-5)*.....149

Labturības prasības mājas (istabas) dzīvnieku turēšanai, tirdzniecībai, pārvadāšanai un demonstrēšanai publiskās izstādēs, kā arī suņa apmācībai *(04.04.2006. noteikumi Nr.266)*

Ministru kabineta noteikumi zaudē spēku, ja pieņemts attiecīgo jautājumu regulējošs normatīvais akts ar augstāku juridisko spēku. Tādējādi laika posmā no 2000.gada 1.janvāra līdz 2006.gada 12.aprīlim, kad stājās spēkā Ministru kabineta noteikumi Nr.266, jautājumus par dzīvnieku turēšanas noteikumiem regulēja tikai Dzīvnieku aizsardzības likums.

Krimināllikuma 230.[1]panta pirmā daļa paredz kriminālatbildību par dzīvnieku turēšanas noteikumu pārkāpšanu, ja tās rezultātā cietušajam nodarīts viegls vai vidēja smaguma miesas bojājums. Ar dzīvnieku turēšanas noteikumiem minētajā Krimināllikuma pantā ir saprotamas normas, kas regulē dzīvnieku turēšanas kārtību, to vidū Dzīvnieku aizsardzības likums *(Krimināllikuma 230.[1]panta pirmā daļa, Dzīvnieku aizsardzības likums). (Lieta Nr.SKK-377)*.....213

Noteikumi par apdrošināšanas atlīdzības apmēru un aprēķināšanas kārtību par personai nodarītajiem nemateriālajiem zaudējumiem *(17.05.2005. noteikumi Nr.331)*

Nosakot materiālā zaudējuma un morālā kaitējuma apmēru kriminālietās par ceļu satiksmes negadījumā personai nodarītajiem zaudējumiem, tiesai ir jāņem vērā apdrošinātāja izmaksātā vai iespējamā apdrošināšanas atlīdzība *(Kriminālprocesa likuma*

350.pants, Sauszemes transportlīdzekļu īpašnieku civiltiesiskās atbildības obligātās apdrošināšanas likums, Ministru kabineta 2005.gada 17.maija noteikumi Nr. 331 „Noteikumi par apdrošināšanas atlīdzības apmēru un aprēķināšanas kārtību par personai nodarītajiem nemateriālajiem zaudējumiem”). (Lieta Nr.SKK-586) 528

Vadoties tikai un vienīgi pēc Sauszemes transportlīdzekļu īpašnieku civiltiesiskās atbildības obligātās apdrošināšanas likuma un Ministru kabineta 2005.gada 17.maija noteikumiem Nr. 331, cietusī persona pēc Krimināllikuma 260.panta tiktu ierobežota ar normatīvajos aktos noteiktiem kaitējuma kompensācijas apmēriem, kas ir pretrunā ar Kriminālprocesa likuma 350.pantu *(Kriminālprocesa likuma 350.pants, Sauszemes transportlīdzekļu īpašnieku civiltiesiskās atbildības obligātās apdrošināšanas likums, Ministru kabineta 2005.gada 17.maija noteikumi Nr.331 „Noteikumi par apdrošināšanas atlīdzības apmēru un aprēķināšanas kārtību par personai nodarītajiem nemateriālajiem zaudējumiem”). (Lieta Nr.SKK-570)* 523

Judikatūras un tiesu prakses rādītājs

lpp.

1. Tiesu nolēmumi

Latvijas Republikas Satversmes tiesas spriedumi

2003.gada 4.februāra spriedums lietā Nr.2002-06-01 289

2003.gada 5.jūnija spriedums lietā Nr.2003-02-0106 227

2007.gada 29.novembra spriedums lietā Nr.2007-1-0102 226

Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departamenta nolēmumi

2006.gada 27.oktobra spriedums lietā Nr.SKA-303/2006 405

2007.gada 12.aprīļa spriedums lietā Nr.SKA-122..... 77

2007.gada 25.aprīļa spriedums lietā Nr.SKA-157/2007..... 316

Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Civillietu departamenta nolēmumi

2005.gada 12.janvāra lēmums lietā Nr.SKC-2..... 257

2006.gada 4.oktobra spriedums lietā Nr.SKC-540/06 262

Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departamenta nolēmumi

2000.gada 10.oktobra lēmums lietā Nr.SKK-297/2000 206

2001.gada 4.janvāra lēmums lietā Nr.SKK-3/01..... 256

2004.gada 16.marta lēmums lietā Nr.SKK-134/04 191

2004.gada 4.jūnija lēmums lietā Nr.SKK-339/04 294

2004.gada 28.septembra lēmums lietā Nr.SKK-408/2004 226

2004.gada 7.oktobra rīcības sēdes lēmums lietā Nr.SKK-549..... 516

2005.gada 25.janvāra lēmums lietā Nr.SKK-30/05..... 260, 283

2005.gada 8.februāra lēmums lietā Nr.SKK-51/05 ..... 260, 278, 283

2005.gada 2.decembra lēmums lietā Nr.SKK-654/05 439

2006.gada 8.februāra lēmums lietā Nr.SKK-74/06 ..... 195, 196, 198

2006.gada 13.februāra lēmums lietā Nr.SKK-94/06 206

2006.gada 27.marta lēmums lietā Nr.SKK-100/06 385

2006.gada 9.maija lēmums lietā Nr.SKK-288/06 ..... 385, 388

2006.gada 26.septembra lēmums lietā Nr.SKK-572/2006 ..... 4, 5, 206, 207

2006.gada 6.novembra lēmums lietā Nr.SKK-630/06 256

2006.gada 28.decembra lēmums lietā Nr.SKK-750/06 ..... 256, 261

2007.gada 1.februāra lēmums lietā Nr.SKK-85/2007 437

2007.gada 13.aprīļa lēmums lietā Nr.SKK-222/07..... 5, 6

2007.gada 24.aprīļa lēmums lietā Nr.SKK-263/07.....5

2007.gada 24.jūlija lēmums lietā Nr.SKK-415/07..... 191

2007.gada 16.septembra lēmums lietā Nr.SKK-545/07 6

2007.gada 18.oktobra lēmums lietā Nr.SKK-630/07..... 261

2007.gada 15.novembra lēmums lietā Nr.SKK-600/07 .....260, 263, 278, 283

2008.gada 1.aprīļa lēmums lietā Nr.SKK-2/08..... 264, 279, 283

2008.gada 13.maija lēmums lietā Nr.SKK-267/08 ..... 499, 454

2008.gada 31.jūlija lēmums lietā Nr.SKK-385/08..... 499

Apgabaltiesu nolēmumi

Administratīvās apgabaltiesas spriedums lietā Nr.A42078304, AA877-06/2 201

Rīgas apgabaltiesas 2004.gada 13.maija spriedums civillietā Nr.C-1991-04/13 ..... 232, 233, 234

2. Tiesu prakses apkopojumi

Atsevišķu rajona tiesu prakse sodu politikas veidošanā saistībā ar likuma piemērošanu un interpretāciju pēc Krimināllikuma 175.panta 3. un 4.daļas. 2006.gads

(Tiesu prakses apkopojums. Augstākā tiesa, sk. *www.at.gov.lv*) 6

Par Latvijas tiesu praksi, izskatot krimināllietas pēc Krimināllikuma 260.panta trešās daļas

(Tiesu prakses apkopojums. Augstākā tiesa, 2003.gads, sk. *www.at.gov.lv*) 386, 387

Tiesu prakse krimināllietās par valsts amatpersonu un uzņēmumu (uzņēmējsabiedrību) vai organizāciju atbildīgo darbinieku izdarītiem noziedzīgiem nodarījumiem (2002.–2003.gads)

(Tiesu prakses apkopojums. Augstākā tiesa, sk. *www.at.gov.lv*) 200

Tiesu prakse krimināllietās pēc Krimināllikuma 160. un 162.panta

(Tiesu prakses apkopojums. Augstākā tiesa, 2007.gads, sk. *www.at.gov.lv*) 49

Tiesu prakse soda noteikšanā par vairākiem noziedzīgiem nodarījumiem un pēc vairākiem spriedumiem. 2005.gads

(Tiesu prakses apkopojums. Augstākā tiesa, sk. *www.at.gov.lv*) 6

3. Eiropas Cilvēktiesību tiesas lēmums

Eiropas Cilvēktiesību tiesas Lielās palātas 2006.gada 16.marta lēmums lietā Nr. 58278/00 “Ždanoka pret Latviju” 226

4. Augstākā tiesas plēnuma lēmumi

Latvijas Republikas Augstākās tiesas plēnuma 1993.gada 1.marta lēmums Nr.1 “Par Krimināllikuma piemērošanu lietās par tīšu miesas bojājumu nodarīšanu” 172

Latvijas Republikas Augstākās tiesas 1993.gada 21.jūnija lēmums Nr.7 “Par tiesu praksi kukuļošanas lietās” 482, 489

Latvijas Republikas Augstākās tiesas plēnuma 2001.gada 14.decembra lēmums Nr.3 “Likuma piemērošana krimināllietās par svešas mantas nolaupīšanu” 255, 256, 257, 264, 275, 285, 289, 325

Citu avotu rādītājs

lpp.

ANO Visu aizturēto vai kaut kādā formā ieslodzīto personu aizstāvības principu krājums (1989) 61

Krastiņš U., Liholaja V., Niedre A. Kriminālliikuma komentāri. 1.grāmata. Vispārīgā daļa – Rīga: Firma "AFS", 1999. 287

Krastiņš U., Liholaja V., Niedre A. Kriminālliikuma zinātniski praktiskais komentārs. 1.grāmata. Vispārīgā daļa. – Rīga: Firma "AFS", 2007. 108

Krastiņš U., Liholaja V., Niedre A. Kriminālliikuma zinātniski praktiskais komentārs. 2.Sevišķā daļa. – Rīga: Firma "AFS", 2007.....29, 146, 172, 256, 260

Krastiņš U. Noziedzīgs nodarījums. – Rīga: Tiesu namu aģentūra, 2000..... 287

Liholaja V. Komentāri par Latvijas tiesu praksi kriminālliietās. 2.grāmata – Rīga: Tiesu namu aģentūra, 2007. 261

LR Civillikuma komentāri. Ceturtā daļa. Saistību tiesības. – Rīga: Mans īpašums, 1998. 378

Publicēto lēmumu rādītājs pēc lietu numuriem

lpp.

Lieta Nr.SKK-4/08 137
Lieta Nr.SKK-5/08 149
Lieta Nr.SKK-7/08 332
Lieta Nr.SKK-18/08 335
Lieta Nr.SKK J-23/08..... 347
Lieta Nr.SKK-26/08 350
Lieta Nr.SKK-30/08 3
Lieta Nr.SKK-33/08 157
Lieta Nr.SKK-40/08 163
Lieta Nr.SKK-44/08 353
Lieta Nr.SKK-51/08 168
Lieta Nr.SKK J-58/08..... 7
Lieta Nr.SKK-61/08 357
Lieta Nr.SKK-84/08 10
Lieta Nr.SKK-86/08 14
Lieta Nr.SKK-93/08 361
Lieta Nr.SKK-97/08 174
Lieta Nr.SKK-100/08..... 368
Lieta Nr.SKK J-101/08..... 373
Lieta Nr.SKK-103/08..... 181
Lieta Nr.SKK-112/08.....17
Lieta Nr.SKK-116/08..... 375
Lieta Nr.SKK-118/08..... 380
Lieta Nr.SKK 1-120/08..... 383
Lieta Nr.SKK-124/08..... 389
Lieta Nr.SKK-125/08..... 393
Lieta Nr.SKK-132/08..... 403
Lieta Nr.SKK-135/08..... 411

lpp.

Lieta Nr.SKK-140/08 413
Lieta Nr.SKK-142/08 416
Lieta Nr.SKK-147/08 24
Lieta Nr.SKK-161/08 27
Lieta Nr.SKK-162/08 422
Lieta Nr.SKK-168/08 184
Lieta Nr.SKK-191/08 39
Lieta Nr.SKK-224/08 43
Lieta Nr.SKK-232/08 47
Lieta Nr.SKK-243/08 51
Lieta Nr. SKK-253/08 189
Lieta Nr.SKK J-255/08.....56
Lieta Nr.SKK-258/08 430
Lieta Nr.SKK-259/08 194
Lieta Nr.SKK-269/08 436
Lieta Nr.SKK J-290/08.....58
Lieta Nr.SKK-305/08 60
Lieta Nr.SKK-312/08 199
Lieta Nr.SKK-313/08 66
Lieta Nr.SKK-330/08 440
Lieta Nr.SKK-331/08 70
Lieta Nr.SKK-344/08 442
Lieta Nr.SKK-349 /08 205
Lieta Nr.SKK-351/08 209
Lieta Nr.SKK-355/08 74
Lieta Nr.SKK-377/08 213
Lieta Nr.SKK-385/08 448
Lieta Nr.SKK-402/08 218

	lpp.
Lieta Nr.SKK-404/08	222
Lieta Nr.SKK-411/08	456
Lieta Nr.SK-417/08	232
Lieta Nr.SKK J-420/08	80
Lieta Nr.SKK-435/08	83
Lieta Nr.SKK-444/08	86
Lieta Nr.SKK-445/08	239
Lieta Nr.SKK-447/08	93
Lieta Nr.SKK-454/08	461
Lieta Nr.SKK-461/08	106
Lieta Nr.SKK-477/08	468
Lieta Nr.SKK-478/08	110
Lieta Nr.SKK-483 /08	490
Lieta Nr.SKK-481/08	243
Lieta Nr.SKK-484/08	248
Lieta Nr.SKK-486/08	252
Lieta Nr.SKK-488 /08	493
Lieta Nr.SKK-490/08	117
Lieta Nr.SKK-496/08	497
Lieta Nr.SKK-499/08	500
Lieta Nr.SKK-505/08	291
Lieta Nr.SKK-535/08	507
Lieta Nr.SKK-545/08	121
Lieta Nr.SKK-546/08	297
Lieta Nr. SKK-561/08	513
Lieta Nr.SKK J-565/08	520
Lieta Nr.SKK-570/08	523
Lieta Nr.SKK-572 /08	126
Lieta Nr.SKK-586/08	528
Lieta Nr.SKK-592/08	532
Lieta Nr.SKK-599/08	306
Lieta Nr.SKK-603/08	537
Lieta Nr.SKK-606/08	542
Lieta Nr. SKK J-613/08	130
Lieta Nr.SKK-627/08	310
Lieta Nr.SKK-628/08	549
Lieta Nr.SKK-632/08	553
Lieta Nr.SKK-637/08	133
Lieta Nr.SKK-638/08	556
Lieta Nr.SKK J-641/08	559
Lieta Nr.SKK-640/08	315
Lieta Nr.SKK-654/08	562
Lieta Nr.SKK-671/08	565
Lieta Nr.SKK-683/08	318
Lieta Nr.SKK J-698/08	322
Lieta Nr.SKK J-702/08	327